ДИМИТЪРЪ Т. СТРАШИМИРОВЪ

ВАСИЛЪ ЛЕВСКИ

ЖИВОТЪ, ДѢЛА, ИЗВОРИ.

„Каквото съмъ рекълъ да направа, ще го направа, ако рече Богъ. Ако испечелiж, печелiж за цѣлъ народъ, ако изгуба, губа само менѣ си". (Левски, стр. 7).

„Ния сме жждни, да видимъ Отечество свободно, па ако щiжтма нарѣди да паса и цатките". (Левски, стр. 19).

ТОМЪ I

ИЗВОРИ

ИЗДАВА НАРОДНИЯТЪ КОМИТЕТЪ „ВАСИЛЪ ЛЕВСКИ"

СОФИЯ
1929

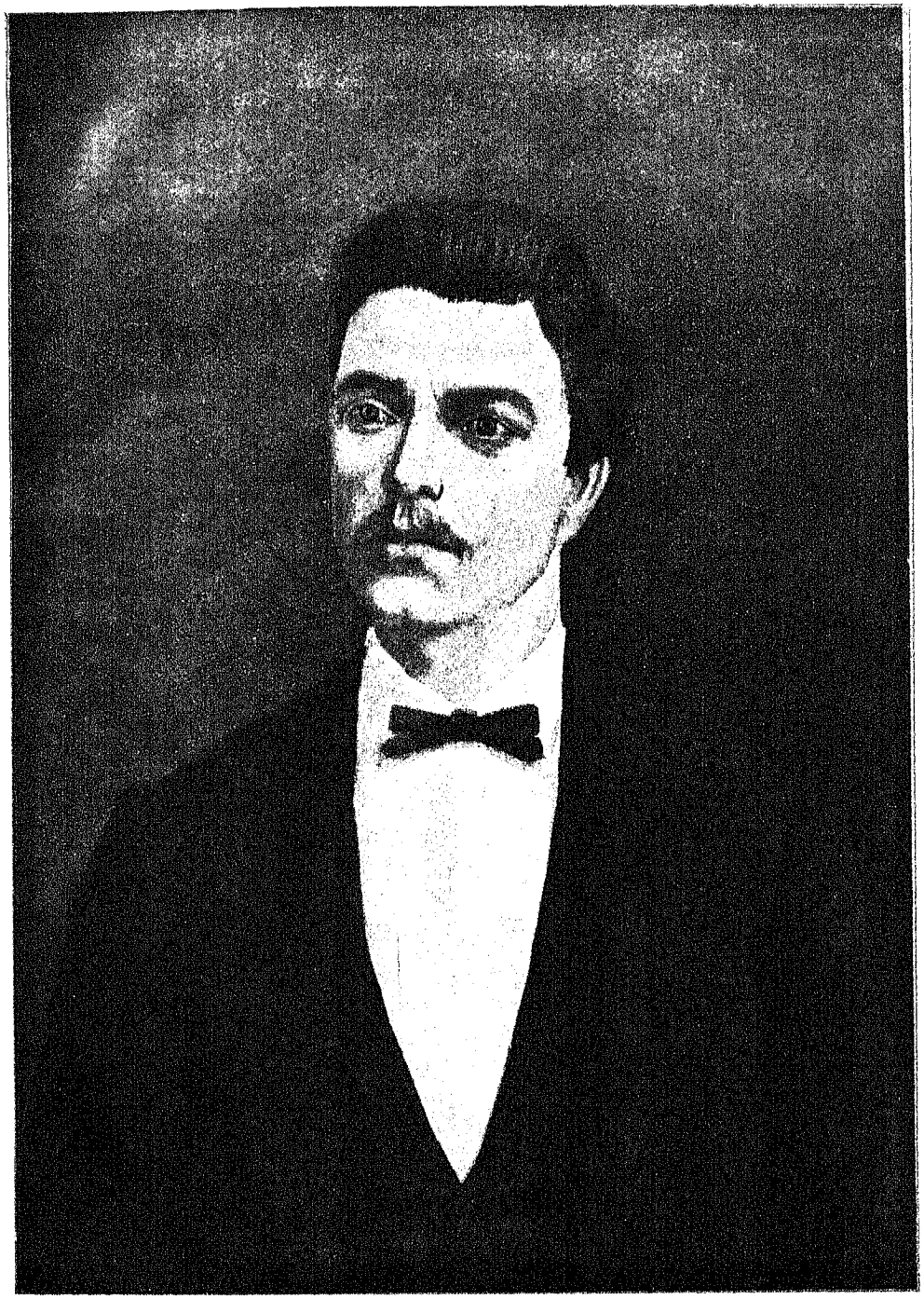

СЪДЪРЖАНИЕ:

стр.

Предговоръ отъ комитета . . . . . XV—XVIII

Встжпителни бележки на автора . . . . . XIX—XXIV

I.

Писма отъ Левски.

№ 1. Левски до Раковски. Отъ Яшъ, 7. XI. 1866 г. 3

„ 2. „ „ Найденъ Геровъ. Отъ Бѣлградъ, 1. II. 1868 г. . 4

„ 3. „ „ Панайотъ Хитовъ, 1868 г. 6

„ 4. „ „ редакцията на в. „Народность“ въ Букурещъ. Отъ Гюргево, 1.VI. 1868 г. 9

„ 5. Левски до Хр. Ивановъ Книговезеца. Отъ Букурещъ, 6.IX. 1869 г. 12

„ 6. „ „ П. Хитовъ. Отъ Букурещъ, 13. V. 1870 г. . . 13

„ 7. „ „ Л. Каравеловъ, 1871 г. 14

„ 8. „ „ Д. Хр. Поповъ, въ Турно-Магуреле, 5. II. 1871 г. 14

„ 9. „ „ Ч. Р. к., 1871 г. 17

„ 10. „ „ Ф. Тотю, 1. III. 1871 г. 17

„ 11. „ „ Д. Хр. Поповъ. Отъ Търново, 11. IV. 1871 г. . . 21

„ 12. „ „ Ф. Тотю, 18. IV. 1871 г. 25

„ 13. „ „ Д. Хр. Поповъ, 26. IV. 1871 г. 28

„ 14. „ „ Д. Хр. Поповъ, 30. IV. 1871 г. 29

„ 15. „ „ единъ чорбаджия (Г. Милювъ) 10. V. 1871 г. . 32

„ 16. „ „ едно чорбаджийско семейство (калеко Иване! и Вія Петре, и Христо въ Карлово), 1871 год. 37

„ 17. Левски до едно чорбаджийско семейство (Ив. Фурнаджіевъ & Синове! Въ Карлово), 1871 г. 40

„ 18. Левски до чорбаджийтѣ, 1871 г. 44

„ 19. „ „ чорбаджи Петка въ Карлово, 1871 г. 47

„ 20. „ „ чорбаджи Костаки, 1871 г. 49

„ 21. „ „ П. Хитовъ, 10. V. 1871 г. 50

„ 22. „ „ Д. Хр. Поповъ, 10. V. 1871 г. 53

„ 23. „ „ Д. Хр. Поповъ, 14. V. 1871 г. 55

„ 24. „ „ единъ кржгъ дейци въ Влашко (Плоещъ), 1871 г. . 57

„ 25. „ „ Д. Хр. Поповъ. Отъ Тракия, 20. VI. 1871 г. . . 63

„ 26. „ „ Ив. П. Хр. Кършовски, 20. VI 1871 г. 66

„ 27. „ „ Д. Хр. Поповъ. Отъ Тракия, 6. VII. 1871 г. . . 68

„ 28. „ „ Д. Хр. Поповъ. Отъ Пловдивъ, 27. VI. 1871 г. . 72

„ 29. „ „ Д. Хр. Поповъ, 1871 г. 74

„ 30. „ „ Сливенци, 1871 г. 75

„ 31. „ „ Мар. п. Лукановъ. Отъ Пловдивъ, 27. VII. 1871 г. . 75

„ 32. „ „ Д. Хр. Поповъ, 29. IX. 1871 г. 77

„ 33. „ „ П. Хитовъ, 29. IX. 1871 г. 79

„ 34. „ „ по-просвѣтенъ и богатъ българинъ, 6. X. 1871 г. . 82

„ 35. „ „ Д. Хр. Поповъ, 27. X. 1871 г. 84

„ 36. „ „ Т. Райновъ, 25. XI. 1781 г. 85

„ 37. „ „ Д. Хр. Поповъ, 1871 г. 85

„ 38. „ „ Д. Хр. Поповъ. Отъ Плѣвенъ, 28. XII. 1871 г. . . 86

„ 39. „ „ Д. Хр. Поповъ. Отъ Плѣвенъ, 31. XII. 1871 г. . . 87

„ 40. „ „ П. Хитовъ, 10. I. 1872 г. 88

„ 41. „ „ Ф. Тотю, 10. I. 1872 г. 89

„ 42. „ „ неизвестно лице, 12. I. 1872 г. 90

стр.

№ 43. Левски до Комитета въ Карлово, 16. I. 1872 г. . . . 91
„ 44. „ „ Ч. Р. комитетъ въ Сливенъ, 16. I. 1872 г. . . 93
„ 45. „ „ Димитро Папазоглу, 16. I. 1872 г. 96
„ 46. „ „ Лѣсковци и Търновци, 17. I. 1872 г. . . . 98
„ 47. „ „ повече Частни комитети, 17. I. 1872 г. . . . 99
„ 48. „ „ Троянския комитетъ. Отъ Ловечъ, 18. I. 1872 г. 100
„ 49. „ „ Плѣвенци, 23. I. 1872 г. 101
„ 50. „ „ Орханийци и околнитѣ села, 29. I. 1872 г. . . 104
„ 51. „ „ новооглашени въ Комитетского дѣло, 19.II. 1872 г. 108
„ 52. „ „ Орханийци. Отъ Тракия, 28 II. 1872 г. . . . 108
„ 53. „ „ неизвестенъ Ч. комитетъ, 24. III. 1872 г. . . 109
„ 54. „ „ единъ представитель за Общото събрание 24. III. 1872 г. 111
„ 55. Левски до Орханийци, 24. III. 1872 г. 111
„ 56. „ „ Дервишогларъ и Хасанъ Касанъ, 1872 г. . . 112
„ 57. „ „ Търновци и Лѣсковци, 30. III. 1872 г. . . . 113
„ 58. „ „ Сливенци, 4. IV. 1872 г. 115
„ 59. „ „ Троянския Частенъ Революционенъ комитетъ, 4. IV. 1872 год. 116
„ 60. Левски „ Сава Кършовски въ Елена, 5. IV. 1872 г. . . 119
„ 61. „ „ Сливенци, IV. 1872 г. 120
„ 62. „ „ Филипъ Тотю, 13. IV. 1872 г. 121
„ 63. „ „ Димитъръ Общи. Отъ Лопенъ, 23. IV. 1872 г. . 121
„ 64. „ „ Любенъ Каравеловъ, IV. 1872 г. 123
„ 65. „ „ Олимпий Пановъ, IV. 1872 г. 123
„ 66. „ „ Кирякъ Цанковъ. Отъ Турно-Магурели, 27.VI. 1872 г. 124
„ 67. „ „ Любенъ Каравеловъ. Отъ Турно-Магурели, 27. VI. 1872 г. 125
„ 68. Левски до Кирякъ Цанковъ. Отъ Турно-Магурели, 30.VI. 1872 г. 126
„ 69. „ „ Кирякъ Цанковъ, 2. VII. 1872 г. 127
„ 70. „ „ Кирякъ Цанковъ, 1872 г. 128
„ 71. „ „ Любенъ Каравеловъ, 1872 г. 129
„ 72. „ „ Троянския комитетъ, 15. VII. 1872 г. . . . 132
„ 73. „ „ Троянския комитетъ, 1872 г. 134
„ 74. „ „ Сливенци, 1872 г. 134
„ 75. „ „ Частнитѣ комитети, 1872 г. 135
„ 76. „ „ означени нѣколко Ч. комитети, 1872 г. . . . 136
„ 77. „ „ Частенъ комитетъ, 1872 г. 138
„ 78. „ „ Данаилъ Хр. Поповъ, 25. VII 1872 г. . . . 140
„ 79. „ „ Л. Каравеловъ, 25. VII. 1872 г. 141
„ 80. „ „ Централния комитетъ въ Букурещъ, 25. VII. 1872 г. 142
„ 81. Левски до Д. Общи, 1872 г. 143
„ 82. „ „ приятель, 1872 г. 144
„ 83. „ „ Централния комитетъ въ Ловечъ, 1872 г. . . 144
„ 84. „ „ Данаилъ Хр. Поповъ, 3. VIII. 1872 г. . . . 145
„ 85. „ „ Любенъ Каравеловъ, 3. VIII. 1872 г. . . . 147
„ 86. „ „ Христо Ивановъ Книговезеца, 4. VIII. 1872 г. . 149
„ 87. „ „ Ч. Р. к. Ихтияръ Касанъ Хатемъ, 6. VIII. 1872 г. . 150
„ 88. „ „ Ц. комитетъ въ Ловечъ, 25. VIII. 1872 г. . . 151
„ 89. „ „ Любенъ Каравеловъ, 25. VIII. 1872 г. . . . 156
„ 90. „ „ Данаилъ Хр. Поповъ, 25. VIII. 1872 г. . . . 160
„ 91. „ „ Анастасъ п. Хиновъ, 25. VIII. 1872 г. . . . 161
„ 92. „ „ Любенъ Каравеловъ, 16. IX. 1872 г. . . . 165
„ 93. „ „ Данаилъ Хр. Поповъ, 16. IX. 1872 г. . . . 167
„ 94. „ „ Орханийци, IX. 1872 г. 176
„ 95. „ „ Частния к. въ Т.-Пазарджикъ, 25. X. 1872 г. . 178
„ 96. „ „ Частния к. въ Т.-Пазарджикъ, 29. X. 1872 г. . 181

стр.

№ 97. Левски до Любенъ Каравеловъ. Отъ Пловдивъ, 30.X. 1872 г. . 182
„ 98. „ „ Сливенци, 9. XI. 1872 г. 184
„ 99. „ „ Сливенци, 22. XI. 1872 г. 187
„ 100. „ „ Орханийци, XI. 1872 г. 189
„ 101. „ „ Трайковичъ, XI. 1872 г. 191
„ 102. „ „ Хр. Ивановъ Книговезеца, 12. XII. 1872 г. . . 193
„ 103. „ „ Орханийци, 12. XII. 1872 г. 194
„ 104. „ „ Т.-Пазарджикъ, XII. 1872 г. 195
„ 105. „ „ Централния к. въ Ловечъ, 12. XII. 1872 г. . . 197

II.

Смѣтки, бележки и др. отъ Левски.

№ 106. Автобиографски разказъ въ стихове 207
„ 107. Дописка до в. „Свобода“ 209
„ 108. Клетва полагана отъ новопосветени 212
„ 109. Послание до селяни 213
„ 110. Листъ за входящъ и изходящъ регистъръ 214
„ 111. „ „ „ „ „ 215
„ 112. „ „ „ „ „ 216
„ 113. Пликове съ адреси 218
„ 114. Листъ за обвивка на писмо 218
„ 115. Адреси въ Влашко 218
„ 116. Уставопроектъ 218
„ 117. Смѣтка 227
„ 118. Бележникъ за смѣтки 228
„ 119. Обща смѣтка 231
„ 120. Разходи на Д. Общи 233
„ 121. Дългъ на Ц. к. 233
„ 122. Смѣтка на Д. Общи изъ Орханийско 234
„ 123. Състояние на Частенъ комитетъ 235
„ 124. „ „ „ „ 235
„ 125. „ „ „ „ 236
„ 126. „ „ „ „ 236
„ 127. „ „ „ „ 236
„ 128. „ „ „ „ 237
„ 129. „ „ „ „ 237
„ 130. „ „ „ „ 237
„ 131. „ „ „ „ 238
„ 132. Преименуване на Ч. Р. к. 238
„ 133. Смѣтка на Ив. Драсовъ 238
„ 134. Смѣтка за внесени суми 239
„ 135. Квитанции 240
„ 136. Квитанция, 25. III. 1872 г. 241
„ 137. Образецъ отъ квитанция, 4. IV. 1872 г. 241
„ 138. „ „ „ 4. IV. 1872 г. 242
„ 139. Отбелязани имена на дейци 242
„ 140. Мѣсто за преминаване Дунава 242
„ 141. Бележникъ за смѣтки 243
„ 142. Два адреса 247
„ 143. Псевдонимни адреси 247
„ 144. Знакъ 248
„ 145. Знакъ и парола 248
„ 146. Листъ за смѣтка 248
„ 147. Шифъръ 249
„ 148. Шифъръ и лозинка 250
„ 149. Разписка за изтеглена сума, 16. I. 1872 г. въ Букурещъ . 250

стр.

№ 150. Листъ за смѣтки 251
„ 151. Смѣтка презъ време пребиваването на Левски въ Влашко . 252
„ 152. Писмена клетва на Левски, 16|28. IV. 1872 г. 254
„ 153. Псевдоними 255
„ 154. Смѣтка съ печатницата 255
„ 155. Пълномощно съ по-широки права, 25. VII. 1872 г. . . . 256
„ 156. Смѣтки и бележки, VII, VIII. 1872 г. 257
„ 157. Приходи 259
„ 158. Разписка, 27. IX. 1872 г. 260
„ 159. Смѣтка на пжть 260
„ 160. Забелязанъ комитетски деецъ 261
„ 161. Дадено пълномощно на лице, 16. IX. 1872 г. 261
„ 162. Бележки, X, XI. 1872 г. 262
„ 163. Квитанция, 14. XI. 1872 г. 262
„ 164. „ 263
„ 165. Пълномощно за окржженъ организаторъ, 15. XI. 1872 г. . 263
„ 166. Бележки и смѣтки 265
„ 167. Адреси и лица 268
„ 168. Квитанции, XI. 1872 г. 268
„ 169. Оплакване на Левски 269
„ 170. Списъкъ на спомоществователи 270

III.

Джебното бележниче на Левски

№ 171. Смѣтки 273
„ 172. Смѣтка 274
„ 173. Текстъ изъ молитвеникъ 274
„ 174. Смѣтка 275
„ 175. Народно лѣкуване, 1871 г. 276
„ 176. Военни 277
„ 177. За боядисване 278
„ 178. Циклъ отъ пѣсни 278
„ 179. Адреси 279
„ 180. Планъ за работа 280
„ 181. Мотиви за пѣсень 280
„ 182. „ „ „ 281
„ 183. Адресъ 281
„ 184. Адресъ, който се подразбира 281
„ 185. Адресъ презъ второ лице 281
„ 186. Препоржка 282
„ 187. Пѣсень 285
„ 188. Знакъ 285
„ 189. Лозинка 286
„ 190. Покупки 286
„ 191. Смѣтка 286
„ 192. Адресъ 287
„ 193. Адресъ 287
„ 194. Знакъ 287
„ 195. Имена 288
„ 196. Собственъ адресъ 288
„ 197. Адресъ 288
„ 198. Имена 289
„ 199. Смѣтки 289
„ 200. Имена 289
„ 201. За оржжие 290
„ 202. Бележка 290

стр.

№ 203. Имена 290
„ 204. Адресъ 290
„ 205. Адресъ 291
„ 206. Медицинска 291
„ 207. Знакъ 291
„ 208. Адресъ 291
„ 209. Смѣтка 292
„ 210. Лозинка 292
„ 211. Адресъ 292
„ 212. Смѣтка 292
„ 213. Смѣтка 292
„ 214. Смѣтки 293
„ 215. Бележка 293
„ 216. Разходъ, 30. I. 1872 г. 293
„ 217. Разходъ, 24. III. 1872 г. 293
„ 218. Смѣтка за Д. Общи, 16. I. 1872 г. 294
„ 219. Особна мисия, 22. I. 1872 г. 294
„ 220. Мисия, 17. I. 1872 г. 295
„ 221. Смѣтка, 16. I.-13. II. 1872 г. 295
„ 222. Смѣтка за Д. Общи, 1871 г. 296
„ 223. Специално назначение, 12. I. 1872 г. 296
„ 224. Административно-финансова бележка, 1871 г. 296
„ 225. Смѣтка, 25. XI. 297
„ 226. Маршрутъ 297
„ 227. Смѣтка 298
„ 228. Смѣтка 298
„ 229. Лични и пжтни 299
„ 230. Отбелязанъ разходъ 299
„ 231. Подробна смѣтка на пжть Панега—Плѣвенъ 300
„ 232. Бележка за пратеници 300
„ 233. Смѣтка 300
„ 234. Смѣтка 301
„ 235. Смѣтка 301
„ 236. Смѣтка 302
„ 237. Бележка 302
„ 238. Бележка 302
„ 239. Бележка 303
„ 240. Бележка 303
„ 241. Лични разходи. 22, 28. II. 304
„ 242. Смѣтка, 8. II. 304
„ 243. Смѣтка, 8. II. 304
„ 244. Смѣтка, 10.-13. II. 305
„ 245. Смѣтка, 16-20. II. Ловечъ 305
„ 246. Смѣтка, 22-23. II. Троянъ 306
„ 247. Смѣтка, 25. II. Карлово 306
„ 248. Смѣтка, 29-II.-2.III. Пазарджикъ—Пловдивъ 306
„ 249. Смѣтка, 3-9. III. Карловско 307
„ 250. Бележка, 1870 г. 307
„ 251. Смѣтка, 15-22. III. Сливенъ—Казанлъкъ 308
„ 252. Смѣтка, 27. III.-4 IV. 308
„ 253. Бележка, 6. IV. за Влашко 309
„ 254. Смѣтка, 29. III. въ Орѣхово 309
„ 255. Смѣтка 309
„ 256. Смѣтка 310
„ 257. Постжпления 310
„ 258. Бележка, 20. II. 1872 г. на пжть за Тракия 311
„ 259. Бележка 311
„ 260. Смѣтка 311

№ 261. Смѣтка отъ Пловдивъ за Ловечъ
„ 262. Постжпления
„ 263. Разходъ
„ 264. Разходи.
„ 265. Разходи.
„ 266. Смѣтка.
„ 267. Разходъ
„ 268. Смѣтка.
„ 269. „
„ 270. „ въ Плѣвенъ
„ 271. „ въ Трѣвна--Ловечъ--Ст.-Загора
„ 272. Бележка
„ 273. Бележка
„ 274. Адреси.
„ 275. Адреси.
„ 276 Бележка
„ 377 Смѣтка.
„ 278. Бележка

IV.

Писма до Левски.

№ 279. Филипъ Тотю до Левски, 20. II. 1871 г. Одеса
„ 280. Панайотъ Хитовъ до Левски
„ 281. Любенъ Каравеловъ до Левски, 21. IX. 1871 г. Букурещъ.
„ 282. Панайотъ Хитовъ до Левски
„ 283. В. Платнаровъ до Левски.
„ 284. Па айотъ Хитовъ до Левски, 1. 1872 г.
„ 285. Иллерически до Левски, 11. 11 .872 г.
„ 286. Рашидъ Ходжоолу до Левски, 1. 1872 г.
„ 287. Исакъ Хаимъ до Левски, 27. I. 1872 г.
„ 288. Елесъ Джутовъ до Левски, 1. II. 1872 г.
„ 289. Елесъ Джутовъ до „ 3. II. 1872 г. Орхание
„ 290. Рашидъ Ходжоолу до Левски, 3. II. 1872 г.
„ 291. Бочукоглу до Левски, 4.II. 1872 г.
„ 292. Хасанъ Касанъ до Левски, 5. II. 1872 г.
„ 293. Хасанъ Касанъ до „ 5. II. 1872 г.
„ 294. Хитихаръ Касапъ Хатемъ до Левски, 5. II. 1872 г.
„ 295 Иллерически до Левски, 6. II. 1872 г.
„ 296. Дервишоглу Мехмедъ Кърджала до Левски, 7. II. 1872 г.
„ 297. Куртоглу Али до Левски, 7. II. 1872 г.
„ 298. Дервишоглу Мехмедъ, Кърджала до Левски, 11. II. 1872 г.
„ 299. Бекиръ Кадриолу до Левски, 12. II. 1872 г.
„ 300. Мехмедъ Ходжовъ до Левски, 14. II. 872 г.
„ 301. Елесъ Джутовъ до Левски, 15. II. 872 г.
„ 302. Филипъ Тотю до Левски, 20. II. 872 г.
„ 303. Ихтиаръ Касапъ Хатемъ до Левски, 25. II. 872 г.
„ 304. Муса Кесаджи до Левски, 28. II. 872 г.
„ 305. Хасанъ Касанъ до Левски, 28. II. 872 г.
„ 306. Чайсолъ до Левски, 28. II. 872 г.
„ 307. Сюлюманъ до Левски, 4. III. 872 г.
„ 308. Дели Муратъ до Левски, 7.III. 872 г.
„ 309. Дели Ибраимъ до Левски, 9. III. 872 г.
„ 310. Асанъ Ефенди до Левски, 12. III. 872 г.
„ 311. Елесъ Джутовъ до Левски, 16. III. 872 г.
„ 312. Фатине, Шефика, Юсеинъ Анамъ до Левски, 18. III. 872 г.

стр.
№ 313. Любенъ Каравеловъ до Левски, 18. III. 872 г. 343
„ 314. Троянци до Левски, 872 г. 343
„ 315. Д Хр. Поповъ до Левски, 3-15. V. 872 г. 344
„ 316. Хр. Ивановъ Книговезеца до Левски, 4. V. 872 г. 346
„ 317. Д. Общи до Левски, V. 872 г. 347
„ 318. Д. Общи до „ 17. V. 872 г. 351
„ 319. Централниятъ комитетъ до Левски — пълномощно 352
„ 320. Хр. Ивановъ Книговезеца до Левски, 6. VII. 872 г. Отъ Търново 353
„ 321. Врачанци до Левски, 2. VII. 872 г. 354
„ 322. Данаилъ Хр. Поповъ до Левски, 9. VII. 872 г. 355
„ 323. Христо Ивановъ Книговезеца до Левски, 11. VII. 872 г. 356
„ 324. Врачанци до Левски, 11. VII. 872 г. 357
„ 325. Дяконъ Паисий до Левски, 11. VII. 872 г. 358
„ 326. Писарьтъ на Д. Общи до Левски, 13. VII. 872 г. 358
„ 327. Едернели Бохуръ Несимъ до Левски, 16. VII. 872 г. 359
„ 328. Бочукоглу до Левски, 18. VII. 872 г. 361
„ 329. Д. Общи до Левски, 22. VII. 872 г. 363
„ 330. Едирнели Бохуръ Несимъ до Левски, 24. VII. 872 г. Отъ Котелъ 363
„ 331. Иллерически до Левски, 25. VII. 872 г. 365
„ 332. Бочукоглу до Левски, 29. VII 872 г. 365
„ 333. Дервишоглу Мехмедъ Кърджала до Левски, 29.VII. 872 г. 367
„ 334. Иллерически до Левски, 1. VIII. 872 г. 268
„ 335. Иллерически до „ 368
„ 336. Христо Ивановъ Книговезеца до Левски, 3. VIII. 872 г. 369
„ 337. Орханийци до Левски, 3. VIII. 872 г. 371
„ 338. Бочукоглу до „ 6. VIII. 872 г. 372
„ 339. Хасанъ Касанъ до Левски, 8. VIII. 872 г. 375
„ 340. Сюлюманоглу Даудъ до Левски, 8. VIII. 872 г. 377
„ 341. Анастасъ п. Хиновъ до Левски 377
„ 342. Анастасъ п. Хиновъ до Левски 379
„ 343. Тетевенци до Левски, 10 IX. 872 г. 379
„ 344. Христо Ивановъ Книговезеца до Левски, 27. IX. 872 г. 380
„ 445. Мар. п. Лукановъ до Левски, 7. X. 872 г. 381
„ 346. Любенъ Каравеловъ до Левски 381
„ 347. Любенъ Каравеловъ до „ 30. X. 872 г. 383
„ 348. Любенъ Каравеловъ до „ XI. 872 г. 384
„ 349. Любенъ Каравеловъ до „ 2. XI. 872 г. 385
„ 350. Н. Ръженковъ до Левски 385

V.

Кореспонденция между съвременници.

№ 351. Ст. Хр. Буйновъ до Раковски, 15. XI. 861 г. 389
„ 352. Раковски до Българския народъ, 1. VIII. 862 г. 391
„ 353. Отецъ Мартирия до Райно Поповичъ, 14 IV. 867 г. 392
„ 354. Н. М. Тошковъ до Хр. Георгиевъ, 20. IV. 867 г. 393
„ 355. Н. М. Тошковъ до Хр. Георгиевъ, 24. IV. 867 г. 395
„ 356. Данаилъ Хр. Поповъ до Тайния Ц. комитетъ, 10. V. 867 г. 396
„ 357. Хр. Георгиевъ до Н. М. Тошковъ, 2. V. 867 г. 397
„ 358. Н. М. Тошковъ до Хр. Георгиевъ, 15. V. 867 г. 398
„ 359. Панайотъ Хитовъ до Н. Балкански, 31. III. 1868 г. 399
„ 360. Гр. Д. Начовичъ до Хр. Георгиевъ, 7. IV. 1868 г. Отъ Крайова 401
„ 361. „ „ „ „ „ „ 14. IV. 1868 г. „ Бѣлградъ 403
„ 362. „ „ „ „ „ „ 16. IV. 1868 г. „ Бѣлградъ 408
„ 363. Момци четници до войводата П. Хитовъ, 16. VII. 1868 г. Отъ Букурещъ 412
„ 364. Ив. Кършовски до П. Хитовъ, 20. VIII. 1868 г. Галацъ. 413
„ 365. Гр. Д. Начовичъ „ „ „ 4. IX. 1868 г. Букурещъ. 414

№ 366. Хр Марковъ, отъ Крайова до П Хитовъ въ Бѣлградъ
„ 367. Гр. Д. Начовичъ отъ Браила, „ „ [illegible] IX. 1869 г.
„ 368. Отецъ Михаилъ (Мартирия) „ „ „ X. 1869 г.
„ 369. Сръбското Народно надлежателство въ Бѣлградъ до Българското Народно настоятелство въ Букурещъ, 27 X. 1869 г.
„ 370. Хр Ботевъ отъ Букурещъ до Ив. Драсовъ въ Габровъ
„ 371. Т. Ковачовъ отъ Г.-Магурели до П Хитовъ, 7. XII. 1869 г.
„ 372. Филипъ Тотю „ „ „ 10. I. 1869 г.
„ 373. Ив. П. Х. Кършовски „ „ „ 24. I. 1869 г.
„ 374. Писмо отъ българинъ въ Галацъ до своя побратимъ въ Букурещъ, 1. II. 1869 г.
„ 375. Тодоръ Ковачовъ до П Хитовъ, 13. II. 1869 г.
„ 376. Тодоръ Ковачовъ до П. Хитовъ, 25. II. 1869 г.
„ 377. Тодоръ Ковачовъ до П. Хитовъ, 14. III. 1869 г.
„ 378. Тодоръ Ковачовъ до П. Хитовъ, 20. III. 1869 г.
„ 379. Тодоръ Ковачевъ до П. Хитовъ 27 III. 1869 г.
„ 380. Тодоръ Ковачевъ до П. Хитовъ,
„ 381. Отъ Временното правителство въ Балкана до Българския народъ
„ 382. Т. Ковачовъ до П. Хитовъ, 9. V. 1869 г.
„ 383. Т. Ковачовъ до П. Хитовъ 14 V. 1869 г.
„ 384. Т. Ковачовъ до П. Хитовъ, 27. V. 1869 г.
„ 385. Т. Ковачовъ до П. Хитовъ, 15. VI. 1869 г.
„ 386. Т. Ковачовъ до П. Хитовъ
„ 387. Ц. Т. комитетъ до Мацини, 16-28 VII. 1869 г.
„ 388. Т. Ковачовъ до П. Хитовъ, 24. VIII 1869 г.
„ 389. Ив. Кършовски до П. Хитовъ, 31. VIII. 1869 г.
„ 390. Т. Ковачовъ до П. Хитовъ 2 IX. 1869 г.
„ 391. Т. Ковачовъ до П. Хитовъ 5. IX. 1869 г.
„ 392. Т. Ковачовъ до П. Хитовъ, 16. IX 1869 г.
„ 393. Пратеникъ на Ц. Т комитетъ до своята централа въ Букурещъ, 23 8-5рія 1869 г, Цариградъ
„ 394. Ив. Кършовски до П. Хитовъ, 25. III 1870 г. Букурещъ
„ 395. Данаилъ Хр. Поповъ до П Хитовъ, III. 1870 г.
„ 396. Тодоръ Ковачовъ до П. Хитовъ, 1. IV. 1870 г.
„ 397. Тодоръ Ковачовъ до П. Хитовъ, 9. IV 1870 г
„ 398. Д Ценовичъ до П. Хитовъ, 13 V. 1870 г.
„ 399. Ив. Кършовски до П Хитовъ, 3. VI. 1870 г., Горгево
„ 400. Ангелъ Кънчевъ до Н. Т. Обретеновъ, 1870 г.
„ 401. Ангелъ Кънчевъ до Н. Т Обретеновъ, 6 VIII.1870 г. Габровъ
„ 402. Шишковъ до Н. Т. Обретеновъ 6. VIII. 1870 г. Габровъ
„ 403. Ангелъ Кънчевъ до Н Т. Обретеновъ, VIII. 1870 г.
„ 404. Ангелъ Кънчевъ до Н. Т. Обретеновъ 14. IX 1870 г.
„ 405. Ангелъ Кънчевъ до Н. Т. Обретеновъ 1870 г.
„ 406. Ангелъ Кънчевъ до Н. Т. Обретеновъ 1870 г.
„ 407. Студентъ отъ Таборъ до Н. Т. Обретеновъ 23. XII. 1870 г.
„ 408. Филипъ Тотю до Ив. Кършовски, 28 XII. 1870 г. Одеса
„ 409. Привременното правителство въ Балкана до нѣкои имотни българи, 1. I. 1871 г.
„ 410. Привременното правителство въ Балкана до нѣкои имотни хора отъ Българския народъ 6 II. 1871 г
„ 411. Привременното правителство въ Балкана до нѣкои имотни българи, 10 III. 1871 г.
„ 412. Филипъ Тотю до Ив. П. Х. Кършовски, 1. IV. 1871 г.
„ 413. Филипъ Тотю до Ив. П. Х. Кършовски и Д. Хр. Поповъ, 8. IV. 1871 г.
„ 414 Иванъ Драсовъ до Д. Хр. Поповъ, 1871 г.
„ 415. Панайотъ Хитовъ до Д. Хр. Поповъ. 17. V. 1871 г.

стр.

№ 416. Ю. Н. Поповъ до Д. Хр. Поповъ, 18. V. 1871 г. Бѣлградъ 484
„ 417. Ив. Драсовъ до Д. Хр. Поповъ, 7. VI. 1871 г. . . . 485
„ 418. Ив. Драсовъ до Д. Хр. Поповъ, 9. VI. 1871 г. . . . 487
„ 419. Филипъ Тотю до Д. Хр. Поповъ, 14. VI. 1871 г. Одеса . 490
„ 420. Ив. Драсовъ до Д. Хр. Поповъ, 17. VI. 1871 г. . . . 490
„ 421. Ангелъ Кънчевъ до П. Хитовъ, 3. VII. 1871 г. Бѣлградъ . 492
„ 422. Хр. Ивановъ Книговезеца до Н. Т. Обретеновъ, 7. VI. 1871 г. 492
„ 423. Ив. Драсовъ до Д. Хр. Поповъ, 11. VII. 1871 г. . . . 493
„ 424. Ив. Драсовъ до Д. Хр. Поповъ, 21. VII. 1871 г. . . . 495
„ 425. Българскиятъ Револ. Ц. комитетъ до Българския народъ 23. VII. 1871 г. 498
„ 426. Ив. Драсовъ до Д. Хр. Поповъ 29. VII. 1871 г. . . . 505
„ 427. Ив. Драсовъ до Д. Хр. Поповъ, 30. VII. 1871 г. . . . 506
„ 428. Ангелъ Кънчевъ до П. Хитовъ, 17. VIII. 1871 г. . . . 506
„ 429. Ученикъ отъ семинарията въ Бѣлградъ до Н. Т. Обретеновъ 27. VIII. 1871 г. 507
„ 430. Ив. Драсовъ до Д. Хр. Поповъ, 28. VIII. 1871 г. Ловечъ . 508
„ 431. Н. Т. Обретеновъ до Ангелъ Кънчевъ, 15. IX. 1871 г. Русе 509
„ 432. Ив. Драсовъ до Д. Хр. Поповъ, 28. IX. 1871 г. . . . 510
„ 433. Ангелъ Кънчевъ до Н. Т. Обретеновъ, IX. 1871 г. . . 511
„ 434. Райчо Поповъ до П. Хитовъ, 2 X. 1871 г. Плоещъ . . 512
„ 435. Цв х. Павловъ отъ Ловечъ до В. Бочовъ въ Троянъ, 7.X. 1871 г. 514
„ 436. Любенъ Каравеловъ до П. Хитовъ, 12. X. 1871 г. . . 515
„ 437. Филипъ Тотю до Д. Хр Поповъ, 24. X. 1871 г. . . . 515
„ 438. П. Хитовъ до своята дружина въ Сливенъ, 23. XI. 1871 г. 518
„ 439. П. Хитовъ до своята дружина въ Сливенъ, 23.XI. 1871 г. Бѣлградъ 522
„ 440. Д. Хр. Поповъ до П. Хитовъ, 9 XII. 1871 г. 524
„ 441. Ив. Драсовъ до Данаилъ Хр. Поповъ, 14. XII. 1871 г. . 525
„ 442. Анастасъ п. Хиновъ до Д. Хр. Поповъ, 28. XII. 1871 г. Плѣвенъ 526
„ 443. Русенци по общото дѣло чрезъ тѣхния протоколъ 10 — 28 XII. 1871 г. 527
„ 444. Любенъ Каравеловъ до Р. Поповъ, 1. I. 1872 г. . . . 530
„ 445. Ив. Драсовъ до Д Хр. Поповъ, 10. I, 1872 г. 530
„ 446. Д. Хр. Поповъ до Пан. Хитовъ, 18. I. 1871 г. 531
„ 447. Решение на Ч. Б. Р. К. въ Русе, 21. I. — 27. VIII. 1872 г. . 532
„ 448. Сливенци до П. Хитовъ, 27. I. 1872 г. 534
„ 449. Ангелъ Кънчевъ до Комитета въ Русе, 11. II. 1872 г. . . 535
„ 450. Ангелъ Кънчевъ до Комитета въ Русе, 11. II. 1872 г. . . 536
„ 451. Дан. Хр. Поповъ до П. Хитовъ, 21. II. 1872 г. . . . 456
„ 452. Пан. Хитовъ до Н. Балкански, III. 1872 г. 537
„ 453. Пан. Хитовъ до Д. Хр. Поповъ, 1872 г. 538
„ 454. Пан. Хитовъ до Ст. В. Софийски въ Букурещъ — 1872 г. . 539
„ 455. Хр. Ивановъ Книговезеца до Ц. Р. к. въ Ловечъ, 2. IV. 1872 540
„ 456 Д П. Топаловъ до С. Кършовски, 12. IV. 1872 г. Сливенъ 541
„ 457. Д. Хр. Поповъ до Филипъ Тотю, 13-25. IV. 1872 г. . . . 542
„ 458. Д. Хр Поповъ до П. Хитовъ, 13-25. IV 1872 г. 543
„ 459. Пан Хитовъ до Д. Хр. Поповъ, 22 IV 1872 г. Бѣлградъ . 544
„ 460. Общото събрание въ Букурещъ. Протоколъ, 29. IV. 1872 г. 544
„ 461. С. В. Софийски до П. Хитовъ. 30. IV. 1872 г. Букурещъ . 547
„ 462. Единъ хжшъ до П. Хитовъ, 9. V. 1872 г. Крайова . . 548
„ 463. Д. Хр. Поповъ до П. Хитовъ, 18. V. 1872 г 550
„ 464. Часть отъ приготвения за печатане ржкописъ на Революционния уставъ 551
„ 465. Бележка отъ Н. Т. Обретеновъ, май 1872 г. 552
„ 466. Централниятъ Р. комитетъ до всички Частни Р. комитети, 14. VI. 1872 г. 553
„ 467. Христо Ивановъ Книговезеца до Николчо Сираковъ Халачътъ, 27. VI. 1872 г. 553

№ 468. Данаилъ Хр. Поповъ до Любенъ Каравеловъ, 12. VII. 1872
„ 469. Бочукоглу до Илларически, 29. VII. 1872 г.
„ 470. Ив Драсовъ до Д. Хр. Поповъ, 2. VIII. 1872 г.
„ 471. Хр. Ивановъ до Н. Т. Обретеновъ, 7-16. VIII. 1872 г.
„ 472. Хр. Ивановъ Книговезеца до Н. Т. Обретеновъ, 2-21.VIII.1872
„ 473. Н. Т. Обретеновъ до Д. Горовъ, 28. VIII. 1872 г.
„ 474. Хр. Ивановъ Книговезеца до Н. Т. Обретеновъ, 3-4. IX. 1872
„ 475. Н. Т. Обретеновъ до Хр. Ивановъ Книговезеца, 21.VIII. 1872
„ 476. Орханийци до Радомирци, Костендилци и пр.
„ 477. Панайотъ Хитовъ до Любенъ Каравеловъ, 17. IX. 1872 г.
„ 478. Н. Т. Обретеновъ до Хр. Ив. Книговезеца, 28. IX. 1872 г.
„ 479. Данаилъ Хр. Поповъ до Любенъ Каравеловъ, 3. X. 1872 г.
„ 480. Министърътъ на Вжтрешнитѣ дѣла въ Цариградъ до Великия везиръ, 29. IV. 1873 г.
„ 481. Котленци до Сливенци, 18. X. 1872 г.
„ 482. Хр. Ивановъ Книговезеца до Н. Т. Обретеновъ, 30. X. 1872 г.
„ 483. Хр. Ив. Книговезеца до Н. Т. Обретеновъ, 30. X. 1872 г.
„ 484. Любенъ Каравеловъ до Г. Живковъ, 2. X. 1872 г.
„ 485. Сливенци до Любенъ Каравеловъ, 24. XI. 1872 г.
„ 486. Хр, Ив. Книговезеца до Н. Т. Обретеновъ, 25. XI. 1872 г.
„ 487. Панайотъ Хитовъ до Българския Ц. Р. комитетъ
„ 488. Данаилъ Хр Поповъ до Ц. Р. комитетъ въ Букурещъ, 2-14. XII. 1872 г.
„ 489. Н. Т. Обретеновъ до Д. Горовъ, 5. XII. 1872 г.
„ 490. Данаилъ Хр. Поповъ до Ц. Р. Комитетъ въ Букурещъ, 7. XII. 1872 г.
„ 491. Г. Т. Икономовъ до Кирякъ Цанковъ, 9. XII. 1872 г.
„ 492. Данаилъ Хр. Поповъ до Ц. Р. Комитетъ въ Букурещъ, 12. XII. 1872 г.
„ 493. Али Саибъ паша отъ София до Великия везиръ въ Цариградъ, 14 XII. 1872 г.
„ 494. Министерскиятъ съветъ въ Цариградъ до Султана, 18. XII. 1872 г.
„ 495. Първиятъ секретарь на Султана до Великото везирство, 19. XII. 1872 г.
„ 496. Али Саибъ паша до Великото везирство, 14. I. 1873 г.
„ 497. Данаилъ Хр. Поповъ до Ц. Р. комитетъ въ Букурещъ, 18. I. 1873 г.
„ 498. Данаилъ Хр Поповъ до Ц. Р. комитетъ въ Букурещъ, 18. I. 1873 г.
„ 499. Данаилъ Хр. Поповъ до Ц. Р. комитетъ въ Букурещъ, 25. I. 1873 г.
„ 500. Данаилъ Хр. Поповъ до Любенъ Каравеловъ, 26. I. 1873 г.
„ 501. Данаилъ Хр. Поповъ до Ц. Р. комитетъ въ Букурещъ, 26. I. 1873 г.
„ 502. Ив. Драсовъ до Данаилъ Хр. Поповъ, 30. I. 1873 г.
„ 503. Панайотъ Хитовъ до Ц. Р. комитетъ
„ 504. Любенъ Каравеловъ за предателството-„Независимость", 1873
„ 505. „ „ „ „ 6

VI.

Мемоари и бележки отъ съвременници.

№ 506 Бележниче на Ив. П. Х. Кършовски 61
„ 507 Бележникъ на Ив. П. Х. Кършовски презъ време на похода въ 1867 г. 69

стр

№ 508. Другъ бележникъ на Ив. П. Х. Кършовски 612
„ 509. Спомени на Ив. П. Х. Кършовски по дветѣ легии въ Бѣлградъ 618
„ 510. Бележки на Д. Пъшковъ 634
„ 511. Дневникъ на Д. Пъшковъ държанъ въ Диаръ-Бекиръ . . . 647
„ 512. Бележникъ на Маринъ п. Лукановъ държанъ въ Диаръ-Бекиръ 655
„ 513. Списъкъ отъ Анастасъ п. Хиновъ на заточеници въ Мала-Азия 659
„ 514. Бележки на Панайотъ Хитовъ за Ст. В. Софийски, 15.V. 1889 г. 664
„ 515. „ „ „ „ Левски 668
„ 516. „ „ „ „ Д. Общи 670
„ 517. Правила върху начина какъ да се ржководятъ горски чети отъ П. Хитовъ 672
„ 518. Дописка на попъ Кръстя, 29. XI. 1879 г. 678

VIII.

Сведения събрани въ наши дни.

№ 519. Документъ за заточенъ комитетски членъ, 12. VI. 1893 г. . 687
„ 520. Игуменътъ на Рилския манастиръ за идването на Левски въ Копривщица, 8. III. 1895 г. 688
„ 521. Данаилъ Хр. Поповъ по 25 годишнината отъ смъртьта на Левски, 6. II. 1898 г. 688
„ 522. Панайотъ Хитовъ до Ив. П. Хр. Кършовски, 22.XII. 1898 г. Русе 689
„ 523. Д-ръ Рашко Стойчевъ до Ст. Заимовъ, 15. IX. 1900 год. Пловдивъ 690
„ 524. За пушката на Левски, 11. VII. 1908 г. София 690
„ 525. Данаилъ Хр. Поповъ до Министъра на просвѣщението, 28. XI. 1907 г. Т.-Магурели 691
„ 526. М. Ив. Марковски до Народния комитетъ, 22. I. 1923 г. Плѣвенъ 695
„ 527. П. С. Кършовски до Народния комитетъ, 5. II. 1923 г. Търново 696
„ 528. М. Ив. Марковски до Народния комитетъ, 10. II. 1923 г. Плѣвенъ 697
„ 529. П. С. Кършовски до Народния комитетъ, 23. II. 1923 г. Свищовъ 698
„ 530. Дружество „В Левски" отъ Ловечъ до д-во „В. Левски" въ Карлово, 8. III. 1923 г. 698
„ 531. М Ив. Марковски до Народния комитетъ, 11, III. 1923 г. Плѣвенъ 700
„ 532 В. Караивачовъ до Народния комитетъ, 19. III. 1923 г. Карлово 700
„ 533. В. Караивановъ до Народния комитетъ, 13. IV. 1923 г. Карлово 702
„ 534. Бележка за калугерката Евгения, 15. VI. 1923 г. Карлово . 703
„ 535. В. Караивановъ до автора, 17. IX. 1923 г. Карлово . . 704
„ 536. Монахъ Данаилъ отъ Гложенския манастиръ до автора, 12. X. 1923 г. 705
„ 537. В. Караивановъ до автора, 28. X. 1923 г. Карлово . . . 707
„ 538. В. Караивановъ до Народния комитетъ, 20.XII. 1925 г. Карлово 708
„ 539. В. Караивановъ по разни въпроси 709
„ 540. В. Караивановъ до Народния комитетъ 711
„ 541. Дѣдо П. Стояновъ до Народния комитетъ, 6. I. 1896 год. с. Войнягово 711

№ 542. Н. Тодоровъ до автора, 12. II. 1923 г. Ловечъ
„ 543. Д. Пъшковъ до автора, 4. IV. 1926 г. Ловечъ
„ 544. Д. Пъшковъ до автора, 4. VII. 1926 г. Ловечъ
„ 545. Ловченецъ — потомъкъ на Сирково [illegible], 1926 г. София
„ 546. Д. Пъшковъ до автора, 12. VIII. 1926 г. Ловечъ
„ 547. Д. Пъшковъ до Ан. Башевъ, 27. II. 1924 г. Ловечъ
„ 548. Ан. Башевъ до Д. Пъшковъ, 27. II. 1924 г. Пъвница
„ 549. Д. Пъшковъ до автора
„ 550. Петко Тодоровъ отъ Т.-Пазарджикъ до автора, 24. VIII. 1926 г. Т.-Пазарджикъ
„ 551. Ив. Терзиевъ отъ Ловечъ до автора
„ 552. Роднина на Цвѣтко х. Пантовъ до автора, 2. III. 1927 г. Ловечъ
Азбучникъ на лични собствени имена
Азбучникъ на географски имена
Азбучникъ на псевдоними
Забелязани по-главни печатни погрѣшки
Факсимилета

ПРЕДГОВОРЪ ОТЪ КОМИТЕТА

Инициативата за тази книга излѣзе изъ срѣдата на карловци живущи въ София. Въ първата половина на януарий 1923 г. инициаторитѣ се събиратъ и решаватъ да издадатъ паметенъ сборникъ по случай петдесетгодишнина отъ смъртьта на Левски — последвала, както се знае, на 6 февруарий 1873 г. ст. ст. Нѣколко дни по-после, едно общо събрание отъ представители на всички културни дружества въ столицата удобрява решението за сборникъ и избира комитетъ, кръстенъ „Народенъ комитетъ Василъ Левски". Министерството на просвѣтата съ готовность пригърна начинанието и нареди, вмѣсто сборникъ да се състави една обстойна и документирана биография на Апостола, като за цельта натовари съ работата г. Д-ръ Д. Т. Страшимировъ — сжщиятъ избранъ по-напредъ и отъ комитета по уреждане на паметенъ сборникъ.

Първоначалниятъ съставъ на Народ. ком. „Василъ Левски" бѣше следния: старията П. Поповъ, съгражданинъ на Апостола отъ Карлово, почти съвръстникъ и другарь неговъ въ революционното дѣло, избранъ съ единодушие за председатель. Следватъ още: В. Н. Тантиловъ касиеръ, Г. Станевъ и Д. Кацевъ —Бурски секретари и членове—Хр. Ив. Герджиковъ, Минко Геновъ и Б. Загорски. П. Поповъ е трета година вече покойникъ. За добритѣ му грижи по тъй щастливо наченатото дѣло, за неуморната ревность и бащинско ржководство, изказваме тукъ искрена и най-долбока почить къмъ паметьта му. Следъ неговата кончина, председателството на комитета се възложи на г. В. Н. Тантиловъ, директоръ на Софийската популярна банка. Вмѣсто излѣзлия Д. Кацевъ-Бурски и починалия неотдавна Г. Станевъ — въ споменъ на когото съ добро другарско чувство отправяме: вѣчна му паметь! — се избраха за членове

на комитета: Иванъ Поповъ, нашиятъ голѣмъ артистъ и Д-ръ Д. Кировъ, известенъ столиченъ лѣкарь. Подъ този съставъ действува и днесъ Народния комитетъ „Василъ Левски". Материалната часть на комитета се контролира отъ комисия въ съставъ: Ст. Красевъ, Василъ Генковъ и Ст. Купенковъ.

Министерството на просвѣтата бѣ взело въ 1923 г. мѣрки, за да се отпразднува петдесетгодишенъ юбилей въ паметь на Апостола и всички приготовления бѣха направени по случая, но пожарътъ въ Народния театъръ осуети тържеството. Юбилеятъ се отложи. Остава все пакъ да се помисли за него отново.

Едновременно Министерството основа подъ свое ржководство единъ общъ фондъ. Предписано бѣше учащата се младежъ изъ цѣлата страна да дава утра и вечеринки съ цель да се събератъ нужднитѣ срѣдства за издаване биографията на Левски, и за издигане паметникъ на Неизвестния воинъ. Вноскитѣ бѣха взели да постжпватъ въ М-ството, но новата власть следъ 9 юний 1923 г. разпореди събраната сума, както и бждащитѣ постжпления да се предадатъ на Народния комитетъ „Василъ Левски".

Тукъ считаме за свой дългъ да отправимъ своята почить и благодарность къмъ Министерството на просвѣтата, което отъ самото начало—както обяснихме по преди—а и до днесъ не се колеба да ни се притече на помощь кога и дето и да потрѣбваше. Трогнати бѣхме отъ готовностьта на учащата се младежъ и нейнитѣ учени ржководители въ цѣлата страна, които съ такова топло чувство се отзоваха да подкрепятъ увѣковѣчаване паметьта на великия Апостолъ. Съ искрена радость имъ отправяме своя приветъ и признателность.

Закъснѣхме съ изданието и се извиняваме за това. Пръснатитѣ въ частни ржце документи трѣбваше да се откриватъ и откупятъ. При днешнитѣ високи цени и при онова небивало финансово затруднение, въ което се намира държавното ни съкровище, ний посрѣщахме закъснението не само като неизбѣжно, но и като най-малко зло.

Накрай, ние се радваме, че успѣхме да постигнемъ, макаръ и къснѣло цельта си.

Остава публиката, така сжщо и критиката да потвърдятъ нашия успѣхъ.

Изказваме сърдечна благодарность на автора г. Д-ръ Д. Т. Страшимировъ, който вложи много енергия и трудъ да събере и групира изворитѣ, които обнародваме. Благодарение на неговото широко познанство съ нашата революционна епоха, можаха да се събератъ по възможность всички извори, които ще легнатъ въ основа на биографията.

София, 1929 г.

ОТЪ НАРОДНИЯ КОМИТЕТЪ
„ВАСИЛЪ ЛЕВСКИ"

ВСТѫПИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ НА АВТОРА

За Левски се писаха много книги. Много повече отколкото за всѣка друга величина отъ миналото. Всички тия книги, обаче, почиватъ де повече де по-малко върху смѫтно запазени спомени отъ онова време. Азъ раздѣлихъ моята работа на две части: извори и биография. Биографията ще почива върху тѣзи писмени документи, които давамъ сега.

Това е единъ скелетъ отъ документирани факти за биография. Така щото моята задача въ тази книга е строго разграничена. Азъ трѣбваше да дамъ класирани и отговорно разтълкувани документи. Много думи и цѣли мисли сѫ мѫчно разбираеми, азъ трѣбваше да ги изясня подъ страницата. А понѣкога даже и цѣлото писмо не се поддава на осмисляне. Неизвестни псевдоними замѣстятъ истинския адресъ, което не дава да се долови назначението на кореспонденцията. Сѫщо и датитѣ често липсватъ, а това отсича хронологическата връзка на писмата. Вследствие на което се наложи да поставя специално съдържание предъ всѣки документъ. Гдето липсваха препинателни знаци, поставяхъ вертикални линийки, за да раздѣля мисъль отъ мисъль. За всичко поемамъ отговорность.

Въ последната глава на книгата дадохъ нѣкои по-важни наши кореспонденции съ живи още другари на Левски. Съветваха ме учени наши хора да отпечатамъ сѫщо и устния разпитъ при моитѣ пѫтувания. Кореспонденцията, която давамъ въ последния отдѣлъ, е допълнение къмъ тѣхъ. Добъръ съветъ, но да го изпълня би значило да стъкмя още единъ томъ материали, а срѣдствата не стигаха за това. То ще остане за друго по-добро време.

Министърътъ на просвѣщението въ 1923 год. — г. Ст. Омарчевски — взе подъ свое покровителство нашето начинание и съ туй свърза името си съ него. Последвалото следъ 9 юний с. год. правителство се отзова съ не по-малка готовность да подкрепи нашето дѣло. Министритѣ г.г. Ал. Цанковъ и Н. Найденовъ, както и съответнитѣ ржководни лица по Просвѣщението въ всички случаи безъ изключение и при първа дума удовлетворяваха всѣка явила се нужда въ свързка съ проучванията. На всички прочее изказвамъ тукъ своята искрена признателность.

Настоящиятъ първи томъ не е пъленъ, разбира се. Едни отъ документитѣ сѫ унищожени още на времето отъ страхъ предъ претърсванията на турската полиция. Други

има тепърва да събираме изъ частни ржце. Трети, които сж най-значителни, лежатъ извънъ България главно въ Цариградъ и не сж прибрани до сега по наша некадърность. Похарчи се едвали не половинъ милионъ по командировки. Но нека се надѣваме, че за напредъ ориенталския отдѣлъ при Народната библиотека ще се сдобие съ лице специално подготвено за цельта и че ще се постави подъ ржководство съ по-искрена и последователна мисъль за наука. За случая читательтъ ще намѣри специална бележка въ тома.

Изказвамъ другарска благодарность къмъ дѣецитѣ водители на Народния комитетъ „Василъ Левски" — г. г. В Н. Тантиловъ, Д-ръ Д. Кировъ, стария ни голѣмъ артистъ Ив Половъ, Минко Геновъ, Хр. Ив. Герджиковъ и Б. Загорски за всегдашното имъ съдействие и довѣрие. Еднакво и на ржководителитѣ на Архивния отдѣлъ при Нар. библиотека г. г. К. Мутафовъ и Любенъ Петровъ отправямъ моитѣ благодарности. Г-нъ Л. Петровъ съ рѣдко ученолюбие и постоянство успѣ да дешифрира разнитѣ трудни шифри отъ комитетския периодъ, както съмъ означилъ това и на съответни мѣста въ книгата.

Както ще види читательтъ, нѣмаме запазена и не даваме кореспонденция на Левски по-рано отъ 1866 година, когато той здраво стжпя въ пжтя на обществената си дейность. Освенъ това, не притежаваме отъ голѣмия организаторъ и Апостолъ на своя народъ ни едно писмо отъ личенъ характеръ. Безопасно бѣше да се запази негова кореспонденция до братъ, сестра, майка и пр.—като лишени отъ политическа окраса и съ невиненъ характеръ. Но не е запазена такава. Азъ изобщо се съмнявамъ, дали нѣкога Левски е написалъ единъ редъ съ частни побуди. И при това едвали той ще да е билъ и единственъ за своето врѣме носитель на тази изключителна преданость къмъ общественото дѣло. Колко е чистъ обществениятъ идеализъмъ на хората отъ оная епоха!..

Намѣрихъ за неизбѣжно да помѣстя въ сборника всички документи отъ ржката на Левски и други, отнасящи се до неговия животъ, които сж публикувани изъ разни чужди съчинения. Препечатахъ и ония петдесеть и две писма на Левски изъ моя „Архива на възраждането" (т. I, 1908 г. Документи по политическото ни възраждане стр. 15—94) както и други съответствуващи на работата документи пакъ отъ тамъ. Събрани на едно мѣсто и съпоставени помежду имъ по дата, произходъ и характеръ документи, отнасящи се къмъ една и сжща историческа монография, улесняватъ и осигуряватъ точното проучване. За всичко помѣстено тукъ, разбира се, дадохъ точна сигнатура, поставена подъ документа, отгде е вземенъ и респективно кжде може да се намѣри за провѣрка.

Въ шестия отдѣлъ „Мемоари и пр." помѣстихъ нѣкои нѣща, които възможно е да се видятъ нѣкому едва ли не като безполезни тукъ. „Правилата върху начина какъ да се ржководятъ горски чети" отъ Панайотъ Хитовъ (№ 517, стр. 672) ни разкриватъ подробности върху отдѣлнитѣ функции на байрактаря въ четата. Байрактарь на мустакатия воевода въ похода на 1867 бѣше Левски. Никжде на друго мѣсто — ни въ литературата, ни въ архива нѣмаме конкретно нѣщо по тази материя. Не съмъ слушалъ и устни предания върху това.— Сжщо и списъцитѣ, които давамъ въ този отдѣлъ, иматъ по-голѣмо значение, отколкото може да се долови на пръвъ погледъ. Имената на ония бедни заточеници често ни допълнятъ самото събитие, въ което сж участвували, и за което ни липсватъ по-прѣки сведения; мѣсторождението имъ означено въ списъка, ни тълкува нѣкои псевдоними срѣщани тукъ-тамъ въ кореспонденцията, които нѣмаше отгде другаде да изтълкуваме. Записките на Д. Пъшковъ ни разкриватъ точната дата на арестуване членоветѣ на Ц. комитетъ въ Ловечъ, и нѣкои други обстоятелства въ свръзка съ предаването на Левски.

Дветѣ заплашителни писма 409 и 410 (стр. 472 и 474) поставихъ въ петия отдѣлъ, макаръ и да принадлежатъ къмъ първия, защото сж писани отъ Левски и принадлежатъ къмъ цикъла отъ тоя родъ № № 15, 16 и др. (стр 32, 37 и пр.). Не искахъ да ги дѣла отъ следващето окржжно писмо № 411, писано и печатано отъ Каравелова въ Букурещъ, тъй като и тритѣ представляватъ едно цѣло. Пръвъ пжть имаме тукъ документъ, който установява, отъ кога сжществува революционниятъ комитетъ. Имаме процеса на възникването му. А туй става ясно само при съпоставяне и на тритѣ документа. Сжщо получаваме почва подъ краката си, да кажемъ твърдо, какъ и какви сж били връзкитѣ между Левски и Каравеловъ: какво представлява самъ по себе единиятъ спрямо другия по отношение на общо изнесеното и оформено отъ двамата историческо дѣло.

Джебното бележниче на Апостола, което стои тукъ като трети отдѣлъ, съставлява рѣдко изворно съкровище. Чувствителниятъ читатель ще долови въ него щедро пръснати черти отъ интимния Левски въ разговоръ самъ съ себе. Тука е наивностьта, душевната чистота, вдъхновението и мисъльта на великия организаторъ. Тукъ имаме и неоценими указания върху дати и маршрутъ, върху мѣста и хора и много други нѣща, които бѣха неизвѣстни досега.

Но все пакъ, въпреки осезателния размѣръ на тома и тежката кометираность на изворитѣ които даваме, все пакъ много моменти и редъ въпроси изъ живота на Левски оставатъ още неотгатнати. Ний не можемъ да посочимъ, кога точно у Апостола се явява мисъль да избере Ловечъ за столица на

своята дейность вжтре въ цѣлата страна и по кои съображения. Не знаемъ достатъчно, кои псевдоними на кои географски и лични имена съответствуватъ. Така, нѣкои оставихме не разяснени въ книгата си. Сжщо на дири сж маса имена на дейци, обозначени само съ инициали, които не можехме и не можемъ да отгатнемъ. Псевдонимътъ Фердинандъ се срѣща на нѣколко мѣста, като обозначава две различни лица, едно отъ които точно не можемъ да посочимъ. Самитѣ начални връзки между Левски и Каравеловъ въ идейно и активно-жизнено отношение всепакъ не сж достатъчно осѣтлени. Може би Цариградскиятъ архивъ нѣкога ще ни даде повече указания. За всичко това липсватъ учени монографии, отдѣлни грижливи изучвания. Министерството на просвѣтата трѣбва да избере нѣколко усърдни и талантливи младежи, солидно подготвени, да ги улесни и насочи на работа въ тая область. И изъ тѣхъ, които трѣбва, да изпрати на специализация. Изобщо, политическото ни възраждане е слабо проучено до сега, и е било жертва на безгрижно нехайство.

Помѣстихъ нѣколко смѣтки и писмени донесения отъ частни (селски) рев. комитети въ втория отдѣлъ „Бележки и смѣтки отъ Левски", макаръ точно и да не сж излѣзли отъ ржката на Апостола. Тѣзи документи сж писани по образецъ, даденъ отъ самия Левски. Писани сж понѣкога въ негово присжствие и, може би, подъ негова диктовка. Азъ намирамъ, че и по духъ, и по служба, както и по всичко останало тѣ биха изглеждали по-чужди на всѣко друго мѣсто, отколкото тукъ.

Извинявамъ се, че документитѣ бѣхъ принуденъ да дамъ като първи томъ на биографията на Василъ Левски, колкото това и да изглежда като стжпка противъ формалния редъ на традицията. Не правя туй отъ любовь къмъ новаторство — една позната болесть у насъ. Технически се налагаше изворитѣ да се отпечататъ преди биографията, за да бждатъ въ нея правилно цитирани по отдѣлъ и страница. Иначе тѣ — изворитѣ — щѣха да си останатъ безъ особена и по-близка свързка съ изложението. И тъй като — това казахме и по-напредъ—тѣ се печатаха технически или по врѣме на първо мѣсто, то правилно бѣше и да се нарекатъ първи томъ. Освенъ това, настоящата книга не е обикновенъ сборникъ отъ документи, та да се счита като притурка или анексъ къмъ текста на биографията. Тя е скелетъ — туй обозначихъ сжщо и по-рано — на онова, което има да се повествува по-подиръ. Така, този томъ е едно самостоятелно и монографично изследване на всички сжществуващи документи въ свързка съ животописа на Левски.

Намѣрихъ за нуждно да снабдя този томъ съ портрета на Левски, който има характеръ на чистъ документъ, както всичко друго въ книгата. Той е работенъ скоро следъ освобождението отъ Георги Данчевъ, известенъ на времето подъ име Георги Зографина. Близъкъ и обичанъ другарь на Левски Зографинътъ имаше за мѣстожителство Чирпанъ, при него отсѣдаше и се криеше Апостолътъ. Портрета е работенъ възъ основа на оная фотография на Левски, по която го търсѣше турската власть. Зографътъ е осветилъ съ бои очитѣ, коситѣ, цвѣта на лицето и пр. на своя приятель. За това има цена на системно и приятелски пресъздаденъ документенъ образъ.

Благодаря на г. Михаилъ Димитровъ, асистентъ по психология въ Държавния университетъ, за приятелскитѣ му грижи да ме снабди съ нѣкои неизвестни досега ржкописи. И на младия нашъ ученъ г. Ив. Унджиевъ отправямъ своята похвала за възторженото му и неуморно съдействие по техника и по много други трудности въ подготвяне на настоящата книга. Когато една работа гледаме готово завършена, все ни се чини, че е била лесна. Но само оня знае мжкитѣ, който ги е изнесълъ на своитѣ плещи! . .

София, януарий 1929 г. **Д. Т. С.**

I.

ПИСМА ОТЪ ЛЕВСКИ.

№ 1.

Левски до Раковски.

Панайотъ Хитовъ, който съ знанието на Раковски приготовлява чета да мине въ България, далъ власть на Левски, бждащия свой байрактарь, да му пише. Панайотъ желае да се видятъ. Иска Раковски да му яви, какво приготовлява и какво има още да се готви за предприетото дѣло.

Господине Раковъскьй!

Днесъ ида дави поздравж отъ странжта на отец Натанаила[1]) коитомие даль власть да ви напишж туй писжмце, || иви молж да му евите въ какво занимание се намирате днесъ, || защото много желае заради вази[2]), || и иска да знае подробно въ какви занятие се намиратѣ днесь, || и най паче вы моли да му явите заради тжрговите какъ отиватъ днесъ и какъ ще бждать за напретъ.

Като ни ме остава времето да ви пишж по напространо оставамъ вашь най искренъ

Яшъ[3]) Д. И. Левъскьй[4]).
1866. Ноември 7.

Н. Б. II. А. п. 88, № 7989.
Арх. Раковски.

---

[1]) Воевода Панайотъ Хитовъ.

[2]) Желае да се видятъ.

[3]) Навѣрно — Циганка, мушията на Н. Балкански (Николаки). Може и нѣкое друго село въ Влашко. Презъ зимата 1866 — преди да мине на априлъ месецъ 1867 въ България — Панайотъ, съ събранитѣ около него четници, не стоя на едно мѣсто. Трѣбваше да се предпазва, поради бдителностьта на ромжнското правителство. Сжщо тъй трѣбваше да се укрива и да не се назове мѣстого, отъ де иде това писмо. Затова е означението Яшъ — втори университетски градъ въ Ромжния. Левски бѣше посоченъ за знаменосецъ (байрактарь) на четата по съгласие между Раковски и Панайота, — първостепененъ и главенъ воевода за всички чети, които имаше да минатъ. Левски е познатъ на Раковски още отъ 1862 г., при бомбардирането на Бѣлградъ, дето се числѣше въ първата легия. Цѣлото писмо е иносказателно по съдържание. Но трѣбва да се сѣщаме, че всичко, за което се намеква тамъ съ твърде

№ 2.

Левски до Найденъ Геровъ.

Като не го заварвалъ самъ въ Бѣлградъ, сега му пише. Иска излѣзе макаръ 25 дни преди срока отъ легията, за да иде въ Българ и да ускори тамъ приготовленията и го моли, да нареди за го пусна Наредено било за общо възстание, но то е работа за хора само к него да го извършатъ. Сочи себе си като старешина и като п готвенъ за цельта. Праща му портрета си отъ 1867 г. и две писма.

Ваше Благородіе Г-нъ Найдине[1]), придожд ніето ви[2]) въ Бѣлъ-градъ додохъ нѣкой пжть привасъ дано намѣряхъ Сами, || дави кажж че искамъ да излеза предъ вр мѣто Макаръ 25: дена || даси дода по нашите мѣста || да са мѣра спознатити ми отъ които са чака нѣщо || и какоито трѣ даса каже по една предъ[3]) || и тогава ще имаме сигорна наша Кжща съ Двораи.[4]) Зато молави сега писмено да пре Априлія 20: съ нѣкой средство дама искате за въ влашко[5]) и отъ тамъ дамиса дадатъ 6 длъги и 6 паси коитоса о задъ пжлнатъ.[6]) Напротивъ ако нима пуснатъ предъ времѣ отъ което ви пишя по горе, и ни ми дадатъ потрѣбнити о влашко. тогава знамъ че нищо нѣма въ нашета кжщж. || К които сжмъ казалъ іоще на 67. г. Презъ други че до като недода никому дася ниповѣряватъ || отъ коитоса и чяка въ онова мѣсто.[1]) А аколи съвсемъ други ся обърне.[2]) || Каквото нинай малко несмеся увѣрили,[3]) || защото затаквосъ нѣщо трѣба поне единъ старейшина да има междуни[4]). || въ кратко, всѣки дневнити менути[5]) ни показватъ распиляваніе, || за което всічкити казватъ, че единъ Месецъ като остане до времѣто Марта 15.[6]) || очевидно да е за истина? || аколи не, едни говорятъ че щжтся вьрнатъ въ Лашко, а повѣчето ся съгласяватъ да излѣзатъ на чети || което ще кажи че, остава на наше расположеніе,[7]) || а каде щему излези крайжть? || зато, остава на старите[8]) да мислжтъ. || ако нини дадатъ П-шки[9]) нія щемъ излезимъ съ Т-гы[10]) както и на 67. г. третатани чясъ беше.

Молави кто идае било наридено за общо въс.[11]) || или не било? ако изработите по скоро за което ви мола, и е възможно?[12]) и като щомъ дода по напредъ при васъ ще видити че колкото по напредъ дасамъ дошелъ билъ, билое по добре. || Ако и да знайте какво трѣба. || Нъ като васъ человѣцы немогатъ извръши ако и да можите чрезъ други, нъ незнайте онія человѣцы съ които може дасе извръши.

невинни думи, ще да е било още предварително познато на Раковс Той знае, какво има да значи търговия, занимание и пр. А р ради туй, именно, писмото е и кратко и все пакъ ясно. То диша до съ известна свобода и твърдость въ скритното инакъ откровение, кое носи. И чувствува се сжщо пламенното тържество на ученика, кой „получилъ власть отъ Отца Натанаила" да кореспондира съ велик свой учитель въ революцията и да подрежда нови серіозни гласен

[4]) Дяконъ Игнатий Левски.

[1]) Найденъ Геровъ, руски консулъ по онова време въ Плс дивъ и сега дошълъ временно — както се разбира отъ съдърж нието на писмото — въ сръбската столица, дето Левски служи въ ві рата българска легия. Първата легия на Раковски бѣше презъ 1862

[2]) Презъ време, когато Н. Геровъ се намиралъ въ Бѣлградъ.

[3]) Да се подготвятъ или организоватъ предварително.

[4]) Ще имаме осигурено нашето отечество въ цѣлокупность.

[5]) Да го изискатъ българскитѣ първенци отъ Влашко, кои устроиха легията, да бжде освободенъ отъ военното началство въ Бѣ градъ преди 20 априлъ.

[6]) Шесть пушки и шесть револвера.

[1]) Иска да каже: до които съмъ се обърналъ. Това сж все хора, отъ които се чака решителна работа отъ онія мѣста.

[2]) Трѣба да се чете като въпросъ: и ако вмѣсто менъ другъ се обърне съ искане да поеме сжщото дѣло?

[3]) Нѣма вѣроятность за подобно нѣщо.

[4]) Като бившъ байрактарь и съгласно „Закона" на Раковски, замѣстникъ на най-старшия („първостепенъ") воевода Панайотъ, той е самъ старшина сжщо и за новата инициатива да върви и организира народа.

[5]) Отдѣлни случки всекидневно ни показватъ желание да се разпилей (да се дезорганизира) и да се разпусне легията.

[6]) Да бждатъ разпустнати.

[7]) Остава на нашъ изборъ, да си се върнемъ въ Влашко, или да навлѣземъ на малки чети въ България.

[8]) Водителитѣ отъ Добродетелната Дружина въ Букурещъ, които сж изпратили всички други момчета въ Легията въ Бѣлградъ.

[9]) Пушки.

[10]) Тояги. Тояги наричаха тогазъ и старитѣ негодни пушки, които се пълнятъ отъ горе.

[11]) Моля ви да изпълните гореизложеното, дори ако е вече наредено да има общо възстание въ България.

[12]) — а за това има всички възможности —

Подарявами и ликатси || въ 67. мо хонцишъ[1]) || и еди
на Г-нъ Рашка. Другитими писамца молави да ти испрати
сигорно [2]). || отъ двѣтими въ едноимни[3]) писма пратете пома
кото а другото задрьште или при васъ или при Рашка до ка
доди сами человѣкатъ да сиго земи || котого физіономія
мугу показва възъ дребенъ черноокъ съ пъкакъ гласъ. ||
противъ аколи нидоди сами, то ще доди зато писмо человѣ
високъ черноокъ длъгообразъ на име Минчо х. Неновъ и
сѫщото село.

Фев. 1-ый 1868.

Покорній Василь И. Лъвскій
изъ Бѣлградска Академія
Ново Образованна Бугарска чета.

Арх. И. Гешовъ, кн. I, стр. 957.

№ 3.

Левски до Панайотъ Хитовъ.

Благодари му за дето го извадилъ отъ болницата, дето би умрѣ
ако стои още. Иска му една жълтица да се разпсати въ частн
кѫща. Кани го преди да тръгне за Влашко да дойде да се видя
Ще го пита да почне въ България едно намислено отъ него дѣло
го моли да удобри намисленото. Ако спечели съ дѣлото си, пече
за цѣлъ народъ, ако изгуби, губи само себе си.

Господинъ Панаіте[4]) Премогови Благодара дето
потрудихте чема извадихте изъ Болницата || щото ако бѣ
стоялъ іоще нѣколко дена истина бѣхъ умрѣлъ. || Така исто
трудите и за всички те ни Сабрани Братія. || и сме длъжни да
почитаме.... || Защо то сте и най повѣче въ начилото на ску
щината ни Главній Войвода.

Вій-са грижите сега и за разноскитеми за които ще пиш
честе харчили за менъ || и надявамса да ми прататъ ко

[1]) Фотография снета презъ време на четуване въ Стара-плани
по-първата 1867 г.

[2]) По-вѣренъ и сигуренъ начинъ, за да не педнатъ въ вр
жески ржце.

[3]) Едноименни.

[4]) Воеводата Панайотъ Хитовъ.

кото ще похарчите за менъ. Защото асъ са варда да ви
вчислявамъ въ онія да са рече чисае харчило и за менъ... [1])
на всѣки начинъ ще глѣдамъ да виги вжрна. || то е доста и
пре доста само чеса трудите.

Повторителнови мола да ми пратите 1. желтица за трошка
защото нѣмамъ вѣче || заемалсамъ от брата ми и отъ дру-
гити си пріятели 40: гр. и мой хакъ 20: гр. и твойса набиратъ
105 гр. || безъ да самъ далъ ни пара за лѣковити на жената, ||
а она колко ще земе, незнаж.

Чулсамъ да щялси да отидишъ въвъ влашко || асъ отъ
67:мо до сега несамъималъ честь дастеса довѣрили на менъ.
|| дами кажете по нѣщічко истинно? || Нъ пакви мола и поз-
навамъ за най искренненъ, и прьвъ Любимецъ Български ||
дадодите при менъ или да ви пишж какво асъ мислж да
права || и ще го направа ако рече Богъ съ ваше дозволеніе
акого намерите Благосклонно || и ще ви мола да ми дозво-
лите. || за което ако испечелж, пичелж за цѣль народъ, ако
изгуба губа само менѣси. || Тоще ве мола ако идите за влашко
да додите да ви кажж или да ми дозволите да ви пишж. ||
Нъ трето ви мола кактви пишж по горе. да ма не оставяжте
безъ трошка || защото кажи, че, отъ каксамъ утишель въ оніж
кѫщж несаса загрижили да си купатъ нѣщичко за едини [2])
все одменъ || а оная жена коятома лѣчи тя има вѣче право да
яде вѣче отъ менъ, || защото всѣки день стои при менж гот
вими мій паници вода носи чякъ оть дунава? || а Панчувица
не хваща нищо? || асъ незная какъ щейса на плата. || зато
молави елате даса разговорите || дайса [3]) плати чесно акома
излечи. || че зато молави ни най малко дави нидотегни, || за
което ще са труда както ви пишж по горе.

67 : ый [4]) Вашъ Хоржгвоносецъ В. И. Лъ-скій.

въ мѣсто.

Н. Б. П. Б. п. 86, № 8037.
(Арх. Рановски)

[1]) Не желае да се чувствува платенъ агентъ.

[2]) За ядене.

[3]) Да й се плати.

[4]) Твърде е мжчно да се разчете това **67:ый.** То изглежда като да обозначава дата на писмото, но не заема мѣсто подобаващо за подобна цель. Написано, както си е, редомъ съ подписа на автора на писмото, то стои очевидно въ нѣкаква вжтрешна връзка съ тоя подписъ. Но и като дата, пакъ е нѣщо непълно и не допуща какво и да е осмисляне.

Тукъ 67 не означава 67-мо лѣто или година: въ текста на писмото тази година се споменува като изминала вече. Така че, числото 67 не обозначава и не може да има значение на дата. И ако даже обще писаното за дата — да речемъ по погрѣшка — то окончанието ый щѣше да съставлява още по-голѣма погрѣшка, като не отговаряше за тази цѣль. Бихме предположили и друго. А то е, че 67 бележи само день и месецъ безъ година, и то така: 6 — шести день, и 7 — седми месецъ. Тогазъ и наставката ый къмъ 7 — 7=ый би добила известенъ смисълъ. Но отъ формална страна, противъ това тълкование говори обстоятелството, че — доколкото ни е познато — Левски никѫде другаде не си служи съ този начинъ за обозначение на месеци и дни. Срѣща се 7ый или 7!врій, което ще рече септемврий. А нито на седмий месецъ (юлий), нито на септемврий Апостолътъ не се намира въ Бѣлградъ. Прѣзъ тѣзи месеци той е вече въ Влашко — както, впрочемъ, личи и отъ кореспонденцията му; която следва. Споредъ адреса на писмото въ сръбски духъ — „въ мѣсто“ — вмѣсто „въ града“, както пишемъ ний на български, и споредъ самото съдържание на сѫщото, че Левски разчита на „хака“ си като легионеръ (българска легия презъ 1867 и 1868 имаше само една и то въ Бѣлградъ) и че Панайотъ военода живѣеше още година въ сръбската столица и се тъкмѣше за кѫсо време да пѫтува до Влашко — всичко туй показва ясно мѣстопроизхождението на самото писмо, а отъ тукъ и невъзможността 67 да означава месецъ или дата. Трѣбва да изтъкнемъ още предвидъ, че Левски изобщо не употрѣбява или рѣдко употрѣбява старописното ы (ери). Поне въ обозначение на дати или на подобни съкращения отъ другъ родъ. За окончание винаги пише — ій или даже — ьй: Л=ій и Л=ьй. Всичко това ни навежда на мисъль, че въ нашия случай „67:ый“ трѣбва да крие свое особено съдържание, а именно въ следния видъ. Въ оригиналния текстъ, който притежаваме въ Народната Библиотека отъ ржката на Левски завършекътъ ый е писанъ по особенъ начинъ. Еръ малъкъ отпредъ е продълженъ значително надъ реда. Така той образува вѣрна контура на ржкописна буква *в*. Но въ бързината на писането, вижда се, или отъ липса на достатъчно внимание, предната извивка нагоре въ ржкописното *в* се сдѣля съ основата на линията при тегление надолу и се получило единъ значително едъръ ерь малъкъ. Така щото, въ цѣлия разглежданъ изразъ: 67:ый, като заменимъ *ѣ* съ *в*, получаваме отдѣлна дума, която гласи вій. Сега вече и двоеточието между 67 и *вій* получава своето значение. То сочи поне, че Апостолътъ е знаялъ въ дадения случай да осмисли препинателния знакъ. Ако пишеше едно кѫсо тире (– или —) между двѣ части, щѣхме да ги четемъ съединени помежду имъ, а сега тѣ сѫ отдѣлени, *вій* минава — по смисъль, разбира се — къмъ следващата дума „Вашъ“, като става неинъ неизбѣженъ атрибутъ: „вій Вашъ“ — въ форма поне на ходящъ провинциализъмъ говоръ. Левски често слива думитѣ. Това може да се докаже не еднажъ въ текста и на разглежданото тукъ писмо. Освенъ това, той обича да подражава живия говоръ и съкращава често спомагателния глаголъ *е* въ *й*, та тукъ е станало *вій* вмѣсто *ви е*. Колкото до *и* малко — това е общо правило у Левски: при две *и*, първото е *ь*. Така именно цѣлиятъ подписъ на писмото: „67:ый Вашъ Хоржговносецъ В. И. Ль-скій“ трѣбва да се чете свързано: „шейсеть и седмо лѣто ви е Вашъ Хоржговносецъ и пр.“

Но сега за датата на това писмо. Писмото, наистина, не носи обозначение на месецъ дни и година и намъ остава да ги опредѣлимъ приблизително. Въ всѣкой случай, то е писано не преди 1 февруарий 1868 — дата на по-първото писмо № 2, помѣстено тукъ. Къмъ последната дата Апостолътъ е билъ още здравъ, ходилъ „нѣкой пѫть“ да посети Найдена Геровъ въ Бѣлградъ, като е търсилъ случай да го завари самъ поради тайния разговоръ, който е ималъ да води съ него. По-подиръ той постжпва въ болницата, подложенъ е на операция, бива изпаденъ на частна квартира съ усилията на Панайота и пр. — споредъ както обяснява въ

№ 4.

Левски до редакцията на в. „Народность“ въ Букурещъ.

В. „Дунавска Зора“ се опълчила противъ Тайната Комитетска организация. Всичко трѣбвало да стане явно, за да е силно и да се привлечатъ въ работа богатитѣ българи. Левски изрежда случаи: трѣбва да се пренасятъ пушки и оржжия — това явно презъ турскитѣ митници ли? — трѣбва да се правятъ военни упражнения, предъ очитѣ на турцитѣ ли?—Възможно ли е? Къмъ богатитѣ българи нѣма нищо противъ, но до сега тѣ не сж проявили родолюбие.

Гюргево 1868 Јун. 1-ий.

Въ 27-ий брой отъ Д. Зорж [1]) имахме честь да прочетемъ еднж допискж съ подписъ Б.. || [2]) отъ сѫщия градъ, гдѣто се издава и сѫщата почетна и народна Д. Зора.

писмото. Той ще да е влѣзалъ въ болницата безъ друго следъ писмото до Найденъ Геровъ, както личи отъ самото това писмо. Тамъ той е здравъ още и иска да го освободятъ незабавно и да замине за работата си въ България. Тази работа, свързана — както видѣхме — съ пушки и револвери, е опасна работа и наистина иска здравъ човѣкъ. Известно е, отъ друга страна, че на 1 юний Левски е вече въ Влашко. Това личи ясно отъ кореспонденцията, която следва тукъ. Въ Влашко той е билъ арестуванъ заедно съ Филипъ Тотя като опасенъ човѣкъ, но веднага е пуснатъ на свобода поради раната му, не оздравѣла още, като последица отъ състоялата се по-рано операция. Така именно, датата, за която разискваме, се пада непременно следъ 1 февруарий и преди 1 юний, 1868 г. Обаче, известно е сѫщо тъй, че българската легия въ Бѣлградъ отъ 1867 се разтури въ срѣщата на априлъ 1868. Тъй че, срокътъ за дата на писмото се намалява съ месецъ и половина преди 1 юний, като остава да диримъ времето между 1 февруарий и 15 априлъ. А въ това писмо Левски самъ споменува още, че презъ изтеклото време получилъ „хака“ си (заплата) 20 гроша на месецъ като легионеръ. Нищо не пречи, разбира се, този „хакъ“ да е билъ за февруарий месецъ. Следъ писмото отъ 1 сѫщи месецъ до Найденъ Геровъ, Апостолътъ се е почувствувалъ — да речемъ — зле и веднага се принудилъ да влѣзе въ болницата за операция. Въ такъвъ случай, Левски пише новото си писмо до Панайота презъ мартъ, (получилъ „хака“ си за изтеклия месецъ февруарий). Но ако приемемъ, че е получилъ „хакъ“ за мартъ месецъ, то писмото е писано презъ априлъ, но — не ще съмнение — преди половината на месеца. И тъй като Апостолътъ споменува за „хака“ като полученъ и изхарченъ вече, както били изхарчени всички заеми, които е направилъ, може да се приеме, че писмото произхожда отъ края на мартъ или началото на априлъ. Въ всѣкой случай, то не може да бѫде по-кѫсно отъ срѣдата на априлъ. Къмъ това време легията е вече разтурена съ официална заповѣдь на сръбския воененъ министъръ и легионеритѣ се разотиватъ. Д. Мънзовъ пише въ бележничето си, запазено въ неиздадения още архивъ на Тайния Комитетъ: „На 15 Априлъ излѣзохъ отъ Панчево (отвждъ Дунавъ, срещу Бѣлградъ), на 23 Априлъ излѣзохъ изъ Земунъ и дойдохъ на Нови-Садъ“. Така че, датата на писмото следва да поставимъ между края на мартъ и срѣдата на априлъ 1868 г.

[1]) Вестникъ „Дунавска Зора“, редактиранъ отъ Добри Войниковъ въ Браила. — год. I, № 27, 20 май, стр. 102.

[2]) Дописката е.., и пр.

Рѣчената дописка е направена да отблѣсне [1]) [illegible]
Дивъ-дядо е говорилъ, като невѣрно. Дай Боже [illegible]
лъжевно, но. . . . .

Тя напада и на Дивъ-деда [2]), но това ще[illegible]
нѣму самому да отговаря, тъй както и за нѣкои и[illegible]
говы извѣстыа, кои-то то е събиралъ съ домогл[illegible]
что-то той, както е ималъ дързость да обнародва то[illegible]
да се усѣща и врѣденъ да го подтвърди.

Щемъ оставимъ и това, дѣ-то тя [3]) говори за[illegible]
комитеты и че всичко, что-то е тайно е слабо и[illegible]
— тукъ тя само пада въ примкѫтѫ. . .

Всичко това го оставяме, че тя сама себе си пр[illegible]
за не вѣщь-та въ срѣдства-та, кои-то сѫ потрѣбни[illegible]
народу, за сдобиване изгубенѫтѫ свободѫ, || а още[illegible]
себе си противорѣчи, като въ сѫще-то врѣме съ[illegible]
забрани [4]) еднѫ странѫ и въ това сѫще-то врѣме[illegible]
нява и прѣпоржччва за неискрена. . . . .

Щемъ оставимъ и това, имали събрани нар[illegible]
или нѣма, — до-ще врѣме и затова.

Намъ ни се много чюдно видя, за че и унасъ [illegible]
имало партида, която проповѣдвала, че Българы[illegible]
томци Чингысхановы; но може тя да говори за С. [5]) [illegible]
гдѣ-то истина се прѣподава, че Българіе-ти сѫ от[illegible]
колѣно?! въ такъвъ случчй просимъ прошкѫ. — [illegible]
оставимъ и това на страны и да дойдемъ на точк[illegible]
рѣчена-тѫ дописка говори, че тъй както наши-ти пр[illegible]
губили свободѫ-тѫ си въ бѣлъ день, то и Б[illegible]
народъ сега, нетрѣбва да се бои, но явно безъ да[illegible]
никого грыжа да работи въ бѣлъ день за достиг[illegible]
бодѫ-тѫ си.

Спорѣдъ таѫ идеѫ на рѣченѫ-тѫ дискѫ, Б[illegible]
народъ трѣбва явно въ бѣлъ день съ парахо[illegible]
стрыйскѫ-тѫ плавителнѫ компаниѫ, да си докара [illegible]
друго, что-то потрѣбно за единъ бой. — Всичко тов[illegible]

[1]) Да отблъсне.

[2]) Курсивнитѣ мѣста въ цѣлото писмо Левски самъ е [illegible] въ ржкописа съ линия.

[3]) „Дунавска Зора“.

[4]) Да защити.

[5]) изъ сръбскитѣ.

бѣлъ день да го нападнатъ прѣдъ турскыты свѣти да заплати приличното мито на турското правителство; послѣ Българіе-те да си подѣлять орѫжіето и да излѣзатъ въ Русенско-то полѣ и да направятъ едно добро военно упражнение съ нѣмецкыты пушкы и съ живыты гюлове, па тогава да сважатъ на шапкитѣ турцы-ты, и тогава България ще стане първата свободна и независима?!!!

Истина това бы било първѣ дѣло славно, но по-напрѣдъ рѣченыта дописка нѣка бяше добрѣ да свърже всичкыты турцы, па не само турцы-ты, но и Нѣмцы-ты; защо в настояще врѣме Нѣмцыи сѫ нѣ-турци и още самыты турцы.

На-до рѣченыта дописка има нѣкои тайни невидимки, съ които Българскыя народъ за-пощупва за-славски, чрезъ които да го возведе какво-нрави, когда пакъ просимъ прошка.

Ако ли пакъ говори друго за и за [illegible] друго нѣщо. — Много. Нѣмцы какви-то работы трѣбва да вдѣ, какво не [illegible] за вдѣ. — И наистина доста нѣщо трѣбва Българскы братъ прѣди малко рѣчените грѫди ще имать; ако не [illegible] ще работать. —

По-долу дописка-та казва Левскому-нещо, че-добрѣ би било да се обърне къмъ нѣкои богаты единородни: Г-н. Н. Мировичъ, Ѓинотъ Христо Георгіевъ, Панчю Мировичъ, Никола Цонова, Петра Симова, Михаила Каперирова, Георги Николицуса и Марина Бонси и не знаи Н-то души какво си нѣкыи-тѣхъ, които да събереть 80 наполеонова грошъ;

Колкото до първыя и последныя, да, тези родолюбци заслужаватъ народна почесть, както и народа имъ отдава. Тѣи както сѫ правили до сега добро народу щѣли пакъ и занапрѣдъ. Но колкото за другите, нелѣпимъ какво да рѣчемъ, но какво-то и да рѣчемъ все. . . . .

Рѣчена-та дописка нѣма нѣкы добрыя и да не имать подобна мысли, че всичко това сѫ говорыли по-частна сварцы. Ний увѣряваме, че ако бы рѣченыта господинчица бы зѣла живо дѣло въ народното строеніе, ако бы помагала; но ни сѫ нарекли работящи и работать, и всякой свои, що-прави какъвъ тѣхъ, що имъ народе доставя-тѫ чести, па и най-въ голѣмы-та тѣхни прошкы, не само що ги почитать, но и прекы-та имъ ще цалуватъ. Тови е тъй. Но что да се прави когато всичко напротивъ стои?... — Не е потрѣбно.

что-то тиа господиновци да дадать 100 милиона, доста сж и 10 милиона, || па най-после доста е само тѣхно живо участіе и искрено работаніе. Колкото за пары народа дава, както е и давалъ || само покажимо, че истино работимъ за негово-то добро, а не за своя джобъ и за чуждо добро.

Дай Боже да смѣ излъгани! Дай Боже, тѣхното искренно работаніе тяхно-то събужданіе да ни застави да се червимъ за думы-ты си и да смы принждени да навецемъ главж по-корнж и понизнж прѣдъ тѣхъ. Но каквото ни се вижда, а особено отъ послѣдне-то врѣме т. е. отъ врѣме-то на Бѣлградскы-ты мжченици и обноскж-тж тѣхнж съ тѣхъ някакъ смы принждени да мыслимъ противно-то.

Левски.[1])

(Изъ нещо. Арх. на Гайдата II, комитетъ въ Букурещъ 1869—70)

№ 5.

Левски до Христо Ивановъ Книговезеца.

Вика по единъ човѣкъ отъ Лѣсковецъ, Трѣвна, Габрово, Сливенъ и Търново. На 25 септемврий да се намѣрятъ на Галацъ, като телеграфиратъ до него въ Турно-Магурели.

1869 септемврія 6 — Букурещъ.

Пріятелю,[2])

Като щомъ видите писмото ми безъзабавно да пратите Саввата въ Лясковецъ при Марина Станчевъ, който ще обади на бай Тодора, да доди безъ друго въ Галацъ, а прѣди да потегли, да отиджтъ да повикатъ и отъ Трѣвна едного, и отъ Сливенъ, а който ще доди отъ Трѣвна, нека повика и отъ Габрово едного, когото познава, ако има нѣкой отъ Търново и той нека доди.

Господинъ Христю! да забѣлѣжите на Саввата добрѣ, да имъ кажи че трѣба на 25 септемврія да се намѣрятъ въ Галацъ безъ друго, както и віе ще бждите, безъ друго, и като пристигните въ Галацъ, да ся управите при казакъ Гоергя[1]); тъй сжщо ще забѣлѣжите и на другитѣ; а пъкъ азъ ще стоя да чакамъ въ Турну Магерели; и който пристигне по напредъ въ Галацъ, да ми телеграфира до Данаила Хр. Поповъ.

М-кій[2]).

Изъ Миналото—подъ редакцията на П. С. Кършовски. Кн. I, № 27, стр. 176.

№ 6.

Левски до Панайотъ Хитовъ.

Да не кореспондира съ Х. Т. Ковачевъ въ Т. Магурели, който билъ съмнителенъ. Предупреждавалъ билъ воеводата и други пжть за това.

Букурещъ 13 маіе 1870[3])

Казал ви бѣхъ да ни писвате на ковачіова[4]) вѣче нищо ето сега отъ десеть дена насамъ два пжти пишжть отъ Т.-Магурели, че белѣжять въ него съмненіе, като предатель което потвърдявать отъ Свищовъ двапати усно и писменно.

В. Львскій.

Н. Б. II. А. п. 60, № 8006.

[1]) На гърба на писмото Левски е писалъ: „Народность и днесъ не дойде!"—което се отнася до редактора на вестника Ив. Касабовъ, съ когото Левски е въ връзки.

[2]) Христо Ивановъ („Голѣмия Христо"), временно книговезецъ въ Русе, и преминалъ вече въ Търново на сжщия занаятъ.

[1]) Георги Карловски..

[2]) Това е Л-кій — Левски. Редакцията на „Миналото" бележи, че не знаяла това лице, М-кій кое е. Левски се подписва понѣкога Л-кій, и тъй като ерътъ малкъ пише съ дълга опашка нагоре и го свързва съ предидущата буква Л — както впрочемъ всички правимъ това при ржкописъ — то излиза едно главно М — само че малко завъртеничко открай. Това се наблюдава не рѣдко, ако човѣкъ се взре въ оригиналния текстъ на писмата на Левски, събрани въ папка № 60 въ Архива на Народната библиотека.

[3]) Приписка къмъ писмото на Д. Ценовичъ отъ Букурещъ до Панайотъ Хитовъ въ Бѣлградъ. Разбира се, думитѣ на Левски сж отправени пакъ къмъ сжщия.

[4]) Х. Т. Ковачевъ живѣе презъ това време въ Турно-Магурели. Кореспондира често съ воеводата и последния самъ иска сведения отъ него за Левски. (Ср. негови писма Арх. на В. т. I., стр. 319—340; сжщо и тукъ негови писма — отдѣлъ пети).

№ 7.

Левски до Любенъ Каравеловъ.

Европейското общество мнение за българския народъ, който искалъ правдини. Турското правителство увѣрявало, че населението е доволно отъ царя си. Правителството притежавало подписи и народни печати за това. Четитѣ се вербувѣли отъ хайдути, изобщали отъ затвора и чужди за тежненията на народа.

Г-нъ Редакторе на Весникъ Сво.[1]

Питашма какъ вѣрви работата въ Българско, и накаде сочи? Като ми казвашъ още, чи вънкашните уши Свободолюбивій Г-да Европейци, въ сяко събиранїе отварѧли въпросъ и за насъ Българите, да ни се дадатъ и намъ Правата като на всѣки народ! тія думи отъ тія Свободолюбиви Г-да често биле предлагани на Тур. Пра. но не хващали думите имъ място за това, защото народътъ уши не показвалъ знакъ, че иска да бѫде Свободенъ? Още ичи народат най добрѫ животъ живее съ турчинатъ и обичя царятси, || от сякаде оцарини са печятите! || на тія въпроси, отговарѧли някой си, като показвали на 67-ма и 70-та година на четити, които сазвиха по планините на Българія, а Тур. Пра. Отговарѧло: тія са хайдути, побягнали изъ апсаните и пр. Които са събрали въ влашко, и применуватъ на сила да повдигатъ народа, а Народатъ като си живее спокойно, глѣда хладнокрѫвно || на тія появени чети, и не зема участїе.[2])

[illegible] № 3[illegible].

№ 8.

Левски до Данаилъ Хр. Поповъ.

Да прочете и препрати писмата до Панайотъ Хитовъ и Филипъ Тотю. Трѣбва или да пригърнатъ народното дѣло, на което били противни до сега, или да скѫса съ тѣхъ. Молилъ ги и другъ пѫть, а тѣ работили по свое знание. Какъвъ трѣбва да бѫде горѫчаничтъ печатъ: „Смъртъ или република", привременно правителство и пр. Пушки четири-петъ хиляди. Въпросътъ за пари. Трѣбватъ хора и воеводи. Военна наука. За Легията. Белегътъ Д. Р.

[1]) Л. Каравеловъ, редакторъ на в. „Свобода".

[2]) Това писмо е недовършено и, по съдържание може да се отнесе къмъ началнитѣ месеци на 1871 год.

Господину Драгомирчіову
Т. Могорели.

Братовче Драгомирчіо!
въ Т. Моrо.

Сторете добро и направете така както ви пишѫ: прочитете и двѣте, запечятайтеги, и нѣка са испрататъ на мѣстото имъ.[1]) Защото така тряба! Съ тіи послѣднити ни писма, или ще завръжемъ работата ни до тукъ съсъ тяхъ, или ще слѣдва. Нужное, като на таквисъ хора, да имса каже напослѣдокъ по дробно нуждитѣ ни за (народа); че и тій са биле спѫнката на сичките ни работи. Това ще ни бѫди за фактъ предъ народа, че ній ни сме биле криви, а тій || предлагалисме имъ, молилисмеги, а ни са щели, или са работили по свое знаніе, а не по наше исканіе.

Братовче! радватма пріятелитѣ като ми казаха за тебѣ и за Бай Јованица,[2]) че ще са турите въ рабуга, до колкото вѣче можитѣ. Пріелисте да направите печятътъ, || нѣкае[3]) голямшакъ колкото единъ бешликъ; въ средата львче съ корона; изъ устатаму смъртъ или република; отъ наоколо, превременно Българско Правителство въ Българія. Насьрчямви че, работата ни за сега въ Българско е таѫ: да трьсимъ средство да си купимъ отъ по-чистото орѫжіе пушки, до четри петь хилѫди; и Турція щеѫ згромолясаме за веднашъ и на мѣстото й да въскрьсни Българія, съ пълна свобода. А одде и какъ ще ги принесемъ тованіе май мѫчничко? Но добръ е Господъ, веднашъ да са здобіемъ за пари. Като бѫдимъ вѣче готови да купимъ горнити пушки, всѫщото време ще ни трябватъ хора? || които да познаватъ щогоде военната тактика, || ще намеримъ войводи, но неучени, а юнаци за извънъ градовети; || като, за по планини, друмища, села и пр. || а за въ градовети трябатъ по ученички? || що годе да познаватъ военната тактика, и десциплина. Да знае кои улици да

[1]) Едното до Панайотъ Хитовъ въ Бѣлградъ, другото до Филипъ Тотя въ Одеса.

[2]) Данчевъ.

[3]) Нека е.

затвори и кои да отвори, || кои и какви къщи тряба да осигори за профилованіе, срещу всякакви противности, || каква форма тряба да даде на шянца, който ще забикалиж градатъ, споредъ мѣсто-положеніето му, ако има реки, блата, гори, шумясти мѣста? Се тряба да знае сренцу горнити какъ да са расположи; || таквисъ м(л)адежи имами, които познаватъ отъ чясти, дето сме учили заедно съ тяхъ въ Сръбія; || а сичкити искатли да умрьтъ за Българско? || то неможиж да кажиж; това е вашиж длъжностъ да са порасходите барь съ писма изъ влашко, || и ще ги намерити сичкити, || щото има та,[1]) и незнаиштъ какво са работи въ Българско.

Ония които искатъ да умрьтъ за отечеството си, предизвестетеги да бждатъ готови, || че като бжде време да ги повикаме, ще имъ назначимъ и мѣстото за де да трьгнатъ; || като ни забелѣжите имената имъ, които ще бждатъ готови, || війсте пріели Братовче таиж за васъ много и свята работа, съ Бай Йованица; радвамвиса и Българско ще ви награди. Поздравлявамви и целувамви особно отъ другити: Братовче Драгомирчіо, и Бай Иванчіо? отъ днесъ да имами кориспонція (кореспонденция—б. р.) подъ знакъ, така — (следна особенъ знакъ б. р.)

1871 фев. 5:

Ваш Драгню.

Д. Р.[2])

Кога бжди да ви пратимъ пратеникъ ще ви напиши тія две главни Букви, и ще ви пита какво значи Г-не това? (отговоръ,) добро, и ржци; т. е. да живее република. || и пратеникатъ ще каже; да живее. || и вія ще повторите да кажите; нека живее.

Тази лозинка само Ти да знаешъ, и за тебѣ е Драомирчіо! || одрежія отъ писмото, || и тогава дай куму щешъ писмото даго прочите.

Сжщото ще бжде и отъ тебѣ за мене.

Запечятайтеги; не съ твой печятъ, съ друго нящо.[3])

М. Сб., кн. XVI и XVII, № 1, стр. 758.
Н. Б. Арх. К. Пиковъ.

---

[1]) Защото може да има и такива, които желаятъ да дойдатъ, а не знаятъ и пр.

[2]) Тѣзи две букви сж знакътъ.

[3]) Цѣлото това тълкование на знака е написано на външната, адресна страна на писмото.

№ 9.

Левски до Частнитѣ Революционни комитети.

Известява на всички частни комитети, че Филипъ Тотю му писалъ, какво въ Одеса се отворило училище, приемали се българчета на военно учение. Условията за приемане.

Азъ вчѣра пріехъ писмо отъ фил. тт.[1]) отъ одеса който ми разказва че тамо ся отворило правителственно училище и ся приематъ дѣца и Българчета отъ 14 до 18 години, || които сж изучатъ излазятъ офицери, || само трѣбва да иматъ срѣдство за да иматъ най малко по 1 или $1^1/_2$ м-ца[2]) на мѣсецъ отъ родителитѣ си за потрѣбни негови разноски || и когато излѣзе свършенъ да има пари за да си купи дрѣхи офицерски || и послѣ правителството ще му дава заплата мѣсечиж по . . . рубли || и ще бжде свободенъ да отиде гдѣто и въ което мѣсто ще на службж || отъ както си свърши термена къмто правителството отъ петъ години. Очаквамъ колкото поскоро вашъ отговоръ и съмъ Вашъ като братъ

Хаджи Ахмедъ сарж чизмели Кърмжж[3]).

Н. Б. преписъ П. А. п. 60, № 8010.
Арх. т. I, № 1, стр. 15.

№ 10.

Левски до Филипъ Тотя.

Да кореспондиратъ единъ съ другъ посрѣдствомъ други приятели. За възстание лѣтосъ не е удобно. Трѣбва да воюватъ зимно време. Подробна мотивировка. Всички безъ гордость да се подчинятъ на народното решение. Той не мисли да пази водителството за себе си. Нека поведе най-сведущиятъ, но и да е безстрашенъ. Водителитѣ трѣбва да дадатъ примѣръ отъ искреность и себеотрицание (не искатъ неприменно

---

[1]) Филипъ Тотю.

[2]) Минца — 10 франка златни.

[3]) Шифровано писмо (презъ рѣзана хартия), дешифрирано и преписано отъ П. Платнаровъ, оригиналътъ не е у насъ. Самиятъ шифрованъ текстъ носи дата: 10 февруарий 1871, Никополъ. Навѣрно писмото е било написано въ нѣколко екземпляри и разпратено на разни страни, за това е и безъ опредѣленъ адресъ. Преписътъ е завѣренъ отъ Хр. Загорски и В. Платнаровъ въ Карлово, 15.IV. 1884 г.

да сѫ властници). Нека си казватъ грѣшкитѣ единъ другиму срещу едничка награда: свободно отечество.

Получено 23 мартъ 1871 год. Одесса.[1])

Братъ Филипе въ Одесса.

Питате Бай Йованица (пишмишъ) който са пазара днесъ въ Т. Магурѣли, въ писмото си, което ми и съобщиха, та при всичко друго, и за менъ де се намирамъ и какво правя? || който и азъ по напредъ питахъ за вази де са намирате и какво правите се чрезъ сѫщіятъ пріятель Български. Чрезъ него ще са и разбираме чакъ, до като спосрѣщнимъ[2]) въ средъ Българско дето самъ днесъ. Вий предъ други никого няма да откривате за мене, де самъ и какво работа; отсвѣнъ въ горніятъ пріятель и Г-нъ Данаила. Чрезъ тяхъ ще са разбираме, какво сме извършили и какво има да вършиме. Азъ вѣче освенъ това ми писмо, няма дави пишка друго направо, и съ мойта си ржка? || нъ на горнити като пишѫ, и тѣ ще ви съобщаватъ, || а вий можитѣ сѣки пѫть да пишете, нъ се прѣзъ горнитѣ; || само истинно, защото ще провождаме хора съсъ знакъ, да ви видатъ работата очивидно || сѫщо и вій можитѣ да пратитѣ, за да са увѣритѣ очевидно. || за сега друго не ща ви забѣлязвамъ, като знамъ че тряба да ви са писали горнити, подиръ вашето писмо, за всичко подробно? || какъ стоѫтъ работити ни, които правимъ съ най добри опити, || и питания отъ по многото градове. || сега ида да ви посрѣщна думата, въ писмото ви дето казвате че, съ Божія воля на лѣтосъ да са развява Българсіятъ львъ въ България? Сега като ви се предлага,[3]) доде ніе дошла работата,[4]) и какво има іоще да работимъ,[5]) па и хората ни съ които ще захващами отъ най напредъ, пржснаха са отъ местата си дѣто живеѫтъ, кой по влашко, кой въ Срьбия, въ Добруджѫ, остават само

[1]) Бележка на Филипъ Тотю.

[2]) Се срещнемъ.

[3]) Като сме ви посочили и посочваме.

[4]) До кѫде е стигнала нашата подготовителна (организационна) работа въ България.

[5]) Пропустнато: трѣбва да имашъ предвидъ, че хората ни сѫ пръснати и пр. (иска да го отклони отъ мисъльта, че на лѣто ще развѣва отново байряка по Балкана на четни начала—както презъ 1867 и по-рано,

старцити и женитѣ? Освенъ и нашѫта най сгодна сполука за захващаніе е зимно време.—Размислѣте зрѣло, че работата ни ніе сама по Бълканатъ? Но революция въ мѣсто,[1]) || послѣ идатъ главнитѣ пѫтища, и подиръ тяхъ селата, па послѣ горити. || вишъ сега не ще ли ни помогни зимата? || Която ще отегчи пѫтятъ на войскитѣ, а рѣшително на Артилерията, и всадницитѣ? || които сѫ най яки, и сигурни въ революция. || безъ тяхъ султанатъ е мрьтавъ, и нія смѣ господари вѣче,

Въ студено врѣме, чаджри неможе да распѫни на полето, || въ обсада Градъ, или Логоръ, неможе да задражи ни денъ? сѫщата смьртъ е и на пѣшацитѣ. || щото до като са свести войската да пристигни въ пѣтъ—шесть биле и десетъ дена въ то врѣме, ній мѣстата, които ще бомбардируваме, въ петь дена, ще можимъ да ги принесемъ въ градатъ, или въ мѣстото дѣто сми по еки, съсъ сичката имъ потрѣба, а селото на огнъ. Тогава въ оня студъ, де ще намери, хлябъ, слама, покривъ за себеси и за коніети? че тія въ единъ денъ ако му са не сполуча, да няма отъ де? то имъ е свьршена работата. Па макаръ и сити да са, въ онова врѣме, и орѫжіето си неможятъ употреби, защото ній, ще гледами на благоврѣміе да нападаме? намъ сичкити ни нужни, са при насъ, било въ градъ, или село || ще бѫдимъ и заячени; съ фортофикаторни укрепленія, колкото вѣче познаваме; съ материялътъ сме Богати на вредъ изъ Българско, който ни дава срѣдства само ако денъ напредъ, отъ непріятелятьса саземемъ. инжкъ? много мѫчно, може би и съвсемъ на пусто.

Пріятелю и Брате Филипе? Ній Дейцити сме си посвѣтили животатъ за отечество? да работимъ за толкова миліона народъ? Тряба да са мисли зряло да ни изгубимъ и сега? Правилу са е, захващалу са е, тряба да зимами опити? па и да са съвѣтвами единъ други, и да са слушами да избегваме даже, и най малка гордостъ? да ни присвояваме на себѣ си нищо, нъ да го отдаваме на народното ни тогавашно свободно решеніе, || секи каквото заслужи то не му са изгубва; || било каквото добро, или зло. Особито ній, които до смьрть сми са решили, || и послѣ освобожденіето ни да служимъ на отечество? не трябатъ ни таквизъ глупости.

Нія сме жѫдни да видимъ Отечество свободно, па ако щѫтма нарѣди да паса и паткити? ніе ли така? по мое мненіе

[1]) Повсемѣстно възстание.

е така, ‖ най право и човѣшко. ‖ асъ не гнѣвамъ на днешнити ми страданія, и оскѫдности въ сичко, ‖ нито када-дневното ми прислѣдваніе отъ полиціята, отъ градъ въ градъ, по села та, и кѫрищата, ‖ па и отъ самите изродини Български? нито пъкъ казвамъ, че: отъ краятъ на работити ни до сега самъ билъ способенъ при таквись страшни и мѫчни времена, ‖ а сега защо да ни самъ азъ, на еди кояси мѣсто, ами едиси на готово?[1]) напротивъ, ако му сече главата повече, тряба сами да го покана[2]) на мѣстото си, пъкъ азъ да гледамъ другото? нѣка по долна?[3]) Историята ни нѣма да прикачи заслугити му другиму.

Сякакса случва, на сичко тряба да бѫдимъ осторожни умно? Има много по умни, но страшливи? съ такива са постѫпва друго яче: такива тряба да бѫдатъ около насъ да са съвѣтовами отъ тяхъ ‖ пакъ ній пакъ да изнѣриваме, ‖ тогава заслугата ніе равна, ‖ защото и тій безъ насъ неможятъ, па и ній безъ тяхъ. Това братія, тряба да ни бѫди сякогашъ на умать та да недаваме (лошъ б. р.) примеръ. ‖ ній ако бѫдимъ таквись,[4]) тогава никой не ще смее да възгордее себѣ си, за да раждатъ вражди между ни, отъ каквито е пропаднало Отечеството ни — имами хиляди примери. ‖ щялъ да доди някойси по нѣкакво вишегласіе, право, или криво, да ми земи онова, което самъ заслужилъ? да му е просто?[5]) азъ самъ са обещалъ на Отѣчеството си жрьтва за освобожденіето му, а не да бѫда кой знай какъвъ. ‖ таме нека сѫди народа, ‖ а не да давамъ гласъ за себѣ си: това е призрѣно отъ човѣщината за глупаво и най просто нѣщо.

Какво искамъ повѣче като гледамъ Отѣчеството си чи міе свободно? Такова нали мие предначертанието ми днесъ за него? неда вида себѣ си ее? на голямъ чинъ, ‖ ни да умра Братко? това тряба на секи работникъ Български ‖ да даваме таквозъ предначертаніе; ‖ и тогава работата ни ще свети, ‖ и Българско ще гърми най Блѣскаво, като ерничка Дрьжава

[1]) Защо да не съмъ азъ да водя, ами да води еди кой си на готово, както би помислилъ Филипъ Тотю като по-старъ водитель.

[2]) Азъ трѣбва самъ да го поканя на мѣстото си, безъ да се гледа какво е билъ, кое мѣсто заема, но: дали е способенъ.

[3]) Служба.

[4]) Примѣрни.

[5]) Вм. удивителна въ текста стои въпросителна.

въ цяла Европа. ‖ и на често тряба да са съвѣтваме ній дейците, щомъ спазимъ единъ другиму погрешките си, ‖ защото секи брька па нимой да са саземи,[1]) ‖ на драго сьрце тряба да обичаме оногова, който ни покаже погрѣшката: и некж той ніе[2]) нашъ пріятель.[3])

Пріймете Братското ми Поздравление, и целувамви искренно, ‖ да бѫдимъ до край, въ единомисліе.

Съ Васъ Едноборній. В. Львскій.

1871 Мар. 1 изъ Българ.

Изъ еди-деси пакъ вій чрезъ горнити.

Ф. Тотю — отъ Ф. Симидовъ, стр. 504
Н. Б. II. В. п. 4, № 432.

№ 11.

Левски до Данаилъ Хр. Поповъ.

Известие за пѫтуването на Маринъ П. Луковъ до Влашко. За тричленна делегация до сръбското правителство за взаимни действия. Възражение. Левски ще придружи и самъ делегацията; но нека удари часътъ. Условията, при които би тръгналъ. Невѣрното поведение на сърбитѣ досега. Не сме още приготвени. Нѣмаме пари. За оржжието отъ Одеса, което трѣбва да забавятъ малко. По-скоро да се отпечататъ книгитѣ, квитанциитѣ и пр.

Азисъ Рушидооглу Стамболлу, компанія — Ханда.

Небоолу.[4])

Азисъ Рушидооглу! Небоолу.[5])

Писмотови отъ 23. Мар. 1871. Съ Муратооглу,[6]) който на отивани при вази, намира сѫщото писмо въ Плевенъ; и

[1]) Не може самъ да се поправи.

[2]) Да не бѫде.

[3]) Това писмо отъ Левски, Ф. Симидовъ печата до тукъ, безъ да бѫде завършено. Ние го печатаме въ неговия цѣлостенъ видъ, споредъ оригинала въ Нар. библиотека.

[4]) Адресъ върху плика.

[5]) Кирякъ Цанковъ бележи, че това е лицето, чрезъ което Левски е изпращалъ писмата си до Л. Каравеловъ и Д. Хр. Поповъ. (Предговоръ къмъ 23 писма и бележки на В. Левски, София, 1900, стр. 4) Това не е точно. Писмата сж отправяни чрезъ Плѣвенъ (Анастасъ П. Хиновъ, братъ на Данаилъ Хр. Поповъ въ Турно-Магурели). Анастасъ ги отправя чрезъ Никополъ за брата си, а този последния ги отправя на Л. Каравеловъ въ Букурещъ. Всички бележки по писмата на Левски носятъ почерка и белега на Д. Хр. Поповъ, както всѣка кореспонденция днесъ носи щемпала на ония станции, презъ които е трѣбвало да мине.

[6]) Мар. П. Луковъ.

друго пакъ отъ вази отъ 1. Апр. се съ Муратоолу, които получихъ на 6. Апр. Първото отъ 23. Мар. Съдрьжанието му е въ три книги по № въ 7. мо №. Като свършиваш писмотоси, пакъ обрьщашъ отъ другата стьрна и бележишъ: пріехъ отъ Л. К. писмо и пр. съ дата 24. Мар. 1871. Сжщій. || отъ писмото ли му зимашъ таж Дата? По отдоно пакъ: На 25. или 26. Вы писахъ чрѣзъ Дим. и вѣрвамъ да сте го пріели? и отъ тукъ нищо не разбирамъ. а по надоло 33. наполеона чи стеги пріели, и да проводимъ добрь чіовѣкъ за книгити, това разбрахъ. отъ стьрна бележишъ друга Дата отъ 31. Мар. 1871. — и това не разбирамъ. Преди тія двѣ писма имамъ по пьрво отъ 9. Мар.

Сабралистеса, и намерилисте за нужно даса проводатъ троица души до Срьбското Правителство, щото даса разбиремъ щемли въ едно време тія, и нія, кой съ какво може да избіемъ господарятси който ніе заялъ, и искамуса да ни дояде съ жени, съ Деца, и съ сичкіятни имоть, || или не?[1]) ако тія нещатъ, то насъ няма кой да ни запре. Господа и Братія едно-дружній! и ній отъ Българско потписваме за това което стѣ намерили за добро; па и хората ни които ще бждатъ за тамъ одридени, и тримата да бждатъ хора съ най добри качества отъ сяка стрьна? тое така и нѣка бжде; || само за сега неможе. Чякъ тогава,[2]) когато събиремъ и четиртяхъ крайща на Българско въ едно; и[3]) направимъ прописатси,[4]) та да видимъ какво имаме предъ нази, || че тогава за хора да пратимъ въ Срьбія е лесно; и тяхната рабута е съ двѣ думи даса извьрши, || ако Срьбското Правителство отговори истинно; околи мисли То, съ комедій да постига цѣлтаси, т. е. съ лъжи, и предателства? като вѣче ще узнае добре отъ хоратани нашжта работа? па тогава ще отсвирювами?[5]) срещу което са мжчно приварюва.[6]) Нали пишити, чи играемъ съ жи(во)та на 7 милиона Българи? тряба зряло даса постжпа; || та да бждимъ съсъ щогоде барь приготвини, || щото да можимъ да спосрящами ако би ниса случвали ия-

[1]) Или сърбитѣ не щатъ?
[2]) Би могло.
[3]) Когато.
[4]) Описъ на хора и въоржжение.
[5]) Ще страдаме.
[6]) Мжчно се поправя подобна грѣшка.

какви мжчнотій.[1]) Имами близни примери доста, детоса стават съ нази іоще отъ 62. ро.—и досега; мнозинаса биле отъ насъ бити и затваряни; и азъ на 68. мо бяхъ затворенъ въ Заячеръ въ тьмницата, защото самъ билъ проповядвалъ на тамкашнитѣ Българи да умиратъ за Българщината си чи имъ е Отѣчество. Јоще и чи имъ самъ показвалъ по кой начинъ да са зематъ на оржжіе || и какъ да приминатъ границата щото данебиса компромитира Срьбія. || това бѣше показано сжщото на тамкашніятъ начялникъ, какво вардимъ тяхното правителство даса ни компромитирва; || а той не иска ни да чуе на вярностани къмъ тяхъ, || има(ме б. р.) затвори; като ма заплашваши и іоще, чи щялъ дама даде въ робіяшити.[2]) Секимуса извесни отъ 62. ро—68. нѣкнитѣ пречки на насъ, || затова тряба да бждимъ предосторожни въ сичко, като имами за оглѣдало и примери доста.

Че ако Срьбското Правителство ніе[3]) вѣче таквосъ, какъвотое било досега срѣщу нази? тогава ще имъ опростимъ всичкити погрѣшки, и сме вѣче Братія. Това да излезише така, т. е. да ни подадатъ Братски ржкж? и пакъ тряба да бждимъ по напредъ съ щогоде приготвени изъ вжтре въ Българско. || защото на истинното, не тряба да вярваме чакъ до катоса ни туримъ въ дѣйствіе на Бойното полѣ. || както не вярваме и самити наши Дейци въ сичко чякъ до оня день?.. Братія размислетеса пакъ хубаво, || че доста сме са лъгале отъ хората, па и отъ помежду назиси, и отлагали отъ година на година. Сега смеса заловили както тряба на работа, нѣкаса зберемъ и съ пари, че тогава видящимъ какво ще работимъ; || паритеса водитель на всичко; || тогава знаймъ и за какво да приказвами.

За принасяніе пушки, асъ имамъ на уматси, по два начина да можимъ да са здобіемъ съ тяхъ; || колкото оржжіе ще можимъ да купимъ изведнжшь да си ги принесемъ защото по-малкое упасно чи лесно можж да са улова. Призъ Срьбія мжчно даса здобіемъ съ оржжіе, каквато свобода и да ни даде правителството? Приказваштимъ. Пишети на Одескіятъ (ни) Комитетъ іоще да ни мести отъ тамъ орж-

[1]) Да си помогнемъ, ако би да ни се случатъ мжчнотии.
[2]) Принудителна работа, (робияши по сръбски).
[3]) Не е.

жіето на никаде. Повтарямви: катоса зберемъ съ пари, до колкото ще сме въ нужда въ начяло, || ще додимъ заедно съ одбранити хора за въ Сьрбія по напредъ при вази, и тогава има да приказваме много; || защото и асъ ща отида съ тяхъ въ Срьбія, || но няма даса показвамъ на правителството имъ; || и пакъ щеса върнимъ заедно при вази: а какво ще права тамъ? то коги додимъ ще приказваме.

Сега кажетени отъ де поскоро данамеримъ пари? защото досега самъ работилъ бесъ пари и затоваса едвамъ вици работата ни. Сега да стана съ по вѣрнитиси юнаци и да трьгна чрѣзъ Басканлжци[1]) да събирамъ пари? то хубаво защото знаемъ на кого тряба да са нападни, || ами ако паднатъ отъ насъ мрътви, какво правимъ безъ тія хора? може дападнатъ и най-добритини безъ коитоса ниможе да са работи? а пакъ ако падни нидай Боже някой раненъ и го уловятъ па искажи всичко, какво работишъ вѣче? мжкиса. Нидейте бърза; нія тряба повѣче да бързаме защото свариталище нямами никаде постоянни; нашитѣ отели са сламарницити, || но по нявгишъ и те ниса виждатъ твърде тѣсни. За сега друго няма какво дави пишж. || отъ днесъ щеніе работата да трьсимъ парити. Прибьрзайтѣ да съобщити писмотоми и на Каравелова; катому забелѣжитѣ да подпечятатъ колкото онія книги, толкова и записки чи бесъ тякъ ниможе. || па и вія брьзайтѣ съ печятътъ; че колкото расноски станатъ за печятаніето на книжята, отпишетени да ви ги внисемъ. || ето ви съ приносящічтъ на писмото дано баръ печятатни испратити. Тоіж мжжъ Д. П. П., припоржчвамивиго единъ отъ най искреннити ни. Косуратъ парити ви испращаме съ сжщіятъ. За всегда остаямъ послушливъ на умно-безстрашливото више-гласіе.

Пріймете поздравленіетоми всички, като ви и целувамъ Братски.

1871. Апр. 11. Търново.

Ефенди Асланъ Дервишооглу.[2])

Да[3]) разяснити на Каравелова за белетити, дету ще са даватъ секиму споредъ указіята която щеса подпише на чіовѣкатъ. (Нали) така казва указіята отъ превременното ни правителство че кой колкото жертвува, ще му са даде билетъ (печятанъ) срещу дадините му пари, и (единъ знакъ) отъ превременното ни Правителство? затова колкотоса онія листове толкова тряба да бждатъ и печятни белети.

Никакво писмо отъ Киселски до сега нямамъ || па и за Панаіота войводата нищоми непишитѣ деса намира и какво мисли; || щеліе съ нази? Тржбицата, гжржбината, и една чясъ отъ книгити, донеси(ми) ги Муратооглу. Василъ Гложенчето, и Василъ Тетевенчето, са вселото си, отъ тяхъ нямами досе(га б. р.) іоще никакво известіе; така ще поздравити Бай Ангели. Прибьрзайтѣ съ горнити белетчета даса напечятатъ, чи и азъ да вършж по-скоро. Като обикола Българско, ще ви дамъ рапортъ колко юнаци имами на прьвъ позивъ. Сега глѣдайтѣ за белетити чи чякамъ.

[1]) Нощни обири.

[2]) Бележка на турски къмъ подписа.

[3]) Отъ тукъ до края приписка отъ вжтре на плика.

М. Сб. кн. XVI и XVII, № 2, стр. 760
Н. Б. П. Б. п. 102. Арх. К. Цанковъ.

№ 12.

Левски до Филипъ Тотя.

Ф. Тотю подалъ ржка да работятъ заедно. Въпросътъ за помощь отъ Русия. Левски държи за републиката и не се отказва отъ помощьта нито на дявола. Иска да знае, самъ ли Филипъ може да осигури благоволението на руския царь, или има и други родолюбиви българи въ Русия и пита — кои сж тѣ. Триста хиляди пушки обещани отъ Тотя изъ Русия. Въпросътъ за лѣте или зиме да избухне движението. Левски работилъ въ 1869 г. съ единъ руски агентъ, но билъ излъганъ. По-кжсно, ако трѣбва, ще му разкрие името. Въпроситѣ дали сами и дали зиме или лѣте да се действува, трѣбва да се разрешатъ чрезъ вишегласие отъ Централния Комитетъ.

Въ едно-дружній ми Брате Филипе! Въ Одеса.

съчювствоваме ви гдѣто ни подаватѣ ржкж отъ тамъ та да работимъ въ едно! Богъ нѣка е напрѣдъ и имѣ Българско да е Войвода.

Сами? или съ нѣкой иоще родо-любиви Българи, предлагате ни въ писмото си, тія двѣ главни предложенія? т. е. подписи отъ всичко Българско, и печати за захващание на

[1]) Не е още описанъ и номеруванъ.

революціята зимно, или лѣтно врѣме. || въ тія двѣ главни предложенія, са намъ въ Българско животъ или гробъ. || за първото, което вій ни предлагате и искате го по-скоро, та чрѣзъ Н. М. Тошкова, да помолите Негово високо императорско величество за помощь, || на което сме увѣрени че безъ друго ще ни помогне? дай Боже да помогни и да подпиши баръ за нашата република; || ако тѣхните републиканци гони и назва до смърть въ окната. Брате! тукъ за тоя ми предметъ, ди ни падате въ съмнѣніе че азъ противостоя на мнението ви?[1]) Не! нъ нѣма и да ви отговарямъ, до като са незабѣлежать иманно коиса, и отдеса, тамкашнитѣ ни родолюбци, които даватъ гласъ за тоя най деликатъ и важенъ предметъ; || които е като[2]) центръ на всичкитѣ други нарѣдби; щото като са предложи,[3]) води всичкитѣ и други слѣдъ себѣ, || и въ ржцетѣ сми на преглѣдачатъ.[4])

Брате! ній не отказваме помощьта и отъ гяволътъ? но имаме си предначертание, || за това и вій пребжрзайтѣ както ви пиша по горе, та да прибьрзаме и ній къмъ васъ съ нашето мнение. Ако ли никой не подпиши както казваме и останишъ ти сами? тогава има пакъ какво да приказваме.

сега ида за вторіятъ ни предметъ,[5]) който нее да ся рѣши мѣжду тебѣ и менѣ; || а остая за подирніятъ день[6]) да ся рѣши по вишегласие отъ Б. Р. Ц. К. въ България съ васъ заедно; || зиме или лѣте.

въ първото си писмо дадохъ мнението си, че трѣбва зимно врѣме? Като съмъ убѣдень твърдо за мене си, при смѣтвали сме и тука таме прѣдъ нѣколко иоще наши по разумни и казвали са истината тогава[7]) е врѣме, || нъ пакъ не смѣемъ рѣшително да кажемъ ако и да сме убѣдени, че тогава е спасѣнието ни. защото губи значението си, Централ, ніятъ ни комитетъ, който трѣбва да подпиши. || пакъ азъ въ първото си писмо дето изрѣкохъ на васъ е срѣщу писмото

[1]) Че не съмъ съгласенъ съ васъ.

[2]) Който въпросъ е центъръ, и пр.

[3]) Щомъ този въпросъ се приеме, води всички други въпроси следъ себе си.

[4]) На арбитра.

[5]) Дали зиме или лѣте трѣбва да стане възстанието.

[6]) За най-подиръ.

[7]) Наистина, че тогава... и пр.

ви на[1]) Г-нь Иованица Пишмиша въ Т. Могорели въ което излагате да принесете тристе хиляди пушки изъ одеса въ влашко, че да премините прѣзъ лѣтото за въ Балканътъ? Праволие да рѣшавате сами като знаете че и въ Българско са работи? мисла не! ето сега ми казвате въ писмото си, че сте дохождали въ разговоръ съ нѣкой си родолюбиви Българи и на въпросътъ ви отговаряли;[2]) защо въ 67 и 68-мо не зеха Българитѣ участие съ четитѣ? ето че тѣ останватъ си глупави на това питание, || а Българитѣ много хубаво направиха че са неизмамиха подиръ четитѣ || обязанность-та бѣше не да бунатъ народътъ но да свикватъ отъ градоветѣ и селата умни хора и да имъ показватъ какъ трѣбва да ся приготвятъ, || че като имъ ся даде знакъ за революція, да бжджтъ всички готови? това Брате филипе, ако си забравилъ да имъ кажишъ на горнитѣ господиновци, то азъ имамъ и законътъ въ пазвата си отъ 67-мо[3]) а и сичкитѣ войводи испълниха ли както имъ налагаше законътъ! то не ние за сега работата да говоримъ а искамъ да докажа на горнитѣ ни родолюбци, че Българитѣ ако бѣха са повлѣкли слѣдъ четитѣ, щѣха да принесатъ полза на рускіятъ царъ, || пжкъ за тѣхъ си, щѣха да изгубатъ най-добритѣ си юнаци, на кои въ ржцете стои Българската свобода, || пакъ тогава нѣка отсвирюва[4]) Българія, чакъ до единъ вѣкъ иоще. Това така доказвамъ на нашитѣ родолюбци щото да престанатъ отъ онія бжрбореніята, || съ фактъ имамъ да докажя, че съ руски агенти сжмъ ималъ да работа безъ да знамъ въ 69-то || препоржчанъ единіятъ отъ одескитѣ Българи за добъръ помощникъ на Българитѣ; || пжкъ не излезе така? уловихму нѣколко шарлатанлжци и хайде отъ гдѣто е дошелъ. Коги стане за нуждно, казащаго съ сичкитѣ му работи. Цѣли сме изгорѣли отъ парине,[5]) и пакъ не знаемъ да духаме??

Брате Филипе! чакамъ на това писмо отговоръ въ ви, че тогава ще са разберемъ какъ и какво ще работимъ.

[1]) Въ отговоръ на писмото ви до... и пр.

[2]) Били съгласии.

[3]) Законъ за четитѣ отъ Раковски.

[4]) Да тегли.

[5]) Пàрене.

Пріими искренното ми поздравлѣніе и оставямъ до край съ вазъ, за свобода чиста или смьрть.

1871. апр. 18.

В. Лѣвскій.[1])

Изъ Българско, члѣнъ отъ Б. Ц. К. Въ България.

Н. Б. преписъ II. А. п. 60, № 8001. Арх. т. I, № 1, стр. 15.

№ 13.

Левски до Данаилъ Хр. Поповъ.

Иска по-скоро войнишкитѣ правила. Фортификацията да се отпечати най-първо отъ всички. Да се преведе отъ руски. Да забележи на брата си въ Плѣвенъ, чрезъ когото върви всичката кореспонденция, да не разпечатва писмата.

Азисъ Рушидооглу Стамболлу, компанія Ханжнда.

Небоолу.

Азисъ Рушидооглу! Небоолу.

Приключенити като разглѣдатѣ добрѣ, съобщете ги и на Каравелова па послѣ всяко на мѣстото му. || отъ това що пишж, за сега няма какво друго. || пакъ вія по скоро съ крьстатъ, и записките (отъ Каравелова),[1]) чи стоѫ на едно мѣсто[2]) остахъ и безъ крайцаръ въ джебатъ.[3])

Войнишкити правила ги исками приведени на Български, || но напечятани. Пьрво да са тури да са печята фортофикацията и тактиката съ фигорити (образити) || безъ друго е нужна отъ сичкити най напретъ. || послѣ всичкити други; полска служба, логорна-служба, унутрашна служба, и пешячко правило.[4]) Фортофикаціята, точно съ сичкитій образи, най добре може да са приведе отъ руски на Български. Нѣка Каравеловъ сж задлъжи да пиши въ Одесса, или дето знае, чи може да са намери някой да ѫ приведе, по просто Български, комуто ще заплатимъ. Сжщо и другити да са приведатъ на Български. Чи ако ни можѫтъ да ги напечятатъ нѣка ни ги проводатъ ржциписни чи ній щемса мжчи да приписваме катоса ниможе инакъ.

Твой Братовчетъ.

Ефенди Асланъ Дервишоглу.

1871. Апр. 26. Бъл.[5])

Чрѣзъ когото (ми) пишитѣ, да му забилежите въ пликатси: писмото ми да са ни распичятва? тряба да имами на умъ, чи отъ днесъ за утри, времето ніе за вярване.[6])

М. Сб. кн. XVI и XVII, № 3, стр. 762. Н. Б. II Б. п. 102. Арх. К. Цанковъ.

№ 14.

Левски до Данаилъ Хр. Поповъ.

Пакъ за по-бързо отпечатване на всички искани книжа. Организационни съвети: да не разкриватъ тайни на съзаклятието безъ строга провѣрка, съ кого иматъ работа. На едно и сжщо лице, довѣрено днесъ, да не вѣрватъ утре. Самъ за себе си: отъ 1861 е въ работата, не се отчаялъ, не се поколебалъ, не се отвърналъ отъ общото дѣло, да се хване за лична (частна) работа.

---

[1]) Пакъ копие отъ оригинала запазенъ у Платнаровъ. Левски е означилъ подробно: „Изъ Българско: члѣнъ отъ Р. Ц. К. Въ България", за пояснение на Филипъ Тотю, който не е подробно осведоменъ за сжществуването на Р. организация. Подъ първата страница на копието стои бележка съ инициали З. С. (навѣрно, З. Стояновъ, чийто почеркъ напомня). Тази бележка, която веднага ще цитираме, се отнася къмъ името на Н. М. Тошковъ, споменато, както видѣхме, въ текста. Бележката, прочее, гласи: „Тошковъ е искалъ нѣкоя (орденъ, б. р.) св. Ана на шия" — една закачка, често употрѣбявана отъ З. С. и даже твърде фамилиарна срѣдъ известни партийни срѣди на времето си, като стрела срещу русофилски противници.—Архивътъ на Ловченския Ц. Комитетъ, къмъ който това копие е било присъединено отъ после, бѣше запазенъ като по чудо при залавянето на Левски. Сжщиятъ бѣ следъ освобождението предаденъ — както е известно — отъ Н. Цвѣтковъ на З. С., следъ чиято смьрть биде чрезъ Н. Б. откупенъ отъ неговата вдовица. (сравни Архивъ на Възраждането томъ I, 1908, предговоръ). Левски самъ: пазѣше копие (черновка, отъ по-важнитѣ си писма, но оригиналътъ какъ е попадналъ въ случая въ ржцетѣ на В. Ив. Платнаровъ — това не можемъ при днешнитѣ условия да обяснимъ. Преписътъ ще да е снетъ по поржка на З. С.

[1]) Пратете по-скоро печата и книжата (окржжно и квитанции).

[2]) Не може да мръдне безъ тѣхъ.

[3]) Безъ пари.

[4]) Сърбизми отъ Легията въ 1867 г. въ Бѣлградъ, дето военната наука е била предавана на Левски отъ сръбски професори.

[5]) Срещу датата стои приписка на турски.

[6]) Хората не сж за . . . и пр.

Азисъ Рушидооглу Стамболлу компанія Ханжында.

Небооглу.[1])

Азисъ Рушидооглу! Небооглу.

Завчяра на 26 ви писахъ, писахъ и за Одесса, и за Джуро, и (за) двѣте писма ви белѣжяхъ даги разглѣдатѣ послѣ даги съобщити на Каравелова, и отъ тамъ сяко на мястото му; || писани бѣха пьрво до васъ даги разглѣдате послѣ Каравеловъ и тѫй нататакъ. Приносящіятъ му са ни-случи пѫтьѫтъ призъ васъ да мини, нъ инакъ, призъ Каравелова[2]) на васъ; Сигурно тряба дасшги полочили.

въ Вашето имахти белешка за Каравелова, да прибърза съ белетити и войнишкити Правила даса приничятъ на Български; отъ тяхъ по пьрвата е фортофикаціята за което дано намериши Каравеловъ кой (по) способенъ даж[3]) приведе на чисто-Български съ сичкитій фигори (образи) || сящіятъ можи да задлъжи пѫкъ Г-нъ Киселски той данамери га отъ руски[4]) на Български; || защото нашіятѫ фортофикація дето смія[5]) учили отъ Срьбски, няма вѫтри всичкитій[6]) образи безъ коитоса нибива. Който би положилъ тоіѫ трудъ щему заплатимъ колкото му са стои. || и вій съ крьстатъ[7]) прибьрзайтѣ поскоро, чи времето ниспира,[8]) па и като прифьрли времѣ безъ работа отива іоще и друга година.[9])

Белешка: ако би са случило да ви пита някой усно, или писменно, какъ отиватъ работити съ васъ въланшко,[10]) и какъ тряба да работимъ, или какса[11]) работи въ Българско? билъ изъ влашко, билъ изъ Българско, на това строго да бѫдити внимателни. || ако рече някой: асъ искамъ да работа въ Българско, а тряба да имамъ по какво дама вярватъ? На това щему отговоришъ: акоси чіовѣкъ за работа, кажиси името и отъ деси? па си иди въ Българско, || чи тамъ имаме чіовѣкъ, ній щему пишимъ дата разглѣда по напредъ, || па ако си за работа, той ще ти даде работа. Така ще съобщити на нашите хора, да постѫпѫтъ щото да знаймъ каде ходимъ. || іоще да бдитѣ, данебиса случило нѣкой хяшови, да съставатъ нѣкоѫ чета, чи да приминатъ за въ Българско? това да віе за пьрва длъжностъ.[1])

Припорѫчянъ вамъ единъ пѫтъ нашъ чіовѣкъ, чи послѣ дошелъ пакъ ушъ отъ нашѫ стьрна, даму нивярватѣ безъ знакъ, колкото пѫти и дадоди; имами предъ очитеси доста?[2]) днесъ е чіовѣкъ, (а) утри магари. || да кажѫ за менеси: вій сте ма (мисла) познали твьрде добре, чи асъ днешенъ нисамъ въ работатаси, а отъ 61. во, || отъ тогава и досеги, малко много въ това самса занимавалъ, || и работатами мае сряшала сякаква тюрлія,[3]) || и неможя да ма отвьрни да работа за други, [4]) или дама отчяе да глѣдамъ своятси интиресъ? [5]) ако низнайте, питайте и научетиса добре, || чи акома земите за вярване пълно! тогава знамъ чи и думитими ще бѫдатъ истинни въ васъ. || тряба испитъ. || Какво! отъ Г-нъ Киселски никакъвъ отговоръ, || данибѫдиму пропаднало писмото? ами отъ Панаіота? Поздраветего.

1871. Апр. 30 Бъл.

Вашъ Братовчетъ
Ефенди Асланъ Дервишооглу

М. Сб. кн. XVI и XVII, № 4, стр. 762.
Н. Б. II. Б. п. 102. Арх. К. Цанковъ.

---

[1]) Това е на адресното опаки на писмото, което е било сгънато и запечатано съ восъкъ. Тамъ е и забелязано отъ получителя: „Отговоръ 16 Май 871",

[2]) Трѣбваше да се пратятъ презъ Каравелова до васъ.

[3]) да я.

[4]) Да се преведе.

[5]) Сме я.

[6]) Всичкитѣ й.

[7]) Печатътъ.

[8]) Губи се време.

[9]) Забавя се възстанието.

[10]) въ Влашко.

[11]) Какъ сѫ.

[1]) Да не допустнатъ това.

[2]) Горчиви примѣри.

[3]) Работата му е била придружена съ всѣкакви опасности и спънки.

[4]) Да стане орѫдие на други интереси, освенъ народнитѣ.

[5]) Да се оттегли отъ полето на обществения дългъ и да се отдаде на частнитѣ си (лични) изгоди.

№ 15.

Левски до единъ чорбаджия.[1])

Мизерията и безчестието човѣшки и народни отъ робския животъ. Добрата програма на Рев. комитетъ: равноправие на религиитѣ и народноститѣ. Пълна свобода на личностьта. Свободата не може да се сдобие безъ съдействие на по-богатия слой отъ народа, който ще даде срѣдства за революция и народътъ ще помни всички жертви. Десеть години ви чакаме, по бесилки, затвори, заточения ходимъ и пр... А тѣ, чорбаджиитѣ, вмѣсто да помогнатъ на бедния народъ, по още му пиятъ и кръвьта. Но, или ще дойдатъ сега при народа, или ще бѫдатъ погубени. Опредѣлятъ му се да внесе трийсеть лири. Отреденото лице, комуто ще ги внесе, е Левски.

Г-не! Ганчіо Милювъ, Въ Карлово.

Не само до Васъ е! нъ, и до по долния ржкѫ по възможность... не намъ! нъ, за Васъ и за Вашитѣ дeца, || и за нашето Отѣчество! ще дадетѣ за всѣгда.

За всичко каквото ще видитѣ на доло, няма си приликата, и мѣстото, и срамота Віе да Ви ся говори.

Віе тука стѣ най назадъ отъ всичкити други градовѣ, и отъ по многото села въ Българско, || отъ нашитѣ общи и най святи! работи за чіовѣкътъ, както го е създала природатѫ, чякъ до смъртъ, да му бѫди[2]) едничкатѫ грижѫ, || има и Благословѣнието отъ Бога, да бѫдѣ Господаръ съ всичкити си права! || отъ когото му са налага и пръвата длъжность, да мисли за народатси! || да го извадѫ(тъ) къмъ даденіятъ му пѫть, ако е той налѣгнатъ отъ други, || каквото смѣ нія Българитѣ, най тѣжко, и най гнуснаво налѣгнати отъ проклѣтіятъ Агарянецъ! || и търпимъ сѣки день мѫки и гнусоти най противни на чіовѣчеството, || и на свободатѫ на съвѣстьтѫ!!! която сѣга прѣодолѣ и прѣодолява.

На кои ли капатъ тія сиротински кръвави сълзи? || дѣто ся лѣятъ сѣки день прѣдъ Бога, да ги избави отъ мръснити ржцѣ! || които имъ грабѫтъ секи день изъ устата хлябатъ! || и мръзтъ отглади. Турчіѫтъ децата имъ! — безчестатъ по младити, и дъщерите имъ!!! || тия невинни, не сѫ ли наши Братія

[1]) Заплашително писмо за събиране пари.

[2]) Тѣ — нашитѣ общи и свети работи — да му бѫдатъ.

и сестри!?... || или[1]) защо така?... || мислитѣ ли че ній остаѫмѣ невинни въ това?![2]) не!... || никакъ!... || ній;... и най много Вій чіорбаджійтѣ ни стѣ ли причинатѫ да стои това беззаконие! || и проклѣто! зрѣлище прѣдъ насъ!? || комули другиму има да ся надяватъ горкитѣ!?...[3]) кой ли не иска да ги грабни и да му робуватъ во вѣки!... || дали кървавитѣ имъ сълзи ся ни лѣѫтъ[4]) прѣдъ Бога на нашитѣ глави!?... || Ако ній тѣхнитѣ брития, и Бащи не скочимъ и да пролѣемъ капкѫ кръвь, да избавимъ майкитѣ си, женитѣ си, сестритѣ си, и дѣцата си! кой ли другъ ще!?... || несмѣ ли нія тѣхни братія и Бащи, на които ще оставимъ вѣченъ помѣнъ! като пролѣемъ капкѫ кръвъ за тѣхното избавлѣние!?... || пѫкъ тій намъ, не щѫтли да вдигнатъ памѣтници!?... || нещѫтъ ли ни забѣляжѫтъ въ историіятѫ, която ній въскръсявамѣ, ній даваме новъ вѣкъ!?...[5]) || не щѫтли да ни помѣнуватъ по всичкити черкви въ Българско, до кѫто трае имѣто Българинъ!? || —затова гдѣто ній ще скѫсѫмѣ веригитѣ на Българія, и ще извадимъ народатъ, съ Благословѣнието Божіе, отъ Ада, въ Рай!?... || не ще бѫдѣ така въ нашѫ Българія, както е въ турско сега... Всичкитѣ народи, въ неѫ щѫтъ живѣѫтъ подъ едни чисти и святи! закони, както е дадено отъ Бога да живѣе чіовѣкѫтъ, || и за Турчинѫтъ, и за Еврѣинѫтъ, и пр. каквито сѫ, за всичкити еднакво ще е, || само ако припознаѫтъ законити равно съ Българинѫтъ. Така ще е въ нашѫ Българія!... || ній не гонимъ Турскиятъ народъ ни вярата му; || а[6]) царятъ и неговитѣ закони || (съ една дума[7]) Т(урското) правителство) което варварски владѣе, не само насъ но и саміятъ Турчинъ.

Въ Българско не ще има царъ, а „народно управлѣніе“ || и „сѣкиму своето“ || Сѣки ще си служи по вярѫтѫ, || и законно, ще сѫ сѫди както Българинѫтъ, така и Турчинѫтъ, и пр. || Свобода, и чиста Рѐпублика.

[1]) Или ще речете, защо да е така, както ти сега си се заелъ да ни учишъ, а не както Господь го е оставилъ отъ вѣкове?

[2]) дето сме го заварили така? или дето го търпимъ да е така?

[3]) Мачкани, насилвани, беззащитни роби, ако не на по-преднитѣ — на водителитѣ си (чорбаджии)?

[4]) се не лѣятъ.

[5]) — ний, които създаваме новъ вѣкъ, нова епоха?

[6]) а гонимъ.

[7]) Ний гонимъ.

Тукъ като Ви показваме твърдѣ мжничко отъ предначъртанието ни отъ приврѣменното ни Правителство въ Българско, остава ни да Ви свършимъ чякъ като Ви видимъ, за колко пари ще уцѣнитѣ горѣказанніятъ ни Вамъ животъ. „Умному мало довлѣетъ".

Казахме Ви по горѣ какво чіорбаджійтѣ спиратъ животъ на всичкіятъ народъ; || забелязаное отъ памтивѣка, какво такова нящо да сж извърши[1]) стои въ ржцѣти на младитѣ, и въ парити на чіорбаджійтѣ! || така сж и правили народити, || така щемъ и нія... || пжкъ сичко да сж удържи тайно,[2]) стои въ ржцѣтѣ на чіорбаджійтѣ || и тѣ ако сж хора, и пріематъ на драго-сърцѣ това св. дѣло! нія ще имъ кажимъ по кой пжть тряба да вървжтъ, || па макаръ каквито щжтъ срѣдства нѣка употребляватъ непріятелитѣ ни.[3]) Въ чіорбаджійтѣ казваме стои тишинжтж на сичкіятъ народъ? || глѣдайтѣ чи ще бждитѣ отговорни и прѣдъ Народа, и прѣдъ Бога, || близо е врѣмето. И въ Евангелієто нали казва; чіовѣче! тряба да ботишъ за народатси до смърть, || и сичко да жьртвувашъ занѣго, || тамъ сжмъ и Азъ! || ако ти умрѣшъ, нали и Азъ за тебѣ ся распнжхъ!... Глѣдайтѣ сега Пріятели и Братія! || ако щети да стѣ чіовѣци, и християни, Вій ще разбиретѣ отъ малкото ни думи, || и ще дадетѣ каквото ви се иска, отъ Приврѣменното ни Правителство, по узначеніятъ день, || и отъ тогава ся забѣлязватѣ наши Братія.

Ако ли Вія неискате и да чуйтѣ отъ това каквото Ви сж казва, то ще глѣдатѣ!!![4]) и тамъ ще свършитѣ, || Вія съ насъ и ния съ Васъ.[5])

Сѣга, и сѣки пжть Ви свършваме,[6]) || защото само съ Васъ работата ни ніе![7]) дѣсеть години става отъ какъ Ви чякамѣ, || и жьртва на бесила давахмѣ, и въ Діярь Бекиръ сяка годинж пращамѣ, само и само за Васъ Богатитѣ, || да ся земяхтѣ за умъ и разумъ и да свършяхтѣ това, за което Ви караме днесъ! Да стѣ го приготвили отъ оддавна, || като

[1]) Да се създаде новъ вѣкъ, новъ животъ.
[2]) Това.
[3]) Па макаръ каквито мѣрки и да зематъ противъ насъ.
[4]) Зло ще дочакате.
[5]) Вий ще унищожавате насъ, ний ще унищожаваме васъ.
[6]) За първи и последенъ пжть приключваме съ васъ.
[7]) не ни е работата само съ васъ.

и сами разбиратѣ че безъ пари ся не върши! || па да додьжхтѣ Вія насъ да търситѣ, а не нія Васъ! || защото единъ чисто народенъ юнакъ, сто чіорбаджій не можьжтъ да го откупятъ; || пжкъ ній дадохме, и даваме іоще таквисъ жьртви, за чіорбаджійски кефъ! || и пакъ са ни сазиматѣ, || нъ, іоще глѣдатѣ на тяхъ,[1]) хладно-кръвно, и наричятѣ ги[2]) чяпкжни ? ? ?—пжкъ глѣдай чудо! || отъ реченити ви чапкжни колко(то) мрътъ по много ставатъ, || отъ колкото страдатъ по много ся распалятъ; || и зели сж ся на други умь! || на!... || както виждатѣ; повече щжтъ мрътъ, нъ и работата щжтъ свършжтъ.

Чякахме Ви да усѣтитѣ горѣщитѣ сълзи на Бѣдніятни народъ, който е вѣче въ крайно тѣгло! || то, не!...[3]) Вія му пійтѣ іоще кръвтж, и прѣдаватѣ ги на мръсніятъ мжчитель. Разберетѣ! решилисме са вѣче!... или да ви събѣрѣмъ,[4]) или да Ви поразимъ! и то съ едно доброутро, или добръ вѣчерь: както Ви казваме по горѣ. Ето: да намѣритѣ потъ какъвто вѣче начинъ таж сумж...[5]) || и тія пари ще ги приготвити въ 4—5 деня || и да Ви бждтъ въ пазвата || чи на който часъ доди нашъ чіовѣкъ съ знакъ и Ви намѣри, отъ Приврѣменното ни Правителство, ще му броити парити, безъ да го отлагатѣ, поне,[6]) за часъ врѣме!... || и послѣ единъ день ще Ви се даде расписката, отъ Приврѣменното ни Правителство съ печятатъ, || която ще отговаря за дадената Ви сумма прѣдъ Бждщето ни Правителство, || което ще дири отъ едного и до край: кой какво е далъ, и за де са се употребили. Ето! ако дадетѣ повѣче отъ колкото Ви са искатъ, ще си купити по голѣмъ животъ, който сега са продава!!! утри не! и милиони да давати.

Ще глѣдаме какви ще ни са покажитѣ...

Както щети! || или трійситтѣхъ лири ще ви бждтъ по мили, или златна свобода, || въ която да ви ся забѣлѣжи имѣто Вѣчно. || Зѣмѣтѣ ся добрѣ въ това[7]) Г-да! || и ни ни майтѣ! || защото ни омръзнж вѣче да глѣдаме тѣглилата на Бѣдніятъ

[1]) насъ.
[2]) ни.
[3]) но не биде.
[4]) или да минете при насъ.
[5]) Означава му се колко лири да внесе.
[6]) нито.
[7]) Обмислете добре това.

ни народъ, и хладнокръвието на чіорбаджійтѣ къмъ тѣхъ. Повтарямъ Ви: Решили сме сж вече!... [1] || и ще принесемъ веднажъ за всякога жъртватж на народніятни жъртвѣникъ, || прѣдъ олтаріжтъ на Чистата свобода.

Отрѣденіятъ за васъ е В. Лъвскій. Дано доброволно испълнитѣ горѣказаннитѣ ни и тогава ще ся разговоритѣ лично съ нѣго за много!... || отъ дѣто іощe ще разбиретѣ какво горнижтж сумма е нищо при това дѣто той Віе испечелилъ! || всичко тайно да държитѣ, да ни кажитѣ: еди койси міе вѣренъ приятель! || имаме забелязанъ за не добръ къмъ нашитѣ работи[2]) || Вашъ Пріятель е Пьрвій! [3]) || ще го узнайтѣ коги стани на прахъ, и пепель! [4]) По длъжность, краянъ отговоръ ще чякаме отъ него, срѣщу печятжтъ ни.[5])

Потписити! [6]) || хиляди юнаци чякатъ отговорать Ви! Решшявайтеся по скоро, || или съ насъ и сичкіятъ народъ, или противъ насъ и нашитѣ желанія. || Съ една дума свобода или да Ви пратимъ при чернити души! || тамъ дѣто предателити, изедницити и!... || при чернаго Бога, || който животъ искатѣ да живѣйтѣ, || отъ днесъ както са забелѣжитѣ (тъй) и до край ще останитѣ; || въ нашите ржце е || пакъ Ви казвамѣ: сами за себѣ си ще отговоритѣ: свобода и смъртъ.[7])

1871 Маія 10

отъ Българскія Р. Ц. К. въ България
отъ Превременното ни правителство.

Н. Ѣ. В. Б. т. 6. № 4. стр. 21.

---

[1]) Намекъ, че ще се прибѣгне до насилствени мѣрки.

[2]) Оня, който се хвали така.

[3]) Той си е пакъ вашъ пръвъ приятель.

[4]) Но до смъртьта му не бива да го знаете кой е.

[5]) Само следъ отговоръ отъ него, подкрепенъ съ печата, който сме му повѣрили, привременното правителство ще предприеме противъ васъ, което се следва.

[6]) Мисли си кои сж подписали настоящето писмо.

[7]) Цѣлото писмо е въ свръзка съ печатното окржжно на Ц. Р. комитетъ отъ Букурещъ отъ 10 мартъ 1871 г., което помѣстяме по-долу (отдѣлъ V).

№ 16.

Левски до едно чорбаджийско семейство.[1])

Опредѣлятъ се сто и петдесеть жълтици вноска. Мотивировката и наставленията — като по-преди.

Калеко Иване! и Вія Петре, и Христіо!

Въ Карлово.

Не само до васъ е! и на по долнж ржкж, по възможность. Не намъ! нъ за Васъ, и Вашитѣ Деца! ще дадетѣ за всегда.

За всичко каквото ще видити надоло, няма си приликата, и срамота віе да ви са говори.

Вія тукъ стѣ най назадъ отъ сичкити други градове, и отъ по многото прости села въ Българско, отъ нашите общи и най Святи работи за чіовѣкатъ, отъ както го е създала природата, чякъ до смьрть, да му бжди едничката грижж, || има и Благословѣнието отъ Бога, да бжде господаръ съсъ всичкити си права, отъ когото му са налага и пьрвата длъжность да мисли за народатси! да го изводиж къмъ даденіятму пжть, ако е той налегнатъ отъ други, || каквото смѣ нія Българити най тѣшко, и най гнуснаво налѣгнати отъ проклѣтіятъ Агарянецъ.

На кого ли капатъ тія кръвави сиротински сълзи! дето са лежтъ секи денъ предъ Бога, да ги избави отъ мрьснити ржце, които имъ грабжтъ секи денъ изъ устата хлябатъ, и мрьть одглади! турчжтъ децата имъ, безчестатъ помладити, и дъщерите имъ!... Тія невинни ни сж ли наши Братія и сестри! || вій чіорбаджійти ни сте ли причината да стои това безаконо, и проклѣто зрѣлище намъ! Кому ли другиму има да се надяватъ! || кой ли неиска да ги грабни и да му робуватъ во вѣки! || дали крьвавите имъ сълзи са нилѣжтъ на нашитѣ глави чрѣзъ Бога! ако ній тѣхнитѣ Братія и Бащи ни скочимъ да пролѣемъ капка кръвъ, да избавимъ майкити си,

---

[1]) Друго заплашително писмо за пари като предидущето, почти вѣрно копие, но съ индивидуални оттенъци отъ различие въ тонъ, искане и подчертани указания или съвети съобразно съ качествата и значението на адресното лице, вследствие на което считаме, че е отъ важность да го публикуваме. Писмото е оставено безъ дата, но явно е, че както по съдържание и мѣсто, тъй и по време, съвпада съ първото.

жените си, сестритеси, и децата си! нисмели ній тѣхни Братія, и Баци, на които ще оставимъ вѣчень помень, || пжкъ тій на насъ, щжтни вдигатъ Паметници, щжтни забѣлежятъ въ Исторіятж, като ній й давами и новъ вѣкъ: || щжтни помінуватъ по сичкити черкви въ Българско, до кжто трае името Българинъ; защото ній ще скжсами веригити на България, || и ще извадимъ Народа съ Благословеніето Божіе отъ Ада, въ рай; || всичкити Народи казвамъ! ще живѣжтъ равноправно съ Българинатъ подъ едни чисти Святи закони || както е дадено за чіовѣкатъ да живее отъ Бога. || така ще бжде въ нашж България и за турчинатъ, и за чифутинатъ, и пр. Само ако припознае законити равно съ Българинатъ. Народатъ и вярата имъ ни гонимъ, а Царятъ и неговити закони (Правителството); въ Българско ни ще има Царъ, а Народно управление, || и секиму своето, || секи ще си служи по вярата си, || и по законно ще са сжди, както Българинатъ, и турчинатъ, и пр. (Св(ята) и чиста Република).

Тукъ като ви показвамъ твърде мжничко отъ Предначертанієто ни отъ Привременното ни Правителство въ Българско, остава ни да ви свършимъ чякъ като ви видимъ за колко пари ще уценити горе-казаніятни животъ вамъ || умному мало довлееть.

Казахъ ви по-горе какво чіорбаджійти спиратъ живота на сичкіятъ Народъ; || забелязано е отъ памти вѣка, какво такова нѣщо да са извърши, стои въ ржцети на младити, и въ парити на чіорбаджійти! така са и правили сичкити народи, || така щемъ и нія. || пжкъ сичко да са удържи тайно, стои въ ржцети на чіорбаджійти! || и то ако сж хора! || и (ако) приематъ на драго сърце това свято дѣло, нія ще имъ кажимъ по кой пжть да вървжтъ па макаръ каквито щжтъ средства нѣка употребяватъ непріятелити ни.

Въ чіорбаджійти казвамъ стои тишината на сичкіятъ народъ! глѣдайтѣ, чи ще бждитѣ отговорни и предъ народа, и предъ Бога; близо е времето. || И въ Евангеліето нали казва: чіовѣче! тряба да работимъ зарадъ народа си и сичко да жертвувами за него, || тамсамъ и асъ! || ако ти умрешъ, нали асъ за тебе са распнжхъ! Глѣдай сега Пріятелю и Брате, ако щешъ да си чіовѣкъ и христіянинъ, || ти щешъ разбирешъ отъ малкото ни думи, и ще дадешъ каквото ти са иска отъ Превременното ни Правителство. || по узначеніятъ денъ, и отъ

тогава са забелязвашъ нашъ Братъ. || Ако вія неискатѣ да знайтѣ нищо отъ това каквото ти са казва, то глѣдайтѣ въ печятаното ви,[1]) какво ще срешнитѣ.

Сега, и за секи пжть ви свьршіовами, защото само съ васъ нинѣ работата! десеть години става отъ както ви чяками, || и жертва на бесила давами, и въ Діяръ-бекиръ, сяка година пращаме, само и само за васъ чіорбаджійти, || да са земяхти за умъ и разумъ, и да свьршжхти това, за което ви карами днесь! да сти го приготвили отъ оддавна, като и сами разбирати чи безъ пари са ниможе! || па да доджхти вія насъ да тьрситѣ, а не нія васъ! защото единъ чистонароденъ юнакъ, сто чіорбаджій ни можжтъ да го откупатъ; пжкъ ній дадохми, и давами таквисъ жьртви іоще за чіорбаджійски кефъ! и пакса ни сазиматѣ. || нъ іоще глѣдате на тѣхъ хладно-кръвно, и наричяте ги чжпкжни???... пжкъ глѣдай чудо! отъ казаните ви чяпкжни колкото мрьть по много ставатъ, отъ колкото страдатъ, по много са разпалжтъ, || и зелисаса за други умъ на!... както виждате, повече щжть мрьть нъ работа щжтъ свьршжтъ.

Чякахме ви, да усетити горѣщити сълзи на бедніятни народъ който е вѣче въ крайно тегло, то не! || вія му пійти іоще кръвтж || и предавате гу на мрьсніять мжчитель. Решили смиса: или да ви събиремъ, или да ви поразимъ! и то въ едно обикаляне, както ви белѣжж по горе. Ето: Опрѣдѣлж ви са, въ петь дена да намѣрити подъ какжвто вече начинъ таж сума 150 лири турски. Стотяхъ, вія, трійситтяхъ, по голѣміятви синь, двадесяттяхъ по малкіятъ. || и тія пари да ги имашъ въ пазвата си, че дето, и когато ви намѣри нашъ чіовѣкъ съсъ сжщіятъ знакъ който е въ печатаното ви писмо отъ привременното ни пра(вителство) ще му дадете парити и послѣ единъ день ще ви са даде расписката; или ще са повикатѣ заедно съ парити дето? и тамъ ще ви са даде расписката споредъ печятаното ви съ печятатъ, || пжкъ сжщото, ще го земимъ назадъ, споредъ както ще ви са кажи!...

Ето: ако дадети повѣче отъ колкото ви са искатъ, ще си купити по голямъ животъ, който сега са продава!!! утри

[1]) Печатното окржжно отъ 10 мартъ 1871 г. При всѣко свое саморжчно писмо отъ тоя родъ, Левски е прибавялъ по единъ екземпляръ печатно окржжно за по-голѣмъ авторитетъ.

не! и милиони да давашъ. Ще глѣдаме какви ще ни са по-кажитѣ!... както щети, || или сто и педесетьтѣ лири ще ви бѫджтъ по мили, или вѣченъ животъ съсъ сичката ви фамилія.

Одриденіятъ за Вассѫмъ В. Львскій.

Дано доброволно испълнитѣ гореказанните, и тогава ще са разговоримъ лично за много!... и отъ дето ще разбирети какво горнѭтѫ сумма е нищо, || при което ви сѫмъ испичелѭлъ два пѫти, (животатъ на сички ви) отъ ненародни!

Всичко тайно ще държити! да ни кажитѣ еди кой си міе добръ пріятель! имаме забелязанъ за недобрь кѫмъ нашитѣ работи, Вашъ пріятель е Пьрвій! щего узнайте като стани на прахъ и пепель; по длъжность, краянъ отговоръ ще чякаме, срѣщу печятатни.

Н. Б. П. А. п. 60. № 3024.
Арх. т. I, № 3. стр. 17.

№ 17.

Левски до едно чорбаджийско семейство.[1])

Господа Ив. Фурнаджіевъ & Сынове!
Въ Карлово.

Не само до Васъ е!... Нъ, и на подолнѭ рѫкѫ — по възможность. Не намъ!... Нъ за Васъ и за Вашы-ты дѣтца ще дадетѣ за всѣгда.

За всичко каквото ще видитѣ на доло, няма си мѣсто-то и приликѫ-тѫ; и срамота Ви е да Ви ся говори.

Вія тукъ стѣ най назадъ отъ всичкы-ты градовѣ, и отъ по многото просты сѣла въ Българско, отъ нашыты общы и най-святи! работы за чіовѣкътъ, както го е създала природѫтѫ, чякъ до смьрть, да му бѫдѣ едничката грижѫ, || има и благословеніето отъ Бога, || да бѫдѣ господарь съ всичкыты си права, || отъ когото му ся налага и пьрвѫтѫ длъжность да мисли за народътъ си! да го изводѫ къмъ даденійтъ му пѫть, ако е той налѣгнатъ отъ другы, || каквото смѣ нія; Българытѣ най тѣжко и най гнуснаво налѣгнаты отъ

[1]) По-подробна обработка на предидущето, съ по-точно обозначение на адреса.

проклѣтіятъ Агарянецъ! || и търпимъ сѣкы день мѫкы и гнусоты най противни на человѣчеството, и на „свободѫтѫ на съвѣстьтѫ!“ която сѣга вѣче всѫдѣ преодолѣ и прѣодолява.

На коголи капятъ тія кървави сиромашкы сълзы!! дѣто се лѣѭтъ сѣкы день прѣдъ Бога, || да гы избавы отъ мрьсныты ржцѣ, които имъ грабатъ сѣкы день изъ устата хлѣбътъ! и мрьтъ отъ глады!...

Турчеятъ дѣцата имъ!—безчестатъ по младыты и дъщеры-ты имъ!!!... Тія невинни не сѫ ли нащи братія и сестры!!!... Ами защо така?... Мислитѣ ли че ній остаямѣ невинни въ това!?... Не!... никакъ!... Ній,... и най много Вій чіорбаджійтѣ не стѣ ли причинѭтѫ да стои това беззаконно! и проклѣто! зрѣлище прѣдъ насъ!?... Кому ли другиму има да ся надѣватъ горкытѣ!? Кой ли не иска да гы грабни и да му робуватъ во вѣкы!... Дали кървавытѣ имъ сълзи ся не лѣѭтъ на нашытѣ главы чрѣзъ Бога!?... Ако ній тѣхнытѣ братія и Бащы не скочимъ да пролѣемъ капка крьвь, да избавимъ, майкытѣ, си, женытѣ, си, сѣстрытѣ си и дѣтцата си! Кой ли другъ ще...!? Не смѣ ли нія, тѣхни Братія и Бащи на който ще оставимъ вѣченъ помѣнъ! като пролѣемъ капчица кръвъ за тѣхното избавленіе!?... Пъкъ тій намъ, не щѭтъ ли да вдигатъ памѣтницы!?... Не щѭтъ ли да ни забѣлѣжѭтъ въ исторіѭтѫ, която ній въскрьсяваме и й давами новъ вѣкъ!?... Не щѭтъ ли да ни помѣнуватъ по всичкыты к(скѫсано б. р.) въ Българско, до кѫто тра(е) имѣто Българинъ!? За това гдѣто ній ще скѫсамѣ веригытѣ на Българіѫ, и ще извадимъ народа, съ благословеніето Божіе, отъ Ада въ Рай!?... Не ще бѫдѣ така въ нашѫ Българіѫ както е въ Турско сега?... Всичкы тѣ народы въ нѣя ще живѣѭтъ подъ едны чисты и святы! законы, както е дадено, за чіовѣкътъ да живѣе, отъ Бога. И за Турчинътъ, и за Еврейнътъ и пр. за всичкы ты еднакво ще е, само ако припознаѭтъ законыты равно съ Българинътъ. Така ще е въ нашѫ Българіѫ!... Ній не гоними народътъ и вярѭтѫ, турскы; а Царьтъ и неговытѣ законы. || съ една думѫ Т. Правителство което варварскы владѣе не само нази нъ самійтъ Турчинъ. Въ Българско не ще има царь, а “Народно Правленіе„ и “Сѣки му Своето„ Сѣкы ще си служи на вѣрѭтѫ, и законно ще сѫ сѫди, както Българинътъ, така и Турчинътъ, Еврейнътъ и пр. “Своб. и Чиста Република„.

Тукъ като Ви показваме твърдѣ мѫничко отъ прѣднаячьртанієто ни отъ Приврѣменното ни Правителство въ Бълтарско, || остава ни да Ви свьршимъ чякъ като Ви видимъ за колко пары ще уцѣнытѣ горѣказанійтъ ни животъ Вамъ. "Умному мало довлѣеть„.

Казахме Ви по горѣ какво чіорбаджійтѣ спиратъ живота на всичкыйтъ народъ; || забелязаное отъ памти вѣка, какво такова нѣщо да ся извьрши стои въ ржцѣты на младытѣ, и въ парытѣ на чіорбаджійтѣ! Така се и правили всичкытѣ народы, така щемъ и нія... Пѫкъ сичко да сѫ удържи тайно стои въ ржцѣты на чіорбаджійты, и то ако сѫ хора и пріѣматъ на драго сьрдце това свято дѣло! Ніе ще имъ кажемъ по кой пѫть да вьрвать, па макаръ каквыто щѫть срѣдства нѣка да употрѣбявать непріятелитѣ ни. Въ чіорбаджійтѣ, казваме, стои тишинѫтѫ на всичкыятъ народъ! Глѣдайтѣ! че ще бѫдитѣ отговорни и прѣдъ Бога и прѣдъ народа; || бѫзо е времѣто. И въ Евангелієто нали казва: Чіовѣче! трябва да работишъ за народътъ си, и всичко да жертвованшъ за него, || тамъ сѫмъ и Азъ. Ако ти умрешъ нали Азъ за тебѣ ся разпнѫхъ! Глѣдайтѣ сѣга пріятелы и братя! ако щетѣ да стѣ чіовѣцы и хрістіены, Ви щетѣ разберетѣ отъ малкото ни думы, и ще да дадетѣ каквото Ви ся иска отъ приврѣменното ни Правителство, по узначеннійтъ день || и отъ тогава ся забелязватѣ нашы братя. Ако Вія не искатѣ и да знайтѣ нищо отъ това, какво Ви сѫ казва, то глѣдайтѣ въ печатаното какво ще срѣщнитѣ.

Сѣга, и за сѣкы пѫть Ви свършваме, защото само съ Васъ ни ніе работѫтѫ! десѣть годины става, отъ какви чякамѣ || и жертва на бѣсила давамѣ, и въ Д-Яр-Бекыръ всяка година пращамѣ, || само и само за Васъ чіорбаджійты, || да ся земяхтѣ за умъ и разумъ и да свьршяхтѣ това, за което Ви карамы днесь! Да стѣ го прѣготвили отъ отдавна, като и сами ни разбиратѣ че безъ пары ся невърши! Па да подяхтѣ Віе насъ да търситѣ, а не ніе Васъ—! Защото единъ чисто народенъ юнакъ сто чіорбаджій неможѫть да го откупать, || пѫкъ ній дадохми и даваме таквызъ жьртвы іоще за чіорбаджійски кефъ! И пакъ ся не съзиматѣ, нъ іоще глѣдатѣ на техъ хладно кръвно! и наричятѣ гы чапкжни??? ... пѫкъ глѣдай чюдо! Отъ колкото страдать по много ся разпалятъ; || и зѣли сѫ се за другы умъ! — На! ... както виждатѣ; повѣче щѫтъ мрьть, нъ и работѫ щѫть свьршѫть.

Чякахме Ви да осѣтытѣ горѣщытѣ сълзы на бѣднійтъ, ни народъ, който е вѣче въ крайно тѣгло! То, на! ... Вія му пійти іоще крьвтѫ и прѣдаватѣ го на мрьснійтъ мѫчитель. Рѣшили смѣ са: или да Ви съберемъ или да Ви поразимъ || и то въ едно обикаляніе. Както Ви белѣжими по горѣ. Ето опрѣделява ви се въ пѣть дена да намѣритѣ, подъ какъвто вѣче начинъ таѫ сумѫ: Сто и педесѣть лири турскы. Стотѣхъ, ти Г-не Ив. Фурнаджіевъ! трійсѣть голѣмійтъ Ви сынъ и 20, по малкый Христю. И тія пары да гы държи единъ отъ Вази въ пазвѫтѫ си, че дѣто, и когато Ви намѣри нашъ чіовѣкъ съ сѫщійтъ знакъ който е въ печетаното Ви писмо отъ Приврѣменното Пр. ще ми дадетѣ парытѣ и послѣ единъ день ще Ви са даде расписката; || или ще ся повикатѣ заедно съ парыты дѣто! ... || и тамъ ще ви ся даде расписката спорѣдъ печетаното Ви съ печетѫтъ, || пѫкъ сѫщото ще го земемъ назадъ, спорѣдъ както ще Ви ся кажи! ...

Ето! ако дадетѣ повѣче отъ колкото Ви ся искатъ ще си купитѣ по голѣмъ животъ, който сѣга ся продава!! ... Утрѣ на! и милиони да давашъ.

Ще глѣдамѣ какви ще ни ся покажитѣ! ... Както щеты! или сто и педесѣтытѣ лири ще Ви бѫдать по мили или вѣченъ животъ съ цѣлѫтѫ Ви фамилѫ.

Земетѣ ся добрѣ въ това Г-да! и не ни майтѣ! Защото ни умрьзна вѣче да глѣдаме тѣглилата на бѣднійтъ ни народъ и Хладнокрьвіето на чіорбаджійте ни къмъ тѣхъ. Рѣшили смѣ ся вѣче! . . . . . И ще принесемъ еднажъ за всякога жьртвата на Народнійтъ ни жертвенникъ, прѣдъ олтарьтъ на „Чистѫтѫ Свобода"!

Отрѣденійтъ за Васъ е В. Львскый. Дано доброволно испълнитѣ горѣказанытѣ ни и тогава ще ся разговоритѣ лично съ него за много! ... И отъ дѣто ще разберетѣ, какво горнѫтѫ суммѫ е нищо, при това, дѣто той Віе и спичѣлилъ два пѫти животътъ (на сичкы Ви) отъ не народны.

Всичко тайно ще държитѣ! да ни кажитѣ еди кой симіе добръ пріятель? Имаме забелязанъ за не добръ къмъ нашыты работы, Вашъ пріятель е Пьрвій || ще го узнайтѣ като стани на прахъ и пепель!

По дължность, краенъ отговоръ ще чакаме срѣщо печятътъ ни.

Подписиты ни ще видитѣ въ печятаното Ви. Тамъ е и датата.

н. ъ п. в. п. 60. № 5033.

№ 18.

Левски до чорбаджийтѣ.[1])

Не само до Васъ е!... Нъ и на подолнѫ рѫкѫ — по възможность...

Не намъ!... нъ, за Васъ и Вашитѣ дѣца ще дадетѣ за всегда.

За всичко каквото ще видити на доло, нѣмаси мѣстото, и срамота Віе да Ви са говори.

Вія Тукъ стѣ най назадъ отъ всичкити други градовѣ, и отъ помногото села въ Българско, отъ нашитѣ Общи и най святи! работи за чіовѣкатъ, както гое създала Природатѫ, чякъ до смьрть, да му бѫди едничкатѫ грижѫ, || има, и Благословѣніето отъ Бога, да бѫде Господаръ съ всичкити си права. || отъ когото му са налага и прьвата длъжность да мисли за Народатси! || даго изводѫ къмъ даденіятму пѫть, ;ако е той налѣгнатъ отъ други, каквото смѣ нія Българитѣ, най тѣжко, и най гнуснаво налѣгнати отъ проклѣтіятъ Агарянецъ! и търпимъ сѣки день мѫки и гнусоти най противни на чіовѣчеството и на свободатѫ на съвѣстьтѫ!!! която сѣга вѣче всѫдѣ прѣодолѣ и прѣодолѣва.

На коголи капатъ тія кървави сиротински сълзи!? дѣто са лѣѫтъ секи день предъ Бога, да ги избави отъ мрьснити рѫцѣ! които имъ грабѫтъ секи день хлябатъ изъ устата! и мрьть отгладн!... Турчятъ децата имъ! безчестатъ помладити, и дьщерити имъ!!!... Тія невинни, несѫзли наши Братія и сестри!?... или защо така?... мислитѣ ли че нія остаямѣ невинни въ това!?... Не!... Никъкъ!... Ній... и най много вій чіорбаджійти, нистѣ ли причината да стои това беззаконно и проклѣто! зрѣлище прѣдъ насъ!?... комули другиму има да са надяватъ горкитѣ!?. коили неиска да ги грабни и да

[1]) Черновка, първообразъ на по-преднитѣ писма.

му робуватъ вовѣки!.. Дали кръвавитѣ имъ сълзи ся нелѣятъ на нашитѣ глави чрѣзъ Бога!?... Ако ній тѣхнитѣ Братія, и Бащи нискочимъ да пролѣемъ капка кръвь, да избавимъ майкитѣ си, женитѣ си, сестритѣ си, и дѣцата си! койли другъще!?... Нисмѣли нія тѣхни Братія, и Бащи, на които ще оставимъ вѣченъ помѣнъ! като пролѣемъ капчица кръвъ, за тѣхното избавлѣніе!... Пѫкъ Тій намъ, нищѫтли да вдигатъ памѣтници!... нищѫтли да ни забелѣжятъ въ Исторіятѫ, която ній въскрьсявамѣ и даваме и новъ вѣкъ!?... Нищѫтли да ни помѣнуватъ по всичкити черкви въ Българско, до кѫтто трае имѣто Българинъ!?... затова гдѣто ній ще скѫсаме веригити на Българія, и ще извадимъ народа съ Благословеніето Божіе, отъ Ада, въ Рай!?... Неще бѫди така въ нашѫ Българія, както е въ Турско сега... всичкити народи ще живѣѫтъ въ нѣя, подъ едни чисти и святи закони, както е даденo отъ Бога да живѣе чіовѣкатъ. || и за Турчинатъ и за Евреенатъ и пр. за всички еднакво ще е, само ако припознѫтъ законити равно съ Българинѫтъ. Така ще е въ наше Българско!... ній негонимъ Турскіятъ народъ ни вярата имъ; а Царятъ и нѣговити закони, съ еднѫ думѫ Турското Правителство, което варварски владѣе не само насъ, нъ, и саміятъ Турчинъ.

Въ Българско нѣще има царь, „а народно управлѣніе“ и секиму своето. Сѣки ще си служи по вѣрѫтѫ, и законно, ще ся сѫди, както Българинѫтъ, така и турчинѫтъ, и евреенѫтъ, и пр. Свобода и чиста Република.

Тукъ като Ви показвами твьрдѣ мѫничко отъ Предначъртаніето ни отъ Приврѣменното ни Правителство, оставами да Ви свьршимъ чякъ като Ви видимъ за колко пари ще уценитѣ горѣ-казаніятъ ни Вамъ Животъ. Умному мало довлѣеть.

Казахме Ви по горѣ какво чіорбаджійти спиратъ живота на сичкіятъ народъ; забелязаное отъ памти вѣка, какво такова нящо да са извьрши, стои въ рѫцѣти на младити и въ парити на чіорбаджійти! Такаса и правили народити, така щемъ и нія... пѫкъ сичко да са удържи тайно, стои въ рѫцѣти на чіорбаджійти, и то акоса хора, и пріематъ на драго сьрцѣ това Св. дѣло! Нія ще имъ кажимъ по кой пѫть тряба да вьрвѫтъ, па макаръ каквито щѫтъ срѣдства нѣка употрѣбяватъ неприятелити ни. Въ чіорбаджійти казвамѣ стои тишинѫтѫ на всичкіятъ Народъ? Глѣдайтѣ чищѣ бѫдитѣ отговорни

и прѣдъ народа и прѣдъ Бога; близо е времѣто. И Въ Евангеліето нали казва: чіовѣче! тряба да работишъ за народа си и всичко да жьртвувашъ за него, тамъ сѫмъ и Асъ! Ако ти умрешъ, нали Асъ за тебѣ ся распнѫхъ!.. Глѣдайтѣ сѣга Пріятели и Братѭ! ако щети да стѣ чіовѣци и христіени, Вій ще разбиретѣ отъ малкото ни думи, и ще дадетѣ каквото Ви са иска отъ Привременното ни Правителство, по узначеніятъ денъ, и отъ тогава ся забѣлязватѣ наши Братія.

Ако ли Вія не искатѣ да знайтѣ нищо отъ това, каквото Ви ся казва, то глѣдайтѣ въ печятното Ви, какво ще срѣщнитѣ. Сѣга и за сѣки пѫть Ви свьршваме, защото само съ Васъ работата ніе! десеть години, отъ какъ Ви чякамѣ, и жьртва на бесила давахме, и въ Д-яръ-Бекиръ сяка година пращамѣ, само и само за Васъ Чіорбаджійти, да са земѣхтѣ за умъ и разумъ, и да свьршѭхте това за което Ви караме днесъ! Да стѣ го приготвили от: оддавна и да додіѭхтѣ Вія насъ да трьситѣ, а не Нія Васъ! — защото единъ чисто-народенъ юнакъ, сто чіорбаджіи неможѭтъ да го откупатъ; пѫкъ ній дадохми, и давами іоще таквисъ жьртви, за чіорбаджийски кефъ! и пакъ са нисазиматѣ, нъ іоще глѣдатѣ на тяхъ хладно-кръвно! и наричятѣ ги чяпкѫни???.. пѫкъ глѣдай чудо! отъ казанитѣ Ви чяпкѫни, колкото мрьтъ по-много ставатъ; отъ колкото страдатъ по много ся распалѭтъ; и зелисѫсѫ за други умъ! — на!.... както Виждатѣ; повѣче щѭтъ мрьть, нъ, и работа щѭтъ свьршѭтъ.

Чякахме Ви да усетити горѣщети сьлзи на бѣдніятъ ни народъ, който е вѣче въ крайно тѣгло! то не!... Вія му пійтѣ іоще крьвтѫ, и продавате гу на мрьсніятъ мѫчитель.

Решилисмеса: или да Ви събѣремъ, или да Ви поразимъ! и то въ едно обикаляніе, както Ви белѣжимъ по горѣ.

Ето: Опрѣдѣлявиса, въ петь дена, да намѣритѣ, подъ какъвто вѣче начинъ, таѭ сума: Сто и петдесеть лири турски: и тія пари да ги иматѣ за секи чясъ въ пазвата си, чи дето, и когато Ви намѣри нашъ чіовѣкъ съ знакъ, който е въ печятаното Ви Писмо отъ Приврѣменното ни Пра. ще му дадети париты и послѣ единъ денъ ще Ви са даде расписката; или ще ся повикатѣ дето!.. съ парити заедно, и тамъ ще Ви ся даде расписката, споредъ печятаното Ви, с печятатъ; пѫкъ сѫщото ще го земиме назадъ споредъ както ще Ви са кажи!..

Ето! ако дадетѣ повѣче отъ колкото Ви са искатъ, ще си купитѣ по голямъ животъ, който сѣга са продава!!? утри не! и милиони да даватѣ.

Ще глѣдамѣ какви ще ни сѫ покажитѣ!... както щети, или . . . . . лири ще Ви бѫдѭтъ по мили, или вѣченъ животъ съ цялата Ви фамилія.

Земетеся добрѣ въ това Г-да! и не ни майтѣ! защото ни умрьзна вѣче да глѣдаме тѣглилата на бѣдніятни народъ, и хладно-кръвіето, на чіорбаджійти къмъ тѣхъ. Разберѣтѣ, Решили смѣ са вѣче! . . . . . и ще принесемъ веднъѭъ за всякога жьртвата, на Народніятни жьртвѣнникъ, прѣдъ Олтарятъ на „Чистѭтѫ Свобода!“

Отрѣденіятъ за Васъ е В. Львскій. дано доброволно испълнитѣ горѣ-казаннитѣ ни, и тогава ще ся разговоритѣ лично съ него за много!... и ще разбиретѣ іоще, какво горніѭтѫ сумма е нищо, при това, дето той Віе испечелилъ?..

Всичко тайно да дьржитѣ! да ни кажитѣ: еди кой си міе добръ пріятель! Имаме забѣлязанъ за не добръ къмъ нашитѣ работи, Вашъ Приятель е Пьрвій! ще го узнайтѣ коги стани на прахъ и пепель!

По длъѭность, краянъ отговоръ ще чякаме, срѣщу печятат ни.

Потписити ни; ще Видитѣ въ Печятното Ви. Тамъ е, и Датата.

Н. Б. II. А. п. 60, № 8024.

№ 19.

Левски до чорбаджи Петка въ Карлово.

Времето дошло, козитѣ и овцетѣ ще се дѣлятъ. Всички знаяли за него, че е предатель и мѫчитель. Трѣбва да се реши да подпомогне народното дѣло. Да приготви двадесеть и петь лири турски и 15—20 оки барутъ.

Бай Петко!

Въ родниятми градъ Карлово.

По писмото ми, разбирате койсамъ, и съ какви сѫмъ цѣли чіовѣкъ || слѣдователно да разберете веднъѭъ за сякога въ това ми писмо, защото времѣто е такова! ако си родолюбецъ, то ще разберешъ въ краткити ми думи, и ще бѫ-

дешъ нашъ пріятель. Кжсо е врѣмето за второ пришествіе на Българско, дето козите, и овцети, ще са делатъ, || не си простакъ, послушяй на кратките ми думи, което права кжмъ Васъ отъ голѣмо-человѣко-любіе, и споредъ думите на Исуса Христа, който казва: всякому духу не вѣруйте, но испитуйте, || до сега ни единъ Карловецъ не е казалъ за Васъ добро, а[1]) чи си Предатель, и мжчитель сиротински, || доказватъ фактично || та сичко това, ако ти правишъ съ някаква цѣль, и искашъ да кажишъ, чи ни е така! то на думи народатъ няма да глѣда (да вярва), но на дѣло. Скоро скоро е денжтъ, за общо-народно въстание! || и на сборното мѣсто, сѣки ще са вика да даде работата си, споредъ силите на сѣки единъ, както му е казано да върши, || у когото няма работа, грозно ще се наказва, а фамиліята му ще бжде изгонена изъ Българско. — Вище на тія два пжтищж, което обичате дръще. Азъ Ви заповядвамъ, като имамъ това право и упълномощіе, отъ Централніятъ Комитетъ да действувамъ прѣдъ когото и да е Българина споредъ силите му, || та, и Вія отъ най малко тряба да приготвите двайсеть и петь л. тур. до 30—50 дена, || и това за вѣрно да знамъ чи сте приготвиле. || Вій тряба прѣди това врѣме да ми явите въ писмо, отправено до Д. Ценова въ Букурещъ визави свжнту Гіорги за Първана Найденова, || а въ писмото ще пишите: Г-не Парите Ви са готови за стоката, || отъ доло граджтъ, || освѣнъ това, 15—20 ок.[2]) барутъ тряба да го имате готовъ || защото ще са иска за всичко това, || мислете и правете, || защото въ онова времѣ, Турченатъ щомъ разбере нашитѣ чіовѣшки закони, и ги припознай то той ще намери място, равно съ Българинатъ, а днешнитѣ твърдоглави и изедници Българи, грозно ще се наказватъ.

Излизамъ отъ длъжностж си.

В. Лъвскій.

П. П. Ако сте хора, това тряба да съобщите на колкото пріятели имате.

Не показвамъ Ви чіовѣкъ въ Българско да се разберете, защото Ви още не вярвамъ.

Сжщій.

Н. Б. И. А. д. 63, № 8150. Арх. т. 1, № 5, стр. 24.

[1]) Всички казватъ.
[2]) оки.

№ 20.

Левски до чорбаджи Костаки.

Какъ съ лъжа нѣколко пжти отклонилъ всѣка среща съ Левски. Праща му се сега предупреждение чрезъ работникъ. Трѣбва да внесе разноскитѣ и за преди, и за сега.

Почитаемій Господине!

Въ Плѣвенъ.

Нѣколко пжти испращахме хора въ граджтъ Ви да свикатъ и събержтъ тамъ хора отъ чиста Българска кръвь и да съставатъ чястенъ Революционаренъ Български Комитетъ, който да работи за освобожденіето на поробеното ни и бедно Отѣчество, по наредбата на Цен. Комитетъ въ Българско. Това са понареди и по думити на члѣновѣте на ч. к. въ граджтви сочи твърдѣ добъръ успѣхъ въ прѣдпріятіето.—А іоще за по-добро и по безгрижно да са работило, казватъ всичките членове за Васъ Г-нъ Костаке! чи ако да съочяствовахте и Вія въ това свято дѣло, то всичко щяло да върви по подобръ редъ; нямало и отъ кого вѣче да са боятъ чи ще ги узнай и предаде въ непріятелски ржце. За това туку щомниса писа въ Ц. К. и отреди са В. Лъвскій да доди и да Ви съобщи за сичко като на истининъ и добъръ родолюбецъ. В. Лъвскій доде и повикалвіе веднъжъ, Вія сте казале ще дода надвѣчеръ и не дошле сти! Повикалъ Віе втори пжтъ, Вія сте казали ще дода сабахлѣнъ рано, и не дошлести! Чіовѣкатни са бави 5 дена въ граджтВи по многото заради за Васъ. Вія по каквито извиненіята? се ни сте намѣрили времѣ да са срѣшните съ него! подъ когото Ц. К. разбира, че Вія или не щете да земете участіе въ Народното ни Дѣло, па търсите причини, или пжкъ віе страхъ да подадете ржкжтж си на другитѣ съочясници за да не би пропаднали, или чякате на готово Свобода! за всичко това да ни явите съ приносящіят Ви, та Ц. К. по длъжността си, іоще веднъжъ ще Ви кажи и свършіова за сякоги. Думата ніе тукъ, ако віе страхъ да подадете ржкжтж си на съочясниците Ви тамъ въ Чяс. Комитетъ! за което му има колажтъ.

А за да не губи Ц. К. защото е іоще сиромахъ отъ къмъ паричкити, платете си баръ пощенскити ни разноски дето са станжли само за Васъ: По напредъ съ В. Лъвскій

іоще единъ чіовѣкъ съ два конѫ 50 гр. и сега съ приносящят Ви колкото похарчи съ конѫт си, ще го питате, и да муги дадете, защото сѫ народни парички, и даватса за пушки и барутъ, а не да са харчатъ слѣдъ хора, които не приносятъ нищо предъ Народнията ни жертвеникъ!... Разясни-щемти съ двѣ и двѣ четири като получимъ отговорати.

В. Левскій.

(печатъ)
Приврѣменно Правителство.

Н. Б. Б. А. п. 60, № 8103.
Арх. . I, № 19. стр. 43.

№ 21.

Левски до Панайотъ Хитовъ

Нищо не разбралъ отъ писмото му: нито дава мнение върху вършеното въ България, нито казалъ самъ какво върши. Радвалъ се на вършеното и съветвалъ предпазване (да не се бърза съ възстание). Левски пита, защо се радва слѣпо, кога не знае, и какъ може да съветва, когато живѣе вънка. Въ България не чакатъ вече отъ чужда помощь. За изпѫждането отъ Бѣлградъ на легионеритѣ, за интригитѣ срѣдъ тѣхъ отъ сръбска страна. Намѣсто да крие плановетѣ си, по-добре Панайотъ да дойде въ България съ просто сърце между тукашнитѣ дейци. Да прочете при Д. Хр. Поповъ въ Турно-Магурели цѣлата кореспонденция, да се информира върху комитетскитѣ дѣла и да се присъедини къмъ организацията. Но проклетъ да е, ако не се присъедини и издаде, каквото е узналъ.

Българско 1871. 10. Маіа.

Г-нъ Панаіоте! Въ Букурещъ.

Писмото ти отъ 17. Апр. получихгу на 8. Маія, || въ съдръжанієто му нищо ни разбрахъ, || отъ каквото са надявахми чи ще ни явити безъ друго мнієто си, || па и какво работити. || и до десте изработили точно, и истинно? то не.[1]) Пишите: чи ми са радвате на работити ми като ма и съвѣтватѣ да са варда да неби направимъ някаква погрѣшка, || защото времената ни носятъ сега погрѣшки?[2]) какъ си ми разбралъ

[1]) нищо не ни явявате по всичко това.

[2]) Панайотъ е съветвалъ да не се бърза съ възстание, защото външнитѣ политически обстоятелства били неблагоприятни, (но въ сѫщность е трѣбвало да се разбира, че Сърбия не е наклонна да подкрепи българското дѣло).

работити ни ми са радвашъ тѫй сляпо? и какъ разбирашъ времето! въ влашко, и сърбія, или Българско? за дето времето ни носило сега погрѣшки? ако е за Българско! то времето е въ насъ, и ній сме въ времѣто; то насъ оброѫща, и ній него оброѫщаме; а колкото за извънъ Българско, днесъ ни давами ухото си на никакви тѣхни обѣщанія,[1]) || пѫкъ да ни уплашѫтъ ніймъ вадимъ очити.[2]) Щомъ дадемъ ухо, ще имъ направимъ едно митани,[3]) ще имъ заплачимъ іоще веднѫшъ[4]) и ще свършимъ за сякоги[5]) || и ако подпишѫтъ, ще подпишимъ и нія?[6]) нъ чякъ тогава,[7]) когато са видимъ че можимъ да остоимъ срещу злото имъ, което, ако би ни направили.[8]) А една година щяло по кѫсно да бѫди![9])=ни са знай, || па нѣка и да бѫди, || да ни отивами іоще кой знай колко назадъ. Войводо и Брате Панаіоте! Ни сме ли са лъгали, и колко пѫти?[10]) || отъ тія хора, на които са надяватъ іоще някой и другъ, отъ нашитѣ Българи? ни сме ли били чякъ до сега тяхна машина да си правятъ работи, каквото и іоще някой и други има да имъ микеруватъ?[11]) за жялость? изгониха ни, тій пакъ носяха между насъ сякакви интриги, || и пакъ са ни сазимаме? || затова ни и думатъ хората отъ одвънъ, чи ни сме били достоини іоще за такава намъ Свобода. Съ таѫ тяхна и голяма дума на насъ, ніе[12]) урокъ, че тряба по напредъ да си наредимъ работити изъ вѫтри, чи подиръ да имъса молимъ за поголямото; и така е.

Сега какво да ти пишя, като въ писмото си пишишми твой някой планове, и ни можялъ си да ги докарашъ по твой знаяніе, || ходилси въ сърбія и дохождалси, || и пакъ искашъ да

[1]) на сърбитѣ.

[2]) каквото щатъ да ни съветватъ, или заплашватъ, не ни влиза въ работа.

[3]) поклонъ.

[4]) Както по легийтѣ въ 1862 и 1867 г.

[5]) защото окончателно ще се убедимъ въ неискреностьта имъ.

[6]) ако подпишатъ споразумение съ насъ, ще подпишемъ ли и ние?

[7]) а би трѣбвало да подпишемъ чакъ тогава.

[8]) което може да очакваме да ни направятъ като преди.

[9]) щяли сме да направимъ възстание една година по-късно.

[10]) Отъ първата легия на Раковски въ 1862 и втората на Стария Комитетъ въ 1867.

[11]) Отъ мекере, ратай, наемникъ, креатура.

[12]) намъ.

отидешъ, и да са върнишъ въ романіа || па да гльдашъ отъ тамъ да приминишъ самси въ Стара-Планина? Защо ще отидешъ въ Сърбія и защо искашъ да додинѣ сами въ Стара-планина? Отъ тія ти пл(ан)ове твои, ходени и дохождани, разбираса че ни не вярвашъ и затова ни ги и не расяснявашъ. Слѣдователно крійшся отъ насъ, || тогава и ній отъ тебе?[1]) а ако са ни крійшъ отъ насъ, тогава съ просто сърце да заповядашъ при насъ, || и ще видишъ де и какъ ще са испълнатъ твойте и нашитѣ планове. Ако искашъ да вървишъ по нашето въ Българско мнение и сърце, ти слезъ въ Т. Могарели при Данаилъ Хр. Поповъ. Тамъ ще намеришъ работити ни въ Българско, какъ върнятъ за сега, и ще сочятъ. Тамъ ще ти прочитжтъ всичкити писма, || чи ако ти са ареса, върви съ насъ, ако ли не, то разкажети вія пжкъ какъ подобре мислити, че да разглѣдами и ній вашитѣ мисли, || та ако одобримъ, нѣка вървимъ (ние съ васъ б. р.) наедно. Инакъ ти сами да избирашъ планове, та да ни представишъ на Народното ни вишегласіе,[2]) тукъ въ Българско, дѣто вѣче отъ денъ на денъ зима коренъ Превременното ни Правителство, че вія не искатѣ да чуйтѣ на неговіятъ гласъ, тогава то[3]) ще стои противъ васъ? Срещу което трѣба умно да размислити, || дето между таквисъ противности какво е ставало, и до де ніе докара(ло) || та ти като чис(т)ъ Българинъ и уменъ Войвода, гледай, ти ли тряба да вървишъ по Народното вишегласіе както е избрало,[4]) или милиони хора[5]) слѣдъ една глава.

Дай Боже съгласіе, и Любовъ, || първо между Народнитѣ ни главатари; || пакъ име Българско нѣка е Войвода. Докрай нѣка бжде твой Братъ и Байрактаръ, ако си и ти съ насъ до смъртъ.

Отъ писмата ни при Г-нъ Данаила, ще разберешъ каква искаме да бжде нашжта Свобода. Та и вія съ второто си писмо дано потвърдити, и да чуемъ изъ вашитѣ уста чи речешъ: Чиста Свобода Българину, и Секиму Своето. Ако тжй държите съ насъ, да живѣйтѣ и вія.

[1]) тогава и ний нали трѣбва да се криемъ отъ тебе?
[2]) та да не се подчинявашъ на гласа на народното болшинство.
[3]) Привременното правителство.
[4]) каквото си е то решило вече.
[5]) трѣбва да вървятъ безгласно.

Проклѣтъ да си въ Българското име, ако ти само извлечешъ сжщо[1]) изъ писмата ни, и кажишъ другиму, докато ни ти са е позволило отъ Превременното ни Правителство изъ Българско. Нищо,[2]) ако ти не щешъ да вървишъ съ нази, пжкъ замълчишъ въ сичко щото си чулъ и видялъ отъ нази. Ако ти намеришъ за добро чи трябало да знай еди койси? то по напредъ тряба да явити, чи както намери вишегласіето за добро така ще бжди.

Дано до смърть да бждимъ Братія и въ единъ гласъ.

В. Лъвскій.

Н. Б. II. А. п. 60, № 8012.
Арх. т. I, № 7, стр. 29.

№ 22.

Левски до Данаилъ Хр. Поповъ.

Да почакатъ, ще се разплати. Да не се отдадатъ на страхъ, че ще падне днесъ-утре въ турски ржце. И да умре той, комитета ще живѣй и ще плати. Да забележи на брата си въ Плѣвенъ да не му разлечатва писмата. Различно работи съ организиранитѣ хора. Да задържа писмата на Левски у себе си и копие да праща по-нататъкъ.

1871. 10. Маія.

Азисъ Рушидооглу Стамболлу. Компанія Ханжнда.

Небоолу.[3])

Азисъ Рушидооглу! Небоолу.

Завчяра на 8. сжщаго месеца получихми призъ васъ писмо отъ П. Хитіовъ и отъ Јорданъ Поповъ изъ Бялъ-градъ. Пжкъ ти ни сиималъ времѣ да ни пишишъ ништичко. Та незнаимъ получиллиси писма отъ Каравелова наши, съ дата 25. Апр. и друго отъ кжрдашлжкатти на право до Васъ; съ дата 30 Апр.

Какво стана съ Ливорверити? и кога ще са принисатъ, и какъ? тукъ момчета зеха да мислатъ какво стана та са забавиха? На Јорданъ Поповъ въ Бялъ-градъ защо му ни сте

[1]) всичко.
[2]) нѣма вреда, нѣма нищо.
[3]) Адресъ. Бележка отъ Д. Хр. П.: Отговоръ 16 Май 871.

писали чи асъ висамъ припоржчижлъ на Него! ами да мисли отъ де и какса познавате, та му пишишъ за пушки? па и защо да му пишишъ, чи и на версія можятли да са зематъ? Кой ви каза и за Одесскити пушки да го питатѣ можятли са прине призъ тамъ? или и безъ тяхъ да останимъ? има време да са глѣда за призъ Сърбія работити, || само да видимъ какъ ще докараме ній отъ тукъ времѣто? [1]) ако намъ ни уйдисва,[2]) вій нищо ниможити направи.

Днесъ тръгвамъ да по обикола нѣкой градъ—други, и послѣ 10—20 дена, ще са завърна, || и вія дано прибързатѣ съ печятътъ да го испратити, та да го намера готовъ, защото безъ него работити ми останватъ назадъ, || сжщо, и пари няма безъ него; най много за него самъ чякалъ, и седж на едно мѣсто, || чи на кадето и да отида, думитими са тъмни, (като не [до тамъ] вѣроятни) безъ него. Пжкъ и той са ни прави за месеци? ако е за парити работата? дайте ги сега отъ васъ, чи няма да ви ги забавимъ, || сжщо и на Кара-велова ще плата споредъ както му пишж; || зимете думатами за истина. какво няма да ви лъжж въ нищо; || ако стима зели (вѣче) въ сърцето си, чи асъ днесъ или утри, тряба да умра, или да влеза вржце, та вія можи да изгубити? Не! асъ и да умра, има и други юнаци чесни, които ще ви плащжтъ за всичко каквото похарчити за насъ. || бързайте единъ сахатъ напредъ чи отива времѣто, отъ което можж да спечела поскоро, и посигорно. За мене писмо отъ днесъ нататъкъ когато ми пишишъ, да забелѣжишъ на кжрджшлжкатси, да ми са ни распичятва писмото, така ще пиши и той, за детогу испрати. Защото асъ работа съ нашитѣ работници различно? || споредъ чіовѣкатъ и работата му; || тряба да са вардимъ, чи мнозина отъ днесъ до утри ни са постоянни.

Твойти писма да ги нидьржишъ у вази; || и на всяко писмо, което пращамъ призъ васъ другиму, да вадишъ отъ нѣго копіе, чи да го задрьжяшъ у тебѣ си; || ако ти нямашъ време да приписвашъ то задлъжи другиго. И асъ оставямъ копіе на всяко писмо, защото ми са нужни, да съобщавамъ на вредъ, да знаятъ какви пишж.

[1]) за сериозна работа.
[2]) ако ний не сме готови.

Вище съ приключено писмо на Панаіота, та помогнетѣ и вія съ вашитѣ уста.[1])

Твой Братовчедъ
Асланъ Дервишоглу.

М. Сб. кн. XVI и XVII, № 5, стр. 763.
Н. Б. П. ъ. п. 102. Арх. К. Цанковъ.

№ 23.

Левски до Данаилъ Хр. Поповъ.

Обажда се отъ Плѣвенъ. Ще се върне отъ обиколка следъ 30—40 дни. Безъ квитанций се затруднява пжтуването. Ще изгуби още 3 месеци. Брата му се разсърдилъ, преди да се разбере съ него и да види, че разпоредбата му се диктува отъ нуждитѣ на дѣлото, а не отъ лично недовѣрие къмъ него. Картина отъ неразбранцината му.

Азисъ Рушидооглу Стамболлу Компанія Ханжнда.
Небоолу. [2])

Азисъ Рушидооглу Небоолу.

Днесъ додохъ въ Плевенъ, и утри заминувамъ. бележити ми въ Бай Анастасову писмо какво нисте получили отъ пжтникатъ писмата? пжтникатъ е Никола футуграфатъ: Братъ, на Тома футуграфатъ въ Плоешъ; сжщіятъ Никола, за тамъ отиваши съ майка си на едно; та призъ Букурещъ като щеше да мини щеше да ги вржчи на Каравелова и като ги приглѣда да ги испрати и на васъ. Пишете въ Плоешъ ако нибждатъ дадени на Каравелова. Асъ ще са завьрна отъ пжтешествіето си чякъ подиръ 30—40 дена, и като са завърна дано намѣряхъ нещата отъ васъ испратини, защото нища да имамъ време да чякамъ, нъ; ще продлъжавамъ на друга стрьна. Ако бѣха испроводини нѣщата, сега щяхъ съ едно забикаляни да свьршя, което има да са вьрши? а сега ще

[1]) Да вразуми, да убеди устно Панайота, който тъкмо се мае то газъ въ Букурещъ. Касае се до въпроситѣ, подигнати въ по-предното писмо, № 20, съ сжщата дата, 10. V. 1871., приключено къмъ настоящето писмо до Д. Хр. П.—този да го предаде на мустакатия воевода.
[2]) Адресъ. Бележки: Пріето на 17 Май 871. Отговоръ 8 Јунія 871. Съ Пров. — (изпращане — р.) на печати. И друга бележка отъ долу на адреса: На 13 Јуния писахъ съ Дими — Общий (Димитръ — р.).

са продължи іоще три месеца съ вт(о)рото ми пжтуваніе; пжкъ парити тряба да ги имами готови на 15. Августъ, тж на 15. Септемврія да купимъ оржжіе отъ което исками, и колкото можимъ да купимъ? така го кроѫ, щото съ сто-хиляди пушки можимъ да са снабдимъ ако сми въ състояніе; и дето исками да си ги разпоставимъ изъ Българско, безъ дани догади Правителството. Ако това времѣ прискочимъ, ни сжмъ сигоренъ за (въ) друго времѣ да можимъ така тихо да си извършимъ работата? Можи чякъ за догодина за това врѣме.

днесъ додохъ въ Плевенъ, и намирамъ кардашлжкати[1]) сърдитъ за думата дето ти писахъ, да му пишишъ, мой писмо отъ днесъ нататакъ да го ни распечятва, || сжщо да пиши и той за дето го испрати, да го ни распечятватъ до като ни доди у мене? Той (се разсърдилъ б. р.) приди да са разбере смене защо сжмъ ти тжй писалъ, и (преди да проумѣе б. р.) че трябва тжй, || (а се полага да е тъй б. р.) предъ по многото ни дейци за сигоранція,[2]) || които като видатъ чи тъй[3]) пишѫ (само б. р.) на по вѣрніятъ, га тіи, да имать право[4]) да питатъ за онова, което имъ ніе повѣрено да работа(тъ). Асъ като получѫ тайната си нали ще свиковамъ пакъ тяхъ? т. е. като него[5]) истинни патріоти които веднжшъ са се решили, съ жена и деца, жертва на отечеството? Ако на таквисъ са ни повѣрявамъ, то съ каманите ли ще работа? Асъ сега му казвамъ защо тжй самъ ви писалъ, а той като реклъ веднжш: не! Тима не вярвашъ затова и така пишишъ, и ето писахъ на Д.[6]) да ни провожда вѣче призъ мене нищо, когато асъ отъ по напредъ сжмъ билъ вѣренъ, а сега нисжмъ?[7]) Кажете му и вія отъ тамъ както[8]) разбирати? Ако му е пжкъ дотегнало, или го е страхъ да извършіова каквото е вършилъ, пакъ сега намира съ какво да са отриче? Не! Нѣка си кажи съ просто сърце, и нищо. Ако муй[1]) за разноскити, и за маежити[2]) дето ходи насамъ и на татъкъ, то асъ му предлагамъ чи ще му улеснимъ?[3]) || и пакъ ми казва: не! асъ като вѣче нисжмъ билъ вѣренъ, намерете си чіовѣкъ и нѣка ви извьршіова както менъ.[4]) Ниможя(хъ) дамо докажя, чи ніе[5]) така, както той мисли.

Кажете му, ако той нищe, тогава ще глѣдаме призъ кого да ни провождашъ.

Твой Братовчетъ
Ефенди Асланъ Дервишооглу.

1871. Маія 14:[6])

М. Сб. кн. XVI и XVII, № 6, стр. 764.
Н. Б. П. Б. п. 102. Арх. К. Цанковъ.

1) брата ти (Анастасъ п. Хиновъ).
2) за по-голѣма сигурность въ работата.
3) съ право да открива писмото.
4) да не се учатъ.
5) като Ан. п. Хиновъ.
6) Данаила, на брата си.
7) к. н.
8) вѣрвамъ, че добре разбирате.

1) му е мжка.
2) губенето на време.
3) ще му предвидимъ известна сума за разноски.
4) к н.
5) не е.
6) Срещу датата стои известния турски ржкописенъ белегъ.
7) Отговоръ на анонимно писмо, отправено до Левски съ подпись Родолюбецъ. Оригиналътъ остава въ ржцетѣ на В. Платнаровъ въ

№ 24.

Левски до единъ кржгъ дейци въ Влашко.

Левски отишълъ отъ Българско да имъ представи народното мнение. Противостоялъ на тѣхното. Заключението му е, че нѣма здрави българи въ Влашко. Сега се правили усилия да си избератъ тѣ представители, а да дойде и Левски като представитель на самия народъ. Тѣ сж отвждъ Дунавъ по-малко, нека дойдатъ тѣ на събрание въ България. Да оставятъ досегашнитѣ си недоразумения и крамоли и да се подчинятъ на вишегласието на народа. Готови сж въ България и Тракия, наредено е да се работи и въ Македония. Следъ като бжде готово, ще се викатъ представители отвредъ. Че и отъ Влашко. Бележки върху в. Свобода, който е спрѣлъ временно. И върху своето независимо държане спрѣмо Л. Каравеловъ.

Отечество-любче![7]) || и на другитѣ ви съдѣйственници, особено и на Г-на Панайота.

Въ Плоещъ.

Пріятельо! Питашма познавамлита! какъ не! и вази и, Г-нъ Панайота, Райновъ, Живковъ, Кръшовски, Д. Ценова,

Каравелова и пр. и пр. || нали додохъ нарочно изъ Българско да ви представа народното мнение на простіятъ и ученіятъ ни народъ въ Българско? върху което цѣла година мнѣнія давахме, || нали сте вія горнитѣ? || Помните ли всичкитѣ си думи? || които азъ ги имамъ и забелязани; || и срѣщу кои съмъ противостоялъ. || Като са поразглѣдатъ въ миналото отъ краятъ въ [1]) работитѣ си до сега въ влашко, кой съ кого ся е турилъ на работа, та отъкой денъ, до кой денъ е вървяло || като жаба прѣзъ угаръ, || послѣ хайде пжкъ [2]) еди кой си води сръбска политика, та не бива съ него да се работи, други руска, трети турска, || ето ти и обнародване [3]) въ вѣстницитѣ, ту тоя оногози, онзи тогова, || нашитѣ българи го казватъ говна и помия. Азъ при тия комедій въ година време до нейде стояхъ да глѣдамъ и казахъ ви нѣколко пжти: нѣмаме хора въ влашко || и станахъ та си додохъ въ Българско. Така лие братія съдѣйственици? || да ма проститѣ тукъ въ думитѣ ми, || защото азъ и да ни искахъ да ви говора вече (за) това минало, то писмото ви ма кара много повече да ви говора, || нъ стига; || дай Боже да сте са зели за други умъ и разумъ, спорѣдъ както виждамъ въ писмото ви, чи са грижитѣ да са сберемъ азъ отъ Българско, и вій изъ влашко, та да са разумеемъ по кой пжть трѣбва да вървимъ всички наедно; дай Боже и отъ сега нататъкъ да живѣете (да вървиме наедно б. р.) ако вія сте са турили твърдо на тоя пжть вече.

При всичко като ви подаваме ржкж [4]) и ній отъ Българско за да работимъ задружно, даваме ви и белѣжка, [5]) отъ (име на б. р.) Б. Р. Ц. К. въ Българія по вишегласието, [6]) какво най малко(то) нѣщо кога намѣритѣ за добро да извършитѣ тамъ, то напрѣдъ да ни явитѣ да го разглѣдаме и нія, || както вото и ній сме длъжни да съобщимъ нашето [1]) вамъ. Пжкъ сега дето ма викате, нѣма закакво да дода, || спорѣдъ както ви глѣдамъ за сега въ писмото, [2]) че вія нищо не знайте отъ работитѣ ни въ Българско до днесъ, || и [3]) какво работимъ? || въ което са заключава моето и общото мнение въ българско. (Но б. р.) Слестѣ вій съдѣйственицитѣ въ Т. Могорели, при Г-нъ Данаила Хр. Поповъ нашъ чіовѣкъ е, и разглѣдайтѣ всичко, щото желаетѣ да чуете отъ насъ изъ Българско; || и който обича нѣка заповѣда при назъ, || и ній сме (тогазъ б. р.) при него. Нъ всичко съ внимание глѣдайтѣ, като четете отъ назъ писмата ни, [4]) || та да неглѣдаме на таквизъ вече думи отъ назъ, като въ това ви писмо [5]) || не врѣли и некипели, безъ да разглѣдатѣ; [6]) || стига вече на таквизъ неспоразуменіята, завести (зависти б. р.), укори, || че е срамота вече и отъ циганитѣ? на думи да не глѣдаме: нъ на работа. Бѣлѣжитѣ ми въ писмото си иоще: Какъ смея да права програма, и печатъ съ който да са разполагамъ въ Българско, безъ да са споразумея съ всичкитѣ членове въ дѣлото? Я кажете ми (вие б. р.) съ двѣ думи, че и ній сме готови да ви кажемъ отъ послѣ изъ едно гжрло, съ по многото гласове изъ Българско: съ кои членове (сте б. р.) въ дѣлото? въ влашко (вий б. р.) които са днесъ показвате [7]) || и колко ли сте души? || и сега (ний б. р.) чакаме да са забѣлѣжитѣ; [8]) || или по вишегласието трѣбва да се гледа въ самото мѣсто, за което и вій са туряте днесъ жертва? [9]) вчера не! било е и вчера, [10]) нъ само съ думи.

Не щж ви продлъжавамъ || за сега чакъ на [11]) второто ви писмо, въ което трѣбва да забѣлежитѣ имѣната си,

---

Карлово. Писмото е безъ дата и трѣбва да се отнася къмъ пролѣтьта на 1871 г., преди общото събрание и потвърждава до известна степень съмнението, че Рев. уставъ (програмата) е първоначално дело на Левски и на вжтрешни дейци.

[1]) отъ начало на.
[2]) несъгласия и дѣлежъ.
[3]) лични разправий и цапания.
[4]) макаръ и да ви подаваме ржка.
[5]) но задължаваме (предлагаме) ви.
[6]) съ негово решение по вишегласие.

[1]) решение.
[2]) то явно е.
[3]) не знаете.
[4]) четете съ внимание писмата ни.
[5]) та да не ни приписвате неумѣстни думи, които четемъ въ писмото ви, и които ний не сме казвали.
[6]) безъ да сте разгледали (чели) подобни думи, писани отъ насъ.
[7]) които се днесъ обаждате отъ тамъ.
[8]) да ни покажете имената (списъка) и числото на членоветѣ си.
[9]) нали по вишегласие трѣбва да решиме на самото мѣсто тамъ — у васъ — че ще работимъ наедно за напредъ и ще се жертвуваме наедно?
[10]) решавало се и вчера.
[11]) за сега спирамъ чакъ до.

на казанитѣ ви членове; и мнението ви върху общѫтѫ ни цѣль, отъ като разглѣдате писмата ни въ Т. Могорели, || а [1]) да ги искате тамъ[2]) да ви ся прататъ, то не даваме да са мѣстатъ, || така е казано.[3])

Мисла и надявамъ са да вървитѣ по народното ни вишегласие, което е назначено вече така:

Б. Р. Ц. К. е въ България, || който [4]) до като не подпиши не връшимъ, разбрахте ли? || ситнятъ на гладнѣятъ не знай колко хлѣбъ да му даде, || затова са и пита гладнѣятъ, колко хлѣбъ искашъ? || иоще по ясно: малкитѣ рѣки са втичатъ въ поголѣмитѣ || и тѫй нататъкъ || всѣки разуменъ разбира и вій да разберете.

Разбращемви съ второто ви ще ли бѫдимъ Братія еднодружни. Дай Боже да са уякчи Централнѣятъ ни Комитетъ, та да пусни коренитѣ си отвѫдъ дунавътъ.

Поп. В. Левскій.

Вище и на нашата песень по наполу, какъ пеемъ нія, || пѫкъ [5]) какъ искате да пеете вія, че (накрай б. р.) както рѣчатъ повечето игроводи, така ще играемъ.

Искате вія тамъ да са сабиремъ и да видимъ по които пѫть, та да вървимъ всички наедно; || и нѣй сме го казали, и хората на които прилича да избератъ работата, т. е. приставителитѣ ни изъ Българско, вече имаме ги отъ нѣколко градове и села готови, а по нейде иоще ги избиратъ, || има и мѣста дѣто не сме имъ иоще казали да си приготвитъ чіовекъ отъ всяка страна готовъ за представитель, че дѣто са повика, да доде да разглѣдва работи върху които ще бѫде упълномощенъ и да гласоподава; || това туку кажи повѣчето мѣста отъ Българія и тракія сѫ готови на първо повиквание; пѫкъ за отъ Македонія, нарѣдено е да се свърши и тамъ, || нъ за сега до нѣкое врѣме оставямъ, та са туряме въ пътъ-тъ отъ дето по напрѣдъ съ паритѣ да саздобиемъ, || па тогава ще залѣгнемъ на първата си работа, || и като нарѣдимъ на всѣко мѣсто, както казвамъ погорѣ, и сме вечъ готови, да са свикатъ всичкитѣ представители, || дѣто ще повикаме и вази?. и вій отъ тамъ ако бѫдете истинни патриоти, ще додите на нашето събраніе въ Българско; || а де ще бѫде? || то никому нѣма да бѫде извѣстно до оня денъ. || И така вій тамъ събрани 20 или 50 души, да додемъ нѣй всички при вазъ изъ Българско? || то и да искаме не можемъ, и да можемъ не е е право така? а не е ли пѫкъ иоще глупаво както са казвате вій и съдѣйственницитѣ, че намирате за добро съ нѣколко души да са сѫбирете тамкашни, дето викате и мене изъ Българско, да гласоподавамъ? чюдя ви са на умоветѣ || и тѫ(й) ся чюда, като сами са бѣлежитѣ за чюдни прѣдъ всѣки нашъ члѣнъ въ Българско, на Централніятъ ни Комитетъ. Бѣлѣжитѣ въ писмото си съ една дума, гламаво захващание? [1]) а какво по гламаво отъ това ви: [2]) тамъ да са събирете 20—50 нѣка и 500 души? пѫкъ изъ Българско дето ще са пролива кръвъ, викате мене единъ та да рѣшаваме работи? || за сега не давамъ гласъ, защото както ви казахъ, приемами, и отговаряме по вишегласие; || за сега остава да съобщѫ,[3]) пѫкъ вій глѣдайте по скоро да ся разясните при Г-нъ Данаилъ Хр. Поповъ, та съ второто ви писмо, конечно ще са разберемъ кои сме наши. Нъ да са забѣлежитѣ именно кои сте, та както казвате въ писмото си да знаемъ какво правимъ. Пишитѣ ми иоще, че свобода умрѣла [4]) и Караведовъ отишалъ незнамъ де си? и по причина на неговитѣ работи луди оттеглилъ са Поповичъ и Д. Ценовичъ? пишите ни пакъ за неговитѣ луди работи кои са, и имаме ли ги въ дѣйствие тукъ въ Българско? Като ни преписвате, че ужъ отъ

---

[1]) но.
[2]) въ Плоещъ.
[3]) така е разпоредено еднажъ.
[4]) той
[5]) ще ни обадите.

[1]) Нарекли гламаво започнатото организационно дѣло вѫтре въ България.
[2]) отъ това ваше предложение
[3]) да съобщи и земе мнението на Ц. Р. К. въ Българско.
[4]) Свобода на Любенъ Каравеловъ спрѣ отъ 17.IV, 1871, № 16 съ българското си издание и отъ 11.V. 1871 г. № 16 съ ромѫнското. Следующиятъ 17 брой се явява на 4.X. с. г. — почти половинъ година по-късно. Едно известие въ края на кѫсия ромѫнски брой явява — по на български — че нейното (на в. Свобода) издаване се прекратява за нѣколко време по недостатъкъ на срѣдства. Поради това настоящето писмо, което е безъ дата, трѣбва да произхожда следъ спиране на Свобода, което ще рече — следъ 11 май 1871 г.

него[1]) чакаме програма, закони, печати и не знамъ какво си? съ една дума (приписвате ни, че б. р.) отъ него са вода? || отворете си очитѣ хубаво въ писмата ни,[2]) по кой редъ искаме[3]) тія работи, па и[4]) отъ кого и да би било тамъ отъ вазъ? и по одобрѣнието само на Каравелова, Ценова, Райнова, Живкова, Кръшовски и отъ Д. Хр. Поповъ ли? или ло одобрѣнието на тукашното ни вишегласие; || па тогава да са върнжхж и да са напечататъ?[5]) гжй къорава недейте стъпва и (недейте б. р.) да дрънкате || че[6]) гукъ въ Български ви[7]) бѣлежимъ до сега вашитѣ работи (като б. р.) убійство за народътъ ни. Слѣдъ законитѣ описвате[8]) ми и за печатътъ, което не е за сега тамъ ваше знаяние. Тука го иска вишегласието, || а като какво ще са разполага съ него, ви казахме, че за сега нѣма да знайтѣ, || чакъ до като ви невидимъ двама на едно да са събирете и (не разберемъ б. р.) какво ще ви бжде работата? и до де ще иде? па сега нѣма и Свобода прѣзъ когото да си описвате маскаралжцитѣ, да ни види Европа и всичка България, кои сме нія дѣловодителитѣ дето искаме да венчеемъ отечеството си съ Златна Свобода? тешко ни и горко отъ вашата тамъ помощъ до сега? || наопаки, за законитѣ и печататъ отъ кога съмъ ги заискалъ и като какви трѣбваше да бждатъ, искайтѣ писмото ми отъ 28-ій Октомврій (1870 г. б. р.) общо до всички ви; прѣзъ джура[9]) и друго отъ 25-ій Апр.[10]) до джура пакъ (живкова). сжщитѣ ако имъ нѣма копиетата при Д.[1]) въ Т. Могорели то азъ ги имамъ, ако ви ги не дава Живковъ, и ще видитѣ.[2])

Н. Б. II. А. п. 60, № 8094.
Арх. т. I, № 6, стр. 26.

[1]) отъ Л. Каравеловъ.

[2]) тамъ ще видите.

[3]) да вървятъ.

[4]) че се водя

[5]) Неясенъ изразъ на ясна мисъль: Левски не получилъ отъ Каравелова програма, закони, квитанций, печатъ и пр., та безгласно да ги удобри и да ги върне, за да се напечататъ, но приготвилъ (написълъ) ги самъ и ги занесалъ въ Каравеловата печатница да се напечататъ.

[6]) защото —

[7]) Да се чете безъ това „ви" — провинциаленъ изразъ, любимъ отъ Левски: вамъ ви, вашъ ви и пр., който бърка по нѣкога на мисъльта.

[8]) споменувате.

[9]) Георги Живковъ.

[10]) 1871 г.

№ 25.

Левски до Данаилъ Хр. Поповъ.

Отговаря на три писма. Сърдня дето натяквалъ често за книжата. Не трѣбвало толкова да смъмря брата си въ Плѣвенъ. Псевдонимитѣ трѣбва вече да се променатъ. Намира се въ Тракия, нѣмалъ време сега да го извърши. Следъ 30—40 дни мисли да прескочи Дунава. Тогава иска да обмислятъ за Д. Общи, сега да не бърза да тръгне. Настоява да се преведе Четно ратование и пр. Още една вина на брата му. Отъ днесъ оставя всичко и тръгва да събере пари. Предложение отъ Живковъ да се видятъ въ Сърбия или Влашко. Безъ отговоръ.

Азисъ Рушидооглу Стамболлу Компанія Ханжнда.

Небоолу[3]).

Азисъ Рушидоолу! Небоолу.

Три писма твой отъ 16. 24. и 25. маія получихъ и заедно съ едно отъ Каршовскы изъ Плоещъ и друго пакъ отъ тамъ отъ Г-на Райче поповъ съгласно съ Г-на П. Хитова и съ нѣколко іоще съдѣйственницы, се отъ тамъ.

На първо то Ви[4]): за дѣто сжмь Ви натякалъ за печятътъ, та стѣ ся порасьрдили; || недѣй те ся сърди намъ, като виждашъ причината; || и нiй безъ да знаемъ пишимъ || ти за расписки ты срѣщо печятаныты писма извѣстиса, ако не бждать печатани, и ако неможи ти гы напечята, извѣсте ти ни по скоричко; || ако ли бждать готови, да ся глѣда срѣдство, та да ни ся испратать. Много стѣ на паднали на кжрджлжкътъ си[5]), || за прьвъ пжть не трѣбвало толкози? аколи

[1]) Данаилъ Хр. Поповъ.

[2]) Това писмо не притежаваме въ оригиналъ. Завѣрката на преписа носи подписитѣ на Хр. Б. Загорски и В. Платнаровъ отъ 12.IV. 1884 г.

[3]) Отстрани стои бележка: Отговоръ 13-и Јулія 1871, № 26.

[4]) отговарямъ на първото Ви писмо —

[5]) Сгълчалъ съ писмо брата си за сърднята му къмъ Левски— сравни писмо № 22.

съвсѣмъ ся отричя отъ нашы тѣ работы то е друго. Пъкъ за да си промѣнимъ имѣната[1]), то и безъ тѫжѫ причина трѣбва вѣче да се проминатъ, защото станаха извѣстни на мнозина души изъ Българско, като е било нужно да пристава писмата Ви[2]); || Глѣдайте отъ тамъ и намѣстете другы[3]); защото приносящійтъ изъ Тракіѫ до Ловечъ бързаши[4]). Пакъ отъ тамъ ще Ви ся испратятъ. До тукъ на второто Ви[5]).

На третето Ви[6]): За Димитра[7]) сѣга неможя Ви каза нищо; съ второто си писмо щѫ Ви кажя за него; || може подыръ това ми 30—40 дена іонце[8]) до като ся сдобія съ пары, защото азъ като ся улѣсня[9]). мисліѫ да дода, да разглѣдами и работы които съ писмо мѫчно се разглѣдватъ. Димитрагу поздравлявамъ братскы, || щото ако ще да върви съ насъ, да почяка за второто ми писмо, || и ще бѫде добре. Казвате ми чи ни сѫмъ Ви отговорилъ за 5 тѣхъ книгы, || кой? Срьбскы ты ли правила?[10]) и нѣкой другъ вѣстникъ? Нали ви отговорихъ какво ни ни сѫ потрѣбни на Срьбскы язикъ, || само за менъ, Да; || нъ другы неможятъ и да отнѫснатъ;[11]) затова Ви и писахъ да видити, или въ Одесса, или въ Букурещъ, да се приведатъ на Български || и ще бѫдемъ добры платцы; много быхти направили, ако наскоро намерите кой да приведе Четно ратоване, Полска служба и Ло-

горната служба,[1]) тройно ще му платимъ на приводачътъ. Друго писмо пакъ съсъ[2]) сѫщыты отъ узунъ Моратооглу[3]). въ кое то ми пиши пъкъ, че печятътъ былъ вѣче у Васъ и щели стѣ да ни го испратити? Вій ли стѣ му писали незная. Срѣщо Плоешкы ты пысма, като пишѫ, вій вѣче разбирати какво ми са писали.[4]) Кѫрдѫшлѫкъти има да ся сѫди и за друго: намирамъ и въ Тракіѫ единъ листъ отъ печатаныты писма,[5]) далъ го Кьрд.[6]) на единъ мой пріятель, безъ да го знае до колко ми е приятель || и казалъ му да ми не обажда че му е дадено, а да го дава тукъ таме да го читатъ? вижъ, като за какъ зима тія писма,[7]) па какъ да му пишѫ? това писмо отъ рѫкѫ на рѫкѫ пада на другы посвесенъ мой приятель и скѫсва го. Ни са зима ли ся[8]) че има да ся отговаря за сяко листо? Оставиго за сѣга.[9])

За принасяніе на писмата ни човѣкъ, ще нарѣдимъ, като се сдобіемъ съ пары, || и то може твърдѣ скоро да ся нарѣди; и друго и друго. До сѣга мѫчно ми бѣше за всичко защото се парыты ми ся прѣчили; а отъ днесь оставямъ другыты работы малко слабо, та ще обърна внимание за пари; || мѫчно? нъ нѣма какво да ся прави? Я кырава я морава ще бѫдѣ.[10])

Ако е у Васъ печатътъ глѣдайте поскоричко на какъвто вѣче начинъ.

---

[1]) Ако Анастасъ напуща рев. орг., Левски ще промени псевдонимнитѣ адреси за кореспонденция.

[2]) По необходимость псказвалъ, или челъ писмата на Д. Хр. П. на мнозина членове отъ организацията.

[3]) псевдоними.

[4]) Левски пише изъ Тракия. Пѫть на пощата е презъ Ловечъ. Плѣвенъ и Никополъ. Не намѣрилъ време самъ да назначи нови псевдоними.

[5]) до тукъ отговарямъ на второто Ви писмо.

[6]) отговоръ на третото Ви писмо —

[7]) Димитъръ Общи, когото искатъ отъ Влашко да му пратятъ за помощникъ.

[8]) Ще каже 30—40 дни по-късно.

[9]) Като се сдобие съ нужнитѣ срѣдства за цѣль, ще прескочи до Влашко да установи тамъ условията (приливитѣ, по които могатъ да му избиратъ и пращатъ помощници.

[10]) Правила за фортификация.

[11]) Други членове на организацията не могатъ да се ползуватъ отъ срѣбския текстъ.

[1]) Сръбско военно рѫководство.

[2]) Пристигнало съ сѫщата поща, заедно съ писмата на Д. Хр. П.

[3]) Кършовски.

[4]) отъ отговора, който дадохъ на писмата отъ Плоещъ, ще се сѣтите какво ми бѣха писали.

[5]) Печатното окржжно отъ 10 мартъ 1871.

[6]) Кардашлъкътъ ти (твоятъ братъ).

[7]) Тѣ сѫ заплашителни и се даватъ само на посочено чорбаджийско лице да се откупи съ фиксирана парична вноска срещу смъртното наказание, ако нехайствува или изневѣрява на народното дѣло. Левски дава на чорбаджията единъ листъ, но само да го прочете и да го върне назадъ (Ср. писма №№ 16, 17, 18). Братъ му на Д. Хр. П. взелъ това писмо не по назначението му и го разпространявалъ като просто агитационно писмо. А единъ екземпляръ отъ него, попадналъ въ рѫцетѣ на турската власть, щѣше да обвини революционната патристическа организация като терористическа.

[8]) не се ли догажда, не се ли стрѣска.

[9]) да не му пише и да не го сѫди повече.

[10]) или кяръ (печалба), или смърть — гробъ, морава.

Забравихъ отъ горѣ да Ви бѣлѣжѫ, какво и копіето съ писма та заедно получихъ; отъ писмо го за кърджшлжкъть Ви отъ Вази. [1])

Живковъ писалъ въ Търново на неговыты пріятелы, чи ако ма узнаятъ де съмъ или да ма видатъ та да ми кажѫть да отида въ Сърбіѫ или въ Влашко и тамъ да ся срѣщнемъ? така ми пишятъ.

Като нѣмамъ отъ него писмо сѣга му и не отговарямъ. [2])

20. Юнія. Тра.

Асланъ Дервишоглу.

Писмото ви получихъ на 19. Юнія.

М. Сб. кн. XVI и XVII, № 7, стр. 765.
Н. Б. П. Б. п. 102. Арх. К. Цанковъ.

№ 26.

Левски до Ив. П. Хр. Кършовски.

Самопризнание на Левски, че билъ най-простия между емигрантитѣ въ Влашко. Работитѣ имъ го смутили и върналъ се да работи по свой умъ. Който иска нека се причисли сега. Затова не имъ писвалъ отъ 25 априлъ. Недоволство отъ забиколни упреци. Трѣбвало чистосърдечно да си показватъ грешкитѣ единъ на другъ.

За Г-на Крьшіовски
Въ Плоещь.

Пріето тукъ на 12 іуліа 1871
Т. Могур. Д. Хр. Поповъ.

Любезный ми Кършовскый!
Въ Плоещь.

Питаге ма коѫ е причина-та дето письмти писалъ! Ако си съобразенъ и ти съ Райчово-то [3]) писмо на което отговарямъ въ едно врѣме съ вашето, глѣдай какъ отговарямъ на него писмо. [4])

[1]) Заедно съ другитѣ писма, Д. Хр. П. изпратилъ на Левски копие отъ онова писмо, съ което гълчи брата си Анастасъ П. Хиновъ въ Плѣвенъ.

[2]) Деликатенъ намекъ къмъ Г. Живковъ — по-после регентъ на България — да кореспондира направо съ Левски (чрезъ Д. Хр. П.).

[3]) Райчо Поповъ.

[4]) гледай да прочетешъ него писмо.

Брате! Тамкашны-тѣ ви работи като ма смутиха, и за менъ друго нѣмаше кво, защо-то азъ тамъ мѣжду всичкы ви бѣхъ най простиатъ! || и съ думи нѣможахмѣ да са разберемъ, || тогава мойѫтъ пътъ беше да си са вьрна за въ Българско и да си работимъ както ни стига умътъ || че отъ васъ кому-то са хареса да вьрви съ насъ, той ще ни са обади и ній ще го пріемемь || това іе причина-та дѣто никому не бехъ писалъ отъ 25 Априлій || до тогава, като съмъ былъ писвалъ на Живкова то са разбира че до сичкы ви съмъ пысвалъ! Ніе ли това така! Отъ сега нататакъ іе друго! Кой-то иска да вьрви съ насъ, той трѣбва да ни са забележи и законно,[1]) да дойде при насъ.

Приписватеми, какво въ очитѣ си гридж-тж ни [2]) пакъ косамъ-тъ, въ вашытѣ очы виждамь по лѣсно! Ти ако искренно ми казвашъ отъ горе на пысмо-то си: Любезный ми брате! то тогава ни трѣбва таквосъ: бутани, и забикалкы! нъ кажи това и това тіе грешка! та да са поправа ако съмъ чистъ човекъ! както и азъ за вашы-тѣ най-малкы криволици, или по добре да кажя неразборій ни гы замълчавамъ! За Отечество работимъ Баіо! кажи ти мои ты [3]) и азъ твой ты [4]) кривицы, па да са поправиме, || и се да си вървимъ іедно! || ако ще бѫдемъ хора.

В. Ль-кій.

Юнія 20 изъ Бъл. въ 1871 г.[5])

Писмото ви отъ 1 Юнія получихъ.

Изъ Миналото — подъ редакцията на П. С. Кършовски. Кн. I. № 4, стр. 29.

[1]) Да се обяви по реда си че е съ насъ и законно да дойде при насъ.

[2]) не видя.

[3]) кажете моитѣ кривици.

[4]) и азъ да кажа твоитѣ.

[5]) Годината е поставена не отъ В. Левски, а отъ Ив. П. Хр. Кършовски.

№ 27.

Левски до Данаилъ Хр. Поповъ.

Върху заповѣдьта да не отварятъ писмата му въ Ловечъ. Отъ що се явили раздори между емиграцията въ Влашко и какъ той избѣгва това зло въ България. Всѣкой трѣбва самъ да знае мисъльта си и като я приематъ съ болшинство на общото събрание ще отговаря за последицитѣ отъ нея; ако приематъ чужда мисъль, ще се подчини, ще изпълнява най-грижливо, но не отговаря за авторство на мисъльта. Занапредъ трѣбва да се гласува срещу писменно подадени мнения. Противъ празднитѣ кореспонденций. Всичкото му време отива за събиране пари. Пристигане на Д. Общи. За нѣщо писано въ в. Румунулъ; грешка на брата му. Какъ да се събератъ пари отъ богатитѣ българи въ Влашко.

Азисъ Рушидоолу. Небоолу![1])

Въ писмото си на Мурадооглулара[2]) 21. Маіа давате[3]) имъ бѣлѣжка защо да ни отварятъ мисмата?[4]) ами да чякатъ кога дода азъ да гы отвора(тъ), || чи тогава?[5]) Кое то ние право казвате;[6]) и азъ казвамъ че ни е право, защото ни вър(ш)ѫ нищо до кѫтто имъ не прѣстава; || а ето защо имъ сѫмъ казалъ, да гы ни разпечятватъ: за еднѫ само думѫ, което значи лозинкѫ, и това само азъ трябва да го знаѫ; което е ключъ на тайнѫтѫ, съ тяхъ на едно?[7]) Нее ли за тяхна здравость?[8]) и знаяли въ кое писмо ще ми забелѣжи ти таквозъ нящо![9]) Казвати пакъ: чи щомъ додатъ отъ Васъ писма трябва да Ви се отговори, макаръ ма нѣмало; || а какъвъ ще бѫдѣ тоя отговоръ когато тѣ по мое разглеждане сѫ,[1]) || може, криво (да сѫ б. р.) отговорили и азъ захващамъ да пишѫ другъ отговоръ не съобразенъ съ тѣхнійтъ? || тогава какво правите Вій тамъ, а тукъ какво става? || не е ли подобро като ся сберемъ и както ся намѣри за подобро така да стани![2]) До сѣга така като ся вървели работы ты ни,[3]) се слепи не смѣ ли гы раждали! || въ Влашко ни сѫ ли тія причинити, дѣто днесь работатъ задружно, пакъ утрѣ захващатъ да ся нападатъ! Азъ несѫмъ съгласенъ въ такова нѣщо[4]) съгласенъ сѫмъ тогава, когато понапрѣдъ смѣ разглѣдали, че вишегласіето като не одобрява мнение то ми! то, тогава турямъ се да работа съ тяхъ заедно съ сичкы ты си силы![5]) нъ пакъ неподписвамъ че азъ сѫмъ го избралъ за така да бѫдѣ?[6]) пѫкъ то ако излѣзи на добро, то е на вишегласіето; || и зло ако е, пакъ на тѣхнѫ отговорность остава; || мене ма нѣма тамъ || защото не подписвамъ, || а и не развалямъ като е по вишегласіе; || длъжность ми е да работа и азъ съ него; (съ вишегласието б. р.) || нъ като ся одобри моето прѣдложеніе отъ вишегласіето, тогава сѫмъ въ отговорность на злото; || и нека чернеѫ (тогава б. р.) азъ прѣдъ народътъ.

Отъ сѣга за напрѣдъ въ другъ по правъ пѫть трябва да са трьгни; като, кога то има да ся дава мненіе врьху някоѫ работѫ, или за отговоръ на някой поважни писма, трѣбва сѣкы, който ще дава гласътъ си, и да бѫди въ работѫтѫ! той по негово избираніе, трябва да даде копіето си въ централнійтъ комитетъ;[7]) и отъ тамъ ще ся зема вишегласіе то; || и тогава никой съ никого нѣма да ся припира, и да раз-

---

[1]) Отъ горе отбелязано: Пріето тукъ на 4 Авгу(стъ) 1871. Т. Мѫгурелле, отговорь 9 Ав. 1871.

[2]) Маринъ п. Лукановъ, председатель на комитета въ Ловечъ и подпредседатель на Ц. Комитетъ въ Българско, който има седалище въ сѫщия градъ.

[3]) правите.

[4]) защо да не отварятъ писмата.

[5]) ами тогава?

[6]) казвате нѣщо, което не е право.

[7]) лозинката е ключъ на тайната, бива ли заедно и тѣ да го знаятъ?

[8]) не е ли по-сигурно за тѣхъ самитѣ да не го знаятъ?

[9]) и зная ли въ кое писмо ще ми съобщите нѣщо тайно да заповѣдамъ, само това писмо да не отварятъ?

[1]) когато съдьржанието на тия писма и отговоръть, който се иска на тѣхъ е само отъ моя компетентность?

[2]) не е ли по-добре, като се върна азъ самъ въ Ловечъ и да се сберемъ цѣлиятъ Комитетъ и каквото намѣримъ за добро да отговоримъ?

[3]) като сѫ вървѣли безъ редь (всѣкой да не знае иерархически своята компегентность, своята власть).

[4]) азъ не мога да допустна подобенъ редъ на нѣщата.

[5]) ако моето мнение не получи вишегласие, азъ пакъ се подчинявамъ (работи съ всички сили въ полза на решението на мнозинството).

[6]) Но не подписва, че е гласувалъ за решението.

[7]) нека всѣкой споредъ своето убеждение да даде писменно мнението си.

валя; като е подписалъ че по вишегласіето ще работи; || пакъ кому то не стига умътъ да рѣшава,[1]) а иска да бждѣ и той въ работѫтѫ, тогава трябва да подпиши занѣкого, на когото ся по вѣр(я)ва, чи каквото ся извьрши ще бждѣ склоненъ на неговото.

На другы ты Ви двѣ писма заедно съ П. Хитовото отъ Бял Градъ 3-ый Јунія и друго отъ Д. Ценова отъ 15-ый Јунія изъ Букурещъ. На двѣты ти писма едното надписътъ до Муратооглу, другото на мене; и въ двѣты си пишишъ ни защо си ни улѣснимъ хора за прѣнасяніе и донасяніе писма почѣсто; || това смѣ го приказвали и нія отъ когато стѣ го заказвали и вія, || а съ какво ся наряждатъ хора; нали съ пары! || пжкъ до сѣга сми вьршили безъ пары, и сѣга смѣ пакъ безъ пары. || Или ще кажи ты, съ колко пары ся нарѣждатъ такыва хора! Не; || ако само работѫтѫ е за тія хора, да ся нарѣждатъ, па да зимами и да даваме само съ голи кориспонденціы, дася питами, вій какво мислити, а ній какво правимъ? то е лесно; || нъ подиръ алекымъ селямъ и още има работы които трябатъ по напрѣдъ отъ това; || ни смѣ Ви и поминали затяхъ работы, защо то като нямами пары, ній мълчимъ.

Я чюйте! какво ще ви кажѫ: видимъ всичкы че безъ пары ты нищо нѣма да направимъ. Отговоръ на пьрвы ты Ви писма, и сѣга пакъ Ви казвами че, турями ся вѣче да търсиме пары ты подъ какъвто начинъ вѣче можемъ. Искамъ да кажѫ, чи като ся турями чисто на тоя пѫть ни ще можемъ на времѣ, нито да получавами писма, нито да Ви испращами, || защото, както Ви казвамъ по горѣ, докато ся не съберемъ да разглѣдвами писмото Ви неможе да Ви се отъ говаря. решително.

Съ Димит. Общій получихми писмата и печятътъ; || печятътъ е въ всичко добръ, само левътъ нѣма корона, || защо така? ако е збьркано трѣба другъ да ся порьчя. Белѣжитѣ ни нѣщо, дѣто прочитамъ въ вѣстникъ Ромунулъ, отъ 16-ый Јунія, земено отъ другы Вѣстн., || тое грѣшка тамъ отъ Васъ пропустнато и паднало е на Турското правителство въ ржцѣ, || или е отъ кардашлъкътъ ти да е далъ на нѣкадѣ да четатъ, какво то е далъ на единъ карловецъ, и му рѣклъ да го дава тукъ таме да четатъ и раздрънкало ся бѣше.[2]) Пи-

[1]) да има самъ убеждение и мнение.
[2]) Сравни писмо № 24.

тамъ Ви! колко листа ся напечятани, колко стѣ ми испратили, и азъ да Ви кажѫ колко сѫмъ получѭлъ, отъ тамъ ще ся види грѣшкѫтѫ. Димит. Общій иди отъ тамъ безъ пары съ 30 гр. па и азъ като сѫмъ безъ тяхъ, разбира ся вѣче какво ще правимъ. За панаіотовоту писмо ние[1]) нуждно да Ви описвамъ съдържяніето му, чели стѣ го. Сѫщо и отъ Д. Ценова изъ Букурещъ.

Сичкы ты отъ Васъ писма пѣть съ П. и Д. Ценову, получихгы съ печятътъ наедно на 30-ый юній. Срѣщу отговоратни на Плоешкити писма, и вія отъ вашѫ тамъ стърнѫ, като членове на тайното ни Правителство, (и) съгласни съ нашето вишегласіе тукъ, да имъ искате решителенъ отговоръ, или съ насъ, или не! защото на неразбрани писма каквото имъ бѣше нацапано безъ разсждъ писмото, нашитѣ тукъ членове четѫтъ, и дреми имса; на такова писмо и като че ніймса ще[2]) да отговарятъ. Като получитѣ отговоратъ имъ на писматани, зиметѣ и вія тамъ копіе; за сякакви дирни случки.

Пріеметѣ поздравленіетоми, и Братски ви целувамъ всички членове тамъ на Тайнотони Пр. Пра. въ Бъл. Особно и въ кѫщата ви на Г-жа Екатерина и пр.

Вашъ братовчетъ. Асланъ Дервишоогду.

871
Юлій 6. изъ Тра.(кия р.)

Като щомса здобія съ 60—70. хиляди гр. ще дода тамъ, и тогава има много работи да са свършѫтъ, и други да са туратъ наретъ, за сега ги замѫлчявамъ.

На влашкитѣ (ни) чіорбаджій! които даватъ съ дума, кой 1000, кой 2000, кой 3000. хиляди желтици, нъ тогава, когато видатъ!...[3]) || ка(же)те имъ, чи тѣхнити и милионъ жълтици, нѣкаси бждатъ тѣхни тогава; || когато ній днесъ се излагами[4]) въ най голѣмити опасностьти, даги сабирами по 20—100 и 1000 гр. и не искатъ да знаятъ на (за б. р.) днешнити Юнаци като мрьтъ по тія пари, докѫтто ги сѫбирѫтъ, и си нариджтъ работата! || дощи денъ, и тія Юнаци, да не искатъ и да чуятъ за такивато чіорбаджій, на които са по мили 1000-та гр. отъ

[1]) не е.
[2]) не имъ се ще.
[3]) че е готово и почва възстанието.
[4]) Отъ горе писано днесъ и заличено.

Българскити Освободители дето мрьтъ ката день. Кажете имъ да го запишжтъ. Отъ Одесса никакжвъ отговоръ на нашитѣ писма? ами (и) отъ Киселски?

М. Сб. кн. XVI и XVII, № 8, стр. 766.
Н. Б. II Б. п. 302. Арх. К. Цанковъ.

№ 28.

Левски до Данаилъ Хр. Поповъ.

Упреци по отношение на влашкитѣ българи. Нѣма време да иде при тѣхъ да се разбератъ. Жално му е дето още не му подаватъ ржка за работа. Намекъ, ако се сдобие съ пари, да извика Каравелова да издава в. Свобода въ България и да подкрепи дѣлото. Ще извести, кога самъ ще дойде въ Ромжния.

Азисъ Рушидооглу!

Писмото Вы получихъ въ което ми бележите чи стѣ получили писмата ми отъ 20 іунія || имате и другы отъ 7 іулія 2. Едно за тебе другото за Д. Ценова, || като щомъ стегы получили мисла Д. Цѣновуту и пьрвы-тѣ за Райча и Кьршовскы, да сти ги изпратили. Отъ тія хора казвате и вія какво отъ кожята имъ царвули ни ставатъ: || наистина както са утивали до сега ако тъй отиватъ до край то намѣсто да ни помагатъ тій ще ни позбъркватъ безъ да са осѣщатъ. Това самъ имъ писвалъ и копіета имъ дьржя за бялъ дѣнь...! Голѣми прѣчкы и убійства са на работитѣ ни минали, и за напрѣдъ такыва хора, пакъ казватъ и азъ съмъ Българинъ!... Срѣщу такивато както даватъ мнение нашы-тѣ Ловчалій да ся излъжятъ веднашь и да имъ неподаваме вѣче рака? Збрацемъ са и доказа ща ви, щото да го има сѣкы за най пьрва белешка която ще му чисти пътъ-тъ за дѣто саіе той наканель пакъ || и по мнение-то на Л(овчалий) никакъ не вьрви!... дано намѣряхмѣ случяй да приказваме лично, та сѣкы да земеше бележка щото да ни пропада въ работата си (съ б. р.) никого съ какъвъ-то и да ся туря (въ работа б. р.) па макаръ и да не постоянствовалъ. Писма-та ми са такива кога пишя да гы неспирате! || днѣсь ви са виждатъ за безполѣзни тый мой лжжя?[1]) а за утрѣ ще ни бъдатъ фактъ срѣщу такивато непостоянни, или неразбранны отъ кой-то утрѣ може да порасте противо-положна партія намъ! || като отъ днѣсъ забележатъ[1]) че ный смѣ гы лъгали и не смѣ гы щели въ работитѣ си. Тій ще намиратъ хіляди причини тогава за дѣто днѣсъ имъ бъркало работата. Слѣдователно срѣщу такава отрова, днѣсъ го вьрши,[2]) па утри да мълчи. Вій Г-нъ Азиссе! добре имъ пише-те: ако иматъ нѣщо важно нѣка ми пишятъ, а да дода ни можя, не чи нищя.

Поздравѣте гы іоще отъ менъ какво че міе жялъ[3]) за дѣто іоще не ни подаватъ ръка въ работа-та ни? дали защо-то си работимъ чисто Българскы, и не искаме вѣче да са водимъ по-нѣкого извънъ Българско? като така саіе и одобрило отъ више-гласіето, || и пакъ по вишегласіе, което ни са яреся отъ одвънъ, пріймаме го, || а на думи ни са основаваме ни за единъ дѣнъ да чякаме. Азиссе! поздравети и Кара-вѣлова, || какво (кажете му че б. р.) ако съмъ живъ скоро ще го викнемъ да са провикне съ Свобода[4]) съ насъ по нашето мнение въ Българско. Съдрьжянието на пысма-та ни ваши и наши дѣ са пары-тѣ?[5]) || много мъчно са сега добиватъ! а особенно ній да гы търсимъ; било іе лѣсно прѣди 10—15 години;[6]) || и пакъ ще гы търсимъ че какво-то Богъ даде. Прѣдложелсамъ на нѣкой другы отъ чорбаджійтѣ отъ най-добры-тѣ, нъ много мъчно щътъ пожертвоватъ || и то колко? а чи трѣба да дода (въ Влашко б. р.) тъй и безъ друго || и щомъ са улесна ще дода || като по-напрѣдь ви пышя за дохожданието ми какъ ще бъде.

871. юлія 27. Филибе.

Дервишіоглу Асланъ Ефенди.

Н. Б. II. А. п. 60, № 8014.
Арх. т. I, № 10, стр. 33.

---

[1]) виждатъ ви се като моя измислица.

[1]) твърдятъ.

[2]) днесъ му наговори всичко.

[3]) жалъ ми е.

[4]) в. Свобода, редактиранъ отъ Л. Каравеловъ.

[5]) Твърде несигурно съзидана фраза. Става почти невѣроятно да се долови сжщинската мисъль, която се крие въ нея. Съдържанията на писмата ни ваши и наши (заплашителното окржжно за пари, печатано въ Букурещъ, и специалнитѣ писма, съ които го придружава Левски) е ясно, добро, внушително, но не действува такъ: не носи пари. Де сж паритѣ?

[6]) Бдителностьта на турската власть сега се е усилила и страхътъ у хората — доброволно или насила да подпомагатъ парично революцията — се увеличилъ.

№ 29.

Левски до Данаилъ Хр. Поповъ.

Праща две писма за Ломъ и Пиротъ. Да се държи тайно отъ българитѣ въ Влашко, които не сѫ организирани по уставъ. Тѣ сѫ безъ гаранция (не могатъ да бѫдатъ смъртно наказани, ако престѫпятъ.)

Прибавка.[1])

Г-не! Приближете[2]) съдрьжанието и на двѣте писма точно и да ги испроводити въ Ломъ до Г-на Хр.[3]) вашіятъ съгражданинъ, който пѫкъ отъ тамъ ще ги припиши и ще ги испроводи за Пиродъ и другаде; || приказвалисми, пишете му и пакъ; щото като са разглѣдатъ тамъ и другаде, дето е испратилъ, добре! да ни забелѣжятъ чрѣзъ васъ въ кратко какво имъ аресва, какво не. || нѣка ни пишѫтъ чрѣзъ васъ защото е по сигоръ и по за скоро. || дайте си и единъ знакъ за зимани и давани. || Имената имъ, и мѣстото имъ де работатъ тій! няма да обаждатѣ на вашитѣ отъ влашко членове, защото мисла да нямать іоще съставенъ Оставъ, който да награжда пристѫпникѫтъ, въ сѫщіятъ часъ съ смъртъ || отсвѣнъ то![4]) отъ тука іоще вишегласіето ни дава дума да ви са кажи такова нѣщо![5]) защото глѣдатъ ката день отъ тамъ работи, днесъ наредъ, утри безъ редъ, други день никаквата, || и сичкіятъ святъ имъ научи какво сѫ работили и де са іоще мислили.

Сѫщіятъ Дервишооглу.

за Рушидооглу Азиса.

Н. Б. II. А. п. 66, № 8015.
Арх. т. I, № 12, стр. 36.

[1]) Къмъ изпращанитѣ две писма.
[2]) препишете.
[3]) Савчовъ?
[4]) освенъ това.
[5]) комитета още нѣма решение да се разкриватъ подробности по тайната организация.

№ 30.

Левски до Сливенци.

Да събиратъ пари, и чорбаджийтѣ, които сѫ безучастни въ народното дѣло, да убиватъ. Десятъкъ за събирачитѣ.

Вище чрѣзъ Вашитѣ тайни юнаци за Пари! отъ недобри, т. е. чіорбаджіи езедници и ненародни, които не искатъ да зематъ участіе въ народното дѣло, а предаватъ — тряба и да сѫ убиватъ съ врѣме.

Юнаците отъ дето зематъ Пари, тряба да се изважда десетокътъ отъ Парите да имъ са разделя, а другитѣ да оставатъ въ касата.[1])

Ас. Дер. Кѫрджялѫ.

Н. Б. II. А. п. 60, № 8090.
Арх. т. I, № 9, стр. 32.

№ 31.

Левски до Маринъ п. Лукановъ.

Въ отговоръ на оплакванията имъ, че нѣма начинъ да се сдобиятъ съ пари, съобщава, че и тамъ, дето е сега (Тракия), опитватъ съ добро или зло да направятъ отстѫпчиви чорбаджийтѣ. До сега опитътъ не сполучилъ. Писалъ въ Пазарджикъ и София, подканилъ ги да измъкнатъ пари, за да купятъ оржжие отъ Узунджовския панаиръ. Предвижда ненадейна революция споредъ в. Турция отъ 20 VII. Да пишатъ въ Лѣсковецъ и лѣсковчани да се отнесатъ писмено по-нататъкъ за сѫщата цель.

Г-да Братія Муратооглуларь![2])

Въ пьрвы-ты Ви и сегашны писма нали опира сѐ въ парж-тѫ! отзавчера нарѣждахмы и ній на едно мѣсто та дано

[1]) Тая записчица, безъ дата, запазена въ Сливенския архивъ и отнасяща се, навѣрно, до Сливенъ и околноститѣ, трѣбва да се пада въ лѣлото 1871 г. Тя стои въ свръзка пакъ съ печатното окржжно отъ 10 мартъ 1871 г. Тя е и най-капиталния документъ за терористичнитѣ похвати на Левски, писана съ собствената му ржка и безъ всѣкакви забикалки. За отчаянието му, че съ добро пари не се събиратъ, личи и отъ по-преднитѣ писма № 25 и 28.

[2]) Това писмо притежаваме въ копие съ почерка на Ив. Драсовъ, секретарь на Ц. Комитетъ въ Ловечъ, за дето е и отправено. Отъ Ловечъ, въ преписъ, то е било препратено въ Т. Магорели на Д. Хр. Поповъ, който го и запазилъ.

прокопцами; нъ за злѫ случкѫ! отъ гдѣ мя огади правит(елството) та не улучихми.[1]) Сега пакъ кроимъ на други две три мѣста, че дѣто получимь. Отъ тамъ каквото свършимь, ще додимъ пѫкъ кѫдѣ Васъ като понапрѣдъ ще ви явимъ да имате преготвено мѣсто за 3—4 юнака; || тогава ще пишите и Сава[2]) да доди. || до 10—15 дни колкото за единъ хлѣбъ дано намѣряше въ Плѣвенъ. || тукъ има единъ планъ, който ся отнася само до насъ.

На 24 юлія съобщихъ писмата Плоешкы изъ Букурещъ Д. Ценовоту и Азисово-то отъ 6-ий юлия, на Пазаржичани Софіянцы и отъ тамъ нататъкъ || въ друго мое писмо съ тѣхъ заедно,[3]) и имъ казвамъ да ся съберѫтъ всичкы-ты и които отъ тѣхъ иматъ довѣріе въ чорбаджійты като въ файзлій, чяфути, турцы, Българы и пр. да вдигнѫтъ кой колкото може || и ній отъ тукъ ще глѣдами по чисто народно съ писмата[4]) и печятъ-тъ, да съберемъ поскоро едиѫ суммѫ да отидемъ на узунджово дано ся снабдехми отъ какво годѣ оржжіе. Прѣди панахыратъ нѣкой день по-напрѣдъ ако (се) сдобияхми съ пары-ты, то може да ся отиде и въ Цариградъ, за да искарами и Американска.[5]) Приписвамъ[6]) имъ и още да гледатъ какъ-то и да е, защото предвиждамъ ненадѣйна Революція, спорѣдъ както ще видите въ весникъ Тур. (Турція) въ притуркѫ-тѫ отъ 20 юлія. Еничерско-то въстаніе почнало, || сѫщо дане бы ся съединили одеский-тъ и плоеский-тъ комитети и да преминатъ[7]) като ни глѣдатъ донейдѣ че все ся готвимъ и пакъ нѣма ничто.

Отъ двѣте което и да ся случи нито противъ него, нито смѣемъ да сѣдимъ съ сгржнѫти ржцѣ, || та да го имате и Ви прѣдъ очи || и направете така както пиша на Пазарджичани и Софіянци, || пишете и Ви сѫщо-то отъ Васъ нататакъ: както въ Лесковецъ, тій нататакъ[8]) и прочее. Прѣди което ако направять да ни извѣстять. || та комуто ще повѣрать пары-ты да ты донесе на Узунджово, да му дадемъ отъ тукъ единъ знакъ,

[1]) Опитътъ на Левски да измъкне пари отъ чорбаджий не сполучилъ.
[2]) Младеновъ, родомъ отъ Тетевенъ.
[3]) съ горнитѣ писма заедно.
[4]) Печатното оржжно отъ 10 мартъ 1871.
[5]) Малка печатна машина.
[6]) предписвамъ.
[7]) неясна мисъль.
[8]) и тѣ—лѣсковци—да пишатъ по нататъкъ.

по който ще го познаемъ тамъ, че е нашъ човѣкъ || и отъ колко часъ-тъ до колко и на кое мѣсто да ся яви, и до като невиди стокѫ-тѫ да не дава пары-ты.

Сѫобщете отъ тамъ и на Азиса[1]) какво съмь писалъ изъ Българско, та да пише по скоро и той на Ломь и отъ тамъ въ Пиротъ. На такыва пары лесно можемъ да посрѣшнемъ лихвѫ-тѫ по много начина: (Защото нѣма отъ друго мѣсто отъ гдѣ) || пѫкъ като ся земе стокѫ-тѫ вѣче ще остане на моя грижа да ѭ разнесѫ || и пакъ ще ѝ сѫберѫ пары-ты; че ако имами врѣме още да гы държиме, то ще купувами до като гы държатъ вѣче у насъ.

Вашъ Дервишолу Асланъ.

871 юлій 27-ый Филибе.

Н. Б. II. А. п. 60, № 8013.
Арх. т. I, № 11, стр. 34.

№ 32.

Левски до Данаилъ Хр. Поповъ.

Поржчка Д. Хр. Поповъ да пише на Ф. Тотя сѫщото, което Левски е писалъ на Панайота. Праща два устаро-проекта за Ценовичъ и Каравеловъ. Да препише единъ екземпляръ и да го прати въ Ломъ, а отъ тамъ да го пратятъ въ Пиротъ. Ще мине самъ иска, да му означатъ (опишатъ) единъ вѣренъ човѣкъ въ Пиротъ. Едната отъ тритѣ пушки, които е купилъ Д. Хр. Поповъ, е вече въ Плѣвенъ. Иска хиляда куршуми. Съобщава, че Ангелъ Кънчевъ е вече при него.

Азисъ Рошидоглу! Небоолу.

Спо(ре)дъ както виждашъ, е, и на Васъ, както пищимъ на Панаіота, сѫщото ще пишитѣ отъ нашѫ стърнѫ, и на Ф. Тотѫ. Пращаме Ви два закона, единіятъ на Васъ, и за Ценова въ Букурещъ, глѣдайте хубаво, което ни намирате задобро, туряйте белѣшка, па іоще и какъ! || съ една дума, каквото намирате за добро да са отътури, или притури, белѣжете на кратко, и ясно. Като и ще прибързовате та даниги[2]) испратити, || щото Ц. Комитетъ, повишегласіето на сичкити Членове, а най повѣче ще глѣда вишегласіето въ Българско, и ще го проводи даса напечята. Другіятъ законъ ще прово-

[1]) Д. Хр. Поповъ.
[2]) да побързатъ да му ги изпратятъ.

дите на Г-на Каравелова. Задлъжявате са іоще. Вій като (го) преглѣдате добре въ Т. Ма. да го проводите и на Ломъ, пжкъ отъ Ломъ даго испроводатъ за Пиротъ и дето познаватъ іоще. За подобрѣ, ще напр(ав)ите трудъ, сжщіятъ законъ даси остани при васъ, пжкъ да приишшти отъ него другъ, по сжщите наши точки и той да са испрати. Питайте отъ Ломъ дави забележжтъ името и презъ името, на някой отъ най добрите ни членове въ Пиротъ, като му опишжтъ и физиономіята и годините точно, || защото подиръ дългото ни обикаляніе ще миним и отъ тамъ; || на сжщіятъ Членъ, въ Пиротъ, тряба даму са предизвѣсти отъ Ломъ. Белѣшкити за въ Пиротъ като щомъ Виса прат(ят)ъ отъ Ломъ, Вія ще глѣдате да ги испроводите по скоричко до Моратоогулларж[1])

Іоще за малко времѣ Ви оставаме длъжни за печятатъ, и на Каравелова, за печятаніето, на писмата.

Тритѣ пушки вѣче стѣ купили, нъ като нямаме іоще пари! || то ще Ви мола баримъ за едната която е въ Плѣвенъ даж снабдите съ хиляда коршуми, и даж задържите іоще двѣ или три недели, || надявамса до тогава дано са улеснж, и дави прата парите, іоще, и съ лихвата на парите заколкото време ж дрьжитѣ. И сега мі е много нужна, защото някакъ по съ живо сьрце (ще) отвождамъ по пжтжтси, || може би да ми откупи нейде и животатъ іоще веднжжъ! || нъ какво ще права когато засега іоще нямамъ.

Съсъ законатъ, отъ сякаде, Вія, и Ценовъ, прибьрзвайте даниги испратите въ Ловечъ съ сичките имъ белѣжки.

Братовче! отъ сега вѣче А. К. остава съ мене на нашжтж работа, и докрай.

Асланъ Дервишоогlу.

Приимете сжрдечното поздравленіе, и пренесете сжштото ви на сестра си Г-жа Катерина, от Вашіа пріател.

А. Кжнчевъ.[2])

Бжлгарско 29 септемврій 1871 год.

М. Сб. кн. XVI и XVII. № 9. стр. 768.
Н. Б. П. Б. п. 102. Арх. К. Цанковъ.

[1]) Въ Ловечъ.

[2]) На обратната страна стоятъ бележки отъ Дан. Хр. Поповъ:—На 4/8-врія (октомврий р.) писахъ на Хр. Савчевъ въ Ломъ и пратихъ му чрезъ Т. Бедоровъ писмото съ законитѣ. Отговоръ на кжсо 3/8-врія (Окт. р.) 1871. На 5/8-врія писахъ на Ф. Тотя. На 22/8 врія писахъ повторомъ на Хр. Савчевъ и на Хр. Бедоровъ въ Ломъ.

№ 33.

Левски до Панайотъ Хитовъ.

Възразява на редъ негови мнения, напр., че е било време да се бърза съ възстание, че имало страхъ отъ Русия и пр. Всички воеводи трѣбвало да си бждатъ при народа, да го приготвятъ за бой и да го глазятъ, да го учатъ на редъ и пр. Предупреждава го, да не води преговори съ никакви чужди народности безъ съгласието на рев. организация, осжжда го, ако иде да се бори съ босненци и херцеговинци, преди да е отдалъ живота си за дѣлото на своя собственъ народъ.

Свободолюбивіи побратиме!

Почитаемото ни Ваше писмо отъ 30-ый приехме; || найнапредъ казватѣ че общото положеніе въ Европа принуждавало Ви да ни питатѣ за Вашето мненіе далiе умѣстно. || — и понадоло излагатѣ въ кратцѣ това Ваше мненіе.

Нашіятъ по настоящій отговоръ е слѣдующій: дето казватѣ чіе времѣ вече да потърсимъ и ній своето право, защото господарите ни нищятъ нивга да ни го даржтъ сами, отсвѣнъ ако сами си го не вземемъ — то е тжй, и това наше убежденіе накарало ніе да са заловимъ въ работа.

По надоло казватѣ чи ако са ній забавимъ, боитесж чи ще подпаднимъ подъ други по якь господарь,[1]) || и тогава щяло да бжде всичко кжсно. — На това Ви отговаряме чи не трябва бързаніе, || защото отъ 8 мѣсеца време е, откакъ сме сж заловили да си работимъ по чисто Български въ Българско, || и да ся не облягами на вънкжшни думи, отъ Българи, които живеятъ изъ вънъ Българско, || което всичко тяхно до сега било се лъжж... || па іоще и опитъ ни показва чи бързата работа излиза ялова; || а страхжтъ, чи може да ни завлече іоякъ господарь, е май неумѣстенъ, защото е страхъ отъ много години у насъ та нѣкаго[2]) потърпимъ іоще малко времѣ; || ній сто пжти по много бързами отъ Васъ, защото жтжтъ ніе изъ Българско, изподъ Баюнетитѣ неприятелски. | въ 3-то Предложеніе казвате, че ниможимса приготви нивга акто исками, и чи нашите богати ни би взели учястіе до де е видатъ нѣща важни;—Съгласни сме съ Васъ чи нивга не ожимъ са приготви както другите сили; || нъ по много сме

[1]) подразбира Русия.

[2]) та нека да го търпимъ.

приготвени отъ Другите въ Духатъ, и естественната сила на Народатни, който е готовъ вѣче, и чяка на пьрвіятъ знакъ и Т. Ц. К. щомъ като му са даде; || нъ и твърде сме убедени чи тряба поне толкова да са приготвимъ, колкото е нужно да са предвиди една добра сетнинѫ въ предпріетіето ни, || защото въ нищо не приготвени, ще има сетнина нищо, и никаква! Въ 4-тото предложеніе казвате, че най-главното е да са приготви и вътри; || а Васъ питаме: народъ да са приготви за бой, сами може ли да са приготви? || или трѣбва главатарите му повѣче и по сигорно да го приготвіжтъ? || като тряба и секи день да са намиратъ между него, || да дьржятъ редъ, и тишинѫ, || іоще, ако би са случило и нѣкакво издайство въ непріятелски рѫцѣ!... да го зематъ назадъ? Не Брате! Приказвалисме върху това и вниманіе ни сте давали, чи тряба всичкити войводи да си бѫдатъ въ Българско, защото извънъ носатъ вреда а не полза! || приказващимъ и пакъ предъ народното главно събраніе; || защото нашѫтѫ работѫ да са е свьршилѫ по отколѫ, стоеше въ рѫцете на войводите понапредъ! Исповядащимса. Въ 5-тото си Предложеніе, че имате уговоръ съ нѣкой провинцій отъ друга народность[1]) и споредъ копіята на тоя уговоръ чякате нашето решеніе; || нъ понеже тія копія ніе достигнала іоще до нашите рѫце, ни можемъ Ви да нищо отговоръ за сега.

Белѣжка: отъ сега ако щи бѫдитѣ съ насъ наедно въ работа, т. е. по заповѣтьтѫ на Т. Ц. К., няма вѣче да правитѣ никакви уговори съсъ отъ каквато и да е народность до кѫто ни земитѣ припоржчителство отъ Ц. ни К. въ Б.[2]) който предварително ще ви ограничи въ думите; || извънъ това на никакви уговори ни сѫ подписвами, || отъ което и най-лесно е да ни нанисе най-голямото побъркованіе; и такъвъ, който не постѫпва така, ніе[3]) нашъ. Въ 6-стото, като ни молите за отговоръ, навождате, чи ако ни видите чи няма надежда отъ Народатни, ще бѫдите пренудени да земите участіе съ които сте имали уговоръ да са біете за чужда свобода! за жялость Ви казваме чи това Ваше предложеніе ни малко смущава, || Віи добрѣ познавате нуждите на нашіятъ Народъ, || знайте че малцина сѫ които ще го поведѫтъ, да са Бори за свободата си, || а Вія за чуждатѫ![1]) пакъ ще кажѫ: чисто народніятъ чилякъ, Бори са до което вѣче времѣ, (до когато може б. р.) да избави своѫтси Народъ понапредъ па тогава нѣка глѣда и на други! ако той не случи[2]) то трябва да умре въ народната си работа! || тукъ е праведното разсѫжденіе.

Срѣщнахмиса съ А. К.[3]) || и отъ сега за напредъ, е наработа. За чіовѣкъ, дето искати да Ви пратимъ за споразуменіе, отъ това да са върнете назадъ[4]) та гледайте чясъ напредъ да си додите въ Българско, чи си имами много работа!... | въ нашите рѫце стои да наредимъ; и приготвимъ всичко. || пьрвото е парити, илати и ще ги намеримъ де са; || и подиръ малко вѣчь да развіемъ Байрякатъ. По надоло въ Писмото си казвате: тежко е на единъ Народъ да очяква отъ едно, или отъ нѣколко лица своето Благополучіе! || Като ни знамъ въ каква смисаль е писано това, потвьрдяваме и нія, чи всички задружно тряба да вьршимъ всяко нѣщо, което е за Народно освобожденіе. Дѣлата, които сѫ вьршили до сега, и които има да са извьршяватъ, било е и ще бѫдѫтъ по вишегласіето на всичкити члено(ве), които съставляватъ: Т. Ц. К. а не по мненіето на тогова или оногова.

Ако желаете, елатеси, || защото напразни писма нямаме такова времѣ та да отговаряме. || Пѫкъ на горніти Свободолюбивій Господа,[5]) съ който стѣ имали уговоръ, поздравляваме ги и нія, даваме имъ и чиста речъ, какво щомъ бѫдимъ приготвени, и вчясѫтъ ще ги намѣримъ, и да направимъ Братска свьрзкѫ въ двѣ думи, ака са тій искренни! || Наближава времето, и ще викнемъ въ единъ гласъ.

В. Львскій.

1871. г. Септ. 29. Бълг.

---

[1]) Босна и Херциговина.

[2]) Българско.

[3]) не е.

[1]) а вий сте се заели да се борите за чужда свобода.

[2]) оставете се отъ тая мисъль.

[3]) Ангелъ Кънчевъ.

[4]) следъ което да се върнете въ България.

[5]) Водители отъ Босна и Херциговина, дошли нарочно въ Бѣлградъ.

Бай Панаіоте,

Додох, видіах и в истинноста на гореизложеното са убедих. — Освенъ да додите тука, другото сичко й лжжа.

Ваш
А. Кжичевъ.

Пріето тука въ Т. Мжгор.
8/ы 871.
Д. Хр. Поповъ.

Явими по скоро гдѣ е Г-нъ Л. Каравеловъ имамъ и негови писма.[1])

Н. Б. Н. А. п. 60, № 8016.
Арх. т. I, № 13, стр. 36.

№ 34.

Левски до по-просвѣтенъ и богатъ българинъ въ Влашко.

Подканя го да даде моралната и материалната си подкрепа за успѣха на народното дѣло. Отъ никой чуждъ помощь не чакаме.

В. Българско 6 10 71—

Родоліубивый Господине!

Настояще то мы може да Вы сж види доста смело || — дължность — ны е, тряба да я испълниме.

Г-не! Днешніиа векъ е векъ на Свободата и равноправностьта на сичкыте народности, || днесь сякои притѣсненъ и потъпканъ, сякой кому то робскиte синджире тѣжжт на вратж, и който носи жалостно то и срамотното име робъ, напъналъ е сичките си Сили, и нравственни и физически и тжрси случай да стжрси о себе, под какъвъто начинъ и да бы было робското тегло, да раскжсж веригите робски, и да отстрани о Себе си далече Името Робъ, иска свободно да живѣе, и да сж наслаждава съ природата Божія, иска да

[1]) Отъ което трѣбва да се разбира, че презъ това време — октомврий 1871 г. — Каравеловъ не се намира въ Букурещъ. Д. Хр. Поповъ, за да пита за него Панайота, трѣбва да е предполагалъ, че и редактора на в. Свобода се намира сжщо въ Бѣлградъ, или наблизо отъ тамъ.

бжде человекъ; Робе смы и Ный Българете, и въ нашжтж гатковина върлуватъ Турски золумкяри и Яничари, || и наши те долини Ечжтъ о робски охтенія и въздишки; но и ние търсиме случай да раскжсаме робските тѣзи вериги, да изгониме далече о земята си турските Кеседжій, да подигнеме исъбьримъ[1]) Храмъ на Правата Свобода, и да дадеме всякому своето.

Какви сж прѣдначьртаніята ни, и по какъвъ начинъ работиме, за това можете сж достатъчно увѣри о Членътъ ни въ Т. Мжгурелле, Г-нъ Д. Хр. Попповъ за всичко въ подробность; Отъ Никого страннаго нищо сж не надѣваме, || и никому за нищо са не молиме; Всичко са състой Споредъ насъ, въ нашыте здружны Силы, || противъ тяхъ неможе противостоя и най силната Стихіа.

Защото туй дѣло е дѣло за Народното Освобожденіе, || дѣло Българско, || Централнитъ Б. Р. Комитетъ нита за своя дължность да яви и поканы сякого Българина, былъ кой былъ, и гдѣ былъ, да вземе участіе внего, || Като на предъ видъ Васъ и Вашыте Сякодневны жьртвонія; за Миліиа Си Народъ, въ отношеніе на които Стоите Чело измежду другите родоліубцы, взема Смелостьтж да кани и Васъ, и да Вы моли да му подадете Братскжта си ка, и да му помогнете, колкото Ви силите допущатъ, и равственно и Матеріално. Съ това ще дадете примѣръ и на угите ны Извънъ Българско родоліубци, зада Ви послѣдъ, и направятъ Сжщото.

Врѣмето за помаганіето е Сега, подиръ захващаніето на станіето общо, не ще да Имаме нужда о Ничія помощь, || итата за родоліубците ще да са затворатъ. Останали те и ъснелите не ще бжджтъ вече Нашы пріятели (На Отетвото) Не ще да ги е раждала Българка, не сж хора.

Длъжность ны бѣше, изпълнихме я. Учтиво молиме за сното Вы Слово.

В. Лъвскій.

Прието тука на 27і 8/врія 1871
Т. Мжгурелле
Д. Хр. Поповъ.

Изъ частния арх. на Ив. Ев. Гешевъ.

[1]) съградимъ.

№ 35.

Левски до Данаилъ Хр. Поповъ.

Пита за Филипъ Тотя, за Ценовичъ (ходилъ ли е до Черна-Гора), за Каравелова (излиза ли Свобода), има ли въ Влашко още нѣкой родолюбецъ, комуто да се поднесе покаятелно писмо. Писмото до Тошковъ подписано само отъ Левски. Отговори няма да се получаватъ, освенъ чрезъ Д. Хр. Поповъ.

Господине,

Отговоръ отъ Фил(ипа) имате ли? Д. Цен(овичъ) ходилъ ли е на Чер(на) Г(ора)? К. Веловъ (Каравеловъ) издавали С(вобода)? Билеты-ты [1]) напечятаха ли сж? Сава [2]) [завърнж ли сж, и гдѣ ся намѣрва сега? „Дума" [3]) престанж ли? [издумали сж]. Имали още нѣкой родолюбъ за да му ся поднесе писмо? [4]) Пріехте ли сы напълно спорѣдъ белѣжкате ми пары-ты? Испращайте ни редовно Пер. списаніе. Браилското събраніе разиде ли сж? [5]) Съ копіе мой вѣчъ пишете. Писмо-то на Тошкова ако поднесете чрѣзъ Фил(ипа) явете съ особнж белѣжка на Филипа, [6]) Ако бы го попиталъ: [7]) зачто само В. Л(евскій) да ся подписва, а не всичкы-ты членове на Ком(итета), да му отговори, че законъ-тъ ни не допрощава, и че ще разбере, кога-то отговори, и кога-то самъ види законъ-тъ, а гдѣто не сме го подпечятали съ общій печятъ причината è да не бы пропаднжлъ пакъ да ся направи други нему подобенъ, че подиръ да ни пречятъ въ дѣло-то. Ще имъ явите, че отговоръ пакъ прѣзъ Васъ ся може получи, а прѣзъ другыго презъ никого и пр.

Вашъ.

1871. Окт. 27.

Н. Б. П. А. п. 60, № 8018.
Арх. т. I, № 14, стр. 30.

---

[1]) квитанций.
[2]) Младеновъ.
[3]) Дума на българскитѣ емигранти—редактиранъ отъ Хр. Ботевъ.
[4]) Покаятелно писмо за парични помощи.
[5]) На Ученолюбивото Дружество.
[6]) Филипъ Тотю.
[7]) ако Тошковъ попита Филипа.

№ 36.

Левски до Теофанъ Райновъ.

Ангелъ Кънчевъ отива тамъ за работа, ще му разясни всичко. Да у обади и той каквото има да казва.

871. Ноем. 25 Бъл.

Бай Т. Райновъ.

Намѣсто писмо ето Ви А. К. нашь Братъ и работникъ, съ упълномошно писмо иди тамь за работа, || каквото сме, ще ви каже, || дайте му и Вашите белѣжки, какво мислите, и акво работите.

Така поздравлявамъ всички наши тамь, || така ще пишити на другите дето са намиратъ.

Пріемете сърдечно — целувката ми.

Вашь Братъ В. Ль-кій.

адр. Т. Райнову
Гюргюво.

Н. Б. П. А. п. 60, № 8019.

№ 37.

Левски до Данаилъ Хр. Поповъ.

Да иде заедно съ А. К. при Каравеловъ. Каквого речатъ, нека мото се предаде въ Българско. Специално писмо до Каравелова съ печатъ). Общо писмо (съ печатъ) за А. К. (пълномощно да говори име на Ц. К.).

Г. Д. Хр. Поповъ!

Ц. К. Ви избыра заедно съ А. К. да отидете при Л. въ Бук(урещъ). Ако имате врѣме пригответе ся, че ко-о Ви ся телеграфира отъ Гюргево да тръгнете, та заедно отидете съ А. К. || това ще бжде отъ днесъ послѣ 5 дни.

На А. К. ся дадохж потрѣбны-ты забѣлежкы какво да орите. И всичко каквото говорите ще искате отъ него менно, за да поднесете тукъ.

Приврѣменно правителство.
(печатъ)

П. П. Испращатъ Ви ся настоящы-ты 6 писма, които въ цый чясъ като прѣглѣдате ще ги испратите всѣко на мѣ-то му, || особно Каравеловы-ты ще занесето Ви сами като дете. Отъ В. Л-кый писмото ще го дадете особно на

К. Велова (Каравелова) а общото съ печать-тъ ще го дадете на А. К. зачто-то то му е прѣпоржкж-тж и безъ него не може да говори ничто. Въ противенъ случай ако ни можете да отидете самъ, то сигурно трѣбва да испратите К. Веловы-ты писма съ същый чясъ (общото писмо съ което ся испраща и препоржчва А. К. ще го испратите въ особенъ пликъ чрѣзъ Кар. Велова за А. К) || нъ по добрѣ ще сторите ако Ви самъ отидете, зачто-то мислимъ, че по добра работа ще ся свърше, като сте и Ви. [1])

Н. Б. П. А. п. 60. № 8020.
Арх. т. I, № 15, стр. 40.

№ 38.

Левски до Данаилъ Хр. Поповъ.

Подканя пакъ Панайотъ Хитовъ да си доди въ България. Каравеловъ да не го вика чрезъ вестника си. Смущение въ организацията.

Плевенъ 1871 Декемврій 28.

Братовче! както виждашъ въ писмата ни за П. Хитiова, и Ф. Тотиж, пишимъ чакъ отъ моиж стърнж, а особито на Панайота да си доди!!! || дето пиши, чи, ако додиждлъ щялъ, да нанисе вреда? това е негово шикалкавяніе! нія му казахми: чи отъ вънъ като стои носи вреда, || а като е вътри знаемъ какво ще нанисе.

Пишете на Каравѣлова, мола гу послѣдній пжть Братски, да ни ма вика вѣче чрѣзъ вѣстникатси, защото ще повѣрувамъ на някой си на думити като ми казватъ: Брате Львскій! безъ да са усетишъ Каравеловъ ще та придаде! ето какво: въ 20-ій брой въ „свобода" дето бѣше писалъ за мене и ма викаше да са срещнимъ въ Букурещъ! произведе тайна буна пакъ между турците, || и Българи шпиони, съ приоблечени Български дрѣхи. диратъ, запитватъ, запиратъ, по конаците, по хановете, и даватъ заповѣти по сичкитѣ ханове така: щомь доди чiовѣкъ среденъ бой, или билъ височакъ, руси мустачки, съ дрѣхи, било шяроки, тесни или офицерски,

[1]) Това писмо е продиктувано отъ Левски, а писано вѣроятно отъ Ив. Драсовъ. Подъ него съ ржката на Левски, стои забелязано: За Д. Хр. Поповъ въ Т. М., неиспратено по причина на карантината.

може и съ просяшки! || тосъ чясъ да додите да сторите заберъ на конакатъ!!!...

Тоиж денъ когато прочитахъ іоще вѣстникатъ, и привтасаха отъ нѣколко мѣста извѣстія, съ нарочно хора, за да зиматъ мѣрки, || въ сжщото време на пратеницити ми, казахъ, кой е причината на това зло! || за което прибавихъ, че редакторътъ ніе[1]) мислилъ чи ще произведе съ това зле, || затова наповнете му ако има нящо тайно да ми пиши презъ Васъ, || пжкъ Вій му дайте клѣтва какво няма да му распечятвате писмото.

Л ь - і й.

Искахъ на всичкити да имъ пишж по особно; но приносящіятъ нѣмаше времѣ да чяка.[2])

С ж щ і й.

Н. Б. П. А. п. 60, № 8021.
Арх. т. I, № 16, стр. 40.

№ 39.

Левски до Данаилъ Хр. Поповъ.

Упрекъ че далъ ухо на интриги и повѣрвалъ въ тѣхъ, безъ послѣдователность въ себе си и безъ смѣтка, че Левски мисли и действува безъ промѣна.

871 Дек. 31. Плевенъ.

Братовче!

Приносящіятъ Ви го припоржчвамъ, и добро момче е, само иди и ми са забелязва, какво за напредъ да бжде нашъ, някъ до смъртъ. Той желае да постжпи въ военното училище въ Одесса, и за напредъ да бжде готовъ свършенъ войникъ. — Той си има нужните, споредъ както ни писахте, чи трябало. || вище по думите му, и управете го за Одеса.

Получихъ писмото Ви до Г-да М-ржа[3]) въ Плевенъ, || и немахъ време да Ви отговора за неразбранните Ви, които сѣ

[1]) не е.

[2]) Цѣлото е приписка къмъ писмото на А. Хиновъ Поповъ съ ата 1871, декемврий 28. Адресътъ до брата му Данаилъ е писанъ отъ жката на сжщия. Върху адресната страница Д. Хр. Поповъ бележи: На 9 писахъ на П. Хитовъ, на 30 писахъ на Л. Каравеловъ, а 29 писахъ (отговорилъ р.) на А. Х. Поповъ.

[3]) Муратогларж (Ловчанския комитетъ), означенъ въ Плѣвенъ — нарочно.

така купили, така ги и пишите? забележка: вчера каквото сме говорили, и писали, тряба и днесъ да го имаме предъ очи, да ни ни са смеятъ хората въ работите утри!! || асъ ще докажѫ, чи до днесъ каквото сѫмъ работилъ нямамъ погрѣшка въ нищо. — Писмата ми са у васъ, и писмата Ви са у насъ!... || и пакъ ще Ви пишѫ, нъ за сега Бързамъ.

Саву[1]) до някой день иди съ двама іощє другари, || глѣдайте Брате, тамъ лежи всичко.— || и нїй ще гледаме отъ тукъ || съ хората сме твърде[2]) Отъ сякаде.

В. Лъвскій.

Н. Б. П. А. п. 60, № 8022.
Арх. т. I. № 17, стр. 41.

№ 40.

Левски до Панайотъ Хитовъ.

Праща му Законътъ (уставопроектътъ) за да си направи бележкитѣ и да го върне. Напомня му да не пише на своя глава и да не разпорежда до никого въ България помимо Комитета. Мислитѣ си Панайотъ може да изложи въ общото събрание въ Букурещъ, което ще се свика скоро.

Г-ну Пан. Хитову
въ Бѣлградъ.[3])

Ц. Б. Р. К.
въ
Българско
Брой 2-ый
3
(печатна бланка)

Българско Јаннуар. 10-й 1872.[4])

Родолюбивїй Господине!

Писало Ви ся е и другъ пѫть, че тукъ въ Българско сѫществува Ц. Комитетъ, || сѫщо и по всичкы-ты градове съ околны-ты имъ села сѫществуватъ чястни комит— кои то подлѣжѫтъ подъ Ц. Ком. и ся управлявать спорѣдъ законъ ть; || слѣдователно и Ви като Българинъ и прочутъ Воевода, спорѣдъ писмата Ви разбирамы, че желаете да учяствувате въ народно-то ни дѣло, || нъ трѣба непрѣменно да ся съобразите съ законъ тъ кого-то Ви сега пращамы, та да не давате гласъ и чястно да пишете отъ себѣ си какъ то сте писали на Сливненци и др. за работы кои то само отъ Ц. Ком— зависять, || зачто то писано то Ви на Сливненцы е намъ противно, || Въ отговоръ на призованіето ни да додите тукъ, казвате, че никаква полза нещє принесете за сега. || Като сте увѣрены, че е тъй, стойте си та бѫдете бари приготвени, || зачто то скоро ще стане събраніе въ Влашко гдѣ-то ще ся съберѫть мнозина отъ работницы-ты ни, та какво то мислите, ще представите на събраніе то. || А кога и гдѣ ще бѫде събраніе то ще Ви явимь. || За това събраніе никому нѣма да явявате, ...

Законъ тъ когото Ви пращами ще го преглѣдати и ще дадете белѣжкы ты си върху него || и ще го върните въ Гурно, || зачто то ся прибирать вѣче отъ врѣдъ за да ся печяти.

Привременно правителство
въ Бѫлгария.
I отд. отъ Б. Р. Ц. К.
(печатъ)

Н. Б. П. А. п. 60, № 8026.

№ 41.

Левски до Филипъ Тотю.

Еднакво съ по-предното писмо. Уставопроектътъ вече му билъ изпратенъ. Прави му бележка за постѫпката къмъ Силистренци. Кани го на събранието.

Г-ну Ф. Тотю
въ Одесса[1])

Б. Р. К.
въ
Българско
Брой 2ый

Българско Јаннуар. 10 1872

Родолюбивиій Господине!

Писало Ви ся е и другъ пѫть, че тукъ въ Българско сѫществува Ц. Комитетъ, сѫщо и по всичкы-ты градове съ околны-ты имъ села сѫществуватъ чястни комитети които

[1]) Сава Младеновъ.
[2]) разполагаме.
[3]) Адресъ на писмото.
[4]) Д. Хр. Поповъ белѣжи подъ писмото: приетo тука въ Т. Могурелле: 16 януария, 1872. — Бел. сѫщо отъ Панайотъ Хитовъ: Приетo въ Бѣлградъ: 6 февруарий 1872 год.

[1]) Адресъ на писмото.

подлѣжѫть подъ Ц. Ком. и ся управлявать спорѣдъ законъ-ть; ‖ слѣдователно и Ви като Българинъ и прочутъ Воевода, спорѣдъ писмата Ви разбырамы, че желаете да учяствувате въ народно то ни дѣло ‖ нъ трѣба да ся съобразите съ законъ-тъ кой-то Ви е испратенъ да дадете и белѣжкы-ты си върху него—и да го върните въ Турно, ‖ зачто то ся пребирать отъ врѣдъ за да ся напечяти.

Постѫпката Ви съ Силистренцы е доста глупава и като на Васъ лице неприлична.–Ако неможите направи недѣйте разваля.

Скоро ще правимь събраніе въ Влашко, бѫдете Ви готови за да присѫтствувате. Кога и гдѣ ще бѫде ще Ви явимь, за кое-то събраніе само Ви ще знаете и никому нѣма да явявате.

Привременното Правителство
въ Бѫлгария
I отд. отъ Б. Р. Ц. К.[1])
(печать)

Пріето тука въ Т. Мѫгурелле
16и Януарія 1872.
Д. Хр. Поповъ.

Н. Б. П. В. п. 4, № 433.
Арх. Ф. Симидовъ.

№ 42.

Левски до неизвестно лице.

Установява псевдонима си и тайния начинъ за кореспонденция.

отъ 1872 јан. 12.

Писмо до нази така: Г-не Ас. Дервишіооглу.[2])

тоя натписъ ще бѫде извѫтри, и изъ въника на сѫщото писмо .... (скѫсано б. р.) за печята, послѣ ще са притвори въ

[1]) На гърба на втория листъ отъ това писмо на Левски стои писмо на Дан. Хр. Поповъ, отъ Т. Мог. пакъ до Ф. Тотя, засегаще парични разправий. Като препращалъ писмото на Апостола, използувалъ праздното мѣсто да пише и самъ до Хвърковатия воевода.

[2]) Трѣбва да приемемъ, че това е първи пѫть, когато Левски установява своя известенъ псевдонимъ. Поне документътъ е съ най-ранната дата, отъ всички известни досега. По после Апостолътъ допълня преиначеното си име: Асланъ Дервишоглу Кѫрджалѫ. Асланъ по турски

пликъ, а на пликатъ напиши така Г-ну Маринъ Попъ Лукановъ кааведжи въ Ловечъ. Извѫтре на плика ще пишете така. Г-не задрѫшъ притвореното, чи сѫщіятъ, ч(овѣкъ) ще доде да си го търси, той е високъ дибелъ въ снага, черна и дълга (коса) .... (скѫсано б. р.).

Н. Б. П. А. п. 60, № 8027.
Арх. т. I, № 21, стр. 46.

№ 43.

Левски до Комитета въ Карлово.

Трѣбва да се бърза съ приготовленията за възстание: Черна-Гора и Сърбия сѫ готови да действуватъ и чакатъ насъ Идеология за народовластие. Левски обикаля отъ 3—4 години. Следъ съставянето на Централния Комитетъ, обикаля по законъ. Закона ще се поправи и утвърди. Установяватъ се вноски на всѣки комитетъ.

Ц. Р. Б. К.
въ
Бѫлгарско
Брой 1-ый

Българско 16 Януар. 1872.

Братія членове на Ч. Б. Р. Комитетъ!
Въ Карлово[1])

Споредъ препорѫкѫтѫ на испратеныты ни хора глѣдайте да работите по скоро, зачто-то осилва (действията си б. р.) и енергическый тур. ком.?! млада турція! а по-близо е да захванать чьрногорци сърби съ тур. бой. .... Споредъ писмата отъ Чьрногорскы-ты юнацы ни пишать въ какво сми готови, та да имъ назначимъ и день-тъ въ който да ся почне въ едно и сѫщо врѣмя. Нашій отговоръ бѣше тъй: Братія: още въ малко има да ся приготвимь и ще Ви явимь; слѣдователно трѣба бързаніе, зачто-то въ много не сми приготвени, а хората като ни гледатъ, че мьрзеливо работимь нѣма да ни чякать. . .

означава лъвъ; дервишъ — калугеръ, дяконъ, какъвто си бѣше Левски; дервишоглу — калугеровъ синъ; Кѫрджалѫ — планинецъ, а сѫщо пѫтникъ, странникъ и пр.

[1]) Писмото е писано въ Букурещъ, въ съгласие съ Л. Каравеловъ, но подъ форма, че ужъ излиза отъ Българско.

Предвижда ни ся и, че, ще ни преварятъ наедно съ Сърбыты, || едно е само гдѣ-то спира чърногорцы-ты и непо-давать още ржкж да захванжтъ наедно съ Сръбско то прав. зачто то тѣхната и нашя цѣль е една (народноправленіе) което и тѣ тайно сж си прѣдначьртали, || въ какъто и да е нѣма да ни чякатъ за дълго врѣмя да сч мждремъ (да се мждримъ б. р.) въ работж-тж си, || и ако ся захванѣше отъ коя-то и да е странж бой съ турцы-ты, пъкъ ній въ нищо неприготвени!!!. || за това Ц. К. е невиненъ, || зачто-то какво-то е виждалъ и чувалъ прѣдизвѣстявалъ е на всичкы-ты ч. ко-митети. || Ако ли пъкъ ни преварятъ горны-ты за които казахмы и ся захваняше бой съ тур. и то ще е за насъ честита случка и за неизпущаніе врѣмя е. || Въ такъвъ случай Ц. Ком. ще употрѣби всичкы-ты си силы по-скоро да дадѣ рѣдъ [1]) на всичкы-ты чястни ком. за Революція, | зачто-то инакъ сми изгубени во вѣкы вѣковъ. . . .

Прѣди да ся съставять ч. ком. по всичко Българско на-шый-тъ работникъ В. Л-кый въ обыкаляніето му на 3—4 год. въ Българско, дадени точна смѣтка: гдѣ какви хора има и какво е земалъ и давалъ съ тѣхъ. А подыръ съставяніето на Ц. Ком. ся отрѣди пакъ сжщый (В. Л-кый) съ прѣдначьрта-ніята ни (съ законътъ) по сжщы-ты мѣста гдѣ-то познава да състави ч. ком. за което пакъ даде точна смѣтка гдѣ что го е срѣшнжло || и отъ прѣпоржчаны-ты му лица гдѣ какъ е посрѣшнжть, || а какъ то Ви е казано отъ него, като напра-вите белѣжкы на законътъ и го испратите придруженъ съ двѣ лиры турскы || какъ то ся и испратиха отъ по-многого мѣста, || тогава Ц. Ком. по вишегласіето на всичкыты чястни ком. ще го напечята и распрати на всѣкждѣ за да се води и управлява по него всѣкы работникъ на народното ни дѣло.

Ц. Ком. налага данъкъ на всѣкы членъ ведньжь за всѣкогы: || всѣкы единъ спорѣдъ състояніето си ще даде де-сятъкъ-тъ си и то въ 2-таксита [2]) || за първый-тъ трѣба вѣче да глѣдате та чтомъ Ви пишемъ да бжде готовъ | пъкъ за 2-рый—съ пары-ты наедно ще си испратите и единъ пред-ставитель за гдѣто ся повика да дава гласъ върху всичкы-ты ни народны работы, | ще присжствува и въ общенароднжтж смѣтка. като: отъ гдѣ колко са е зело и гдѣ колко ся е дало

[1]) разпоредба.

[2]) вноски.

и въобще въ Българско гдѣ кога ся захванжло и какво е из-работено, || която смѣтка ще ся поднѣсе на всѣки членъ прѣдъ очы. || За сега колко то събрани пары имате внесте ни гы, зачто то имаме голѣма нужда, || дайте и белѣжкы подъ какви знакове ще познавамы общината Ви и Вишегласното Ви рѣ-шеніе на която ще ся основава Ц. Комитетъ.

Съвѣтва ми Вы братскы и по Българскж длъжность да глѣдате да свьршите явените Вамъ до сега длъжности, || зачто то и друго има да Ви забелѣжимь отпослѣ да свър-шите и сме вѣчь готови . . .

Отъ много чястни ком. сж ни писали да имъ внасямы В. „Свобода", || та и Ви ако желаете да пріемате, дайте на хората ни за стойность-тж на Вѣстникъ-тъ 119 гроша за да испращамы и Вамъ.

Привременно правителство
Въ Бжлгария
I отд. отъ Б. Р. Ц. К.
(печатъ)

Н. Б. II. А. п. 60, № 8028.

№ 44.

Левски до Ч. Р. Комитетъ въ Сливенъ.

Както по-първото писмо № 43 до Карлово. Бележи на Сли-венци да не изпълнятъ писмото на Панайотъ Хитовъ и да не му отго-варятъ.

Българско 16 Януарія 1872.

Братія членове на Ч. Р. Б. Комитетъ!
Въ Сливенъ.[1])

Спорѣдъ прѣпоржки-ти на испратены-ты ни хора глѣ-дайте да работите по-скоро, защо-то ся усилва еничерский-тъ Тур. ком. млада Турція! || а по близо е да захващжтъ чьрно-горцы и сьрбы съ турцы-ты бой. . . Чьрногорскы-ты юнацы въ писмо-то си ни питать: въ който да ся почне въ едно и сжщо врѣмя. Наший отговоръ бѣше тоя: Братія! още въ

[1]) Писмото е запазено въ Сливенския архивъ.

малко има да ся приготвимъ и ще Ви явимъ. Слѣдователно трѣба бързаніе, || зачто-то въ много не сме приготвени, || а хората като ни гледатъ, че мързеливо работимъ, нѣма да ни чякатъ. Прѣдвижда ни се, и че ще ни преварятъ чьрногорцы-ты заедно съ Сьрбити, || едно е само дѣто спира чьрногорцы-ты и неподаватъ още рѫкѫ да захванѫтъ наедно съ Сьрбско-то прав(ителство): зачто-то тѣхнѫ-тѫ и нашѫ цѣль е една (Народно-правленіе) кое-то и тѣ тайно сѫ си предначьртали, || нъ какъ-то и да е нѣма да ни чакатъ за дълго врѣмя да сѫ мѫдремъ въ работѫ-тѫ си, || и ако ся захваняше отъ коѭ-то и да е странѫ бой съ Турцы-ты, пъкъ ний въ ничто неприготвени ... || за кое-то Ц. комитетъ è невиненъ, || зачто-то какво-то è виждалъ и чувалъ прѣдизвѣстявалъ è на всичкы час(тни) комитети. Ако ли пъкъ ни преварятъ горны-ты, за които казахмы и ся захваняше бой съ Турцы-ты, и то ще е за насъ чести-тѫ случкѫ и за неиспущаніе врѣмя è. || Въ такъвъ случаи Ц. Ком. ще употрѣби всичкы-ты си сили пò-скоро да даде рѣдъ на всичкы-ты час(тни) ком. за Революціѭ, || зачто инакъ смы изгубены во вѣкы вѣковъ!!!...

Прѣди да ся съставятъ ч(астни) ком. по-всичко Българско нашыйтъ работникъ В. Л-скый (Левски) въ обыкаляніе-то му на 3—4 год. въ Българско, даде ни точна смѣтка: гдѣ какви хора има и какво е земалъ и давалъ съ тѣхъ. А подыръ съставяніе-то на Ц(ентрални) ком. сѫ отрѣди пакъ сѫщый В. Л-кый съ прѣдначьртанія-та ни [съ законъ-тъ] по сѫщы-ты мѣста гдѣто познава, да състави ч. ком. || за което пъкъ даде точна смѣткѫ гдѣ что го е срѣшнѫло и отъ прѣпорѫчаны-ты му лица гдѣ какъ е посрѣшнѫтъ || и какъ то Ви è казано отъ него, като направите бѣлѣжкы на законъ-тъ и го испратите придруженъ съ 2 лиры тур. || какъ-то ся и испратиха отъ пòвѣчето мѣста. Тогава Ц. Ком. по вишегласіе-то на всичкы-ты чястни ком. ще го напечати и разпрати на всѣкѫдѣ за да ся води и управлява и по него всѣкы работникъ на народно-то ни дѣло.

Ц. комитетъ налага данъкъ на всѣкы членъ ведньжь за винагы, || всѣкы единъ спорѣдь състояніе-то си ще даде десятъкъ-тъ си и то въ 2 таксита; [1]) за първый-тѣ трѣба вече

[1]) вноски.

да глѣдате, та чтомъ Ви пишемь да бѫде готовъ, || пъкъ за 2-рый съ парыты заедно ще си испратите и единъ прѣдставитель за гдѣто ся повика да дава гласъ върху всичкы-ты ни народни работы, || ще присѫствува и въ общянароднѫ-тѫ смѣткѫ, да види отъ гдѣ какво ся è зело и гдѣ ся è дало и въобще въ Българско гдѣ кога è захванато и какво è изработено, || коя-то смѣткѫ ще ся поднесе на всѣкы членъ прѣдъ очи. За сега колко-то събрани пари имате внесете ни гы, зачтото имаме голѣма нужда, || дайте и бѣлѣжкы, подъ каквы знакове ще познавамы общината Ви и вишегласно-то Ви рѣшеніе, на което ще ся основава Ц. комитетъ.

Съвѣтва ми Ви братскы и по българскѫ длъжность да глѣдате да свършите Вамъ явены-ты за сега длъжности, зато-то и друго има да Ви забелѣжимъ отпослѣ да свършите и сми вѣчь готови ...[1])

Вижте и въ Панаіотови-ты писма, че положеніе-то ни е акова какъ-то Ви и ный-белѣжимъ. Нъ и въ сѫщы-ты му ма и доста грѣшкы, за то вардете гы, че скоро ще гы (поири б. р.) Ц. К. на разглѣдваніе прѣдъ главно-то събраніе, || дѣто щѫть бѫдь(тъ) и лицата които сѫ писали върху народны-ты ни работы. На тія писма ще му отговорите тъй не! за всичко що ни пишешъ, то е работа на Ц. Ком. и ь него трѣбва да ся разберешъ, отъ гдѣто зависимъ какъ-то й, тъй и всичкы чяс. ком. водими по единъ законъ, който вишегласіе-то на всичкы ни—è нареденъ || и докъ-то ся съобразите съ законъ-тъ и поднесете писменно вашето ястіе че сте членъ на Ц. К. и всичкы твой писма ще бѫтъ напразно || зачто-то не смѣемъ да Ви отговарями.

Тамъ въ писмо-то му виждамъ да Ви кани да си избете човѣкъ, та съ приносящый-тъ да отиди при хора-та гдѣто познава, та да ся разберете за всичко. Приносящый-тъ бто ще води вашый-тъ човѣкъ за споразуменіе-то è въ вечь при частный-тъ комитетъ || и думы-ти Ви отъ тамъ ще дѫтъ сѫщы-ты тыія които Ви горѣ белѣжимъ.

Отъ много чястни ком. сѫ ни писали да имъ внасями стникъ) „Свобода“ та и ви ако желаете да пріимате дайте

[1]) и тогава ще бѫдемъ вече готови за общото дѣло, за което ни тъ черногорци и сърби.

на хора-та ни за стойность-тж на Вѣстникъ-тъ 118 гр. за да испращаме и Вамъ.[1])

Привременно правителство
въ България
I отд. отъ Б. Р. Ц. К.
(печатъ)

Н. Б. П. А. р. 60, № 8030.
Арх. т. I, № 22, стр. 46.

№ 45.

Левски до Димитро Папазоглу.

Левски му напомня какъ много пжти билъ разговарялъ съ него. Папазоглу показвалъ ревность, а сега изгинналъ къмъ работата. Организацията трѣбва да събира работници отъ всички съсловия. Праща му Уставопроекта за гледъ. Да обади, ако вмѣсто пратеницитѣ предпочита самъ Левски да се яви предъ него, за да посочи на кои лица още въ Казанлъкъ и околностьта може да разчита организацията.

Българско 16 Януарія 1872.

Б. Ц. Р. К.
въ Българско
Брой 1-ый

Почитаемій Господа![2])
Въ Казанлжкъ.

Лицето В. Л-ый, който отъ толкова год(ини) насамъ работи върху освобожденіе-то на бѣдно-то наше отечество, Ви е познато. Вы сте ся разговаряли съ него много пжти за работы-ты на това прѣдпріятіе, за което испонапрѣдъ сте му давали и голѣмы надѣжды че ще бждете едни отъ ягкы-ты работници на това дѣло || още сте го и насърдчяли да слѣдва намѣреніето си а отпослѣ [не знамъ по какви причини] сте нѣкакъ отстранявали. Работа, която кара човѣка да мисли че Ви или не щете да знаете отнют[3]) за тжзи работж или нѣмате довѣріе въ рѣчено-то лице.

[1]) Отстрани на писмото стои бележка съ почерка на М. Т. Грековъ, единъ отъ водителитѣ на Сливенския комитетъ: Заповѣдь за бързо приготовление.

[2]) Диктовка на Левски въ Букурещъ. Писачътъ е стилизиралъ фразата и държалъ свой правописъ.

[3]) Съвсемъ—русизъмъ, който Левски не употрѣбява.

Може да е было сѣкакъ тогава и имали сте право отъ еднж странж, както не сте виждали прѣдъ очи никакво дѣло, което да може да Ви увѣри и убѣди, че тжзи работа е сериозна работа и ще слѣдва цѣлъта си на всѣкакъвъ начинъ.

Сега обаче чрѣзъ неуморимо-то труденіе на нарѣчено-то лице, както и чрѣзъ съдѣйствіе-то на още нѣкои лица изъ българско, какъ то и отвънъ работа-та добрѣ напрѣдва и днесъ тука въ българско, мѣжду толкова чястны комитеты, кои-то ся съставихж почти по всичкы градове и села, сжществува и Центр. Бълг. Револ. Комитетъ, отъ кой-то както ся управятъ сичкы другы чястны комитеты работа-та слѣдва пжтъ-тъ си.

Сжщій-тъ Ц. Б. Р. Ком. чрѣзъ съдѣиствіе-то и на другы-ты чястни ком(итети) като ся труди непрѣстанно да събира работници отъ сѣкжкви съсловія изъ отечеството ни за народно-то дѣло, и като ся научава отъ сжщійтъ В. Л-кый за Вашето родолюбіе, че сте едни отъ онѣзи, кои-то желажтъ добро-то на отечеството си, при всичкы ваши изпослѣ колебанія, не се съмнява дали ще влѣзите въ числото на работницы-ты на народно-то ни дѣло, и за това като опрѣдѣля и изпраща свои хора съ писма, за разни мѣста изъ отечеството ни праща и при вазъ тези които ви приносятъ настоящето ни писмо, които сж снабдени съ препоркы-ты ни, какъ-то и съ съставеный-тъ отъ Ц. Б. Р. К. законъ, които се поднася на сѣкыго, кой-то приеме да влѣзе въ кръгъ-тъ на работыты му, за да разбере целъ-тж и наредбы-ты на възприетото дѣло по тѣхъ да сж води.

Слѣдователно и Вы като единъ отъ добрыты Българскы ынове, кои-то можятъ много да помогнжтъ на отечество-то и чрѣзъ способностъ-тж си, поканвате ся да ся съобразите ъ народно-то желаніе || като пріеми-те рѣченый-тъ законъ, це го преглѣдате и ще дадете спорѣдъ мненіе-то си бѣлѣжкы писменны за удобреніе или неудобреніе. Зачто-то тъй ато ся пріемнжтъ отъ сѣкадѣ бѣлѣжкы-ты върху рѣченый-тъ аконъ, кои-то вѣчъ отъ повѣчето мѣста ся пріехж, ще ся ипечя-та и ще ся испрати всѣкадѣ.

Ц. Б. Р. К. желае да съобщы работж-тж на още нѣкои ица въ градътъ Ви какъ-то и въ околностъ-тж, нъ като зма добры свѣденія още за кой какъвъ е, и В. Л. като му

прѣпоржчва Васъ за такива, [1]) кой-то познавате и можете да извършите какъ-то Ви е Богъ научилъ, но пакъ спорѣдъ правилата на законъ-тъ.

Наконецъ чрѣзъ настоящы-ты ни хора, ще ни дадете мнѣнието си писменно, ако ли (може быти) да не искате чрѣзъ другыго освѣнъ чрѣзъ В. Л. да ся споразумѣете, то ще ни явите писменно чрѣзъ нашы-ты хора дѣ и когы можете да се съберете съ него и да ся разговорите.

Н. Б. П. А. п. 60, № 8029.
Арх. т. I, № 23. стр. 48.

№ 46.

Левски до Лѣсковци и Търновци.

Описание на С. и В. Препоржка за сжщитѣ като организатори. Планъ на смѣтководство за вноски и други комитетски харчове.

1872 Януария 17

Братия![2])

Отъ Централния комитетъ казанитѣ ви пѣсни[3]) отъ разни мѣста, че се пѣятъ различно[4]) за нашия народъ и държава, така е!... || и друго спасение нѣма, освѣнъ да продадеме и ризитѣ си, та да се сдобиемъ до срѣдства и да заиграемъ нашето си хоро!... || което ще върни и горнитѣ пѣснопойци назадъ,[5]) || и насъ ще извади изъ подъ деспотитѣ || и сме вече

[1]) Поставена бележка подъ самото писмо: В. Л. по едно врѣме ся я срѣщалъ съ Васъ и Ви е като сте го питали съ кого въ Пловдивъ да ся разговори зарадъ Васъ, прѣпоржчилъ Ви Г. Рашка (Д-ръ Рашко б. р) нъ въ кжсо врѣме като не е ималъ случая да ви обади че не е говорилъ съ него за Васъ (за да го предупреди за Васъ б. р.) и Г. Р. (въ б. р.) съмнѣніе да не бжде измама, отказалъ познанство-то си съ В. Л. || за туй може Ви да сте влѣзли въ съмнѣниіе, || нъ това ще се уравни чрѣзъ бжджщы-ты ни споразумѣнія.

[2]) въ Лѣсковецъ и Търново.

[3]) препоржчанитѣ мѣрки и указания отъ Централния Комитетъ.

[4]) има лица които правятъ възражения и се лжчатъ разно.

[5]) силата и бързото преданно действие на вѣрнитѣ хора на комитета ще върнагъ (ще убедатъ) и колебающитѣ се.

тогава най щастливитѣ!... Това горнитѣ пѣснопойци познаватъ твърдѣ добрѣ || и ний сами видиме вечь като се потурнахме нѣколко пжти въ опитъ. || Слѣдователно съ препоржката на С. и В.,[1]) на бой еднакви; единия подебелчякъ съ черникави срѣдни мустаки; другия съ руси мустаки. Дайте и земете свободно, || нъ за сичко съ бѣлежки: кой день сж пристигнжли? кога сж излѣзли? колко разноски сж направили и за какво? || платили ли сж или не платили? || бѣлежкитѣ искаме въ ваша пусулка. Сжщо и колко пари имъ давате, ще ги записвате въ особна ваша пусулка, || и да имъ я дадете, пжкъ тий ще записватъ вамъ: колко сж зели? || и щомъ си принесжтъ смѣткитѣ въ Центр. Комитетъ отъ дѣ какво сж земале, тогава ще ви распратж расписките отъ Цен. Комитетъ срѣщу даденитѣ ви.

Асланъ Дервишоглу Кжрджалж.

Изъ Археологически и исторически изследвания—Д-ръ В. Беронъ, стр. 305, 1886 г.

№ 47.

Левски до повече Частни комитети.

Еднакво по съдържание съ предното писмо. Навѣрно — чернова, зарегистрирана съ подробна адресна бележка.

872 Иян(уарій) 17.

Братія!

Отъ Ц. К. казанити Ви песни отъ различни мѣста чи са еятъ различно за Нашіятъ Народъ и дръжява, така е!... || друго спасеніе няма за насъ, отсвѣнъ по скоро да продаеме и ризата си, та да са здобіемъ до срѣдства, и да заиграемъ нашето си хоро! || което ще върни и горнити пѣснопойци, || и насъ ще извади из-под-деспотите, и смѣ вечъ най щастливите!... Това горнити песнопоици познаватъ твърдѣ обрѣ, и ній сами виждаме вѣкъ като сж потурнжхми нѣолко пжти въ опитъ. Слѣдователно, съ припоржкжтж на С. В. момци на бой еднакви, единіятъ по дебеличякъ, и черкави мустачки средни, другіятъ руси мустачки. Съ тяхъ

[1]) Сава Младеновъ и Василъ Йонковъ.

дайте и земете слободно, нъ за сичко съ белѣшки: кой день са пристигнали, кога са излѣзли, колко разноски са направили и за какво! || платили не платили, || белѣшките исками отъ Васъ съ пусулки; || сѫщо и колко пари имъ давате, ще ги записвате въ особна пусулка, и да имъ я дадете; пѫкъ тій ще записватъ вамъ колко имъ давате || и щомъ принесѫтъ смѣтките си въ Ц. К. отъ де какво са зели, тогава ще расправата расписките отъ Ц. К. срещу даденити Ви.[1])

Асланъ Дервишіооглу Кѫрджялѫ.

Н. Б. II. А. п. 60, № 8032.
Арх. т. I, № 24, стр. 50.

№ 48.

Левски до Троянския комитетъ.

Препраща заподозрения конь. Указания де и какъ да се държи тайно.

872. Јан. 18 Ловечъ

Господине испращаме Ви единъ конъ даго задрьжите въ Троянъ или по добре, до десетина или двайсятъ дена, || колкото за зобъ, и сино, примиретему асъ като дода ще си платѫ. и конятъ дани ходи по вънъ защото е подозрянъ. || Както и да е задрьжтего или привасъ, или въ манастирятъ, или въ колибити, да му са ни качўвате да ходите по вънъ. || Пѫкъ на чювѣкатни който ще ви го докара да му земите конь другъ съ кирія и да си доди за въ Ловечъ.

Асланоогlу Видинли.[2])

Явете ни до кой карарсте дошле!

адр.: Махмудая Филибели. [3])

Спомени и очерки — М. Ив. Марковски, кн. I, стр. 69.
Изъ частния арх. на Троянския комитетъ.

[1]) Бележка отъ Левски подъ страницата: Отъ сѫщите подписани на Търново, Лясковецъ, Сливенъ, Желѣзникъ, Пловдивъ, Пазарджикъ, Панагюрище, Копривщица и Карлово съ приносящити Саву Младеновъ и Василъ Јонковъ.

[2]) Следва знакътъ на Левски.

[3]) В. Спасовъ—ханджия въ Троянъ, членъ отъ Комитета.

№ 49.

Левски до Плѣвенци.

Заповѣдь за точна комитетска отчетность: колко разходи и наличность иматъ, колко хора, коне и пр. Засилва се Млада Турция. Наближава Черногорци и Сърби да почнатъ бой съ турци. Трѣбва да сме готови, за да имъ назначимъ день за начало на общи действия. Тѣхнитѣ воеводи подканили Централния Бълг. Комитетъ и чакали за отговоръ. Комитетътъ предизвестява и слага отговорность отъ себе си. Левски обикалялъ 4—5 години преди да се състави Ц. Комитетъ, а последниятъ пакъ него избралъ днесъ за обиколка по сѫщитѣ мѣста. Левски преди далъ смѣтка (докладвалъ) за хората, за земанията и даванията си, а сега предъ Комитета докладвалъ и за съставенитѣ Частни Рев. Бълг. Комитети споредъ устава (закона), върху който той имъ билъ вече говорилъ какъ да си направятъ бележкитѣ, а сега трѣбвало да побързатъ да го изпратятъ въ Ц. К., който ще го разгледа и окончателно установи. За членски и общи комитетски вноски въ два срока: веднага и чрезъ представитель въ общото събрание. За събиране пари отъ чорбаджийтѣ по всички начини. За псевдонима на Левски.

Ц. Б. Р. К.
въ Българско
1-ый

Българско 23. Януарія 1872.

Братія членове на Ч. Р. Б. Комитетъ.
Въ Плѣвенъ. [1])

Работа-та ви за сега (изисквана б. р.) отъ Цен. Ком. е: да ни дадете смѣткы съ бѣлѣжкы-ты ви [2]) отъ хора-та ни които сѫ Ви испращани смисія [3]) да Ви покажѫтъ пѫть-тъ на избавленіе на поробено-то ни отечество. Белѣжкы кога и които хора ви сѫ испращяны отъ Ц. К. || на всяко дохожданіе каква мисіѫ сѫ было || и вій какъ сте ги пріели? Смѣтка: колено кой кога е дошълъ, колко дена е стоялъ. каквы разходкы е направилъ— || и за какво кога е платилъ—и кога не? всичко точно, кратко и ясно— || писмено ще съобщи-тѣ Ц. Ком. Вашя смѣтка: относително съ законъ-тъ [4]) || какъ-то

[1]) Писмото се отнася до цикъла отъ по-предни кореспонденций № 42, 43 и пр., но е интересно да се изучава въ свръзка съ оплакията на Левски до Д. Хр. П. отъ брата му Анастасъ въ Плѣвенъ № 22, 25, 27 и др.

[2]) писменни документи.

[3]) съ мисия.

[4]) съгласно изискванията на устава.

въ градъ-тъ Ви тѫй сѫщо и по околны-ты села работы-тѣ ли да ся съставятъ подобны дружества— || и имено съ кой села; || приносятъ ли смѣтка за работа-та си въ Ч. Ви Ком. || колко членове сте въ Ч. Ком. подъ нумѣра отъ 1-во, 2-ро и т. н. безъ имена; || колко войводи има испитани, || какви сѫ и дѣ сѫ намиратъ? Колко и какво орѫжіе има, || тайни кѫщи, или ханове за укриваніе на подозрѣны наши хора, было пеши или съ коніе [защото ся случва [1])] || и іоще мѣста за събыраніе на военый матеріяль? Ако нѣкой поканенъ да земе учястіе въ народнѫ-тѫ ни работа, ся откаже, имено ще го забѣлежите съ причины-ты по които, ся отказва. Колко черны души имате, които Ви прѣчятъ въ работѫ-тѫ, || съ описаніе на физиономіята имъ и на каква сѫ работѫ. Ще ны явите колко юнацы имате готови съ оружія, || които за сѣкы день да сѫ въ градъ-тъ ви, та щомъ станатъ нуждны на Ц. Ком., да ги повыка. Колко пары сте внесли въ Ц. Ком. || колко коня и по заколко || имено кому сѫ дадены пары-ты и коньеты и срѣщу дадѣны-ты получили сте разписки отъ Ц. Ком. и чрѣзъ кого || и още отъ кой мѣсецъ и день? Колко расписки сѫ, по колко и отъ кое нумиро. За всичко писмено ще съобщы-тѣ на Ц. Ком. щомъ като ви ся пише за смѣткы. Ще бързате за сичко защото ся осилва и еничерскый тур. комитетъ, млада турціѫ, || а по-близо е да захванатъ Чьрно-горцы и Сърби съ Тур. бой!!! Чьрногорскы-ты войводи въ писма-та си до Ц. Ком. ни питатъ: готови ли сми и въ какво? Ако сми готови то да имъ назначимъ день-тъ въ кой-то да ся захване въ едно и сѫщо врѣме. Нашій-тъ отговоръ бѣше тъй: още въ малко има да ся приготвимъ и ще Ви явимъ; слѣдователно трѣба бързаніе защо-то въ много ни смѣ приготвени, а хората, като ни глѣдатъ мьрзеливи въ работата нѣма и да ни чякатъ. Прѣдвиждани ся че ще ни прѣварятъ на едно съ Сьрбы-ты; едно е само дѣто спира Чьрногорцы-ты и не подаватъ още рѫкѫ на Срьбско-то прав., защо-то тѣхна-та и нашѫ цѣль е една [народно-правленіе] кое-то и тѣ тайно сѫ си прѣдначьртали; нъ какъ-то и да е нѣма да ни чякатъ за дълго врѣме да ся мѫдремъ въ работа-та си и ако ся захваняше отъ коя и да е странѫ бой-тъ, пькъ ній въ нищо неприготвени... за това Ц. Ком. е невиненъ; защо-то какво-то

[1]) защото сѫ случва да пѫтуватъ и съ коне.

е виждаль и чувалъ прѣдизвѣстявалъ е на всичкы-ты Ч. Ком. Нъ и пакъ ако ни прѣварятъ горны-ты за които казахмы и ся захваняше бой-тъ и то ще е за неиспущаніе врѣме, защо-то инакъ сми изгубени въ вѣкы вѣковъ. Въ такъвъ случяй Ц. Ком. ще употрѣби всичкы-ты си сили за да даде поскоро рѣдъ на всичкы-ты Ч. Ком. за Революція.

Прѣди да ся съставатъ Ч. Ком. въ Българско нашій-тъ работникъ В. Л-кый въ обыкаляніе-то си отъ 4-5 год. по българско, даде точна смѣтка: гдѣ каквы хора има и какво е земалъ и давалъ съ тѣхъ. Подиръ съставяніе-то на Ц. Ком. отрѣди ся пакъ сѫщый-тъ (В. Л-кый) съ законъ-тъ по сѫщи-тѣ мѣста да състави Ч. Р. Б. Комитети за кое-то пакъ даде точна смѣтка: дѣ что го е срѣщнѫло и отъ прѣпорѫчены-ты му дѣ какъ е посрѣшнѫтъ. Как-то вы е казано отъ него като дадете белѣжкы-ты си за законъ-тъ, ще го испраите придруженъ съ 2 лири турскы, както ся и испратиха ѣче отъ по многото мѣста. Тогава Ц. Ком., по вишегласіе-то а всичкы-ты чястни комитети ще го напечята и распрати на сѣкаде да ся води и управлява всякой работникъ по него ъ народната ни работѫ.

Ц. Ком. налага данъкъ на всѣкы членъ веднъжъ за всѣогы. Всѣкы единъ спорѣдъ състояніе-то си ще даде десѫжъ-тъ отъ имотъ-тъ и то 2 таксита: за първый-тъ трѣбва а глѣдате та щомъ Ви ся пише да бѫде готовъ, пѫкъ за орый-тъ съ пары-ты заедно ще си испратите и единъ прѣдавитель за дѣто ся повыка да дава гласъ вьрху сичкы-ты родны работы; ще присѫствува и въ обще народнѫ-тѫ мѣткѫ като: отъ гдѣ колко ся е зело, а гдѣ ся е дало и обще въ Българско гдѣ кога е захванато и какво е изботено. Тая смѣтка ще сѫ подн(е б. р.)се сѣкы членъ ѣдъ очы.[1])

Сега за пары??? глѣдайте подъ какъвъ-то вѣче начинъ бѫде поскоро??? А колкото имате за сега събраны внесте ты, защо-то имаме голѣмѫ нуждѫ. Дайте и белѣжкы подъ ѵвы знакове ще познаваме вашя-та община и вишегласно-то

[1]) Недоисказана мисъль. Трѣбва да се разбира, че втората смѣтка, именно: отъ де колко се е дало и въобще въ България, гдѣ кога е ванато дѣлото и какво е извършено — това ще се изложи въ Общо събрание предъ очитѣ на всички.

Ви рѣшеніе, на кое-то ще ся основава Ц. Комитетъ. Съвѣтвами ви братскы и по Българскѫ длъжность да глѣдате да свършите явените вамъ за сега длъжности, защото има и друго да ви забѣлежимъ да свършите и смѣ вечь готови.

Лицето чрѣзъ което ще се разбиратѣ съ Ц. К. е Асланъ Дервишіоглу Кѫрджѫлѫ, по напредъ, забеляженото Вамъ В. Ль-ский. На сѫщото лице името ще са прозаното Вамъ В. Ль-ский. На сѫщото лице името ще са променява, споредъ обстоятелствата, за които ще предизвѣсти Ц. К. щомъ види чіе нужно да са промени.

Н. Б. П. А. п. 60. № 8035
Арх. т. I. № 25. стр. 51.

№ 50.

Левски до Орханийци и околнитѣ села.

За неизбежностьта отъ борба да се срине безчестното робство. Оформено съзнание за теророъ противъ несъзнателнитѣ и опачнитѣ българи. Подиръ 30—40 дни общо събрание на емиграцията. Делегация изъ Българско. Да се бърза съ събиране на пѫтни пари, дорде не се е размразилъ Дунавъ. По подиръ общо събрание въ Българско.

872. Јан. 29.
Брой 2.

Братія чл. на Ч. Р. К.
Въ Орханіето.

Писмата Ви отъ 6. и отъ 15 Јан. получихме, и съдържанієто имъ твърдѣ добрѣ разбрахме, и срѣщу даденити Ви за законатъ, пращаме Ви и расписката, за която ще ни явите получилили стѣ, а законатъ ніе дошелъ іоще до насъ.

Пишите ни, чи сте като оногосъ, дето е заровилъ талантатъ и нататакъ, || пакъ давате ни надежда.[1])

Вище слѣдующето отъ насъ,[2]) || и дано не бѫдите вѣчь

[1]) Нѣматъ пари на ржка, но че ще иматъ. — Не притежаваме самото писмо на Орханийци, за да приведемъ текстуално признанието имъ. А сравнението е споредъ библейската притча за таланта (старинна монета): притежательтъ му го заровилъ нейде въ земята, забравилъ гдe, и сега нито може да му се радва, че го притежава, нито може съ него да зарадва другиго.

[2]) вижте кое имаме да ви кажемъ отъ наша страна.

като оногосъ, дето заровилъ талантатъ, но хора!![1]) ето: ніе ли жялно вѣчъ да бѫдимъ таквисъ! кой не знае тѣглилата на бѣдното ни отѣчество, и кой Българинъ вѣче не вижда кивиничната си рана отъ тиранинатъ, която са въкопава отъ день на день![2]) || сѣки знае, и сѣки Българинъ вижда, нъ аквое![3]) || едному и кокалите захванала да му прояда тазъ роклѣта живиница, и за него е, (е ясно, че трѣба б. р.) чясъ онапрѣдъ да умре съ пушката въ ржкѫ, [готовъ за революция!] || той не иска насърченіе на думи || а други, като іоще е сяща болките на тази живиница която го е заяла съ цѣль, а дояде него, чи послѣ да захване (и б. р.) Дѣцата му, и ьй нататакъ.[4]) Нъ щели глѣдаме ній съ страдающите[5]) на акивато хладнокръвни, и мними родолюбци, които ни жялатъ и на Децата си![6]) Не! не! ни чясъ! || и казано е вѣче своода чиста или смърть.

Ній насърчяме всичкити чле(нове) и съочясници, въ на одната ни свяа работа да бѫдѫтъ вѣрни, и постоянни въ ко отношеніе къмъ цѣльѫ, като зематъ по напредъ предъ и и рѣчьѫтъ: по добрѣ смьрть чесна, нежели смьрть безсна || и наистина: който постоянствова до край неговото е

[1]) но да бѫдете изпълнителни и достойни членове на Комитета.—На а сѫщото мѣсто, следъ хора!! Левски собственоржчно поставилъ здица за знакъ на бележка подъ страницата. А долу, подъ страниа наистина стои пакъ звездица и срещу нея бележка: Това точно кто сіе, така и ще и да стане, но за другитѣ села се хваща отъ звездата за сяко.—Отъ което трѣбва да сѫдимъ: не настоящиятъ текстъ на писмото до Орханийци е само черновка. не то е черновка и за всички села въ Орханийско, въ които има Р. Комитети и до които Левски ще да е изпратилъ сѫщото писмо. не писмото до Орханийци ще бѫде точно копие отъ черновката и не всички други писма до селата нѣма да съдържатъ не само пър-з два кратки пасажи отъ черновката, но още и обръщението тукъ дветѣ начални мисли до самата звезда. — След. до всѣко село ще за просто: ето не е ли и пр.

[2]) раната става все по-дълбока отъ день на день.

[3]) всѣки българинъ види тази горчива истина, но какво излиза действителность?

[4]) остава си съчувственикъ ужъ по дѣлото народно, ама на думи исърдчения само.

[5]) настраданитѣ.

[6]) които не жалятъ нито децата си!

неописана радость съ голѣмити му дарове [1]) отъ Българскіятъ народъ. И ето чясатъ е сега,[2]) което да спечели сѣки.[3]) Още като някой си:[4]) ама ако умрѫ! || то нія му казваме чи[5]) нѣговото имѣ, на вѣкъ остава живо, || заслугата му, ще са прадава на Деца, унуци и пр. Слѣдователно да са спечели този святи Даръ, и отъ Бога вѣнецъ, тряба по напредъ да са жертвува сичко па и себѣ си! а и сѣки тряба да даде баръ най-малко Десетъкътъ отъ имуществото си! Това е данъкътъ дѣто Ви са писа— || когото, колкото по скоро да глѣдате. да го приготвити, || и то точно споредъ състоянието си: || защото ако са усети отъ послѣ чи нѣкой утай, или отрече помощѫ си, ще доде врѣмѣто което е вѣчъ близо, и ще са обезчести отъ цѣліятъ Български Народъ. — Ако сега са утарваше[6]) отъ нашіятъ ношъ! || който послѣ малко[7]) ще захване да испълнява длъжностите си срѣщу опачните {мними родолюбци, които обещаватъ за когато чакъ видатъ} || и (които б. р.) предлагатъ сякакви извиненіята като: че ушъ му било припятствовало незнамъ какво си, и неприлягало му да земе участіе, || пари не дава; да не би да узнало Тур. Прав. || или пѫкъ готови пари нямалъ, || и тѫй нататака. — Натакивато за извиненіята имъ, казахме и пакъ ще кажимъ: че чисто народніятъ Българинъ, който е разбралъ, и вижда мѫките, и неволите, на миліятъ ни народъ, който е усетилъ вѣче въ сърце-то си всѣкидневнити горѣщи и крьвави сълзи на нашите обезчестени майки, Братія и сестри!!! отъ тиранинатъ! || то за него няма страхъ, || няма извиненіята никакви || а смьртѫ му е самата утѣха и душеспасеніе. — Която смьрть заслужава горѣ-

[1]) признателность.

[2]) е ударилъ.

[3]) всѣки да спечели туй високо дарение на народа си.

[4]) и още, както казватъ нѣкои:

[5]) та ние това му и казваме, че . . — Цѣлиятъ този пасажъ отъ писмото, и по стилъ и по тонъ, е една проповѣдь изъ Свещеното писание.

[6]) се отървѣше.

[7]) Споредъ датата на настоящето писмо—29. I. 1872 г., решението да се събератъ пари отъ чорбаджийтѣ чрезъ тероръ, което формално се взе на Общото събрание отъ края на априлъ с. г., е било установено още отъ началото на годината, когато Левски е въ Букурещъ. А може би и отъ по-рано. Но кому отъ двамата е принадлежало авторството на плана за терористическия начинъ на изнудване—за това нѣмаме по-точни фактически указания.

рѣчената ни слава отъ българскитъ народъ, || и вѣнецъ отъ Бога. Инакъ отъ това [1]) той не е Българинъ, не е христіанинъ, не е чіовѣкъ! Слѣдователно, нему смьрть, смьрть и смьрть.[2])

Подиръ 30—40 деня ще испроводиме лицето ни Асланъ Дервишоглу съ іоще някой и други за въ Влашко, дето ще стане скупщина отъ чисто народни Българи, отъ разни мѣста, извънъ живущіи отъ Българско. Тамъ ще се дава мненіе, върху всичкити ни народни работи, споредъ обстоятелствата Общото положеніе въ Европа. Това тяхно вишегласно мненіе, ще са даде тукъ въ Ц. К. а ний пѫкъ ще распратимъ сичкити ч(ястни) комитети, да свикаме представителите, и по вишегласіе ще правимъ всичко.

Хората ни, които ще са испрататъ отъ Ц. К. за въ Влашко, тій са испращатъ съ миссія да вършатъ и други работи и, за които отъ послѣ ще Ви съобщимъ. Слѣдователно, не трябатъ по вечко пари, затова ще глѣдате колкото е възможно по вечко да зберете и да ни ги внисете 10—15 дена напредъ, до патуванието на хората ни; защото, ще глѣдаме колкото е възможно поскоро да отидатъ и да са върнатъ, до като не ни са протръгнали Вапоритѣ, защото принуванието имъ понататакъ, и на самъ е твърде опасно, па времѣто ни не чякѫ—хѫ!!!...

До където са върни Лицето ни чрѣзъ когото са разбиме съ Васъ, и Вий съ насъ![3]) Вій се подъ сѫщити бешки ще оправяте писмата си, и съ надписатъ пакъ Асланъ Дервишіоглу Кѫрджялѫ.

Н. Б. II. А. п. 60, № 8036.
Арх. т. I, № 26, стр. 53.

[1]) не постѫпи ли, не чувствува ли така —

[2]) Тази неумолима логика у Левски, която му диктува отъ рано заключението за смъртно наказание на безчувственитѣ, при оная имъ наивность и непосрѣдственость на сѫжденията у него въобще, ни дава право да предположимъ, че той е истинския авторъ на терористическия планъ.

[3]) Левски, който още се мае въ Букурещъ.

№ 51.

Левски до новооглашени въ Комитетското дѣло.

Радость. Трѣбватъ задружни сили, за да възобновимъ пакъ славната си древна държава и да станемъ равни съ другитѣ народи на Европа. Да събиратъ пари. Да пращатъ често свой човѣкъ въ познатия центъръ за споразумение.

Г-да!

Писмо то Ви отъ 14 февр. получихъ и съдържаніе то му разбрахъ. Радвамъ ся, че и Ви (ако и по кѫсно) сте влѣзли въ работѫ. Братія! Възобновленіе то на нишя та славна (прѣди) държява, отърваніе-то ни отъ проклѣты Агаряне, за да си добые пьрвѫ-тѫ честь и слава наше то мило отечество Българско, най-послѣ да бѫдемь равни съ другы-ты Европѣйскы народы, зависи отъ нашы-ты собственни задружни силы, || като е тъй, Вамъ подлѣжи да ся покажите достойны, вѣрны и неустрашимы въ всѣко отношеніе. Дързость братія и напрѣдъ! Ваше-то съучястіе въ народно-то ни дѣло, ще остави имяна та Ви неизгладимы въ народнѫ-тѫ ни исторія... || само умно работете. Трудете ся та да събирате пары! || зачто-то нужда голѣма имамы. Начесто си испращайте човѣкъ до познато то Ви село и са настанявайте, споразумѣвайте и насърдчайте.

Тыя дни ще испратя писмо то Ви на Ц. Ком. и ще му явѫ за Ваше-то участіе въ дѣло-то.

Като Ви поздравя сьмь Вашь

Асл. Дер. Кѫрж.

1872 февр. 19-ый. [1])

Н. Б. П. А. п. 60, № 8047.

№ 52.

Левски до Орханийци.

Да явятъ на ближни пунктове представителитѣ (делегати) и да сѫ готови за Общото събрание. Може единъ да се опълномощава отъ повече мѣста. Разноски по 10 лири т. Известие следъ 15—20 дни за тръгване. Пощалионътъ ще почака доде се споразумѣятъ съ околийтѣ.

[1]) Безъ опредѣленъ адресъ.

1872. 28 Фев. На кѫржтъ въ Тракія.

Братія чл. на Ч. Б. Р. К.
Въ Сюлюманъ-ооглу Даудъ.[1])

Явете на Бочукооглу[2]),Дервишіоглу Мехметъ-Кѫрджялѫ,[3]) и отъ Васъ, или отъ Хасанъ Касанъ,[4]) да бѫде приготвенъ Представителѫтъ отъ тія мѣста по единъ безъ друго, пѫкъ отъ сичкити други мѣста да дадатъ припорѫчителството си тямъ [отъ сяко място упълномошно писмо когото изберѫтъ]. На представителити за разноските имъ тряба да имъ дадатъ не помалко отъ 10 л. тур. || и послѣ 15—20 дена ще имъ известимъ да тръгватъ.

По бързайте, и явете на сичкити познати Вамъ мѣста.

Съ приносящіятъ Ви, ще ни явите какъ стѣ направили. — Който ще почяка до като предложите на речените ни мѣста, и земете отговоратъ имъ.[5])

Ас. Дер. Кѫрджялѫ.

Н. Б. П. А. п. 60, № 8049.
Арх. т. I, № 27, стр. 56.

№ 53.

Левски до неизвестенъ Ч. Комитетъ.

Наставления за представителя, когото ще избератъ. Безъ разликатъ подобни, съдържащи се въ други писма.

1872. Мартъ 24 Белг.

Братія чл.

Расписаса за Представителите по сичките ч. ко[6]) (скѫзано б. р.) днесъ послѣ 12 дена да трьгва за въ влашко призъ.

[1]) Орхание.
[2]) Етрополе.
[3]) Тетевенъ.
[4]) Правецъ или Гложене.
[5]) Съ ржката на Левски забелязано на обратната страница: Кое на Ч. К. (частнитѣ комитети р.) отъ 28 фев. 72. отъ А. Дер. жрджжлж – което ще рече: всѣко друго отъ означенитѣ мѣста, венъ Орхание, трѣбва да получи копие.
[6]) оповести се по всички частни комитети да си избератъ предавители.

де[1]) (скжсано б. р.) за полезно, това и Вія ще направите, съ белеш (скжсано б. р.) то така: Братія Представители! упълномощя (скжсано б. р.) на одраното кжсче книга, да гласоподава за насъ, и е (скжсано б. р.) съ потолкова, и толкова способни юнаци да носятъ (скжсано б. р.) които са намиратъ и еди колко за Войводи.. въ сичките (скжсано б. р.) мира са и еди колко орджіе, толкова гладки пушки, ата (скжсано б. р.) нети іоще отъ кога и отъ кого Віе подарена най напредъ ра (скжсано б. р.) и Вія какъ сте му пріели, и сега какви сте! и кога какво (скжсано б. р.) писано отъ Ц. К. || срѣщалили сте нѣщо недобро по ва (скжсано б. р.)

въ упълномощіето на Представителятъ, няма да (скжсано б. р.) тому, ни отъ де иди, а за увѣреніе нему, ще носи (скжсано б. р.) книга, и асъ като го поискамъ той тряба да ми го (скжсано б. р.) съ една съ другата половина ще са разбере отъ дее.

Когото изберете за Представитель, дайте му 3 (скжсано б. р.) писмо съ одраната книжка, въ него е написано неговата (скжсано б. р.) до кжто иди и да са върни.

за разноски ще го снабдиты не по малко отъ 10 л. т. (скжсано б. р.)

Ас. Дер. Кжрджялж.

Н. Б. П. А. п. 60, № 8051.

№ 54.

Левски до единъ представитель за Общото събрание.

Да мине за Влашко презъ дето му е по-лесно. Да се яви на Гюргево въ х. Петровия ханъ, да земе стая горе, дето на вратата има написана главна буква „Р". Ако нѣма този белегъ никжде, да влѣзе въ коя и да е стая и да напиши самъ „Р" на вратата. Особенъ начинъ какъ да се разбере съ по-новъ, който дойде следъ него и почука.

(скжсано б. р.) ...2 мар. 24 Бълг.

Представителю!

(скжсано б. р.) одраното кжсче книга, земи и белѣжките споредъ писмото (скжсано б. р.) са за въ влашко призь дето тіе полесно,

[1]) презъ дето намѣри за по-лесно.

а тряба да излезешъ (скжсано б. р.). во на х. Петровіятъ ханъ, и нека да ти дадатъ стая на гор (скжсано б. р.) тъ отъ дѣсна или на лѣва, отъ дворатъ пригледай на всич (скжсано б. р.) ай на горніятъ като отъ одвънъ на вратите има ли запи (скжсано б. р.) тебишеръ главна буква Р. ако няма то влезъ въ една (скжсано б. р.) а запиши изъ вънъ на вратата съ тебиширь главна буква (скжсано б. р.) и като доди някой отъ одвънь и рече: наши сме: тогава извътри (скжсано б. р.) ряба да го накарашъ да ти разясни буквата Р. която значи Революція, и тогава можете да бжднте въ една стая, да си раз (скжсано б. р.) ждате, и приказвате за всичко, нъ ти, ни другіятъ нямате (скжсано б. р.) зо да са питате кой отъ дее.

Буквата Р. ще бжде написана само на една стаж чрѣзъ (скжсано б. р.) ще става посрящаніето.

Ас. Дер. Кжрджялж [1]).

Н. Б. П. А. п. 60, № 8051.

№ 55.

Левски до Орханийци.

Предписва представителитѣ отъ Орхание, Тетевенъ и Етрополе да ъгнатъ до 15—20 дни.

Братія чл. на Ч. Б. Р. К.
Въ Сюлюман-оогулларъ-Даудъ.

За Преставителите. отъ Васъ, Етрополѣ, и Тетевени, нѣка ждатъ готови послѣ 15—20 дена, и снабдени съ по 10 л. т. сетъ лири турски. [2])

Н. Б. П. А. п. 60, № 8122.

[1]) На гърба на горнитѣ две писма — №№ 53 и 54, които но- ь единъ и сжщъ инвен. №, е поставена следната бележка отъ Левски.
Копіе представителите
на 1872. Мар. 24: за въ влашко.

[2]) Писмото е отъ кжде срѣдата на мартъ 1872 год.

№ 56.

Левски до Дервишогларъ и Хасанъ Касанъ.

Упрекъ задето писали, че имать избрани представители, а сега нѣматъ такива: пишели и говорѣли, че знаятъ нѣщо, което не сж знаяли. Като нѣмали свой човѣкъ, нека да опълномошатъ Левски. Опжтване какъ да напишатъ пълномощното си.

Братія Дервишоогларь Мее(медъ) Кжр(джалж) [1] и Хасанъ Касанови! [2]

Хора за чудини стѣ! || защо пишите, и говорите, за онова въ което іоще нисте увѣрени, и казвате го това е! || нали разбирате чи както са писало вамь въ едно и сжщо врѣмѣ, така сжщо са е писало по сичкити р. к. || и за да са приготвать ведно, и сжщо време. Казахте чи имате Представители добри и готови, а сига нищели! Като какво разбирате тасъ работа, която е най важна и деликатна, та днесь едно да са хорати, а утри друго! Недейте да се показваме предъ Вънкашните ни братія, неспособни и страшлювци, || защото, тій като ни глѣдатъ таквисъ, нищжтъ и да ни вярвать чи ній вѣче чувствоваме за свобода, и чи день напредъ глѣцаме да отхвьрлемь ярематси отъ вржтжтъ! Пжкъ отъ тамъ чякаме голяма помощь! Се като ни видатъ сега какви момчета са пращатъ за Представители, за колко ще ни уценжтъ отъ тамошнитѣ братія. Вище баръ и направете упълномощіята си като хората, въ което да забелѣжите ако би имали пълно довѣріето си въ мене, и речете така: Братія Представители! нашіятъ членъ е Асланъ Дервишіоглу въ него имами напълно довѣріето си, || той познава най-добре духатъ на селените ни и гражданите ни, || той съ една дума по тънко ни познава въ всичко, || и той каквото направи направено е за насъ; || и чіовѣкатъ, който се испраща отъ насъ е представитель да засвидетелствува за сжщіятъ, || и да земе смѣтка отъ него, споредъ писмата отъ Ц-тъ ни К-тъ.[3]

Н. Б. II. А. п. 60, № 8101.
Арх. т. I, № 29, стр. 57.

[1]) Тетевенъ.

[2]) Навѣрно Гложене, за което се споменава още името Скендеръ Ефенди. Или е нѣкое друго близко село: Правецъ, Осиковица и др. Това днесъ не може вече да се провѣри съ изискана точность.

[3]) Писмото е отъ къмъ края на мартъ 1872 год.

№ 57.

Левски до Търновци и Лѣсковци.

Нека всѣкой се увѣри по-напредъ въ неизбежностьта на дѣлото, слѣпо никой да не се повежда. За сега на Общото събрание отива той самъ, Левски, отъ страна на Ц. К., заедно съ представители по единъ отъ окржжие. Ще вематъ мнението нашитѣ братя тамъ и после Ц. К. ще държи общъ съборъ въ България за истинско решение. Опредѣлятъ се качествата, на които да отговарятъ представителитѣ. Известнитѣ наставления съ какво да се снабди избраниятъ представитель. Да тръгне следъ 7—8 дни.

1872. 30. мар. Бъл.

Братія чл. на Ч. Б. Р. К. въ Тър. и Ля.

Писалисме посичкитѣ ч. к. и приготвилиса; || казваме и Замъ: Вище, съберетеса, кажете и на онія които казватъ, чиса България! || и (които твърдятъ че—б. р.) желаяли да работатъ за освобожденіето Българско, нъ нямали довѣріе въ работите! || ... това е и наше (мнение б. р.) отколж казано: ляпо никой да са ни повожда въ работа, || защото на такъвъ никога му ни повѣряваме тайна. Ето какво: отъ стърнж на ичкото Ваше окржжіе, изберете единъ свесенъ Представиель който е разбралъ въ какво положение сме въ Българко, || и въобще (изберете единъ, който е разбралъ б. р.) дуатъ на селените, и гражданите ни къмъ цѣлта, || и дадоди ь Влашко, || тамъ дето ще стане скупщина, отъ Българи истонародни отъ разни мѣста извънъ живущій отъ Българко, || ще даватъ мненіе за работите ни отъ тукнататъкъ споедъ общото положеніе въ Европа, || и обстоятелствата въ ългарско, || това тяхно мненіе щеса принесе тукъ въ Ц. К. по вишегласіето на сичките ч. к. ще са рѣши сждбата на ългарскіятъ народъ, съобразно съ врѣмѣто, || за сега тамъ Влашко, отивамъ асъ, отъ стърнж на Ц. К. съ горните едставители, || ще явимъ работите ни какъ вьрвжтъ въ лгарско || и врьху това ще земемъ мненіето на нашите атія отъ тамъ || послѣ това ще дамъ смѣтка предъ сичките едставители, отъ стърнж на Ц. К. де и колко пжти са прани наши хора, каквогіе срѣшнало, отъ де, какво са зели, дали, и какво има готово. Смѣтка, която ще са даде на ки Представитель, да я поднисе предъ очи на секи членъ народната работа. Следователно, на Представителятъ Ви,

тряба да дадете слѣдующитѣ белѣшки, съ упълномощіето така: Братія Представители! Упълномощяваме приносящіятъ на одраното кѫсче книга,[1]) да гласоподава за насъ и едно, двѣ, и пр.[2]) || сега съ по толкова, и толкова способни юнаци да носятъ оржжіе, между които са намиратъ и еди колко способни за Войводи, || въ сичките тія има толкова шишинета, гладки пушки, леворвери, и пр. || а колко на ново повикани. Отъ кога, и отъ кого Віе подадена най напредъ работата, || и Віе каксте му пріели. || и досега какви белѣжки не добри имате въ него, || кога каквото Віе било писано отъ Ц. К. ималоліе нѣщо недобро по Ваше мненіе. Въ упълномощіето на Представителять няма да пишите, ни името му, ни отъ де иде! а за увѣрѣніе нему отъ де иди. и кой е, ще носи въ себѣ си одраното кѫсче книга, || и асъ като муги поискамъ той тряба да ми го даде, || и като го присъединѫ съ другата му половина, ще знамъ.

Когото избѣрете за представитель, дайте му запѫчятаното писмо[3]) съ одраното книжче, защото въ него е написано неговата сигорность до къто иди и да са върни.

За разноски ще го снабдите не по малко отъ 10, л. тур. десеть. Пѫтѫтъ му за влашко, призъ дето види чи муе по лѣсно.

Отъ днесъ послѣ 7—8 дена нека трьгва, || по редѫтъ въ писмото му отъ дето щее Представителятъ, отъ едното, или другото място, тряба да земе отъ дето няма Пред. Сѫщѫ припоржкѫ,[4]) съ одраното книжле заедно, което Ви пращаме, за едното, и за другото място. || Който Ви поднесе писмото, като види какъ ще направите, тогава ще Ви даде одраните книжки, съ писмото на представителятъ.

Ас. Дер. Кѫрджѫлѫ.

Изъ Миналото — подъ редакцията на П. С. Кършовски, кн. I, № 6, стр. 34.
Изъ частния арх. на Маринъ Цонзаръ̀тъ въ Лѣсковецъ.

---

[1]) Кѫсче хартия съ надписано име на селото или града и прерѣзано на две презъ надписа: едното кѫсче пратено на Левски,—другото дадено на представителя. Като се срещнатъ, съпоставятъ двете кѫсчета и се упознаватъ. (Вж. факсимиле — образецъ въ края на тома).

[2]) Изброени всички сведения споредъ заповѣдьта отъ писмо № 48 и др.

[3]) съ пълномощното и сведенията.

[4]) Пълномощно и отъ другого мѣсто, отъ дето нѣма представитель. Подразбира се, че отъ Търново и Лѣсковецъ е решено да върви само единъ. Той ще има писмо и отъ другото мѣсто, а сѫщо и одрано листче, приготвено за тамъ.

№ 58.

Левски до Сливенци.

Праща 94 печатни разписки (квитанции). Да се даватъ срещу вноски отъ чорбаджийскитѣ писма. Указание какъ да се попълватъ. Да се бърза разумно въ дѣлото. Тръгналитѣ безчетъ шпиони на властьта. За самоубийството на Ангелъ Кънчевъ. Било просто нѫщо. Не знаялъ отъ страхъ, какво да прави. Но честна смърть. Въ кореспонденцията да не се довѣряватъ само на комитетския печатъ, доде не видятъ саморѫчния подписъ на Левски. Какъ тълкува причинитѣ за смъртьта на Ангелъ Кънчевъ

1872. 4 Ап(рилъ) Бъл(гария).

Братія чл(енове) на Ч. Б. Р. К.
Чрѣзъ Стамболлу Мехметъ Ефенди.

Пращамъ Ви печатни расписки 94 листе съ по първите ви за 24. Сичкити деветдесеть и четири. първити отъ брой 50—73, а сегашнити отъ брой 137—191. чясни, а общи часни комитетски отъ брой 22 до 43.

Ще ги давате споредъ Чюрбаджийските печатни писма[1]) и секиму който желае отъ се сърце да жьртвува предъ Олтарятъ на народніятъ Жьртвеникъ.

Чясно, секиму ще давате отъ часните, а кога една община, т. е. някой ч. комитетъ дава отъ общо-сабраните пары ще давате отъ общите, ще пишете по редъ: въ Българско, дена, месеца, и коя година, отъ кого пріети! отъ Ч. комитетъ ли, или отъ друго лице! и въ кое мѣсто. Чрѣзъ кого пріети, чрѣзъ ч. комитетъли, или чрѣзъ друго лице, отъ което мѣсто. Сѫщото написаното въ листата ще се пише и въ малкото кѫсче което остава (кютюкъ). и то ще Ви бѫде правата смѣтка, която ще предавате отъ врѣме на врѣме въ Ц. К.

Вище въ простата книга Примѣръ, както за отъ ч. комитети, така и за отъ ч. лица като: приехме отъ Г-на подъ брой № 1-во въ Стамболлу Мехметъ Ефенди. Ще ся прирязва ризъ средъ словата и ще оставатъ малките кѫсчета нарезни (кютюкъ).

Брой слѣдъ брой ще са даватъ. На секи градъ, или село, хваща са отъ № 1-во и пр. не по имената сѫщи.

Ас. Дер. Кѫрджялѫ.

---

[1]) Покаително-заплашително писмо отъ мартъ 1871 год.

Споредъ Времѣто, тряба Бързаніе! . . . || нъ и твърде умно, защото има цяла Ордія шпиони, пржснати по сичко Българско и то учени магарита.

Научили сте са чрѣзъ весникатъ за А. К.[1]) чи са е убилъ въ Русчукъ и нищо няма намерено въ него, || чіовѣкъ проводихме и разбрахме по тънко: просто нищо! Страхжтму е причинило да ни знай какво да прави. Остави името си безсмъртно. За честнити хора е такава смьртъ! Безъ подписката ми да ся ни повѣрявате и на печататъ! Пада въ ржце, и приработваса! Ни на вчерашніятъ работникъ,[2]) || защото отъ тая проклѣта шпионска ордія лесно може би да са излъжи безъ да знае,[3]) || ставалое, и става! За Ангеловото така искамъ да повярвамъ.[4])

Небойте са Братія Български синове, отъ такава смъртъ! Защото е най-сладка, чесна, и правата смьртъ цнесъ за секи Българина. Дьрзость! и постоянство! Врѣмето е близо, ще видимъ и Свобода.

Сжщий.

П. Б. П. А. п. 60, № 8101. Арх. т. I, № 32, стр. 59.

№ 59.

Левски до Троянския Частенъ Революционенъ комитетъ.

Да го осведомятъ, дали сж поканили по видните си лица (чорбаджии) на работа. Какво сж направили съ други, които съчувствуватъ, но нѣмали довѣрие. За представитель въ Влашко. Ако не желаятъ да опълномощатъ Ловченския представитель, нека посочатъ свой. Разноски повече и опасность отъ повсемѣстни представители. Съ какви сведения да снабдятъ представителя си. Да тръгва до 2—3—4 дни.

[1]) Ангелъ Кънчевъ.

[2]) да не се довѣряватъ ни на вчерашния работникъ.

[3]) лесно може нѣкой да бжде изпъганъ (подведенъ) и да издаде нѣкого, безъ да знае.

[4]) За смъртьта на Ангелъ Кжичевъ предполагалъ, че нѣкой отъ безчисленитѣ шпиони на властьта е подвелъ нѣкое комитетско лице несъзнателно да подскаже нѣщо по адресъ на самоубилия се, който при обикновения опитъ да бждатъ по придирчиви при провѣрка на документитѣ му на пристанището въ Русе, преди да тръгне съ парахода презъ Дунава за отсрѣщния брѣгъ, почувствувалъ се е съвсемъ издаденъ, безъ да има явни указания, нито улики, за това предпочелъ да се самоубие.

1872. 4-й Апр., България,

Братия чл. на Ч. Б. Р. К.

„Какво стана съ законътъ Ви? Направихте ли бѣлѣжки върху него или по съдържанието си е добръ за Вази? Като Ви бѣхме задължили, по заповѣдьтж отъ Ц. К. да съобщите работата ни и на нѣкои и други отъ по-пьрвитѣ Ви лица по име[1]) и да даджтъ рѣшението си сѣки за сѣбе, гдѣ е гласътъ ни?[2]) || или, ако небждите имъ съобщили, незнаете ли, че спадате въ сждъ. споредъ законътъ? Отговорете ни явили ли сте имъ и сѣки за себѣ си какво е казалъ: || ще бжди ли съ нази и съ народътъ, || или противъ нази и противъ народътъ е? Явете иоще и на ония, които казватъ, че сж Българи и желаjли да работjтъ за народното ни освобожденіе, нъ нѣмали довѣріе въ работитѣ! Това и ние отколе сме казали: никой да се не повожда слѣпо въ работата, защото на гаквисъ никога нѣма да имъ повѣримъ тайна. Слѣдователно, ето какво: писали сме по всичкитѣ Ч. К. да си избержтъ и приготвятъ прѣдставители за въ Влашко и приготвили сж. Казваме и Вамъ, ако нѣмате довѣрие въ Ло[3]) представитель и да му дадете упълномощителното си да гласоподава и за Засъ въ засѣданието, то, по вишегласие да си изберете прѣдставитель, който е позналъ духътъ на по-голѣмата ни часть отъ народътъ ни къмъ цѣлта и въобще състоянието му; а познава и обстоятелствата въобще въ Българско какви ж; || защото тамъ въ Влашко (въ заседанието), ще бждатъ ора чисто народни, прѣдставители българи. извънъ живущи гъ Българско отъ разни мѣста, || а отъ тукъ азъ съ горѣбченитѣ ни прѣдставители, по рѣшението на Ц. К. ше явимъ аботитѣ ни какъ вьрвjтъ въ Българско и доде сж дошле, || орху което ще даватъ мнение за отъ тукъ нататъкъ какъ нѣба да вьрвjтъ работитѣ ни, споредъ обстоятелствата ни , Българско и общото положение въ Европа; || и това тѣхно ение ще се принесе тукъ въ Ц. К. и по вишегласіето на чкитѣ ч. к. ще се рѣши сждбата на Българскиятъ народъ,

[1]) Покана къмъ влиятелни и богати лица (чорбаджии) да подпятъ морално или материално дѣлото.

[2]) до где сте стигнали, до коя степень сте се отзовали на гласа ? Какво сте извършили?

[3]) Ловченския.

съобразно съ врѣмето. Иощe работата ни тамъ е да дадемъ смѣтка отъ страна на ц. к. на всичкитѣ прѣдставители: гдѣ, колко пѫти се е провождало съ народна цѣль наши хора, а какво ги е срѣщнало, отъ гдѣ какво съ зели и дали и какво има готово. Смѣтка, която ще се даде на сѣки прѣдставитель да ѭ поднесе прѣдъ очитѣ на сѣки членъ на народната работа.

Братия! побързайте и направете упълномощително си за Ло прѣдставитель, за да не се харчатъ повече пари и представителитѣ да се несъбиратъ много, та да пада работата ни въ подозрѣние || или пъкъ, ако нѣмате точно довѣрие въ сичко на Ло, то и за Вашиятъ трѣбва да стане упълномощителното така: „Братия прѣдставители! упълномощаваме приносящиятъ на одраното късче книга да гласоподава за насъ и едно, двѣ и пр. села, съ по толкова и толкова способни юнаци да носятъ орѫжие, между които ся намиратъ и еди колко способни за войводи; || и въ всичкитѣ тия има толкова пищинета, гладки пушки, револвери и пр.; || и толквва има за първо повикване. Отъ кого и кога Ви е подадена [1]) най-напредъ работата и Вие какъ сте му приели; [2]) || до сега нѣкакви бѣлѣжки имате ли въ него,[3]) || отъ Ц. К. кога каквото Ви е било писано срѣщали ли сте нѣщо не добро по Ваше мнѣние || и съ една дума за сега какви сте“.[4])

Въ упълномощителното си на прѣдставительтъ нѣма да бѣлѣжите ни името му, ни мѣстото отъ гдѣто иде. А за увѣрение нему отъ гдѣ и гдѣ е прѣдставитель, ще носи въ себѣ си одраното късче книга и азъ като му го поискамъ, той трѣба да ми го даде и като го присъединѫ съ другата му половина, ще знамъ.

Ако нарочно отъ Ваша страна си испроводите представитель, за разноски трѣбва да го снабдите не по-малко отъ 10 л. турски (десеть), ако ли упълномощите другиятъ (въ Ло), ще му дадете 5 л. т.—петь. Пѫтьтъ му за тамъ, прѣзъ гдѣто му е по-лесно, || но трѣбва да излѣзе на Гюргево и отъ днесь послѣ 2—3—4 дни да тръгва.

Съвѣтвайте се добрѣ за прѣдставительтъ, защото то е най-деликатната и важната работа, — да нѣма отпослѣ нѣкой да останѫтъ въ недовѣрие за прѣдставительтъ? . . .

[1]) сте посветени най-напредъ въ работата.
[2]) какъ сте му възприели указанията и поржчкитѣ.
[3]) не ви ли е сторена нѣкаква неправда отъ негова страна.
[4]) въ какво положение се намира за сега дѣлото у васъ.

Когото изберете за прѣдставитель, дайте му запечатаното писмо, въ което е написана неговата сигурность. До като иди и да са върне други нетрѣбва да знае. —

Асланъ Дервишооглу Кѫрджалѫ.

Спомени и очерки — М. Ив. Марковски. кн. I, стр. 82.

№ 60.

Левски до Сава Кършовски въ Елена.

Получилъ изпратенитѣ пари. Може да дойде до 1—2 месеца. Иска да се запознае съ Х. М.

Баіо Савва!

Писмото съ 150 л. т. ми донеси О. М. [1]) чрѣзъ когото испращамъ расписка-тѫ за предаваніе и увереніе и исканитѣ ком. книжа.

До 1—2 м. можи да дода и тогава ще ви дамъ наставленія и знакове за да не би пропаднало нещо и ще запознаѫ Х. М. [2])

Явете до кой кардъ сте дошли.

Поздравлявамъ Ви съ д. Д.[3]) искренно и Братски.

Ас. Дер. Кѫрджалѫ.

1872. 5 Апр. Българско.

Изъ Миналото — подъ редакцията на П. С. Кършовски кн. 1, № 20, стр. 89.

[1]) Отецъ Матей Преображенски (Миткалото).

[2]) Хаджи Михаилъ Н. Момчиловъ чорбаджия и голѣмъ богаташъ, синъ на известния Куру Никола Момчиловъ и братъ на изъестиия учитель-граматикъ Ив. Н. Момчиловъ.

[3]) Навѣрно дѣдо Духовникъ Архимандритъ Галактионъ Хилендарецъ, исповѣдникъ въ гр. Елена, роденъ презъ 1842 г. въ с. Кременъ—еврокопско. Свършилъ богословското училище въ Бѣлградъ. Починалъ на 20.XI. 1894 г. въ Елена. (Бел. на П. С. Кършовски).

№ 61.

Левски до Сливенци.

Изпраща квитанции. Точни указания кой видъ за какво сж и какъ да се изпълнятъ — както квитанцията, която се откжсва, тъй и кочана квитанция. Днесь тръгва за Влашко.

1872. Апр. [1])

Братія чл. на Ч. Б. Р. К.
Чрѣзъ Стамболлу Мееметъ.

Ефенди.

Испращаме Ви печятни Расписки, които ще дава-те срещу дадените пари, споредъ чіорбаджійските печатни писма, и пр. || които би помагали парично въ Народното Дѣло. || Ще са даватъ въмѣсто името му, подъ №-ро, отъ едно, двѣ, и пр. въ едното село, въ другото село, захваща пакъ отъ първо №-ро, || а мястото отъ дето е чіовѣкатъ, ще са замѣни подъ друго име[2]) каквото и да е, или друго, село, или градъ, като: Пріехме отъ № 1,во въ Стамболлу Мееметъ Ефенди, въ мѣсто Сливенъ! Чрѣзъ, Ч. К. въ Стамбол. Мее. Ефенди, или чрѣзъ №-ро еди коеси, отъ което е мѣсто, толкова гроша, и словомъ толкова, отъ лири еди колко и пр. Сжщото ще са записва и въ малкото кжсче [3]) което значи (кютюкъ), || както захваща отгоре: брой, ще пишишъ колкото е записанъ въ белетжтъ. 187 , която е годината и месецатъ отъ, №-ро еди коеси, въкоето е място, || Чрѣзъ, №-ро еди коеси, или Чрѣзъ Ч. к. еди кое място. || Ще са одреже послѣ това кжсче, и то ще Ви бжде правата смѣтка, която ще предавате отъ време на времѣ въ Ц. К.

По сжщіятъ редъ ще са даватъ и Комитетскити (Общити) расписки, кату: Пріехме отъ: Ч. Б. Р. К. въ еди кое място и пр. както и другите.

---

[1]) Деньтъ трѣбва да поставимъ следъ 5.IV. (в. предидущето писмо № 58) и предъ 13 IV (споредъ № 59). Всѣкой случай по-близо до последната дата: къмъ 10.IV.

[2]) ще се постави псевдонимъ, като се пише име на друго село или градъ.

[3]) Контраразписка, оставаща въ кочана отъ квитанционния тевтеръ.

Испращаме Ви 55, листа отъ брой 137-до 191. И по първити отъ — брой 50—73 . . . 24 листа сичкити 79. седемдесеть и деветь листа. Чясни и други за Чяс. Комитети Общи,[1]) 15. петнайсять—отъ брой 29—43.

Отъ днесъ тръгвамъ за въ Влашко.

Ас. Дер. Кжрджялж.

Н. Б. П. А. п. 60, № 8056.
Арх. т. I, № 31, стр. 58.

№ 62.

Левски до Филипъ Тотю.

13, Априль 1872.

Днесь пристигнахъ блапополучно, [2]) и утрѣ тръгвамъ. [3]) лѣдай да додишъ и ти по-скоро.

В. Л-кій. [4])

Н. Б. П. А. п. 67, № 8623.—Арх. Д. Хр. Поповъ.
Арх. т. I, № 33, стр. 61.

№ 63.

Левски до Димитъръ Общи.

Засѣга противокомитетската агитация на Дякона Паисий, убитъ скоро сле това въ Орхание.

Д-тре!!![5])

Утрѣ тръгвамъ за Столицата[6]) ще мина презъ Карданъ.[7]) вѣстниятъ на тебъ и на всинца ни Николчо Арнаудовъ въ

---

[1]) Квитанции за внесени (общи) суми отъ име на Частния комитъ за Централния Комитетъ — въ различие отъ квитанций давани на кой комитетски членъ лично и отдѣлно за вноскитѣ му.

[2]) въ Турно-Магурели.

[3]) за Букурещъ.

[4]) Цѣлото е приписка къмъ писмото на Данаилъ Хр. Поповъ до рковатия воевода отъ сжщата дата

[5]) По съдържание на писмото трѣбва да е Димитъръ Общи.

[6]) Ловечъ.

[7]) Тетевенъ

Баіо!

Въ Букурещъ.

Ще доде човѣкъ отъ Олтеница ще ви даде писмо отъ мене отворено. || вище споредъ писмото и направете както трябя. Тій са Турятъ за работата защото имъ казахъ Че Главниятъ Центъръ е въ Българско. Повѣчето души мразятъ (постжпката б. р.) на Каравелова защото напада на Старите, || а другите народности като слушяли за това, ползовалиса.— || затова имъ казахъ, чи му са е рекло вѣче да не пиши ни за стари, ни за млади, || който кривъ и пречи на народатни ще са явява въ Ц. К. отъ дето ще са каже по сичките наши да знаятъ за това. Така и трѣба вѣче, || защото ето намиратса хора и като глѣдатъ на такива работи не зематъ участіе. || пжкъ въ състояніе (сж б. р.) доста да помогнатъ матеріялно, и! . . Усещамъ, и разбрахъ отъ много души въ влашко, по мнението имъ: ако тая работа са управлява отъ Българско то ще бжде работа, и ній земаме учястіе. [1])

Както Ви казвамъ за Каравелова отъ Олтеница, сжщо и въ Гюргюво нѣколко души го мразятъ за това, || пжкъ виждатмиса добри хора. въ Олтеница ми дадоха 2 л. т. безъ да имъ искамъ, || и асъ имъ казахъ чи ще добіятъ белетъ за тяхъ, || а теми казаха: ‘даваметиги тебе, нещемъ белетъ. Човѣкатъ който ще доде да Ви донесе писмото е нисъкъ, и русъ.

Драгой Стойчовъ.[2])

1872. Јун. 27. Т. маго. [3])

Н. Б. П. Б. п. 102. № 26.
Арх. К. Цанковъ, група 21—35.

[1]) — тогава и ний ще земеме участие, казвали тѣ.

[2]) следва знака на Левски.

[3]) Мжчно е да се допустне, че има съзнателно преиначаване името на града. Пжтьтъ (маршрута) на Левски за въ България личи ясно отъ следващето тукъ писмо. Въ Т.-Магурели Левски е дошълъ следъ като билъ посетилъ Олтеница.

№ 67.

Левски до Любенъ Каравеловъ.

Да прегледа писмата му до Филипъ Тотя и Ил. Лукановъ въ Одеса. Да приложи по единъ уставъ. Утре тръгва за Пикетъ, а отъ тамъ до 3 дни за въ България. Констатиралъ на разни мѣста изъ Влашко, че рѣдко българинъ нѣма да се зачисли въ организацията, но имало недоволни отъ Каравелова. За в. Свобода да се изпраща презъ Русе. Платилъ за печата. Да се даде на всички Ч. К. въ Влашко да съставятъ други Ч. К. Имало желаюши, а Каравеловъ не можелъ да ги знае. За Тома Панталеевъ, че не превелъ дадената му сръбска книжка. Да се натовари друго лице.

Бае Каравеловъ!

Въ Букурещъ.

Утри тръгвамъ отъ Тукъ за Пикетъ, а послѣ тридни може за Бжлгарско. Писмата ми за Одесса пригледайте ги, и въ двѣте писма ще турите по единъ уставъ.—Едното за Илія Лукановъ, добре да е запечатано и да са приключи въ Филиповото. Поскоро испратете уставите по Ч. К-ти въ влашко. Чарятко хора дето нещжсж зематъ за работа. Срѣшнахъ многозина хора да ви окривяватъ въ някой работи, и казватъ: Тая работа ніе (за б. р.) Каравеловъ, || залавямиса, защото знаемъ чи ще излѣзи на работа.[1]) || —защото Каравеловъ е човѣкъ, който казва: Ассамъ!!!.[2]) Испратетеми онова! на което тряба да се подпишатъ и онія Комитети, на които редставителите не бяха престигнали, изъ Българско, тряа да поднеса и да подпишятъ || весницити, до кжто ни-обіешъ второ писмо въ което датиса каже де, и де по олко да испращашъ, до тогава редовно ще ги испращашъ ъ Рушчукъ, до когото знаешъ. || —ще направишъ и особно исмо на Илариона [3]) да си отридагъ човѣкъ който ще ги

[1]) но пакъ ще се заловятъ, защото виждатъ, че рабстата ще се ведe на добръ край.

[2]) Каравеловъ се отнасялъ заповѣднически.

[3]) Драгостиновъ.

прійма отъ оногосъ, комуто си ги ти испратилъ. Петтѣхъ жялтици за печятатъ[1]) на Д. Хр. Поповъ дадохъ. На сичките Ч. К. въ влашко, ще имъ дадете право да съставляватъ и други Ч. К. защото има хора, пжкъ сичките неможете да знайте. — и споредъ уставатъ ще ги оправятъ до Ц. К. отъ отъ дѣто вѣче ще зематъ и даватъ. Налити казвахъ чи помногото хора знаятъ да сж припоржчватъ а не праватъ нищо! Казвахти и за Тома Пантелеевъ! видяхса въ Турно, попитахгу, за книжката привеллія е, а той ми каза че мислялъ дая даде на Мишайкова. Искай книжката, и намерете човѣкъ дая приведе, неіж и другите поскоро! па да са плати. || де останаха обѣщаніята на Евремъ Марковичов! ако ги испрати, нѣкаса приведатъ поскоричко на Български, и испратетемиги.

1872 Јун. 27: Т. Маго.

В. Л-скій.

Н. Б. П. Б. п. 102, № 27.
Арх. К. Цанковъ, група 21—30.

№ 68.

Левски до Кирякъ Цанковъ.

Днесъ тръгва за Пикетъ. Съставили комитетъ въ Турно-Магурели въ негово присжствие. Да имъ се пратятъ устави. Машината за пушка. Да му пратягъ брада и мустаци Мустацитѣ нито дълги, нито малки. Трогателно сбогомъ. Всичко чрезъ Д. Хр. П.

Баіо![2])

Испратете поскоро и тукъ нужните както на секи Ч. Ком. Председатель, подпредседатель, и касіеринъ, и 15 Члѣнове са съставиха до кжто бѣхъ въ Градатъ. Сега, и секи пжтъ, сичко ще испращате до Д. Хр. Поповъ.

днесъ тржгвамъ за Пикетъ.

Збогомъ, збогомъ, збогомъ.

1872. Јун. 30. Т. Магорелль.

Дрогоичо Ивановъ.

[1]) Стойностьта за направа на печатъ за вжтрешния Рев. комитетъ. Сумата внесалъ на Д. Хр. П.

[2]) К. Цанковъ.

Вище да са направи машината за пушката, дето да прави фишеците ѝ, вище дами земите и едни два чивта мустаки и брадж малко черникави || мустакити ни [1]) длжги, ни малки. Отпишетеми за парити да Ви ги испрата.

Сжщій.

Н. Б. П. Б. п. 102. — Арх. К. Цанковъ.
М. Сб. кн. XVI и XVII, № 10, стр. 769.

№ 69.

Левски до Кирякъ Цанковъ.

На 1 юлий, 9 часа (5 часа по европейски следъ обѣдъ) преминалъ Дунава и стигналъ въ Орѣхово. Въ Пикетъ срещналъ желающи да влѣзатъ въ Народното дѣло. Да откупятъ 500 пушки. Устроилъ начина на пренасянето. Ще ги изплатятъ отъ Българско и ще поржчатъ нови. Засега да се намѣрятъ жертвователи въ Влашко да кредитиратъ временно Българския народъ. Легенда изъ нрода, че единъ човѣкъ съ шарени очи ще освободи България.

Баіо![2])

Вчера по 9 чяса, отъ Пикетъ, за въ Оряово приминахъ Благополучно || всичкити писани мой глѣдайте поскоричко да ми ги испратите: мустаки, Брждж, машина за фишеци, и войнишкити Правила. || въ Пикетъ сж срешнжхъ съ Петръ Јордановъ и Катрановъ, искатъ да зематъ учястіе! вище.

За Принасяніе стока въ Българско, изнамѣриса място, || имаме и хора които ще го приематъ съ умайсторосанъ способъ. || —та вище и отпишетени,[3]) || акоса намиратъ родолюбиви Богати и да направатъ тая за случай на Отечеството ни: да поржчятъ отъ най добрата система 500, длъги като почапредса испитатъ на секи десетъ една, за да не излезатъ фалшиви, и катоги внесемъ въ Българско ще глѣдаме за малко време да имъ внесемъ парити, и да са поржчжтъ Още. Ако това направатъ нѣкой родолюбци, то по напред тряба дами отпишете да са разберемъ по ясно.

[1]) нито.

[2]) К. Цанковъ.

[3]) пратете.

Новинж: Нашите Т.[1]) казвать по Българите тукъ тамъ
че щяло да излезе отъ запасъ единъ човѣкъ съ шярени очи,
и той ще освободи България.

днесъ останалсамъ, безъ жѣлчички, и самъ, въ голѣми
мжки.

Поздравлявам Ви искренно, и цѣлувам Ви Братски.

1872 Юлій 2 Българско.

Драгомирчу Ивановъ.

Н. Б. II. Б. п. 102. Арх. К. Цанковъ.
М. Сб. кн. XVI и XVII, № 11, стр. 750.

№ 70.

Левски до Кирякъ Цанковъ.

По лице пжтуващо отъ България до Турно-Магурели, праща поржчки чрезъ Д. Хр. П. Яко получи отговоръ, ще изпрати подготвенъ човѣкъ да свърши работата. Въ Ловечъ, дето е съсредоточена кореспонденцията му, заварилъ писмо отъ Ил. Лукановъ. Пита що е станало съ дветѣ писма, за които е дума въ № 62.

Баио!

Приносящиятъ е, упълномощенъ[2]) до Данаила[3]) да му говоре нѣщо за Васъ[4]) || а Д. като по близо до Васъ, е, и безопасно.[5])—Приказаніята нему за Васъ, ще Ви ги съобщи, и Вія по скоро ще ми отговорите ако е възможно! та да Ви испрата човѣкъ, който разбира добрѣ по чивкатъ, да чете и да пиши.[6])

докато бѣхъ Тамъ, отъ Т. Маг. Писахъ двѣ писма за Одесса, едно за Филипа, другото за единъ ученикъ, Илия Луканов. Писмата бяха отворени, и чрѣзъ Васъ, въ Вашите писма притворени, || и пишяхъ Ви да имъ дадете по единъ

[1]) Търновци.
[2]) пратенъ.
[3]) Д. Хр. Поповъ.
[4]) да му говори за нѣщо, което има да изпълните вие.
[5]) като довѣрено лице, не е опасно да знае и той.
[6]) Иносказателно. Отнася се, навѣрно, за пушкитѣ, които ако сѫ готови, Левски ще прати човѣкъ да ги пренесе.

уставъ, || за това никакъ незнамъ какво стана, а тукъ намѣрихъ писмо отъ Илия Луканов, отъ 24 юнія, въ което казва: до сега отъ Васъ, никакво писмо нямамъ. Испрателили сте ги, получинили са, и какъвимъ е отговоратъ, явете ми.[1])

Сжщій.

Н. Б. II. Б. п. 102. Арх. К. Цанковъ.
М. Сб. кн. XVI и XVII, № 21, стр. 780.

№ 71.

Левски до Любенъ Каравеловъ.

Вестникъ Свобода да се изпраща презъ Русе. Ц. К. въ Букурещъ се забавилъ да изпрати уставъ въ Т. Магурели и Олтеница, дето се съставили нови комитети. Въ Българско и Тракия билъ вече разнесенъ всѣкжде. Следъ нѣкой день отъ днесъ ще тръгне да обиколи всички комитети. За лошитѣ постжпки на Д. Общи. Отъ време се изказалъ противъ Общи, но вишегласието надвило. За купената въ Букурешъ французска пушка и за отдѣлна капза. За иглянката, купена отъ Д. Хр. П. За попъ Кръстю, който отива въ Влашко да печати вестникъ; последниятъ свободно ще се разпространява въ България. За Величко Ефенди. За готвеното прилагане на терора и приготовляваното бийство на дяконъ Паисий.

№ 6[и].

Баио![2]) Вѣстницити Сво. отъ пьрви Брой получихъ деветь, не двайсетъ както бѣше думата.—Пращай ми двайсятъ. И парити няма да Ви забава за джлго времѣ. Вѣсницити ми изпращай редовно презъ Рушчукъ, и въ единъ денъ. || —вишъ, предѣли единъ денъ назадъ, та ако ви са случи даса забави въ печятанието си единъ денъ назадъ, то пакъ да може въ означеното времѣ да пристигатъ въ рушчукъ, || защото единъ день закжснялъ, отива цяла неделя. Така е наредена пощата.

Съ Вѣсницити заедно, получавамъ отъ Д. Хр. Поповъ писмо въ което ми са хвали, съ ново-съставеният имъ Коми-

[1]) Писмото е безъ дата. Писано е скоро следъ преминаване на Левски въ България, което стана на 1 юлий 1872 г. (вж. по-предното писмо № 64. Обажда се отъ Ловечъ).

[2]) Безъ дата. Произхожда отъ Ловечъ преди 5 юлий — преди Левски да е тръгналъ още по планираната обиколка. Едно отъ първитѣ писма, които Апостолътъ пише следъ като се е върналъ отъ Букурещъ.

летъ,[1]) чи добре трьгналъ въ Предприятието си, || но устав ите и пр. което трябаше досега да сти имъ испратили, неполучили още! Както отъ тамъ, сѫщо и отъ Олтеница[2]) Ви бѣхъ писалъ: че, съставихаса нови ч. к. || само поскоричко да имъ дадете нужнитѣ наставленія, уставите, и расписките, та да трьгнатъ поскоро въ пѫтѭтъ. — Ній тукъ, въ Бѫлгарско, и въ тракія, разнесохаса на сяко място и отъ днесъ послѣ някой день ще трьг(н)а да обиколѫ сичките ч. к-ти, и да имъ дамъ някакви тайни знакове за предпазване, отъ всяко нѣщо.

Д. Общій ще го извадимъ изъ службата му, поради неспособноститѣ му, || по онія мѣста дето бѣше отриденъ, готови съставени ч. к-ти, само да (ги) наглѣдва, и подканя въ работете имъ, и отъ време на врѣмѣ да дава смѣтка, то(й) излязалъ отъ границата си, || и споредъ както виждамъ по естествениятму характеръ, хвалби, помногото съ лѫжи, || предъ съочясниците вѣче,[3]) но, и по кржчмите на хората говорилъ: ей Братія! Купувайте си орѫжия, че знайтели, лятоска има нящо! Тукъ таме и лѫгалъ; че билъ принесалъ хиляда хиляди иглинячки пу(ш)ки, || и отъ дума налума разбере и Прав.[4]) || узнало и за името му, || и съ кѫкѫвто кон ходи, || то[5]) по сичкото онова окружие дириса подъ листо. — Правителството облякло хора съ Бѫлгарски дрехи, и показватса тук таме чиса народни, || казватъ чи биле испроводени отъ влашко да са срешнатъ съ Д. Общій и пр., || додоха нѣкой и други отъ онія стърни, членове отъ Народната работа, и казватъ: Д. Общій отъ нашитѣ старии да го махните, || и писарат му! Защото инакъ, несме вѣче въ работа. — Това заварихъ въ Бѫлгарско!

За Д. Общій, съ времѣ казвахъ чи нее за таквасъ работа, а само да го водишъ слѣдъ себѣ, || но нѣколко[6]) по вишегласие казаха.[7])

[1]) Сравни писмо № 63.

[2]) Вѣрно указание кои мѣста е посетилъ въ Влашко, преди да се върне отъ Общото събрание въ Букурещъ, отъ края на априлъ и началото на май 1872 г.

[3]) както и да е.

[4]) Правителството (турско).

[5]) та.

[6]) отъ Централния комитетъ въ Ловечъ.

[7]) по вишегласие го наложили да остане на работа.

Моля Ви, да задлъжите Панова[1]) или Ячу,[2]) тіи знаятъ ето купих пушката || да имъ дадеш пари да ми зематъ за ушката още петстотинъ фишека, || и машината дето щеше да ия[3]) направи французинатъ, да си пълна самъ фишеците, || петстотенъ празни фишеци, || но да Ви каже какса пѫлнѫтъ, а пишете ми ясно да мога даса разберѫ. || питайте французинатъ за тия фишеци неможе ли са набави евзѫтѫ дето али! Защото ніе[4]) капза, а по сичкото дѫно намазано съ акъвъ огнъ, || и дето са случи т. е. на която стърнѫ и да са бѫрни фишекатъ, иглата като удари, палиса.— Та ако може а достави такъвъ материалъ, да са туря пакъ въ изгѫрмети фишеци отъ сѫщіятъ огнъ, || тогава ние[5]) нужда да ми лувате повѣче фишеци отсвѣнъ двѣстя пѫлни, и триста разни, || и отъ сѫщиятъ материял да ми пратите || и да ми шите какса туря, и по колко.

За всичко дайте парите, || а аколи нямате вия, то мола нъ Ц-ва,[6]) или Спира, да дадатъ за мене назаемъ, не за ого,[7]) до два месеца ще имги внеса, || защото още са замавамъ съ работи,[8]) та нисамъ (още) писалъ на Ч. К. да внесатъ.[9])

Зимахъ и друга иглинячка пушка отъ Д. Хр. По. която са (види б. р.) твърде здрава, и много по добра на биене. йнишка съ тесакъ, но тесакатъ запрянъ на гюмрукатъ Австрія). Сега и на Данаила пишя да ми прати фише-е й, чи като я пробамъ, и да ми са ареса, ще Ви пишя.

Нашъ Свещеникъ, на име Попъ Крьстю, ще доде при ъ да са разбере ще може ли на Вашята печятница да иза вѣстникъ, който ще бѫде слободенъ за въ Бѫлгарско. і щеше да отиди въ Ибраила да го издава, но асъ му каь по напредъ да доди даса разбере съ Васъ. Човѣкъ е то може да Ви бѫде полѣзенъ, па и Вія нему въ неговата

[1]) Олимпий Пановъ.

[2]) Кирякъ Цанковъ.

[3]) да ми я.

[4]) не е.

[5]) не е.

[6]) Ценовъ—касиеръ на Централния комитетъ.

[7]) много време, но.

[8]) Още разнася устава и организира въ завършенъ видъ Частнитѣ ети, като подвежда подъ клетва и пр.

[9]) събранитѣ си суми.

работа. Той ще доде съ осмъ-десеть хиляди гр. Вище дано направите подобра работа. И словослагателятъ е съ него, за когото Ви приказваше Грую, и асъ.

Ас. Др. Кжрджялж.

Пакъ да Ви напомна: ако доди някой да Ви дръпка за нящо народно глѣдайте какво правите, || и безъ знакъ, ако ще и Братти да му не вярвашъ. || Вѣличко Ефенди, до някой денъ щеса возвѣличи съ главата на долу.[2])—Въспрятаме ржкавити си![2]) и каквото ми са чини ще са почне отъ черна глава.[3])

Н. Ь. п. 102. Арх. К. Цанковъ. М. Сб. кн. XVI и XVII, № 14, стр. 770.

№ 72.

Левски до Троянския комитетъ.

Праща билети, съ нуждитѣ наставления за употрѣбление. Праща двадесеть устава да се раздадатъ подъ нумера, като се бележи, кому е давано. Като дойде, самъ ще даде тайнитѣ знакове. Подписка за иглянки пушки. Да се поржчатъ отведнажъ 2000 пушки, ще дойдатъ поевтино. До петнадесеть дни може да дойде.

1872 Юлія 15 Българско [4])

Братія!

Испращаме Ви расписки (билети), двайсетъ коли, по осмъ расписки, които ще давате секиму кога каквото дава въ народната каса, подъ №-ра (вмѣсто името), || споредъ както вижда̀те въ пьрвіятъ, който сме Ви написали за примеръ. — ще

[1]) Величко Стояновъ отъ Русе, убитъ скоро после това по Комитетско решение.

[2]) Приготовляватъ се да приложатъ решението, взето въ Букурещъ за терористически присжди.

[3]) отъ калугеръ. Намекъ за дяконъ Паисия отъ Ловченската митрополия, убитъ скоро после това отъ Димитръ Общи въ Орхание.

[4]) Следъ като Левски вече се е завърналъ отъ Общото събрание, състояло се презъ май въ Букурещъ. Покойния М. Ив. Марковски, който пръвъ публикува това писмо, погрешилъ датата му, като бележи 15 юний 1872. Противоречието е явно съ предшествувашитѣ нумера 61—65. Грешката се дължи на криво прочитане на текста или просто на незабеляжано печатарско побъркване. (Спомени и Очерки, стр. 89, Враца, 1902 г.).

дрязовате единіятъ белетъ презсредъ голѣмите Слова, и ще а дава човѣку, а другіятъ остава кютюкъ, които ще ги рьси Ц. К. за смѣтка, отъ де какво сте земале.

Испращаме Ви и двайсетъ устава които ще раздадете о действителнитѣ членове да работатъ по него.— || и тій ще а даватъ както и всяко нѣщо по №ръ, ще са бележе кому аквоса дава, и кога сае дало.

Вършете всичко споредъ уставатъ, да не пропадате въ аказаніе! Сжбирайте и пари до кжтто дода, защото трябатъ тогава ще Ви дамъ всичките знакове, и наставленія, за да е би пропадало нищо въ непріятелски ржце.

Нужное, всѣки дѣйствителенъ членъ отъ сега да са притви съ най-добро оржжіе, || казалесме на сякаде, пишимъ и имъ: || вище, и забелѣжете въ околност-та Ви колко души ще намератъ дето даможятъ сега даса потпишятъ по за една линячка пушка, || които сме преглѣдали и одобрили за наша бота.—то колкото по много са поржчатъ, толкова и по евно ще ни паднатъ. || —отъ тия пушки една по една са купугъ по деветъ л. тур. ако са поржчжтъ две хиля. можятъ ни паднатъ по шес—седмъ л. тур. безъ куршуми, — курмити ще можимъ да си ги правимъ тукъ, а само ще са іатъ фишеците.—хилядата фишека може да стора(тъ) две л.). до три, а испиталисме ги че биятъ добре. хиляда и двѣста ра и съ баіонетиса.

до петнайсетъ дена може да дода, затова дано приготе за което Ви пишя. — Пари и за пушките.

Асланъ Дервишооглу Кжрджялж.

П. П. Касиеринатъ, тряба да води дневникъ за работите ри, и зли, на секи съочясникъ въ Народното дѣло.—Както ихъ и по горѣ: въ мѣсто името да са зема и дава, ще са а и дава подъ №-ръ.

Сжщій.

Сто Лири турски дадохъ на В. Левски.

Касиер на Троянскія р. к.

Изъ частния арх. на Троянския комитетъ. Спомени и Очерки — отъ М. Ив. Марковски, кн. I, стр. 89.

№ 73.

Левски до Троянския комитетъ.

Псевдонимъ х. Хасанаа въ Карлово. Начинъ за надписване адреса.

Вашъ белешка.

Отъ днесъ на татъкъ, ще приймате, и испращате писма по тоѫ начинъ: извѫтре на писмото вмѣсто Троянъ, Карлово, извънъ натписатъ за Васъ. Чрѣзъ Василь Хаджия за х. Асанаа въ Карлово.

пѫкъ подъ какъвъ начинъ ще отправяте писмата си (пощата) до лицето на Ц. К. Чрезъ когото са вънася отъ сякастърна за въ Ц. К. назначищемъ на Представителят Ви, дотогава няма кому да писвате.

Ас. Дер. Кѫрджялѫ.

Изъ частния арх. на Троянския комитетъ. Спомени и очерци — М. Ив. Марковски, кн. I, факсимиле—стр. 3, текстъ—стр. 81.

№ 74.

Левски до Сливенци.

Изпраща разписки и устави. Упѫтвания. Уставитѣ срещу разписка Касиерътъ на Комитета да води дневникъ, кой какъ се държи отъ членоветѣ. Но по нумера, не по име.

Братія![1])

Испращаме Ви расписки (билети) четирисятъ коли, по осмъ билетѫ отъ които ще давате секиму кога каквото дава въ Народната каса. Подъ №-ръ, [вмѣсто името му], споредъ както Виждате първиятъ билетъ отъ горе, писанъ за примеръ. — Така ще са режятъ презъ средъ големите слова, и ще са даватъ човѣку, а другиятъ билетъ т. е. другата половина, ще остава кютюкъ, въ касиеринътъ, отъ дето Ц. К. ще дири смѣтка, отъ де, какво са е земало.

Испращаме Ви четиресетъ устава, които ще раздадете на дѣйствителнитѣ членове да работатъ по него. — Уставите,

[1]) Отправено до Сливенския Ч. Р. К. По рамкитѣ стои бележка съ почерка на М. Т. Грековъ.

както и всяко нѣщо, ще са белѣже подъ №-ръ, кому какво са дава, и кога.

Испращаме Ви и едно окрѫжно писмо отъ Ц. К., което тряба да са прочите предъ сичкитѣ членове.

Съ всичките си сили да са трудите за събираніе пари! Бързайте, защото тамъ ни стои сичката работа.

Касиеринатъ тряба да води дневникъ за сичките добри и не добри работи, на секи членъ, отъ който денъ постѫпѫ въ Народното дѣло. — Както казахъ по-горе: въ мѣсто името да са зема, и дава, ще са зема, и дава подъ №-ръ.

Съ второ ще упълномоща някого, или ще дода самъ, да Ви са дадатъ нужните наставленія, и знакове, безъ които няма да вярвате ни на работникатъ, ни на никому другъ.

Нужно е всѣкой дѣйствителенъ членъ, отъ сега да са приготви съ най-добро орѫжие. Писалисме на сичките Ч. К пишиме и Вамъ: поскоро да забелѣжите въ околностьта Ви колко души има да са подпишятъ сега по за една Иглинячка пушка, отъ които сме преглѣдале, и одобриле — цената имъ е, деветъ л. тур. безъ фишеци, които са купуватъ една по една, ако ли са порѫчатъ двѣ хил. ще са дадатъ може шестъ седемъ л. тур. казва продавачѫтъ. А фишеците имъ можатъ да са праватъ тукъ, само като купимъ празни Чушулките имъ. — Хилядата фишека, може да ни станатъ двѣ-три л. тур. Ълнатса най-скоро, биятъ отъ хиляда метра на горе, здрави са, и съ баюнетиса, [войнишки].

Асланъ Дервишоогду Кѫрджялѫ.

Н. Б. П. А. п. 60, № 8063. Арх. т. I, № 35, стр. 62.

№ 75.

Левски до Частнитѣ комитети.

Разпраща се утвърдения и отпечатанъ уставъ по всички Частни комитети. Сѫщо и печатно окрѫжно. Чака да се завърнатъ хората, съ които е распратилъ по-напредъ — преди да тръгне за Влашко — квинционни книги и самъ ще дойде да раздаде общи разписки за поченитѣ суми, както и да разгледа текущитѣ смѣтки. Всѣки Ч. к. трѣбва да има свой печатъ. Наставления какъ и кому да се дава устава. Какъ да се употрѣбяватъ уставни знаци.

братія![1])

Смѣтките за доходите, и расходите, повторомъ ще Ви са поднесатъ, защото, работниците още (не б. р.) ни са дали точна смѣтка за де какво са дали до сега. — сега ги викаме и като земимъ смѣткитѣ имъ ще Ви са поднесатъ. Сѫщо и нужните знакове, безъ които няма да са повѣрявате никому, билъ работникъ, или които другъ.

Въ чястниіятъ Ви Комитетъ испращаме билете които ще давате секиму срѣщу му пари кога какво дава, подъ №-ра каквото и до сега. Пѫкъ отъ Ц. К. ще получавате другъ билетъ срѣщу събраното количество, кои каквито внесете. Ч. К. тряба да си има печятъ, когото ще удря на сѣки даденъ белетъ. Белетите сѫ у преносящіятъ комуто сѫ дадени да ги разподели споредъ мѣста, и отъ сяко мѣсто, т. е. Ч. К. да земе писменно за пріетото имъ количество билети. Съ тия белети ще земате и давате, докато дода самъ, или упълномоща другъ, да Ви са разкажи за по много работи. На сѫщіятъ даватму са и уставите да Ви даде по нѣколко екземпляря съ които тряба умно да са располагате т. е. комуто ніе за даване да го има, то да му са прочите и пакъ да си остани въ комитетатъ.—Неизбежно е да го има секи деиствіителенъ членъ отъ когото са чяка по всичко работа. Испраща Ви са и по едно окржжно писмо отъ Ц. К. което тряба да са прочите предъ сичките членове. Сѫщо и уставатъ да го прочите единъ отъ членовете предъ сичките, и да го раскаже подробно.

Асанъ Дервишоолу Кжрджялж.

Н. Б. П. А. п. 60, № 8102.
Арх. т. I. № 20. стр. 45.

№ 76.

Левски до означени нѣколко Ч. комитети.

Пращатъ се квитанции, устави, Окржжно писмо. Начинъ за изпълнение и раздаване — споредъ по-преднитѣ писма. Ц. комитетъ (въ Ловечъ) ще поднесе смѣткитѣ си предъ Ч. комитети. Разпратенитѣ работници не сѫ още поднесли смѣткитѣ си.

[1]) Безъ дата По съдържание е прилично на по-преднитѣ писма. Трѣбва да е писано на тѣхната дата, като служи за черновка на сѫщитѣ писма.

Братия членове на частнитѣ комитети: —

Искендеръ ефенди, Сюлиманооглу Даудъ, асанъ Касанъ, Скендеръ Дервишооглу, Хадооглу Рушидъ, Джутовъ, Бочукооглу, Узунъ асанъ, Мехметъ Ходжовъ и Илларически: —

Смѣткитѣ за доходитѣ и разходитѣ на Ц. К. повторомъ е ви са поднесѫтъ, защото работницитѣ не са дали още очна смѣтка за дѣ какво са дали до сега: сега ги викаме, и като земемъ смѣткитѣ имъ ще ви са поднесѫтъ; сѫщо и ужднитѣ знакове, безъ които нѣма да вѣрвате никому, — илъ работникъ, или кой да е другъ.

Въ частниятъ ви Комитетъ испращаме разписки (квитанций), които ще давате сѣкиму срѣщу даденитѣ му пари: га какво дава въ Комитетътъ подъ №-ра, каквото и до га; пѫкъ отъ Ц. Комитетъ ще получавате друга расписка ѣщу събраното количество пари, каквото внесете въ Ц. омитетъ. За тия расписки Ц. К. ще ви иска смѣтка отъ еме на време, споредъ както ще ви разкаже приносиятъ.

Частниятъ Комитетъ трѣба да има печатъ, когото ще ря на сѣки даденъ билетъ (расписка) - Распискитѣ и устагѣ са дадени у приносящиятъ да остави спорѣдъ мѣстото; колкото сѫ назначени. Съ уставитѣ трѣба умно да се ;полагате! т. е. комуто не е за давание да го има въ себе то да му се прочете, ако не знае да чете; или ако знае, ъ нека го прочете до като кажи: че го е разбралъ вече; оставилъ да си остане въ Комитетътъ. [1])

На който дѣйствителенъ членъ са даде Уставъ да го въ себе си, трѣба писарътъ на частниятъ Комитетъ да ѣжи именно: подъ кои №-ръ и кому го дава? както и писките. Нуждно е да го има въ себе си сѣки дѣйствиенъ членъ, отъ когото ся чака повече работа. — Испраща ся и по едно окржжно писмо отъ Ц. К., което трѣба да прочете предъ всичкитѣ членове. Имаме нужда за пари!— ова вижте каквото има събрани, внесете ни ги чрезъ носящиятъ, който съ неговата си ржка трѣба да запише касиерската книга, или особни пусулки трѣба да остави:

[1]) даденъ само на прочитъ и върнатъ обратно въ Комитета.

че зема толкова и толкова; и облѣжкитѣ ще ставатъ и съ числа и словомъ. [1])

Асланъ Дервишоогlу Кжрджалж.

Изъ Археологически и исторически изследвания — Др. В. Берон, стр. 310, 1895 г.

№ 77.

Левски до Частенъ комитетъ.

По съдържание като по-първитѣ. Непълненъ подпись да се срещне съ прерязаната книга. Всѣки да си купи игленка. На какъвъ адресъ да отправятъ писмата си. Пращането да става само по вѣренъ човѣкъ.

Б. Р. Ц. К.
въ България
(печатна бланка)

Братія!

Въ Куртоогlу Саали.[2])

Испращаме Ви два устава, по които ще са владате и управлявате. Уставите и расписките, двѣ коли по осмь, шеснайсеть расписки, които Ви пращаме за сега, и ще стоятъ въ Дѣйствителните члѣнове на комитета [уставите въ Председателя, а расписките, въ касіеринатъ]. Пращамъ Ви два устава: единіятъ да стои въ комитетатъ по когото ще са управлява секи работникъ. || а другіятъ, съ когото ще превождате нови работници, || може извънъ градеца ви (да се намира б. р.) някои [3]) да е комуто тряба да са прати да разбере — || (Но само като познавате добре чіовѣкатъ. Расписки ще са дава секиму кога каквото дава въ касата народна. — Това е работа на касіеринатъ да ги дава, споредъ както вижда първіятъ билеть, който е написанъ за примеръ. — Така ще са режятъ презъ голѣмите слова, и ще са дава чіовѣку, а другата му половина ще остава кютюкъ, въ касіеринътъ, отъ дето Ц-тъ Комитетъ ще дири смѣтка. А отъ касата Ви, кога са даватъ парите въ Ц. К-тъ, ще получавате другъ Централній билетъ срещу парите — общій. Испращаме Ви и едно Окружно писмо, което тряба да са прочете предъ секи членъ.

Съ сичката си сила да се потрудите за сабираніе пари! Тамъ ни стои сичката работа.—Побързайте. Касіеринатъ тряба да води дневникъ, З... (скжсано б. р.) добри, и не добри работи, на сѣки съочяс... (скжсано б. р.) родното дѣло, отъ който день е пост... (скжсано б. р.) нищо на правото име, няма да се записва, споредъ както виждате и отъ горе на расписката подъ №-рь. Съ второ ще Ви са яви за доходите и расходите на Ц. К-тъ. Безъ тоя печатъ, и съ потписката отдоло, никому нѣма да вярвъте въ нищо! Билъ вчера работникъ, а днесъ като няма сжщитѣ белѣжки, не е истиненъ. На сѣки пратеникъ отъ Ц. К-тъ, ща му искате когато (до)ди упълномощіето споредъ нѣговите приказанія. За увѣреніе, дали е истинско писмото съ Печятать, защото има майстори, което можи да са направи и да стане чудо!... За това да бждете спокойни, и увѣрени, ще тржсите потписката ми съ прорязаната книга подъ печятатъ. — Пжкъ за очи, ще подписвамъ какво и да е име.

Нужно е за сѣки члѣнъ отъ сега да са приготви, т. е. да даде пари по за една иглинячка.—Съ отговоратви, по приносящіятъ Ви ще забелѣжите колко души ще си земете иглинячки, защото да са зематъ изведнжжъ, и еднаформа, съ ени фишеци. — Това вече събирами отъ сяко мѣсто, за да видимъ въ брой колко ще са сьбератъ и да са отиди да са поржчжть. — Отъ десеть л(ири) турски няма да бждтъ по скжпи.

Когато имате да отправяте поща, или писма до нази, на сжщото писмо ще турите правіятми натписъ Асланъ Дервешоогlу Кжрджялж. Въ Търново. Послѣ щего туришь въ други пликь и на пликатъ натписатъ ще пишете за Г-на Маринъ Попъ Лукановъ Ханджи. Въ Ловечъ. Нъ извжтри въ пликатъ ще пишете така: Пріятелю молави предайте приключеното на пощата. Нъ пакъ когато пращати писма глѣдайте сьсь знаень чіовѣкъ.[1])

Н. Б. Ц. А. п. 60, № 8023.
Арх. т. I, № 34, стр. 61.

---

[1]) Писмото е безъ дата, но отъ сжщото време като по-първото.
[2]) Малъкъ градъ. Не може точно да се опредѣли кой.
[3]) достоенъ човѣкъ, да е такъвъ, комуто трѣбва да се прати устава да го разбере.

[1]) Безъ дата. Писано е въ сжщото време като предшествуващитѣ.

Левски до Данаилъ Хр. Поповъ.

Подробности коя отъ пушкитѣ да се предпочете—иглянка или друг. тия видъ, купена чрезъ французина въ Букурещъ. Да се споразумѣе съ Каравелова и Ценовичъ и да направи по-едра доставка. Следъ 15 дни ще иде въ Плѣвенъ. Нѣкои нѣща, които очаква.

1872 Юлия. 25. Бѣл.

Братовче!

Въ Т. Магорели.

Стоката[1]) приехъ, за която бѣхъ броилъ парити въ Букурещъ, на Бай Ангели, || нъ поржчяй по скоричко и за другата подъ тая смѣтка № 1, 2, 3, 4, 5, 6, 1, 2, 4.
23 11 13 32 73 12 21 18 26[2])
отъ сжщите нумера като получимъ, пишими за парити,[3]) || нъ скоричко дамиса испрататъ, чи ще права проба, || ако миса[4]) аресатъ при другата,[5]) която самъ земалъ отъ Букурещъ, ще Ви пишя да явите мострата на К-ва,[6]) та дето самъ земалъ другата отъ човѣкатъ[7]) въ Букурещъ, снего може (да б. р.) направите пазарлжкатъ отъ[8]) колкото можимъ да поржчяме, || той, отъ когото земахъ стоката, каза, че може съ сичкіятси тжкжмъ[9]) дадоде стоката въ Букурещъ. Споредъ както виждамъ вашята стока аресвамиса, но безъ такжмжтъ[10]) голямъ косуръ е. затова разговорете са съ Д. Цен. и К-ва,[11]) че тій знаятъ съ кого по нататакъ тряба да говорать.

У васъ на мазжтж забравихъ два сждж съ копие мастило. Испратимигу поскоричко || тряба ми, а нямамъ. || отъ

[1]) пушката.
[2]) Шифъръ.
[3]) сумата за колкото иглени пушки може да достави.
[4]) ми се харесатъ.
[5]) повече отъ другата (френската).
[6]) на Каравелова.
[7]) французина.
[8]) върху повече пушки, които може да поржчаме наеднажъ, за да ни дойдатъ по-евтино.
[9]) съ всичкитѣ части на пушката, съ куршумитѣ, гилзитѣ, капзитѣ и пр.
[10]) На игленката пушка, доставена отъ Д. Хр. П., задържали тесака въ Виена. (Сравни писмо № 71 отъ по напредъ).
[11]) Съ Д. Ценовичъ, касиеръ на Ц. комитетъ и Каравеловъ, председатель.

Букурещъ щѣха да ми проводатъ о[1]) Васъ нѣкой нѣща,[2]) ако си ги получилъ, испратими ги и тяхъ до мржковиятъ[3]) ханъ, асъ послѣ 15, дена ще отида въ Плевенъ да си ги приема. Прати ми и уставатъ.

Туку свършовахъ Писмото, и Вашето получихъ. || писахъ[4]) за дето ни сж Ви още пратили уставите, и пр. По писмото испратими сичката[5]) и направи смѣтката на Лири Тур. || защото както пишешъ за стотината (гр.) 80 В. асъ немога да разбера, ваши ли казвашъ, влашкили, вехтили.

Ас. Дер. Кжрджялж.

Н. Б. П. Б. л. 102. Арх. К. Цанковъ. М. Сб. кн. XVI и XVII, № 12, стр. 770.

№ 79.

Левски до Любенъ Каравеловъ.

Целта на рев. дѣло въ България е братство безъ разлика на религия и народность. Подаване ржка на всички вжтре и вънъ. Сърбитѣ да приематъ 150—200 български младежи въ военното си училище. Каравеловъ писмено да ги помоли, и ако се съгласятъ, да извести. Ако не сж съгласни, ще подиримъ другаде. Ако отъ никжде нѣма помощь, ще караме сами.

№-ръ 5-й

1872 юлия. 25. Бжлгарія.

Бае Каравеловъ!

Въ Букурещъ.

Цѣлтжни въ Българское, Братсво! Съ сѣкиго, безъ да лѣдаме на вяра. и на Народность, || ржкжтж си подавами сеиму който желае да пролива кръвъ съ Насъ заедно за жиоть, и Свобода Човѣческа! || това Ви е извѣсно. Слѣдователно, укъ думата ни е за нашите Братия Сърби, които така сжщо

[1]) до васъ или чрезъ васъ.
[2]) Бради, мустаци и пр. за дегизиране.
[3]) Мрѣвковия ханъ.
[4]) Писалъ въ Ц. комитетъ въ Букурещъ да му пратятъ по-скоро ставитѣ, за да бждатъ прехвърлени отсамъ.
[5]) Да прати всичката поржчка изложена въ писмото, като стойостьта означи срещу лири турски.

исповядватъ: Свобода, или Смьрть. И ето врѣмѣто да покажятъ дѣйствително, че тия сѫ Сьрби, и Братия на Българете! Нiй днесъ искаме да са освободиме, и простираме имъ рѫкѫтѫ си за помощь, || отъ каквото можятъ да ни помогнатъ. — Нiй са нуждаемъ отъ Водители Народни за Бойното полѣ, и молиме ги да ни дадатъ място Въ войнишкото[1]) училище, за 150—200 душъ. За това, задлъжявате са отъ Ц. Ко. по скоричко тайно да поднесете писмото ни[2]) на Сръбско (то б. р.) Правителство, || че ако намѣри мѣсто прошението ни,[3]) отговоретени поскоричко, за да са разберемъ по ясно, съ Сръбското Правителство за таѫ работа,[4]) която ще имъ признае Българскиятъ Народъ.[5]) Аколи не, то ще трьсимъ на друго място.—Аколи отъ нiйде няма помощь за Българинатъ, то работа си ние пакъ работа.

В. Львскiй.

Н. Б. П. Б. п. 102. Арх. К. Цанковъ. М. Сб. кн. XVI и XVII. № 13. стр. 770.

№ 80.

Левски до Централния комитетъ въ Влашко.

Народътъ духомъ готовъ. Липса на пари. Надежда отъ Влашко. Нужда отъ воеводи. Измисленъ епизодъ съ цель за заблуда, ако писмото падне въ вражески рѫце.

1872 Юлия 25 Бѫлгария

Баиовци!

Въ Букурещъ.

Народатъ ни е твърде добрѣ приготвенъ Духомъ, Членовете на Тасъ Свята работа, едвамъ спосрящатъ разноските за повѣче нѫщо!!!.. трябѫ твърде дълго времѣ, Асъ спо-

[1]) имъ.
[2]) желанието ни.
[3]) молбата ни.
[4]) за да изпълнимъ въ подробности работата (да туримъ въ действие плана).
[5]) за която Българскиятъ народъ ще бѫде признателенъ на сърбитѣ.

едъ както ценѫ работата, и глѣдамъ предъ очи, моето мнение е, по скоро да са турише въ редъ работата, за която ишѫ на К-ва. — Глѣдайте Братия и постарайте са да но са уреше това пьрво, и най-свято нѣщо, въ работа! || докѫт-то а наредимъ, и приготвимъ вѫтре, нѣка са приготватъ и лавни Водачи който ще дадатъ редъ отъ краятъ на работата и въ Главните позицiй да са туратъ по единъ, и по вама души! || инак сме, нищо и никакво!!... Съ нетрьпение акамъ за отговорат Ви, да вида удобрявателi, и ще ли са ури въ работа. || безъ Пари няма добри каплами и по окружата страна ние и бехме по напредъ, но преварили други ърговци. Азъ Главното ми беше да престигни воеводчянски, той ще да дигне и капламити, и другити кожи, защото има отови Пари. || не сме още казвале, та да изгубиме и надежатаси на работата || отъ кравите ще падни добръ керъ, но ояба петку да е на тая работа!... Ти да знаешъ Асланоолу ифутинатъ, съ дервишаа каква смяшна работа направиха! івчера въ понделникъ долу въ зимникатъ скокнахѫ врьзъ жрджялията та да му счупатъ главѫтѫ за онiя Пари.

Вашъ съдружникъ К. Н. Марковъ.

Н. Б. П. Б. п. 102. № 28. Арх. К. Цанковъ.

№ 81.

Левски до Димитъръ Общи.

Поканилъ го да слуша съ ушитѣ си оплакванията противъ него, не дошълъ. Да се обади да е, ще го позика, като се върне отъ рополе. Трѣбва за напредъ да се турятъ въ редъ работитѣ му.

Бай Димитре![1])

Трябаши да додишъ за да слушяшъ съ ушитѣ си за кво питамъ, и хората какво ми отговарятъ: || но вѣче си лѣнъ || и ако не можешъ до, за нагоре до дето ще ида, та се знае дето си,[2]) та като са завърнѫ отъ Бочукооглу[3])

[1]) Д. Общи.
[2]) то поне да ми известѣше де си
[3]) Етрополе.

да бждешъ и ти тамъ, [illegible] та да върнинте [illegible]

№ 82.

Левски до приятель.

Записка до [illegible] ного скриване.

Приведа Стефанъ[illegible]

Забележете[illegible] хора въ Хаской[illegible]

[illegible]

№ 83.

Левски до Централния комитетъ въ Ловечъ.

Да разгледатъ [illegible] говоръ до Данаилъ Хр. Поповъ, [illegible] а той ще я отправи [illegible]

[illegible] да те извести да бждешъ и ти [illegible]

[illegible] та да се разгледатъ [illegible] и Частнитѣ Рев. комитети.

[illegible] та да каратъ [illegible]

[illegible] Писмото (записка) е [illegible] на юлий или началото на августъ [illegible] въ Орхание, или въ нѣкое [illegible]

[illegible] Текстътъ (черновка) [illegible] и бележки.

[illegible] Нѣкой селянинъ [illegible]

[illegible] посочете.

[illegible] приносящиятъ с народенъ [illegible] (Стоянъ Пандура войвода—вж. писмо отъ 12. XII. 1872 г., което следва).

[illegible] да се отправи до [illegible]

Баіовци![1])

Писмото Анастасово[2]) като го разглѣдате, и отговорату,[3]) да го испроводите до Брата му Данаилъ Хр. Поповъ Т. Маг. Който ще миги испрати || пакъ асъ тогава ще ги спровода на Ч-т имъ К-тъ,[4]) да ги приглѣдатъ, и да го виатъ да му го дадатъ, на сѫщіятъ.

Сѫщій.[5])

Н. Б. II. Б. л. 102. Арх. К. Цанковъ.
М. Сб. кн. XVI и XVII, № 22, стр. 780.

№ 84.

Левски до Данаилъ Хр. Поповъ.

Фишецитѣ, ако още не сѫ пристигнали отъ Галацъ, да се изистъ телеграфически и да му се изпратятъ. Войнишкитѣ правила и всичко танало е на мазата. Праща сума за Каравелова и за него срещу исканото. тно предаване по приносящия писмото на нѣкои тайни нѣща. Тритѣ кви за увѣрение на самоличностьта. Вика Сава Младеновъ да се върне

За Азисъ Рушидооглу Видинли,
Въ Никополъ.[6])

1872 Ав. 3-ій Бѫлгарско.

Братовче!
Въ Никополь.

Щомъ получихъ писмото Ви, и на 25 Юлия писахъ и асъ мъ приключено Въ Каравелово(то писмо б. р.). Писал Ви ахъ и пакъ Ви пишя: испратете ми сичките фишеци (хилята.) || ако не бѫджтъ дошле още отъ Галацъ, телеграфийте, (та) съ Пьрви Вапоръ щомъ получи отъ Васъ Телеафъ, да Ви ги испроводи, || и Вія слесте на скелята, земете , и дайте ги на Власаки да ги принесе, || и да ги даде на

---

[1]) членове на комитета.
[2]) На Анастасъ п. Хиновъ отъ Плѣвенъ.
[3]) вашиятъ отговоръ.
[4]) Ще изпроводи писмото на Анастаса и своя отговоръ до Частя Рев. ком. въ Плѣвенъ да се произнесе по възникналия споръ.
[5]) Трѣбва да се отнесе къмъ началото на августъ 1872 год. Левски е по обиколка.
[6]) Вмѣсто Г. Магурели.

Приносящіятъ Ви Писмото, комуто отъ тукъ съмъ казалъ, акоса случи така, да почяка денъ, два, три. Приносящіятъ има и други дрогари, се нашиса, || дайте всичко на Власаки да го принесе, и даимгу даде.—Пусулата (джлекоглѣда), мастилото, книжята запечятанити, долуса сена мазжтж, || и Войнишкити Правила. Портрети мой щяха да Ви испровождатъ отъ Букурещъ, || ако бжджт испратени, и тях имъ дай.

Испращамти шеснайсеть л. тур. една желтица,[1]) една рубля, и двайсятъ пари, отъ които, деветъ лири, съ писмото Каравелово ще проводишъ,[2]) осталитеса осмстотенъ гр. наши, [са Твое], за стоката.—Аколи трябатъ още, пишими да ти ги прата. На К-ва[3]) ще проводишъ единъ патронъ (фишекъ) и даму расправешъ каква формае пушката.

Ас. Дер. Кжрджялж.

П. П. Приносящият Ви е упълномощенъ да Ви говори за нѣща които са за К-ва, || и Ти по думите на упълномошніятъ Братъ, ще пишешъ и да разправишъ ясно на К-ва за приказаніята Ви.[4]) — Пишж и нему че има даму съобщимъ нѣщо.

За увѣреніе че приносящіятъ числіе![5]) забележетему трите Главни Букви и ако Ви ги раскажи що значятъ то сжщіяте,[6]) а Вія ще му кажите отзиватъ.

Саву Младеновъ, ако ще! нѣкаси доди, че има вѣче работа. || —ще са плаща на черни души,[7]) || и дето има пари ще искаме, ако недаватъ, ще земаме.[8])

Момчета задаги ніе страхъ като ще принесатъ стоката за коятоса дошле, та ако е възможно нѣка е принесе и нея Власаки![9]) Вище.

Сжщій.

Н. Б. П. Б. п. 102. Арх. К. Цанковъ. М. Сб. кн. XVI и XVII, № 15, стр. 772.

---

[1]) австрийска (миниъ).
[2]) на Каравелова.
[3]) Каравелова.
[4]) за това, което ви е разказано.
[5]) чистъ (честенъ, истински) ли е.
[6]) то той е истинскиятъ.
[7]) ще се убиватъ противници на дѣлото, а С. М. се предвижда да бжде единъ отъ изпълнителитѣ.
[8]) ще се събиратъ пари по принудителенъ начинъ.
[9]) ако момчетата ги е страхъ да пренесатъ далекогледа, книжата, мастилото и пр., да повѣри и тѣхъ на Власаки.

№ 85.

Левски до Любенъ Каравеловъ.

Писалъ ли е до Сръбското правителство за постжпване българета въ военното училище. За устава и за квитанции. Войнишкитѣ правила и книгата на Ефремъ Марковичъ. Праща пари. За образеца патонъ отъ иглянката. За доставка на 500 пушки чрезъ французина. Машина за фишеци на иглянката. Пита ще дойде ли Олимпий Пановъ.

1872. Ав. 3-ій Бжлгарско. №-ръ 10-й.

Баио!

Въ Букурещъ.

Приносящиятъ е, Въ Т. Магорелли, и ще чяка неповѣче тъ тридни.

На Писмото ми отъ 25 Юлия което Ви пратихъ чрѣзъ ушчукъ, отговоретеми, поднеслилисте Писмото ни на Сръбкото Правителство, и щелини дадатъ място въ Военното чилище, както на 68, || само подъ други условия, — за което, ко би приели да ни дадатъ място, нарочно тряба да отидатъ якой (отъ насъ), да са говори за това. || —това съобщихъ на ичкитѣ ч. к-ти, и по желанието имъ, да може да са освоодимъ.

Испратими ония работи, които тряба да поднесж да подишятъ и ония ч. к-ти, на които Представителите не бѣха ристигнале.[1])

Испратете ми още двѣстж устава, || и напечятайте още гъ чясните билети триста коли. — не отъ Централните.[2])

Войнишките Правила поскоро да са напечятатъ и испратениги. — || и ония отъ Ефремъ Марковичъ. || испращамти ветъ л. тур. за поржчяните ни нѣща въ писмото отъ 25, олія, || че каквото не достига, направи смѣтката заедно съ сеттяхъ Вѣсници, за които Ви длжжж (та да Ви ги внеса б. р.), па да ми ги испращате и редовно (весницитѣ б. р.) презъ ушчукъ, споредъ Писмото, || и пишими да тиги внеса (дълимитѣ суми б. р.)

---

[1]) да изпрати протоколитѣ на Общото събрание, за да ги подшатъ отсжствующитѣ делегати.
[2]) иска квитанции само срещу членски вноски.

Данаилъ ще Ви Прати единъ Патронъ (фишек). отъ Иг-лянката, която сѫмъ купилъ отъ него, та да го занесете на французинатъ да направи и друга машина[1]) да са правятъ и сѫщите.[2])

Питайте французинатъ: могатли да додатъ (пушки б. р.) Въ Букурещъ, или дето (се посочи б. р.) въ Влашко, съсъ Баюнетити (съсъ Тесаците си) заедно! || колко (е б. р.) ценатa имъ на петтяхъ стотенъ, а колко хилядата! || отъ числото на Пушките една трета чясть ще бѫдатъ безъ Баюнети, (и) кѫси, а двѣти чясти длѫги, и съ тессаци. || —Фишеците имъ едни,[3]) и питайте, отъ като са поржчятъ, за колко врѣме могатъ да бѫдатъ готови. || послѣ някой день като получя фишеците отъ Данаила, ще я упитамъ, (пушката б. р.) и като ми са хареса, ще Ви пишя кол—(ко б. р.) да поржчяте за прьвъ пѫть, || като земете (и) една за мостра и да я запечятате.

Пановъ,[4]) ще може ли да дододи, (да дойде въ България б. р.) явете ми. Желаѫ да ми явите: Какъ вьрвите Вия, и Вашите ч. к-ти. Тайната поща стори севтето да убива.— || отъ днесъ нататакъ ще бѫде евтено.[5]) за работите дето Ви пишѫ отъ 25 Юлія, и сега отговаряйте ми ясно, и презъ Рушчукъ.

Ас. Дер. Кжрджялѫ.

Ако можите прибѫрза, и съ приносящіятъ можете. (да ми отговорите).

Н. Б. П. Б. п. 102. Арх. К. Цанковъ.
М. Сб. кн. XVI и XVII, № 16, стр. 773.

[1]) за пълнене фишеци.

[2]) да се правятъ фишеци и за иглянката. (Има машина за друга пушка).

[3]) еднакви и на дългитѣ, и на кѫситѣ.

[4]) Олимпий Пановъ.

[5]) ще зачестятъ смъртнитѣ наказания.

№ 86.

Левски до Христо Ивановъ Книговезеца.

Честити му сватбата, но гълчи го, задето е закъснѣлъ да експе-ра букурешкитѣ писма. Чрезъ другъ пощалионъ Левски успѣлъ вече отправи въ Букурещъ нова кореспонденция и тамъ ще се усъмнатъ сждбата на предидущата. По убийството на Козлевъ въ Лѣсковецъ. ѣбва да се убие и синъ му, за да се избавятъ арестуванитѣ вече заклятници. Кои сѫ запрѣнитѣ по убийството на дяконъ Паисий Орхание. Левски ще мине къмъ Търново 25—30 дни следъ Богоица. Да не си служатъ съ сатири и да не се заканватъ никому. не преставатъ да действуватъ.

1872 Августа 4.

Брате!

въ Идрине[1])

Отъ като ти са даде упълномощението, глѣдай народга работа повече отъ всичко друго, повече и отъ тебѣ-си я уважявашь! Честитя ви вѣнчаването и дай Боже на брѣ! за нѣщата[2]) какво имъ пречеше на пѫтятъ,[3]) и щомъ го пристигнахѫ ти не си ги испратилъ! Букурешкитѣ[4]) послѣ з деня ще са тѫрсятъ отъ Букурещь; || защото подиръ тѣхъ ахъ други за Букурещь, и имъ казвамъ: да глѣдатъ въ рвитѣ писма и да вършатъ![5]) Сега ето че ще паднатъ въ мнѣние за тия писма, какво ли са станали!...[6]) За да са бавятъ затворенитѣ трѣба да са убие и синъ му сега,[7]) з той не е чисть![8]) ако съ предателски думи е показанъ ринъ,[9]) и го са запрѣли, то не трѣба да го майте.[10]) — гайно, само ония, който ще го извърши.[11]) Отъ тукашнитѣ

[1]) Търново.

[2]) писмата.

[3]) кой имъ възпираше експедирането.

[4]) писма.

[5]) да изпълнатъ първитѣ писма.

[6]) ще се боятъ да не сѫ паднали въ ржце на вражеската власть.

[7]) синътъ на вече убития.

[8]) ако не е привърженикъ на Комитета.

[9]) ако синътъ е издалъ Марина Станчевъ и сѫ арестували по-дния.

[10]) да не се маятъ, но да убиятъ и предателя синъ.

[11]) всичко да се държи въ тайна: да го знаятъ сама ония, които натоварени да извършатъ смъртната присѫда.

има нашъ запрянъ
25—30 деня може да
лять, нито да са
Работата върви

№ 87.

Левски до Ч. Р комитетъ Ихтиманъ Касинъ Хатемъ.

Изпрала четири
употрѣбявать. И
и да изпратятъ. Касиерътъ
помощи нѣкого да
съвети какъ да се
писка за куупване

Б. Р. Ц. К.
въ България

Братя!

Испращаме Ви
които ще давате
|| подъ №-ръ
віятъ отгорѣ билетъ,
|| а сжщіятси остана.
слова, и ще са давать
остане кютюкъ,
смѣтка на касиеринатъ
и три устава, които
да работатъ по
белѣжи кому какво
Испращаме Ви
което тряба да

[1]) Дяконъ Паисий
[2]) недейте спира
[3]) Село въ Орханийско.

Съ сичките си сили да са трудите да събирате пари
щото тамъ ни стои сичката работа. — Сега ако имате нящо
брано испратете ни го по скоричко защото имаме нужда
много работа.

Касиеринатъ тряба да води дневникъ за сичките добри
не добри работи на секи членъ, отъ който день постжпя
народната работа, и както казахъ! подъ №-ръ.

Съ второ, [1]) ще упълномощя някого, или ще дода самъ
Ви са дадатъ нужните наставленія, и знакове, безъ които
има да вярвате никому билъ работникъ, или кой другъ
жно е всѣки членъ отъ сега да са приготви съ най добро
ужіе—писали сме на сичките Ч. Комитети, пишеме и Вамъ
скоро да забелѣжите по междуси, и околност-тж Ви, колко
ши има да са подпишятъ по за една иглинячка пушка, който
же нѣка и повѣче, отъ което сме преглѣдале, и одобрили—
ѣната имъ е деветъ л. тур. безъ фишеци, като се купуватъ
на по една. А колкото са поржчятъ по много, толкова ще
аднатъ и по-евтини.—Фишеците имъ, ще могатъ да са пра-
тъ и тука, тогава ще ни бждатъ и те по-евтино. Пушки
ъ добрите, пжлнатса най-скоро, біятъ отъ хиляда и пет-
отенъ раскрачіж съ Баюнети [войнишки]. Който са подпиши
Пушка нѣка дава и парите тамъ на касіерина, || Чи ката
нъ (не могатъ б. р.) да са поржчятъ || то (поржчването б. р.)
е бжде скоро, || тогава ще поискаме да ни внесете изведнжжъ
рите, || и колкото пари внесете толкова и пушки ще имате.

Пари. и писма ще ги предавате въ Сюлюманоглу Даудъ
Пощата Д. Пеевъ.

Асланъ Дервишооглу Кжрджялж.

Н. Б. II. А. п. 60, № 8068.
Арх. т. I, № 36, стр. 64.

№ 88.

Левски до Ц. комитетъ въ Букурещъ.

Праща една бележка отъ Д. Общи и свое писмо къмъ нея.
ѣкой членъ отъ Комитета да депозира писмено заключенията си на
едседателя. Повикалъ работницитѣ да изравнятъ своитѣ смѣтки до сега
да положатъ клетва по новия уставъ и по новия начинъ на дейность

[1]) писмо.

за напредъ. Всичк[illegible] трѣ-
ховe, които тежатъ [illegible] да
продължатъ службата си, да [illegible] въ
действията му съ Анастасъ [illegible] ито
изпълнява Лекси[illegible] за
всичко, а сам[illegible] ма
и трѣбна да [illegible]
Замѣстника [illegible] та-
кина, защото [illegible]

1872 Ян. 29 [illegible]

Братя [illegible]

Приключихмъ [illegible] тра-
ното, безъ Данита съ [illegible]
нява, а другото [illegible]
посамичакъ да [illegible]
като какво право? [illegible]
и като осѫдит [illegible] Пред-
седателять,[5]) [illegible]
менно на Председателя[illegible]
трѣба да са [illegible]
Общій: [illegible]
баше да поникнѣ [illegible]
упълномощенія, [illegible]
да положатъ [illegible]
него, || тогава [illegible]
новіятъ печатъ. [illegible]
кахъ (прочее б. р.) [illegible]
работи смѣтнатъ,[illegible]

[1]) да [illegible]
[2]) като [illegible]
[3]) да изложи [illegible]
на председателя.
[4]) да се тегли [illegible]
[5]) кѣчъ [illegible]
телства прашамъ.
[6]) касае се за [illegible]
[7]) да имъ дамъ.
[8]) това [illegible]
[9]) да доведа [illegible]

[1]) да земе упълномощението си и давърви,[2]) || а той нещя
ходи || ами (поиска б. р.) да му провода тамъ упълномо-
нието, || и (поиска б. р.) да отиде въ Македонія, || което
не мога да му дамъ затова, защото е бесъ книженъ, ||
це са срѣща съ хора които ще му задаватъ някой тѣжки
итванія,[3]) || на които (като) не е способенъ да докаже, [4])
остане замѫлчянъ, || и тогава какъ ще пріематъ онія
а работа || като ще заключатъ нищо въ Димитра, [5]) и
ричятъ: тоя който иде дани даде работа, [6]) сами не
нава пѫтекитей. || Какъ ще му дамъ упълномощіе, когато
непокорява каквото му са казва, [7]) ами сряща тайните
ди, че имъ зима безъ заповѣдътѫ ми уставите, и дру-
е нужни, които разпратихъ по онія мѣста за дето бѣше
еденъ да ги обикаля. Какъ ще му дамъ упѫлномощіе,
у кого де срешни отъ работниците, и казва имъ: като
и праща упѫлномощіе, и асъ вѣче няма да вносямъ нему
и, || и казалсамъ на чясните комитети, да му не вносятъ
е пари, ами даги събиратъ въ касата си, || чи азъ ще
кажя да ги дадатъ на единъ вѣренъ човѣкъ, || чи съ
е наздно ще ги занесемъ въ Влашко на К-ва! [8]) сѫщо и
стасъ казва въ писмото си.[9]) Какъ ще му дамъ упълно-
ценіе, когато (той не е годенъ б. р.) съ нѣговите безумій,
удорій || (Т. Правителс. не дава по онія мѣста да премине
е страненъ). И още отъ колкото е народната работа,
тъговая предхората,[10]) || а вѣче и предъ съочясниците! [11])
да го вѣрвамъ и да му дамъ упѫлномощіе, когато той
вяра,[12]) и распечятвалъ е, веднѫжъ Комитетки писма,

[1]) и както се намѣри, че е заслужилъ съ досегашната си дѣйность
[2]) да получи ново пълномощно за да продължи работата си.
[3]) ще му задаватъ важни въпроси по организацията на револю-
ното дѣло.
[4]) да отговори.
[5]) като заключатъ, че нѣма нищо свѣсно у Димитра.
[6]) да ни въведе въ работата.
[7]) когато не изпълнява, каквото му се каже.
[8]) Каравелова.
[9]) Анастасъ попъ Хиновъ отъ Плѣвенъ, братъ на Д. Хр Поповъ
Т. Магурели, се държи по сѫщия неустановенъ начинъ, както Д. Общи.
[10]) твърди нѣщя извънъ рамкитѣ на народната работа.
[11]) говори небивалици дори предъ посветени на дѣлото наши
овѣ, които лесно хващатъ лъжитѣ му.
[12]) самъ той не вѣрва въ сѫщината на дѣлото, поради което и
.

които му бѣхъ далъ да ги носи на Ч-те К-ти! || това бѣше когато още се носише уставатъ на удобреніе.

Сичкото това произлиза че неможе да уцени като какъ тряба да са почита Народната работа, || затова го и нападатъ множина (мнозина б. р) отъ онія старни [1]) че неспособенъ билъ, та искатъ когато имъ испровождаме съ тикава цѣль хора, да бѫджтъ по-разбрани. Тія думи ги имамъ и писменни отъ някой Ч. К-ти. || а дето са дохождале усно да ми казватъ, са доста.[2]) При сичките тія, асъ нѣсѫмму казалъ още нищо,[3]) || викамгу да доди и да са развиди тойліе кривъ, или трьсатъ извиненіе които го нападатъ,[4]) || трьсатъ причини дани са вѣче въ работа! || пѫкъ хората са здрави и по пьрвите по онія стьрни;[5]) || повните[6]) и преставителятъ съ учелата какъ говорише за него. Сега цинете, и осѫждайте,[7]) || асъ ще сѫда най послѣ.

Той, както и Анастасъ, незнаятъ кои са Членовете на Ц. К-тъ,[8]) А мислатъ чіе при К-ва,[9]) || защото знаятъ чи събиранієто е тамъ било. По думити на Анастаса, ако Димитръ съвоятси[10]) умъ го послуша и разгласи че ассѫмъ лѫжецъ, и (че само б. р.) глѣдамъ да грабамъ пари яма,[11]) та да (и ако б. р.) разгласи по ч. к-ти да сабератъ отъ нѣкой мѣста пари. и да Ви ги донесатъ, може (да събератъ б. р.) и милионъ! || разбираса отъ (мен) припоръкж няма да иматъ, || а Вія какъ ще ги пріемете, и парите щеліймъ земете![12]) (щеліймса покажете чисте чл. на Ц. К. или съочястници само на тасъ работа). [13]) Каква важность ще дадете на (тази б. р.)

[1]) страни (мѣста).

[2]) а доста сѫ, дето сѫ идвали и устно да ми се оплакватъ отъ всички тѣзи недостатъци на Д. Общи.

[3]) не му направилъ никакви забележки досега.

[4]) търсятъ сами да прикриятъ кривинитѣ и бездействието си въ дѣлото.

[5]) а пъкъ тѣ — които говорятъ противъ Д. Общи — сѫ най сигурнитѣ и най-първи членове на Комитета по онія мѣста.

[6]) ще си припомните.

[7]) ценете и отсѫждайте.

[8]) не знаятъ че вие, членоветѣ на Централния комитетъ въ Ловечъ (въ Българско), сте силни и натоварени да сѫдите.

[9]) мислятъ че всичко е съсредоточено около Каравелова.

[10]) съ своя си.

[11]) Яма—турска дума: произволенъ, свободенъ, публиченъ грабежъ.

[12]) Пита: тѣ какъ ще посрѣщнатъ акцията? Ще приематъ ли отъ Анастасъ п. Хиновъ и Д. Общи на тѣхна глава събрани пари?

[13]) ще ли се покажатъ на висотата си като членове на Централния комитетъ или ще се превърнатъ въ съучастници на двамата.

бота, чякамъ да вида. — Отъ тукъ ще земе пѫтъ, и занапредъ,[1]) ако биса случило подобно нѣщо: || може и по ямо?,..[2]) Отъ тукъ ще взематъ пѫть и членоветѣ на Ц.къ, и за напредъ какъ ще можятъ да управляват.—По мене, съ сѫдѫ асъ тая работ,[3]) като получя отговоръ и сега отъ митра комуто писахъ че подир св. Богоро. ще отида дагодера готовъ въ смѣткитему, и за по ясно да са разбера работитѣ му, [4]) || и тогава. [5])

Питайте Д. Общій: парити колкоміе принелъ,[6]) намѣрелие,[7]) || или (дали б. р.) на поканніятму печятъ са ги дали, нато пишя да дадатъ! [8]) на които пари май половината ще изватъ негови разноски?[9]) Но отсега ако ще вьрши работи![10]) му опредѣла и разноските, споредъ както виждамъ. [11])

А кажете и на Анастаса: да доди и да му дамъ мястото || да располага работите на сичкитѣ ч. к-ти, || да управлява якидневните имъ криви постѫпки, || да посряща тайните ци, || да зема, и дава, писменните имъ отговори,[12]) || да дава олномощія на работниците споредъ способноста на чіовѣкъ, || да намира хора за тайна полиція, || да ги нарежда, || аса споразумява съ нея, и пр. и пр. || съ една дума даму ѣра канцаларіята си, || да държи дневникъ на тая работа, || защото като глѣдамъ че сиката (всичката б. р.) ни бота упира до пари, пѫкъ няма, та небихъ стоялъ на ю място ни менута! || и денатъ и нощѫ да миса се е б. р.) денъ, || и въ кѫсо времѣ мога да намѣра парити

[1]) споредъ тая случка трѣбва да се установи единъ редъ на нѣща за всѣкога въ бѫдаще.

[2]) а може да се случи и нѣщо по-пакостно.

[3]) моето мнение — какъ сѫда азъ по тая случка — ще имате.

[4]) и по-ясно да вникна въ работитѣ му.

[5]) ще се разберемъ помежду си и съ васъ.

[6]) колко пари му е донесълъ до сега.

[7]) събралъ, установилъ ли е, каква имъ е цѣлата сума.

[8]) дали срещу показания отъ него печатъ сѫ му внесли тѣзи и, или ги има отъ онія, на които съмъ писалъ азъ самичъкъ да му атъ.

[9]) но ще излѣзе, че полозината отъ тѣзи пари той е изхарчилъ себе си.

[10]) ако остане още на работа въ Комитета.

[11]) ще ограничи размѣра на разходитѣ, съ които може до разага.

[12]) да получава писмата отъ тайнитѣ пощи и да отговаря.

безъ печятъ [1]) за тая работа. — Търса такжвъ, за да му повѣра горните, [2]) пжкъ асъ да падна по пешятъ на парите. Баіо! и на Васъ казвамъ: припоржчяйтеми такжвъ единъ, || да даде кифилитеси[4]) и да остане да върши[4]) || но ще кажите: ти гого (кого б. р.) си далъ кифилъ! || ето (моятъ кефилъ е б. р.) работата, която самъ я довелъ сами до дотукъ, и сами искамъ да дамъ смѣтка, за доходите, и разходите, || и сами показвамъ какъ тряба да са върши, за да неможе да пропадне парица, || и да не смее даса лжжи!... Това е мой кифилъ. А думите на горните са интриги, || и съ чювали глупости.

Ас. Дер. Кжрджялж.

Н. Б. II Б. п. 102. Арх. К. Цанковъ. М. Сб. кн. XVI и XVII, № 18, стр. 775.

№ 89.

Левски до Любенъ Каравеловъ.

Недостигъ отъ пари. Нѣма да му открива вече, ако нѣкжде не сж доволни отъ него (отъ Каравелова). За войнишкитѣ правила. Подробно описание на случката въ Ловечъ, дето Левски уби единъ слуга. За успѣха на дѣлото трѣбва повече да вѣрватъ въ него, а не да дават подпора на глупци.

1872 Ав. 25 Българско. №-ръ 28-й.

Бае Павловъ!

Писмото ти отъ 26 Юлія, получихго на 6 Ав. съ пановуту заедно. || работата Ви добра, а пари няма, || това е и отъ (при б. р.) насъ, || едвамъ досега сае посрящало разноските, и твърде малко за друго || за Ц-въ, не мога да разбера Ценовліе, ил Цанковъ дето неще да бжде въ работа.[5]) За Вѣс. Св.[6]) надявамса скоро да Ви събера (абонати б. р.) за 15—20

[1]) безъ отдѣленъ печатъ (специално пълномощно).
[2]) изброенитѣ по-горе длъжности.
[3]) поржчитель (турски: кефилъ).
[4]) да поеме работата.
[5]) Писали му, че Ц-въ не искалъ повече да остане въ Комитетската работа, а Левски недоумѣва за кого е думата: За Ценовичъ или за Кирякъ Цанковъ.
[6]) Вестникъ Свобода.

оя още. || За Словослагателат ще гдѣдами даного испратъ, || детоти пишж отъ Олтеница и отъ Гюргево че говоратъ ойси недобро за тебѣ, асъ мисла че добро права, щото ги обедимъ въ истината,[1]) но като е така,[2]) неща вѣче. || — съ го имахъ за длъжность. Данаилъ и сега ми пиши че пріелъ още уставите и пр. || мисла и въ Олтеница да ни ги[3]) испратилъ? Писмата Чрѣзъ Рушчукъ, отъ 25 Юлія, рѣзъ Данаила отъ 3. Ав. вярвамъ да стеги получили, || зъ Русчукъ дето, забавиниса въ Търново[4]) по причини, дото са уби отъ Тайната Полиція, Лясковскія чорбаджи иль. За поржчяните ни въ тяхъ писма[5]) пращамти чрѣзъ наила още л. тур. 10, десетъ, || които неща поскоричко дами ратишъ, || Войнишкити Правила, и отъ Ефрѣмъ Марковичя. Отъ Ч-те К-ти ми проглушиха главата съ писма дама пиь: дадели (Сърбия б. р.) отговоръ за Военното училище да изпратимъ момцити си, които сме приготвили и чяъ. Премного Ви натягвамъ съ поржчките, но какво! || ато сичките сега трябатъ, || и като ги няма спираса рата; || —недейте забавя и онія нѣща, дето бѣхме задлъи Данаила да Ви разправи || съ негоніе[6]) оправенъ пжтжтъ сякаде, || и никоги на работникъ нашъ пжтятса неспира.[7]) укае и вржската на работитѣ.[8]) Молави! за пари, ще глѣкато са улѣсна и ще ви провождамъ. Презъ тія дни, съ даса здобія, съ силата на оржжіетоси, и щяхъ да пошна доста работа, || и твойте борчуви (щяхъ б. р.) да та, и!... || но врѣмето ми неспомогна.—съ още единъ друь, по пладня въ Ловечъ въ срѣдъ града, преоблеченъ, но, че презъ друга кжща влизамъ у едного Чорбаджія, уто бѣха искале помощь за заточенниците въ Діяръ-Беь, || а това куче, отъ като недалъ ни пара, напсуваги, || и

[1]) да имъ се разкрие истината, та да не го нападатъ повече.
[2]) но щомъ ти се сърдишъ, или мислишъ, че не се постига цельта,
[3]) не ще да си ги изпратилъ.
[4]) писмата, които бѣха отправени чрезъ Русе, сж се забавили Търново.
[5]) нѣщата, за които въ ония писма поржчвахъ да ми изпратишъ.
[6]) съ разрешението на оня въпросъ (за купуване на пушки) намъ оправено
[7]) не ще да се спира.
[8]) тукъ е ядката на цѣлото ни дѣло.

укорилги че биле разваляли спокойствіето имъ? || —на шкембетата. Асъ искахъ да го! и паритиму,[1]) || но както правих смѣтката си въ кѫщи, на пазарятъ не излѣзи така, || а да видимъ каква! (смѣтка б. р.) || по Европейски чясатъ, призденатъ на 3, Скрити (бѣхме б. р.) ній въ кѫщѫтѫ му, || фамиліята му отишла бѣше на Троенскіятъ Манастиръ, || а той съ калфата си само, 24 годишенъ момакъ, споредъ както испитахъ, отъ дюкянатси дохождалъ секи пѫть предъ момчето единъ и половина чясъ, || то небѣше така![2]) пред Св. Богородица въ Понделникъ по 3, чяса Европейски[3]) дохожда калфата му, отваря портата, която бѣше заключена отъ одвѫтрѣ, и влиза, || но предъ да доди исчюпел бѣхъ врати, сандѫци, и не намѣрихъ повѣче отсвѣнъ 1400, гр. тур. се бешлици, || така бѣхъ приготвенъ вѫтри, ако додеши той напредъ нѣмаше да става никакъвъ шумъ. || а то доде напредъ момчето, || посрѣщнаго другарятми, || (момчето б. р.) нададе викъ: тичяйте хора! || на която стърнѫ бѣхъ въ двората до кѫто пристигна то се (все б. р.) вика и бориса съ другарятми, || пристигнѫхъ, рѫгнѫхго съ кѫмѫтѫ си на смьрть, та дано збъркаше народътъ посоката на гласатъ който бѣше напѫлнилъ улицата, || неумря изведнъжъ || захвана да вика повѣче, || което не можеше да са укрій вѣче, || рѫгнѫхго още веднъжъ, за да са немѫчи, и да неможе да каже какви са биле, (наладателитѣ б. р.) || жялно! за невинното момче, || но ако не бѣше така, инакъ бѣше уцапано на много стърни!... || до кѫтто постигнемъ цѣлтѫси ще отидатъ и невинни хорица доста. Като утворихъ портата, то святъ бѣше като панаиръ! || съ излазянѣето ни, изведнѫжъ вдигамъ крѫвавитси (кървавия си б. р.) ножъ, и снѣколко турски рѣчи спущамса врьзъ народа, || отворихани пѫть, || и слѣдъ насъ, ето ти и полиціята, || изглееда ни, || па това си бѣше, || на другія денъ, търсини, (търсения б. р.) запиранія, кого де срѣшнатъ || ни казалъ чи ги видялъ хайдутите,[4]) || доста топордія || запираха и отъ членовите ни, които бѣха комшій на оногова човѣка || —едни казватъ отъ Българите турци бѣха! || а други: турци и българи, || а турците: Българи, няма такива пушки.— || съ думи още[1]) че това е Коетска работа, || и (турцитѣ казали б. р.) ній тряба да търъ по сичките кѫщя на Българите! || па нищо.[2]) За натаъ като земе да са убиватъ. Чувства, може и да бѫде.[3])

Баіо! да ти кажа една като сто! Сичкити неразборій, зати, укори, които произлазятъ отъ глупости повѣче, сѫ тій чина дето раздѣлятъ единъ народъ на чясти, || и не остава до,[4]) || това Вій твърде добре познавате, || слѣдователно, въъ, за да не може да добіе сила тая поразія,[5]) а да земе енъ вьрвешъ работата ни, безъ да пропадни въ непріяски рѫцѣ нищочко! Отъ която работа и Вія да прокопцате, ги хора като тебъ,[6]) та да са залѣгните съвършенно на ія работа.— || вѣче ти,[7]) не тряба да пропусташъ (напустъ б. р.) работата си, защото не приличя на нищо![8]) (Но ›.) да са привари сяка поразія, нетряба да давате потпора глупци, || а да ми поддьржяте,[9]) като казвате секиму: съскій ако вія са не разберете, за Васъ няма работа!! Това а тряба да направите, || а коите убедени въ менъ!.....[10]) няма (да последва б. р.) нищо лошаво.

Питай французинатъ за 8. Пушки отъ най добрити иглики, и най кѫсите, колко желтици, (ще струватъ б. р.) || [11]) да ми отговоришъ, та да пратимъ и парити.

Ас. Дер. Кѫрджялѫ.

Български Революционни
Централенъ комитетъ.
(печатъ)

Н. Б. II. Б. п. 102, № 29.
Арх. К. Цанковъ.

---

[1]) да го убия и да задигна и паритѣ му.
[2]) а сега не се случи така.
[3]) когато Левски се билъ вече прехвърлилъ въ кѫщата му.
[4]) раненото момче не могло да каже, че е видяло хайдутитѣ.

---

[1]) станало дума още.
[2]) но пакъ нищо подобно не предприели.
[3]) по-нататъкъ като почне да се убиватъ повече чорбаджии, чувамъ, че може турцитѣ да предприематъ претърсвания у българитѣ.
[4]) и тогасъ отъ тоя народъ не става нищо.
[5]) завистъ, укори, неразборіи и пр.
[6]) трѣбватъ по-други хора, отъ като тебе.
[7]) колкото се отнася вече само до тебе.
[8]) защото иначе не би приличало на нищо.
[9]) а трѣбва да ме поддържате.
[10]) ако сте убедени въ менъ.
[11]) веднага.

№ 90.

Левски до Данаилъ Хр. Поповъ.

Като обсѫди работата, защото Анастасъ му е братъ, да пише на Левски. Да пише самъ и на Каравелова. Прана 15 т. лири.

872. Ав. 25. Българско.

Братовче!

Да са небава да пиша и тебѣ особно, || прочити всичките ми писани за Каравѣлова, и пр.[1]) || разсѫди и ти || защото тіе братъ Бай Анастасъ[2]) || іоще и работите познаваш някакъ по отблизичко отъ другитѣ по нови съобщници, || и както разсѫдишъ, така пиши и ти К-ву,[3]) ако щешъ.

Писмата щомъ ги прочитешъ, и ще ги запечяташъ || но твой печятъ няма да туряшъ, || и затова което си прочель никой няма да знай!... Писмото Баіово ти, ще го испрати К-въ лакъ до тебѣ, || а ти да ми го испроводишъ незабавно, || защото ще го провода до Ч-ть имъ Комитетъ,[4]) да го викатъ,[5]) и да му го дадатъ.

За всичкити нѣща дето ти бѣхъ писалъ да ми ги испроводишъ, испроводими ги, защото ми са нужни. Парити провождамъ 15 л. тур. и ½, петнайсятъ и половина, || десетяхъ ще проводишъ на К-ва, а другите твой защето ти са длжжж.— Но недей да оставашъ нѣщата за други пжть, защото разноски,[6]) || а трудове опасни са![7]) Здравейте![8])

Ас. Дер. Кжрджялж.

Български Революционенъ Комитетъ.
(печатъ)

Ц. Б. И. А. п. 60, № 8071.
Арх. т. I., № 37, стр. 65.

[1]) Д. Хр. Поповъ бележи отъ страна на писмото: Азъ имахъ воля да отварямъ и прочитамъ всичкитѣ кореспонденции, а после да ги пращамъ на адреситѣ. Д. Хр. П. отъ начало повече вѣрвалъ на брата си, който бѣ наклеветилъ Левски предъ Каравелова.

[2]) бай Анастасъ ти е братъ.

[3]) Каравелову.

[4]) ще го прати въ Плѣвенъ.

[5]) Анастаса.

[6]) разноски стават по безплодни кореспонденции.

[7]) опасни сж трудоветѣ, за да се подържа кореспонденция.

[8]) На гърба на писмото Д. Хр. П. бележи: Отговоръ 22 7/вриа (септемврия р.) 872.

№ 91.

Левски до Анастасъ п. Хиновъ.

Трета година откакъ се запознахъ съ него. Въ дѣлото е отъ 1 г. Прочелъ ли е устава и окржжното писмо. Не го напада (напва), но има пълномощно и длъжность му е да го изпита. Ако той разбира (не види), децата му ще видятъ. Съ клеветитѣ си прави стжпление да бжде осжденъ на смърть. Нека докаже кривитѣ си рдения за Ангелъ Кънчевъ. Гласежитѣ му съ Димитъръ Общи. акванията на последния. Нѣма право за лични разправии да се рне къмъ частния тѣхенъ комитетъ. Случката съ посрѣдника праъ отъ него до Левски. Въпросътъ по избора на представитель отъ звенъ. Да бжде готовъ съ обвиненията си. Комитета имъ, по заѣдь отъ Централния комитетъ, ще го вика на сждъ.

1872 Ав. 25 Българско. №-ръ 20-й.

Господинъ Анастасе!
Въ Плѣвенъ.

Отговарямъ на Писмото ти, което и (е б. р.) безъ дата, олучихго на 5-ій Ав. чуешли Господине! асъ ако не бѣхъ икодушенъ,[1]) не бихъ престигналъ до тукъ, отъ 61, во,[2]) да са запознаяхми и стебѣ, ето трета годинае. || питамта ми отговоришъ, че отговорелси, или не! товаміе[3]) длъжть да та попитамъ: прочелли си уставатъ, който по вишесіето на сичките ч. к-ти[4]) е потвърденъ, || и (прочелъ ли б. р.) окружното Писмо, въ което заповядва Ц. К-тъ! || то Висамъ испратилъ отъ двѣ недѣли напрѣдъ.

Баіо! асъ нита[5]) настжпвамъ на краката, нъ испитвам устаатъ, || а извьршявамъ споредъ упжлномощіетоси, като напретъ Благоразумно испитвамъ, и зема факти въ ржеси, || пжкти, прави потвои кефъ.

Както казахъ по горе: Ассжмъ[6]) посвѣтиль себѣси на чѣствот си още отъ 61, во да му служя до смьрть, и да ота по Народната волж, || и ако това ти невидишъ чеси

[1]) преданъ и вѣренъ на дѣлото.

[2]) отъ 1861 г.

[3]) това ми е —

[4]) Часгни комитети.

[5]) не те.

[6]) азъ съмъ.

невѣренъ,[1]) то децатати ще видатъ, || ще помислатъ и за тебѣ, || Слѣдователно, и по волята Народна, Ето и уставатъ, по което като вѣрви секи народенъ няма закакво да са пишятъ глупости, които го докарватъ да престѫпи за смьрть.[2]) Ето чи ти не си Народенъ: || виж(д)ашъ злото Народно, и ни го казвашъ, || а чякашго да стани поголямо, и да убие Народа!— Навождашми А. Покойній,[3]) когото познавамъ за чисть чіовѣкъ и работникъ, || а ти го учернювашъ като доказвашъ фактично,[4]) чи ако той би билъ живъ щяло сичкото да излѣзе на яве,[5]) || каквото и за Д. съ когото нещели сте да оставите работата тѫй за напредъ?[6]) || тукъ падашъ въ отговорность, да оміешъ лицето на Покойниятъ съ истинната,[7]) || когого мислихме че ни държеше кривото ни менута въ себѣ си,[8]) || комуто далъ бяхъ и упълномощіе отъ дето ма викаха, да каже всичко щото знае,[9]) || и отъ катоса завьрнѫ, нѣма за много и почина,[10]) || да мо е лѣка прьсть, || защото, очевидно е вече тукъ, че не еималъ скрито всебѣси нищо. || така сѫщо тряба да исповядашъ и за Д.[11]) Споредъ писмототи както виждамъ, чи тисае раскаіовалъ,[12]) дето нисѫмму билъ уважавалъ[13]) работити, || и недавалсѫмму предница?[14]) || (а) приносялми пари, || пѫкъ асъ стоя по два три месеца на едно място, и ямъ готови пари? || и казвашми, няма яма![15]) Таквисъ чясни мрѫтій като говоришъ отъ себѣси, който[1]) нѣмашъ и право питашъ защо това (е) тѫй, или онова инакъ, отсвѣнъ ч-тъгъ,[2]) на когото са е и писало какво има да са прави! а акъ, ти чясно неправишъ друго нищо, отсвѣнъ интрига, ято спира ходатъ на народната работа. Акоси расѫрдинъ ъ оногова, чрѣзъ когото си искал даса разберешъ съ мене Представите(л) какъ да стане отъ Ваша старнѫ, разбериса , него,[3]) който казва: че неси дошолъ нарочно до мене, а мо да са повидишъ![4]) па и на това не отказахъ! — При съ когито разговаряхми съсъ Пратеникатъ, бѣше и другъ ѣнъ който чу че казахъ; асъ ще излѣза на моравата нѣка ди![5]) || отъ тамъ нататакъ незная за Прикаските Ви.[6]) пѫкъ Представителъ бѣхъ писалъ на ч-т Ви к-тъ[7]) да избе-

[1]) защото нѣмашъ вѣра въ менъ.

[2]) да мине границата, за да заслужи смъртно наказание.

[3]) привеждашъ ми за примѣръ покойния Ангелъ Кънчевъ.

[4]) като твърдишъ.

[5]) ако А. К. билъ живъ, щѣли да излѣзатъ на яве всички злоупотрѣбления, които върши Левски.

[6]) по сѫщия начинъ и съ Димитъръ Общи щѣли сте сега да извадите всички мои злоупотрѣбления на яве.

[7]) защото не можешъ да докажешъ истината и трѣбва да се отречешъ отъ клеветитѣ си.

[8]) за когото ний мислѣхме (и мислимъ), че ни на минута не храннѣше зла мисъль въ себе си,

[9]) и когото пратихъ да иде, дето викаха самия мене и го опълномощихъ да говори.

[10]) нѣмалъ е време да открива или да мисли зло за Левски.

[11]) Димитъръ Общи.

[12]) оплаквалъ ти се е.

[13]) не удобрявалъ.

[14]) Д. Общи се оплаквалъ, че Левски не го оставялъ да напредне.

[15]) яма — имотъ, пари обречени на плячка.

[1]) такива лични (ч я с н и) клевети (м р ъ с о т и) хвърляшъ върху нъ отъ свое име — ти който споредъ устава.

[2]) забравилъ си, че само Частниятъ комитетъ въ Плѣвенъ.

[3]) ако те е разсърдилъ оня, чрезъ когото искаше да се разберешъ менъ върху въпроса какъ да стане избирането на представитель за щото събрание въ Букурещъ презъ миналия май, разправи се него.

[4]) той не ми каза нищо друго, освенъ че си искалъ да се повишъ съ мене, а не че ще разискваме за избора на представитель.

[5]) При разговора на Левски съ посрѣдствуващето лице присѫстналъ и трети свидетель, който билъ комитетски човѣкъ, следователно, посрѣдникътъ на Анастасъ п. Хиновъ нѣмало защо да не каже крито цельта на мисията, съ която е билъ натоваренъ отъ него. Левски значилъ свиждането да стане извънъ града на една опредѣлена мо-ва. Свидетельтъ чулъ това. Всичката трудность за разбиране на тоя истина труденъ откѫсъ изъ писмото на Левски се заключава въ изредно тежкитѣ обстоятелства, при които революционната организа-я презъ онова време е работило. Скривалището на Левски е известно ко на две—три довѣрени лица отъ града. Едно отъ тия лица е поздникъ за искаюто свиждане. Последното не може да стане въ са-о скривалище: избѣгва се всѣко движение около него, за да не се какъ привлече будното око на властьта. Така — свиждането се е нало да стане навънъ. Но по чия вина все пакъ то не е станало (възка съ което—споредъ както се разбира отъ писмото— е избухнала а срѣдня отъ страна на А. п. Х. къмъ Левски) — този въпросъ оса да се изясни чрезъ други документи.

[6]) не знае какво се е говорило между него и пратеника.

[7]) на Частниятъ Ви комитетъ.

ржтъ, упълномощатъ, и да трьгни по пжтятъ както бѣхъ писалъ. — Както Вамъ,[1]) и (на) другите ч. к-ти еднакво бѣхъ писалъ.[2]) да прекжсна сега: (да отговарямъ по нататъкъ б. р.) на сичките твой бжлвочи! || така казвамъ, защото са (нѣщо б. р.) беззаконо (не сж по уставатъ, когото асъ почитамъ за най свято, и заклѣлсамса да го испълнявамъ точно). || на всичките изложени твой въписмототи (клевети б. р.) отъ край до край, събери документите, и да ги предадешъ въ Чястніятъ Ви Комитетъ, || че отъ тамъ щеса зематъ и да сж принесжтъ на сждъ, || че Власт-тж, ще разсжди, || и (може б. р.) дати даде Правото. || аколи пжкъ по тія твой работи[3]) ч-тъ к-тъ Віе спрялъ отъ работатаси, та няма кой даги пріеми,[4]) то (тѣ б. р.) нѣка бждтъ готови вь Тебъ че катоса повикашъ,[5]) въ чясжтъ тряба да бждешъ готовъ.

Асланъ Дервишооглу Кжрджялж.

Бай Анастасе! Ти мя запозна съ Асланъ Дер. Кжрджялж, и до днесъ съмъ работилъ съ него. До днесь не сьмь позналъ въ него никаквж грѣшкж. Чистъ е.

В. Т. А.[6])

Подобно и азъ. М.[7])

Н. Б. II. Б. п. 102. Арх. К. Цанковъ
М. Сб. кн. XVI и XVII, № 17, стр. 773.

[1]) както въ Плѣвенъ, така —

[2]) не правихъ никакъвъ особенъ намекъ, кого да избератъ, та да ме подозрешъ, че съмъ желалъ да осуетя твоето избиране за представитель.

[3]) ако пораци тѣзи твои незаконни постжпки (обвинения противъ менъ).

[4]) вашиятъ Комитетъ ти е отнелъ възможность да действувашъ по-нататъкъ (ако той не имъ дава ходъ, не ги приема).

[5]) Частниятъ ви комитетъ въ Плѣвенъ ще те повика по заповѣдь отъ Централния комитетъ.

[6]) Велико Търново — Асѣновци.

[7]) Навѣрно, Отецъ Матей Миткалото. Дветѣ бележки носятъ два различни почерка.

№ 92.

Левски до Любенъ Каравеловъ.

Не може да намѣри човѣкъ, който да го замѣсти. Увеличена бдителность на властьта. За Груя ужъ годенъ за замѣстникъ, при първа тость се изплашилъ и уннщожилъ припаси, архива и пр. Защо е но да си намѣри замѣстникъ. Съвокупность отъ избрани качества едно и сжщо лице, което би се избрало за апостолъ. Изброява качества. Самопортретъ на Левски.

За Г-нъ К-ва

Въ Букурещъ.[1])

Бае!

Работата още няма кой да я поеме, тасжмъ принуденъ е сами даса излагамъ въ опасности да тичамъ на горе на у. Пжкъ турцити няма село ни по кжратъ ханища, да а распратили да търсатъ. Пишятми писма отъ вредъ даса излагаме въ опасности, || а не мога даглѣдамъ на страшитини работници, които отъ страхъ за сиратъ сичко, || и отата да стои на едно място. Завчяра като имаше една ордія[2]) въ единъ градъ, въ който бѣхъ и асъ, предирія, бастисванія[3]) нинадейно по кжщя, || а асъ дето бѣхъ въ цжтж днесъ излязохъ изъ кжщи, на другиятъ денъ багисаха, || отъ видило, до видило по улицити Турци вардатъ странни хора. При таковато нящо втоя градъ исплашватса ки, || отъ тоя градъ е и Грую,[4]) които ми пиши защо бяхъ излалъ вѣче оттамь, || и отишалъ бѣхъ подруги страни. Пиши да ни дохождамъ скоро като преовѣличава предирва-а на Тур. || ушъ че биле търсиле и у тяхъ и пр. та няо място де да слѣза. || иоще казалъ дето бѣхъ оставилъ асъ, тевтери и пр. да са хвьрлятъ въ заодатъ! || видишли ота отъ страхопжзлювци! || Затова още несамъ повѣрилъ, отата си другиму || защото ако е въ едно,[5]) въ другого

[1]) Адресътъ е на обратната страница.

[2]) смутъ.

[3]) обиски.

[4]) Условно име, — навѣрно Хр. Ивановъ Книговезеца отъ Търза когото Каравеловъ и Левски сж били говорили помежду си да азначи за помощникъ и евентуално замѣстникъ на Левски.

[5]) ако подхожда въ едно.

няма. (ако е решителе[illegible]
аколіе разсѫдителенъ [illegible]
понататакъ, още и [illegible]
работи). || а работите [illegible]
даса распрaвитъ. [illegible]
задълго време да [illegible]
Имаме чесни хора, [illegible]
даса упознаятъ съ [illegible]
нищо,[4]) и по зло.[5]) — [illegible]
упознали до тънко [illegible]
Стоянъ, и пр.[6]) [illegible]
тѣхните слабости, [illegible]
|| и даса не уврежда[illegible][7]) [illegible]
гіятъ безъ даси [illegible]
хора дай работа, [illegible]
ливи и великодушни.[9]) [illegible]
дачятъ на тая св. работа,[10]) [illegible]
идае. — (Още и по [illegible][11]) [illegible]
длъжностмие да [illegible][12]) [illegible]

1872. Сеп. 16, Бъл.

Твой Христу [illegible]

[1]) въ случай на [illegible]
[2]) не е.
[3]) отъ по-дълго [illegible]
[4]) не сѫ за нищо.
[5]) по-зле съ тѣхъ, [illegible]
[6]) кой е Каравелова, [illegible]
[7]) да не се [illegible]
[8]) да се критикуватъ [illegible], но да не се [illegible] взаимно отъ работата.
[9]) дай работа, но само на [illegible], които сѫ [illegible] и издържливи (постоянни) и [illegible], и [illegible] (великодушни).
[10]) свята работа.
[11]) редовно, неуморно [illegible] [illegible] [illegible]

работникъ || комуто може да са повѣри и Лозинка и сичко, || тойе работникъ по онова окружіе, за дето бѣхъ упълномощилъ и Д. об. || комуто Д. об. незаслужава низа царвулятму, относително, за точните испълненія въ устават, и да слушя на заповѣдите, коитомуса даватъ! || Бай Д. чіе заслужелъ въ много нѣща за смърть, такае,[1]) но прощаватмуса на простотіятаму досега! || ако да бѣше ученъ не можяхъ да потжпчя законатъ, и тряба да изпжлнж.[2]) Бай Д. нее предатель, но неразбранъ—горделивъ, || и говори за работи отъ себѣ, безъ дазнай каде водатъ, || а устата му колкото го препоржчватъ, не излиза на хилядо едно,[3]) || и колкото е позаслужилъ. хиляда пжти да ніе било, || защото тойе причина та са родиха недовѣрія между някой въ съочясниците.—задавал имъ е думи да мислатъ различно,[4]) пжкъ на мене казва, че тій така мислиле, || и запитвале го?[5]) и то ма принуди поскоро да обикола онова окружіе,[6]) дето той ходи, безъ да показвамъ на ч-те к ти[7]) че той мие така говорилъ. Питахъ[8]) иматъ ли някакво съмненіе въ нящо на Ц-тъ К-тъ,[9]) споредъ думите на Д. Об. койтоги каза предъ сичкити члѣнове на единъ чястенъ К-тъ,[10]) за което имъ искахъ писменно, и дадохами чи не![11]) || и въ други единъ ч-тенъ к-тъ говорилъ: въ това окружіе, така да сторимъ, инакъ да направимъ, и пр. || па и за понататакъ биле![12]) || това е било въ Бочукооглу,[13]) || а Председателат[1]) го питалъ: това извѣстноліе въ Ц-тъ К-тъ! а Бай Д. азалъ, че за сичко билъ разговарялъ,[2]) || и то било[3]) по вигласіето на сичките ч-ни к-ти || и за това да станило;[4]) въ жщото времѣ пиши и мене, че наредилоса вѣче въ онова кружіе работите твърде добре, || и за това не трябало да тивамъ вѣче по онія страни! || пжкъ зеха да дохождатъ писма тъ онія страни както виждате. Извънъ писаните казвалимиса стно, че говорилъ за нѣща, за които несмеяли да пишятъ, а да не би даимъ направи пакость.

Въ това окружіе са състои отъ[5]) 15, ч. к-ти (села, единъ радъ и две паланки).[6]) Като излязохъ да разправа за горните аркотій, присъединихъ някой селца въ едно, (поблизни,)[7]) адох имъ редъ по който да са водатъ въ работата си сами, омежду селата,[8]) || безъ да има нужда да имса праща отъ Ц-тъ К-тъ човѣкъ начесто, || отъ което може да са улови работата, || а чисае компромитирала то е![9]) || и така земахъ вигласіето отъ сичките ч. к-ти въ това окружіе за Окружній ентръ, || както виждате въ писмото на тія два пресжедини ч. к-ти,[10]) сжщо и вградатъ и пр.[11]) Пращамъ Ви и коіето какъ заповядамъ на ч. к-ти, т. е. какво наставленіе имъ авамъ.— || и на Окружніят Центръ[12]), || щото, извънъ това[13]) аса (не) върши, || въ което пада и работникатъ, предъ мойте чие за наказаніе.[14]) || —така искамъ да направа по сичко Бъл-

---

[1]) че Димитъръ Общи за много свои постжпки е заслужилъ вече смъртно наказание, затова не ще и дума.

[2]) ако не бѣше тъй простъ (да бѣше ученъ) не можехъ да се отклоня отъ устава и трѣбваше да го убия.

[3]) отъ хилядото що обещава съ уста, не изпълня ни едно.

[4]) поучвалъ ги да мислятъ грѣшно.

[5]) и запитвали го ужъ както грѣшно мислѣли.

[6]) Орханийско.

[7]) Частнитѣ комитети.

[8]) питалъ самия Частенъ комитетъ.

[9]) Централниятъ комитетъ.

[10]) Д. Общи казвалъ предъ други Ч. к., че ония се оплаквали.

[11]) поискалъ имъ писмено да потвърдятъ, наистина ли се оплаквали отъ Ц. к., и тѣ дали писмо, че тѣ не сж се били оплаквали.

[12]) па додалъ и нѣщо повече, което никой не е мислилъ да решава въ Ц. к.

[13]) Етрополе.

[1]) Т. Пѣевъ.

[2]) съ хората отъ Ц. к.

[3]) отговаряло на желанията, било възприето отъ мнозинството на сички Ч. к. въ окржга.

[4]) изисквалъ го да се изпълни.

[5]) имаме.

[6]) Орхание, Тетевенъ, Етрополе и 12 села.

[7]) Частни комитети отъ по-близки села свързалъ въ единъ комитъ съ най-силното лице въ тоя пунктъ на чело.

[8]) далъ имъ право сами да се ржководятъ.

[9]) а истина е, че работата се е компрометирала.

[10]) това се вижда отъ писмото на два присъединени Ч. к. приложено къмъ настоящето писмо.

[11]) сжщо взелъ съгласието и на града.

[12]) сжщото заповѣдалъ.

[13]) което е разпоредено.

[14]) къмъ това спада и отдѣлниятъ работникъ (членъ на Комита), който ако сгрѣши, заслужава предъ моитѣ очи наказание.

гарско, || и тогава щеса върши съ помалко разноски, || поскоро, посигорно, и безгрижя, чи ще пропадне нѣщо въ не(п)рия-ржце, || каквито мѣрки и да зема, нашята работа неще може даса спре.[1]) Но тогава може, когато са привари даса непропощатъ глупости, какво Бай Д-ти, като ето още какво:[2]) като видя че земах вѣче вишегласіето за Центръ въ онова Окружіе, и неще може да прави по негово,[3]) то той въ други единъ ч. к-тъ, казал имъ даса не пресъединяватъ съ окружниятъ Центръ, а незнамъ де![4]) писарят имъ е Даскалатъ, || той ми каза, че решили въ съберанието си да са управатъ[5]) направо въ Влашко до К-ва.[6]) товами казаха други отъ членовете че било съгласно съ Д. об. направено. Нее ли глупость отъ едно окружіе да дѣли едно село, || и отъ тамъ да слушямъ думи, чи ассжмъ билъ трьгналъ да си играя съ хората, и да ги лжжя? || това малколіе помия! || това като така почухъ, донесемиса и писменно, какво тій въ съберанието си така одобрили, повикахъ и други да допопитамъ за това, || и да имъ покажя писмото, въ което има и единъ малакъ печятъ, || тій като видяха писмото, казаха: това чи такаса е направило казани Даскалатъ да знаемъ, || но нисжни викале Въсъбранието,[7]) а пжкъ тоjж печятъ, още ніе ни показанъ[8]) да го познаваме! || за което искаме да питаме и ній, || кога са прави за нящо, съберанието само отъ 3—4 души ли само става, || и тій каквото решятъ ли бива решено! || тоя Даскалъ по напрѣдъ го бѣхъ изокалъ[9]) за нечесното му повѣденіе, || и сега отъ оня денъ отишіолъ въ едно село, и рекалъ: Ц-тъ К-тъ е въ село || и заповѣда са да извадите днешніятъ Вашъ Даколъ,[10]) та да земете еди койси? || това ми каза представителятъ който дохожда въ сж-

[1]) каквито мѣрки и да зема, все може да попадне нѣщо въ неприятелски ржце, но нашата работа не ще може да се спре.

[2]) Но това може само тогава, когато се превари да не се пропущатъ глупости каквато съ бай Димитра и като ето още каква глупость :

[3]) да се разпорежда по неговата си воля.

[4]) а да се държатъ не знамъ де.

[5]) отнасятъ.

[6]) Каравелова.

[7]) решили отъ тѣхно име, но безъ тѣхно съгласие.

[8]) не е ни (не ни е показанъ).

[9]) изхокалъ го.

[10]) даскалъ.

ранието въ Влашко, чи било казано предъ него, и предъ це единъ. || на тоя Даскалъ далму Д. Об. 5. л. тур. назаемъ, има ли Д. об. това право? || ето така са вьршят отъ нераз-ани мозаци работи, || а зрителите като глѣдатъ, (отстрани р.) проповядватъ[1]) работата (ни б. р.) за ? . . . . . || да пре-сна, || и да непжлнж книжята съ глупости, || даса ни работи нъ, пжкъ десеть дена даса расправя, || и най послѣ даса нападаме единъ други, || Вище и направете така: зберетеса, прегледайте потънко работите, || па дайте и гласътси въ но място,[2]) като земете и оттукъ, отъ някой място и друго асъ,[3]) отъ дето да са управлява сяко място, и секи работкъ Въ Българско![4]) || азъ на драго сърце давамъ упълномощіето си[5]) назадъ и даса управлявамъ и асъ отъ онова ѕсто, || но предварително тряба да явя на Народатъ така: че тукъ бѣше моя работа, а отсега за напредъ Вишегласіето мира други дѣловодители, || слѣдователно, въ мое име няма земате и да давате. || но това даса извьрши така, траба да ма и дамъ точна смѣтка въ досегашните си работи || (особно піе а асъ дасиго скрія).[6]) Па тогава щеса управямъ по нота команда, съ сичките си сили, и най честно! || за тіями ми че ги изричямъ съ чисто сърце, кжлнж Виса въ Името ародно, || така Ви казвамъ, че отъ едно място тряба даса ири, а сичките други да играятъ, || пжкъ песента ніе от едочитени,[7]) || кумутоса хареса нѣкаса хваща на Орото, || зъ така да е, няма нищо![8]) и по пусто става || това коетосае учило досега даса разправи,[9]) || па вѣче данеслушяте глупци, да не припоржчвате хора, като очите Ви насички Васъ, вно неглѣдатъ. Бай Азисе! Ти по сърце, и по душжси сто-народенъ, || така сжмъ та припоржчвалъ на хора. които сата ценили до тамъ, || но асъ вярвамъ очитеси, || защото

[1]) разгласяватъ, препоржчватъ.

[2]) опредѣлете единъ центъръ.

[3]) като вземете съгласието и на нѣколко мѣста отъ тука.

[4]) и отъ тамъ опредѣлете да се управляватъ всички комитети и чки работници въ България.

[5]) връщамъ пълномощното си.

[6]) да си запази копие отъ всичко по-важно, което предава.

[7]) ний знаемъ пѣсеньта, известна ни е.

[8]) ако не направимъ това, нищо не сме направили.

[9]) да се прецени здраво и да приключимъ съ него.

досега нисѫмѫ излѫгали! А ти Баіо[1]) и сами виждашъ че досега съглѣданіе на уста,[2]) неси още позналъ нищо, и никого, || попреглѣдайса въ писмата! || това дасиго кажимъ въ очи ніе[3]) срамота! така праватъ чистити хора. || за това ако вишегласіето рече да продължавамъ работатаси за напредъ, недейми припоряча работникъ така като Д. об. || а да кажишъ: мисла да бѫде добръ! || па споредъ думата която сѫмъ далъ предъ членовете на Ц-тъ К-тъ, нямамъ право нито да земамъ, нито да дамъ (извънъ Българско) безъ знаніето Председателево, || както и другите като членове съ сѫщото упѫлномощіе извънъ Българско дето и даса намиратъ, нямать право да зематъ и даватъ из-Българско безъ моето знаяніе! Слѣдователно, каквото имате дами казвате нѣщо ново, или за такива разправици да Випишятъ отъ нейде, сичко тряба да премине чрѣзъ К-ва,[4]) че той знае за нататакъ, || и оттамъ тряба да миса пиши, || и пакъ тамъ ще и отговарямъ. || знай за напредъ. || —отсвѣнъ поржчяніята Ви отъ менъ: дами купишъ, или тамъ така да направишъ, и то Віе по Волята каквато досега, и Ви признаваме.[5]) || защото Бай Д. ако плачиши предъ двайсятъ души и двайсеттяхъ души ако ми пишяха, и асъ секиму ако расправяхъ, тогава тешкони и горко на Балгурят когото ній мелимъ. || който не е чисть, убивамго, || на неразбраніят не давамму което вида чи нее за него, || испитвамъ чіовѣкатъ въ работа и такаго пущамъ за понататакъ![6]) поправо да кажя: ако Вій менъ несте познали койтоса тракоклямъ десета година въ тая работа, то за другите сте съвсемъ излѫгани.[7]) || ако кажите че нямате довѣріе въ мене, то Ассѫмъ готовъ да Ви докажя фактично,[8]) || (да докажа б. р.) не само

[1]) Обръщение къмъ Любенъ Каравеловъ.

[2]) като дававшъ ухо само на приказкитѣ на хората.

[3]) не е.

[4]) Каравелова.

[5]) само каквото ви съмъ поржчалъ (да кулишъ или това и онова да извършишъ отъ тамъ) и то ако ви е по волята — ако желаешъ: както е било до сега, само това ви признавамъ.

[6]) и тогава само възлагамъ му работа за напредъ.

[7]) за другитѣ, които сѫ по-прости, нѣма защо да чакате да ме признаватъ и като черпите сведенията си отъ тѣхъ и имъ вѣрвате, вие сте излъгани съвсемъ. (Това писмо ни дава най-вдъхновената логика, до която съ перо се е издигалъ Левски).

[8]) азъ съмъ готовъ да докажа вашата неоснователность съ факти на ржка.

менъ, но и за секиго който е влязалъ макаръ два дена мене въ работа.— || това да стане (но за да стане това р.) тряба даса спре народната работа за нѣколко времѣ || (оня б. р.) предъ когото ще давамъ смѣтка, тряба да бѫде мъ за нѣколко време до кѫттоса развиди.[1]) аколи пѫкъ ете, че имате довѣріе, то асъ Ви пѫкъ казвамъ, че принеснитѣ Ви думи сѫ[2]) лѫжя. и дърти интриги. Сѫдете умно, отнаса чяка[3]) ушъ пусто и вьрло по голѣми работи!.... Общіе засега да муса кажи: иди свьрши еди коеси, || па ито свьрши, тогава дамуса кажи пѫкъ за друго, (да свърши р.) || затова е Д. || за друго не! || а колкото за Бай Анастаса дяща? || и другомиса донесе въ ушите, коетое изречено отъ инъ неговъ Пріятель?..... но не казвамъ до кѫтто не збера добре. Братія! || отваряйтеси очите, и даса несрящатъ ече таквисъ маскѫрлѫци, || защото дето нисае очистилъ Иванчу ефен(ди)я и пр.[4]) и (дето б. р.) нямаме още пара са поддьржятъ работници колкото трябатъ, чи и времетоса остира безъ това,[5]) причинатъ е на такивато празни писма, интриганси расправій! което мога да спрѫ, и да нисѫ долкова,[6]) но както Ви казвамъ погоре: Вій които сте отъ лкова време въ работа съ мене, давалистеми и пари,(—) ипоржчяйтема на другите и докажетеимъ въ нящо досега мерилилистеми шярлатанлѫкъ, и не Благоразумно извъръно нящо?[7]) || има Въ Българско работникъ комутосамъ лъ упълномощіе да работи и той на друга стърнѫ,[8]) както на Д. || той е още отъ 62-ро съ менъ въ работа,[9]) той й-добре може да докаже за менъ, имамли безумни работи, жи, интриги, и превилегій, както казватъ Бай Д. и Бай настасъ. Баювци пакъ да повтора: въ тая работа добрѣ

[1]) докато се изясни всичко.

[2]) донесенията, които сте получили, и на които се опирате, за да критикувате сѫ —

[3]) че отъ насъ се чакатъ.

[4]) Типично — въ смисъль: дето не сме очистили досега този или ии чорбаджия —

[5]) а пъкъ сме закъснѣли и безъ това.

[6]) и да не се занимавамъ съ него —

[7]) посочете ме, обяснете на другитѣ: виждали ли сте нѣкаква искреность, нѣщо неблагоразумно извършено до сега отъ мене.

[8]) Хр. Ивановъ Книговезеца въ Търново.

[9]) отъ Легията на Раковски въ Бѣлградъ.

тряба даса отварятъ очите! || и работа тряба работа! || не даса слуша секиму. || защото има хиляди работи даса вършятъ, а неможятъ по таквисъ неразборій даса вършятъ. || —недавамъ никому нищо отъ работниците даговоратъ отъ себе за работи до кѫтто асъ несѫмъ известенъ, || защото на работа излазя друго, || а предъ които е говорено става лѫжя, || и така хората имса иска даневярватъ вѣче на друго.[1]) || де какво е говорено, немога Ви написа защото книгитеса съ пари.

Бай Азисе! туку свършвахъ пристигна и другото Ви писмо отъ 8, септ. въ което ми казвашъ: решилси да убіятъ въ Оряово Т. Начева неправедно?[2]) || затова трябало да привара, и да кажя да го не убиватъ?[3]) || лѫжяе! писменно за това още несѫмъ ни зелъ, ни далъ, даса извърши,[4]) || и както томиса донесоха думи, акоса докаже чіе така, тряба да умрѫтъ.[5]) || натовати казвамъ: такива думи можятъ даса случятъ и умене, и у тебе.[6]) || натовати казвамъ: предъ вашите очие всичкое истинно коетоса изрече![7]) || занасъ няма шѫгѫ, || защото всичко речено наистина, изменяваса на шѫгѫ.[8]) || — въ народната работа няма шѫгѫ, пазете сѫ Ви казвамъ?'.. || защото и мойте шяги даги земате за работа.[9]) || за Т. Начевъ, чюнкемъ казвашъ чи ще бѫде отсега нататакъ чисть, дай гаранція? || —ако щешъ, (дай гаранция б. р.) и за Тома Младеновъ учителятъ? || тебѣ земамъ за гаранція. Я. В. не![10]) || днесъ пишя да нему думатъ нищо, (на Т. Начевъ б. р.) и ще бѫде свободенъ. || —прибьрзайте съ гаранціятаси.

[1]) вече и така хората взѣха да се съмняватъ, дали нашата работа е сериозна.

[2]) казвалъ, че Левски несправедливо билъ заповѣдалъ да убиятъ Т. Начева отъ Орѣхово.

[3]) настоявалъ Левски да побърза и отмѣни заповѣдьта си.

[4]) не е още писмено заповѣдалъ.

[5]) но каквито донесения имамъ, ако се оправдаятъ, трѣбва да се убие.

[6]) казалъ още, че Т. Начевъ е една душа, каквито сѫ самитѣ Д. Хр. Поповъ и Левски.

[7]) всичко, което ти се покаже съ дума, земашъ за чиста монета.

[8]) всичко наистина (сериозно) се изрече, но се превърща на шега, защото е само думи (а всѣка дума трѣбва да се потвърди и съ дѣло, само тогава не е шега).

[9]) у менъ нѣма думи, които да не сѫ дѣло.

[10]) Касае се за единъ членъ отъ Орѣховския комитетъ, който се застѫпилъ предъ Д. Хр. П. да не се убива Т. Начевъ.

Писмата три, получихъ безъ нищо [1]). || — двѣ твое и дното чуждо.

Пращамъ Ви три писма, отъ три чястни Комитети, || едото съ двата печята е, отъ два К-та които сега присъединихъ, || по неговото съдрьжаніе е. отъ сичките Ч. К-ти [2]) въ нова окружіе дето беше упълномощенъ Д. об. да работи. || коми не вярвате надумите, и дадоди работата даса приглѣда отьнко, тогава, тогава ще Ви дамъ сичките подадени писма гъ Ч. К-ти. — Приглѣдайте писмата добре, каквото да разерете сичко, || и даса неглѣда пресъ кѫрпѫ вѣче. || па, тия исма отъ Чясните Комитети катоги разглѣдате, дамиги исроводите назадъ, защото вода дневникъ на сичките боклуци, добри работи. || — отъ коготоса извьршяватъ.

Щомъ прочитешъ Бай Азисе писмото, и тосъ чясъ даго роводишъ на К-ва,[3]) съ сичкити други писма.

Вашъ по сърце Чисть! Ас. Дер. Кѫрджѫлѫ.

Бае К-въ! дайте даса разглѣдатъ сичките ми писма, и птанъ отговоръ желая (съ една дума). || защото друго яче съ несмея даса бьркамъ въ работа. [4])

Твой побратимъ Драгойчу. [5])

Н. Б. II Б. п. 102. Арх. К. Цанковъ.
М. Сб. кн. XVI и XVII, № 19, стр. 776.

[1]) непридружени съ никаква пратка.

[2]) съ сѫщото съдържание имамъ писма отъ всички Частни комитети.

[3]) Каравелова.

[4]) иначе — зарѣзвамъ работата.

[5]) Отстрани Д. Хр. Поповъ бележи: отговоръ 22 7/ври (септември).

№ 94.

Левски до Орханийци.

Подробни инструкции, оставени на първия новосъставенъ Окржженъ центъръ.

Братія чле(нове) на Ч. Б. Р. К.

Въ . . . . . [1])

Внимателно бързайте! и нищо отъ предѣлите на о(у)ставатъ няма да вършите! а по сьдержанието му, всичко тряба да са върши и скоро!... Ц. К-тъ, сичко Българско свързова съ нѣколко укружни центра, чрѣзъ които по лѣсно, по скоро съ по-малко разноски, и по сигорно да прави споразуменията [да зема и дава]. Той [Ц-тъ К-тъ], по местоположението между тукашните стърни намира за добро да бжде Центръ окржжній тукъ, което Вій на драго сърце ако пріемете, ще си приготвяте полека- лека таини войници [решителни и пистоянни юнаци], които ще са намиратъ за въ сякакавъ случай, ако би??? Вій члѣновете на тоя окружній центрь, ще нареждате свободни работници да свързоватъ искуственно на всичкото това окружіе селата, по малките градове за тукъ. — Така: отъ село по двама. председателатъ, и единъ отъ пьрвите имъ Юнаци. които трѣба да са познаватъ единъ други, че когато се съобщи на председателятъ нѣщо, той пжкъ тряба да го съобщи на командующіятъ юнакъ, които ще знае какъ за понататакъ да върви. Отъ всяко мѣсто на двама таквисъ ще ги белѣжите во тукашната кондика, и всѫщото врѣмѣ ще имъ промѣнити имената на единіятъ, и на другіятъ и ще имъ кажите да броѭтъ въ селото си отъ пьрво №-ро въ мѣсто имената, които ще стѫпятъ въ святото народно дѣло,

[1]) Запазена отъ Левски черновка. Ядката отъ тѣзи инструкции се заключава въ по-предното писмо № 93. Орхание като даде на Левски идея — поради безредицитѣ, които бѣ посѣлъ Д. Общи въ него и въ околноститѣ му — да пригърне новата система за Окржжни центрове, като едничка спасителна за Комитетското дѣло въ бждаще, биде пръвъ отъ всички центрове обявенъ за революціоненъ окржгъ. Сѫщитѣ инструкции се депозиратъ по-късно съ нѣкои индивидуални указания въ Пловдивско, Ст.-Загора и Сливенъ, които по реда си сѫ обявени за Рев. окржзи (Вж. писма № № 95 и 98).

е подъ сѫщото имъ №-ро вѣчъ ще зематъ и ще да-
ъ за сичко. Послѣ Вій отъ тукъ отъ времѣ на времѣ
имъ искате №-рата колко са придоби-ли, безъ имената
ь да познавате отсвѣнъ Председателовото име, и напо-
овіятъ имъ Юнакъ. Сѫщо така отъ времѣ на времѣ ще
ь искате печялата отъ кжмъ пари, срѣщу които ще имъ
зате расписка отъ Централніятъ Комитетъ съ Печятатъ
нтрални, кжтъ секи кой кога принася въ касата ще му се
затъ отъ чясните расписки, на които расписки тряба да
а ударенъ печятатъ отъ сѫщото мѣсто подъ който коми-
ъ [село] зависи който печятъ, изъ най-напредъ тряба да
подпише писменно тукъ въ Окружніятъ Центрь, да са
ипознае което писмо тряба да се кріе, и за малки распра-
, и не споразуменията за висящи подъ тоя Окружній Центрь
са расправятъ тукъ по най-добри разглѣжданія, а отно-
елно до смьртно наказаніе ще са явява и въ Ц-тъ К-тъ
врѣмето допусни, || инакъ! за сяка смьрть, ще са иска от-
оръ [фактично] || на сяко село тряба да са промени и името,
о напр. както виждате Вашето. — Сѫщо и писмата подъ
начинъ (ще се адресуватъ б. р.) || на сѫщото имѣ на
вѣкатъ, и на селото няма да са зема и дава, || и писмото
писатъ му като че ли ніе за това село.

За всичко, тая работа ще минава въ двѣ кондики, ед-
а е която ще бжде ключъ на другата, съ която ще са
а и дава за всичко подъ №-ръ, и тя ще бжде секи день
ржцети на комитетските члѣнове, а другата на която ще
де написано правото име на селото, и №-рата имъ и пр.
чко преиначено въ друго. Въ нея кондика ще са белѣжи
то ще носи името ключь на сичко. Отъ който ключь днев-
а кондика ще са управя ако би нещо да са е забравило,—
и други които не е писалъ въ тяхъ, като земе ключатъ
дневната кондика на сяко село по особно ще ставатъ сич-
е му белѣжки кога какво става добро или зло, въ коя
ина е постѫпило селото, въ кой мес. и день, сѫщо и за
ыносатму, и за разноските, така ще са белѣжи. Така сѫщо
яко село ще белѣжи за свойте си придобити членове, въ
і день постѫпѫ, кога какво дава и кога каквото зло или
бро направилъ.

За сичките речени горе белѣжки, доходи и расходи отъ
кото Окружіе, като са приключватъ отъ време на време

въ Окружнїятъ Центръ, заедно съ подобните и отъ тука ще
са предаватъ въ Ц-тъ К-тъ когато са поискатъ. [1])

Н. Б. Б. А. л. 50, № 8093.
Арх. т. I, № 89, стр. 66.

№ 95.

Левски до Частния к. въ Т.-Пазарджикъ.

Окржжнїятъ центъръ е опредѣленъ отъ Ц. к. да бжде тукъ. Ще ржководятъ по-малкитѣ градове и села въ центъра. Два регистра: ключъ и дневникъ. Редъ за списъци въ село. Имената на колко души отъ частнитѣ комитети могатъ да се знаятъ. За всички други—само съ нумера. Редътъ за кореспонденция съ псевдоними. За десятъка. Приложена смѣтка. Сжщото писмо отправено за Ст.-Загора 6. XI, за Сливень 9. XI. 1872.

1872 ок. 25. № 43-й.[2])

Тукъ.

Братія Членове на Ч. Б. Р. К.

Въ Юдачооглу Селиникли[3]).

Бързайте и внимателно! и ницо отъ прѣдѣлите на Оставатъ[4]) нѣма да вършите, || а по съдьржаніе-то му всичко трѣбва да ся върши по скоро!... Ето какво: Ц. К-тъ, сичко Българско свързова съ нѣколко Окружній Центра, чрезъ които мѣста по̀ лесно, поскоро, съ по малко разноскы, и по сигорно да прави споразумения т. е. (да зема и дава) съ Ч-те К-те. То Ц. К-тъ, по мѣстоположеніето между тукашны-ты страни намира за добро за окружный центръ, да бжде тукъ, || кое-то Вій на драго сърдце ако пріемете, ще си приготвявате полѣка-лѣка и тайни Войници, отъ решителни и постоянни юнаци, || кои-то ще ся за всякакъвъ случяй, ако бы[5]) || Вій

[1]) Първообразъ отъ окржжно писмо, което поединично се адресира къмъ всички градове, опредѣлени да станатъ центрове на Революционни окржзи.

[2]) Нумерация на Левски.

[3]) Т.-Пазарджикъ.

[4]) извънъ предѣлитѣ на устава.

[5]) Фразата като че нарочно не е довършена и подразбира: ако би се заповѣдала революция.

овете на тоя Окружній Центръ ще нареждате способны тници да свързвать по малкы-ты градове и села на това жіе за тукъ,[1]) отъ сѣко село по двама души: Прѣдседатъ и единъ отъ по първи-ти имъ юнаци || и тія двама-та ва да ся познаватъ по между си, || че кога-то ся съобщи Прѣдседатель-тъ нѣщо, то той пакъ трѣбва да го съобщи лавнокумандующій Юнакъ, || кой-то пакъ ще глѣда за по тъкъ. И така като ся забѣлежѫть отъ всѣко мѣсто въ ѭкѫ-тѫ[2]) по двамѫ таквизъ, и въ сѫщо-то врѣмя ще промените и имената, въ другы несъществующи тамъ,[3]) ще имъ кажете да броять въ село-то си отъ прьвъ Но-, въ мѣсто имена-та които влизать въ работа и се подъ о-то № на секы единъ ще земать въ работа и давать за о до край.[4]) Послѣ Вій отъ тукъ отъ врѣмя на врѣмя ще искате нумера-та колкото ся прыдобивали[5]) безъ имена-та || освѣнъ дето ще познавате (лично и по име б. р.) само цседатель-тъ, || и отъ попърви-ти имъ юнаци единъ || сѫщо отъ врѣме на врѣме ще искате и печяла-та имъ отъ пари, || Срѣщу кои-то ще имъ давати и расписки отъ -тъ, Съ печять Централній.—Пѫкъ секи кой когато дава асѫ-тѫ ще му ся давать отъ часните расписки, || на които искы трѣбва да има ударенъ печятъ отъ сѫщо-то мѣсто , дѣто за виси, || кой-то печять изъ най напредъ трѣбва о поднесе писменно тукъ въ Окружнійтъ Центръ да ся ознае. || и това писмо трѣбва да ся кріе на здраво мѣсто. За малкы расправій и не споразуменія та Сѫди Окржжній рь по най добри разглежданія || и относително до смърт- наказанія ще ся явява и на Ц-тъ К-тъ, а(ко) врѣмето ща, || инакъ за сѣка смьрть ще са иска отговоръ (фак-о).[6])

На секо село требва да ся промени и Името както на. виждате Вашето. Сѫщо и Писмата (да се адресуватъ

[1]) съ центъра.

[2]) въ регистъра (дневника).

[3]) ще имъ дадете други имена, които не се срѣщатъ тамъ.

[4]) да записватъ членоветѣ на комитета въ селото си съ нумера, почнатъ отъ първи и сѐ подъ нумера да зематъ и даватъ съ тѣхъ о да бележатъ имената имъ.

[5]) колкото сѫ се събрали.

[6]) фактиченъ отчетъ.

[7]) напримѣръ.

б. р.) подъ тоя начинъ, || на сѫщо-то име на човѣка и на село-то нѣма да ся зема и дава, || и на писмо то надпись-тъ като чи ли ніе за това село.[1]) За всичко тая работа ще минува въ двѣ кондикы,[2]) една-та ще бѫде ключь на другѫ-тѫ || която ще бѫде секи день въ ржцете на членовети, || и въ нея ще ся зема и дава безъ имена и съ №-ръ. Друга-та коя-то ще носи името ключь на сичко, и отъ коя-то ще ся оправя дневна-та, || за това въ неія (въ ключиѫтъ) ще бѫде записано и право-то име на село-то съ заменено-то и право-то име отъ село-то на Прѣдседатель-тъ и на пьрвій-тъ имъ юнакъ и пр.[3]) отъ кой-то ключь дневня-та кондика ще ся поправя, ако бы нѣщо да ся е забравило. || па и другы кой-то не е писань ни въ една-та ни въ друга-та, като гы земе, и да може да разбере всичкы-ти дѣйствія || въ ключь-тъ и въ дневникъ-тъ, трѣбва да ся пиши на сѣко село всичкы-ты му работи. || —село-то отъ кога е постѫпило, кога и какво е принесло и какво изработило, въ коя година месець и день, || така сѫщо и сяко село ще бележи за въ вѫтрешни-ти си дѣйствія, За всичкы-ти реченни горѣ бѣлежкы, доходи и разходи отъ сичко-то това окружіе, като ся приключявать отъ врѣмя на времѣ въ Окружній-тъ Центръ заедно и съ подобни-ти || и отъ тоя градъ ще ся придавать въ Ц-тъ К-тъ кога-то ся поискатъ.

Ще кажете и това: секи членъ по скоричко да глѣда да принесе десятокъ-тъ си отъ сичко-то си иманіе веднажъ за сѣкога, || Отсвѣнъ сега като прибьрзать поскоро да дадъть и по десять Л. Т.[4]) за пушка игленна която ще му ся даде. || Десетокъ-тъ на сѣки членъ остава ся на секыму по чиста-та му съвесть да присметни сичкото си иманіе, и да даде дългатъ си!

Чисто народния-тъ мѫжъ дава всичко па и себе си жертва.[5])

Н. Б. П. А. п. 60, № 8073.

[1]) адресътъ да гласи, като че писмото е отправено до друго село.

[2]) тефтеръ, регистъръ.

[3]) въ ключа ще се записва правото име на селото, на председателя и на юнака.

[4]) лири турски.

[5]) Следватъ бележки съ моливъ отъ Левски: а) Тукъ ще намерите колко пари са са зели (до сега отъ васъ б. р.) и колко са са разнели, а кусура са са внесли на Каравелъ Данаила Поповъ въ Магоре(ли)—за оржжие. б) За ъ) № 45, Ное(мврий) 9. в) За Ес(ки) Заа(ра) (Стара-Загора 44 1872 6-й (Ноемврий б. р.) Трѣбва да приememъ, че по- две бележки сѫ писани по-късно, следъ като е било писано ишитѣ мѣста; безъ да се остави копие (черновка). Тамъ писмото просто диктувано (вж. п. № 89 за Сливенъ). Копието отъ Ст.- не е запазено. Така, дветѣ бележки добиватъ важность извънъ ского (регистративно) назначение.

№ 96.

Левски до Частния к. въ Т.-Пазарджикъ.

шълъ човѣкъ преди двадесеть дни да го вика за въ Влашко. легграфиралъ, че може само следъ 30 дни. Той билъ готовъ време да иде. Изрежда работитѣ, които го чакатъ тамъ. Но тукъ да извърши редъ нѣща. Като го викали сега, да гле- града, до който пише, да събератъ пари. Ще ги предадатъ на ия, ако самъ не дойде следъ 15—20 дни. Праща имъ разрѣ- га. Не може лесно да отиде въ Влашко. Възможно е и никога же вече да отиде.

2. 8/врія 29.[1]) Плов.[2]) №-ра (44-й).

Братія! Въ . . . .

ѣдъ двайсѣть дни (билъ б. р.) пратенъ чіовѣкъ на- тъ Влашко да ма вика. || незнамъ за какво!? || днесъ фирахъ че, послѣ 30 дена ще ся управа за тамъ. аме дадени думи да ся вършятъ много работы, каз- кмъ Ви![3]) || може бы за военното училище да ся тури ъ, || или пу. . .[4]) и правилата военны, !! за което асла отовъ послѣ малко времѣ да утидяхъ да ся туреше въ Сега като ма и викатъ отъ тамъ по скоро да утида, е да съобщите по сичкыты членове (въ града б. р.) нъ (въ селата б. р.), да съберетѣ пары колкото мо- о вѣчко || та да ся види за горныты нужды, || защото лѣсно да утида пакъ, || може и никога?[6]) || та пари!

октомврий 29.
Пловдивъ.
казвахъ ви, че съмъ обещалъ много работи да уредя.
пушки да се пренесатъ.
мислилъ и така да прескочи следъ малко време до Влашко, пълни висящи работи тамъ.
Трѣбва да се подразбира, че вестьта за ареститѣ въ Орханийско ла до него и смущава духа му. Той чувствува натежнялата ат- около себе си.

пари!... || и колкото повѣче съберете, ще гы дадете (на) приносящійа познатійтъ Ви поща,[1]) ако сами недода послѣ 15–20 дена.

Забравилъ бѣхъ да Ви остава разрязана книга, сѣга Ви испращамъ, чрѣзъ която ще ми търсите подписка тайно.[2])

Н. Б. П. А. п. 60, № 8075.[3])

№ 97.

Левски до Любенъ Каравеловъ.

Вчера се известилъ за пратеника имъ, но не го видѣлъ. Известили му съ тракийската поща. Билъ писалъ по-напредъ, че е готовъ да дойде, но сега се заловилъ съ устройството на окржжнитѣ центрове. Още е самъ, не може да си намѣри подходящъ замѣстникъ. Само така трѣбва, както самъ той върши. Не иска хора като Д. Общи, които казватъ, че вършатъ (Левски нищо не върши) и че сж пратени отъ по-голѣмо мѣсто. Следъ 30—38 дена ше дойде. Даже ако трѣбва да захвърли всичко, пакъ не може да дойде преди 30 дни. За Теофилъ Райновъ. Следъ 20 дни ще се върне отново въ Пловдивъ и иска да завари писмо отъ Каравелова. Както и да е трѣбва да дойде въ Влашко. Миналъ презъ Копривщица, праща му много здраве.

1872 Ок. 30,й Пловъ,

№-ръ 44-й

Баіо!

Вчера ся извѣстихъ[5]) че имало отъ Васъ чіовѣкъ нарочно до менѣ, но не срѣщнахъ ся, || затова ся извѣстихъ отъ Тракыйскжта пощж[6]), || и съ думы, че поскоро трябало да дода въ Влашко || който аслж бѣхъ готовъ подыръ малко да ся развиди за работыты дѣто Ви бѣхъ писалъ по ъ; Като за Военното училище въ Сърбіж и пр. || нъ ре- о напрѣдъ да състава въ Българіж и Тракіж съ нѣколко ы центра, || които центра да зематъ и даватъ съ своитѣ а, || щото подъ тоя начинъ ся работи съ по малко раз- по скоро и най сигорно за да не бы пропаднала ра- въ неприятелскы ржцѣ. Той Ц-тъ К-тъ чрѣзъ тоя прави работа съ сичкото окружіе. Още сжмъ сами, || ѣрохъ чіовѣкъ комуто да прѣдамъ работата си, || и азъ заловя за другото, || щото и пары да ся намѣратъ, по па и прѣдателыты ни да не сжществуватъ вѣче нійдѣ ългарско! || но щяло да стане малко гюрюлтійка отъ титѣ главы, то ся знае, || нъ и безъ така няма работа) Казахъ едному[2]) работата му го не допуща, || пъкъ гави работата веднага ще ся компомитиралъ, || а да ато менъ, не стиска му беру (? р.) (страхгое). Другы ного, като Д. Общій, || нъ асъ несмѣя да пущамъ хора жятъ народа отъ каквжто не е работата[3]) || и да каз- е тій вършятъ и че ся пращатъ отъ по голѣмо мѣсто;[4]) || мнытѣ и за въ работж хора, като сж по поогледатъ квизы работницы и казватъ: това са шярлатаній и прости . За най добрѣ да ся върши, щото, ни шпіонинъ да е да разбере, по сигорно, поскоро, и съ помалко раз- да ходи работата, така тряба, както върша.[5]) || Като разяснища Ви. До 30—38 дена можя до, || ако е таквазъ ата щото сичко да остава и да дода, пжкъ отъ 30, дене

---

[1]) Бай Иванъ Арабаджията, отъ Царацово.

[2]) Като допълнение къмъ горното вж. следващето писмо № 98.

[3]) Върху страницата на оригинала подъ тази сигнатура въ Нар. Библиотека личи бележка или недоумение на Захари Стояновъ: Узуновъ? И почеркътъ, и стилътъ, съ всичко друго характерно въ съдържанието, сж на Левски. Узуновъ излиза на сцената едвамъ следъ смъртьта на Левски. Засега той е учитель въ Сливенъ.

[4]) За кореспонденцията си съ Влашко Левски води отдѣленъ нумеръ.

[5]) Известилъ се презъ Ловечъ.

[6]) Гане Маджареца отъ Карлово.

[2]) безъ това не можемъ се приготви скоро.

[3]) поканилъ едного (за свой замѣстникъ).

[4]) да говорятъ на народа за нѣща чужди на дѣлото.

[5]) Тежъкъ съ спокойния тонъ и почти болезненъ съ своята яснота на Каравелова за катастрофата въ Орханийско, която тепърва разява въ истинския си размѣръ. Каравеловъ изпрати и единъ натрапи Д. Общи на Левски. Следъ като Д. Общи бѣ убилъ й презъ юлий м. и обра пощата на септемврий, мнозина бѣха ли на тактиката на Д. Общи за решителни действия и го пре- яха, отъ което се засѣнчваше повидиму Левски, който ужъ не лъ нищо. Сега въ началото на катастрофата сарказмътъ на се уравновесява съ голѣмата му болка. Заедно съ вестьта за икъ отъ Влашко, той е получилъ известие отъ Ловечъ за лошия на работитѣ и писмо да не се вестява нататъкъ.

[6]) трѣбва само така, както кара той.

понапрѣдъ немога до. || Райновъ[1]) е въ Ц/градъ[2]) и направилъ е работа || и ще бѫдѣ главній управитель на желѣзницѫтѫ въ Пловдивъ. Мнозина ми подписватъ отъ нашытѣ, че той никогы, неможе да бѫдѣ инакъвъ? Послѣ 20 дена ще ся завърна въ Пловдивъ || дано намѣра твое писмо въ което да ми разяснишъ защо ма викате || нъ азъ пакъ както и да е тряба да дода. Нъ малко послѣ до кѫто да съставяхъ Българско[3]) съ нѣколко окружны Центрове. Много Ви здраве отъ Вашы те отъ Копривщица || ходихъ.

Твой Драгойчо.

Н. Б. П. А. п. 60. № 8073.

№ 98.

Левски до Сливенци.

Сливенъ става Окржженъ центъръ. Подробности по административното устройство и функциитѣ на окржга — както въ писмо № 96.

1872. 9- 9'врий № 45.

Братія членове на Ч. Б. Р. К.[4])
въ Стамболу-Мехмедъ-Ефенди.

Бързайте и внимателно! и нищо отъ предѣлите на уставътъ нѣма да вършите, и по съдържанієто му, всичко трѣбва да ся върши и скоро! . . . Ето какво. Ц. К-тъ, сичко Българско свързва съ окржжни центра, чрезъ които мѣста по лесно, по скоро, съ по малко разноскы и по сигурно да прави споразуменія т. е. (да зема и дава) съ Ч-те К-те та Ц. К-тъ, по мѣстоложеніе-то между тукашни-ты страни намира за добро за окржжный центръ да бѫде тукъ. което Вій на драго сърдце ако пріемете, ще си приготвяте полѣка-лѣка и тайни Воиници, отъ рѣшителни и постоянни юнаци, които ще ся намиратъ за всякакъвъ случяй, Ако бы! || Вій членове-ты на тоя окржжній центръ ще нареждате способны работницы да свързуватъ

[1]) Теофанъ Райновъ.
[2]) Цариградъ.
[3]) да организира, да свърже България.
[4]) Сведения въ писмото до Каравелова № 97 отъ 30 октомврий 1872 г.

по ки-ты градове и села на това окржжіе за тукъ, отъ
сѣ ело по двама души: Предсѣдатель-тъ и единъ отъ по
пьр ы имъ юнаци || и тія двамата трѣбва да ся познаватъ
пом у си, че кога-то ся съобщи на Предсѣдатель-тъ нѣщо,
то пакъ трѣбва да го съобщи на главнокомандующій
юн който пакъ ще глѣда за понататакъ. И така като ся
заб жатъ отъ всяко мѣсто въ кондикж-тѫ по двама таквизи
и в ящото врѣмя ще имъ промѣните и имената, въ другы
нес ствующи тамъ, и ще имъ кажите да броятъ въ село-
то отъ пръвъ Номеръ, въ мѣсто имена-та, които влизатъ
въ ота и се подъ сѫщото-то № на сѣкы единъ ще зе-
ма даватъ за всичко до край. Послѣ Вій отъ тукъ отъ
вр на врѣмя ще имъ искате нумера-та колко-то сѫ при-
до ли безъ имената имъ, освѣнъ дѣто ще познавате само
пр датель-тъ и отъ по пьрвы-ти имъ юнаци единъ, || —
сѫ гака отъ врѣмя на врѣмя ще искате и печялата имъ
от мъ пари, срѣщо кои-то ще имъ давате и расписки отъ
Ц. ъ, съ печять Централниій. Пѫкъ сѣкій кой когато дава
въ к-тѫ ще му ся даватъ отъ чястни-тѣ расписки, на които
ра кы трѣбва да има ударенъ печятъ-тъ отъ сѫщото мѣсто
по дѣто зависи, който печятъ изъ най-напредъ требва да
го несе писменно тукъ въ окружніи-тъ центръ да я при-
по и това писмо трѣбва да ся кріѣе на здраво мѣсто.

а малкы расправіи и не споразуменія-та ще сѫди Окржж-
ніі ентръ по най добри разглѣжданія и относително до
см ити наказанія ще ся явява и на Ц-тъ К-тъ, ако врѣме-то
до а, инакъ за сѣка смьртъ ще ся иска отговоръ (фактично).
а сѣко село трѣбва да ся промѣни и имя-то, както напр.
ви е Вашето. Сѫщо и Писма-та подъ тоя начинъ, || на
сѫ го име на човѣка и на селото нѣма да ся зема и дава
и исмо-то надписъ-тъ като че ни е за това село. За всичка
та бота ще минува въ двѣ кондикы, една-та ще бѫде
кл на другѫ-тѫ, която ще бѫди сѣки день въ ржцеты
на нове-ты и въ нея ще ся зема и дава безъ имена и съ
Но ь. Друга-та която ще носи имя-то: „ключь на всичко, и
и коя-то ще ся оправя дневна-та, затова въ неія (въ клю-
чь ще бѫде записано и правото име на село-то съ заме-
не о, и правото име отъ село-то на председательть и по
пь й-тъ имъ юнакъ и пр. || отъ който ключь дневня-та кон-
дн це ся поправя, ако бы нѣщо да ся е забравило. || — па

и другы кой-то не е писань ни въ една-та ни въ друга-та, като гы земе, и да може да разбере всичкы-ты дѣйствія, || въ ключь-тъ и въ дневникъ-тъ, трѣбва да ся пиши на сѣко село всичкы-ты му работи. — село-то отъ кога е постжпило, кога, какво е принесло и какво изработило, въ коя год. месецъ и день, || така сжщо и сяко село ще бѣлѣжи за въ вжтрешни-ти си дѣйствія. || За всичкы-ты речены горѣ Бѣлѣжкы, доходи и расходи отъ сичко-то това окржжіе, като ся приключяватъ отъ врѣмя на врѣмя въ окржжній-тъ центръ заедно и съ подобны-ты || и отъ тоя градъ ще сж предаватъ въ Ц-тъ К-тъ когато ся поискатъ.

Ще кажите и това: Сѣки членъ по скоричко да глѣда да принесе дѣсятокъ-тъ си отъ сичкото си иманіе, веднажъ за сѣкогы, освенъ това, да прибързатъ по скоро да даджтъ и по 10 (десеть) лиры т. за пушка игленна която ще му ся даде. Дѣсятокъ-тъ на сѣкы членъ оставя ся на сѣкыму почистата съвѣсть да присмѣтня сичко-то си иманіе и да даде длъгъ-тъ си! Чисто народныятъ мжжъ дава всичко, па и себе си жертвова.

Асланъ Дервишооглу Кжрджялж
Бжлгарски Революционни Централенъ
Комитетъ.
(печатъ).

На свободното поле е забелязано отъ чужда ржка: „Настоящото писмо е писано отъ революционера Атанасъ Ц. Узуновъ подъ диктовката на Левски по образеца донесенъ отъ Апостола“[1]).

Н. Б. П. А. п. 60. № 8078.

[1]) Бележката представлява за насъ многостранна важность: 1. дава ни факта, че Левски лично е предалъ писменнитѣ си инструкции въ седалището на новооснования Окр. центъръ; 2. че наистина на 9 ноември 1872 е билъ въ Сливенъ; 3. че безъ друго пакъ лично самъ е предалъ писменнитѣ си инструкции въ Т.-Пазарджикъ (пс. № 96) съ точно указание на датата, кога е тамъ, и 4. тукъ имаме образецъ отъ почерка на А. Узуновъ.

№ 99.

Левски до Сливенци.

На 21 пристигнала поща отъ Търново съ писмо до Левски отъ ... въ Букурещъ. Левски, който се срещналъ съ пратеника, пред... полученото писмо на разглеждане въ Старо-загорския Окржженъ ..., като задължилъ последния, да пише до Сливенъ да зематъ и ...нтично решение. Не могатъ да изпълнятъ заповѣдьта за бърза ...ция. Нѣматъ орѫжие, не сж готови. Най-извѣтрѣліятъ ... къ не би повѣрвалъ, че този моментъ може въ Бълга... избухне сполучливо движение. Помощьта на Сърбия и Черна... разбиратъ само, ако тѣзи държави сж вече почнали бой съ турцитѣ.

Братія.

Въ Стамболу Мехметъ Ефенди.[1])

На 21-ьй тѣкущаго пристигна една поща отъ Търновъ окржженъ центръ,[2]) съ миссія да търси Асланъ Дерглу твьрдѣ на бърже, за когото носеше и писмо отъ ... на Ц. комитетъ, || сполучи и ся срѣщна тукъ: ето ви... іе (отъ б. р.) писмо-то отъ Централний комитетъ:

Брате Василе!

Попрѣди та подканихме на подвигъ, но нѣка си опипомъ... ти обаждаме че обстоятелствата извыкувать безъ друго ...жъ отъ наша страна и подиганіе на революція; причи... кои-то и ти можешь да познавашъ не щемъ да ти ги ...азваме, а обаждаме ти че трѣба да вьрвишь на бой безъ ...убишь ни минута. На сичкы-тѣ тадявашни юнаци са писа... да заминять на срѣща, и на дѣваме са отъ Сърбія и Черна-Гора за помощь.

Кара Мустафа
Бучукоолу.[3])

1872
Ноемвр. 2-ьй

[1]) Левски е напустналъ Сливенъ придруженъ отъ Тане Стояновъ ...у 9 и 15 с. м. На последната дата той снабдява Таня съ пълно... ...о. На 22 ноември той изпраща сжщия съ писмо до Орхание и съ... ... до Трайковичъ въ София, за да се осведоми по-точно за събитамъ. (Сравни следващитѣ № № 100 и 101).

[2]) Отецъ Матей Преображенски (Миткалото).

[3]) Любенъ Каравеловъ.

Въ сѫщія день направихме засѣданіе въ присѫтствіето на Асланъ Д-олу,[1]) кой-то ни прѣдстави на разискваніе и горне-то писмо; || слѣдъ едно дълго и серіозно размишленіе върху рѣченно-то писмо, нашето мнѣніе бѣше съвсемъ противно. Отъ истина ній не познаваме отъ близо причинитѣ, кои-то извыквать толкози скоро избухваніе-то на Революція-та, || обаче ный мислимъ че днешнь-ти обстоятелства не бы сѫ промѣнил толкозь скоро: непріятелять не ще ся усили до тогась; до когато ный бързаме малко много да ся приготвимъ. Помощь-тѫ на Сърбія и Чърна-гора ный разбираме само тогасъ, когато сѫ вплетени въ бой съ Непріятеля. По рѣшеніе-то на туй събраніе написа ся съ този духъ писмо отъ страна-та ни До Цен-ный Комитетъ, || както ако е възможно да ся прѣдвари за сега пламваніе-то на Революція-та поне до една година. || Надѣвамъ ся че и ваши-тѣ мнѣнія отговарятъ на нашитѣ. Както и да è, и вый като съставяте единъ комитетъ нуждно è да пишите до Цен-ый Комитетъ колкото è възможно по скоро, кое-то ще ся направи отъ сички-тѣ частни Комитети || за да знае Ц. Комитетъ съ какво има да разполага и да прави по точны смѣткы-тѣ си. По заповѣдъ отъ Ас. Д-олу ето по кой начинъ ще пишите на Ц. Комитетъ || и писмо-то си ще испратите до насъ за да гы прѣпратимъ изедно съ нашето.

„Слѣдъ като изѣвите мнѣнія-та си за налѣжаща-та революція ще дадете още свѣденія, че правите това съ съгласіе на толкова и толкова села съ по толкозъ юнаци, кои-то да носѫть орѫжіе || и колко села сѫ по свѣстни въ работа-та си, и колко не, || и у колко села малцина сѫ събудени а има надѣжда въ малко врѣме да оживѣѫть сички, и да подадѫть ржка за работа спорѣдъ както ны води устава. И спорѣдъ наставлені-та на Асланъ Д-олу и най извѣтрѣліятъ чолѣкъ не би повѣрвалъ че è възможно да излѣзе съ сполука таквозъ бързо движеніе, когато ный въ нищо още не сми приготвены. Обаче за сѣкой случай ній вы подаваме ржка“.

[1]) Писмото иде отъ име на Старо-загорския комитетъ, но явно е, че е било продиктувано отъ Левски. Носи неговитѣ идеи, държи неговия начинъ за излагане на мисли и пр. Затова го помѣстваме въ този отдѣлъ.

ова ще направите по заповѣдь Асланъ Д-олу, както и
да звявате и набѣлежите сѫщо-то и на околны-тѣ въ
ок ието вы за да постѫпять и тый съобразно.
оздравяваме ви и оставаме

Ваши братія
1872 Едирнили джузаи
Іоем. 22-го

До Господина
Стамболу Мехметъ Ефенди
Въ Сливенъ.

Н. Б. II. А. п. 60, № 7991.
Арх. Л. Каравеловъ.

№ 100.

Левски до Орханийци.

Іоситељтъ на писмото е познатъ съ тѣхния Д. Пѣевъ. Натоваренъ
е це въ София, да изучи работитѣ, да мине после презъ Орхание,
да дадатъ единъ другарь отъ тамъ. По-добре е да опредѣлятъ Д.
П Двамата ще идатъ въ Ловечъ, дето той скоро ще пристигне.
Д зъ да предупреди кѫшата, дето слиза и да излиза зарань или вечерь
да посрещне на мѣстото, което знае. Д. Пѣевъ, ако е пренесълъ
нѣ отъ Влашко, да го даде на приносящия.

Братія! Въ Окрѫжніятъ Центръ
Сюлюманооглу Даудъ

Като не бѣше при мене разрязаната книга, и да Ви пишя
п нея, то ще дадете довѣріе на думите на приносящіятъ
к го Ви каже. Той са познава съ Д. Пеевъ Вашъ || сре-
д на бой червени мустаки, сиви очи, бялъ на лице, въ
г ениѣто си е брьзорекъ. Той нарочно е отправенъ до Софія
д зберe точно работите станали, и да замине призъ Васъ,
д и разкаже, || та сѫщото, да явите и на другите Ч. К. || и
д насьрчяте въ предпріятіето да вьрватъ напредъ, безъ
д губватъ куражѫтси. — Да сабиратъ пари за орѫжіе, и
п ащото свадбата е близо, || отивамъ на мястото, за да се
с цѣли денѫтъ вѣче. Асъ имахъ писмо отъ председателятъ
к тъ К-тъ, въ което ми са казва, да дамъ гласъ за рево-

люція, || но Азъ това писмо, зехъ за неразбрано, и не дадохъ гласъ! || защото глѣдамъ по нѣкои страни още нѣматъ известіе, || пжкъ, отъ кжмъ чисто оржжіе, нямаме никаде нищо. — Сега вѣче сичкитѣ Ч. К-ти търсатъ средства за пари, кои ще продаватъ стока, други ще вдигатъ съ лихва, и скоро, скоро, да сабиратъ парите си секи Ч. К-тъ, || и съ първо писмо като са поискатъ каквото внесжтъ, това ще и да бжде. Явете на сичките Ч. К-ти да бързатъ, || и колкото вѣче могатъ да сжбержтъ пари и да са готови, че отпослѣ, два дена да искатъ, някои си да внесатъ пари вѣче е кжсно, || и за тяхъ няма оржжіе. На приносящіятъ забележете и Вія точно както са станали работите около Васъ, || който пжкъ ще ги отнесе въ другите окржжни центри, || които пжкъ ще разнесатъ тая работа по свойте околности. Испращамъ Ви една разрязана книга, отъ окружніятъ центръ, та когато има нящо да Ви са пиши, или Вій да пишите, чрѣзъ нея книга ще правите споразуменіята за сичко || безъ нея книга сички писма няма да са зематъ за истинни. — Както Віе вѣче расправено, баръ подписката[1]) тряба да бжде писана презъ нея, || и отъ доло още ведньжь тряба да са пише отворено потписката, || за да се знае писмото отъ дека е. Асъ вѣче Вашата потписка оставихъ въ тоя Окружній Центръ,[2]) || па и сжщото име на селото Ви, || така сжщо ще забелѣжете и Вія тяхната. — Приносящіятъ ще ви каже какъ, съ приносящіятъ заедно Д. Пеевъ, или отъ Васъ който другъ да доде единъ въ Ловечь, || и тамъ като додатъ, никому няма да казватъ, че азъ ще примина призъ тамъ. || — Казалсжмъ на приносящіятъ какво ще прави като отиди въ Ловѣчъ. Глѣдайте да отиди съ приносящія Д. Пе(евъ), || че като пристигнатъ въ Ловѣчъ Д. Пеевъ тутакси да ма потърси[3]), || той знае мястото ми (въ коя кжщж слизамъ),

[1]) подписътъ.

[2]) Ст.-Загора.

[3]) Тукъ имаме указание за непоколебимъ маршрутъ презъ Ловечъ за Влашко. Левски е подканенъ сега да бърза не само отъ по-ранния зовъ отъ Букурещъ да иде по-скоре тамъ (Вж. писма №№ 98, 99). Безпокойната заповѣдь на Каравелова за революция означава за него ново и жестоко недоразумение, което трѣбва да изглади независимо отъ това, че съ тракийската поща, която му е известила за поканата на Л. Каравеловъ, той е получилъ писмо отъ Маринъ п. Лукановъ непременно да дойде въ Ловечъ (Вж. отдѣлъ IV). Малко по-подиръ обаче, Лев-

ко ли ма няма още, то той да яви на оная кжщж, че , || та да сж извѣстени, || пжкъ Д. Пеевъ, сутрина рано излазя на краятъ въ Ловечъ, или вечерь, той знае на мѣсто.

Д. Пеевъ, ако има нѣщо принесалъ като фишеци, отъ шко, да ги даде на приносящіятъ.

Братски поздравявамъ и целувамъ всички куражлій нове.

Ас. Дер. Кжрджялж.

Н. Б. II. А. п. 60, № 8104.
Арх. т. I. № 40, стр. 69.

№ 101.

Левски до Трайковичъ.

Обвинява го като главенъ виновникъ на всички издайства. И поедъ пращалъ хора въ София да изпитатъ за него и сж върнали съ агоприятни сведения. Съобщилъ билъ на пашата, че въ София сжвува Комитетъ. Да даде писменъ отговоръ по приносящия настоя. Отговора ще вржчи на пратеника само вънъ отъ града. Чорки Мано, комуто билъ противникъ, билъ добъръ човѣкъ и сжщо се квалъ отъ него. Левски билъ сжщия, който съ турски дрехи се ъ нѣкога при него въ собата съ печатно писмо на ржка.

Баій Д. Трайковичъ!

Въ Софія.

Приносящіятъ е чіовѣкъ нашъ, които са испраща назо до Васъ да му дадете всичките си белѣжки (отговоръ), олните питанія.

Баіо! Всичките станали работи въ Вашіятъ градъ отъ вителството Турско, върху нашитѣ хора! причината си ъ ти! || така казватъ мнозина || и нарочно хора сме изпраіе преди тая случка, за да Ви видимъ какъ стоите въ ите работи, || които потвърдяватъ, че Вія сте казале предъ

получава обезпокоителни известия за подхвърленото предателско о въ столицата на Ц. к. въ България, и отъ тогава — споредъ ото му отъ 12 дек. с. г., което следва малко по-подиръ — той се бае дали да мине презъ Ловечъ? Така, той е въ пълна инфорія, какво става въ София, Букурещъ и Ловечъ.

Пашата, какво въ Софія съществувало К-тъ[1]) || а именно показалси даскалете ни! || За таквосъ предателство, ако и да ми са казале наши чисти хора, но пакъ ни сѫмъ имъ повярвалъ за да не би биле излъгани. Ето: днесъ секи Българинсавика на работа да искаже родолюбіето си, || защото чясѫтса опредѣлява за свободата, || а до кой предѣлъ е дошла работата ни, не щѫ да Ви кажя, || защото предъ много наши лица, оставате съмнителни. || Вамъ за сега не остава нищо друго, а точно да дадете уписаніе на приносящіятъ за сичките станали работи въ градатви. — Какъ са е предала работата изъ най напредъ || кой кои е предалъ, || кому какъвъ е билъ истиндакатъ,[2]) || именно затворенити, кои сѫ, отъ де са, подъ какъвъ затворса, и сѫдбата имъ за какво сочи?... дѣйствіята на тая работа точно да опишите, отъ първіятъ день, до сега, || кога каксае осѫждало въ конакатъ. Писменно за всичко ща дадете на Приносящіятъ на това писмо. Ваше (то б. р.) тряба да му го дадете извънъ граджтъ, като излезе да си връви. Сичко това, по чиста съвѣсть тряба да направишъ, || т. е. твойте, е другите кривиците, (да изложишъ б. р.) защото на признателніятъ,[3]) до нейде са упрощава, ако той въ незнанието е извършилъ. Ако са докаже че ти излѣзешъ чистъ, тогава ще земашъ и давашъ запонататакъ отъ онова място, отъ дето ти са е дало червената книжка (уставатъ).

Ассѫмъ, който Ви са бѣхъ представилъ съ турски дрехи у Васъ въ собата, съ печятано писмо кѫмъ Васъ.

В. Л-скій.

П. П. Отъ противната твоя страна [х. Ману] за когото казвашъ че билъ Черна душа, днесъ мнозина потвърдяватъ за него че билъ добъръ чіовѣкъ, и народенъ, || а отъ Васъ са боялъ за да ни го предадете! Кажи ми за понататака сега

Сѫщій.

Н. Б. П. А. п. 60, № 8099. - Арх. т. I, № 18, стр. 42.

[1]) Комитетъ.
[2]) Разпитътъ при следователя и въ процеса.
[3]) на самопризналия се.

№ 102.

Левски до Христо Ивановъ Книговезеца.

Получилъ всичко, което му е билъ писалъ чрезъ Ловечъ. Сѫщо чилъ писмото му чрезъ Отецъ Матей Преображенски при срещата т.-Загора. Да съобщи заповѣдьта за революция въ окрѫга, но бяснение, че е отблъсната за нѣкой месецъ. Печатътъ на Ц. к. е издаденъ на турското правителство въ София. Нѣма да се употрѣвече. Само подписътъ съ разрѣзана книга. Новъ псевдонимъ. Д. и предава всичко. Отъ София дошълъ човѣкъ.

Брате Христемага

Въ Търново[1]).

Всичко що си писалъ чрѣзъ Алилаа Селевли (Ловѣчъ)[2]), исмото чрѣзъ Дяда Калугера съ когото са срещнахъ въ и Загра за всичко това получихъ и разбрахъ. Вѣче разли стѣ вънкашното положеніе[3]) че сме луди безъ друго вървимъ на Бой || което мисла да сте съобщили досега о вѣче знайте! || ако ли не сте, то ще съобщите на сякаде[4]) це съобщите какво сега революціята я отблѫснахме за нямесецъ и другъ.

Брате || по причините Софийски, съ печятать няма да са а и дава до извѣсно времѣ! || а само съ потписката ми, коще я търсите чрѣзъ разрязаната книга, || и отъ днесъ ще навате името ми: Ибріямаа Анадоллу. Извесни да сте че Общ. предава всичко щото знае! || отъ Софія доде чіовѣкъ

[1]) декемврий 12, 1872 г.
[2]) Съобщението че — въ началото на октомврий отъ Влашко дошълъ ѣкъ да го вика (писмо № 99) и писмото на Каравелова отъ 30 омврий, че Д. Общи е заловенъ. Първото Левски е получилъ на октомврий, а последното (или ако е ималъ още и друга кореспонденнеизвестна намъ) е получилъ сега.
[3]) Намекъ, че знаятъ заповѣдьта за революция, че писмото на авелова, донесено отъ О. М., е прочетено въ Търново. (Снето и тено копие до Левски). Оригиналътъ останалъ въ Русе.
[4]) Захарий Стояновъ бележи подъ текста: Не сѫ изпратени, кто се вижда и дветѣ тия писма (заедно съ предидуго). Но това твърдение мѫчно може да се защити. Ръжанковъ се на отъ Троянския манастиръ живъ и здравъ въ Т.-Пазарджикъ, ва да е миналъ и презъ Орхание.

нарочно да ми расправя затова || който са познава съ Д. Общ
да стои на щрекъ || въ кѫщата си да не спи, а по пріятели

Н. Б. II. А. п. 60, N
Арх. т. I., № 46, стр.

№ 103.

Левски до Орханийци.

Пламенно насърдчение. На пѫть е за въ Влашко. Революцията
ложена за малко. Да направятъ последни усилия да се приготвятъ.
мата праща съ Ръжанковъ. Поржчка да влѣзатъ въ връзка съ Т.-
зарджикъ. Новиятъ псевдонимъ на Левски. Печатътъ не се употрѣби
защото е издаденъ. Само съ подписа му на разрѣзана книга.
поржка, която ще имъ се предаде устно тамъ отъ пратеника.

1872 Дек. 12

Братія въ Окружніятъ Центръ

Въ Сюлюманоогду Даудъ.

Напредъ и небоитеся, || Нека Българското Юнашко
са не бои вѣче отъ мжките на дрипавіятъ читакъ, || Ето
мѣто са вѣчъ решява близо || и да докажемъ душманину
Българинатъ не ще бѫде вѣчъ робъ, а свободенъ, || и
отъ тяхъ неприпознае нашите закони, и да живее съ нас
сѫщите граждански правила, Той съ всичко, въ единъ
ще стане на прахъ и пепелъ.

Ній членовете на Централниіятъ Комитетъ, збирами
да определимъ вѣче времѣ, за общо народно въстаніе, ||
щото силно ни принуждава външкашното обстоятелство,
друго да вървимъ на Бой и минута да са не губи || на
спираме за нѣкой мѣсецъ и другъ, до кѫто са извести
сичките стърни на Българско, да са приготватъ отъ
Барутъ, куршумъ, и пр. || да даватъ кой колкото пари
има, да вдигатъ съ лихва кой колкото вѣче може, || които
най много до два месеца да бѫджтъ готови, || че щомъ
шемъ, да са донесатъ за дето ги поискамъ, || та до като

[1]) Подразбира се всѣкѫде въ окржга. Но Левски избѣгва да употрѣби тоя изразъ, защото освенъ въ Орхание, никѫде въ България не бѣ още наредилъ окржжни центрове.

[2]) Иска да каже: че е тръгналъ и е на пѫть за въ Букурещъ, дето ще се събератъ, за да вематъ едно последно решение.

жца работата за революція, да станатъ готови пушките и
ятъ други припасъ, || и да са разнесе по мѣстата за дето
жно, защото вдигнемли вѣче Народните Байраци, до
е сичкото преуготовленіе? || —всичко това по скоро да
щите по сичките стърни. Приносящіятъ[1]) е нашъ Братъ,
Окржжніятъ Центръ, Юдачооглу Селиникли[2]). Нему ще
не адресат си, и ще земете адресат имъ за споразумяваніе
ението, и сякакъ. Точно ще му забелѣжите на книга за сич-
станали тамъ работи, и сега какъ стоіжтъ || всичко щото
донесено отъ Влашко да го дадете на някого, и да го донесе
Поп Ѣчъ на Николчя Илачятъ въ маалата дръстини, || а по-
зо вище да ми испратите фишеците на иглінячката ми.
ките тамкашни имена да ги промените въ други || —и мойто
мѣсто Ас. Дер. Кѫрджилж, ще познавате Ибріямаа Ана-
лу, и потписката ми ще я дирити чрѣзъ разрязаната
га, безъ печатъ, защото печятатъ падна въ подозреніе.
носящій и усно ще Ви говори за нѣщо, || вище ако можете,
не му чрана дума[3]).

Ибріямаа Анадоллу: (В. Л-скій).

Н. Б. II. А. п. 60, № 8034.
Арх. т. I. № 45, стр. 77.

№ 104.

Левски до Т.-Пазарджикъ.

Да се оставятъ всички критики на страна. Имаме решителни хора
които ще карате работата напредъ. Окржзитѣ предоставени на себе
безъ приношащи чужди хора отъ външъ, сѫ неуязвими. Не трѣбва да
стоявятъ ржце, защото работата се била предала. Не му харесвать уче-
тѣ. Да го опълномощатъ, да ги представлява въ Букурещъ, дето отива.
пишатъ въ окржзитѣ Сливенъ, Ст.-Загора, да сторятъ сѫщото.

Бае

Въ Юдачооглу Селиникли.

Поцирѣ споменитe ми думи, работата нѣма да са оставя,
яквито и прицирвания да бѫджтъ[4]) || имаме решителни ра-

[1]) Ръжанковъ отъ Т.-Пазарджикъ.

[2]) Т.-Пазарджикъ.

[3]) да му дадатъ писменно съгласието си за отлагане на революцията, за да ги представлява на важното събрание, за което отива въ Влашко.

[4]) какавито и критики да се явятъ.

ботници, които наистина няма да оставятъ работата каквото и да става, || но не по хубаво да обмисловатъ отъ Васъ![1]) Слѣдователно не оставяйте и сами[2]). — Никакви заплашванія и предирки не могатъ да спрѫтъ работата. Когато са работи помѣжду ви умно и скоро[3]) безъ да дохожда вънкашенъ чювѣкъ да Ви подканя, чрѣзъ когото може да се издаде, || а безъ него[4]) никакъ[5]) ако само не стане (между самитѣ васъ б. р.) вътрешно предателство. Работете както Ви са казва, || защото не ще оставимъ да се протака работата по страхове.

Вія сте вѣче Окрѫжній Центръ имате и длъжностъ често да разпращате насърчителни Писма по всичките стърни които спадатъ подъ вашето Окрѫжіе, || още и на другите Окрѫжни Центра, || като са подканяте въ работата да върви умно, || отъ което насърченіе и подканя(не) на работата става посърчено, по умно, сигорно, || отъ колкото да са страхува чювѣкъ и да казва: чякайте да видимъ еди деси какво ще стани дето са я предала работата? Твърде сте излѫгани въ тая сигурность! || въ такѫвъ случай, тряба скоро насърчаваніе съ примери. Азъ вѣче отвождамъ да са срещна и съ другите членове на Ц-тъ К-тъ, и ще глѣдамъ да са върши работата по най добръ редъ, и сигорностъ, || и мойте думи предъ другите членове, ще бѫдѫтъ съобразно съ народатъ въ Българско, който міе, предъ очи въ сичко, за сполуката на нашята революція. Слѣдователно, иска да имате довѣріе въ мене чи асъ ще говора сѫщото което виждамъ въ Народатъ, || и чи ще глѣдамъ да права работи както са изискватъ за най добре || защото въ много работи нашите учени ми са не аресватъ. Вие ще направите едно писмо съ печятатъ: Окрѫжній, въ което ще ма упълномощите предъ другите членове въ Ц-тъ К-тъ, че всичко каквото има да се върши, за сполуката на милото ни Отечество Българія за освобожденіето ни отъ

[1]) но не искамъ да кажа, че обмисляватъ по-хубаво отъ васъ, и сѫ решителни.

[2]) не оставяйте вий сами да отпадне работата.

[3]) бързо.

[4]) безъ вънкашенъ човѣкъ.

[5]) никакъ нѣма защо да се боите че ще бѫдете предадени.

инатъ, има[1]) пълна Свобода отъ насъ,[2]) да говори, и [3]) всичко предъ секи Българинъ и предъ каквато и да одностъ.

акова сѫщо упълномощіе да направатъ, ще поканите дивъ) съ околностътѫ му[4]). Окрѫжніятъ Центръ (Ески) подъ дето спада чярпанъ, ени заара и Кѫзѫнлѫкъ оите околности и Окрѫжніятъ Центръ (Сливенъ) подъ спада и кот съ своитѣ околносъти.[5]) Ако тія Окрѫжни ра, така сѫщо иматъ довѣріето си въ менъ || —да са и работа, така тряба || и което правите да тежи гласът)—и ето работа кату каквато тряба.

В. Лъвскій (Ас. Дер. Кѫрджялѫ).
Ибріямаа Анадоллу.

Н. Б. II. А. п. 60, № 8088.
Арх. т. I, № 47, стр. 79.

№ 105.

Левски до Централния к. въ Ловечъ.

Писали му за 7 октомврий да не идва въ града имъ, но малко ь това председательтъ отъ свое име му писалъ, да дойде. Известили имало подхвърлено писмо съ подправенъ почеркъ на Левски. ира, че сами членоветѣ на Комитета сѫ извършили това, за да пашатъ да не дойде. Ако всички откажатъ, Левски знае автора дправеното писмо. Това е предателство отъ страхъ. У председа- има пари отъ други комитети. Левски по-преди му ги искалъ, а ь писмо отговорилъ, че ги билъ употрѣбилъ за кѫсо време въ работа. Всичко да се вземе отъ председателя, и всичко друго адлежащо на Ц. к. въ Ловечъ) да се прехвърли у Николча Сир- Левски ще дойде самъ, или ще прати човѣкъ да ги прибере. й отъ Комитета не може вече да се мѣси въ работата на Сиркова. ния за Д. Общи. Левски не вѣрвалъ на общата препоржка отъ Бу-

[1]) азъ имамъ

[2]) отъ васъ

[3]) да говоря и правя.

[4]) Самия Пловдивъ Левски не счита за революционенъ окрѫгъ.

[5]) Трѣбва да се направи заключение двояко: 1) или че въ Стара- а и Сливенъ Левски не е билъ решенъ непременно да замине за ко, та имъ поиска само писмено да отблъснатъ дигането на рево- я и 2) или че тамъ не е билъ още решенъ, като иде при Кара- за да поиска и самъ по-скорошното обявяване на възстание. А за ожеше да даде гласа си за такова сѫдбоносно решение, трѣбваше жде опълномощенъ отъ окрѫзитѣ.

[6]) извършеното отъ васъ ще направи да тежи гласа ми.

курещъ, съ която Общи билъ дошълъ, и въ обиколкитѣ го държалъ далечъ отъ себе си. Д. Общи се билъ оплаквалъ за това предъ Ловченци, но тѣзи не извадили поука отъ постѫпката на Левски. Ив. Драсовъ, Д. Пъшковъ и др. наложили Д. Общи да бѫде упълномощенъ за самостоятеленъ ржководитель на Орханийско. Но скоро потръгнали оплаквания отъ тамъ. Левски го викалъ на обяснение въ Ловечъ, той не дошълъ. Пратилъ му Д. Пѣевъ, той пакъ не дошълъ. Левски отишълъ самъ въ Орханийско, поканилъ Д. Обши да обиколятъ заедно мѣстата, отъ дето имало оплаквания отъ него, но той пакъ не дошълъ. По Стоянъ Пандура му съобщилъ да не напада пощата, той не послушалъ. Д. Общи и Ангелъ Кънчевъ наричали Левски превилегистъ, искали да ги остави да действуватъ на своя глава. Не го послушали и пострадали и двамата. Левски искалъ да нападне и освободи арестуванитѣ. Съображения защо се въздържалъ. Отива въ Влашко съ цель да отложи възстанието. Обявява Ловечъ за Окржженъ центъръ.

1872. Дек. 12-й Бъл.

Братія.

Въ Алилаа Селевли.

Въ писмото Ви отъ 1872/7 окт. е, дани дохождамъ скоро въ градътъ Ви, защото можело да стани! . . .[1]) || а председателятъ Ви, въ писмото Ви по нѣгово мненіе, да дода та да видимъ какво тряба да са вьрши[2]) || защото споредъ както Ви виждалъ, отъ Вашите кожи царвули не ставали! и сичко това происхождало отъ страхѫтъ Ви. По думитѣ на Председателятъ Ви, оправихъ са да дода въ градѫтъ Ви, и да са срѣшна съ някой и другъ веднѣжъ за сякоги, || защото и времѣто е вѣче твьрде кѫсо, та и ни ни остава да прехождаме за повѣче пѫти. Току да тръгна за въ градѫтъ Ви получихъ писмо въ което ми са белѣжи, че са биле подхвърляли въ някоя кѫщѫ писма съ моіѫ подписка: Ас. Дер. Кѫрджѫлѫ въ които писма казвало: да ми донесете тевтерятъ на еди коя си колиба и тамъ да го оставите, а сичко друго каквото има, да го изгорите! || и въ писмото, ойдордисвани словата като да приличятъ на мойте[3]). Писменно да ми дадете[4]) за тія писма които са писани отъ Васъ. Пророкувамъ цѣлтѫ каква Віе била, ||

[1]) че имало опасность, властьта да тръгне по претърсвания и да не би да го хванатъ.

[2]) но председателтъ на Комитета отдѣлно му писалъ да дойде.

[3]) преправенъ почерка да прилича на неговия.

[4]) писмено да му дадатъ обяснение.

ми съобщите б. р.) по вишегласіе ли сте го направиле, || самъ някой, (отъ васъ е съчинилъ и подхвърлялъ писма) || и кой е! ако на това са отричете (всички б. р.) и секи отъ Васъ незнамъ, то асъ знамъ и ще Ви го покажя да го ге кои е.[1]) За слѣдствіето[2]) на тія подхвърляни писма, ослъ да говора до като вида щели исповяда самъ оня които ушкалъ въ Портата изъ ряската, || и като (изповѣда б. р.) о сіе мислиль съ това, || па тогава (ще говоря и азъ б. р.) По писма страхувамса да дода въ градѫт Ви. || въ тяхъ тѫлмъ: Предателство истинно, || и предателство без да ще || страхъ || но вище какво ще Ви забелѣжѫ веднѫжъ за га, || и веднѫжь и сто пѫти излизамъ отъ длъжностѫ (да ви забелѣжѫ б. р.) пѫкъ защо искахъ да дода || ва колкото писма, пари, весници, и всичко каквото оставено въ Васъ, и у Председателятъ тайни ра-,[3]) да са принесатъ у Николчя[4]) че или асъ ще примина ги зема, или други ще провода да ги отнесе, дето ираме вѣче сичките работи[5]) || защот времѣто запоа || у председателятъ има принесени отъ други комитети и, || по напредъ ги искахъ, а той ми писа че ги употреь за день два въ своя работа, || той не е ли челъ въ устатъ! На комитетска пара минутата са не знае кога щѫ са ска. Сега както казахъ: пари, писма, и пр. да се занесатъ Николчови, || и всичко отъ днесь нататакъ кой каквото има менъ, у Николчя да оставя || , отъ тамъ ще и получава, || понататакъ не тряба да го[6]) питате, отъ де прійма, и за испраща! || мой неща ако додатъ до Васъ отъ нейде, няма ги развалите, (разпечатвате б. р.) || като писма, и пр. неите ги и бави, а всѫщото времѣ нему Предаваите. Какво Ви права като сами са показвате неспособни при другите[7]), ито вчера са захванали! Днешната случка, Ви са е пред-

[1]) който е писалъ подхвърленото писмо.

[2]) за цельта и значението

[3]) печатъ, общъ регистъръ и др., съ които — споредъ устава разпорежда само председателтъ.

[4]) Сирковъ.

[5]) да прибере архива на Ц. комитетъ въ Българско и всичко уго и да го отнесе при Ц. к. въ Букурещъ.

[6]) Николча Сирковъ.

[7]) въ сравнение съ другитѣ

сказвала сто пѫти чи може да бѫде! || срещу което исповядахте чи ще постоянствовате. Де Віе постоянството! || и затова сами не сте ли Вій причината да страдатъ и други хора, || като Ви казвахъ предъ Дим. Общий предъ очите му, какво той не е за на своя глава да са отрежда на работа! || толкова думи не стигаше ли Ви дето Ви изговорихъ при него, та да си съставите (мнение б. р.) и за понататъкъ! || колкото време е ходилъ понапредъ съ мене, не чювахте ли изъ устата му като са оплакваше предъ Васъ, чи дето да сме утишле, него сѫмъ оставялъ на ханатъ, пѫкъ асъ сами сѫмъ вършилъ || а него ни сѫмъ представялъ предъ другите члѣнове да са запознае съ тяхъ! Подъ тія ясни думи барь неразбрахте ли, че асъ само на препоржкѫтж му отъ дето са праща до мене[1]) ни са довѣрявамъ въ него, || както и въ Ангела,[2]) || до кѫто Асъ сами ги не опитамъ както знамъ! || но ще кажите като ходихте и трима два месеца наедно, непознали ги? || тукъ ми трябатъ много думи, за да Ви докажя[3]) || че въ народната работа да са упознае чіовѣкъ до колко е родолюбецъ, и постоянъ на сяко нѣщо, че често са случва времѣ за да са упознае чіовѣкъ, па и твърде дълго времѣ![4]) || затова едни народи дето Бързатъ за такова нѣщо, печалатгу за по много години, отъ колкото онія, които баратъ полѣка. Вія ми казвахте: за тая работа тряба да са распрататъ хора на сяка стърнж и да са върши по скоро, || и асъ Ви казвахъ че тряба, но нѣма такива хора! || а Вія ми показвахте А. К. и Д. Об. На А. К. му казахъ като на ученъ чіовѣкъ, че тая работа да я научи като него чіовѣкъ да я върши непогрѣшно, то трябатъ му не по малко (отъ) четри години, || като ся скита на сяка стърнж и да сряща въ различни мненія хора, и пр. и пр. || а той въ тія думи ма зе като чи ли земамъ на себе си привелегій! Вія чухте като му казвахъ, какъ тряба да са постжпи и въ рушчукъ, || видяхте като не слушя и какво станж.[5]) || Сжщо и Д.

[1]) отъ Каравелова.

[2]) Ангелъ Кънчевъ.

[3]) за да ви разясня този въпросъ.

[4]) често трѣбва твърде дълго време, за да упознаемъ единъ човѣкъ, доколко е родолюбецъ и постоянъ за всѣко нѣщо.

[5]) Намекъ за самоубийството на Ангелъ Кънчевъ презъ мартъ 1872 год. въ момента, когато турската власть посегна да го залови въ Русе.

ıа земаше за Превелегисть, || като показваше и вамъ, || [1])
да разбере, чи работата Народна не върви по други
отсвенъ по оніж когото показвамъ || Д. Об. да са отреди
рханско, и да му са даде упълномощіе таквосъ,[2]) ре-
е сички Вій, || като повече даваше гласжт си Анастасъ[3])
Лѣвенъ, Ваню, и Пжшковъ[4]) || и отпослѣ малко,[5]) чи-
противъ него[6]) писма отъ онія стърни[7]) Сами Пжшковъ,
отъ онія стърни усно колко го нападаха, като предвиж-
че споредъ лудите му работи скоро щяло да пропадни
гата по онія стърни! || споредъ които писма, и думи, пи-
/ да доди да видимъ това което са казва за него тжй
Той не доде. Писахму, и нарочно пратихъ Д. Поща,[8])пакъ
у каже да доде, и да донесе смѣтка, отъ работата си
де какво е замалъ и де е давалъ), || пакъ не доде. Оти-
самичякъ най-послѣ, защото и писма ми додоха отъ нячясни комитети, въ които ми пишятъ за работи съвсемъ
о яче показвани отъ Д. Общій. Повикахъ го съ мень за
да доди да обиколимъ мѣстата отъ дето са напада, || а
каза чи ще доди, и на утришніятъ день, вѣче го ни ви-
до сега. - Тамъ му останаха и смѣтки, и расправія за
о въ затвора сега. Се тогава като го ни видяхъ на дру-
день, та да му кажях да ни бастисватъ за сега и По-
а, защото работата си до като наредимъ, па тогава да са
съ какви хора тряба да са бастиса! || това казахъ на
янъ Пандуръ (войводата) да каже и на Д. Об. || но както
ичко, и затова не е слушялъ. Ето чи Вия сте си причина
треперите отъ страхъ, щото и мене вѣче място не давате
дода въ граджтъ Ви, и да вдигна сичко щото има до сега
Вашіятъ градъ, по причина че Д. Об. познава сички
... || Въ подозреніе като сте, и затова тряба да приберете
чко, и даго предадете, както Ви белѣжя по-горѣ. Пжкъ

[1]) като говорѣше за това и вамъ.

[2]) и да му се даде пълномощно, че е шефъ на изпълнителния ористиченъ) комитетъ въ оня край —

[3]) Анастасъ п. Хиновъ

[4]) членове отъ Ловченския комитетъ: Ив. Драсовъ и Д. Пъшковъ.

[5]) и скоро подиръ

[6]) четяхте противъ Д. Общи.

[7]) писма пълни съ оплаквания.

[8]) Дико Пѣевъ.

Вій, занапредъ дързость! || запренити запрени, || а другите тряба да мислатъ че (сѫ) полагали клѣтва! Който не испълнява клѣтвата въ която са е клѣль предъ Евангеліето, т. е. въ вярата си и въ честа си, той е най нискіятъ, и гнуснавіятъ чіовѣкъ на свѣтатъ! || По-добре е (за човѣка б. р.) сто години мѫжки чесни, а нежели да тѫпчи честѫси, и вярата си! Утри е день и ще са кажи на такъвъ: ниси честенъ, ни си Българинъ, лѫжешъ и въ Евангеліето. Нали сте са заклѣли чи ще исполнявате уставатъ, || като са паднали тія Братія въ затворъ, може би да ги прататъ и въ заточеніе, помагате ли имъ, както приписва въ уставатъ; || че секи отъ другарите му, е длъженъ да му помага кога падне въ бѣда! || азъ можяхъ да ги отървѫ, току щомъ са научихъ, || но ще са развали голямата работа която е вѣче дошла да са види на видело[1]), || отсвенъ това, извести са и Чи ще ги пуснатъ сичките, отсвѣнъ обирачите на Пощa. Затова и въспряхъ работата назадъ, чи ще бѫде по-добре. Па ако тій останатъ въ затворъ, скоро е, съ революціята заедно да си ги зememъ неповредими. Слушяите сега на долните ми думи, па прощайте за сякога, || защото Ви говорихъ, говорихъ, а Вія сте си се Вія, || отъ сега наскоро времѣ ако станете, други, хаиде да видимъ.

Споредъ уставатъ, работата е, до, кѫто са не видимъ че можимъ самички да си источимъ платното, няма да са дава гласъ за въстаніе! || а сега излазя друго! || споредъ вънкашното обстоятелство[2]) и да са не протокатъ работите ни || защото да са не случятъ и други Орхански подобни работи, въ които кой знай може да попаднатъ онія хора въ които са надявали да повѣдатъ работата, [3]) решява са едно твърде скорошно въстаніе. Писали сме по сичките Чяс. Ком. да даватъ кой колкото вѣче пари има, и колкото може да вдига съ лихва, и тія пари най-много за два месеца колкото са приготватъ, съ тяхъ ще порѫчяме за орѫжіе, отъ послѣ и да внисе някой няма орѫжіе, || защото въ кѫсо едно времѣ, турямиса пѫкъ въ друга работа, и готови сме да са

[1]) дошло (наближило) е вече да обявимъ общо възстание.

[2]) Черна-Гора и Сърбия обещали помощь.

[3]) да не станатъ арести и въ други области като въ Орханийско и работницитѣ като се издадатъ единъ други, да се ощети всѣки планъ за възстание.

озгласи въстаніето[1]) || —съ голяма мѫкѫ ако можимъ отснѫ това времѣ за някой месецъ повѣче, ще бѫде рата много още подобра. — Годината няма да прехвърли. || ненадейно времѣ, заповядаше ми предъ три недели още начялото на зимата да дамъ гласъ за въстаніе! || нъ като нинадеино, още въ нищо, и никакво неприготвени върмиго за нѣкой месецъ и другъ, || до кѫто са съберемъ ките членове на Цен. К-тъ, и да дадемъ по добръ редъ това въстаніе. Слѣдва още както и на окрѫжнитѣ центри[2]).

В. Л-скій (Ибріямаа Анадоллу)[3]).

Н. Б. П. А. п. 60, № 8083
Арх. т. I, № 44, стр. 73.

[1]) въ кѫсо време като се реши да провъзгласимъ възстание, не ожемъ вече да се занимаваме съ доставка на орѫжие и съ други одготвителни работи.

[2]) Последната бележка означава, че писмото е било придружено ъ копие отъ подробнитѣ инструкции дадени до Орхание, Сливенъ и р., че се превърща въ Рев. Окр. центрътъ и Ловечъ.

[3]) Вж. специално факсимиле въ края на тома.

II.

СМѢТКИ, БЕЛЕЖКИ И ДР.
ОТЪ ЛЕВСКИ.

№ 106.

Автобиографски разказъ въ стихове.

Въ Карлово се родилъ. Отишълъ въ Стара-планина, въ Влашко бия. Презъ пѫтуване съ четата слизалъ въ Карлово, видѣлъ се съ близки другари и настигналъ пакъ воеводата си и четата на опре- о мѣсто.

асъ Василь Львскій въ Карлово роденъ
отъ Българска майка юнакъ азъ роденъ
нищахъ да сѫмь турскій и никакъвъ робъ
сѫщото да глѣдамъ и на миліятси родъ ||
станахъ и утидохъ въ стара планина[1])
за година врѣме се асъ разгледахъ ||
въ Сърбія ходихъ и по влашко скитахъ[2]) ||
отъ нийде помощъ за нашѫ Свобода
станахъ отидохъ въ стара планина
съ вярна дружина сь Панаіотъ войвода[3])
юнаци народни тяхань асъ Байрактаръ
за година врѣме всичко разгледахъ
което ни знаѭхъ войвода асъ питахъ
главни друмища и тънки пѫтеки
се ги белѣжѫ за напредъ намъ леки
хубава гора студенае и вода,
за наши жени и дребни деца
до кѫтъ асъ проходихъ въ стара планина

---

[1]) Неясенъ намекъ. Не е установено отъ всички досегашни зания върху живота на Левски де, кога и съ кого Апостола е мо- да ходи изъ Стара-планина, преди да стане байрактарь на Па- тъ Хитовъ въ 1867 г., за което повествува по-надолу.

[2]) Въ първата легия съ Раковски въ 1862 г. въ Бѣлградъ.

[3]) Зимата 1866/67 г. зимува въ Ромъния, а пролѣтьта 1867 г. ми- тъ въ България, есеньта с. г. въ Сърбия, въ втората Легия въ градъ и на юний 1868 г. пакъ въ Влашко (Ср. писма № № 1, 3 ., отд. I.).

Ній Българитѣ бѣхми честити чакъ отъ сега, да са здобіемъ съ вѣстникъ, пълно-свободень. Прѣзъ когото да дава право на всѣки народъ да представимъ народното ни мнение предъ свѣтатъ. Че и нія сме хора и искаме да живеемъ чіовѣшки || да бѫдемъ свободни съ пълна свобода, въ земята ни, Тамъ дето живее Българиньтъ? въ Българія, Тракія, Македонія. Па и отъ каквато и да е народность да живеятъ въ тоя нашъ рай, ще бѫдѫтъ равно-правни съ Българинътъ въ всичко. Ще имаме едно знамѣ, на което ще пиши, свята и чиста република? || сѫщото желаемъ и на Братія Сърби, черногорци, ромѫнци и пр. да не остаиватъ слѣдъ назъ. Въ едно и сѫщо врѣме да дадатъ гласатъ си[1]). Врѣме е съ единъ трудъ да спечелимъ онова, което трьсили са и трьсатъ Братія Французи т. е. Млада Франція, Млада росія и пр. || колко скѫпо? и съ какви загуби? Братъ Брата да убіе || сега е врѣме да преваримъ това зло? || ... втора борба?[2])Братъ Брата, синъ Баща, Баща сина си даубіе? сега е лесно, и можемъ? съ малко матеріялъ да се спасимъ отъ това гнусно и не вѣрно тиранство іоще и сто пѫти на задъ отъ нази въ всичко. Неговити топови, неговити игленки пушки, са въ нашите рѫце. Само трѣбва ни іоще мѫничко врѣме да поработиме години. Нъ, отъ тогава Бай Каравеловъ? както ви пишя въ писмата съ Г-да и Братія, Марина и Ивана[3])и тогава съ Божія воля ще сосипимъ гнилата и страшлива държава. Та да сазидаме друга много трайна по новото зидание, || да сасипимъ казвамъ гнилата и беззаконната Държава? || — не чіовецити не женитѣ имь и децата имь? || тогава ако са покоратъ само на горнити св. закони, равно съ Българинатъ.

[1]) обща революция отъ българи, сърби, ромъни и пр. за една балканска република.

[2]) сега да дадемъ толкова жертви за политическа свобода и после да водимъ втора борба за република?

[3]) Маринъ п. Луковъ и Ив. Драсовъ, които преди да положатъ клетва и да ся отдадатъ напълно на Комитетското дѣло, предпочетоха заедно съ другаритѣ си — съчувственици отъ Ловечъ и опълномошени сѫщо и отъ тѣхъ, да прескочатъ до Каравелова въ Букурещъ, за да се увѣрятъ, че наистина е положено начало на Комитетската организация.

Бай редакторе? прѣзъ вѣстникатъ ви или както знаете
добре, питаме Братіята ни сърби щели ни подадѫтъ
противъ общіятъ ни врагъ въ едно врѣме или не? || нека
ѫжатъ искренно, та да знаемъ какво да работимъ и ній
, щото да не проливаме много кръвь. Срамота ние да си
іявами силата съ таквизъ гламици каквито са Турците.
га отправятъ топовите и пушките, сами не біятъ, когато
ятельтъ ми е по гламавъ отъ мене, той е въ рьцете ми
ичкіятъ му матеріялъ[1]).

Питаме? сега като искаме да вървимъ къмъ правіятъ жи-
и свобода, кой може ни застана на пѫтѫть ако неиска
да даде гласа си за доброто? || мисла никой да ни смее.
Да дава правото на всѣки народъ, па и на всѣки чіовѣкъ,
о иска да живее почтенно и свободно. И ній Българите
оддавна са напѫваме съ всичката си сила да викаме камъ
ѣчеството и свободата? || всекидневните ни убійства, по-
ванія на не врьстните ни грабнати деца отъ турчена, обе-
ованието на девойките ни и на жените ни се отъ тур-
, секидневно оплаквание е било съ кръвави сълзи предъ
пейските консули. На нашіятъ предрезналъ гласъ, ника-
одзивъ, отъ никаде за помощь, а напротивъ ставатъ учи-
противъ назъ. Тогава де остава тяхното образование и
ѣчество?... || а, и се тѫй ли ще имъ плачемъ и да са на-
ми на тѣхните лъжи? || не, намѣсто сълзи, сега леемь
шуми || а надеждата ніе на Правосѫдніятъ или нашите мишѫ || и ето че идимъ Г-нъ Ре(дакторе) прѣзъ вѣстникатъ ви
и представимъ народното мненіе прѣдъ свѣта.

Н. Б. П. А. п. 60, № 8096. [2])
Арх. т. I, № 50, стр. 82.

[1]) Тъмна мисъль, мѫчна да се дешифрира — както изобщо не
о отъ най-интереснитѣ мѣста при кой и да е ржкописъ на Левски.
е искалъ, може би, да каже: хората въ Европа пращатъ топо-
и пушкитѣ и смазватъ врага си. А ний имаме гламавъ врагъ:
се дигнемъ всички отведнажъ — сърби и българи — до бой нѣма
ойде, ще отнememъ всичкото въоржжение на турцитѣ и ще решимъ
ата. Наивни мечти!

[2]) Тази сигнатура съответствува на единъ преписъ отъ Хр. Б. Заки и В. Платнаровъ (15. VI. 1884 г.) който намираме въ Нар. иотека. Оригиналътъ е останалъ у покойния Платнаровъ. Доку-

№ 108.

Клетва полагана отъ новопосветени.

Кълне се въ Бога, честьта и отечеството си да постоянствува до смъртъ, да пази тайна и да бжде убитъ, ако измѣни. Обстановка, начинъ за полагане клетва.

НАРОДНА КЛѢТВА.

Заклѣвамь са въ Евангелието, въ честж си, и въ Отечеството си, предъ Бога, и предъ Чесното събраніе на съзаклятието, че отъ сичко което ми са яви, няма да кажж и открія никому нищо до смьрть и до гробъ.

Заклѣвамса и обѣщавамъ какво полагамъ за святата тази цѣль, животъ и имотъ.

Заклѣвамса и обѣщавамь, безусловна покорность на законите и на заповѣд-тж на съзаклятніятъ Таенъ-Централенъ-Български-Революционній Комитетъ съврѣмѣнно мжлченіе, и тайность на дѣлата.

А въ противенъ случяй, ако бждж Предатель, или престжпникъ, съгласявамса да бждж прободень отъ оржжіето на това съзаклятіе, което има длъжность да ма брани, а и право да ма сжди.

Заклѣвамсж.

Забелѣжка. Ново-оглашенііятъ, ще са исправи предъ една маса, на която ще има сложено едно Евангеліе, или крьсть, единъ ножь, и единъ револверь, и ще си тури лѣвата ржкж на сърцето, а дѣсната ще ѭ вдигне на горѣ, и ще слѣдва да дума слѣдоющите думи т. е. горѣизложените[1]).

Н. Б. П. А. п. 60, № 8077.
Арх. т. I, № 48, стр. 80.

ментътъ представлява нѣщо като опитъ за дописка писана съ моливъ. Последнитѣ два откжса: Питаме?... и Да дава правото... сж нахвърлени на особени листчета хартия. Що се отнася до времето, кога е могълъ да бжде нахвърленъ този опитъ, това трѣбва да отнесемъ къмъ края на 1869 или въ началото (пролѣтьта) на 1870 г.—въ всѣки случай, следъ като почна да излиза въ Букурещъ в. Свобода на Каравелова (октомврий 1869 г.).

[1]) Тоя образецъ на клетва е писанъ съ ржката на Левски. За по ясно разбиране, той трѣбва да се сравни съ по-раншни текстове на подобенъ родъ клетви. Вж. Спомени отъ Д-ръ Ив. Касабовъ, стр. 59, София 1905 г.: Клѣтва на Тайния Ц. Комитетъ отъ 1866 г. Вж. още оригинала въ Арх. на В. въ Н. Б. п. 169, инв. № 9261 и 9262 — погрешно, впрочемъ, поставенъ въ папката на Централния Революционенъ комитетъ, който почва сжществуването си съ смъртьта на Тайния Ц. комитетъ презъ втората половина на 1869 г., а се оформява едвамъ въ 1872 г. Текстътъ у Ив. Касабовъ е идентиченъ съ запазения ржкописенъ оригиналъ.

№ 109.

Послание до селяни.

изпращалъ преди апостолъ, но нищо не пожертвували. Сега
ар другъ и нека всѣки внесе каквото може.

Братія българе[1]).

Преди Ви испращахме Апостол но нищо не познахме. Я
п лете какво работите, като нищо не явите. Вія сте за-
б ле защо времето наближи вечь. Ето ви исправождаме и
Д ъ Апостолъ съ приносящето ще бждете уверени на него
з ето ви и заджлжаваме. Да сж потрудите, кой колкото е
е стояніе за да возблагодарите, и то е сжщото за васъ,
з Ако и да жалите вашето Богатство, то е Прахъ и пепелъ.
Но мислете часжтъ и сетнините, защо ще плачете[2]).

Бжлгарія.

Бж
сво

(печатъ)

Разписка за 1050 гр. получени отъ Лютаково, отъ Иг-Коцовъ[3]).

---

[1]) Свѣбодно копие на неизвестенъ преписвачъ — копие отъ едно ание, съчинено отъ Левски и предназначено за къмъ селяни. Безъ безъ адресъ. Навѣрно е разнасяно и копирано отъ ржка на ржка. ѵърде пламенно и характерно, като агитационенъ инструментъ на ки. Може да се отнесе къмъ началото на организационното дѣло на тола. Печатътъ е доста примитивенъ, за да не се различи отъ нѣщо ко. Малъкъ и грубо обрѣзанъ, той е съ турска и старинна орнаика.

[2]) Доставено отъ непознато лице изъ неизвестенъ архивъ.

[3]) Приписка съ сжщия почеркъ.

№ 110.

Листъ за входящъ и изходящъ регистръ.

Писма, испращани, и пріймани, па и въ кое време [1]).

I.

Писмо отъ Търново.

отъ 8 Дек. въ 1870. го. отъ Христю Ивановъ Ловчялія въ Търново книговезецъ || писано до Горнити първи работници, не наслщото имъ име, нъ, подъ друго? ето какъ: Г-ну Парашкива Стойчіовъ Ханджиски въ Ловечъ, || сщо и неговата подписка е, не сщото му име, нъ така: Мирчю Крастювъ. Това писмоса однася и домене, така: дайтегу и на Братми В. Львскій да го прочите [2]).

II.

Писмо отъ Търново.

до В. Львскій. Мирчю Крьстювъ въ Търново. Декем. денъ неписалъ. се отъ Христю Ивановъ Ловчжліята. Пиши отъ страна на Лясковчени. важное. на 1870 [3]).

III.

Писмо отъ Търново.

до В. Львскій. Мирчю Кърстювъ Книговезецъ въ Търно. Дек. 26 на 1870. важно е! отъ страна на Лясковчени [4]) [5]).

Н. Б. II. А. п. 60, № 8109.

---

[1]) Надписъ отъ Левски.

[2]) Бележка на свободното поле отъ страни: Писмо отъ Търново, а отдолу въ срѣдата на бележката следва знака на Левски.

[3]) Бележка на свободното поле отъ страни: отъ Търново, а отдолу въ срѣдата на бележката следва знака на Левски (Вж. за тоя знакъ факсимиле въ края на тома).

[4]) Бележка на свободното поле отъ страни: отъ Търново.

[5]) На гърба на този откжснатъ полулистъ стои съ моливъ стъ чужда ржка двойна бележка: а) Като все заедно сж работели отъ начало на работа за пропаганда въ България за освобождението на България а неговото име Хр. Ив. Книговезецъ. б) въ Лесковицъ у Маринъ Станчовъ има още много неща, които треба да търсите щото сж пріпесі ценгора тамъ подиръ оловянето на Левски подъ надзирателството на Дели Хритема, неговъ 1-й другаръ.

№ 111.

Листъ за входящъ и изходящъ регистръ.

I.

Писмо отъ Г. Живковъ.

0. 28. Окт. отъ Букурещъ. Чрезъ единъ пріятель въ негово писмо пр...[1]) затова и не подписалъ името ми отъ горе на писмото. вж...[2]) начяло захваща: Любезній ми Брате? пжкъ Свършва: целу...[3]) Братски твой Джуро. (подъ име Г. Живковъ.) важное.

II.

Две писма наедно: отъ Г. Живковъ и Д. Хр. Поповъ.

70. 4. Декем. Писмо отъ двама Дейци. единъ пише отъ една страна, а другъ отъ горе пиши: едно-душній ми Брате! а Свьршіова: твой Джуро. както горе. Другіятми пиши на другата старна, отъ 18: Дек. отъ гореми пиши: Бае драгніо! под таквосъ име мусамъ забелязалъ да ми пиши, а доло свьршва твой Братовче Драгомирчю. подъ име, (Данаилъ Хр. Поповъ) въ Т. Могорели
писмото е написано отъ четиртяхъ страни, и няма натписъ важное.

III.

Две писма наедно: до Г. Живковь и Т. Райновъ.

371: 8. Јан. изъ Българско Пишж Г-ну Джуру, (на Г. Живковъ) и на Г-на Райнова, въ Гюргіово, въ едно писмо. Копіето му имами

IV.

Писмо до по-виднитѣ водители въ Влашко.

371: 8. Јан. изъ Българско. Писмо, общо срещу работата имъ, въ влашко на Г-нъ Кара-веловъ, на Д. Ценовъ, Райновъ, Живковъ, Кржшіовск. Копіето міе, въ три коли (книги) сини. отъ тукъ секи ще разбе... ясно и истинно, какъ мжчно сае работило въ Българско като ніе имало кой дани помогни въ нищо, нъ іоще ниса и бъркали работити ни, споредъ тѣхнитѣ лжжливи обѣщанія, на бъркотій.

---

[1]) Скжсано въ края листо.

[2]) Скжсано.

[3]) Скжсано.

V.

Отговоръ отъ Г. Живковъ.

1871. 26. Јан. отъ Гюргюво. за В. Львскій. въ Бьлгарско. || отъ зачялото на писмото пиши: подушевній ми Брате, а пжкъ свьршва така: винагисамъ твой: Ж. Джуро. Отговоръ е, на горното ми писмо.

VI.

Писмо отъ Д. Хр. Поповъ.

1871. 4. фев. отъ Т. Могорели. това писмо въ двѣ коли сини. пиши Г-нъ Данаилъ Хр. Поповъ за въ Българско на В. Ль.... нъ подъ други имена както ще видити надолото.

отъ горе на писмо така: Бае Вълчо Драгіновъ! па свършіова до нейде така: вашъ Братовче Драгомирчо. и продължява нататакъ за работи много || въ това писмо заминяватъ горните имена, пакъ въ други Турски. отнасятъ на сжщіятъ който пиши, и на В. Львскій, за да не би пропаднали писмата. ето какъ: Братовче Аслане Дервишоогду въ Лювечъ. пжкъ Свършва: вашъ Братовче Азисъ.

„Кориспонденція.
Съ Подобни Имена, и знакове.
Съ Влашко.“[1])

Н. Б. II. А. п. 60, № 8109.

№ 112.

Листъ за входящъ и изходящъ регистъръ.

I.

Две писма: отъ Д. Хр. Поповъ и Филипъ Тотю.

Рушидоглу Небойлу. и съ нѣколко турски слова неразбрани. ушъ чіе турско.[2]) друго едно малко писамце пакъ отъ сжщіятъ, пратино изъ Одеса, отъ Филипъ Тотиж на 1870 29. Дек

[1]) Бележка върху бѣлата първа страница на листа съ едри букви на краснописъ, но пакъ отъ ржката на Левски.

[2]) Нѣкои свои писма Левски сжщо придружава съ знакъ по подобие на кжсъ турски надпись (ср. факсимиле въ края на тома). Нарочно поканихме познавачъ на турски язикъ да разчете надписа, но той потвърди горното обяснение, че писаното е само привидно подражание на арабския характеръ на азбуката ужъ че е турско, както се изразява Левски, но не означава нищо.

II.

Писмо отъ Д. Хр. Попови.

1. Мар.[1]) изъ Никополъ ушъ? пжкъто изъ Т. Могорели. Натписатму е: Господинъ Асланъ Дервишоглу на Николува ханъ — Кжбелли. — въ Плевенъ. || изъ вжтри отъ начяло: Ефенди Асланъ Дервишоглу пжкъ свьршва: Вашъ Братовче Азисъ Рушидоглу.

III.

Отговоръ на по-първото.

1 Мар. Срещу Горнюту; Г-ну Азису Рошидооглу. въ Никополъ ушъ? ато се е за въ Т. Магорели на Г-на Данаила Хр. Поповъ.

Н. Б. II. А. п. 60, № 8115.

№ 113.

Пликове съ адреси отъ Левски.

I.

За Господина Азиса Рушидолу Небоолу. Никополь.[2])

II.

За Господина Азиса Рушидолу Небоолу. Никополь.[3])

III.

За Д. Хр. Поповъ Въ Т. Магурели.[4])

IV.

За Азисъ Рушидооглу Видинли въ Николъ.[5])

Н. Б. II. Б. л. 102, гр. 21-30.
Арх. К. Цанковъ.

[1]) Първата цифра означава едно писмо; следва дата 9 мартъ

[2]) Придруженъ съ фалшивъ турски надписъ. Бележка отъ Дан. Поповъ: пріето тукъ на 21 ^{10}/врія (декемврия) 1871, отворено на 23 ^{10}/врія 1871.

[3]) Бележка отъ Д. Хр. Поповъ: Пріето тукъ на 4 Авг. 1871, Магур. — Отговоръ 9 Авг. 1871. — На 16 Авг. пакъ пихъ и притворихъ писмото отъ Д. Ц. за тамъ.

[4]) Бележка отъ Д. Хр. Поповъ: Пріето на 16 Августъ, отговоръ 16 Августъ 871,

[5]) Бележка отъ Д. Хр. Поповъ: Пріето на 5 Августъ 871; отговоръ 8 Августъ 871.

№ 114.

Листъ за обвивка на писмо.

Два турски адреса (фалшиви) [1])

Н. Б. II. Б. п. 102, гр. 21—30.
Арх. К. Цанковъ.

№ 115.

Адреси въ Влашко.

Два адреса: Плоещъ и Букурещъ.

До
господина Мирчо Павловичъ.
въ Плоещъ

Господину
Спиро Константинъ
въ Букурещъ
Hanu Zamfir

Н. Б. II. А. п. 60, № 8120.

№ 116.

УСТАВОПРОЕКТЪ[2]).

За събранията въобще.

Сичките членове на комитета са въ събранията равноправни.

Събранията щѫ ставатъ редовно и въ неделѭтѫ два пѫти, въ нужда и почесто. Решенията въ събранията щѫ ста-

[1]) Вѫтре въ листа сѫ били загърнати две писма: затова и два турски адреса. Д. Хр. Поповъ бележи: (надъ адреса) На 5 Августъ 1871 пратихъ писмата (отъ Левски б. р.) за Райча и Кръшовски. Втора бележка отъ Д. Хр. Поповъ: (подъ адреса) Приета тукъ на 12 Юнія 1871, отговоръ на сѫщата дата № а.

[2]) Съ почерка и стила на Левски. (Вж. Арх. на В. т. I, стр. 94 бележка). Относно наивната фантазмагория подчертана въ тази бележка сравни дописка № 104 тукъ. (По-подробно по въпроса: История на Априлското възстание отъ Д. Т. Страшимировъ, т. I, 1908).

в по вишегласіе, което Председателятъ подиръ нужните
р кванія обевява. Решѣнията щѫ носатъ комитетскіятъ пе-
безъ него, ни сѫ припознати.

Писма до Ц. Ком. както и отъ него до вънкашните чясни
тети, щѫ сѫ пріематъ и испровождатъ само чрѣзъ едно
което Ц. Ком. ще назначи. Никой отъ чясните комитети
да знай де е Ц. Ком. и кои лица гу съставляватъ.

I

Устройство.

За да може комитетатъ по лесно да нареди работите и
отви революціята, състави въ градищата съ околните имъ
чясни р. Б. комитети.

За да може по добре да наглѣдва работите на чясните
итети, и да извършява наказаніята на престѫпниците на-
она нареди тайна полиція.

А за да можѭтъ да бѫдѫтъ и съобщеніята между него
ясните Комитети по сигорни нареди революционерна тайна
да.

II

Пари.

Съ пари ще са снабдява Ц. Б. р. к. самъ или чрѣзъ
сните комитети на начинъ, когото той съ съгласіето на чяс-
тъ к. за най добре намѣри.

III

Хора.

Съ хора, било за Войводи, пощари, полиціени, или пѫкъ
дѣйствующъ на пьрви позивъ войници, ще са снабдява
. Р. Б. К. или направо или, чрѣзъ другите чясни комитети,
о наредбата, която той ще имъ даде.

IV

Орѫжіе и други Бойни потреби.

Съ орѫжіе ще са снабдява Ц. Р. Б. К. самъ, като про-
оди понапредъ хора учени които разумяватъ отъ орѫжіе да
о преглѣдатъ.

Чясните Български Революционарни Комитети.

Сякой градъ съ околните си села съставлява чястенъ
Б. Р. К., който са управлява тѫй сѫщо както и централніятъ

Сякой чястенъ Б. Р. К. са допитва и отъ правя писмата си до Ц. Комитетъ, подъ когото направо и зависи.

Сички писма и решенията отъ чясніятъ Б. Р. Комитетъ, до Централніятъ ще са управятъ пакъ чрѣзъ едно тайно лице, което чясніятъ комитетъ ще си назначи.

Както члѣновете на Ц. Ком. ни сѫ никому извѣсни, тѫй сѫщо и члѣновете на чясніятъ Ком. сѫ тайни.

Само по едно лице отъ чясните комитети е извѣсно на Ц. Комитетъ.

За вслучяй ако лицето, назначено отъ чясніятъ Комитетъ, чрѣзъ което ставатъ сношеніята на Комитетите падне въ непріятелски рѫцѣ.

Длъжностьта на чясните Б. Р. Комитети.

Чясните Б. Р. Комитети сѫ длъжни да съобщаватъ на Ц. Комитетъ:

1) Отъ колко села са състои околностьтѫ имъ.

2) Въ кое село колко хора има, и отъ каква са народность, и по колко отъ сяка народность.

3) Колко има Български юнаци способни да носѫтъ орѫжіе, и колко са готови за пьрви позивъ.

4) Колко орѫжіе имать и какво е.

5) Дали иматъ въ околностьтѫ си способни хора за Войводи, и де са намиратъ.

6) Колко може да са збере въ нужно време жито, увесъ, ичмикъ, сино, слама, и други потреби, за храна на животните.

7) Колко може да има волови, крави, коніе, овци, и др.

8) Колко ѫхѫрѫ и по за колко животни, и др. подобни, които ще имса назначѫтъ отъ Ц. Комитетъ.

Тайната Полиція.

Тайната полиція зависи и е подъ заповѣдтѫ само на Ц. Комитетъ.

НАРЕДБА
на Работниците за освобожденіето на Българскіятъ народъ.

Подбуда и цѣль.

Подбуда. Тиранството, безчеловѣщината, и самата държявна система на Турското Правителство на Балканскіятъ

Пол ровъ; Цель. — съ една обща ревулуція да са
нап коренно преобразуваніе на сегашната държявна
де тско-тиранска система и да са замени съ демо-
кр ка република. (Народно-управленіе) на сѫщото това
мяс което сѫ нашите предеди съ силата на орѫжіето и съ
сво свята кръвъ отъ купили, въ което днесъ безчеловѣчно
бе тъ турски кесаджій и еничери, и въ което владей
пр ото на силата, да са подигни храмъ на истината
и вата свобода, и Турскіятъ чіорбаджалѫкъ да даде
мя на съгласіето, Братството и съвършенното
р ство. между всичкити народностьти, Българи, Турци,
Е и пр. щѫтъ бѫдѫтъ равноправни въ сяко отношеніе,
б въ вярѫ било въ народность, било въ граждансko отно-
ц било въ каквото, било, всичко щѫтъ спадатъ подъ единъ
о законъ, който по вишегласието отъ всичкити народ-
н ги ще са избере.

За извършваніето на таквази ревулуція нужни сѫ: 1) даніе, 2) пари, 3) хора, 4) орѫжіе и други Бойни потрѣби.

За да са приготватъ всичките тези, и да ся извърши та революція, наредиха са хора, избрани по съгласіето на олямата чясть на Б. Народъ, и съставиха Централенъ арски революционеренъ Комитетъ.

Централніятъ Български Ревулуционеренъ Комитетъ.

Пребиваніето на Ц. Б. Р. Комитетъ е въ Българско, но нно въ кой градъ е нѣма да са знае — На сякаде и нійде.

Б. Ц. Р. Комитетъ са състои отъ единъ председатель, динъ подпредседатель, единъ писаръ, и единъ помощникъ, нъ касіеринъ, иіоще седемъ члена, между които е и единъ ъ.

Председателятъ, писаратъ, и тѣхните помошници, и каринатъ са избиратъ отъ членовете на Комитетатъ въ нужда ятсѫ проминяватъ отъ сѫщите и ще бѫдѫтъ подъ надра имъ.

Длъжностьта на Председателятъ.

1. Да отваря и затваря заседаніята.
2. Въ нужно времѣ да свиква изъ вънъ редни събранія.

3. Да варди и одържѫ редъ на разискванията и гласоподаванията въ заседанията.

4. Да въвежда въ работа решенията на заседанията.

5. Да води надзоръ на подпредседателятъ, писарите, и касіератъ въ испълняванието на длъжностьтите имъ.

6. Въ гласоподаванията щѫ дава само единъ гласъ, въ случяй, когато и на двѣте стърни гласоподаванията са равни, може да даде іоще единъ.

Длъжностьта на Подпредседателятъ.

1. Ще помага на Председателятъ въ извършването на Длъжностите му.

2. Въ времѣ на отсѫдствіето на Председателово, ще го заменява въ службата му.

Длъжностьта на Касіера.

1. Ще прійма пари отъ чясните Б. Р. Комитети, и отъ други мѣста, на срѣщо които ще дава расписки подъ нумера, ще ги записва въ Касіерската книга, ще явява за тяхъ и на комитета за да са запишѫтъ и въ главната Комитетска книга.

2. Ще издава пари по рѣшѕнието на комитета, на сякаде, и за сичко.

Тайна Полиция.

Никой отъ чясните Комитети нѣма да знай отъ кои лица тя състои.

Броѭ на членовете е неизвестенъ, Ц. Комитетъ го опредѣлява споредъ потребитѣ.

Членовете на тайната полиція сѫ распрѫснати по сичкитѣ градища.

Сякой отъ члѣновете на тайната полиція познава революционерните работници въ града, въ когото е опредѣленъ чрѣзъ единъ знакъ, който му е съобщенъ отъ Ц. Комитетъ.

Длъжностьта на тайната полиція.

1) Да наглѣдва тайно дѣлата на революционернитѣ работници въ града си и да ги съобщава на Ц. Комитетъ.

2) Да опитва и да са увѣрява въ точност-тѫ и вѣрность-тѫ на тайната полиція.

3) Да шпионира турскитѣ шпиони, и да предирва стѫпкѫ ѫпкѫ дѣлата на турската полиція, и да ги съобщава аво на Ц. Ком.

4) Да е извършителна власть на Ц. К. т. е. да наказва гѫпниците на з а к о н а, споредъ заповѣдтѫ на Ц. Ком.

Смьртните наказанія ще са извьршяватъ тайно, но ако ятелствата не позволяватъ, ще са извьршяватъ на явни а и срѣдъ пладнѫ.

Споразуменията на полиціята съ Ц. Ком. ще ставатъ чрѣзъ единъ чіовѣкъ, когото Ц. К. е назначилъ, и който ѫщото времѣ е управитель на другите членове на пота въ града.

Членовете на полиціята трѣба да са хора избрани, юнаци, ителни, вѣрни и постоянни.

Наказаніята ще извършватъ онези члѣнове на тайполиція, на които падне жребе, и които са намиратъ въ а, дето ще са извьрши наказаніето.

Тайната поща.

Тайната поща зависи и се управлява направо отъ Ц. Ком.

Броя на членовете на Т. поща не е опредѣленъ, ще са ичяватъ или умаляватъ споредъ потребите.

Членъ отъ тайната поща нѣма да познава повѣче отъ рма или петима отъ свойте другари.

Разнасянието на писма, решенія, или други съобщенія сѫ съобщаватъ отъ лице на лице съ нужните лозинки—якъ направо.

акъ щѫ сѫ пріематъ нови революционарни работници.

Сякой който иска да участвува въ вѣликото дѣло на одното ни освобожденіе, тряба да се яви съ времѣ, за не кажи подиръ че желаль да работи нъ нямалъ случяй.

Ако нѣкой покаченъ, отъ Ц. К. да земе учястіе въ раите ни, се откаже, тряба да изложи писменно причините снованията, на които се отказва, и условията подъ които пріелъ.

Който иска да земе учястіе въ работите ни, тряба да припорѫка отъ някого отъ познатите до нѣкой революнерній работникъ.

Когато сѫ припорѫчѫ на нѣкой отъ работниците нѣкой якашенъ чіовѣкъ, тряба понапредъ да го испита: кой е,

отъ де иде, какво иска, какви му са мислите, и др. па да яви за сичките тези на Ц. Ко. като прибави іоще и добръ описъ на физиономіята му, и въобще на сичките му свойства характеристични, а пъкъ нѣка да го задържи доде пріемне отговоръ отъ комите(та).

Когато ся яви на Комитета, че нѣкой си е проводенъ отъ нѣкой дружество или отъ нѣкого за нѣкакво си споразумѣніе съ комитетатъ, то той тряба да яви на тайната полиція да го испита, а пжкъ въ сжщото времѣ да са увѣри самъ, или писменно или усно, отъ чіовѣкатъ, когото нарочно тряба да проводи до онезъ които са го най-напредъ препоржчяли, или право до оногосъ, отъ когото казва чіе билъ проводенъ.

Когато Комитетатса увѣри че проводеніятъ или препоржчяніятъ чіовѣкъ е чистъ, влиза съ него въ споразуменіе посрѣдствомъ едного, когото той самъ сіе отредиль.

За пріемваніето на Войводите и тѣхните длъжность-ти.

Войводите сж пріематъ по горензложеніятъ начинъ. Когато нѣкой Войвода са яви на Ц. К. и поиска да бжде пріетъ, тряба по на предъ да положи испитъ отъ нужните военни науки предъ комисіята военна, която Ц. К. ще нареди, и споредъ знаніето ще застжпи и приличното място. — Безъ испитъ ніе пріетъ никой,

Длъжностите на Войводите сж: да пригледатъ позиційте, да избержтъ и определіжтъ бранителни точки, и да направатъ нужните Фортофикаторни планови за окреплѣніето имъ, да назначжтъ опирационните, и комуникационните линій, да направатъ планъ за революціята да приготватъ нужніятъ военъ законъ, и най подиръ, да вдигнатъ народните Байраци и да прогласіжтъ народната Свобода и Балканската република.

За секиго въобще.

Сякой отъ члѣновите на ревулуционарните работници, билъ кой билъ, тряба да знай самъ, и да вьржи въ сърцето си това, щото му е повѣрено.

Не трѣба да казва, нито да загатва за таквисъ работи на любовница, на жена, и пр. само най искренніят си прія-

, може да позагатва нѣща, та кога се увѣри, чи и той ае заедно съ него да дели щастіе на Бойното полѣ, може о пріемне като извѣсти предварително, чясніятъ комитетъ, ъ когото зависи.

Ако нѣкой отъ ревулуционарите падне въ някоіж нужда, ій отъ другарите му [разумява са сичките други ревулунари] е длъженъ на показаніят му знакъ да му помогни.

Ако са появи някой непознатъ чіовѣкъ, та поиска въ то на Ц. К. да Буни Народатъ, или други подобни, ма- тойималъ нужніятъ знакъ [може би откраднатъ или съ ата на оржжіето испитанъ].

Въ такъвъ случяй тряба да са яви на Ц. К. и да са придва, па ако може и да се улови, отъ тайната полиція.

Ако са случи чи лозинката падни въ непріятелски ржце, ба по-скоро да са яви на Ц. К. да іж промени.

Ако някой тайно или на други начинъ са научи чи нетелите крожтъ нѣщо тайно, тряба изведнжжъ да на Ц. К., па ако може и на другите чясни Комитети.

Наказателенъ законъ.

§ 1) Ако някой, билъ Войвода, билъ членъ на комитета, ъ вънкашенъ, билъ кой билъ, дрьзне да издаде нещо на ріятелятъ ни ще са накаже съ смъртъ.

§ 2) Ако някой отъ вліятелните Българи, или войвода, купенъ отъ чуждо Правителство, или отъ друго чясно лице, іска да ни пречи въ работите, подъ какъвто начинъ и да ю, такъвъ ще са счита за непріятель, и ще са наказва съ ъртъ.

§ 3) Ако някой призрѣ и отхвърли предначьртаната дьрвна система „демократска република“ и състави тій за деспотско-тиранска или костинтуционна тема, то и таквизи ще са считатъ за непріятели на отѣтвото ни, и ще са наказватъ съ смьртъ.

§ 4) Ако някой не припознай Централніятъ ревуционеренъ Български Комитетъ, и поиска да са ита по своіж глава да подигне Бунтъ, то за прьвъ пжть ще са кажи, но ако и то нипомогни ще са накаже съ смъртъ.

§ 5) Ако някой отъ членовете на Тайната полиція са отке да извьрши по заповѣдта на комитета някое си наказ, ще са накаже съ смъртъ.

§ 6) Ако някой въ піянство искаже нѣщо отъ Тайната, за прьвъ пѫть ще му са напомни, повторомъ ще са отстрани отъ работата ни.

§ 7) Ако някой отъ служящите, като предсѣдателятъ, и др. поиска да злоупотреби съ служ(еб)ната власть, за пьрвъ пѫть ще са лиши отъ служба; повторомъ ще са извади съвсемъ като са по напредъ подпиши за грѣшката си, и да ѭ поднесе писменно на Комитета, ако и така не испълни, ще са накаже съ смъртъ.

Нужно Проглашеніе.

Централніятъ Български Революционаренъ Комитетъ, въ Имѣто на сичките онѣзи които сѫ го избрали упълномощили основанъ на своѭтѫ тайна полиція и съ силата на нейното орѫжіе проглашява:

I. Никой отъ Българските Войводи или чіорбаджій нѣма право да представлява Българскіятъ народъ предъ другите народностьти, и да прави съ тяхъ уговори безъ знанієто на Ц. Ко.

II. Никой няма право да съставлява други революционерни Комитети безъ знанієто на Ц. Ко.

III. Никой няма право да издава революционерни прокламацій, и да Буни народа безъ знанієто на Ц. Комитетъ.

Забелѣжка.

Тоѭ законъ ще трае до захващанієто на революціята. — Щомь гръмне пьрвата пушка важностьта му пада, и ще влѣзе въ дѣйствіе новъ военъ законь, когото Войводите съ съгласієто на Ц. Комитетъ, нареждатъ.

Н. Б. II. А. п. 60, № 8107, Арх. т. I, № 52, стр. 85—94.

№ 117

Смѣтка.

Лични разходи.

Мои разноски

обувки кѫрски съподкови	31
за дрехи	234
фесъ	21
чурапи	6
Цѫклина сахар	2:2
за салепъ почерпахъ и други	2:30
за Баня съ іоще единъ другаръ	2:½
игли	½
за ризи	130
копчета за ризи	4
шикеръ	4
за Балтонатми кожи	10
шекеръ кааве	5
антерія и фланела иляче	78
шуба съ подплатата и панталони	190:10
шикеръ, гребенъ, котия съ оглѣ, ябалки, брьснато	скѫсано

Н. Б. II. А. п. 60, № 8123.

№ 118.

Бележникъ за смѣтки.

I.

Земания-давания въ пари.

въ Лов.(ечъ) предавамъ на касіеринатъ гр. 2443:20	Зимамъ отъ касіеринатъ 630 : от. Л. Т. 6 [1] 728 : отъ напо 8

II.

Наемъ на тайна кжща.

За осигоряване кжщж
260
91
60
104
515 (гр.)

III.

Лични разноски.

разноски-теми въ Тайните кжщи
50
105
8:½
5:
14:
182:½ (гр.)

IV.

Облекло на Д. Общи.

разноски за обликло на Д. общи
49 шяякъ за пан.[2]) и шжвъ
6 чорапи
55 (гр.)

V.

Обзавеждане на коне.

Такжми за конети
54
7 кон. торби
130 седло каспя
10 зенгій
10 лѣк.
211 (гр.)

VI.

За пощалионъ.

На Тракійската поща 125 (гр.)

VII.

При пжтуване.

Конски || разноски съмене заедно и смене кога съ двама, кога съ трима || сами несамъ билъ.—и съ други дребни разноски
1235 (гр.)

[1]) всичко лири турски.
[2]) за панталони.

VIII.

пжть отъ Орхание.

За ица отъ Сюлюманоглу
Да || двaматиги виках ||
разноски 65 (гр.)

IX.

За мисията на Стоянъ Пандуръ.

На Стоянъ войвода 42 (гр.)[1])

X.

Свое облекло.

юс за облик.[2]) мое
285
21 фес
51 бели ризи и гащи
4 копчита[3])
10 на кожухарин
78 антерія и фланела
207 шуба и пант.
12 поправяніе на обувкитеми
668 (гр.)

XI.

За жребецъ, оржжие и др.

Борч за хататъ
3150
купих 210 леворвер
изгубих 54
купихъ шишине 200
за цици 4
ключъ 4:25
за книги 10:
за пликове 3:
книги 83
Барутъ 18:20
мерилки за барутъ 15:
3677:5 (гр.)

XII.

Царацово до Карлово.

Стояна и на Димитра Царицуву до Карлово.
21
105

XIII.

За Ангелъ Кънчевъ.

За А. К.
шяякъ за пан.
49
6 чорапи
103 горни и долни ризи
158

XIV.

рани коне въ Орхание.

олюманоглу даудовата
кога докараха конети
а конити, съ троица
162

XV.

Човѣкъ отъ Тетевенъ въ Орхание.

На Василъ Тетевеницатъ 210: въ Орханіе

[1]) Стоянъ Пандуръ (вж. писмо № 102, стр. 193).
[2]) облекло.
[3]) 4 гр. за копчета.

XVI.

За разни пощи (пощалиони).

На Пощата която отиди за представителите
въ Тър. ля (въ Т.-Магурели? б. р.)
40
за въ Тракія 54 на пощ. за Пред.
за Поща 52 до Сюлю. Даудъ
за Сюлюм. 17:2 Даудъ Поща
за каикъ 40
203

XVI.

Старъ дългъ отъ 1870 г.

вехтъ борч отъ
1870 : 70 : за обувки
296 : за Д. об. кога
доде изъ Влашко
366

XVIII.

В. Йонковъ и др.

на В. Јонковъ
104
105
210 съ три другаря
45:20
464:20

XIX.

Тескерета и паспорти.

За тескерета
9:20
11:
17:20 паспор.
38

XX.

За Дико Пѣевъ.

на Д. П. Поща
20:20 кога закара коня
120: въ Троянъ
54:
18:
64:
17:?0
294:

XXI.

Сава Младеновъ.

На С. Мла.
31
210 Л. Т. 2
21 за харч
262

XXII.

За двама отъ Тетевенъ.

На С. М. и В. Јон.
отъ Л. Т.105 гр. 624:

XXIII.

Общи до София.

На Д. Общи
1 1. Дек. 291
1 12. Ян. 282
21 въ Тете.
24 въ Софія
126 кога да върни
хататъ въ Софія
744

XXIV.

Вноска отъ двама агитатори.

даватми
С. М. и В. Јон.[1])
427

XXV.

носка отъ Ангелъ Кънчевъ.

давами[2])
А. К.
235

XXVI.

Внсска отъ попъ Кръстя.

давами
касіеринътъ
въ Л.[3])
1358

XXVII.

Отъ Частни комитети.

дали ми са
чяс. комитети
на Право менъ
6306

XXVIII.

Отъ пощата Д. Пѣевъ.

давами
пощата
Д. Пеевъ
3243

Н. Б. П. А. п. 60, № 8111.

№ 119.

Обща смѣтка.

цѣлнитѣ смѣтки изъ по-предния бележникъ съединени въ общъ сборъ.

42 на Стоянъ Войвода[4])
126 на Стоянъ Войвода и на Д. Пеевъ отъ Царцово до Карлово, защото ги пратихъ съ кираджія

[1]) Сава Младеновъ и Василъ Йонковъ.
[2]) Ангелъ Кънчевъ му далъ (на Левски).
[3]) въ Ловечъ.
[4]) Тая смѣтка се отнася до пролѣтьта на 1872 г.

162	на Сюлюманоглу Даудовата Пощa кога докараха конети, донесоха и законите.
464:20	на В. Юндова.
294	на Д. Пеевъ Пощa.
624	на С. М. и В. Јонкова.
515	за осигоряване Тайни кжщи.
182:20	разноски въ тайните кжщи.
55	за обликло на Д. Общій.
744	на Д. Общій.
296	на Д. Общій кога доде отъ влашко, отсвень другите, тія самъ земалъ на заемъ и платихме.
70	мое за обувки отъ 1870 вехтъ борчъ.
668	мое за обликло
158	на Анг. Кжн(чевъ) за шяякъ за пан(талони) и чорапи
210	на Василъ Тетевеницатъ.
38	за тескерета
262	на С. Млад. (Сава Младеновъ).
211	такжми за конети.
125	на Тракійската Пощa.
65	на Троица отъ Сюлюманооглу даудъ викахъ ги за работа.
3,150	купихъ хатать.
310	леворверь.
54	изгубихъ.
200	купихъ шишине.
63:5	за баруть, цици, ключъ, книги и пликове.
140	на Пощите кога да свикатъ Предста(вители).
40	за каикъ презъ влашко.
1.235:30	разноски съ конять заедно кога съ двама, кога съ трима сами нисамъ биль, съ други дребни разноски.
10.404:35	

Н. Б. П. А. п. 60, № 8091.
Арх. т. I, № 28, стр. 56.

№ 120.

Разходи на Д. Общи.

Записани разноски въ Скендеръ Дервишоглу при отиване и връотъ Етрополе.

1872 юнария 17-ти

о доде Г- Д. Македонски[1]) на 16 юнария и на 17-ти
ıа за етрополе расноски има 9: за коня и човешко и не
ıти

Скендеръ Дервишооглу

и пакъ кога са върна 4: февруари и пакъ тргна този
за Б. на По. и масравъ има тогава 2: гроша конете чо-
ге [2])

Н. Б. П. А. п. 60, № 8034.

№ 121.

Дългъ на Ц. к.

Маринъ Станчевъ отъ Лѣсковецъ има да зема 371·25 гроша.

Маринъ Станчевъ ханджія
въ Лѣсковецъ[3]).

Да дава Ц. Б. Р. К.
Яну. 27 за броени те на С. М. и В. Јонковъ

за Вѣст. своб.	гр. 118
„ коня на Ц. Р. Б. К.	208
„ Разноски тѣ имъ	45·25
	371·25

Н. Б. П. А. п. 68, № 9158.
Арх. на Лѣсковския комитетъ.

[1]) Димитъръ Общи.
[2]) Цѣлиятъ текстъ носи почерка на Левски.
[3]) Писано отъ чужда ржка. Но и самия текстъ на смѣтка носи цебелъ почеркъ и туря въ съмнение, дали е на Левски, макаръ по ьржание да не може да принадлежи никому другиму.

№ 122.

Смѣтка на Д. Общи изъ Орханийско.

Вноски на отдѣлни Частни комитети. Съ какво се е отчелъ Д. Общи и какво е самъ изхарчилъ отъ 12 януарий до 12 февруарий 1872 г.

Дервишоглу мехметъ кжрджалжр 93 общи
и пакъ чясни 5 л. т. . . . . гр. 525 чяс.
и пакъ чясни 8 минца . . . . гр. 432 чяс.
и пакъ чясни . . . . . гр. 210 чяс.
и други чясни . . . . . гр. 91 чяс.
и други чясни . . . . . гр. 182 чяс.

1533

Хасанъ Касанъ . 5 л. т. . . гр. 525 чяс. № 2,
и пакъ . . . . 5 л. т. . . гр. 525 чяс. № 3,
и пакъ . . . . 5 л. т. . . гр. 525 чяс. № 4,
и пакъ . . . . 5 л. т. . . гр. 525 чяс. № 5.

2100

Елесъ Джутовъ 7 б. мид. . . . гр. 147
и пакъ . . . . 1 л. т. . . . гр. 105
и пакъ . . . . 1½ минцъ . . гр. 80:10
и пакъ дребосжкъ . . . . . гр. 25:30
и други . . . . . 5. б. мид. гр. 105

463: общи

Иллерически . . . . . гр. 551: общи

Исаакъ Хайнъ . . . . 1 л. т. гр. 105 общи

Скендеръ Дервишоглу разни гр. 1180 общи

Отъ пусулите сабрани — гр. 5932 [платени -- 436
разноски на сичката сумма
отъ 12 Јян. съсъ 291 гр. до 16 февр. направилъ Д. Общій
гр. 604:5
Чисти пари ми предава . . . . . гр. 5172
а расписки дадохъ за горнити . . гр. 5932

Смѣтка на Д. Общій
Јян. 12 съ 282 гр. испращаса поработа до 12 февр.[1]) негови разноски
Приноса пусули — 5932: гр. платени — 436
Готови пари внася — 5172: гр. неплатени — 168:10

604:10

Н. Б. II. А. п. 60, № 8037.

№ 123.

Състояние на Частенъ комитетъ.

Членове и оржжие въ Елесъ Джутовъ.

Елесъ Джутовъ
орханіето № членове 16
вжнъ 4
ишанета и кавале, въ Орханіето и околните 10 села имале
0 пушки
за пржвъ позивъ имаме готови 150 души
способни за по малки воиводи 10 души
Подписатъ
и февруар. 872 орханіе Елесъ Джутовъ[2])

Н. Б. II. А. п. 60, № 8038.

№ 124.

Състояние на Частенъ комитетъ.

Членове и оржжие въ Рушидъ Ходжоолу.

) Въ Рушидъ Ходжоолу
имаме работницы осьмнадесять
3-й февр. 1872 Рушидъ Ходжоолу
Пушки разны има 130

Н. Б. II. А. п. 60 8039.

[1]) 1872 год.

[2]) Тази и следващитѣ разписки, макаръ и приподписвани отъ представители на различни Ч. комитети сж диктувани и лично прибирани отъ Левски.

№ 125.

Състояние на Частенъ комитетъ.

Членове и оржжие въ Скендеръ Дервишооглу.

3) Въ Скендер Дервишооглу има 22 работницы
и пушкы кавале шишанета с кабуръ дервенялии 80
4-й февр. 1872

Н. Б. II. А. п. 60, № 8040.

№ 126.

Състояние на Частенъ комитетъ.

Членове и оржжие въ Хасанъ Касанъ.

4) Членове 40 четыридесять
Пушкы кавале и шишанета 200 двѣсте
872 февр. 5-ый Хасанъ Касанъ

Н. Б. II. А. п. 60, № 8041.

№ 127.

Състояние на Частенъ комитетъ.

Членове и оржжие въ Куртоглу Али.

5) Членове до 40 душы
пушкы кавалина и шишанета има до 30
достойны за воеводи 4 душ
запрьвъ позивъ 20 души
872 февр. 7-ый Куртоклу али.

Н. Б. II. А. п. 60, № 8042.

№ 128.

Състояние на Частенъ комитетъ.

дадени отъ Дервишоглу Мехмедъ на Д. Общи суми за оржжие.

Давамы на Г-на Д. Общій за три револвера пары-ты 93 гр.
или деветдесятъ и три гр. отъ касѫта за които ще ни
сѫ прати общій билетъ. и № 6 даде 5 лир. Т. и № 9.
8 минца за тѣхъ ще ся пратятъ другы 2 билета.
10-й февр. 872
Дервиш оглу мехмета
кѫрджала

Н. Б. II. А. п. 60, № 8043.

№ 129.

Състояние на Частенъ комитетъ.

Внасятъ отъ Скендеръ Дервишоглу на Д. Общи една обща ко-
етска сума и други пари за оржжие.

Давамь на Г-на Д. Общій 1180 гр. за които ще ми ся прати
щій билетъ.
и парыте за единъ револверъ даваме, и единъ счюпенъ
волверъ.
10-й февр. 872 Скендер-Дервишооглу

Н. Б. II. А. п. 60, № 8044.

№ 130.

Състояние на Частенъ комитетъ.

Суми за оржжие отъ Хасанъ Касанъ.

) Дава № 4-то 5 лиры Т. и ще му ся прати особенъ билетъ
и 5-то № дава 5 лиры Т. и нему ще ся даде особенъ
билетъ.
10-й февр. 872 Хасанъ Касанъ.

Н. Б. II. А. п. 60, № 8045.

№ 131.

Състояние на Частенъ комитетъ.

Колко членове и оржжие иматъ въ Бекири Кадриолу.

9) Членове имамы 10 душь
пушкы; кавале шишанета 20
за добъръ войвода 1
12-й февр. 872

Бекиръ Кадриуло.

Н. Б. П. А. п. 60, № 8046.

№ 132.

Преименуване на Ч. Р. к.

Установяватъ се псевдоними за Сливенъ, Ст.-Загора и Лѣсковецъ за кореспонденция чрезъ тайната поща.

Отъ днесъ нататъкъ, ще познавате въ мѣсто граджт Ви Сливенъ, така: Стамболлу Мееметъ Ефенди.

Ески загра . . . . . Едирнели Афжзаа

Ляскoвецъ . . . . . Бору Иленчинецъ.

Подъ тия имена ще зимате и давате никакъ направо, а се съ тайната Поща.

Ас. Дер. Кжрджялж.

Н. Б. П. А. п. 60, № 8087.
Арх. т. I. № 41, стр. 71.

№ 133.

Търсени смѣтки отъ Ловченския комитетъ.

Смѣтка на Ив. Драсовъ и др.[1]).

Ванюва смѣтка Остаха у менъ — гр. 1054

На Марина[2]) за прѣдстав(ителство б. р.) = 253:3/4
на Т. Пет. Драсовъ за коньтъ = 208

[1]) Отъ пролѣтьта 1872 г.
[2]) Маринъ п. Лукановъ.

Хр. Иван. въ Търн. 1 рев. съ 200 кор. = 360
за Търн. разноскы. К. Неик. = 50:1/2
3 ножчета у Ангела К.(ънчевъ б. р.) = 36
за цѣрь за коньтъ = 5
Мойта пушка у Д. Общ. = 312
1125:1/4
За тър. Ан. Цоч. = 46 1/2
1171:3/4
у менъ = 1054
тыя незнамъ[1]) = 117 3/4
трѣба ви да мигы дадете.

Н. Б. П. А. п. 60, № 8105.

№ 134.

Смѣтка за внесени суми.

Завѣрена смѣтка върху Д. Общи отъ Тайсолъ, Дели Муратъ, Соломонъ, Решидъ Ходжа оглу, Муса Кеседжия, Дели Ибраимъ, Елесъ Джутовъ. Разпращане общи квитанции чрезъ Елесъ Джутовъ. Сумата внена отъ В. Йонковъ.

1872. Мар. 17-ый[2])

ъ Тайсолъ: за № 1-во л. т. 2 особенъ билетъ и за № 2 . 1 особенъ билетъ.
ъ Дели Муратъ: за 189 гр. общій билетъ
ъ Соломонъ: за № 1-во л. т. 2 особенъ билетъ
ъ Решидъ Ходжа-оглу: л. т. 5
Руска ж.. 1
л. т. 1/2
бѣлы мед. 2
Сванци 1 1/2
бѣло м. 1/4
всичкы-ты тія Общій билетъ.

[1]) Тази сума не знае отъ де я взелъ, но похарчилъ я за работа, и иска отъ Комитета въ Ловечъ.
[2]) На гърба на писмото Левски е отбелязалъ съ своя ржка: олучини чрѣз В. Јонкова.

Отъ Муса Кеседжія: за л. т. 1 общій билетъ
Отъ Дели Ибраима: за 126 гр. общій билетъ
Отъ Елеза Джутовъ: за № „12 л. т. 6 особенъ билетъ за № 13 л. т. 5 особ. билетъ; за № „20 минца 5 особ. билетъ, за № „4 л. т. 2 особ. билетъ, и за 77 гр. общій билетъ.

За всичкы-ты нумера, ще изпратите билети-ты чрезъ Елеза Джутовъ за гр. 3379¼ сир. три хиляди и триста и се демдесетъ и деветъ и десятъ пары.

Всичкы-ты тыя нумера заедно съ пары-ты, прѣдавами на Г-на В. Јон.

Д. Общій[1])

Н. Б. П. А. п. 62, № 8454.

№ 135.

Квитанции.

Отъ Троянския Ч. Р. к. за общи комитетски вноски.

Брой 31-й 1872, февр. 18 отъ № 16 то въ Орханието чрѣзъ Д. Пѣевъ — поща 300 или триста, отъ л. т. 105 и отъ бѣло медж. 21 гр.

Брой 20-й 1872 отъ брой 5-й въ Гложене чрезъ Василъ Ионковъ една лира турска отъ 105 гр. или сто и петъ гроша.

Брой 22-й 1872, 25 мартъ отъ Ч. Б. Р. К. въ Дели Муратъ чрѣзъ Д. Общий гр. 189, сто и осемдесетъ и деветъ, отъ бѣли мидж. гроша 21.

Спомени и очерци — М. Ив. Марковски кн. I, стр. 67.
Изъ частния арх. на Троянския комитетъ.

[1]) При всичко че смѣтката не иде непосрѣдствено отъ Левски, помѣстваме я въ настоящия отдѣлъ като лично поета отъ него (въ духа на собствената му бележка) за която има да се отчита самъ предъ Ц. к.

№ 136.

Квитанция.

Отъ комитетски членъ изъ Елесъ Джутовъ.

Б. Ц. Р. К.
въ
Българско
Брой 77-и

Българско 25, Мар. 1872

Пріихме отъ Г-на подъ брй № 12-й въ Елесъ Джутовъ 6 л. тур. шесть отъ 105,630, гр. шестстотенъ и трійесть.

Пріети чрѣзъ Д. Общій.

Привременното правителство въ Бѫлгария
I од. отъ В. Р. Ц. К.
(Печатъ)

Изъ Биографията на Левски отъ Ст. Заимовъ стр. 157, 1895 г.

№ 137.

Образецъ отъ квитанция[1])

Образецъ за Стара-Загора.

№ 24
Брой 43-й
1872. 4, Апр.
Отъ Ч. Б. Р. К.

отъ № ро, еди въ еди де си
зъ Пощата еди коя си има еди кое № ро и отъ кое то гр. 500 петсто. отъ лири т. 104 и пр.

Н. Б. П. А. п. 60, № 8053.

[1]) На всѣки Ч. к. се изпраща кочанъ отъ квитанции. Първ квитанция отъ начало на кочана Левски е попълвалъ самъ за образецъ. Това той отбелязва подробно въ препроводителнитѣ си писма.

№ 138.

Образецъ отъ квитанция.

Посочватъ се на касиера на Ч. к. конкретно всички подробности, които трѣбва да съдържа една квитанция за внесени суми отъ всѣки отдѣленъ членъ на Комитета.

Ц. Б. Р. К. № 15 България 4, Апр. 1872
въ
Българско
Брой 43-и

Пріехме отъ Ч. Б. Р. К. въ Едирнели Афжзаа гр. 500, петстотенъ, отъ лири т. 104 и пр. пріети чрѣзъ Пощата еди кой си, и отъ де! или чрѣзъ № еди кое си и отъ де!

Н. Б. П. А. п. 60, № 8054

№ 139.

Отбелязани имена на дейци.

Въ Касапъ Маала и въ Твърдица.

Маню Стояновъ касапъ
маала драгойчіо

въ твърдица
пріятелъ

Стоянъ Стоювъ кираджи.

Н. Б. П. А. п. 60, № 8119.

№ 140.

Мѣсто за преминаване Дунава.

Тепенюй отсамъ и до Корабия отвъдъ.

Пременуване Дуна.(ва) подъ тепе-кюй(?) Българска старана 1/4 чясъ отъ влашка подъ село Корабія 2 чяса.

Н. Б. П. А. п. 60, № 8086.

№ 141.

Бележникъ за смѣтки.

II. III. IV.

давамъ на разп. ематъ кжщни дето жи- кжщ і ципи
вея потайно
42 на Стоянъ войво. 10 260:
21 на кираджията 10:
162 кога докараха конети 50
619 на В. Јон. 10: цяр 105
276:20 на Д. поща 5: илар
105 на Д. и Стояна 54: такжм 9:1/2
624 на В. Јон. и Са. Мл. 7 торби 2:30
262: на С. М. 9:20
291: на Д. Общ. 8:20 шикер
282: на Д. Общ. 5: шикер
167: на Д. Общ. за панта. (лони) 2: шикер
210: на В. Тетевеницат 10: пастар.(ма)
21: на Д. Об. 2: шикер.
24: на Д. Об.
126: на Д. Об.
25:20 на Д. об. за бели гаци
65: Пжтни на трима 86 260
6: чура. на Д. Об. 204:10
45:20 В. Јон. 130 такжм 60
38: А. К. за Панта. (лони) 16: ковап. 91: 104
3313:20 105 едно място и
125: за тра.Поцаджи два пж. Пла за 35 дена
296: Д. об. вехти 9: ковап.
40: за Поща илен. 12 ковапъ.
17:20 Поща сюлю. 298:
54: Поща тракійс. 295:10 424:
3846:

V.
За облекло.
мои за дрехи

167:
21: фесъ
25:20 за гащи
6: чура(пи)
103:20 ризи
4:
10:
207:20 шуба и панта
70: анте. фла. шаяч.

614:20
2:20 гребен
:30 котія
вехто 70: обувки
12 карпени обув.
4 пране

703:30

VI.
Комитетски, за во енна подготовка.
Общи.

3150: за хата
210: за револ.
34 изгубини
200 шишине
9:20 тескере
4: цици за пуш.
5: книги за писа.
4:25 сингеръ, ключъ на Пуш.
16: книги бели
3: пликове
32:10 сечми, курш. барутъ

3668:15
15: терза за барутъ
2: бели книги
11: тескере
2:20 бели книги
115: за тескере и раз. до оря. и да са вжрни
17:20 за паспор.
25: поща до сюм.
40: въ оря. каик-парижсж

3896:15

VII.
За цѣрове.
за лѣкове

2:20
2:20

5:

VIII.
Специални разходи при пжтуване.
по Кулити щеш ни щеш за кааве

5:
3:20
5: приводачъ
5: приводачъ
2:20 приводачъ
2: кааве

23:

IX.
Отъ попъ Кръстю и др. (приходъ)
Пріимамъ отъ касіеринатъ 630
728[1])

Отъ В. Јон. и С. М. 427
отъ А. Кж. 309

2094

Пріимамъ отъ Пощ. Д. Пее. 3243:

5337:

Земамъ отъ нѣколко мѣста направо 6306:

11643:

Обща сума.
На работ.
3846:

Обща сума.
Конски отсвенъ ематъ
358

Обща сума.
Кжшни дето сжмъ живялъ
995:10

кирія за тайни кжщи
494

XIV.
Обща сума.
Мой за дрехи
703:30

XV.
Обща сума.
За общи работи
3896:15

XVI.
Обща сума.
лѣкове
5

XVII.
Обща сума.
По Кулити кааве парижсж и приводачъ парижсж
23

XVIII.
Сборъ на всички разходни точки.

3846
358
295:10
424:
703:30
3896:15
5:
23:

9551:15
848:10
10399:25

въ едно денонощіе разноски мои, кога съ трима, съ двама конници. съ конжтъ и чіовѣкатъ

XIX.

Конкретни пера по единъ разходъ.

разноски кога съ трима, кога съ
двама твърде малко дни сѫмъ
билъ сами. въ едно деноніе
съ конѫтъ 1871, отъ 25 Ное. до
7, Маія

104	
15	
66	
30	
38:90	
58:90	
21:20	
38:10	
54:20	
18:10	
65:	
100:	
42:10	
86:	
58;	
50:	
848:10	

XX.

Монети въ наличность.

105	
81	
105	
840	
8505	
52:20	
8557:20	
94:	
9:	
756:	
214:	
819:	
230:	
6	
10685:20	
81.½ Л. Т. гр. 105 тур. гр.	
1 руска	
3 руски цван.	
14 минца отъ 54, гр.	
4 мин. проби[1]) 53½ гр.	
9 напо. от. 91 гр.	
2 ингилишко отъ 115 гр.	
2 руск. цван. по 3 гр.	

[1]) пробити

Б. н. п. А. п. 60, № 8128.

№ 142.

Два адреса.

Псевдоними: Драгомирчу и Драгню Костовъ.

I.

Адреси за мене. Драгомирчу.

Г-нъ Д. Хр. Поповъ за В. Л-скій[1]) въ Т. Магорел.

II.

Д і Г-ну Христю Ивановъ Книговезецъ въ Търново. Така: Пріятелю! Споредъ надписатъ на Притвореното мола Ви дайтего на пощата.

Името ми ще бѫде: Драгню Костовъ въ Кѫзѫнлѫкъ.[2])

Н. Б. П. Б. п. 102, № 30. Арх. К. Цанковъ.
Мн. Сб. кн. XVI и XVII, № 23, стр. 780.

№ 143.

Псевдонимни адреси.

Псевдоними на Хр. Ивановъ и Д. Общи. Хр. Ивановъ членъ на комитетъ.

Ключъ, на Прійначенити Имена на работниците Въ Ц-тъ К-тъ.

Годината и
натъ, отъ
ато сѫ по-
стѫпили

ина. Мес. Денъ.

Христю Ивановъ Книговезецъ, Ловчялія, заменява са — съ Дели Христемага, Димитръ Общій — Селимъ Муратооглу Ангелъ Кѫнчевъ рушч. (уклия)

Н. Б. П. А. п. 60, № 8128.

[1]) В. Л-скій е зачеркнато.

[2]) Сравни К. Цанковъ,—Отдѣленъ отпечатъкъ № 23, стр. 30. Печатани сѫ подъ единъ нумеръ съ още две записки (Вж. отд. I, № 64 и 65).

№ 144.

Знакъ.

Предназначенъ за Ячо Цанковъ, секретарь на Ц. к. въ Букурещъ.

Знакатміе долоподписаниятъ:[1])

В. Левскій.

Н. Б. II. Б. п. 102, № 25.
Арх. К. Цанковъ.

№ 145.

Знакъ и парола.

Знакатъми за Ячу Цанковъ:[2])

отъ насъ Пратеникъ съ знакъ тоѫ: С. Ч. Р. О. на което тряба да му са отговори: Свобода Чрѣзъ революція обща, приносящія тогава ще каже и отзива: истина на сяко мѣсто дето живее Българинатъ.[3])

Н. Б. II. А. п. 60, № 8057.

№ 146.

Листъ за смѣтка.

Отдѣлни пера по пѫтуването на Левски до Букурещъ 1872 г.

	2924:15	у Кара.(велова б. р.)[4])
отъ хаарчя	608:22	за общи рабо.

[1]) Вж. факсимиле въ края на тома.

[2]) Вж. факсимиле въ края на тома.

[3]) На гърба на листа стои бележка съ ржката на Кириякъ (Ячо) Цанковъ: Знакатъ въ писмата на Б. Р. Ц. К. до В. Левски ще бжде за сега, до когато са не улови неговата тайность, долниятъ: (единъ ржкописенъ инициялъ *т* съ извъртяна линия отъ долу). Като упалномощенъ подтвърдявамъ (подп.) К. Цанковъ.

[4]) Писано въ печатницата на Каравеловъ, на гърба на единъ печатарски листъ (коректура на шпалта), върху лицето на който стои ржкописния текстъ на Устава на Ц. Р. комитетъ съ окончателни поправки отъ ржката на Л. Каравеловъ, върху ржкописъ, още неустановенъ чий може да бжде. Подъ смѣтката стои ключъ въ цифри—шифъръ отъ ржката на Левски. (Вж. факсимиле въ края на тома).

мс	зноски 182:30	за обликло
от	лигденъ до Јун. 1 26:	за пране
от	лигденъ до Јн. 1-ый 204:	за едени плаща на Ка-
П.	имъ на Данаила 540:	за пушката (раве.(лова)
на	задналъ Патрио.(отъ б. р.) 96:	отъ когото виждахъ го-
вз	ъ на наши: 10:32	ляма полза.
вз	ъ на Пандур.(ски?) 3:20	
от	ато минахъ Дунаватъ, за	
ва	ъ и жилезница 31:4	
за	ртира 20:23	отъ като минахъ дуна. до въ Буку.
о	ито минахъ дун. до Букур. 20:	за едини отъ 10 Апр. до 16.
о	1 Апр. до Ју. 1 364:	питіе и каруцни разноски за нужда.
	5031:10	сумма
мой	182:30	разноски за двѣ ризи горни и двѣ, долни, два чивта бели гащи, четири чивта чорапи ботуши
	5214:1	

Н. Б. II. А. п. 60, № 8103.

№ 147.

Шифръ.

Азбука съ цифри въ низходящъ редъ.

98	97	96	95	94	93	92	91
б	в	г	д	е	ж	з	и
89	88	87	86	85	84	83	82
л	м	н	о	п	р	с	т
80	79	78	77	76	75	74	73
ф	х	ц	ч	ш	щ	ъ	ь
71	70	69[1])					
ю	я	ж					

Н. Б. II. А. п. 60, № 8108.

[1]) Писанъ на гърба на листа, на който стои ржкописътъ на Ус- (ср. бележка къмъ № 146). Тази азбука е ключъ на цифрения ъръ, съ който Левски си е служилъ.

№ 148.

Шифръ и лозинка.[1])

Специално за Влашко.

Писменно съ циври отъ $\frac{3}{a}$[2])

Лозинка
Т(урно б. р.) Мог(урели б. р.)
Т. и А. С.
одзивъ
Богъ напредъ.

трите Букви значятъ: ти и ас сме сѫщите.

Н. Б. П. А. п. 60, № 8092.
Арх. т. I, № 8, стр. 32.

№ 149.

Разписка за изтеглена сума.

Взети пари отъ касиера на Ц. к. въ Букурещъ.

Бае Каравеловъ!

Пріймамъ отъ Бай Ценова гр. вехти 590, или петстотинъ и деведесетъ.

В. Л-скій.

Букурещъ
872. Іун. 16:

Н. Б. П. А. п. 55, № 7320.
Арх. Д. Ценовичъ.

[1]) Ситна записчица.
[2]) Ключъ за цифрена азбука, като се почне отъ 3-а, 4-б, 5-в и пр.

№ 150.

Листъ за смѣтки.

Комитетски постѫпления.

Ѣзъ онко.	общи	чясни	
10	1152	105	
05	722:35	525	отъ
05	122:20	105	рѫциписни
05	77:	105	белети
05	126:	105	
535	105:	105	6306
	189:	210	
	369:	270	
	48:	525	
	93:	630	
	105:	210	
	297:	105	
	551:	210	
	1180:	100	
	463:	100	
	210:	100	
	210:	100	
	210:	50	
	210:	54	
	1630:20	100	
	8043:30	210	
		210	
		105	
		315	
		105	
		210	
		105	
		105	
		157:20	
		400	
		300	
		182	
		91	
		210	
		432	
		525	
		525	
		525	
		525	
		525	
		9576:20	

Сичкити

24456:15 давамъ белети[1])

1872 отъ Яннуа. 25 до 1. вій Юлія
Пріймамъ въ билети, и на право менъ донесени.

П. Б. П. А. п. 60, № 8125.

№ 151.

Смѣтка презъ време пребиваването на Левски въ Влашко.

I.

Общи и лични разноски.

540 пушка отъ одзадъ дето са пълни бесъ куршуми.
774 пушка отъ одзадъ дето са пълни съ куршуми 100 и раковитей (?)
124 пушка белгийска съ единъ огань: съ баюнетъ
434 Сабія
540 два дългогледа
62 компасъ
66:28 цинкали[3]) и писалка
463:22 за законатъ бели книги, и червени корици, фигурити[4]) и книга за белети.

---

[1]) Горната часть на листчето хартия, отъ дето иде тази смѣтка, е скѫсана презъ последнитѣ два реда, въ които се чете написано съ ржката на Левски:... Данаила чи ассѫмъ билъ шарлатанинъ. Това е въ свързка съ преписката между Дан. Хр. Поповъ отъ Т.-Могурели и братъ му Анастасъ отъ Плѣвенъ, който клеветѣше Левски. Относително цифритѣ върху листа трѣбва да се предположи, че Апостолътъ е провѣрявалъ смѣткитѣ по всички квитанции, които е издавалъ срещу получени суми.

[2]) Тази бележка стои на обратната страница на листа.

[3]) Цианкали (отрова). Както е известно, Левски носѣше отрова при себе си, запазена въ специална муска, съ цель, да тури бързо край на живота си, въ случай че бѫде хванатъ.

[4]) Хартия за отпечатване уставътъ. Последниятъ носи червени корици — дебела плътна хартия, и върху задния листъ отвънка—образа на бунтовникъ съ сабя, стѫпкалъ полумесеца подъ крака.

2 за вехтіятъ и новіятъ печятъ.
на двѣ жени за пренасяніе нещата.
за военни правила сржбски
за истриваніе пушка която опитвахъ и я не купихъ
книги за окржжни писма, и книги за Ц. К.
1[illegible] за Букви на печятницата съ които ще са печятатъ само наши работи.
[illegible] за вѣсници Сво. (Свобода б. р.)
копіе мастило[1])
мой за ризи бели гащи, ботуши и врьтовеска
мой за подкѫрпованіе обувките ми.
мой за балтонъ.
5 за вапоръ
за каруци отъ скелята до градатъ и отъ градатъ до скелята
4 за желѣзница
Ятакъ парасѫ[2])
на испадналъ родолюбецъ: който ни е подпомагалъ парично нѣколко пѫти.
на другъ народенъ испадналъ.
32 милостиня вѫнкѫшна
за пране мой

---

16 сума извѫнъ разноскити за едени
за едени отъ 1 Апр. до 1 юлія отсвѣнъ велегденскити разноски.
за три дни по великден и въ денѫтъ на Св. Кирила и Мет. и още единъ веселіе коги замина Лясковскія Предс.
[illegible] извѫнъ сичкитѣ разноски, дребни разнос. и почерпованіе съ пріятели.

7:30
5 за шѫвъ на формата

3:30 сичката сума похарчено въ влашко отъ л. тур. 62 гр.

---

[1]) копирно мастило.

[2]) за легло въ ханъ или хотелъ.

II.[1])

Отбелязани монети въ харчъ и загубата отъ размѣната имъ.

Турски пари похарчовамъ

въ влашко турски	влашки
отъ л. тур. 104 гр. 11495:30	6853:30
за 13, Лис. Своб. изваж. 1560	
2935 пагубата по 1 гр. на лир. измежду които пари имаше и бели мид. и сяка мид. губи по двайсят пари	146:20
	10082:10

Н. Б. П. А. п. 60, № 8113.

№ 152.

Писмена клетва на Левски.[2])

Приема възложенитѣ му длъжности, отговаря по Устава и кълне се предъ отечеството.

Долуподписаният, като приемамъ всичкитѣ длъжности, които ми се налагатъ чрѣзъ упълномощието ми, дадено отъ Ц. Б. Р. К., и съмъ въ отговорность на своитѣ дѣйствия, съгласявамъ се въ всичко и съ дѣйствията на другитѣ членове на Ц. К., които ще разпореджтъ помежду си длъжноститѣ по способността на всѣкиго по обстоятелствата. Сѫщиятъ отговарямъ за дѣйствията си по уставътъ прѣдъ другитѣ членове на Ц. К. и се заклевамъ прѣдъ нашето Отечество България, че ще слѣдвамъ точно длъжностьта си.

16 28 Юний 1872 година.

В. Левский

Н. Б. П. Б, п. 102, Арх. К. Цанковъ. М. Сб. кн. XVI и XVII; стр. 6 въ предговора отъ отдѣлния отпечатъкъ.

[1]) На гърба на листа.

[2]) Четена прецъ членоветѣ на Ц. к. въ Букурещъ и депозирана тамъ.

№ 153.

Псевдоними.

Около Ловечъ.

врачешъ Лезо оглу
Лажане Мехмедола
Елешница Кара ибо
Монилтъ елешъ шехъ
Муратъ видинли

Н. Б. П. А. п. 60, № 8118.

№ 154.

Смѣтка съ печатницата.

олко устави и квитанции е зелъ отъ Ц. к. и колко оставатъ.

ѫзѫнлѫкъ
Мирчувъ касапъ[1])

Зимамъ
чясни 520 коли по 8, билетя
Цен.(трални)[2]) 204 коли по 8, беле.
Устави 500

оставатъ въ Ком. Буку. чяс билети 521 №-ра Цен. 29 коли по 8 белетя устави 899

Н. Б. П. А. п. 60, № 8126.

[1]) Адресъ на гърба на листа.

[2]) Общи.

№ 155.

Пълномощно съ по-широки права.

Натоварва Хр. Ивановъ Книговезеца да контролира следнитѣ частни комитети и мѣстни организатори: Асланоолу Асланъ, Бору Иленченецъ, Петко Паровъ, Вичо Севлиевецъ, Кючюкъ Мехмедъ Търновалж и Х. Бекираа Стамболу. Особени препоржки за личностьта и обозначение на главнитѣ му функции.

Б. Р. Ц. К.
въ Б.

Мѣсецъ юлія 25 1872.

Упълномощіе

Носящіять това писмо подъ името новъ книговѣзецъ„[1]) което имѣ споредъ обстоятелствата ще го изменява, като предварително да яви за това. Това лице отъ 62-ра г.[2]) до сега между свожтъ си частенъ интересъ, занимавалъ са е и въ народни работи отъ колкото са го вече допущали силите, и тія му работи го припоржчватъ за вѣренъ, решителенъ и постояненъ. Слѣдователно и отъ сега нататъкъ упълномощава се до извѣстно врѣме да работи за освобожденіето на милото ни отѣчество България, съ сѣки българинъ, който желае да постжпи въ народното дѣло по предѣлите на уставатъ. Асланоолу Асланъ, Бору Иленчинецъ, Петко Паровъ, Вичо Севліевецъ, Кючюкъ Мехмедъ Търновалж и Х. Бекираа Стамбоолу, да пребира работите имъ, които имъ са поржчали отъ Ц. К. да вьршатъ, да наглѣдва дѣлата имъ, отъ врѣме да дава смѣтка въ ц. к. за сичките станали добри и не добри работи.

Въ това лице, като има пжлно довѣріе ц. комитетъ, за това и приканва сѣкиго родолюбивъ българинъ да даде мнѣніето си предъ рѣченото лице относително за народната ни цѣль, че ако той не е въ състояніе да докаже на нѣкакви предложенія, то той секога покоренъ да са допитва отъ ц. комитетъ, за което не разбира, || на сжщото лице ще са даватъ и паритѣ за въ цетралнія комитетъ отъ реченитѣ частни комитети.

Асланъ Дервишооглу Кжрджжлж.

Изъ Миналото — подъ редакцията на П. С. Кършовски. Кн. I, № 88, стр. 305.

[1]) Самото име на Книговезеца е изрѣзано. Навѣрно това е станало после отъ притежателя за предпазване.

[2]) Хр. Ивановъ Книговезецътъ бѣше членъ на първата Легия въ 1862 год. въ Бѣлградъ при Раковски.

№ 156.

Смѣтки и бележки.

I.

За кжщата на Н. Сирковъ въ Ловечъ.

872 разноски за едини, и пране въ тайната кжща дето

ж к
А ь 3 въ Алилаа Силевли гр. 54

II.

Лични.

Мои разнос.

1:20 вакса
2: скорбялж
3: копчита за джилетката ми

III.

Пжтни отъ Орѣхово до Ловечъ и други.

Разноски отъ 1-й юлія 1872

гр.
25: отъ Оряово до Ловечъ съ още единъ другаръ съ конятъ заед.
3: за книги
6: за книги
15: за менгими малко за Пушката
15: за кжмж

IV.

Пощенски.

Пощенски разноски Сюлюманоoглу Доудовата поща гр. 45
Дервшоглу мее. Кжрд. до Сюлюманоoглу Даудъ

V.

Пжтни.

коня съ единъ чіовѣкъ Авг. 26 гр. 8
Калугерову

VI.

Означени вноски въ монети отъ Каранъ (Рустемъ).

франга жълта 1,	гр. 9
минца три 3	гр. 16
бели миджиди	гр. 6
и други пари разни	гр. 8
	3

(навѣрно: дадени отъ . . . б. р.) Каранъ (рустемъ)

VII.

Нумера на комит. тайна полиция, която лъже.

1872 юлія 20 — На Първо №-р и 2-ро въ Алилаа Силевли на Тайната Полиция отридене да земамъ коне || народни пари се ме лжжяха || два коня съ кирія и разноски за шесть деня сичко гр. 107[1])

VIII.

Скица на редъ задачи (планове) за изпълнение.

Центъръ за споразумяване![2]) За отношението на Д. Общи.[3]) Тайни бележки съ воеводата и председательтъ[4]) Пари за пушки и събирането имъ на едно мѣсто.[5]) Лъжи не трѣба[6])

[1]) Следва смѣтка за Асланоолу Асланъ № 1, во въ- и за Алилаа Селевли № 1, во въ- за да убиятъ Величка ефенди гр. . . . (не се чете) — цѣлото е зачеркнато.

[2]) Заченки отъ мисъль за окржжни центрове. Отнася се до лѣтото 1872 год. Мжчно четливо, почти заличено. Писано съ моливъ—както цѣлия листъ.

[3]) Първитѣ признаци на вироглавство отъ страна на Д. Общи- поне по-осезателно — спадатъ презъ лѣтото 1872 год.

[4]) Всѣки окржгъ се предполагаше да има воевода. Съ него и съ окржжния председатель трѣбваше Левски да се сношава тайно, като шефъ на Временното правителство.

[5]) за окржга. Досега тия пари събираше само Левски.

[6]) Знакъ, че Д. Общи събиралъ пари за пушки, разточителствувалъ и отказва да даде смѣтка на Левски.

IX.

Поканителна записка.

Бай Димитре!

збаши да дойдишъ, за да слушашъ съ ушити си за
какі — тамъ и харата какво ми отговарять: но вѣче си бо-
лѣн — ако не можешъ до, за на горе додето ще ида, то да
са : — дето си, та като се завърнж въ Бочукооглу да бж-
дец — ти тамъ, та да са расправатъ работите Ви, та да
вьр — : както трѣба зананапредъ.

А. Дер. Кжр.[1])

X.

Препоржчителна записка.

Приятелю Стефане!

збележете на приносящіа който познавате като народни
хо — ъ Хаскіой за да са отправа направо до ніхъ

Димитроолу Ованезъ ефенди
въ Калпак(лж) Мах(але) Бр. Ад. Веліаа.[2])

Н. Б. II. А. п. 60, № 8058.

№ 157.

Приходи.

Вноски отъ трима членове на частенъ комитетъ.

Въ Дервишооглу мееметъ Кжрджжлж

Сем. П	210
Мар. Ма.	91
Василъ П.	182
събрани	483

Н. Б. II. А. п. 60, № 8121.

[1]) Черновка отъ отправено писмо. (Вж. № 81, стр. 143, отд. I).

[2]) Писано съ преправенъ почеркъ и съ мастило. (Вж. писмо № 82 44, отд. I).

№ 158.

Разписка.

Сава Младеновъ и Василъ Йонковъ удостовѣряватъ, че сж прибрали сума отъ Сливенския Ч. к.

№ 16.

Пріехмы отъ Сливнѣския Ч. Б. Р. К. 371.10 триста и сѣдѣмдесеть и единъ и десѣтъ пари.

С. М. и В. Јонковъ.

1872 7/врій 27.

Н. Б. II. А. п. 68, № 9129.

№ 159.

Смѣтка на пжть.

Разноски въ Враца.

На Д. Поща за гащи и обувки	гр. 76:10
въ враца съ двама души и единъ конъ	
за двѣ денонощія	гр. 35
и ситни разнос.	гр. 4

на дяда	гр. 3
на момчето	гр. 1 ½
наши	14:12
	19
на три заеде(не)	6
	25:
отъ дяда Попъ	23:20

Н. Б. II. А. п. 60, № 8124.

№ 160.

Забелязанъ комитетски деецъ.

Име на лице отъ Галешникъ — зап. Македония.

особни Белѣшки
за чисти [1])
близо Охрида отсамъ шесъ сахата
Галешникъ

82 99 87
84
96 91 90
80 [2])

Н. Б. II. А. п. 60, № 8124.

№ 161.

Дадено пълномощно на лице.

то Цвѣтковъ отъ Враца е натоваренъ да уреди прехождане
нав въ Ломъ и Орѣхово.

3

Упълномощение.

16 Септемврия 1872

За въ Авраамачю Часовниковъ Така:

осящия това писмо Митю Цвѣтковъ упълномощява са
за Ломъ и въ Орѣхово, да направи съ съгласието на рѣ-
че мѣста: по-лесенъ пжть и по-сигурно за споразумѣния
съ къ К-тъ и съ другитѣ мѣста на окржжието имъ; и да
на ва въ селото отъ дѣто е рѣчения Митю чрѣзъ дѣто
па це зема и да дава за всичко до извѣстно време.

Изъ Археологически и исторически изследвания — Д-ръ В. Беронъ, стр. 312, 1886 г.

[1]) Приятели на революционната идея.
[2]) Всички цифри означаватъ име на лице по шифъръ.

№ 162.

Бележки.

По пѫть презъ Т.-Пазарджикъ, Ст.-Загора и Сливенъ.

(Т.-) Пазар. (джикъ б. р.)

Пріимамъ 12 коли по 8 билета централни отъ № 109
25-ый 8-врія 872

оставямъ въ Едирнели Афжзаа коли централ. 10 отъ № 205
1872 Ное. 6

въ Стамболіу Мехметъ Ефенди Бил. Цен. отъ № 285
1872 Ное. 9

Н. Б. П. А. п. 60, № 8074.

№ 163.

Квитанция.

Приета сума отъ Сливенъ следъ завръщане отъ Котелъ. Отъ тази квитанция имаме запазена контра-разписка—кочанъ, изпълнена сжщо отъ Левски.

№ 102 Месѣцъ Ное. 14-й 1872
№ 8 б

Ц. Б. Р. К.
въ
Бжлгарія

Бжлгарія

Пріехме отъ Ч. Б. Р. К. въ Стамболлу Мехметъ Ефенди гр. 1560 или хиляда и петстотенъ и шейсетъ отъ л. ту. гр. 104 сто и четири.

чрезъ касиеринатъ

Български Революционенъ
Централенъ комитетъ
(печать)

Н. Б. П. А. п. 60, № 8079.

№ 164.

Квитанция.

Образецъ квитанция отъ кочанъ.

№ 101-й
Месѣцъ 187..
Ц. Б. Р. К.
въ
Бжлгарія

кли ріехме отъ Ч. Б. Р. К. въ или Юдачооглу Селини-
от . 416 четри стотенъ и шестнайсеть отъ Л. Тур. четри
4 гро.
резъ Х. Асанаа[1])

Н. Б. П. А. п. 60, № 8081.

№ 165.

Пълномощно за окржженъ организаторъ.

П ia Таню Стояновъ съ граници: Джумайско, Османъ-Пазарско,
в ийско, Добричско. Котленско и пр., подъ ведомството на Сли-
о ı Рев. окржгъ. Особна препоржка предъ съчувственици. Подробно
ение на функциитѣ.

1872. Ноем. 15-ий.

Упълномощіе.

(Носящіять това писмо подъ името Кадиръ Афжзъ (Т.
с овъ) което имѣ той споредъ обстоятелствата може да
ı изменява, като предварително яви за това въ Окржж-
, Центръ, подъ дето и зависи (ще зема и дава) за сичко
цото лице припоржчва са отъ нѣколко мѣста (Ч. К-ти),
: кренъ- деятеленъ- и постоянъ работникъ, въ свѣтата ни
ı дна цѣль, която са отнася за освобожденіето на милото
тѣчество България. Слѣдователно, това лице като има
нѣколко мѣста припоржчителни писма за работникъ, за

[1]) Гази квитанция, попълнена отъ Левски като образецъ, е количната не притежаваме.

това и дава му са това упълномощіе, да действува по мѣстата: Джумайско, Османь-Пазарско, Провадійско, Аджиоллу-Пазарджиско, и въ околността Котленска като: Медвенъ, Градецъ, Жеравна и пр. т. е. да съставя чястни револ(юционни,) Комитети, по наредбата на устаатъ, и отъ които мѣста ще зема на двама души подъ белѣжка имената: Председателови, и отъ по първите имъ юнаци единъ, който тряба да са забелѣжятъ въ Окржжніятъ центръ, правото и промененото имъ имѣ на Председателятъ, и на попьрвіятъ юнакъ. На упълномощното лице като са дава пълно довѣріе въ работата му, затова преканва се секи отъ реченитѣ мѣста. да уважява приказаніята нѣгови, ‖ и сичко какво са е зело и дало съ това упълномощно лице ще се явява писменно въ Окржжніятъ Центръ, отъ дето пжкъ ще са предава смѣтка отъ времѣ на времѣ въ Ц-тъ К-тъ за сичките дѣйствія които спадатъ подъ Окружніятъ Центръ. Упълномошното лице, ще Ви разясни за сичко какъ тряба да са работи, и писменнити споразуменія подъ какви белѣжки тряба да ставатъ, щото непріятелятъ нищо да не може да разбере, ако би му паднало нѣщо въ ржце. Ц-тъ Комитетъ съ сичките реченни мѣста ще зема и дава чрѣзъ Окружніятъ Центръ за сичко, слѣдователно и сѣки единь, за каквото и да иска да се отнесе до Централніятъ Революционній К-тъ, нѣка се отнисе чрѣзъ Окружніятъ Центръ Стамболлу Мехмедъ Ефенди.[1])

Асланъ Дервишооглу Кжрджялж.

1872. Дек. 20й №-ръ 4-й за Ивана Муратооглу Афжзаа въ Тулчянско окружіе.[2])

Н. Б. П. А. п. 60, № 8080.
Ар. т. I, № 42, стр. 71.

[1]) Сливенъ.

[2]) По-късна бележка на Левски. Навѣрно сжщото пълномощно е дадено и на друго лице. Отбелязани сж датата на даването, името (псевдонима) на лицето и мѣстоназначението му за работа.

№ 166.

Бележки и смѣтки.[1])

I.

Разходи за конь.

Конски раз. извънъ ематъ

Кованъ двата крака	6:10
каяръ четиртя крака	6:
Кованъ	12:
единъ конъ каяръ, а другиятъ	24:10
Кованъ изново единъ	12
каяръ	6
чисало, гребенъ, и гебре	5:30
гемъ, юлари два, и два колани, и терликъ	62:10
	110:10

II.

Чорбаджии въ Н.-Загора (шифръ).

въ н. заго. (Нова-Загора б. р.)
Съмнителни бога,(таши б. р.) и пьрвен.(ци)
х. 968683. 838999978677 [2])
х. 9987958687, х. 8891829497 [3])
х. 95918891829984, х. 859487779497 [4])
8286958684999091. х. 90839497 [5])
х. 34918382869558684 х. 988687778697 [6])
929989184 х. 91897197 [7])
8382998881 х. 976989770497 [8])

[1]) Навѣрно, отбелязването върху листа е почнато на обратенъ Сливенъ пжть къмъ Ново-Загорско и допълненъ постепенно, или каранъ на паметь слецъ пристигане въ Ловечъ.

[2]) Дешифрирани по ключъ инв. № 8108: Хаджи Госп(одинъ б. р.) ювъ.

[3]) х. Андонъ х. Митевъ.

[4]) х. Димитъръ х. Пенчевъ.

[5]) Тодораки х. Коевъ.

[6]) х. Ристодоръ х. Бончовъ.

[7]) Зафиръ х. Илювъ.

[8]) Стаму х. Вълчевъ.

III.

За купуване леворверъ.

земамъ 3, напалеона гр. 273 за Леворверъ на Дяда х. Ма.(карий б. р.)

IV.

Лични разходи.

мой	
за подкжрпованіе обувкитеми	10
гребен	3

V.

Изпратени две писма.

Писмо до Стамболлу Мех. Ефен. №-р 46
Писмо до Едирнели Афжзаа №-р 47

VI.

Отбелязани отъ Карлово: три телеграми, поща за Тракия и поща за София.

въ Кар.(лово б. р.) на испадналъ нашъ И. С.	110
на Тракій. поща	20:½
телеграма пла. три.	61:½
на Тракій. поща	40
на Тракій. поща за София	104
за тескерета двѣ	336
кифиллимета двѣ	24

VII.

Поща за Търново (12. XII) и две тескерета.

на пощата за Тър.(во б. р.) 12. Дек.	45½
за тескерета двѣ	25
пагуба отъ желтици	6

VIII.

Помощь на арестуванитѣ Ловченци.

на 18 Дек. 1872, на Ловченскити затворници[1])
въ София, за двама души 200

IX.

Подробенъ маршрутъ отъ последното пжтуване на Левски отъ
, Троянъ, Карлово, Т.-Пазарджикъ, Панагюрище, Копривщица,
ивъ, Хасково до Сливенъ — Котелъ и обратно презъ Пазарджикъ.

ар.(лово б. р.) разноски за кон. и мене	32:
р.(джикъ б. р.) дребни раз.	30:
г.(юрище б. р.) за кон. и мене и дребни дру.	28:
.(ивщица б. р.) за кон. и мене	29 ½
л.(ча б. р.) съ конятъ заедно	18:
.(дивъ б. р.) дребни и конъ	23:
маале	8: ½
ю съ конятъ и дребни	37:
(Чирпанъ б. р.) съ конятъ и дребни	12:
заа. (Ст.-Загора б. р.) съ конятъ и дребни	28:30
заа. (Нов-Загора б. р.) дребни	17:
венъ съ двама конни. и дреб.	19:½
ря	17:10
.(лъ) дребни	5:15
	309:25
в.(енъ) съ коне и дребни	16:
заа. съ коне и дребни	18:
и заа дребни	8:
панъ съ коне двама	17:30
вд. дребни	12
зард. дребн.	19
	400:15
първи Дек. до 25-й съ ощи единъ конник	302

рамса въ една тайна кжщж отъ 10 Дек.

Н. Б. II. А. п. 60. № 8111.

[1]) Сумата трѣбва да е пратена изъ Ловечъ.

№ 167.

Адреси и лица.

Бележка за пощата (пощалиона). Въ Ст.-Загора трѣбва да знае К. (Колю Ганчевъ).

Едирнели Афжзаа. Въ Заара е Г-нъ К. за когото Ви казахъ въ Сливенъ като бѣхъ.

Отъ днесъ ще глѣдате назначената Ви Адреса, а отъ долу грждтъ, ще са пиши различно.

Пощата тряба да познава мястото, инакъ не!

Ас. Дер. Кжрджялж.

Н. Б. II. А. п. 60, № 8085.
Арх. т. I, № 43, стр. 72.

№ 168.

Квитанции.

I.

На Ст.-Загора и Орханийско.

№ 103-й
Месѣцъ Ное. 20-й 1872
Ц. Б. Р. К.
въ
Бжлгарія

Пріехме отъ Ч. Б. Р. К. въ едернели Афжзаа гр. 1206 или хиляда и двѣста и шесть отъ напалеона гр. 91 девѣдесетъ и единъ

Чрезъ Касіератъ

II.

№ 104-и
Месѣцъ Ное. 28 1872
Ц. Б. Р. К.
въ
Бжлгарія

іехме отъ Ч. Б. Р. К. въ Юдачооглу
никли гр. 1280 или хиляда и
та и осамдесет отъ Л. Ту. 104
и четири

Чрезъ Касіера х. Асанаа.

Н. Б. II. А. п. 60, № 8081б.

№ 169.

Оплакване на Левски.[1])

На 27 януарий 1873 год. Левски се оплаква въ затвора въ София ъ троица другари, единъ отъ които запазва думитѣ му. Само 20 ии го пазили отъ Ловечъ до Търново и до София и никой не излъ да го спаси. Българскиятъ народъ спѣлъ още. Предаденъ отъ енецъ. Той пръсналъ турцитѣ, които го окржжили, но тѣ стреляли ранили.

Ахъ Бжлгарио, Бжлгарио! защо си толкози заспала! удисе, събуди отъ дълбокия сънь! Стига вече, 5 вѣка зо! Азъ сиромаха, уловенъ отъ ловчанецъ предатель, въ о Къкрена на хана на края, уловенъ отъ 20 души заптиета ѣколко души бжлгарски изроди. Съ мене си имахъ двама тія вѣрни мои другари решителни и тий мене не оста-а. Отъ потираджиитѣ лесно щехме да се избавимь, защото ше късно. Презъ ноща като ги прегазихъ и едногото ударихъ, хвьрлиха отъ 20 пушки на горѣ изведнажъ на мене; ракъ се отъ едната пушка на лѣвото ухо. Отъ тамъ ни зарахж при каймакама въ Ловичь, и отъ тамъ безъ забава Търново ни испратиха при пашата, а той следъ единъ

[1]) Тѣзи думи Левски е изрекалъ на 27 януар. 1873 година въ мницата въ София, сутриньта въ $10^1/_2$ часа по турски, на разсъмние предъ трима души и когато ги е изрекалъ е плакалъ. Тѣ биле писани на бѣлъ листъ безъ подпись и предадени на Берона отъ ринъ Станчовъ, отъ Лѣсковецъ, другарь на Левски. (Бележка въ игата на Д-ръ В. Беронъ— Археологически и исторически следвания, стр. 270, 1886 г., изъ която заемаме и самия текстъ).

часъ ни върна отъ Търново за София и ни испрати до тамъ съ 20 души заптиието. Ахъ!! помислихъ азъ на умътъ си; страшно да извикамъ, като левъ на Балканъ: „Елате, мои мили братия Българи, решителни юнаци! мене отървете отъ 20 заптий! По пътя няма никой и азъ бѣхъ все въ надѣжда...

Събуждайте се, събуждайте! И на оръжие ставайте!

Сега е време за революция... Турска сила вече пада. На мойто мѣсто има другъ, но не се е явилъ още. Никой отъ Васъ да се нераспуща, работа вършете, не се плашете!!... Азъ вече отивамъ, Богу духъ ще предамъ“... [1])

№ 170.

Списъкъ на спомоществователи.

Бележката нѣма ни дата, ни обозначение на мѣстопребиванието на лицата и нито знакъ на обозначенитѣ вноски.

Спомоществованія

Кырко Петровъ	150
Ив. Петровъ	60
х. Мичу Караязъ	120
х. Гьока Павловъ	200
Кирко х. Ивановъ	50
Минчу Вазовъ	50
х. Димитаръ	150
Петъръ Дончовъ	80
Ив. Попъ Станчовъ	300
Мичо Шешеджіевъ	40
Ив. Бушнакъ	120
Танчу Дамяновъ	400
Петръ Глигоровъ	80
Ив. Пиперковъ	50
х. Цочо Кырковъ	100
Иванчу Нетковъ	70

Н. Б. П. А. п. 50, № 8117.

[1]) Този документъ трѣбва да се гледа като плодъ на народната фантазия, и ний като такъвъ го помѣстяме тукъ. Има цена като най-пресенъ източникъ за народното съчувствие къмъ катастрофата съ единъ любимъ националенъ герой и при това не е лишенъ и отъ нѣкои ценни и фактически указания. Може да предположимъ, че е творчество на близко познаващо Левски лице, което изглежда, че е могло да подражава до известна степень мисъльта и начина на израза у Левски

III.

ДЖЕБНОТО БЕЛЕЖНИЧЕ НА ЛЕВСКИ.

№ 171.

Смѣтки.[1])

...лучени помощи отъ Голѣмъ-Изворъ, Етрополе, Тетевенъ, Орха-
ни... ...драре.

	Л. т.[2])	
Изворъ	2	
Етрополе		1603:$^1/_2$
Тетеве.	2	
Орханіе	2	
ведраре	2	
		832
		1603:$^1/_2$
1001 наполе. отъ 91[3])		2435:$^1/_2$
504 мидж. бели 25 отъ		21[4])
45:$^1/_2$ напол. $^1/_2$		
53: минца[5])		
1603:$^1/_2$ Етрополски		

	Л.
210: отъ ли. 105	2. изворъ
210: отъ ли. 105:	2: тете.
210: отъ ли. 105	2: ведра.
210: отъ мин. 54:	и бели мид. разни
2443	

[1]) Отъ вънъ на кожената корица стои отпечатана съ голѣми ...букви: Agenda. На вжтрешната корица отпредъ съ орнаментирани ...ри се чете: Notiz-Buch für Geschäftsleute jeden Berufs — Бележникъ-за служащи отъ всѣко заведение. Между писанитѣ букви личатъ ...зани смѣтки на Левски, които копираме и даваме тукъ.

[2]) лири турски.

[3]) наполеона.

[4]) 25 бѣли меджидиета съ стойность по 21 грошъ.

[5]) Австрийски половинъ наполеонъ.

№ 172.

Смѣтка.[1])

Суми въ монети, безъ обозначение на произхода имъ.

2	л. т.	124	208	
3:	пола[2])	162	271	
4:	мин.	128	216	102
		414	695	426

№ 173.

Текстъ изъ молитвеникъ.[3])

Славословие на Светитѣ братия Кирилъ и Методий.

Яко Апостоловъ единоправнія
и Словѣнски странъ учителіе
Кириле и Методіе, Богомудрій
владико всѣхъ молите, вся язи-
ки словенскія утвьрдити въ
православій и единомислій уме-
рити миръ и спасти души нашѫ.

№ 174.

Смѣтка.[4])

Революционни планове въ цифри: 125 хил. съмишленици съ наложенъ данъкъ по 1 австрийски минцъ на глава (53 гроша) — всичко шесть милиона и пр.

212	125000
159	53
309	375080
45	625000
725	6,625000
	25000
	53
	75000
	125000
	1,325000

[1]) На първата страница между печатнитѣ букви съ календарко обозначение.

[2]) Руска златна монета.

[3]) Върху опакито на вѫтрешната корица съ едъръ, тържественъ шрифтъ.

[4]) Горе на страницата.

№ 175.

Народно лѣкуване.[1])

За ...въ чозѣкъ, зѫбоболъ, сърдцеболъ, изгорѣло и жълтеница.

Лѣкове 1871 (год.)[2])

1.

...виш Клиновъ Чіовѣкъ. Костинурка жяба водна дая оло-
...опе- дая затворишъ и тя ще снисе яйце което ще го
пакъ яшъ и друго нищо.

2.

зѫби. Отъ трьнка коренъ || 3: др.[3]) стипца 1. чяша
...фас ...а вода 1. чяша ракія па са тури въ ново гѫрне да
...врѫ ...нъ отъ чюшма вода да вратъ: после земи 3 камачета
...бѣл ...и ги нагорящишъ въ огня па ги пусни въ гѫрнето,
...тог ...вини надъ гѫрнето да врьви парата въ устата че като
...по ...ни водата земи да плакнешъ устата си нѣколко пѫти.
...Ак ...единъ зѫбъ да боли и той да е кувъ тогава земи
...кир ...негасенъ и малко катранъ и барутъ па ги смеси послѣ
...зем ...алко памукъ че запуши на дупката отгоре.

3.

...рьце дето пріяда като живо || Земи въ устата си соль
...и ...са напѫлнатъ устата съ солена плюмка, тури поле[4])
...въ ...ата си и малко балсама че прегляѫтни.

4.

...а изгорено || Кромидъ лукъ да ся счука съ жабляка и
...м ...и да (се р.) на лее прясно млѣко и да са пие.

5.

За жялтеница || Мрьтва коприва тя е горчива цвѣта чер-
...в ...отъ нея да нарежишъ 25: др. въ половина ока шише

[1]) На 3 стр.

[2]) Горе на страницата.

[3]) драма.

[4]) после.

че да напжлнишъ шишету съ бялу вину старо послѣ да туришъ шишету вжн на кжщата да стои три денонощія послѣ на три сутрини да го испій подиръ сяко едно піяне да изяда по- 2 оряха най малко и лимонъ съ кората съ залакъ послѣ това 1. лжжица оцетъ да испій.

№ 176.

Военни. [1])

За лозинка презъ време обсада на градъ. Какъ да се постжпва, ако се хванатъ пленници, ако противникътъ, или отъ всѣкаква народность хора извикатъ войводата да води преговори за примирие, за да даде сведения и пр. „Света република".

На всеки нашъ Бомбандированъ[2]) Градъ безъ тія знакове са ниможе ни единъ день.

Лозинка Градска, лоз(инка) войнишка, || вообще. и лоз. четовна,[3]) лоз. между войводити, || особно, за всякакавъ противенъ[4]) случай. || и те всичкити са измењяватъ отъ време на време || а въ противни случяйности са измењяватъ по често и на секи ден, || биле[5]) и по двапати са случва. || нъ сичкители? || не, само оная за коятосме въ недовѣріе. || а другити си са измењяватъ отъ време на време споредъ както ще ни покаже законатъ. || Ако[6]) войвода падни въ плѣнъ, или умре? || Ако войникъ падни въ плѣнъ или побегне? || Ако нѣкое непріятелско отделеніе падни въ рьцетени което сме здобили съ оржжіето си, или прибегне да са потчинатъ подъ нашето знаме, или единъ по два бягатъ или трьсатъ защита. || Ако пратеникъ отъ непріятелска страна, или самъ войводата имъ иска да са види и разговори съ войводата ни? || въ който градъ[7]) или при войвода са би явили отъ каквато и дае народность лица да испитватъ какво исками ній Българите отъ турчинатъ? || за тоя найважентъ въпросъ ни единъ градъ самъ да (не б. р.) смее, ни войвода, смее да подписва

[1]) Стр. 7.
[2]) обсаденъ.
[3]) за чета, за отдѣлна войскова часть.
[4]) съмнителенъ.
[5]) даже.
[6]) Стр. 8.
[7]) Стр. 9.

за нѣ зо примиреніе съ турчинатъ като имъ предлагатъ нѣка права.

и градъ и сяко село и войвода ще знае какво да одговар на това питаніе като ще е приготвенъ отъ по на предъ за то

№ 177.

За боядисване.[2])

Какъ да се направи вапцилка за алено и червено.

За в илка алено на На Червену
на ока. др.
30: стипца
жрмасъ 30: тергія
ергія и 200: брежд. || откатса испере
на изапъ вода 100 др. отъ стипцата и тергіята || стип-
алай топенъ цата и тергіята са туря докато
ардишяв. е студена водата. || послѣ ще
ври 2: чяса и ще се испере въ
студена вода хубаво. пакъ ще
се тури друга вода.

и с дата[3]) ще са тури изведнажъ докато е студена во-
дат а ще са тури на огнятъ и катоса згрее додето може
дат рпи ржкжта || ще са свали отъ огнятъ и ще са ту-
ра- ещата които ще са вапцуватъ || и ще са разбжркватъ
на о да са хвани добре боята || до 2: чяса || па ще са
ту а огнятъ да вжзври и като вжзври ще го свалимъ ||
па извадимъ нещата || а въ чіорбата ще туримъ до 2: ок.
пе и ще турями студена вода до дето стани чіорбата да
ти ли ржката || тогава пакъ ще са натопатъ нещата || и
да разбрькватъ добре || и по-скоро ще са извади да са
уг въ Студена вода. Свьршена посла.[4])

На стр. 10 продължава: На това питаніе като ще е
п твенъ отъ по-напредъ за това. Прибавено и зачерк-
на лънце, най-деликатъ въпросъ, т. е. света ре-
п ка.

) Стр. 11.
) преждата.
) Сърбизъмъ: посла — работа.

№ 178.

Циклъ отъ пѣсни.[1])

Известни патриотически стихове, пѣяни въ онова време: Току що се яви зората—Искамъ, мамо, да те видя—Сбогомъ, мила—Салъ за тебе мисла, мамо.

1.

Току що се яви зората въ единъ прекрасній майскій день излязохъ асъ изъ одаята душевно много сокрушенъ, || но где камъ кого асъ да трьгнѫ || кой може да ме утеши || камъ кой мадрецъ да ся обьрна съсъ сѫвѣтъ да ми ся яви || и тѫй си мисляхъ съ нетрьпеніе и много мно(го б. р.) асъ мѫлчяхъ. По сьрдѣчното си влеченіе камъ Трапезица асъ трьгнахъ, на вредъ тамъ тихое.

2.

Искамъ мамо да та вида и вси мили у дома но знамето ма не оставѭ до кога ли ще мога до.

3.

Збогомъ мила кой знай дали щешма видишъ вѣче живъ.

Но драга нещешма забрави ако падна асъ убитъ.

4.

Салъ за тебѣ мисла мамо и са готва за боя || предъ вразите рамо съ рамо въ кръвъ ще са облеѭ.

5.

Съ богомъ мила
Кой знай дали —

№ 179.

Адреси.[2])

Отъ Т.-Пазарджикъ до Левски: Мамудаа Едирнели въ Кирко Бухаловия ханъ съ подписъ: П. Т. Боневъ. Върху пликътъ: х. Афѫзаа, махала Сюлюкъ Кавакли.

Пазар.[3])

Писмо за мене: маамудаа едирнели на Кирку бухаловіят ханъ.

х. афѫзаа тяхна подписка П. Т. Боневъ на пликат маала Сюлюкъ кавакли.

[1]) Стр. 14—16.
[2]) Стр. 17.
[3]) Пазарджикъ.

№ 180.

Планъ за работа.[1])

. Да се приготви човѣкъ за представитель. 2. Каси за разноски.
3. да отъ пѫтни станции (ханища, кръчми) за организационни дейци
не ь. 4. За връзки между градове и села чрезъ вѣрни хора. 5. Контр надъ пощалиони. 6. Избиране на воеводи. 7. Разпредѣление на ра между дейцитѣ.

., да си приготватъ чіовѣкъ отъ сяка стрьнѫ готовъ за
п авитель дето са повика да разглѣдва народни работи
в които ще бѫде упълномощенъ отъ мѣстото си, и да
г подава.

2, да са сабиратъ каси подъ каквато вѣче видъ можѫтъ
с оито пари щеса улеснява и преставителя до като отиди
и са вьрни.

3, да са приготвѫтъ някоѭ и друга кѫща или
т. е. место у наши хора дето да са намира за секи
по малко сино и ичимикъ та кога замини нашъ чіовѣкъ,
знакатси, по което щеса познава чіе нашъ чіовѣкъ || и
а ще са пріима въ таково място, щото да ни бѫди
ъ очи на правителството, || пѫкъ за които на тескерето
оказащимму какъ; || таквисъ места тряба по-скоро да са
отвѫт и недай Боже ако би са компромитиралъ някой
ма място за окривани; || сѫщо и отъ тукъ за на друго
о.

4, да са при вьрзоватъ градъ съ Градъ, село съ Село,
о-единъ чіовѣкъ по разбранъ и безстрашливъ, който ще
ти по вишегласіето на тѣхнитеси; ни една дума няма право
изрече до катоса не пита отъ тѣхнити си и да му под-
нѫтъ.

5, отъ едно място на друго коги са испраща пратеникъ писмо или като тѫй, безъ знакатъ да са ни прійма и да неиспраща защото може да са случи некоѭ измама? и отъ сѫщити работници, днесъ е добръ, и постоянствова, три може не? имами примери.

6, тряба да са издирватъ войводи биле учени или прости, а ги! като дето са хайдутували по година двѣ и повѣче; || които и ще са казва по нящо споредъ чіовѣкатъ, || а комуто

[1]) Стр. 19—26.

ніе никакъ за казване спроти неговити слабости като въ піянство или тайна не може да одьржи или не чувствова никакъ отъ такова нещо то за таквисъ тряба да имъ се бележи мястото дето живеятъ щото когато потряба да го знаймъ дее.

7, Сичкити деици въ градатъ тряба да са расподѣлатъ въ работата, кой за какво можи като напримеръ: единъ има вліяніе между гражданите и чіорбаджійте, други между селските учители, чіорбаджій и пр. Сичкити да са прибиратъ въ една точка, и отъ време на време да имса иска работата ‖ сѫщо и градовете предаватъ работата си въ друга по голяма точка.

№ 181.

Мотиви за пѣсень.[1])

Върху издайницитѣ.

Кажи ти на издайниците чи знаимъ делата имъ
Които тѣ извършяватъ,
да трепятъ войните ни
Збогомъ и пр.

№ 182.

Мотиви за пѣсень.[2])

Тржба предъ кървавъ бой.

Чуй мамо какъ за тржбява тоизи гласъ
За кръвавъ бой
Но вишній нѣкъ ни защищава
Както прави всегда Той.
Зб.

[1]) Стр. 27.
[2]) Стр. 28.

№ 183.

Адресъ.[1])

:вдонимъ на Левски: Никола Раневъ, сѫщо Афѫсъ ефенди
(въ на Хр. Търневъ, въ Каршияка).

въ .[2])
ікола раанеловъ или[3]) пѫкъ друго афѫсъ ефенди на
Ты ічъ на ханатъ.

№ 184.

Адресъ който се подразбира.[4])

. Асанаа като по-познатъ псевдонимъ замененъ съ новъ.

ѫкъ то е за х. Асанаа.

№ 185.

Адресъ презъ второ лице.[5])

резъ Сребр. (подставено лице) за х. Афѫзаа на Хана на х. Аса-
нг потъ се взема за Карлсво и обратно. х. Асанаа е и лице, и
хз ѫщо Асанъ и Афѫзъ се подразбиратъ за име на едно и
сг ице.

Ірезъ Сребр. въ Соп.(отъ) за х. Афѫзаа въ Кар.(лово)
н асанаа на хана.

№ 186.

Препоржка.[6])

теленъ, достоенъ да одържи до смърть, освѣтленъ (осведоменъ).

Негова милость ви го оставямъ таѫ вѣчеръ гость и
і ржчвамвиго за отъ най добритени юнаци, и решителенъ

[1]) Стр. 29.
[2]) въ Пловдивъ.
[3]) и л и — зачеркнато.
[4]) Стр. 29.
[5]) Стр. 30.
[6]) Стр. 31.

въ всѣки случай, достоенъ е да удьржи до смьрть всяка тайна. || безъ сумненіе, || слободни да сте предъ него въ сичко. || и разберете са за каквото има да ви расправи.[1])

№ 187.

Пѣсень.[2])

Отдѣлни мѣста изъ познатата пѣсень на Ботева: Не плачи майко, не тжжи, съ характерни малки поправки — споредъ както ги е чулъ и както самъ ги е схващалъ Левски.

да ходимъ да са
скитами
не мили клѣти недраги
асъ зная майко милсамъ ти
Че можѫ младъ да загина
Ахъ, утра като примина
презъ тихій бѣли дунава
Но кажи какво да права
а ма си майко родила
и пр.
на Бащино ми огнище
тамъ дето асъ сжмъ порасналъ
и пьрво млѣко засукалъ
тамъ дето либе хубаво
Черни си очи вдигнеше
и съ онасъ тиха осмивка
въ скрьбноги сьрце впіеше
тамъ дето Баща и Братія
Черни чернеѫтъ за мене.
ахъ мила Майко юнашка
Простима и вѣчь прощавай
асъ вѣче пушка нарамихъ
и на гласъ тичямъ Свободенъ
Срѣщу врага си безвѣрній
тамъ асъ за мило за драго
за тебъ за Баща за Братя

[1]) Зачеркнато отъ Левски — навѣрно като изпълнено копие.
[2]) Стр. 33—39. По-предната страница 32 въ бележничето е празна.

За него щжсж залова
пакъ каквото сабя покаже
и честж мале юнашка
а ти га чуешъ майноле
че коршумъ пропее надъ село
и момци вѣче наскочатъ
ти излѣзъ и пр.
нито пжкъ слушай и хора
дето щжтъ кажжтъ за мене
ни храни майко излези
нъ иди майко у дома
и съсьрце всичко раскажи
на мойте Братя премили
да повнатъ и тѣ да знаятъ
че и гѣ Братъ са имали
и Братъ имъ падна загина
и туй че клѣтникъ ни трая
прѣдъ турчинъ глава да склонѫ
сирмашко тѣгло да глѣда
кажи имъ, майко да повнатъ
да повнатъ мене да търсатъ
бѣлими мѣса по скали
по скали и по Орлеци
черними крьви въ земята
въ земята мале черната
дами найдатъ пушката
пушката майко сабіята
и дето срѣшнатъ душманинъ
съ куршумъ да го поздравятъ
а пжкъ съсъ сабія помилватъ
ако ли майко неможишъ
отъ милость и туй да сторишъ
то гаса збератъ момитѣ
пред. нази майко на хоро
и додат. мойте врьсници
и скрьбно либе съ другарки
ти излѣсѣ майко послушай
съ мойте Братя не врьсни
моята песен юнашка
какъ и за какво съмъ загиналъ

и каквисамъ думи издумалъ
Предъ смьртѫ и предъ другари
тѣшко щишъ майко да глѣдашъ
ти на туй хоро вѣсело
и като срѣшнешъ погледа
на мойто либе хубаво
далбоко ще ми въздѫхнатъ
двѣ срьца мили за мене
нейното майко и твойто
и двѣ щат. сълзи да капнатъ
на Стари гѫрди и млади
а туй щѫтъ Братя да видатъ
и кога майко пораснатъ
като Батя си да станатъ
силно да любятъ и мразятъ.....
ако ли мале майноле
живъ и здравъ стигна до село
живъ и здравъ съ Байракъ въ рѫка
и подъ Байракъ лични юнаци
напети въ дрѣхи войнишки
съ лѣвове златни на чело
иглѣнки пушки на рамо
съ саби змій на крьста
тогасъ майко юнашка
и либе мило хубаво
берете цвѣтя въ градина
кѫсайтѣ Брашлянъ и здравецъ
плетете вѣнци и китки
та ила майко при мене
Елама майко пригѫрни
и въ красно чело цалони
Красно съ двѣ думи завѣтни„
Свобода и смьрть юнашка“
и асъ щѫ либе пригѫрна
съ кьрвава рѫка презъ рамо
да чуйто сьрце юнашко
плача му да спра съ целувка
сълзити съ уста да глѫтна
и тогасъ майко прощавай
ти либе нима забравяй

дрожина трьгва отива
пѫтьѫ е страшенъ нъ славенъ
съ можьѫ младъ да загина
нъ стигами тази награда
да каже нявга народа
Умря сиромаха за правда
за правда и за Свобода...

№ 188.

Знакъ.[1])

Вълни отъ полегати, паралелни линии свършващи конусообразно звивка прилична на буква З.

За писмо само така[2])

№ 189.

Лозинка.[3])

Конкретно означенъ встѫпителенъ разговоръ за упознаване съ тетски пратеникъ.

пѫкъ за нарочно испратенъ чіовѣкъ съ лозинка така ръ день или добръ вечеръ чіорбаджи. отговоръ: далти подъ добро, отъ де идишъ и каква е работата! Пратеник ь ще каже: асъ ида отъ добро място, имамъ гласъ! Тогава

---

[1]) Стр. 40.

[2]) Начертанъ познатия знакъ. (Сѫщия цитиранъ по-рано. Ср. Н. І. Б. п. 102, № 25. Вж. факсимиле въ края на тома). Надъ самия къ личи подпись Л ь в с к і й, но е заличенъ. Трудно е да се опредѣли ението на тази бележка. Знакътъ може да е първообразъ на оня егъ, който знаемъ като опредѣленъ за кореспонденция въ Букурещъ ду Левски и Ц. к., додето Апостолътъ се мае тамъ. Или самата ежка е послешна, и тогазъ трѣбва да има по-друго значение. Въ ьвъ случай белегътъ се задържа отъ Левски за употрѣбление и въ решностьта на България, но само за писма пакъ за служба по дѣ- о, но единъ видъ частни, дето нѣма да се постави комитетския атъ, нито ще носятъ познатия псевдонимъ на Апостола.

[3]) Стр. 40.

ако е сѫщіятъ чіовѣкъ до когото е проводенъ ще му кажи: ако имашъ гласъ хайдемъ въ кѫщи. и сядаса вѣче въ разговоръ.

№ 190.

Покупки.[1])

Платно и хасе.

За Ль-кій
такану платно лахт 7:1/2
платно асе 5:1/2

№ 191.

Смѣтка.[2])

Сума отъ две хиляди и петстотинь лири по 103 гроша.

2500
103
7500
2500
2500
282500

№ 192.

Адресъ.[1])

София, Самоилъ Юсофаче, Исакъ Хаинъ.

отъ София
Самоилъ Юсофаче. Мое
Исаакъ Хаинъ
пращанити ми

[1]) Стр. 41.
[2]) Погрешно смѣтане: 2500 × 103 = 257500, а не 282500.
[3]) Стр. 42.

№ 193.

Адресъ.[1])

райковичъ Мееметъ ефенди Едирнели х. Мануовия ханъ.

а Трай...
М г ефенди едирнели на х. Мануватъ ханъ.

№ 194.

Знакъ.[2])

Парола за пратеникътъ до София да встѫпи въ разговоръ.

. София.
и думa. Знакъ.[3]) пратеникатъ ще каже || пѫкъ на него
о ратъ || слѣдъ другити думи ще повдигни и фесатси като
ч о на мѣстѫ.

№ 195.

Имена.[4])

Три имена на известни габровци.

Габр.[5])
гю Петкувъ Манавовъ
си драгановъ
лчу дравоту

[1]) Стр. 42.
[2]) Стр. 43.
[3]) Думата Знакъ зачеркната грижливо.
[4]) Стр. 45. (Страница 44 е празна).
[5]) Габрово.

№ 196.

Собственъ адресъ.[1])

Мар. п. Лукановъ на дѣдовия Станчовъ ханъ въ Ловечъ. (Условно)

отъ Тря.[2])

Ас. Дервишооглу кжрджижлж чрезъ Христжж книгов-
зицатъ Ловечъ[3]) пакъ чрезъ Маринъ Попъ Лукановъ.

Каведжіятъ на Дядова Станчовъ ханъ

№ 197.

Адресъ.[4])

Въ Трѣвна Павли Кънювъ дюлгеринъ (преправено) чрезъ Хр-
Никифоровъ (чуждъ на Комитета човѣкъ).

За Тряв.

За него писмо, Павли Кжнювъ дюлгаръ чрезъ Христжж Н-
кифоровъ.

№ 198.

Имена.[5])

Две имена безъ означение отгде сж и въ свързка съ що. Нѣкои
лица, които Левски има предъ видъ за работа.

Теохаровъ
Василъ Петровъ.

[1]) Трѣвна. Зачеркнато.
[2]) Стр. 47. (Страница 46 е празна).
[3]) Вмѣсто Търново.
[4]) Стр. 48.
[5]) Стр. 49.

№ 199.

Смѣтки.[1])

дг
се

ри смѣтки: сборна сума отъ наличность, лично изхарчени и сборъ отъ постжпления навѣрно за които има сведения, че ще учатъ.

235	389	525
1050	01	270
105	63	624
831	453	91
600		1420
297	харчиж	
2300		
5418		
453		
4265		

ачикъ[2])

№ 200.

Имена.[3])

Ржджево, Конаре, Бони, Кою.

ржжову конари || Бони,
Кою

№ 201.

За оржжие.[4])

Поржчка за 4 левернера отъ които 3 предплатени.

Пріймамъ за Левор. 3:½ лири турски из || Пріймамъ за Леворвера 7: Лири Ту. || Пжкъ за единъ остава да го плаотъ после.[5])

[1]) Стр. 50.
[2]) Турски изразъ, означава недостигъ, но по смисъль тукъ трѣбва : вземе за оставаща на лице сума.
[3]) Стр. 51.
[4]) Стр. 52.
[5]) Цѣлата бележка е зачеркната.

№ 202.

Бележка.[1])

Ангелъ Кънчевъ. Величковъ ханъ.

белѣшка отъ Ангела на величкоолу на ханатъ да го трьса.

№ 203.

Имена.[2])

Четири имена безъ мѣсто и назначение.

Власи х. Петрувъ
х. Калчу х. Петрувъ
Димитръ П. Поповъ
Нену Маринувъ Шипковенски

№ 204.

Адресъ.[3])

П. Никифоровъ. Димо Панковъ. Молоолу Юсимаа—псевдонимъ на Левски.

На П. Никифороолу на кафинету за диму Панкувъ[4]) пжкъ той за молоолу Юсимаа

№ 205.

Адресъ.[5])

Псевдонимъ.

х. Ибраимолу Мехметъ Идирнели видинде[6])

[1]) Стр. 52.
[2]) Стр. 52.
[3]) Стр. 53.
[4]) Димо Панковъ е зачеркнато.
[5]) Стр. 53.
[6]) Цѣлиятъ тозъ псевдонимъ е зачеркнатъ.

№ 206.

Медицинска.[1])

Отрова и противоотрова.

chloropor
противно
Amonia

№ 207.

Знакъ.[2])

Бистрица, прекоръ или закачка за знакъ.

бис ,а: за има. има три тополи.
ироде????

№ 208.

Адресъ.[3])

Цвѣтко Първ-овъ отъ Хичковци до Орѣхово.

Па -іе.
ιизо Ора-то чясъ и пол. вр-ешъ Цвятко Пьрв-овъ отъ
хи ци. до.

№ 209.

Смѣтка.[4])

Пари внесени отъ Таня Стояновъ.

162
194:1/2
661
5944
6961:25

Таню Стояновъ.

[1]) Стр. 53.
[2]) Стр. 54.
[3]) Стр. 55.
[4]) Стр. 55.

№ 210.

Лозинка.[1])

Лозинка на Ангелъ Кънчевъ въ Пловдивъ.

Лози. Ан. въ пл.

№ 211.

Адресъ.[2])

Разградъ, Варошъ маале — З. Илиевъ.

разград, варошъ маале, Зачу Илиевъ.

№ 212.

Смѣтка.[3])

Внесени отъ Левски пари въ Ловечъ.

Придавамъ на Аалила Силевли пари гр. 2443:1/2

№ 213.

Смѣтка.[4])

Взелъ пари отъ касата въ Ловечъ.

отъ Алилаа Силевли зимамъ отъ 105 ли. тур. 6: л.
отъ 101 наполеона 8:

№ 214.

Смѣтки.[5])

Стоянъ воевода отъ Тракия назадъ. Стоянъ и Димитъръ отъ Царацово до Карлово.

28. фев. 72

На Стоянъ Войвода за разноски когатогу изпратихъ отъ Тракія за домаму гр. 42

На кираджіята дету закара Стояна и Димитра отъ Цара.(цово б. р.) до Карлово 21

[1]) Стр. 55.
[2]) Стр. 56.
[3]) Стр. 57.
[4]) Стр. 58.
[5]) Стр. 61. Страница 59 и 60 сж празни.

№ 215.

Бележка.[1])

За кореспонденция съ Орхание.

Сюлюманооглу Даудовата поща

№ 216.

Разходъ. [2])

За донесени закони.

черк 2 Яя. 30. кога доде пощата съ законити отъ . . . (заб. р.) докараха я два конѫ, беха трима души доди за разноски 162

№ 217.

Разходъ.[3])

За В. Йонковъ.

24. Мар. 1872 на В. Јон. 104.

№ 218.

Смѣтка. [4])

митъръ му става помощникъ въ работата. Закаранъ конь въ Тро: докаранъ хатъ въ Ловечъ и писма занесени въ Плѣвенъ. Отъ Тра: ь Стоянъ за Тетевенъ.

72 Яя. отъ 16 влиза Димитръ въ работа || отъ Сюл. Да: тавямго за другаръ при мене

Негови разноски

17. кога закара конятъ въ Троянъ 20:20
21: за харчъ да остави на кѫщата си 120

Стр. 62.
Стр. 62.
Стр. 62.
Стр. 64. Стр. 63 е празна.

24. Јян. кога доноси писма на Плѣвенъ и да докара хататъ въ Ло.[1]) минцъ 54
5. фев. за капаклій царвули 18
212:20
6. фев. Пращамгу въ селото му да си промени тескерето, и да земе іоще единъ другаръ давамму за разноски
6. фев. даватмуса. гр. 64
28. февр. когаги испратихъ съсъ Стоянъ войвода отъ Тракія за Те. и пр. 105
383:20

№ 219.

Особна мисия.[2])

Ангелъ Кънчевъ се опредѣля за Разградско.

На 1872 Јян. 22 съ Припоржчка отъ Ц. К. испраща са А. К. за разградъ и около да състави Ч. К. || даватму са и печятни белети (расписки отъ Ц. К. съ печята) които ще дава срѣщу дадените му пари отъ Ч. К-ти и отъ други чясни лица, за въ Ц. К. броѫтъ на расписките комитетски е отъ пьрвій до осмій, а на чясните от, пьрвій до двадесятій.

Даватмуса и 3. печятни писма, два Бъл. гласа, и двѣ прокла.

№ 220.

Мисия.[3])

Сава Младеновъ и Василъ Йонковъ се изпращатъ да заобиколятъ нѣколко града по комитетска работа. Размѣръ на разхода.

На С. и В. смѣтка
1872 Јян. 17.

Съ припоржка испровождамъ С. М. и В. Јон.[4]) по нѣколко градове съ мисія да зематъ смѣтка де квотосамъ наре-

[1]) Ловечъ.
[2]) Стр. 65.
[3]) Стр. 66.
[4]) Сава Младеновъ отъ Тетевенъ и Василъ Йонковъ. отъ Гложене.

ди е. де въ какво са е напреднало а въ какво не. гр.
да иимъ асъ за[1]) разноски отъ Лир. Тур. 104: 624

№ 221.

Смѣтка.[2])

сл і С. Младеновъ и В. Йонковъ. Лира английска и два ямурлука ки внасятъ отъ мѣстата, дето сѫ биле пратени.

Ја Саву м.[3]) за
тиджяретъ кіядьж[4]) 31
2. фев. на С. двѣ лири турски гр. 210
3. фев. давамъ на В. Јо. отъ печатнити расписки 2 отъ
бі 14 до 20.
. М. и В. Јо. отъ припоржчянити имъ, места вносятъ
3 . и 1, ингилишка л. и два юмурлука сливненски.

№ 222.

Смѣтка.[5])

. Д. Общи. Забравилъ за какво похарчилъ дадената му сума.

1
Димитрова смѣтка
с . ви Дек. до Јян. 10-ій даденимуса 291 || за тія пари му
і смѣтка, а той каза чи забравилъ за де какво е далъ
і е писалъ.

[1]) з а — прибавено отпосле надъ реда.
[2]) Стр. 66.
[3]) Писано почти цѣлото име: С а в у М л а д е н о и после заличено ициала.
[4]) Документъ за занятие и печалби.
[5]) Стр. 67.
[6]) Стр. 67.

№ 223.

Специално назначение.[1])

Д. Общи се назначава въ Орханийско. Инструкции. Дадена за разходи сума.

1872 Јян. 12

опредѣлява се Д. Общій да обикаля мѣстата по[2]) и околностите имъ, за всичко по налогатъ имъ от законатъ (Ц. Ко.), да носи смѣтка отъ врѣме на врѣме, по предначьртанитему, за горнити мѣста работа: де какво става и зима и дава.

испращаса съ гр. 282

№ 224.

Административно-финансова бележка.[3])

Отъ кога точно почва да води приходо-разходна книга.

1871.

отъ Ноемврій 25-й захващамъ да вода точна смѣтка отъ дека какво зимамъ, и за какво ги давамъ.

№ 225.

Смѣтка.

Ангелъ Кънчевъ „касиеринъ“ презъ време на пѫтуване. Какви пари земалъ отъ него; колко останали у касиера.

Зимамъ. [останалити пари въ него.][4])

Месецъ.

на Ное. 25 отъ Ангела въ Ло[5]) коги да отиди въ Влашко

[1]) Стр. 68.

[2]) Писано съ моливъ и зачеркнато после съ мастило.

[3]) Стр. 68.

[4]) Отбелязано въ жгъла на страницата срещу земаното въ Ломъ и отдѣлено съ жглова линия. Предназначени пари да се внесатъ въ Ц. к., но не внесени.

[5]) Ломъ писано съ моливъ, както цѣлиятъ текстъ на бележката, но заличено подиръ съ мастило и оставено само „Ло“ — пакъ съ мастило. Почти всички последующи страници писани съ моливъ, а коректирани подиръ съ мастило.

235 руги по пьрви се отъ него || щотогу бѣхми нарекли

кас нъ, и да харчи въ патуваніетони единъ.

По сичкити тія мѣста какъвто сае зело и давало той е оттоворенъ като касіеринъ.[1])

№ 226.

Маршрутъ.[2])

обр ятуване изъ Тракия заедно съ Ангелъ Кънчевъ. Отъ Ловечъ и презъ Пловдивъ, Сливенъ, Търново и пр.

Кл атуваніетоние било изъ Ловечъ, въ троянъ, Карлово,

Чя а, Копривщица, панагюрище, Пазарджикъ, Пловдивъ,

пал ъ, ески заара, Сливенъ, Търново, Трявна, Севлиево, и ь Ловечъ.[1])

№ 227.

Смѣтка.[3])

Смѣтка за пѫтуването отъ по-преди.

ь растояніето на това обикаляніе зимамъ.

З	мъ		Давамъ	
			Отъ Анге.	
вт	[4]) гр.	15:	давамъ за башлѫкъ	15
на	атъ (зобъ		за испро[5])	2
б.	ъ Царацову	2:	за испр.	3
вт	ира	3:	за ичмикъ	16
вт	івна	54:	и друго за три обяда и 8 кавета	10
вт	вліев		и за една обувка съ подкови	31
			за каяръ на конѫтъ съ харчъ на конѫтъ и асъ	27:1/2
Р	а	74		104:1/2

[1]) Бележка съ вертикални къмъ текста редове върху свободното п а страницата отъ дѣсно.

[2]) Стр. 68. Това пѫтуване не трѣбва да се смѣсва съ другия мар- ш —Смѣтка отд. II № 162, стр. 262, когато Левски пѫтува самъ.

[3]) Стр. 68—69.

[4]) Пловдивъ. До края заличено съ мастило.

[5]) Изпроводякъ. Когато гостенинъ отпѫтува, той раздава, както е с , по нѣкоя пара на децата на семейството, при което е гостувалъ.

№ 228.

Смѣтка.[1])

Въ Троянъ и Карлово. Тукъ е осигурена и втора кѫща.

въ Троянъ за асмѫтѫ подплата ‖ на хататъ потшивъ за коланити	10:
въ Карлово, за конѭтъ и за едене въ кѫщѫтѫ дето са прибирамъ	5
защото са бедни	50
и за усигоряваніе друга една кѫщѫ годишна кирія въ Карлово	260:½
	440:½

№ 229.

Лични и пѫтни.[2])

За платъ И по пѫть за София презъ Ташъ-кесенъ и др. ханове.

Приведени щото харчѫ	440:½
Купихъ шяякъ за панталони за Димитра и мене	204
за шѫвъ	130
въ Л.[3]) веднѫшъ за ичмикъ	20:½
и за сино и слама и пакъ за ичмикъ се въ Ловечъ	45:½
за конъ и харчъ	210
въ Бучукооглу на хана	30
На василъ[4]) едно и друго, съ трима іоше негови другари повикани за нашѫ работа давамъ му за харчъ	210
въ София	10
въ Ташъ-Кесенъ на отвождани и врьщани за София между София и ташъ-кесенъ на хановити	4:30
	1437:10

[1]) Стр. 69.
[2]) Стр. 70.
[3]) Ловечъ.
[4]) В. Йонковъ.

№ 230.

Отбелязанъ разходъ.[1])

Дадени за личенъ разходъ на Димитра пари.

Приведе.	
щото харчѫ	1437:10
е.[2]) на Дими.	21

№ 231.

Подробна смѣтка на пѫть.[3])

Враждебна, Панега, Гложене, Червенъ-брѣгъ, Телишъ, Плѣвенъ, въ София. Милостиня на сирота жена.

София за Дими.	42
враждебна Софійско	7
Димитра кога да върниши хататъ въ София	126
Панега на ханатъ	13
Гл.[4]) два конака	10:30
Червени брякъ по Коледа за два вѣчера	12:
телишъ	3:
хататъ	3150
Савата[5]) за харчъ	21
Плевенъ испроводякъ кафе и други дребни	5
фесъ за мене	21
Св. василъ додоха да ми Чиститать народни деца	8
сирота жена при която намирамъ прибежище въ зълъ случай пѫкъ сирота няма отъ де	105
	4982

[1]) Стр. 71.
[2]) Тетевенъ
[3]) Стр. 71.
[4]) Гложене.
[5]) Младеновъ.

№ 232.

Бележка за пратеници.[1])

Троица вѣрни хора изпратени за Влашко.

Димитъръ и Сава съ още единъ другаръ испращаме ги
въ Влашко съ конете заедно за харчъ 586 1/2 [2])

№ 233.

Смѣтка. [3])

Купенъ леворверъ. Януарий 7 въ Троянския манастиръ. Въ Троянъ. Въ кѫщата на Христо Латинеца въ Дръстени.

Приведе. що харчя —	4982
купихъ леворверъ за	210
Јян. 7 въ троен. ма. съ гоидата[4]) на едно	4
каяръ, и церихъ конятъ отъ настинка и за зѫбица	10
синджирлія юларъ	5
на Троянъ на ханъ	18:20
за 4-ри гащи платно американъ	27
и шѫвъ за гащити	24
у ристюзи въ дрьстини изгубихъ еднѫ жѫлтица вечерьта на другіятъ день питахъ намериналіе казаха чи нинамерили	54
	5335:20

№ 234.

Смѣтка. [5])

Купилъ шишане. За Христо Латинеца тескере. За троица викани отъ Изворъ до Ловечъ.

Приведе. що харчѭ[6])	5335:25
купихъ едно шишине	200
на Христѭ, въ дрьстини за тескере	9 1/2

[1]) Стр. 72.

[2]) Тази бележка, писана съ моливъ, е зачеркната пакъ съ моливъ отъ Апостола. Сумата 586 1/2 е била придадена къмъ пренесената 4982, получень сборъ 5558:1/2, и после отмахната.

[3]) Стр. 72.

[4]) говедата.

[5]) Стр. 73.

[6]) Преведенитѣ суми се отбелязвани горе въ дѣсния жгълъ на всѣка нова страница.

истѭ за ичимикъ	24
жмъ на хататъ билянъ гююслюкъ[1]) и гемъ на вехту[2])	54
зноски на троица Сюлюманъ Даудъ два пати ги виками отъ Сюлюманъ Изворъ до Л.(овечъ) [3])	65
исиля гл.(оженецъ)	210
	5898:

№ 235.

Смѣтка.[4])

рапи на Димитра. Небетъ шекеръ противъ кашлица, салепъ и др.

ушката цици 4-ри	4
урапи на Димитра и за мени	12
астарма на Плѣвенъ	9 1/2
оводякъ	2
ебетъ шикеръ за кашлица	2 1/2
пъ пихъ почерпахъ и кѫшнити хора	2:10
	5930:10

№ 236.

Смѣтка.[5])

За баня, пастърма и свѣщи въ Ловечъ. Игли за шевъ.

преведе. що харчѭ	5930:10
З. Гл.	45:20
	5,975:30
баня съ единъ іоще др.	2:20

[1]) Металенъ нагръдникъ.

[2]) На Анастаса плевналията—заличено грижливо съ мастило.

[3]) Зачеркнато съ мастило до края и оставено само Л. Зъчеркнато ико, следъ като е било писано еднъжъ отъ Изворъ до....

[4]) Стр. 73. Продължение на горната смѣтка безъ преносъ. Но кѫснато еднажъ и продължено отново, само че въ друго време. и смѣтки трѣбва да разгледваме като откѫси отъ приходоразходенъ вникъ. Само че правятъ впечетление, да сѫ водени съ пракѫсване, ъ редовни дати и често по паметь.

[5]) Стр. 74.

за пастърма и свѣшти въ Л.(овичъ) [1]) 9:20
игли за шжвъ :20
за книги пера игли 5
5993:10

№ 237.

Бележка.[2])

На Сава Младеновъ 16. I. 1872, въ Ловечъ.

1872 Јан. 16 давамъ на Сава Младеновъ за Тиджаретъ кіядж
въ Ловечъ 31

№ 238.

Бележка.[3])

Спаднатъ разходъ за В. Йонковъ.

привед. що харчя 5993:10
Отъ В. Јо-та смѣтка изваждамъ 210
6103:10

№ 239.

Бележка.

Кой закаралъ коня въ Троянъ.

на изворскіятъ юнакъ който коня закара и остави въ Троянъ[4])

[1]) Записано съ мастило.
[2]) Цѣлата бележка е зачеркната съ мастило.
[3]) Стр. 75.
[4]) Стр. 75. Грижливо зачеркнато съ моливъ и мастило и трудно отгадаемо.

№ 240.

Смѣтка.[1])

Боза, вълна за чорапи, копчета за риза и др.

за ки вжлна за чіорапы и една риза отъ
та платно и друга хасява 103:1/2
за геръ и ключъ на пушка 4:25
за а : 0
за те копчета на риза 4
6216:15

№ 241.

Лични разходи.[2])

вечъ на скривалища у Попъ Луканъ 22 — 28 януарий 1872 г.

привед. що хар. 6216:15
. у Мар.[3]) за пастарма 3
ниги на Ванж 10
. за пликове 3
я. у П. Лу.[4]) дето живея за шикеря. 4
йца 4 1/2
книги за писани 6
Ангела шяякъ за панталони и джилетка 49
кожихарат за балтонатми 10
6305:25

[1]) Стр. 76.
[2]) Стр. 76.
[3]) Маринъ п. Лукановъ.
[4]) попъ Луканъ.

№ 242.

Смѣтка. [1])

На Латинеца за ечемикъ. — 8 февруарий за домашни разходи.

въ Л.(овечъ) за ичмикъ фев. 7 на Христѫ	50
фев. 8 въ Л. на кѫщѫтѫ за шикеръ и кааве	5
куршуми и сачми	13
една антерія и една фланела шяячева	78
	6451:25

№ 243.

Смѣтка. [2])

Три дни до Троянъ. Шаекъ за шуба.

Приведе. щото харчя	6451:25
За една ока Барутъ[3])	
полвина ока и седемдесетъ и петъ драма Барутъ	18½
шяякъ за шуба и панталони лахти 19½: гр.	83:30
двѣ конски торби	7
8 фев. ходихъ въ тро.[4]) съ (двама — заличено б. р.)	
іоще единъ другаръ за три дни — разноски	18:10
	6583:5

№ 244.

Смѣтка. [5])

Разноски у попъ Луканови и въ Дръстени.

на 10 фев. на кѫщѫтѫ въ Л. у П. Л. за шикеръ	2
10. Ло. у П. Л. за пастарма	10
13 въ дрьс.[6]) на кѫщѫтѫ за шикер гр.	2
Плащамъ за двата коня ичимикъ гр. 40 (заличено б. р.)	
	6597:5

[1]) Стр. 76.
[2]) Стр. 77.
[3]) Заличено съ моливъ.
[4]) Троянъ.
[5]) Личи неточность въ обозначение на днитѣ. Предидущата смѣтка 3 дни до Троянъ отъ 8—10 включително.
[6]) Махала Дръстени въ Ловечъ.

№ 245.

Смѣтка.[1])

Разходи отъ 16—20 февруарий въ Ловечъ.

приведе.	6597: 5
на ...а кѫщѫ за менъ за впротивенъ случай,	
там ...ьжѫ и народни работи сиротинска кѫщае	91
16 . давамъ гр.	60
19 . половинъ годишна кирія за кѫща въ Ловечъ	130
19: ...жмъ за конъ седло, гемъ зингій съ каишити гр.	
19 . за шѫвъ на една моя шуба, и панталони и	56 ½
за ...лата съ кожи	
за ...а и сино	65
20 . въ Ло.(вечъ б. р.)	
	7053:50

№ 246.

Смѣтка.[2])

...тъ 22—23 февр. до Троянъ. За скрития конь. Харчъ по кулитѣ за ...ца.

	7053:5
Т (мерилка за Барутъ)	15
з ...ги	2
з ...язика волски за попѫтъ едени	9
2 ...в. въ Троян за кованъ	10
2 ...в. за конъ който бѣше оставенъ да го!![3]) въ	
1 ...а 35: дни	105
2 ...зноски	12
с ...l. до Т.[4]) по кулити за кааве съ троицани	5
...ванъ	6
	7217:5

[1]) Стр. 78.
[2]) Стр. 79.
[3]) ...криятъ.
[4]) Заличено съ мастило: Троянъ.

№ 247.

Смѣтка.[1])

Въ Карлово два дни — 25 февр. Въ Дудене и Каратопракъ.

25, два дни въ Карлово	60
въ Дудини	1 ¼
26, въ Карато (топракъ б. р.)	17
за и лимони	1
(зиличено б. р.) на общата Тракийска	
	7296:25

№ 248.

Смѣтка.[2])

Въ Пазарджикъ (29 февр.), презъ Цалапица и обратно пакъ презъ Цалапица. Въ Пловдивъ три дни. Пѫть презъ Черпелiи (2 мартъ).

29. въ Пазарджикъ съ іоще единъ конникъ	18
Гребенъ за мене	2 ½
маслини и рапонъ	3
на Пощаджіята тракійска Ивана за разноски въ кжщатаму	125
въ Цалапица на отвождани, и врьщани отъ Пазарджикъ	7
въ Пловдивъ 3 дни исплатихъ на ханатъ и дребни разноски	8
2 Мар. на Чарпалій съ іоще единъ конникъ за една вечеръ	13:30
	7463:35

№ 249.

Смѣтка[3])

Презъ Карлово. Посетени села. Въ Чирпанъ презъ Абрашларе. Отъ 3—9 мартъ.

	7463:35
3, м. въ Чукурлій	3
5, м. въ Карлово двѣ вѣчери	19

[1]) Стр. 79.
[2]) Стр. 80.
[3]) Стр. 81.

5, ъ Маджери испроводякъ една котія съ огледало	:30
7, ъ амзалари	10:
7: ъ албашову	2:
7: ь абрашлари за каве и за конете	1
а Ябалки	1:1/5
9, ь Чарпанъ за дребни разноски двадни	3
рьснати	2
а тескере	11
іасрафъ	34:30

№ 250.

Бележка.[1])

га и съ колко гроша въ джоба пристига Д. Общи изъ Влашко
Об на вересия.

отъ 1870 год. дългъ въ Карлово за обувки	70
доде Д. Общій изъ влашко съ 30: гр. земалъ бѣхъ назаемъ и не му сам ги давалъ	296
	7919:15

№ 251.

Смѣтка.[2])

азноски въ Сливенъ, Хаинето, Казанлъкъ. Отъ Шипка до Трѣвна. В киджийницата на Николча. Въ Габрово.

1 въ Сливенъ масрав.	12
пакъ тукъ оставямъ печятни писма 13, и расписки чясни 24 отъ брой 50—73.	
1 за поправяне убувкитеми	12
1	8
1 въ Хаиниту	10:5
кованъ	9
1 . въ Кжзжнлъкъ	7:1/2

[1]) Стр. 81.
[2]) Стр. 82.

19, м. въ шипка съ іоще единъ другаръ за по пѫтъ маслини хлябъ ябълки отъ шипка до трявна по биклиметата кааве парасѫ на четри мяста 16½ 3 3½

8005:20

за пране[1]) 4

21. м. на бичкиджійницата 9

8018:20

на Николчя за да стегни одаичката 104

22 м. въ Габрово хлябъ маслини ябалки 2

8024:20

№ 252.

Смѣтка.[2])

За поща до Търново и Лѣсковецъ. До Орхание.

27 м.(артъ) книги за расписки и писани 2½

30 м. на Асла. Асан, и Боруиленческата поща за Предс.(тавитель) 40

4 Апр. на Сюлю. Даудовата поща 17½

4 Апр. на Тракійската поща, за Пред. 54

№ 253.

Бележка.[3])

На пѫть за Влашко, заедно съ председателя на Ловченския комитетъ.

6 Апр. трьгвамъ за Влаш. съ предс.(едателя) презъ Ор.(яхово) граница оть Алилаа Силевли до ор. за разноски три дни съ конъ съ іоще единъ другаръ за дама испрати и да са вьрни за другарятъ да ся вьрни съ 3, конѫ

за пашапортъ[4]) 17½

8156

[1]) Стр. 83.
[2]) Стр. 83.
[3]) Стр. 83.
[4]) Тази бележка е писана съ мастило и зачеркната накръсгъ съ две линии. Чете се ясно.

№ 254.

Смѣтка.[1])

За поща до Орхание. За каикъ въ лошо време.

29 М забравини за ичмикъ, сино, и за отъ Л.(овечъ)
пош Сюлюма.(нъ) Даудъ 52
въ во 8
въ за каикъ въ развалено време 40

8256

отъ адъ записанити дето самъ[2]) давалъ 2148:20

10404:20

№ 255.

Смѣтка.[3])

даръкъ на именния му день. Прибежище при сирота жена.
За а изпратени въ Влашко.

приведени що харчѫ 4266½

дет ъ наши хора додоха да ми чиститатъ името
на година 8
на а сирота нашѫ жена при която намирамъ
пр кище гр. 105
ди ь и Саву и іоще единъ другаръ испращамъ
за ш. съ коне и имъ давамъ[4]) 586½

№ 256.

Смѣтка.[5])

Получени пари отъ Тетевенъ въ монети.

6006	8539
2233	610
8539	128
	9897

[1]) Стр. 84.
[2]) По-късно записани действителни разходи.
[3]) Стр. 90. Страници 85 — 89 сѫ праздни.
[4]) Последната бележка зачеркната. Записана е по-напредъ.
[5]) Стр. 92. Стр. 91 е празднa.

отъ те.(тевенъ)	л. тур.
	20:
минца	2:1/2
бели меджидій	3:
единъ цванец	3: гр.
	9897[1])

№ 257.

Постжпления.[2])

Вноски отъ Етрополе, София, Тетевенъ, Осиково, Гложене.

отъ де	какво взимамъ	
	приведени	2397
	отъ Бочукооглу[3])	600
	отъ Исакъ хаинъ[4])	297
		3294
	отъ Дер. ме. кжр.[5])	2300
		5594
	отъ Скендеръ Дерви.[6])	502
		6096
	отъ Искендеръ ефенди[7])	210
		6306

№ 258.

Бележка.

Тръгване презъ Балкана за Тракия. Вземани пари отъ Д. Пеевъ.

18. фев. 1872 зимамъ отъ Пощата Д. Пеевъ 3243 отъ л. т. 102: гр.

[1]) Сумата отбелязана на свободното поле подъ последния редъ. Цѣлата смѣтка е зачеркната съ моливъ. Само двойния сборъ отъ цифри горе стои свободенъ.

[2]) Стр. 93.

[3]) Заличено: Етрополе и писано съ мастило: Бочукооглу.

[4]) Заличено: отъ София Ковачевъ.

[5]) Заличено: Тетевенъ, писано съ мастило и съкратено: Дервишоолу Мееметъ Кжрджалж.

[6]) Заличено: Осиковица.

[7]) Заличено: Гложене.

ницъ гвамъ за презъ Бълканатъ въ Тракія съ двама кон-
чясъ на 20. фев. зимамъ и 10. печятни писма 12 расписки
и 30 общи.

№ 259.

Бележка.[1])

Какво взелъ отъ попъ Кръстя.

зе	ь отъ	
	ісіератъ 6 л. т.	630
	пакъ — 8, напол.	728
		11643
		10685
		22328[2])

№ 260.

Смѣтка.[3])

Сума отъ общъ разходъ. Загуба при монетна размѣна.

	3846
	358
	295:10
	424
	703
	3896:15
	5
	23
	848:10
а	10399:25 щото похарчо.

арити Пагуба 130, по гр. 1 на л. тур.
а на бяло мид.
20 пари

рчини 10530:5. турски.

[1]) Стр. 94.

[2]) Отдѣлно на долния край на листа.

[3]) Стр. 95.

№ 261.

Смѣтка.[1])

Взелъ суми отъ Ангелъ Кънчевъ на пжть: въ Пловдивъ, Царацово (повторени съ съкращение и псевдоними), въ Ст.-Загора, Трѣвна, Севлиево и Ловечъ.

отъ Ангела зимамъ гр. по(пжть)	
въ Пловдивъ	15
въ Царацову	2
отъ Ангела зимамъ гр.	
въ Серезли Юсеина[2])	15
въ Цар.ацову[3])	2
въ Едирнели афжзаа[4])	2
въ Петко Пжровъ[5])	54
въ Кючикъ ме. търновалж[6])	104
въ Л.(овечъ)	235
до тукъ о(тъ) Анге.(ла)	

№ 262.

Постжпления.[7])

Получено отъ Видраре и Орхание.

въ Б. на По[8])	1050
въ Сюлюмаоглу Даудъ	105
въ Б. на По.	831
приведени	2397

[1]) Стр. 96.
[2]) Вмѣсто Пловдивъ писано първоначално съ моливъ и заличено съ перо и написанъ съ мастило псевдонима.
[3]) Краятъ заличенъ.
[4]) Вмѣсто Стара-Загора.
[5]) Вм. Трѣвна.
[6]) Вм. Севлиево.
[7]) Стр. 96.
[8]) Богъ на помощъ, печатъ на частния комитетъ въ с. Видраре.

№ 263.

Разходъ.

За хата. На испроводякъ въ Царацово.

харчж	
за хататъ башлжкъ	15
въ Ц. испроводякъ	2

№ 264.

Разходи.[1])

Троянъ за хатътъ и въ Карлово въ две кжщи. Панталони.

Харчж[2])

роянъ, двалахти обж за амжтж, и потшивахъ	
коланити се на хататъ	10:
арлово. за хататъ на ханатъ	15:
арлово на кжщжтж дето стоиж за едини	20:
уго заосигорявани друга кжщж	260:
къ въ Кар. за шяякъ за Панталони	105:
	405:

№ 265.

Разходи.[3])

Въ Пловдивъ, Царацово, Ст.-Загора, Трѣвна, Севлиево, Ловечъ, поле. София, Ташъ-Кесенъ. За С. Младеновъ конь, на В. Йонковъ иски. Сборъ огъ цифри.

Приведени	405
Плов. за Башлжкъ на ха.	15
Царацову испрово.	2:
Заара за испроводякъ	3:

[1]) Стр. 97.
[2]) Начело на страницата почнато и заличено: Харчиж: въ П. хатътъ башлжкъ 15: въ Ц. испроводякъ 2.
[3]) Стр. 98.

въ трявна за ичмикъ	12:
и пакъ за три обяда и осмь кавета	9:20
и пакъ за обувки съ подковити	31
въ Севліево за мене и конѫтъ харчъ	22:20
и пакъ за каяръ на хат.	5:
въ Ловѣчъ за ичмикъ на хататъ	20:20
на Сава Младеновъ давамъ да си земи конъ	210:
въ Етрополѣ	30
на василъ іонковъ отъ Гложини	105
въ Софія	10
Ташъ кесенъ	14 1/2
	695 1/2

105	1885	5594
38	695:1/2	783
840	4580	4811
315	4200:1/2	
3990	695	
695:1/2	4895:1/2	
4685:1/2		

№ 266.

Смѣтка.[1])

Само цифри.

105	3990	3885
38	695 1/2	695 1/2
840	4685 1/2	3580 1/2
315		

4200	5594
695 1/2	783
4895 1/2	4811

[1]) Стр. 99 — 100. Листътъ (стр. 99 — 100) е наполовинъ откѫснатъ

№ 267.

Разходъ.[1])

...а Димитра въ Тетевенъ, София, Враждебна, Ташъ-Кес нъ, при ку-
л ...а хана.

приведени	695 1/2
...имитра въ тетевени	21
...имитра въ Софія	42
...раждебна	7
...новити софишски въ полѣто на отвождани въ ...я, и на врьштани	4 30
	770: 0
...ашъ кесенъ (Саранци б. р.)	14 1/2
...къ на врьщане въ ташъ кесенъ[2])	12
...кулата на ханатъ на отивани и на врѫщани ...Соф.	1
	783:30

№ 268.

Смѣтка.[3])

На Димитра, въ Пзнега, Гложене, на Коледа, въ Червенъ-брѣгъ, ...ишъ, Плѣвенъ и др.

приведени	783:30
Димитра	126
Панега на хан.	13
Гложени два конака	10:3
Червени Брякъ на Колида за двѣ вѣчери	2
...ишъ	2
...блебій и стафиди	1
Плевенъ за хататъ	3150
	4098:20
Савата	21
василъ тетевеницатъ	102
	4219:20

[2]) Стр. 101.

[3]) По-напредъ написано (на по-горния редъ): въ Ташъ-кесенъ 1/2 и заличено.

[4]) Стр. 102.

№ 269.

Смѣтка.[1])

Взелъ отъ Ангелъ Кънчевъ.

г.	отъ Ангела зимамъ	
104		
5[illegible]		
3		

№ 270.

Смѣтка.[2])

Дребни разходи въ Плѣвенъ.

Приведени	4219:½
въ Плевенъ испроводякъ и кааве и други дребни разнос.	5:
фесъ за мене	21
	4245:½
въ Ловечъ за ичмикъ[3])	21:
	4266:½

№ 271.

Смѣтка.[4])

Въ Трѣвна, Севлиево, Ловечъ, Ст.-Загора. Изпроводякъ на детето на народенъ човѣкъ.

Харчъ!	гр.
въ трявна, за ичмикъ	12
въ Севліево, за менъ, и за конѣтъ	22:20
	5:

[illegible] за каяръ на ко. испроводякъ :20
[illegible] вечъ за конѣтъ ичим. 20:20
[illegible] шити на хататъ и дрьвину маслу 1:20
[illegible] ки заара за испроводякъ на единъ народенъ
[illegible] илякъ и моѣ роднина на детето му, едно цванче 3:
[illegible] явна, едни обувки за по кѣрѣтъ съ подковити
[illegible] наедно 31:
[illegible] ъ три единета и 8 кавета[1]) 2:20
105:20

№ 272.

Бележка.[2])

Тръгва за Тракия (21. II.) съ троица другари. Харчъ на Абланъ и Дълбошкия ханъ.

21. фев. трьгвамъ съ трима конници за през Балканатъ въ Тракія разноскити ми

	гр: пари
а Абланскія ханъ	: 30
а далбошкіятъ ханъ	1 :

№ 273.

Бележка.[3])

Какъ да ставатъ гласуванията: устно или писмено. Какво положеще заема отъ днесъ въ организацията. Никакво общение съ ди безъ съгласие на вѣтрешната организация. За печата. Случаи. смѣняване на Ц. к.

Гласоподаванията писменноли ще са даватъ!

асъ какъ тряба да бѣда въ работите отъ днесъ натаъ!

---

[1]) Стр. 103.
[2]) Стр. 103.
[3]) Прибавено съ моливъ и заличечо пакъ съ моливъ: Три деца отъ наши хора додоха дама сорукуватъ и да ми честитатъ на много години.
[4]) Стр. 105. Стр. 106 е праздна. Горе е почнато и заличено съ моливъ: Приведени 105:½ на Василъ Ионковъ отъ Глоѣжени 105.

[1]) Тая смѣтка е зачеркната.
[2]) Стр. 106.
[3]) Стр. 114. Страници 107—113 сѫ праздни. На стр. 110 писано мастило и заличено: 1) Тукъ оставямъ едно отъ печатати писма. За Етрополе подписка В. Л-ий, 2) За Ви-

на никаква народность няма да съобщавате нищо народно, до кжто ни земете гласътъ ни!

съ печятат какъ за дане би Лжстително!

въ случяй ако Ц. К. неизвьршява длъжноститеси, то Ч. К-ти ще проминатъ членовите на Ц. К. или. . .

№ 274.

Адреси.[1])

За П. Хитовъ и Д. Хр. Поповъ.

адреса.

Г-ну Гоіорги Чавутовъ въ Каларашъ за Хитіова.

въ Т. М.

Г-ну Дрàгомирчіову

Братовче ми.

№ 275.

Адреси.[2])

За Ломъ. Описание на лице.

писма отъ Ломъ за Асланъ Дервишоогlу. Г-ну Кжрджялж

високъ съ черна Брждж 50 годишенъ.

драре В. Л-ий. — На стр. 112 личи: 1) Костаки х. Котовъ отъ фев. 6872: Писмо. и 2). съвсемъ грижливо заличено: Заповѣда тайно на х. Стани за 6 души юнаци Стоянъ съ дружината му да имъ... Заплати по една пушка, единъ ножъ и по единъ леворверъ и да имъ дава по малко тютюнъ за по пжть.

[1]) Стр. 116.

[2]) Стр. 116.

№ 276.

Бележка.[1])

За смъртьта на брата му Христо.

ъ Букурещъ 1870 почина Братми Христю на 9:ый Апр. ня о 11:½ по Европейски презъ денътъ.

№ 277.

Смѣтка.[2])

Сума отъ разни монети.

126

182	54	594	11 м(инца)
180	11	182	3 п(ола)
90	54	312	3 м(еджиди)
455	54	10 8	
	593	45	
		1133	

№ 278.

Бележка.[3])

Гробътъ на Иванъ отъ Панайотовата чета 1867 г.

Упокоиса Капитанъ Иванъ отъ Трьново между Брата- и Орта-Конакъ. въ Коджя Юртъ между Тетевени и Зла-, на 1867:

Н. Б. II. А. п. 60, № 8025.
Бележничето на Левски — обща сигнатура за № 171—278.

[1]) Стр. 116.

[2]) Стр. 116.

[3]) Стр. 116.

IV.

ПИСМА ДО ЛЕВСКИ.

№ 279.

Филипъ Тотю до Левски.

смото имъ получилъ, приема поканата да води народна коре-
ия съ тѣхъ, но само ако нѣматъ нищо общо съ букурещкитѣ
било стари, било млади. Панайотъ Хитовъ гледалъ европей-
олитики и конференции. Въ Сърбия искалъ да стреля Дякона,
знѣтъ се издигналъ да го не стига.

20 февр. 1871. Одеса.

Приятеле![1])

исмо-то вы получихъ на 2 ф. наст. год. и писано-то вы
хъ. Премного се зарадвахъ като въ писмото си мя пи-
разпитвате за някой любопитны работи за да вы обадж.
ително азъ помнж да имамъ съ васъ народни корес-
ии, ако вый пристаните да сж придържавате съ Буку-
гѣ вагабонды было млади было стары, кои-то сѣкій
отъ тѣхъ ищжтъ да бжджтъ царе, кнезове и по-
титоли. Тѣхното властолюбіе, корыстолюбіе и пусты
накарвать гы до безуміе да лудежтъ. Тыи чакать само
българинъ да завѣщай нѣщо и да го глътнать като
итны орли.

Като вы е извѣстно на букурешките българы дѣлата и
нитѣ имъ постжпки можеме ли ныи равнодушно да си
заме чувствата на тѣхъ?

Что сж касай за Панаіота той вече станалъ български
матъ съ кого-то като насъ хора не сж пріети отъ не-
свѣтлость. Панаіотъ, брате е човѣкъ высокъ слѣдва за
ейските политики и за конфиренціитѣ. Гордость въ него
ши . . .

Азъ желаж до открыя нѣкои потайности, но страхъ мж
ате, че ваша милость като имате малко сношения-та съ
решлыйски-тѣ вагабонты ще имъ по открыжте сичко и
а работата ще излѣзи на мѣсто добра, зла. Ако можишъ
наишъ сичко какво върша откажи сл отъ букурешките

[1]) Чрезъ Данаилъ Хр. Поповъ въ Т.-Магурели.

българи, защото тій нежелаѫтъ добро-то на Отечество-то си спорѣдъ като видими Дѣлата имъ. Впрочемъ вые тварѣ добрѣ гы знаете что сѫ и какви сѫ.

За отсрѣщнитѣ българы обади ми истината тъй ли е до колко-то ги азъ знаѫ съ сичките му подробности.

Кой казва, че емигрантите сѫ гордѣять и нещать да имать споразуменія съ тѣхъ това е чиста измыслица, лъжіѫ, защото ты самъ баремъ си въ Балкана былъ до колко хиляди дой доха да ни помагать и ный ни гы приѣхмы?

За Львскій напишети ми тѫчны извѣстія за неговите дѣла, до колко е успѣлъ въ предпріятіето си спорѣдъ както сѫ научавашь отъ доволно вѣрны коресподенціи къмъ кадѣ Львскій повече дѣйствова. За всичко горѣказанно извѣсти ми истината.

Съ друго писмо ще сѫ споразумѣемъ братски.

Филипъ Тотю войвода.

P. S. Гордоста на Панаіота е тая че той въ Сърбія ищеше да стрѣля діакона а днесъ діакона доказа истарай се повече да докажи врѣдностѫ си, а сега Панаіотъ не е достоинъ и царвуля му да обърни на опаки, защо-то горделиво крачи подиръ политиката и конфиренціите. Олеле мале и той има очи да сѫ нарича пьрвостѫпенны български предводитель. Сърдети сѫ сърдете свѣта го знай до колко той струва и діакона.

Сѫщій

Тука получиса едно писмо отъ Букурещките Българи и хората сѫ спориха да сѫ смѣять съ тѣхните властолюбивы мечти. Какъ-те ищѫть да бѫдѫть министри, префекти и такива много глупавы мысли.

Сѫщій

Изъ миналото — подъ редакцията на П. С. Кършовски, кн. I, № 3, стр. 23.

№ 280.

Панайотъ Хитовъ до Левски.

ото положение въ Европа. Ако закъснѣемъ още и не се ь, ще попаднемъ подъ другъ господарь. Народътъ не може се притотви. Богатитѣ ни нѣма да се присъединятъ, доде не се почне нѣщо важно. Ако се забавятъ въ България, той ще за освобождение на другъ народъ, съ когото се уговорилъ. у за народно движение. Да се избере единъ, за да разполага съ работи вънъ и вѫтре. Той е готовъ да помогне за всичко нъ и за вѫтре.

1 2. 3 4 5 6

ге и господо приподевама денесно општ положения опа да ви питам за моето мнения дали е уместо || ас а чие време и ния да потрсим нашто праву отъ нашти одари което нема даго дадат без да го земим Самити ніи са ния забавими асмисла и са боя чи ще веч касно о падним под дро ги господар наими чи никога ниможим са приготви как то ис ками ото сми сиормаси || дрого нашити богати хора дорде идат неш то поважно неш те земат у честия но е да са при готви ватре народа сас какото можи о за от ванни ще са потродим || и как то ще види ти ето от оговорат ми сас некои дроги провинци и от а народност ако сдобрити имола отговур || ако вида че нема надежда от народа ада приноден да зема участ ия сас които имам угоор да биа за чизда слобода || ако несклони нашият нарот за да одапре ас ща ида сас унези които са бият за слобода вида чи от нашият нарот нема на дежда за бои || братея ислети сами можи человек от ван засега даподаднеш на народа че неште да са улови || ето принасештия мо то ми щеви раскажи замлого работи и ще видити ие таи илине || а ще вимола дами отговорити или у палноштити некои от вас дадоди даса споразумеими и да гоим подробно засичко

оставам ваш брат

П Х славенски

ш ко ономова народа които учеква от един или от нако ко лиц(а) да са не совземи (самъ) сас сичката си си || азатова пак требва неколко лица да го до ведат до

такова пед у зетия[1]) дрого ако решити и даса захван
нешто парву витреба да си наредити споразумениа помижд
си и да изберети работи за устрояванието на пределит
и за спуразумението сас ванкашнити за да са удари н
веннаш от сека страна
ето ас от ван мога дави помогна когато щети || ако ли с
боити от ватре и немати кои да ви нариди и започни ако
намерити за ножно ас и ватре до фаждам даза почна кога
то ма повикати || дане мислити чи ас сам от ван чи са отова
не боя || дето ма отредити ас сам готоф дави посложа като
честит син на народат си

копия афторо[2])

Н. Б. II. А. п. 61, № 8405.

№ 281.

Любенъ Каравеловъ до Левски.

Печатницата още нестъкмена. Билетитѣ ще се приготвятъ.

Брате!

Вчера приехъ писмото ти, което са е малко задѫржало некаде си. На Балкански испроводихъ писмата; той ще да дойде скоро въ Букурештъ и тогава ще да видиме що да се прави. Работата вѫрви наредъ. Печатницата още не сѫмъ натѫкмилъ. Много работа имамъ. Пари ще гледамъ да ти испрата по-скоро. Билетитѣ ще бѫдатъ скоро готови. Имай тржпене. Следъ печестиня деня ще ти напиша за сичко.

Букурещъ 1871
Септем. 21

Твой братъ Л. Каравеловъ

Н. Б. II. А. п. 60, № 7898.
Арх. т. I, № 2, стр. 4.

[1]) Сърбизмъ: предузетие — намѣрение.

[2]) Това е черновка отъ писмо, което не е запазено въ Ловченския архивъ. Левски отговори на всички въпроси по реда, по който сѫ изложени тука. Писмото е безъ дата и трѣбва да го отнесемъ единъ месецъ преди отговора на Левски (Вж. отд. I, писмо № 33, стр. 79).

№ 282.

Панайотъ Хитовъ до Левски.

добрява изпратения му Уставопроектъ. Само два члена не добре
цени. Благодари, че е избранъ за чл. на Ц. к. Счита, че здраво
та сега работата. Изявява готовность да извърши всичко, което
отреди.

Господа Членове на Б. р. Ц. К.!

къ Ви писмото за Октомврий и разумѣхъ всичко, що
шитѣ. Прочетохъ остава, който сте ми проводѣли съ
ото за едно. Въ него е всичко добрѣ нарѣдено, само
два члена, които не са добрѣ прѣдвидѣни, но тѣ ще
датъ за сетнѣ когато сѫ видиме лично. Азъ видѣхъ въ
ото, че сте ма избрали за членъ на Ц. К. Затова Ви бла-
ря като сте ма удостоили за това мѣсто. Но братія азъ
сѫмъ одѫлеченъ отъ Васъ, немога да пренесѫ онази
а, която сѫ изисква отъ менѣ. Азъ имамъ надежда да
а при Васъ послѣ четири мѣсеца. Но Вий ако видите за
но сега да дойда, то ми пишете да дода. Азъ видя че
издиле работата въ добро дѣйствие, затова немога Ви
за моята благодарность камто Васъ. Но азъ много пѫтя
ъ оставалъ излѫганъ отъ което ми свидетелствуватъ,
го държа за спомѣнъ на милото си отечество. Пишите ми,
ще да ми проводите 50 билети, но азъ неги получахъ, ако
ѫ дошле до сега щѣхъ да ги раздамъ и да Ви проводя
итѣ. Но сега мисля, че неще да бѫдиме излѫгѫни, като
кда(мъ) че работата е по темелно захванатa || и затова азъ
мъ готовъ да извѫрша всичко, което ми са одрѣди.

Оставамъ Вашъ сѫбратъ и полизна слуга на милото отечество.[1])

Н. Б. II А. п. 61, № 8404.[2])

[1]) Писмото е придружено съ бележки за насилията на турци и банци върху българското население въ Дебърско.

[2]) Това писмо, заедно съ други следващи писма на П. Хитовъ ито не носятъ особеноститѣ на Панайотова правописъ, сѫ писани роятно по негова диктовка.

№ 283.

Платнаровъ до Левски.

Д. Общи дошълъ и заминалъ за Хисаръ. Изпълнени поржчки; опинци, пари, фишеци. За П. Поповъ. Издадени отъ шпиони. Голѣма опасность. Да се спре работата до нѣкое време. Подозрение въ Ботю и Митю. Левски и Д. Общи били видѣни подъ Пулевата бахчия. Иска виждане до вечерьта.

На въпроситѣ Ви бързамъ на кѫсо да Ва отговора: Д. Общій доде и отиде на Исаръ̀тъ; Василъ отиде въ петакъ още не приготвено, освѣнъ онова що знаешъ, т. е. опинци и 2 т.[1]) || ф-ци[2]) нѣма, || нѣма и какъ да зememъ, за това ній трѣбва да направимъ като имаме прахъ, трѣбава калѫпъ, за кѫщитѣ ще остане да ся съберемъ всички. Петръ ходи на Джбене, на Царацово не —; за дрѣхитѣ искатъ всичко 111 гр. Тоя е на кратко отговорътъ ни.

Брате Л-ски! При всичкитѣ ни трудове и грижи, на конецъ доде едно нѣщо, което потърсы на всичкы ни сърдцата отъ страхъ! Тур-то Пр-во узнало че си билъ тука, при това узнало и нази всичкы ни чрѣзъ шпіонитѣ си (особенно мене и П. Поповъ) гдѣто прѣди 10 дена, както ся научихме отъ единъ нашъ Братъ (когото Богъ да поживи!) щели да ни вържатъ и прататъ въ Пловдивъ, нъ благодареніе на добритѣ хора! Които ни защитили и оправдали; и отъ тогази Пр-то строго испитва и слѣди стѫпкитѣ ни; кажи ни какво да правимъ!?

Не мя е страхъ отъ нищо брате! нъ добрійтъ онзи нашъ Братъ, които ни съобщи горнето ни ся моли, за да не компрометираме цѣло Карлово, прѣдъ Пр-вото, да ся вардимъ и да напустнемъ плановетѣ си сѣга ако би да имаме, да ся замине малко, додѣ ся уталожатъ духоветѣ на непріятелитѣ ни, че послѣ нека вършимъ каквото си знаемъ.

Ахъ! Брате! Много черни души имаме, които за нищо не считатъ това що ся дума прѣдателство; нъ ще доде день, та и тій ще ся наградятъ за заслугитѣ си. Нъ сѣга мѫчно!..

Спорѣдъ както ся види работата шпионитѣ ни не ся други освѣнъ Ботю и Минчю; пьрвійтъ и двама други Ви са видѣли

[1]) турски лири.
[2]) фишеци.

...одъ пулевѫтѫ бахчія съ Общій и други и отъ тогази ...ся е стрѣснало и ни прислѣдва || отъ напрѣдъ нищо ...наеше.

...олътъ[1]) излиза рано вечѣрь и научихме ся че ся нарѣ...тъ турскитѣ махали да излиза всѣка вѣчеръ по единъ ...да вардатъ.

(под.) И. С. М.

...I. Отъ всичкитѣ най-много компрометиранъ сѫмъ азъ ...то причинѫтѫ е Ботю съ когото прѣди единъ мѣсецъ ...ахме за чястни наши работи.
...Кажи ми що да правя сѣга...!? ако е възможно да са ...ъ довечѣра изъ града, а особенно къмъ нази...[2])

(под.) Сѫщій.[3])

Н. Б. П. А. п. 60, № 8095.

№ 284.

Панайотъ Хитовъ до Левски.

Разглежда Уставапроекта съ нѣкои бележки. Не трѣбва открито да ...ше за демократична република. Околнитѣ монархически династии ...и пакостятъ. Преписка къмъ писмото: да не се изпълнява смъртно ...ание, безъ печатъ отъ Централния комитетъ. Какъ да се пази ...а. Противъ пиянството. Болесть е.

1872 Януар.

Родолюбиви Господа дѣйствители за народното освобожденіе!

Уважаемо-то Ви отъ 10 Яннуаріа 1872 год. пріяхъ и ...ѣхъ съдѫржаніе-то му и твардѣ ми е драго, като глѣдамъ ...ѫществува Ц. Б. Комитетъ (кое-то и по-напрѣди сьмь ...илъ) и частни комитети въ всичкы-тѣ окржжни Бъл. гра...е. — Жално ми е Г-да, като сьмъ отъ 3 мѣсяци на самъ ...енъ, — но при всичко това азъ ся постарахъ да прѣглѣ-

[1]) Стражата.
[2]) Точенъ преписъ отъ първообразното 12-ий април 1884 г. Хр. Загорски
гр. Карлово.
[3]) Оргинала се намира въ ржцетѣ на В. Ив. Платровъ. Дветѣ тия бележки се намиратъ въ края на писмото.

дамъ уставътъ за освобожденіе-то, — но като болестенъ не вѣрвамъ ни самъ си дали съмъ можилъ да изразиж подпълно мнѣніе-то си, — спорядъ както Ви ми бѣлѣжите. На забѣлѣжванието Ви, че съмъ Българинъ, съмь и желаиж да участвувамъ въ народното дѣло, а гдѣ-то мя наричате „прочутъ войвода“ ще Ви забѣлѣжиж, да ми неприписвате такива качества, защо то азъ не съмь достоенъ да носиж такова име... Колкото че отъ писма-та ми разбирате че съмь желалъ да участвувамъ въ народното дѣло, то упиѫтвамъ Ви да ся сѣтите на минѫло-то, а не напрѣдъ дѣла-та ми и врѣме-то ще покажѫтъ. Отдавна съмъ желалъ да видж такъвзи законъ и гвърдѣ ми драго като го видѣхъ || виждами ся като слънце прѣдъ очи-тѣ и всякой човѣкъ праведенъ би ся съ него съобразилъ и желая да ся съобразиж спорядъ казваніе-то Ви непрѣмѣнно, но само кога-то видиж въ дѣйствіе туренъ. Гдѣ-то съмь писалъ на сливенци нетрѣба да мыслити че съмьималъ нѣкакво свое намѣреніе, защото Ви знаете че има при васъ хора отъ мень рѫкомандувани, а тъй сѫщо и човѣкъ тъ кой-то носеше писмото не е имало нѣщо, кое-то дае противно на правителството Ви. — Ако бѫдж здравъ кога-то бѫде събраніе-то Ви готовъ съмь да идж и да прѣдставиж предъ събр. мнѣніе-то си. Както видите въ законътъ далъ съмь мнѣніе-то си, колкото съмь видѣлъ че е нуждно. И тъй въ първий-тъ артикалъ (т. е. члѣнъ) направилъ съмъ забѣлѣжваніе на изрезана-та Ви „Демократ. Република“, || но нетрѣба да мыслите или криво да разберете че съмь противенъ на това не! Защо-то никой не иде да подържава тиранство-то, но за да се спечели и подържа правѫ-тѫ свободѫ, || и всѣкой кой-то иде противъ тиранството, трѣба да е желатель на Демок. република, || но това ній нетрѣба да го явявами и печатамы, а да го задържимъ за насъ си, || защо то прѣдставете си околности-тѣ, сѣтете ся та толкова династическы-тѣ около насъ правителства, кои-то щомъ чуиѫтъ рѣчь-тѫ Дем. република, ще ны очернѫтъ предъ-другы-тѣ правит. || а още и ще ны спречѫтъ въ светы-тѣ прѣдпріятія. Най-послѣ сѣтете ся що става съ французкыйтъ народъ, който е далечъ отъ насъ съ просвященіето си. Ній трѣба тайно да утвьрдимъ републикѫтѫ а не да ны чуе свѣтъ-тъ и явно да исповѣдвамы това. Околни-тѣ или съседнитѣ династіи и правит. не ще могѫтъ явно да нападатъ на републикѫ-тѫ ны защо-то иматъ

между си републиканци но могѫтъ съ другы начинъ ще гарѫтъ да ны попречиѫтъ — Защото въ рѫце-тѣ на стіи-тѣ е орѫжіе-то, и тый могѫтъ да ны спрѫтъ, щото а 100 год. повече да удари надирѣ прѣдпріятіето ны. сега за сега трѣба да ся боримъ за свободѫ и равность и да унищужимъ тирани-тѣ, туй трѣба да говоримъ него да работимъ, пакъ това като доспѣемъ да прогла- републикѫ-тѫ.

Това си мнѣніе не налагамъ, но пакъ го оставямъ на е-то оцѣненіе.

Най-послѣ като Ви поздравлявамъ и желаиж да видиж очи-тѣ си това което ся работи самъ

Ваш.

членове те градски на таината полиціа нетреба да предуиатъ никакво убиство догде неса уверят като видят печата централніат комитет, на причината чи управителя можи да а карес или завист на некого гражданина.[1])

Печатътъ на ц. ком. трѣбва да ся чува съ два ключа инътъ да е въ рѫце-тѣ на прѣд. а другый-тъ ключъ да е единаго отъ членове-тѣ. Само тогава да може да ся вади, гато присѫтствуватъ всичкы-тѣ членове — това да не би случай могло да ся злоупотрѣби.

може нѣкой съ намѣреніе да ся опіе и да искаже тайоститѣ, то не слѣдвали че и той трѣбва при пьрво усѣщае да ся накаже съсъ смьрть? Трѣбва и затова още, да ся рѣдпазватъ и другы отъ подобни случаи. Освѣнъ това ротницитѣ на р. Б. ком. да прѣдпазвате отъ піянството, даже да иматъ наказаніе затова.

Н. Б. II. А. п. 61, № 8248.

---

[1]) До края приписка къмъ писмото.

№ 285.

Иллерически до Левски.

Колко внесли на Д. Общи.

даваме на Г-на Д. Общій 551 или петь стотинъ и педесе и единъ

872 іануаръ 15-и

Иллерически.

Н. Б. II. А. п. 62, № 8456.

№ 286.

Рашидъ Ходжоолу до Левски.

Известие за внесенъ абонаментъ на в. Свобода.

Даваме на даудолу сюлюманъ и на иллиричиски 120 или сто и двайсе гроша заради весникъ свобода и направиха харчъ 15:30 и не платиха

872 1/23 1-ий

ришит хожолу.

Н. Б. II. А. п. 62, № 8433.

№ 287.

Исакъ Хаимъ до Левски.

Известие за движението на Д. Общи.

Исакъ Хаимъ 1872 Янн. 27-ый

Г-нъ Д. Общый дойде тука вчера на 26-ый, а днесъ на 27-ый тръгнува. Дадохмему сто и петь гроша.

Исакъ Хаимъ.[1])

Н. Б. II. А. п. 62, № 8436.

[1]) Псевдонимитѣ сж на лица и на комитети. Тѣзи разписки сочатъ движението на Л. по провѣрка дѣлата на Д. Об. и нарочно сж изискани отъ Л. Затова ги поставяме въ кореспонденцията до него. Произхождатъ отъ разни Орханийски и Тетевенски села.

№ 288.

Елесъ Джутовъ до Левски.

Колко внесли на Д. Общи.

7 Б. Мед. 21 гр.	147
1 Л. Тур. 105	105
1 минц. 53:2	80:10
дребосакъ	25:30
Собр.	358
5 б. М. ще брои	105
	463

давамъ на Г-да Дим. Общій четиристотинъ и шіесе гроша

1 февру. 1872 Елесъ Джутовъ.

Н. Б. II. А. п. 62, № 8437.

№ 289.

Елесъ Джутовъ до Левски.

Отиване на Д. Общи до Исакъ Хаимъ. Разноски.

872 на 21 јануарія доде Д. Общій въ Елесъ Джутовъ де за Исаакъ Хаинъ на 23-ий и направи масрафъ 18 гроша платилъ; доде отъ исаф хаимъ на 1-и февруарія и отиде 3-ыи февр. и направиха разноски 26 гроша, не платилъ,

Орханіе 3-ыи февр. 872 Елесъ Джутовъ

Н. Б. II. А. п. 62, № 8438.

№ 290.

Рашидъ Ходжоолу до Левски.

За разноскитѣ на Д. Общи.

На 3-й февр. 1872 доде Г-нъ Д. Общій въ Рушидъ джоолу и направи разноскы 12 гр. и не плати.

Решидъ

Ходжо-оглу.

Н. Б. II. А. п. 62, № 8439.

№ 291.

Хасанъ Касанъ до Левски.

Д. Общи до Осиковица и назадъ. Разноски.

На 15-ый януар. дойде Г-нъ Д. Общій и 16-ый замина за Осиковицѫ, разноскы 9 гр. за човѣка и за конь; неплати, Пакъ на 4-ый ся завьрна отъ горѣ на февруарій, а на петый замина, разноскы 12 гр., не плати.

1872 февр. 5-ый.

Хасанъ Касанъ.

Н. Б. II. А. п. 62, № 8440.

№ 292.

Бочукооглу до Левски.

Разноски на Д. Общи. Колко оржжие и юнаци иматъ.

Ч. Р. Ц. К.

въ

Етр.(ополе).

Г-нъ Д Общій въ заминуваніе-то си дойде въ Бочукооглу на 17-й януар. по болѣстнѫ причинѫ останѫ до 21-й януар. Разноскы на хана имà гр. 52. На врьщаніе дойде въ Бочукооглу 3-й Февруар. и тръгнѫ на 4-й.

Членоветѣ ни сѫ на брой 14. Имаме въ Етрополе и околнитѣ му колыбы около 200 шишенета и кавале.

Бочукоглу.

1872 февр. 4-й.

Н. Б. II. А. п. 62, № 8584
Арх. т. I, № 3, стр. 343.

№ 293.

Хасанъ Касанъ до Левски.

Вноски отъ членове за оржжие, вржчени на Д. Общи.

Давамъ на Г-на Д. Общій № 2-ро 5-или пять лиры турскы.

и №-ро 3-то дава 5-или пять лиры Тур. на Г-на Д. Общій.

1872 февруар. 5-ый.

Хасанъ Касанъ.

Н. Б. II. А. п. 62, № 8441.

№ 294.

Хитихаръ Касапъ Хатемъ до Левски.

Д. Общи дошълъ пръвъ пѫть. Колко оржжие иматъ.

а 5-й февр. 1872 доде за прьвъ пѫтъ Г-нъ Д. Общій
зе на 6-й и направи разноскы 13:30 гр. и не плати.
ицы имаме 4 душъ пушкы; кавале шишенета имаме
1. двоецѣвѫ.

Хитихаръ касапъ Хатемъ.

Н. Б. II. А. п. 62, № 8442.

№ 295

Иллерически до Левски.

щи дошълъ пръвъ пѫть. Разноски. Число на юнаци и оржжие.

На 6 февр. 872 даде за првъ пътъ Г-нъ Д. Общій и зе на 7-мій и направи разноскѫ 4 гр. и не плати.
работници имаме 14 души.
Пушки, кавале и шишанета имаме 32.

Иллерически.[1])

Н. Б. II. А. п. 6[illegible], № 8585.

№ 296.

Дервишоглу Мехмедъ Кърджала до Левски.

За сторени разноски отъ писаря на Д. Общи.

На 7-й февр. 1872 доде писаря на Г-на Д. Общій и на излѣзе и на прави разноскы 27 гр. и не плати.

Тет.

Дервишоглу Мехмедъ
кържалъ

Н. Б. II. А. п. 62, № 8443.

---

[1]) Село въ Орханийско. Погрѣшно въ Арх. т. I. стр. 343. Съ сѫ- я псевдонимъ си служи понѣкогашъ и Димитъръ Общи.

№ 297.

Куртоглу Али до Левски.

Движение на Д. Общи.

Д. Общый доде презъ тукъ на 15 ый Януар 1872 и на сѫщый день замина а вьрнася на февруаръ 7-ый и он замина. разноски нѣма

Куртуоглу-алиа.

Н. Б. П. А. п. 62, № 8435.

№ 298.

Дервишоглу Мехмедъ Кърджала.

Разноски и движение на Д. Общи. Колко юнаци и оржжия имать.

Д. Общій дойде тука на 13-ый Януарія присѣдя 1 день и ся вьрна пакъ на 7-й а на 10-ый февр. излѣзе.
разноскы (заличено, не се чете б. р.) . . . гр. неплатени.
Готови пушки и шишане-та имамы 500 различни.
Членове 10 душь
За прьвъ позивъ 2 душь.

Дервишь-оглу Мехмедъ Кжрджялж

1872 февр. 11-ый.

Н. Б. П. А. п. 62, № 8866.

№ 299.

Бекиръ Кадриолу до Левски.

Д. Общи дошълъ за пръвъ пѫть, повторилъ. Разноски.

На 12- јан. 1872 доде Г-нъ Д. Общій за прьвъ пѫть и направи разноскы $5^1/_2$ гр. и неплати.
пакъ сж врьнж на 11-й февр. а излѣзе на 12-й февр. и направи разноскыи 12 гр. и не плати.

бикиръ кадриуло

Н. Б. П. А. п. 62, № 8436.

№ 300.

Мехмедъ Ходжовъ до Левски.

Илерически дошълъ за пръвъ пѫть. Разноски.

хар пржвъ пѫть доходи илѣрически и направи 10 гроша нѣ плати

1872 февр. 14 мехметъ оджовъ

Н. Б. П. А. п. 62, № 8444.

№ 301.

Елесъ Джутовъ до Левски.

Колко внесли на Д. Общи. Искали два вида квитанции.

че ріемнѣте отъ Д. за сѣга 1,000 гр. и отъ пьрвень 473
14 стотинь и седемдесять и три гр. всичкы-ти стоятъ
за гдѣ-то ще ни пратите печятаны билети за № 1-во
за за № 3-о за $157^1/_2$, за № 11-о за 400; за № 16-о
бі гр. и за останалыты 511 гр. ще ни пратите общій
ъ.

872. февр. 15-ый Елезъ Джутовъ

Н. Б. П. А. п. 62, № 8445.

№ 302.

Филипъ Тотю до Левски.

Не е съгласенъ съ възражението имъ за силистренци. Той ги
ѣ ѣналъ отъ възстание, но далъ имъ куражъ. Проводили планъ да
ѣ натъ и Ф. Тотю да поеме командуването надъ Силистренско и
, джа презъ декемврий срѣдъ зима. Подробна критика и другъ
і за движение лѣте. Иска общо събрание, за да се разясни въпроса.

гр. Одеса 1872 год. 20 февруарий.

Г-да!

Вий ми изпроваждате хора и по вашето рѣшение, което рѣшиле, азъ не могж да ся съглася || когато ний събе- ъ въ засѣдание азъ имамъ доказателство || и както и да ете вий, че азъ съмъ постжпилъ глупаво да съмъ въз- налъ силистренчени, азъ съмъ имъ далъ по-голѣмъ куражъ

|| когато тѣ въставатъ да знаятъ, че тѣ не въсставатъ за себе си || да знаятъ тѣ че въставжтъ за 1 беденъ и поробенъ народъ, та да издуматъ да защитятъ останалитѣ като изложжтъ своитѣ тѣла на бойното поле, || та който остане (живъ б. р.) да каже: тѣзи мжже и наши братя изложихж свойтѣ тѣла на бойното поле, бари ний сега останахме свободни. Вий сте испроводиле вашитѣ планове рѣшени отъ васъ съ Силистренчени да рѣшж да идж съ тѣхъ въ Силистренско да заема Силистренско. Добриджанско подъ команда || когато ги азъ поканя по вашитѣ думи въ мѣсецъ Декемврий, когато има най-голѣма фартуна и дебѣлъ снѣгъ, че неможела тогава да ходи турска (войска б. р.), тогазъ да сме биле възстанели по вашето и да сме заградели селата и да се пазимъ за да не могжтъ турцитѣ да влѣзжтъ. Азъ прѣдвиждамъ мѣжду вашето рѣшение като че не е вземалъ никой участие въ бой, || то е вѣрно което казвате вий, пъкъ царската войска не щѣла да дойде отгорѣ ни, || азъ ви увѣрявамъ че вѣрно нѣма да дойде да се изложи тамъ гдѣто сме ний заложени, но тя ще ви обиколи отъ $^1/_2$ сахатъ на далечь и като хвърли нѣколко гранати съ топоветѣ тогазъ ще се запали селото безъ да убийте 1 турчинъ отъ тѣхъ, || тогизъ какво направяте по тъзи планъ? || салъ безъ да убийте нѣкой турчинъ ще пострада цѣлъ народъ. За това, азъ имамъ докачение гдѣто ми казвате, че съмъ развалилъ, а не поправялъ.

По моему, азъ никой пжтъ не съмъ съгласенъ да направимъ въстание въ България зимно врѣме || и то като се развие шумата добрѣ, тогазъ да се отбержтъ хора които са способни да управляватъ пушка и ножъ || та да можемъ да водимъ противницитѣ та да се борятъ тѣ съ насъ по горитѣ; || а не да затъпчатъ бедния народъ жени и дѣца; || азъ туй прѣдадохъ на вашитѣ депотати Силистренченитѣ та да не съгласяватъ никой пжть да правятъ бунтъ зимно врѣме, та да излагатъ нещастния народъ който е за бой и който не е.

Сега като ви поздравя за това да се разберемъ и искате да се сбѣремъ въ Букорещъ та ще се споразумейме по добрѣ както трѣбва.

Съ поздравъ Войвода

Ф. Тотю.

Ф. Тотю отъ Ф. Стояновъ-Симидовъ стр. 507, 1900 г.[1])

[1]) Първообраза на това писмо не се оказа въ архива на покойния Ф. Симидовъ, който архивъ е вече откупенъ отъ Нар. Библиотека.

№ 303.

Ихтиаръ Касапъ Хатемъ до Левски.

...ли на Иллерически и Даудолу Сюлюманъ абонаментъ за ...в. (...ода. Неплатени разноски.

...а 24 доде иллерически и на даудолу сюлюманъ и на ...25 ...ру. си утидоха и дадохме имъ 120 гроша за весникъ ...сво ...а и направиха харчъ 12 гр. и не платиха

ихтиаръ касапъ хатимъ.

Н. Б. II. А. п. 62, № 8460.

№ 304.

Муса Кесаджи до Левски.

...д. Общи дошълъ за пръвъ пжть. Внесена сума. Искать общъ ...б ...

На 1872 февр. 27-й доде за прьвъ пжтъ Г-нъ Д. Общій, ...г 28 февр. излѣзе И му дадохмы 1 лира турскж отъ 105 ...т ...а което ще ни ся прати общій билетъ печятанъ

муса-кесаджи.

Н. Б. II. А. п. 62, № 8446.

№ 305.

Хасанъ Касанъ до Левски.

Разписките получени. Внасяна сума отъ Батулци. Опредѣлили ставитель за общото събрание въ Букурещъ.

Братія чл. на Ц. Б. Р. К.!

Въ Българско.

Разпискы-ты срѣщо четиритѣхъ пушкы отъ 7-мый того ...ехмы чрезъ Д. Общій; подобно и отъ 19 краткото Ви по...ихмы ведно съ расписките, срѣщо 10-или десяттѣхъ ...г. внесени чрѣзъ Д. Пѣева. Сега щѣте пріемнѣте 9 или ...ять л..т. и срѣщо тѣхъ ще ни проводите расписки за

№-ро 12; 14; 15, и 16-то по за еднѫ Л. Т. А, за № 1-во (отъ Батулци) [1]) за 5, или пять Л. Т.

Чрѣзъ Дауд-оглу Сюлюмана, что ни ся съобщи, отрѣдихмы за представитель . . . . (заличено б. р.) като по свободенъ отъ домашни работы, за когото ще ни съобщите гдѣ да си извади тескере и прѣзъ коѭ скелѭ.[2])

1872 февр. 28.
Б. на П. Хасанъ Касанъ

Н. Б. II. А. п. 60, № 8048.

№ 306.

Чайсолъ до Левски.

Д. Общи дошълъ за пръвъ пѫть. Внесени суми, чакатъ квитанции.

На 1872 февр. 28-й доде Г-нъ Д. Общій за пръвъ пѫть и заминѫ и му дадухмы отъ 1-во № 2 лири турскы отъ 105 гр. и 2. № 1. лира Т. за които ще ни пратятъ 2 печятни билети.

Чайсолъ.

Н. Б. II. А. п. 62, № 8447.

№ 307.

Сюлюманъ до Левски.

Д. Общи дошълъ за пръвъ пѫть. Вноска. Искатъ квитанция.

На 1872 мартъ 4-й доде за прьвъ пѫтъ Г-нъ Д. Общій а на 5-й излѣзе. И му даде №. 1. 2. л. т. отъ 105 гр. за които ще му ся прати печятанъ билетъ.

Кѫщи има 80. български.

Сюлюманъ.

Н. Б. II. А. п. 62, № 8449.

---

[1]) Въ днешна Тетевенска околия.

[2]) Адресъ писанъ на външната страница на писмото: За Г-на Асл. Дервишо-олу Кѫрджеля. Левски бележи: Брой 4-ий.

№ 308.

Дели Муратъ до Левски.

Членски вноски чрезъ Д. Общи. Искатъ общъ билетъ.

Давамъ на Г-нъ Д. Общій

№ 1-во.	1	л.	т.	отъ	105 гр.
№ 2-ро	1	б.	м.	отъ	21 гр.
№ 3-то	1	б.	м.	отъ	21 гр.
№ 4-то	1	б.	м.	отъ	21 гр.
№ 5-то	1	б.	м.	отъ	21 гр.
Всичкы-те ся събиратъ =					189 гр.

ъ л. т. отъ 105 гр. За тѣхъ ще ни ся прати общій билетъ

1872. Мартъ 7. Дели Муратъ.

Н. Б. II. А. п. 62, № 8450.

№ 309.

Дели Ибраимъ до Левски.

Искатъ общъ билетъ срещу внесени суми.

Давамъ на Г-на Д. Общій №. 1. 2. 3. по 2. б. м. отъ 21 ито са събиратъ 126 гр. отъ л. т. 105 гр. за които ще прати общій билетъ.

1872. мартъ 9-й. Дели Ибраимъ.

Н. Б. II. А. п. 62, № 8451.

№ 310.

Асанъ Ефенди до Левски.

мент за в. Свобода чрезъ Иллерически и Даудолу Сюлюманъ.

Давамъ на илирически и на дахудулу силиманъ грошу или сто и дваесе за весникъ свобода.

1872 мартъ 12 асанъ ефенди.

Н. Б. II. А. п. 62, № 8453.

№ 311.

Елесъ Джутовъ до Левски.

Искатъ печатни квитанции срещу дадени вноски.

Даваме Долуподписани на Д. Общій отъ

	№. 12	6 л. Тур.	630 отъ	105
отъ	№ 13	5 л. Тур.	525 „	104
	№ 20	5 Минци —	270 отъ	54
	№ 4	2 л. Тур.	210 „	105
		Общій Грошове	1712: т. л.	

Хилядо и седемстотинъ и дванайсе Гроша

1872 Мартъ 16-ый

Елесъ Джутовъ

ще да са проводатъ петъ печатни Билета за Гореказан-
ны-те

Н. Б. II. А. п. 62, № 8452.

№ 312.

Фатиме, Шефика, Юсемъ Анамъ до Левски.

Внесена сума на Д. Общи.

1872. Мартъ, 18-й

Придавамъ на Г. свому Д. Общій гроша 1152.

фатиме анамъ

шефика анамъ

юсемъ Анамъ

Н. Б. II. А. п. 62, № 8459.

№ 313.

Любенъ Каравеловъ до Левски.

шение на Ц. Р. к. въ Букурещъ да има общо събрание,
Иск ставители отъ всички Б. Р. к.

Б. Ц. К. 1872 мартъ 18

ъ едно отъ засѣданията са рѣши щото на 20 идущий
Аг ий да стане общо събрание, въ което да присжтству-
ва редставители отъ сичкитѣ Б. Р. К. На това събрание
щ разглѣдатъ и турятъ въ рѣдъ нѣкои отъ голѣма
вс сть работи. За това и вие съ сѣки начинъ ще глѣдате
д атите единъ свой представитель, който ще даде мнѣние
з ботитѣ, които ще се разглѣдатъ.
иемете братскитѣ ни поздравления.

Кара Мустафа.[1])

Изъ Миналото — подъ редакцията на П. С. Кършовски, кн. I, № 36, стр. 200.

№ 314.

Троянци до Левски.

Безъ бележки приели устава. Опълномощаватъ представитель-
ъ за състоянието и дейностьта на комитета.

Братия прѣдставители![2])

Приносящиятъ настоящето ни и одраното късче книга е
номоценъ да гласоподава за насъ въ общото събрание.
Прѣди петъ мѣсеца отъ днесъ ни се съобщи отъ страна
Ц. К. чрѣзъ едно лице да участвуваме и ний въ народната
работа, като ни се изпрати единъ законъ, по който да се
оводимъ и, ако намѣримъ за нуждно нѣщо, да дадемъ
акви бѣлѣжки върху него. Ний, като се намѣрихме за
би, ненамѣрихме за нуждно да правимъ никакви бѣлѣжки;

[1]) Л. Каравеловъ.

[2]) Писмото е безъ дата, но съгласно заповѣдьта на Левски отъ прилъ 1872 год., на която е отговоръ, трѣбва да е писано най-късно три четири дни следъ поржчката.

за наша смѣтка остава одобренъ || и благоразумното вишегласие каквото направи, то ни е прието.

Ржководими по горѣказаний законъ, сме работили до сега и ето работата ни:

Въ селото ни има до двѣ хиляди души способни да носятъ оржжие, което си и иматъ, и то е шишенета съ камъни и гладки пушки едноцѣвки. Дѣйствителни членове на ком. сж тридесять души, отъ които за първи позивъ достойни не по-много отъ десятъ души. Съ Божиж волиж числото на членоветѣ отъ день на день расте. За малки войводи, юнаци на оржжие, но не извѣстни въ работата, има до 30 души.

Отъ страна на Ц. К. сж ни посѣщавали не повече отъ четири пжти и то: по едно, двѣ и три лица заедно, на които само разноситѣ сме плащали въ селото.[1])

Спомени и очерки — М. Ив. Марковски кн. I, стр. 85.

№ 315.

Д. Хр. Поповъ до Левски.

Не може да дойде на Общото събрание. Препоржчва братовчеда си А. Брашляновъ. Препратилъ цѣлата кореспонденция отъ вжтрешностьта чрезъ Каравелова. Получилъ писмо отъ П. Хитовъ, който не може да дойде: боленъ отъ 5 месеци.

Т. Мжгур. 3/15 Маія 1872

Господ. В. Львскій.

Въ Букурещъ.

Вѣрвамъ да сте пріели телеграфъ-тъ ми кого-то Вы проводихъ като отговоръ на Г-на Л. Карав., чрѣзъ когото Вы явихъ, чи споредъ — самотж-та въ която сж нахождамъ, по причинж чи момчето сестрино ми, което имахъ въ діугенжтъ си, понеже ся разболѣ и отиди си за Плѣвенъ, като ме ос-

[1]) Това писмо е отговоръ на писмото на Левски отъ 4 априлъ 1872 г. Последниятъ дава точно образеца за пълномощно — каквото представлява въ сжщность писмото — и троянци сж го изпълнили (Вж. отд. I, п. № 59, стр. 116). Опълномощеното лице е Маринъ п. Лукановъ отъ Ц. к. съгласно инструкциитѣ пакъ на Левски.

та езъ слуга, зато съ никакъвъ не можа да оставя, чи да а, освѣнъ ако рѣшяхъ да затвора діугенъ-тъ си, зато ка Ви въ телеграфъ-тъ си, чи щото рѣшіте, азъ удобря- ва Това вѣрвамъ да Вы го е казалъ Г-нъ Л. Каравеловъ. нѣсь понеже стана потрѣба зада дойде въ Букурещъ Г. Ѫ. Бръшляновъ братовчетоми по своя си работа, комуто, м дададете 10-те наполеона за пушкж-тж, кои-то ще и да б на човек-тъ отъ кого-то е взета [или чрѣзъ кого-то е п анж], защото и пишж сжщо му Комисіонеру, какъ днесъ м овождамъ стойность-тж на толковаврѣменно проводенна- т пушка. Вѣрвамъ да сте пріели писма-та, кои-то Вы п дихъ. Отсрѣщны-те, ако и да бѣха кжсно достигнале до т азъ ги адресувахъ до Каравелова, по пьрво проводихъ е за М. Попова[1]) — все чрѣзъ Карав.

Незная ако сте пріели нѣкой отговоръ отъ П. Хитова, и Ф. Тотя. Ако бы да ся завърне поскоро насамъ братовмы, явете ми що е станало до сеги; имали и нѣкой лны българы въ Събраніе-то Вы? т. е. или изъ Сърбія, рія, Русія? За сеги като нѣмамъ що друго да Вы явж а благополученъ распорѣдакъ, и добро споразумѣніе, Вы равлявамъ.

Сьмь вашъ пріятель Д. Хр. Поповъ.

Рекомандувайте Г-на А. Брашлянова въ събраніе-то Вы, добъръ съотечественикъ.

Сжщий.

(П. П.) Днесь пріехъ писмо отъ Г-на П. Х-това отъ 24 илія, въ което ми казва тъй: Пріехъ Вы писмо-то отъ 25 т. м. но съ никакъвъ начинъ не могж да слѣза за Буещъ, по причина на тѣжка-тж ми болѣсть, която отъ 5 сеца мя мжчи; и тжй, щото рѣши честното Народно Съаніе, тои удобрява всичко, и сж подписва своержчно

П. Хитовъ.

Н. Б. II. А. п. 63, № 8624. Арх. т. I, № 7, стр. 157.

[1]) Маринъ попъ Лукановъ.

№ 316.

Христо Ивановъ Книговезеца до Левски.

Съобщава смѣтката на Русенци. Колко пари сж изхарчили. Иска да се изпратятъ билети на всички отдѣлни вносители. Платени разноски на убиеца на шпионина. Исканиятъ отъ него левторверъ ще върне, когато сложи отъ себе си възложената му работа. Работницитѣ, дето се проваждатъ „насамъ-нататъкъ", трѣбва да се снадяватъ съ оржжие. Това трѣбва да предложи на членоветѣ на Ц. к.

1872 Май 4 въ Дрянъ-Кюху[1]).

Господинъ Драгане,

Дохожда отъ руссе единъ человекъ ими прідади сметката щотоса сьбралі и разнели похарчили. Сичките въ купъ сьбрани, пари 1911 гроша; отъ тѣхъ дадени на А. К. 1208 гр. и то имъ далъ белети за пріетите пари отъ А. К. и ви ги внесалъ.

безъ билетъ

54 гр. порачалъ А. К. та дали на Желя некогоси въ руссе за нуждата му.
236 гр. дадини на радя и дето сваршилъ живота на шпионина та заминалъ за отъ среща.
213 гр. на затворените въ русе момчета масравъ дадени.
200 гр. на момчето дето дохожда отъ руссе до тука да придаде сметката.
703

За тези 703 гр.(оша) са безъ белетъ чи ако припознайте тези разноски споредъ устава, да имъ проводите белета за 703 гр. Но можи да кажіте вия стеги похарчиле и защо имъ белетъ, || не така || но требува даимъ са даде белетъ защото тези които са работниците теса долни и нематъ жілезо, чиса збирали отъ другите тези пари и за уверение требува даимъ дадатъ насреща белети. И искали белети, които дали парите горни, 1 белетъ за 54 а други за 236, а други 213 и други за 200 (гроша). За товави молимъ и ни требува да имъ пріпознайте тези пари и имъ испроводети белетите. То можите даимъ проводите и по-много белети за сьбирани и други пари, чи вия както удобрите за по-добре. Г-нъ Драгане вими пишите за р(еволверъ) давиго провода и ази щавиго провода

[1]) Търново.

но сига когито ни можя веки да варша работа чи тогава
ни и требува. А колкото за предишнія щави до искусуря
па но по подире, защото сига немахъ сабрани пари || че
та ова требува да прідложіте на членови-те чи работни-
ци етоги провождати насамъ на татакъ требува да ги снаб-
ди ъ добро ораже, инакъ ще имате отговорность когито
се ови некои живъ съ докоменти, той нище е виноватъ но
ни телството защо ни прідвиждало и ни снабдавало съ
по бите.

Когито работника устави да работи тогизи зиметимо
с но додето е въ работа никога дани ходи безъ него.
К и дае има да говоря вровъ (врѣхъ) това доста, но други
г За сига оставамъ вашъ;[1])

Драганъ Цанковъ.[2])

Н. Б. II. А. п. 63, № 8645.
Арх. т. I, № 2, стр. 275.

317.

Д. Общи до Левски.

I.

Предателски хвалби на дякона Паисий изъ Орханийски села.

872 на Май 10, Вь решитъ ходжогло ето какво известие вашия Дяконъ владика какво е држнкалъ претъ народни а || деие и кадеса намира Димитаръ опщи || нещж да кри- , отъ мене || виесте народни и азъ самъ народенъ и самъ ,могналъ 6000 хилди гр. и ощъ ще спомогна || защото е Приятель[3]) || защото азъ самъ ходилъ съ него ъ едно село до охрането. Не, не || азъ Брате несамго ви-

[1]) Този пасажъ е прибавенъ отъ после на опакито на листа.

[2]) Хр. Ивановъ Книговезеца. Левски бележи на гърба на писмото: :ланоолу Асань, № 2-й. Писмото е адресувано: За г оспо- ина Драгана Мирчовъ въ Авжилари.

[3]) Дяконъ Паисий отъ Ловечъ се хвалилъ предъ селяни въ село шидъ Ходжоогли, че билъ приятель на Д. Общи, съ цель да пред- зположи селянитѣ да издадатъ тайни за Д. Общи и за Комитетското ало въобще.

делъ || това е лжжж гола || и казалъ преди 2 недели Уловихаго Въ София и му и уловиха писмата и му зеле 260-гр. Джезж. || а това е лжжа гола съ очи несамго виделъ не това е тамъ казва

12-ый маіи, 1872 тогіва гіе ялъ.

II.

Думи на Дякона пакъ отъ тоя характеръ, но казани на друго мѣсто.

Ето какво е думалъ при Малка Бочукоглу || запиталъ за народни работи, и де віе гулемътъ даскалъ || на каде са намира || какъ вржви работата, || тука знаете ли нещо за народность или незнаете, || а той муе отъговорилъ какво ма питашъ? || азъ незная какво ма питашъ? (отговорилъ на Паисий б. р.) охъ! не || знаешъ знаешъ а нещеми кажешъ || видешли азъ какво имамъ 2 леворвели || а той рекалъ какво е това нещо и какъ смешъ да го носишъ това да имаме ние такова нещо турците беха ни избесили || (отг. на П. б. р.): и вие ако щете, можете да имате || а той рекалъ оде ще зememъ да имаме || Кажете на димитаръ общи той ще ви донесе и длжги пушки по 16 — огня и той пре-нелъ хилядо хиледи (потвърдилъ дяконъ П. б. р.) || а той му казалъ какво ми думашъ азъ незная. Какво ми думашъ нитого познавамъ || (—) знаешъ а неще ми са обадишъ || и пакъ му рекалъ азъ незная (за)това нищо.

III.

Други подробности за Паисий.

872 на маи 15 Ето какво думалъ претъ скендеръ дервишоглу Питалъ единъ членъ най доленъ познавашли Димитра общи каде се намира || а той му рекалъ за койма димитра ма питашъ ние имаме Димитровци много тука || (—) за народнията питамъ || (—) азъ незная какво ма питашъ. || и повече го оставилъ и него питалъ ніщо || и молави Братя пратете ми поскоро на централния[1])

чернали душа или не е явете ми съ сжщата поща по скоро доде се мая тадева да го очиста ако е за чистене || нека са потпишатъ 24 лица да го очиста || и Повнители зимжска когато ми казахте тасъ черна душа не казали некаде че въ нашъ Ловечъ има добри работници.

[1]) Иска решение на Ц. комитетъ въ Ловечъ.

IV.

зо приказвали четирма души за Д. Общи. Последниятъ
пита і лоши слухове по неговъ адресъ не сж ли измислица отъ
Ц. к тъ въ Ловечъ.

маи 13 д. Ето известие отъ дервишоло Мехметъ
крж и дето са думали 4 лица въ едно место дето са про-
дави ю и ракй, каве || ето какво са думале(:) димитаръ опщи
не ренъ и не го познавамъ за нищо || (бива го само б. р.)
за утрова или за една пушка и за убийство || молави
вас ете ми отъ васли е и това или отъ техъ || ако е отъ
вас жете ми? азъ за потсила несамъ дошалъ да работа ||
Тог намери таина поща и яви въ Софийското че ми каза
вж ина тайна поща детоми казали и викатъ вжнкашни ||
сеј тий викатъ да си стискатъ устата да не ни праватъ
наі народни тука ни да ни праватъ бесъ време да станемъ
да оставимъ мишки въ Тетювене || тжй ни викатъ селени(!)
ев имъ[1]) нека следватъ съ чисто дело защото съ такива
ин и сме изгубили царство!

V.

ъ двама шпиони пилъ бира въ Пловдивъ и не могли да го
пс ь. Работата му въ Орханийско вървѣла много добре.

Молави Братя радваите са || на всжкаде работата следва
д додето хода и додето самъ ходилъ || а колко за мене
н йте са || азъ хода съ апостолски си дрехи съ секакви
а съ божя сила напретъ || Братя не бойтеся а шпионе
н држнкатъ на горе на доле азъ съ техъ самъ Пилъ бира
в илеби и пакъ ни ма познаха || единъ беше отъ сопотъ
е , беше отъ русчукъ || Богъ напретъ.

VI.

За четири странни хора, които изкочили презъ нощьта и шпио-
і комитетски човѣкъ. Питали го и за Д. Общи.

872 маи 10 Пресъ ноща на часа 3 ново известие ископредъ нашъ човеко 4 души || какви са незная || (—) Довечеръ Братя мои как сте здраволи сте живоли сте || и си дето имаше 6 сина || азе самъ || ти имашъ синъ на-

[1]) явете имъ.

име димитръ || асамъ || ами на каде е || у дома е || хайде ма заведешъ при || и той ги завелъ || и щомъ влезли вѫтри рекле му влашки добаръ вечеръ || и му рекли искараи Баща си женит на вѫнка имаме нещо да говора || и той скаралъ ги навѫнка и седналъ || приказвале си влашки || ний сме народни || сега сме заминале (сме се върнали б. р.) отъ среща и знаеме че сте народни || не бой се || азъ какво ми казватъ имамъ право тѫй Трѣбва да е чуваме || молимъ да ни кажете митра общи накаде се намира || имаме работа съ него || ние сме испратени отъ место съ него да се срешнемъ съ него || а той имъ рекалъ азъ незная нищо || и не зная и за куго ма питате || (—) дето ходеше зѫмѫска съ алесъ конъ а сега съ кулесъ || а той имъ рекалъ нито знаеме нито познаваме || а той имъ рекалъ знаешъ ама несмеешъ да ни са обадишъ || той пакъ рекалъ незная нищо

Пакъ го попитале какъ и димитаръ чорбаджията въ исворъ[1]) дроволие и живолие || и тоимъ рекалъ здравъ || и му рекле зда го поздравимъ и да му кажете тѫй кога дадатъ отъ юкумат з поветъ — да дига хора потеря да ни вдига нашанци и народни ами по прости защото ізѫкъ защото ние, щемъ, измреме ама отъ техъ щеме, убиеме и ніе ще замінеме при гложки[2]) манастиръ и пресъ тетевенската планина ще утидемъ въ карловско и за філібишко || и си казале че имаме дружина || и тие ще да минатъ презъ трожнско || и та молиме каквото думахме тукъ да остане || и имале влашки сабли и бѫлгарски дрехи и навуща до колени и съ черни врѫви и са наяле и турнале лѣпъ въ чанти и му рекли баю немаме пари да ти платимъ || извадиле и му харизале единъ ножъ || а той имъ рекалъ защо мие не ми трѣбва || Тогава тие му рекли земи го доще време ще ти требва || а той нещелъ да го земе те го оставиле зорле || а той го е скрилъ ножа добре и да го питатъ отъ юкюмата и да го печатъ тои неще да кажи

[1]) Голѣмъ-Изворъ.

[2]) Гложенския.

VII.

Въ Тетевенския балканъ хванали трима турци, викнали ги въ ю-
з. Другъ билъ убитъ и ушитѣ му донесли въ Тетевенъ. Хората
пари за Свобода, много се забавила и негодували.

друго ново известіе Въ Тетевенската планина фанаха
турци и ги викаха на юкюмата и едного друго убиха и
онесоха ушите въ Тетевене || и ви Писувамъ камъ весге искатъ хората и викатъ стана толкова време тишко на хората да не праватъ хората калпови.

872 маи 10 денъ.[1])

Н. Б. II. А. п. 69, № 9430.

№ 318.

Д. Общи до Левски.

I.

ликъ Свобода да се изпише за Лютаково. Хората негодуватъ.

1872 маиа 17

и молави покорено що не писатъ лютокоскй лисъ во ника за що хората викатъ и питатъ дане мислатъ хората ме калепови.

II.

Всички абонати негодуватъ за вестника, че не иде. Моли да го ращатъ.

и пакъ ви питамъ и за друго камови весниците || хората атъ и питатъ ката денъ || и молави по исъ ипратетеги по ру.

Н. Б. II. А. п. 69, № 9428.
Бележка отъ Неизвестни архиви.

[1]) Върху това писмо Левски е отбелязалъ: № 6-й, зачеркналъ го лише: №-ръ 1. Д. Общій.

№ 319.

Централния комитетъ до Левски.

Пълномощно да действува всѣкжде предъ българитѣ. Да представлява неограничено Ц. Р. комитетъ въ всичко. Покана да му се подчиняватъ и довѣряватъ всички, като облеченъ съ пълно довѣрие на Ц. к. Пълна власть да приведе въ изпълнение наказанията.

Упжлномощие.

Носящий това писмо, които до сега ви е познатъ подъ името Асланъ Дервишоглу Кжрджалж (В. Л-скій) което име той спорѣдъ обстоятелствата може да си го измѣнява, като прѣдварително ви яви, за това, има пжлно право и упълномощие отъ Българскиятъ централни революционни комитетъ, да дѣйствува на сѣкжде при Българите и предъ когото и да е отъ тѣхъ за нашата народна работа, която са отнася до освобождението на милото ни отечество Бжлгария! Сжщото лице представлява Бжлгарскиятъ Централенъ революционни комитетъ въ сичко и дѣйствията му са неограничени, разбира са, по предѣлите на уставътъ.

Бжлгарския революционни централни комитетъ има пжлно довѣрие въ това лице, и за това приканва сѣки Бжлгаринъ, който вече е работникъ въ нашето дѣло или който ще стжпи въ него и вжобше всичките Българи да му дадатъ и те пжлно довѣрие, да уважаватъ заповѣдите му и да са отнасатъ до него за сѣка потребность, която се отнася до народното ни дѣло.

Това лице, като има пжлно упжлномощие отъ Българскиятъ централни революционни комитетъ има и пжлна власть да превожда въ действие сичкитѣ ония длжности, които са предписватъ отъ уставътъ, слѣдователно и наказанията, подъ които могатъ да паднатъ и членовете на Българскитѣ частни революционни комитети и ония низки, подли и предатели Бжлгари, които противодѣйствуватъ на нашето народно дѣло.

Български революционний
централенъ комитетъ.
(печатъ)

Н. Б. II. А. п. 60, № 8039.
Арх. т. 1, № 49, стр. 81.

№ 320.

Христо Ивановъ Книговезеца до Левски.

...се пази (цената на Левски въ сравнение съ хиляди дейци).
Въ ..., Търново и Лѣсковецъ искатъ билети. Пратилъ пушката му.

Въ Търнову 1872 Јулія 6-й
Г-нъ Асл(анъ) Дер(вишоглу Каржалж).

...атови чистиятъ добрата расходка иви чистиятъ добрія на-
пр ...ъ не(к)ни поможи свѣвишний. Нови моля добре да
уп ...ате ходинито ви си.[1]) Но наванъ нидейти утива въ наи
мн ...о опасностъ сами, не чита ни жаля номае дани са не-
ка ...бишъ или уловишъ, защото хиляда ни не жали като
ме ...другитеса по-лесно спичелятъ, но като тебя ни нимо-
ж ...спичели никога. Тайта поздравлява и иванчу захраліята[2])
К ...замина за захара иви поздравлява и той. Но висте
ин ...отъ утровата казова некойси, ако имати проводетими
м ...акое възможно. Отъ русе искатъ белети, тай и отъ
л ...вицъ, така и нія исками нови || пиши ни тамли за 50 гр.
б ...ъ да дадемли[3]) || и детоса давали до сига за разноски
т ...ни и ваншни пріпознатилиса, || катови внисеми досига
с ...ита си (беленца) отъ де колку парисми прібрали, и де-
с ...употребили(;) затуй ни пишети поджнку. Като нема веки
з ...ково да Ви пиша напразно безъ знание оставамъ Вашъ
и ...гъ, прізнателенъ.

Дели Христемага Дервишъ.
Х. Ив. К. К.[4])

Е ...Оставихъ отъ законитѣ единъ нощавиго провода подире-
г ...сичку натаманліе. Продихти[5]) и друга-та пушка отъ
...ъ дето беші я проводилъ.[6])

Сжщій.

Н. Б. II. А. п. 63, № 8648.
Арх. т. 1, № 4, стр. 277.

---

[1]) Си прибавено отгоре.
[2]) Иванъ Х. Димитровъ, родомъ отъ Стара-Загора и търговецъ ...рново.
[3]) пиши ни тамъ ли (въ центъра) да представимъ квитанция за 50 ...ойностьта на исканитѣ билети).
[4]) Ив. Комитетски куриеръ.
[5]) испратихъ ти.
[6]) Адресувано: Ас(ланъ) Дер(вишоглу) Кьржялж Въ ...чъ.

№ 321.

Врачанци до Левски.

Получили уставъ, окржжно и пр. Обещалъ съ писмо отъ 4.VII. да дойде до 6—7 дни, но минало времето и не дошълъ. Въ Балкана се явили до 35 злодейци. Войводата имъ Василъ. Работитѣ вървѣли добре, спечелили нови работници.

Бѫлгарско.

За Гос. Асланъ Дервишъ оглу Кѫрджалѫ.

Слѣдъ братскитѣ ни поздравленія, писмото ви отъ 17-ый сѫщаго съ окржжното писмо съ уставете и съ расписките приехъ ме и сѫ возблагодарихме много, || Пишете че или сами или опѫлномоченъ некой отъ страната ви за шесь-седемь дена ще дойде, || срока дойде и замина васъ нема, || за това молимъ ви по-скоро дойдете защо ви пречекваме съ големо нетѫрпеніе.

Съ настоящето ще ви явимъ, защо въ нашія балканъ отъ двaесе дена сѫ маятъ около 35 души злодейци || и едни ги казватъ да сѫ арнаути други сърбе а най посля на 21-ый сѫщаго Допратиха на нашіятъ кайма каминъ писмо въ което си описватъ имената и го канатъ да излезе да ги улови, || но като не можихме да научиме на сичките имената научих ме че войводата имъ билъ некой си василъ, || за това сяднахме да виявимъ да имате известія. || и нашиятъ кайма каминъ който мислимъ да вие познатъ на име русчуклу неджипъ като е ходилъ отнапредъ кѫръ ага си за това го и поставиха сега на Видинскія санджакъ и харсѫсъ мехмуру.

Въ името на всевишнія работата ни отива напредъ и отъ дохождането на устави те и пр. сме спечалили 5 душъ та станахме 15-души || защо премислихме до вашето дохождане да работиме полека до де ни дадете нужнитѣ наставленія.

Печата ни не е още фтасалъ по причина дека немаме още въ работниците си златаръ, но ще бѫде както е потпи сано отдоле.

и като нема за сега друго що да ви пишеме остаяме въ надежда, Ваши братя.

Бълг. своб. Ч. Б. Р. К.
1872 Јуліи 2-ый

Въ Аврамачо Юсуфиковъ[1]

Н. Б. II. А. п. 60, № 886.

[1]) Бележка на Левски къмъ писмото: Аврамачо Юсифковъ №-ръ 9.

№ 322.

Данаилъ Хр. Поповъ до Левски.

Поржчанитѣ за пушката куршуми пристигнали въ Галацъ, да яви му сѫ необходими. За пристигналитѣ късно въ Букурещъ предели. Писмо отъ Каравеловъ; телеграма за това следния день отъ тръгналъ.

Турно Мѫгорели 9 Юлий 1872 год.

Бае Ас(ланъ) Дервишоглу!

Тези дене пріехъ извѣстіе за К-те на П-та[1]) ни пристиг- 1000, защото и толкова и бѣхъ поржчалъ да поржчать, нѫтѫ ми являватъ чи костова гр. 80 В.[2]) стотината, прѣ-нъ тука намъ — зато бѫрзамъ да Вы явѫ, а пъкъ вый -те да сѫ разполагате какъ-то Вы е згодно, || но пакъ азъ казалъ ни ще да Вы сѫ потрѣбны всичкы-те, защо-то -те чи тука такава стокѫ не сѫ нахожда за проданъ || въ ай да бы вы потрѣбвале повече, ако бы да (вмѣсто: а б. р.) вземете само малко, защото може (то останалитѣ е б. р.) и да сѫ продадѫтъ, и послѣ какво ще правишъ -та. Тука още не сѫ дошле, но въ Галацъ сѫ престиг-, и тѫй пріехъ извѣстіе отъ комісіонеринъ-тъ за пристиг-е-то имъ, който ми казва тѫй: да му явѫ поскоро колко вземѫ а въ сѫщо-то врѣме да му проводѫ и стойность-тѫ колко-то быхъ поржчалъ да проводи, иначе казва не ги вожда, и това за знаніе Вы. Въ сѫщійтъ день когато гна отъ тука, пріехъ писмо отъ Л. К-ва (Л. Каравелова), то ми пише тѫй, кажи Л-кому (Левскому) чи хората на то е казалъ да го намѣратъ въ Б-к-р (Букурещъ) пристиг-е быле тамо и Вы очаквале; но понеже бѣхте вече тржг-е азъ на вторый-тъ день сутрень-тѫ, телеграфирахъ на Я. а за васъ, и Вы явихъ това и вѣрвамъ да Вы е престиг-ъ телеграфътъ. Незная ако сте писале назадъ на Л. К-ва. ъ му отговорихъ писменно, чи сте тржгнале, и чи сьмь Вы легафиралъ.

Дѣйствіето ны тукашно почна, ако идае за сега въ налото си камъ слабо, но всякѫ работа въ начало-то си е

[1]) куршумитѣ на пушката.
[2]) влашки.

тѫй — хората не сѫ отказватъ; поржчанните нѣща на Спира не сѫ ны още проводены, незная защо.

За сега като остаямъ безъ повечето, Вы поздравявамъ и сьмь Вашъ.

Аз(исъ) Рушидоглу.

Н. Б. П. А. п. 63, № 8626.
Арх. т. I, № 9, стр. 159.

№ 323.

Христо Ивановъ Книговезеца до Левски.

Съвети за предпазване.

Т/11 Юлія 1872.

Братe!

Като принасямъ Сердечнитѣ си Къмъ Вазъ Поздравления, ще Ва моля винаги да имате предъ видъ, Голѣмо предпазваніе на живота си понеже съ васъ народатъ ще можи да рабути и да успеье Напредъ за места съмнителни иматѣ хора достоини || тѣхъ пращаитѣ, || отъ Вази сѫ иска тѫзи Служба която сте я вършили въ растояніе на нѣколко години || отъ Вази се иска благоденствіето на нашія народъ и Отъ Вашіятъ Святъ Подвигъ, || имами хора които да отговарятъ за посланіето си || Само ги поучаваи какъ трябва да направятъ || а вийса Стоитѣ на страна || понеже отъ Вази по Големи рабути сѫ отчакватъ.

Безъ повече като Ва поздравявамъ

Иван.

Писма никоги да не отидатъ здрави[1]) щомъ сѫ отговарятъ на които сѫ иска Отговоръ. Гледатѣ че ви писахъ и прости Слова то Стана понеже сега писахъ писмо съ прости Слова че сгришихъ и въ Вашето писмо.[2])

Н. Б. П. А. п. 60, № 8560.

[1]) да се унищожаватъ.

[2]) Писмото носи адресъ: Асланоолу Асанъ. Отъ страни е писано: Лафскій. Левски отбелязалъ: № 3-й.

№ 324.

Врачанци до Левски.

...а двама отъ града имъ, които били разведени отъ Д. Общи изъ ...йско. Изпращатъ се пари за помощь. Обещание за повече.

Асланъ дервишо-олу Кѫрджали

...Послучай двама човецы отъ Граданѝ като отидуха за ...ъ олу на йспѝтание ѝ са оставѝхъ сасъ д. македонскѝ ...ймъ разказалъ за опщото народно Свято дяло което сѫ ...йсъ цяла Балгарйя за освобожденѝето нѝ отъ чуждото ...петъ свершванието на йстѝти тѝя торгналѝ Сасъ македон... дервишъ олу Мехметъ Кѫрджала ѝ примѝнали пресъ ...еа олу даутъ и се ракомендирали отъ М. Претъ членона Ч. к. За което дело ги уверѝлъ и ти е колкото биле ...ъ После отѝшлѝ нашѝте на дервѝш олу Мехметъ кѫрдѝ темъ имъ расказали отъ те(де) сѫ врщатъ въ Граданѝ га сасъ едно прѝстѝгане спачелиха още осамь членове ѝ те наможаха нѝ расправатъ добре. Послѣнѝ пратѝ ...донскѝ едѝнъ членъ отъ Ч. К. въ Сулоуменъ олу даутъ ...ето нѝ увери ѝ той подобре като бехме въ заседание ...ѝ ето сега вѝ испращаме две лири турскѝ за нужнѝте ...работени вещы

...рйто чека човѣкъ въ Солуменъ олу даутъ); та за на... сѫ надеваме сосъ Божѝя воля ѝ сѝ общи трутъ да ...ме повече А сега като приевнеме потрѣбнѝтени работѝ ѝ Пратиме посещѝя човекъ още пари колкото можемъ ...че,

...о Граданѝ ще вѝ каже прѝносящыя писмото на Авра... Юсувйковъ[1])

872 юлйя 11.

Н. Б. П. А. п. 60, №. 8059.

[1]) Писмото носи адресъ: За Асланъ Дервишъ олу Кѫрлѫ въ не знамъ где. До адреса стои прибавка къмъ писмото: дно и сто и дваесеть гроша саль това писмо за вес... С. бода. Левски бележи подъ писмото: 1872, на юлія 16-й ...чино Аврамачу Юсовиковъ №-ръ 2-й.

№ 325.

Дяконъ Паисий до Левски.

Известява за внесена на М. П. сума за общината имъ.

Преди неколко времи като са разговорйхме съ Г-на Марина Поповъ за еди коя си работа Броихму 5. петь бели меджидіета за общината имъ[1])

1872 іулій 11-й

Пайсіи Архидіяконъ[2])

Н. Б. П. А. п. 60, № 8651.

№ 326.

Писарьтъ на Д. Общи до Левски.

Сторени разноски. Името на Д. Общи се променя за напредъ: Селимъ Мургашъ-оглу (вмѣсто Д. Македонски).

Асланъ Дервиш-оглу Кжрджелж![3])

Смѣткы-те за разноскы-те си не смы направиле още, по причинж; че си има Д. Македонскы, другы заниманія за които ще Вы разкаже приносящіятъ, обаче ніе имамы и другы смѣткы съ него, които ся слѣдующите:

като тръгнахме за Исакъ Хаимъ	16	гр.
за такжмъ на коня	54	„
за тескерета за мене	21	„
за тевтере (2)	5	„
на Алила Селевли на ханж	22:20	„
на ханж нашы разноскы	140	„
които ставатъ всичкы	258:20	„

[1]) По-подиръ следва писмо отъ Орхание съ нѣкои подробности върху това.

[2]) Бележка на Левски къмъ писмото: Дяконова №-ръ 7.

[3]) На гърба на писмото Левски е отбелязалъ: 1872 на юлія 16 получино №-ръ 1-й. Опитъ да държи особенъ входящъ регистъръ.

а тѣзи пари ми ся обѣща, че ще ми ся даде билетъ, ил
е ми гы врьне като спечелимъ, па сега нито билетъ ни
ари.

1872 Юлія 13-й

Писарътъ на
Д. Македон.

Імято на Д. Макед. ся замѣни съ Селимъ Мургаш-оглу, а
, Македонскы

(сжщій)

Н. Б. П. А. п. 62, № 8457.
Арх. Д. Общи.

№ 327.

Едирнели Бохуръ Несимъ до Левски.

Комитетски хора само двама. Нѣматъ хора отечественолюбци. Има души, които трѣбва да се изчистятъ. За примѣръ две имена. Но не полезно да се бърза съ агитация,

Юлія 16 872.

2[1]) Милы Братія!

Честнитѣ Вы двѣ отъ 10 и 14 съ сяко благодареніе ме; сжщо и билетите съ пьрвото шесть и съ второто ы двадесятъ сичкы на брой двадесять и шесть и тѣхъ ме отъ доносителя на настоящето ны.

Мылы Братія! Ный наистина съ сяка радость въспріехме аботимъ спорѣдъ силитѣ по народното свято дѣло, нъ олѣмо прискърбіе Вы явяваме че тукъ въ града ни много но ще можемъ да успѣемъ, защото тука кажи че съвсѣмъ аме почти никакъ отечественолюбци и достойни лица на о да ся повѣри таината. Ный само двама тукъ щемъ ся имъ днесь за днесь до гдѣто сполучимъ и другы достойпица. Другояче не може.

До сега сме съобщили на трима четворица и оттѣхъ мата сж пріели по единъ билетъ, нъ за дѣятелность несобни, а другитѣ ся отказахж, нъ ный ще имъ предложимъ веднъжъ та пакъ ако ся откажатъ тогава ще Вы изятъ имената имъ. — Днесь обаче имаме тукъ много черны ли които ще Вы гы изявимъ да ся изчистятъ, нъ защото

[1]) Нумерация на Левски.

оттѣхъ сѫ и доста богати па има и доволно пары да излѣзѫтъ и за това за сега тѣхъ ще оставимъ съ второ да Вы ги кажимъ кои сѫ, а днесь само ще Вы явимъ двама които ако е възможно часъ напрѣдъ да ся очистятъ тѣ сѫ: Симеонъ Ефенди и Матея Х. Петровъ, защото тѣхното влияніе е голѣмо мѣжду народътъ и щомъ досетятъ нѣщо щатъ го предадътъ на часътъ на Турцитѣ.

Молимъ Вы, братія, отъ все сьрдце за сега да ны бѫдите снисходителни и да не ны принуждавате да бързаме, защото отъ бързанието може да произлезе нѣкое зло, та по е добрѣ да е полека че разумно да ся работи. По тѫзи причина ный за сега ще потърпимъ малко безъ да съобщаваме вече нѣкому, а щемъ ся впустнемъ по отблизу да вникнемъ въ народното мнѣніе за да можемъ да извлечемъ и научимъ нѣщо, което ще Вы съобщаваме. За сичко това ще Вы раскаже приносяча.

Ето днесь ще пріемите отъ сѫщія десетъ тур. лири число 10 за които сме пріели отъ сѫщія расписка. Разноскытѣ си е платилъ самъ.

Днесь за днесь по голѣма нужда на нѣманіе добри патріотическы лица, ще ся отправяте до едного отъ насъ подъ брой 2-ый отъ когото ще пріемате за сега за всичко отговоръ, дордѣто да си изнамѣримъ и другы сътрудницы, че послѣ щемъ Вы явимъ едно само лице, кое ще пріема пощата.

На градътъ ны знакътъ одобрихме тъй както сте го писали въ послѣднето си:

За Господ.
Едирнели Бохур-несимъ
Въ Ч. Р. К.

Остаемъ съ поздравленія и почитанія

. . . .
. . . .[1])

Н. Б. II. А. п. 68, № 9161.

[1]) Адресъ: За Господ.
Едринели Бахур-несимъ
Въ. Османъ-Пазаръ

№ 328.

Бочукоглу до Левски.

Пропагандата вървѣла успѣшно, трѣбвало вече да се мисли за ие и войнишки упражнения. Бочукоглу и Иллирически желаятъ омощно да идатъ по агитация къмъ Радомиръ и Кюстендилъ. на за сватба.

1872 Јулія 18-и.

Почитаемий ни Г-не Асланъ Дервишоглу Кѫржалѫ![1])

Прѣди да са отговоримъ на окрѫжните Ви писма, ние оздравяваме съ желанието ни „Добрѣ дошле, брате“ отъ ителното за народа ни послание, и изразяваме ви нашата одарность за благоразумното Ви пѫтување, на което дствието е и благополучното ви завръщание, което зава и насѫрдчи синца ни.

Нека сега да ви питаме и за работите ни: Милий нашъ те! сполуката на нашата обща цѣль налага ни длѫжть да уважаваме законите и властьта на привръменното народно правителство; затова бѫдете и увѣренни, че ни -малка мисѫль не преминува прѣзъ уматъ ни, за да мѣаме и неудобряваме работи и постановления, които сѫ обрени отъ обще вишегласие. Ето защо не само ще да са раемъ да са съображаваме съ приказанията на Ц. Комиъ, но и будно и строго ще да прислѣдуваме сѣкого, който дѫрзналъ да са непокори и несѫобрази съ тѣхъ.

Колкото за пари, едничките, средства, които сѫ душя на одната ни работа, то е нашя първа грижя и ние векѣ ще туримъ на ръка едно количество, което, ще и да ви внемь, а и за напрѣдъ има здрави надежди и за още; защото родатъ ни, брате, бактисалъ отъ тиранство, готовъ е и рига отъ гърбатъ си да даде, стига само умно и вѣрно да рватъ работите ни, А намъ е драго, че такова сумнѣние сѫществува. Ето кое трѣбува и Васъ да утѣшява, да ви два и да Ви насѫрдчава въ народно-то дѣло.

[1]) Писмото е адресувано: На Асланъ Дервишоглу Кѫркалѫ въ Златица. Левски бележи на свободното поле: Бочуоглу, № 3-й отъ 18 юлия.

Милий брате! Врѣмето е кѫсо, страданията голѣми, а народното единство и ревность като сѫ сигурни, то трѣбува да са ползуваме отъ тѣхъ: моралното разпространявание на свѣтата ни цѣль трѣбува да вѫрви най-бѫрже, но и материялното, сирѣчь вѫоружването на народатъ не трѣбува да закѫснѣва нито на минута.

Тие сѫ нашите желания, за които ние сме готови, колкото силите ни помагатъ, да жертвуваме. Но за оръжіе, отрова, и войнишки обучения защо ли не ни са помѣнува нищо въ окръжните писма?

Споредъ сѫдържанието на уставатъ сѣкой Ч. Б. Р. К. има дължность да са старае за да пропагандира между народатъ ни народното дѣло и да сѫбира материялни средства. Бочюкоглувъ и Илерически[1]) са ѣмчатъ че сѫ въ състояние да извѫршатъ това въ името на Ц. К. въ Радомиръ, Кюстендилъ и по-натамъ въ Македония, ако дозволатъ обстоятелствата. Добрѣ би било, мислимъ, да ги снабдите съ нужните пълномощни писма, прокламации, расписки за помощи, отрова и проч. за да обходатъ реченитѣ мѣста, които сѫ прѣдверието на Македония и които оставатъ занемарени. Направете по скоро щото е нужно за тая работа.

Нашиятъ Бочукоглувъ подиръ единъ мѣсецъ ще прави свадбѫ, на която ще покани и ближните околни комитети[1]) Но желае, щото и Вие да почетете съ присѫтствието си вѣнчалниятъ му обрядъ. Това ви са прѣдизвестява, щото по случай на това пѫтуване да свѫршите и нѣкое народно дѣло. Здравѣйте!

Ваши едномисленници чрѣзъ Бочукоглу,

Приехме единъ Уставъ и 48 расписки за приѣмание помощь отъ Илирически, по когото ви испровождаме гр. 210 или двѣ лири турски.[2])

Н. Б. II. А. п. 62, № 8589.
Арх. т. I, № 4, стр. 445.

[1]) Сватбата на Т. Пѣевъ е подробно описана отъ Ст. Заимовъ (Миналото т. I).

[2]) Захарий Стояновъ бележи отъ страни на това писмо: Отъ Т. Пѣевъ. Почеркътъ е действително на бившия етрополски учитель и и после бѣглецъ въ Романия.

№ 329.

Д. Общи до Левски.

Подробности кога и кѫде убилъ дякона Паисий. Нараняване при вото му. Предсмъртни подозрения на Паисий по отношение на шъ, Скравена и Г. Изворъ. Трѣбвало да се извърши убийство и въ а.

1872 на юли 22[1])

Това писмо да са испрати на место на центратъ. По- ъ нощьта по часа 4 ударихъ чѣрна душа владишка Дя- шпионинъ! У сретъ Орането. Изведнашъ укачихъ коня и припуснахъ и тамъ паднахъ коня съ мене у единъ гйоль мъ ми изпаднаха 9 фишеци отъ леворверъ и ми останахѫ ка отъ главата и кисийка сасъ пари: 2 лири турски и 1 ъ и 56 гроша дребни пари и ма приби коня. Тосчасамъ енъ болима лява рѫка и гръпъ и сга са церимъ и това е ка работа. слетъ малко време ще замине. Щомъ падналъ ѫлъ каймакамина таго питалъ гечемишола дяко ефенди уго имашъ шубе || и тоймурекалъ имамъ шубе на скравена а врачшъ и на 2 гюмрукчии и на Изворъ на даскалче || и а са тие затворени || 2 часае живелъ па е пукналъ || сосъ крушуме самго наранилъ || ету асъ извѫрших това сега дайты да извѫрши и вие вовъ ракита

селимъ мургашъ оглу

и намериле у него пари 39 хиляди гроша

Н. Б. II. А. п. 52, № 8458.
Арх. Д. Общи.

№ 330.

Едирнели Бохуръ Несимъ до Левски.

Слухове за воржжени комити. Бити отъ властьта хора. Подкан- не да се накажатъ невѣрни къмъ дѣлото хора.

№ 13[2]) Котелъ 24-ый юлій 1872.

Братъ ми!

Писмото Вы пріехме ведно съ ширитытѣ, които дядо като е гы ареса Вы гы врьщаме за да гы вьрните и вые отъ

[1]) На гърба на писмото Левски е отбелязалъ: Д. Общій №-ръ й отъ 22 Юлія.

[1]) Нумерация на Левски.

гдѣто сте гы зели. Колкото за парытѣ гр. 41 що сте дали на брата му гы броихме на приносящія на настоящето ми.

Отъ завчера телеграфътъ ся бѣше присякълъ отсамъ Османъ-Пазаръ, и ся говори че комитетски хора го присѣкли. разни слухове сѫ чіоватъ за овчеритѣ.

Прислѣдовѫтъ гы зелкытѣ, пъ много сѫ ся наплашили щото и тѣ незнаятъ кадѣ да ходятъ. Двама отъ долапчіитѣ ся били отъ зелкытѣ и едного запирахѫ че были давали хлѣбъ, нъ нищо оттова. Слухове чуваме че отъ Ц. Р. Б. К. ся были раздавали билети, а отъ гдѣ това, братъ ми! ный ся очудваме и за сега не смеиме нѣщо да работимъ. Очаквамы да ся извьрше онова, което Вы бѣхме говорили, та после ще почнемъ да работимъ. Безъ извършванієто на това ные неще можемъ да успѣемъ въ дѣлото си, както и да е глѣдайте да ся извьрше нѣкое чудо, па послѣ е по лесно.

Паздравлявамы Вы и сме Ваши № 1 и 2.

П. П. Пріехме и расписката за парытѣ, които Ви бѣхме броили.

Сѫщій

На брата ми пары не му давайте вече

№ 1.

адресъ; чрезъ Господинъ Едринени Бохуръ несима

за Г. Т. С.[1])

Въ

Н. Б. П. А. п. 68, № 9162.

№ 331.

Иллерически до Левски.

Канятъ го да дойде. Събрали се нѣкои пари, които ще му предадатъ.

Почитаемеишійни Г:не

Асланъ дервишъ оглу

Крджелж

Кактовіе обичате по Часнити Комитети да ходите акоби да са е случило даса намирате (да сте дошле) и въ тоизи

[1]) Таньо Стояновъ.

ч ко: желая да са видимъ защото имаме нещо да са р вориме и имаме неколко собрано количество пари да е внесемъ споредъ каквото щеви каже и Приключеното г).

872 іуліи 25 вашъ едномислящій

чрезъ иллерически[1])

8 коли отъ №-р, 4008—4064, десетъ Устава, шестъ жни) писма[2])

Н. Б. П. А. п. 60, № 8065.

№ 332.

Бочукоглу до Левски.[3])

Строги претърсвания следъ убийството на дяконъ Паисия. Да не сега. Гощавка на Тетевенския и мѣстния (Етрополски) мюдюри. щатъ се за Комитетската организация. Противъ плана на Левски за събрание на Вѫтрешната организация. Да се остави за по-подиръ. ль за Македония. Отъ нѣколко села единъ депутатъ.

Брате Асланъ Дервишоглу Кѫрджаллѫ!

Отговаряме са на писмото Ви отъ 26 того месеца и Ви аме, че приѣхме чрѣзъ Иллирически седемь устави, петь кѫжни писма и една расписка срѣщу дадените ни двѣ лири ски. Приѣхме още на шесть коли четиридесеть и осемь писки, които заедно съ уставите и окрѫжните писма ще употрѣбимъ, гдѣто е нужно.

По причина на познатото Ви приключение[3]) ставатъ строги дирвания: заптиета и други шпионе прѣоблечени различно ать по селата, и туку речи, явно говоратъ за ком(ити). Азъ ахъ по сичкитѣ Ч. К. около насъ добрѣ да се пазать.

Прѣди една недѣля дохаждà въ село-то ни Тетевенятъ мюдюринъ. Той ма има и за свой искрененъ приятель а тѣхно мекере, и ми обади, че насѣща нѣщо въ Тетеле. Той ма заджлжи добрѣ да обдирвамь такива работи и ги съобщимь на приличното мѣсто, та да ма наградять

[1]) Писмото е адресувано: За Асланъ Дервишоглу Кѫрджалж въ Златица. Левски бележи: № 3-й, Юлія 28.

[2]) Приписка къмъ писмото.

[3]) Убийството на дякона Паисия въ Орхание.

както трѣбува. При това той ма задѫлжи да ида и въ Тете. венъ за да шпионисамъ тамошните. На 20 того азъ му пра. вихъ въ кѫщата си зияфегъ, на който бѣше дошалъ и ту. кашниятъ мюдюринъ, заедно съ кадията. Отъ разговорите имъ разумѣхъ, че усѣщатъ нѣщо, но неможатъ нищо да уловатъ.

Това бѣше прѣди приключението, а сега по слѣдствие на приключението предирванията сѫ по-строги. За това, нашь брате, всѣко ваше помѫрднување може да е опасно и за народно-то ни дѣло и за Васъ, та вие трѣбува да тѫрпите и да стоите тамъ, гдѣто сте, а работата ни пакъ ще си следва по возможности да вѫрви на напрѣдъ по тоя начинъ до тогава, до когато видимь, че обстоятелствата ни позволатъ за да сме честити да Ви видимь лично. Сѫвѣтувайте колкото можете повѣче, а и Вие сами са пазете и гледайте тайната да не излезне на бѣло, защото втори пѫть мѫчно ще бѫде да поведемь народътъ така, както сме го повели сега.

За депутате дѣто пишете поради горните причини никакъ не е врѣме сега. Ние тѫдѣва и въ кѫщите си не можемъ да правиме приятелски сѫбирания отъ повѣче лица, а камо ли въ едно село да са сѫбиратъ депутати съ непозната цѣлы Довѣрието на работниците ни е добро, всѣкой е благодаренъ отъ распорежданията на Ц. К. Слѣдователно това може да отложи сѫбранието на депутатите за подиръ.

За сега нека посредственно да са вѫршатъ работите и да са гледа за сѫбирането на пари. За мѣстото кѫдѣто трѣбува да стане скупщината, когато го позволатъ обстоятелствата трѣбва да правимь тие разсуждения: Бѫлгарскитѣ села сѫ въ голѣмо подозрѣние, а пакъ въ Турско-Бѫлгарскитѣ е невъзможно.

Ето какво е моето мнѣние за това: като сѫобщимъ и и распространимь работата изъ Македония, то може въ тамошнитѣ страни догдѣто още не са е усѣтило, каквото тѫдѣва, да стане сѫбранието. Вие брате сте опитенъ, но не е злѣ да Ви напомнимь за въ сѣкой случай слѣдующето правило: за сѣка работа, която имаме да извѫршимь, трѣбова по прѣди да прѣмышляваме противното и лошавото, което може да ни сполети отъ страна на неприятелите, а слѣдъ това размышляване да са зимать приличнитѣ мѣрки, щото да отстраняваме това противно и лошаво.

Въ случай, кога стане позволително, да ся сѫбератъ татите, мислимь, че за да се избѣгнать подозрѣнията, о сѫ твѫрдѣ вѫзможни, по-добрѣ ще да е отъ два или комитета по единъ човѣкъ да са проводи, и то хора ни и свѣдущи, а именно представителитѣ.

Иллирически сѫщиятъ неможе да дойде за да ни разви устно нѣкои ваши порѫчания. Но мисля, че ще ся щнемь наскоро.

Здравѣйте.

Ваши едномисленници чрѣзъ Бочукоглу.[1])

гарско 1872 г.
Юлия 29.

Н. Б. II. А. п. 62, № 8590.
Арх. т. I, № 5, стр. 347,

№ 333.

Дервишоглу Мехмедъ Кърджала до Левски.

Не е време да дохожда сега; стоката скѫпа. Съ второ писмо ще се яви да дойде.

Г-не!

Стока-та, коя-то имахте намѣреніе да земете отъ наше ло и прочее . . , не е врѣме за земане сѣга, защо-то е ого скѫпа; а когато стане по-евтина, то ще Ви явимъ съ оро писмо, та дойдѣте да земнете стока; а сѣга си стоите мѣсто, защо-то не я время

При-тія поздравлявамы Вы и Ви желаемъ добъръ успѣхъ прѣдпріятіята Ви:

872 Јул. 29-ый. Вашь

Дервишь-оглу Мехмедъ Кѫрджалѫ[2])

Н. Б. II. А. п. 60, № 8066.

---

[1]) Левски бележи отдолу: Бочукооглу №-ръ 5-й.

[2]) Писмото адресирано: За Господина Асланъ Дервишь-глу Кѫрджалѫ Въ Русчюкъ.

№ 334.

Попътъ отъ Иллерически до Левски.

По-преди дохождалъ, но Левски не го приелъ. Сега иде да земе пълномощно на Бочукоглу за въ Македония. За увѣрение прилага писмото на Бочукоглу отъ 29. VII. 1872 г.

Брате Асланъ Дервишоглу Крджалж,[1])

По преди не пріехте ма. Кажи за че самъ проводенъ за да зема за Бочукоглу полномощіе за въ Македонія но сега ще разберете за истина чрезъ неговото писмо което е проводено до менъ затова вижте и проводете нужните белешки и полномощіето за да са върши работата какъ-то трѣбва.

И віи видите защото неможе да дода пакъ както ми пише а за ваше дохождание никакъ не е време.

(1)872 августъ 1-ий.

Вашъ едномислящій Иллерически.
С. на Н. Ти.[2])
(печатъ)

Н. Б. П. А. п. 62, № 8587.
Арх. т. I, № 2, стр. 343.

№ 335.

Иллерически до Левски.

Попътъ отъ Иллерически не можалъ лично да дойде до Лезски и праща приписката отъ 1 августъ по друго лице.

Баю. Това е до менъ но прочететего чи азъ неможахъ дадода сами при васъ

Илерически
С. На
Н. Ти.
(печатъ)

На Иллерически
въ Стани мака.[3])

Н. Б. П. А. п. 62, № 8587.

[1]) Това писмо е приписка къмъ писмото на Бочукоглу до Иллерически, отъ 29/VII. 1872 г., което следва по-подиръ.
[2]) Смъртъ на нашитѣ тирани.
[3]) Левски бележи къмъ писмото: Иллерически № 6-ий.

№ 336.

Христо Ивановъ Книговезеца до Левски.

За убийството на Василъ Чорбаджи въ Лѣсковецъ. Кои сж арести. Пощата не отправилъ още за Влашко. Да не дохожда за сега.

Брате

За жалостъ заваріхъ големи пріпятствія станали, ето въ Лѣсковецъ; убили Васіля чорбажа и уловиле бай и момчетому и бай Димо исказалъ много мажѐ и мажѐсѐ на инкяръ чи докарали и женитеимъ даги плашатъ но те да искажатъ някого, но німога да са науча точно робно защото човекатниго нема тука дето са учеше въ а едно друго. Бай Маринъ малкия[1]) и тоие запренъ и е и той подъ испітъ строгъ. Научихса тази заранъ чи щели даго усадятъ за 15 годин(ъ) а другите низная, ли валнуванія ставатъ изъ градани, чи работите ще са авятъ. Фарлини и други сатири за нашите чорбаджіи о имъ казоватъ или даса поправятъ или ще ги послеъ съ Василева даръ чи днестъ ще викатъ момчетата. || казватъ, и нази щели да викатъ ужъ, чи низна какво тани като са науча подробно за сичко щати ява. За което длажихъ да работя щеса по забави, защото съ когото да работя, теса затворени. Тозие човѣкъ[2]) нашъ. разіса добре съ нзго и той е наш; по налеимо малку мои го разпитай дати кажи усно какво е станало, за всиможи дати кажи || за удвжтъ. Нисамъ испроводилъ още ита но тези дена щеги испровода, само нашта работа стани за по подире. || нидей дохожда още за насамъ тоти ни пиша нидей шава дани сгрешімъ и припанімъ та въ опасностъ. Ниправедно направиле работа и беза-

[1]) Маринъ Станчевъ, наричанъ малкия Маринъ за различие олѣмия Маринъ (Цонзаръть).
[2]) Носачътъ на това писмо.

конъ селените отъ Л. Явини за нагоре какво е станало точно ако сиса научилъ за нашта работа, и други по нойи акоса станали.

Сбогомъ за сига.

Дели Христемъ Ефенди.[1])

Оранйе Августъ 3 1872

Н. Б. П. А. п. 53, № 8648. Арх. т. I, № 5, стр. 278.

№ 337.

Орханийци до Левски.

Писалъ да му изпратятъ Д. П. за да дойде. Съветватъ да не идва. Отъ Елесъ Джутовъ настоявали Д. Общи да се пази. Особни разпоредби на Тетевенския мюдюринъ. Подозрения. Питани по селата. Ихтияръ Касапъ Хатемъ се сърдилъ, че е забравенъ. Въ Аврамачо Юсофиковъ го чакатъ. За внесената сума отъ дяконъ Паисий.

Г-нъ асланъ дервишъ оглу Кжрджалж!

Попреди бехте-ни писале да проводиме Д. П. да доде-те за тадева, да са направи Собираніе, понеже като-ся прилучиха работите кои-то са вжршиха тадева, опасное заваше-то дохожданіе, закоето сае хортувало и въ Орханіе-то на конака че има комитетъ тадева, както-ни и отъ писаха отъ Елесъ джутовъ да сторимъ аберъ на селимъ мургашъ оглу да са пази, Нашія кетипинъ али ефенди още е запренъ и ся надеями даго пуста-тъ тія дни, По преди мина тетевенскія-тъ мюдюринъ пресъ село-то ни и стори аберъ по селата да идатъ бекчии-те и пандури-те въ мехметъ дервишъ оглу Кжрджалж да дератъ лошави хора ато не ходиха отъ нигдѣ, той излазилъ съ тамошни-те та ходилъ да дири по динки-те барутчий и ся върналъ, А тука думалъ предъ нашія-тъ чорбаджія че подуша нещо изъ горепомената-то село а неможе хване край. Научавамеса чеса пустени шпионе по села-та и хода-тъ различно, та поради тія причини забавихме отговора

[1]) Писмото е адресувано: За Кържала Мустафа Дервишолу въ Лозаряво. На сжщата адресна страница стои отбелязано съ ржката на Левски: Асланоолу Асланъ Търново № 4-й, но Търново е заличено.

Отъ
за
пис
пра
да
кат
ими
ви
тог
ав
на
ви
се
за
ел
||
и
н
С
с
т
ь
е
і

иаръ касапъ хатемци дохождатъ 2-пжти та питатъ: нема да са проводи нищо, ни уставъ ни окржжно и расписки нето нищо, само вестникатъ кои-то имъ и А віе прате-те потрѣбни-те имъ за работаніе вѣщи ги дадемъ че казва-тъ: пари нѣма какъ да сабираме, ма съ какво да уверяваме членове-те, и колко-то пары собрани не знаемъ защо сме ги собирали: и безъ но-е. (писма) нема даги дадемъ и незнаемъ кому, заради ъ отъ пише-те по пространичко какво да праватъ. въ чо іосафиковъ пре много се надеятъ да поидете да ги и-те какво да праватъ и пари иматъ собрани та дано клега некакъ да идете отъ долу презъ непознати-те защо-то презъ тадева е опасно, и ако идете обадете-ни, номоціе-то на Бочукъ оглу || за 2-те лиры т. несме прищъ билетатъ. На №-ро 1-во го бележи и ни го пратете тжствіето ви обадете ни чрезъ кого да са споразумевами кого: отъ вѣстниците-ни единъ е запренъ въ гложене емъ по коя причина, и какъ да лжжемъ онова село. вателно дано Богъ благоволи и врѣмето ни допусти да димъ и разговоримъ устно, защо-то записане нема мас нето хартій. Наше-то свято дѣло вжрви надъ! . . Пини по пространно да са разумеваме по добре.

Единъ отъ наши-те членове М. П.[1]) като сж разговарялъ врѣме съ діакона зелъ отъ него 5-Бѣли меджедіета да обади некому || после като доде діавола пакъ за влаи-те пары, каза ни че далъ тези пары за общинж-тж, и акарахме та са подписа саморжчно че гие далъ. и ти имъ неговата потписка, || сега като поискахме тизи пары й ни казва азъ самъ ги зелъ въ заемъ отъ него, и ако волж щеги дамъ аколи не неги давамъ.

Здравѣй.

Ваши едномисленници Сюлиманъ оглу даудъ съг. и люб.

Съгласіе и любовь Б. Ч. Р. К.

Бжлгарско 1872 августъ 3-ый[2]) (печатъ)

[1]) Маринъ Поповъ. Ср. № 323, стр. 358.

[2]) Адресъ на писмото: За Асланъ Дервишъ оглу Кжрдлж въ Цариградъ. Левски бележи: Сюлюманоглу Даь, №-ръ 7-й.

Нарочно та поздравлявамъ [illegible] вамъ въ уста остачамъ [illegible] за отговоръ вашъ Братъ Г. Хаджи [illegible]

[illegible]ий.

[illegible]

№ 338.

Бочукоглу до Левски.

Пакъ противъ обичаю [illegible] увеличавана досега. [illegible] Слухъ за военно учение. [illegible] съ отрова. Въпросъ за [illegible] Европейска Турция. Ускоряване [illegible] на попа отъ Илиеранска [illegible] домиръ, Кюстендилъ и [illegible] Силистра и Черна вода [illegible] чие и облекчаване [illegible] преводи на военни книги.

1872 Августъ 6-й.

Почитаемий Братя Ме. Дякон. Ка[illegible]!

Потвърдихамъ Ви [illegible] Юлия и Ви повтарамъ и сега, че [illegible] призовавате по днями [illegible] одобри отъ мнозина[illegible] за да бждатъ по-[illegible] много увеличено, а [illegible] сжвсѣмъ слаба.

Отъ само себе [illegible] да бжде; защото [illegible] стенъ и рѣшителенъ [illegible] лице, сжщо така [illegible] Бжлгарскиятъ, [illegible] рѣшителенъ [illegible] само му посочатъ [illegible] народи.

[1]) Дяконъ Паисий.

[illegible]вѣнъ увеличението, има и много нѣща казани отъ [illegible]ра, каквото отъ Общиятъ, друго яче, а на сжбранието [illegible]видатъ сжвсѣмъ друго-яче; така щото щомъ са улови [illegible]една лжжа, то народатъ, твжрдѣ вторачено и внима[illegible]лѣдва и распитува всичко, ще вдигне довѣрието си и [illegible]ината. За това именно е и трѣбвало пазение още отъ [illegible] Но при все това неможемъ да укоримъ Общиятъ [illegible]защото само чрѣзъ тоя способъ той е сполучилъ да [illegible]и народатъ доволно.

[illegible]крху скупщината нѣкa кажемъ и това: сжбрания и ви[illegible]ка депутати ставатъ само заради важни работи; а ние [illegible]ли такива важни работи? — Смѣтките ни биле би [illegible]ако би са минало доволно врѣме, въ което сѣкой [illegible]гъ да бѣше давалъ по нѣколко пжти помощь; ако ли [illegible]ге за нѣкое важно сжобщение, то такова нѣщо е [illegible] по-лесно да стане писменно. Ето причините поради [illegible]за сега свикването на депутати е колкото излишно, [illegible]а и невжзможно. Вашата постжпка е формална, слѣдо[illegible]о справедлива; но формалноститѣ само тогава сж и [illegible]жни, и умѣстни даже и нужни когато ние би са ползу[illegible]ѣть материялна и морална сила на нашата работа, а [illegible]ие нѣмаме ни едната, ни другата, и трѣбува да тжр[illegible]съ приспособяването на формалностите до тогава, до [illegible] спечелимъ тие двѣ сили.

[illegible]слухъ са е раздалъ, като отъ Васъ изрѣчено, че сѣкой [illegible](итетъ) трѣбувало да прати по единъ или по двама мла[illegible]на военно учение. Ако това е истинно, пишете ни неза[illegible], за да знамъ какъ да говора на нашите.

[illegible]За оржжие сжщо така Общий пренесе една пушка, и [illegible]че такива пушки сж са прѣнасвали. Съ това той добрѣ [illegible]; защото отъ една страна ще са туратъ малко пари [illegible]жка, а отъ друга работниците ни щомъ чуятъ нѣщо за [illegible]жжването си, стопляватъ са въ народното дѣло. Азъ [illegible]записвамъ мущерии за такива пушки ония отъ по-сжсто[illegible]ите ни работници, отъ които ще гледаме да зимаме и [illegible]що пей. Това е второ нѣщо, за което незабавно ще ни [illegible]говорите.

[illegible]Убиването на изродите съ пушка става ограничително [illegible]родното ни дѣло, когато ние имаме нужда отъ довѣ-

рието на неприятелите си, та да можемъ да изработимъ по-скоро баремъ пѫрвостепенните си планове. За това добрѣ е убиването за сега да става само тайнимъ образомъ — съ отрова. Но отрова нѣма ли? Това е третий вопросъ, на който ще ни отговорите.

Едно защото народатъ ни веке неможе да тѫрпи и работниците ни не сѫ на миръ, ако имъ не даваме бѣлези за едно скорошно вѫзстание, а друго за да са ускори появението на народната революция, нуждно е да са опредѣли и формата на войнишкото народно облѣкло: какви дрѣхи ще иматъ обикновените ни работници, които ще сѫставлявать пѣхотните планински и полски чети, какви конницата и т. н. Дрѣхите трѣбува добрѣ да са мисли какѫвъ кроежъ трѣбува да иматъ, защото отъ нехниятъ устрашителенъ видъ ние печалимъ и друга сила вѫрху нашите неприятели. Правението на дрѣхите трѣбува да започне още отъ сега, ако искаме да бѫдѫтъ на тѫкмо готови слѣдъ три, четери, или колкото бѫде нужно години. Това е четвѫрти въпросъ.

Петото и най-важното е това: единъ часъ по-скоро пращание на апостоли за распространявание на народната ни цѣль по сичка Европейска Турция. Тогава само и материялните ни срѣдства могатъ да бѫдатъ по-достаточни, и врѣмето на революцията — по-ближно. Забѣлежете добрѣ, че ако отложимъ революцията ни дѫлго врѣме, народътъ ще са обладае отъ равнодушие и студенина, та неще може нищо да са свѫрши.

Ако искаме да са каже, че вѫршимъ работа вѫрвимъ на напрѣдъ, то вмѣсто свиквание на депутати заради едни багатели, съ които да влазимъ въ очи на неприятелите, подобрѣ ще бѫде да са пращатъ хора за да пропагандиратъ и устрояватъ на сѣкадѣ комитете. Работата не е малка, мислете че имате на рѫка да сѫедините и сѫберете цѣлъ Бѫлгарски народъ!

Общиятъ ни каза, че са е срѣщалъ съ попатъ на Илларически, съ когото сѫ говорили, че за поголѣма здравина и напрѣдвание на работите ни и за облечение на грижите Ви, щото да можете да работите по-дѣятелно и по други страни, видѣло са е за прилично да са направятъ нѣкои мѣста срѣдоточия за своите околи, на които да бѫдатъ нагледници и да издаватъ въ името на Централниятъ сичките нужни поста-

ния и пр. Той ми каза, че такѫвъ за околните си щѣлъ де и Бочукоглу. За това нѣщо трѣбува да имаме отъ писменно удобрение, чрѣзъ което става избиранието. избирание ще знаятъ само прѣдсѣдателите, на които Вие ще да обадите. Това като стане по-скоро, пратете нѣколко екземпляра Бѫлгарски гласове, прокламации селянете, поканителни за помощь и нови окрѫжни . Това е шестий вопросъ. Седмото е за отиването ни въ миръ, Кюстендилъ и Криворечна паланка за да се нарѣ- и тамо сигурно работите, като устроимъ общини, пощи, кѫщи и пр. — Седмо питание.

Въ пѫтуването си като прѣдставитель азъ отворихъ Ком. въ Ломъ, Силистра и Черна-Вода. За тая работа исахъ отъ Турно-мѫгурели. Сега Ви повтарамъ, че и тие а трѣбува да са обикалятъ. Направете и тамъ нѣкое оточие, което да работи въ името на Центр. и да Ви гчава въ работита. За тая цѣль избирайте си учени, ни и влиятелни между народатъ и дѣятелни работници. ва само работата ще земе по-голѣмо значение.

Съ осмиятъ си отговоръ кажете ни, що станаха книгите, о трѣбаше да са преведатъ заради военно обучение на отниците ни.

Съ прилично почитание Ви поздравлявамъ и оставамъ въ испѫлнителъ на распоряжданията ви.

Вашъ едномисленникъ Бучукоглу[1])

Н. Б. II. А. п. 62, № 8591.
Арх. т. I, №. 6, стр. 349.

№ 339.

Хасанъ Касанъ до Левски.

Известие за произволнитѣ действия на попа отъ Иллерически. Се-атистически комитетъ. Ходилъ при Левски. Слухове че последния редѣлилъ за свой замѣстникъ Бочукоглу. Недоволство отъ това.

Господине Асланъ Дервишь-олу К!

Прiѣхме уставъ-тъ заедно съ окръжно-то писмо и нѣлко печятны билѣти срещу земание пары за кое-то ся твърде

[1]) Между редоветѣ на свободно поле Левски отбелязалъ едро: 8-й.

възрадвахме, и ся трудимъ да испълняваме законъ-тъ (уставътъ) буквално, до колкото допущатъ обстоятелства-та.

Така сѫщо и работа-та ны върви на добре и нѣмаме спънка отъ никаде, само попа Иллерическы ны прѣчи въ нѣкои работи съ свое-то незапираніе, а само ходи на кѫде-то и нѣ трѣба, а пакъ хора-та отъ махала-та му сѣкы день ся уплакватъ че нѣма кой да имъ попува, а пакъ нѣкои отъ попростыты и неизвестны-ты хора, казватъ попа ходи по села-та да вдига бунтъ. — Той самъ си е съставилъ чястенъ к. подъ названіе Иллеріческы, нъ тамъ има извѣстны и почти за въ работа само 2-3 мина тѣ сѫ и за пощари и за членове и за пощари и за работницы, а по тъзъ причина сѫ пропадали нѣкои писма на съвсѣмъ прости и нѣ извѣстни человѣцы да гы носятъ отъ едно мѣсто за друго; кое-то нѣщо е опасно. А за да си настани човѣцы за членове, той ходи при нѣкои отъ наши-ты членове и гы обѣждава всѣкакъ да ся оставятъ отъ нашій комитъ (комитетъ б. р.) и да ся прѣсъединятъ съ нѣго, та отпосле да ходи Хасанъ Касанъ да ся допитва отъ Иллерическы, и другы такыва като прави само да сѣе несъгласіе, ніе го съвѣтовахме нѣколко пѫти да ся остави отъ тія лоши постѫпкы кои-то може да докаратъ и лошь край, нъ той ся неоставя, зато Вы явымъ да му докажете и да го съвѣтвате и Вы да ся откаже отъ това си намѣреніе, за да не принесе въ мѣсто полза врѣда.

Истина, той ся труди за общо добро, нъ и нія нали за това сме положили всичко-то си стараніе, нъ пакъ трѣба и да прѣпазваме.

Завчяра безъ да сѫ обади нѣкому е дохождалъ при Вазе, и като си доде обажда ны че сте упълномощили Бочюкъ-оглу да е на мѣсто-то Вы, това ако е тъй намъ ны ся види твърде мѫчно.

Здравѣйте!!!

1872 Августъ 8-ый
Въ Б. на П.

Вашь за всѣгда
Хаса Касанъ[1])

Н. Б. II. А. п. 60, № 8069.

[1]) Бележка отъ Левски на гърба на писмото: Хасанъ Касанъ № ръ 10-й.

№ 340.

Сюлюманоглу Даудъ до Левски.

олидаризиратъ се съ Хасанъ-Касанъ противъ попа отъ Иллери- нѣма да приематъ писма съ печата на последния.

Г-нъ асланъ дер. оглу Кѫрджелѫ!

сто че пріхожда-ме пакъ съ настоящетоси писамце да здравимъ братски, и ви испращаме іощъ три писма които доха отъ както излезе пощаринатъ ни за при вазъ, іоще маше докато пратихме и тія. На учихме сѫ за селиме шъ оглу чи утишалъ въ аврамачо Юсофиковъ, единъ го е превелъ отъ елезе джутовъ нататакъ ни обади, тія Вы явявами защо-то Иллерически е въ гулемо поніе и отъ Бѫлгаре и отъ турци вече: кои-то питатъ абе Л. каде токо ходи та ся не прибира тука никога? а пакъ сто нематъ ни членове ни пощаре, по добре е дасѫ съ Хасанъ Касанови-те членове и да работи едното единa-тъ печатъ. Защо-то вече казватъ: Отъ Иллер. и доде писмо съ С. на Н. тиръ[1]), нема даго пріемаме за сме премислиле и ніе да ги не пріимаме поради негопостѫпки, Отъ които може лесно да излезе свято-то-ни на бѣло. Предъ не пріятеля. друго нема како да ви ме и оставямы въ на дежда Ваши єодномисиеници

Силиманоілу даудъ Въ с-іе и люб.
Бѫлгарско 1872 августъ 8-ый
Оса . . Нашія-тъ кѣтипинъ още е запренъ[2])

Н. Б. II. А. п. 60, № 8070.

№ 341.

Анастасъ п. Хиновъ до Левски.[3])

Инсинуации противъ Левски. „Нѣма дума“. Левски седѣлъ по 3 — 4 ци на едно мѣсто и едялъ пари. Ще иде въ Букурещъ при Караа и ще оправи тази работа.

ехъ писмотови и разумѣхъ содержанието му, || глѣдамъ че казвашъ че самъ рекалъ че като неща да бада содруж- ази, то и братми не щелъ бѣлъ да следва въ содру-

[1]) Смърть на нашитѣ тирани.
[2]) Бележка на Левски: Сюлюманоглу Даудъ, №-ръ 11-й.
[3]) Това писмо е безъ дата. Отнася се къмъ началото на есеньта г.

жеството, || іавѝшми че ѝ нему, пишешъ кòлкото заради мѐне || àсамъ казалъ днѐсъ ѝ утре пàкъ казвамъ, че съ лажа рàбота нѐма да варша, кàкто тѝ || à дето казвашъ че самъ рѐкалъ, за братасито лажешъ ѝ лажата когàто ѝ да е ще ѝзлѐзе на іаве, || àзима ѝспратиха зимасъ до тебе нарочно || ѝ ази ѝспратихъ вечерта до тебе човѐкъ че даса срѐшнемъ да са разговòримъ, || à тѝ казвашъ че немашъ време, || ѝ като са срешновашъ съ брàкятами тия та попитале заради мѐне à ти си казалъ че ма билò страхъ да утѝда да са срѐщна съ тѐбе, || èто чэ си лажецъ, || дето, бехъ провòдилъ човѐка дотѐбе та да са вѝдимъ, попитаи го, || той ти казà на дюканаси, акота попѝтатъ вграда ти срещалиса, à ти кажи че стеса срещàли, àзиму, тай казàхъ брате àзи лажа некабола || требова прàво да ѝмъ убàда, || въ ортакламата знàете добрѐ че лажа небѝва, || и сега да казвашъ че самъ бѝлъ рѐкалъ че àсъ като òстàвамъ, че ѝ братми остàва, è тòва ѝ втора лажа, || но ако да бѐше жѝвъ, à.[1]) тосичко щеше да излезе на іàве, || но за напретъ пàкъ нѐма да уставимъ тай, съ д.[2]) кривото требова да го поправимъ || ази съ нѐго ща[3]) утида въ бу.[4]) при к. в.[5]) ѝ ще му расправимъ сѝчко, || нема іàма парѝ, || и да са стой на едно мéсто по 3. 4. месеци ѝ да са іадѐ || знàете добрѐ че и пчилѝте до еднò врéме одаватъ чесъ на бунбаритѣ, а после имъ исичатъ крилéте, като видатъ че само на гото ищатъ да іадатъ || окорéвашъ. д.[6]) но нéмашъ ни еднò прàво. || тòй ти принеси па(ри), а нé тѝнéму. || но знаéшъ че пàкъ сме ния причѝна, || ако дабехме слушàле тѐбé, щеши и доднéсъ да стой на хàна и тай сбòгомъ всѝчки приятели

Сащий.[7])

Н. Б. II. А. п. 102, № 37[а].

[1]) Ангелъ Кънчевъ.
[2]) съ Д. Общи.
[3]) съ Д. Общи.
[4]) Букурещъ.
[5]) Каравелова.
[6]) Димитъръ Общи.
[7]) Писмото е адресувано: За Господ. Маринъ По. Луканов въ Ловечъ, председатель на Ловченския комитетъ, чрезъ кого то и Левски отговаря. Ср. отд. I, писмо № 91, стр. 161.

№ 342.

Анастасъ п. Хиновъ до Левски.

Левски го клеветилъ на братъ му, че се сбира съ лоши хора ражение. Закана.

Пѝшишми че самъ са сбиралъ съ мокар.(?) ѝ саму рапра-ь[1]) нѐкоя си работа, || ази знамъ съ кого хурутувамъ || ази ь питалъ за нѐго отъ градави а тиясами доказали и тоия отъ итѣ содружнице, та за това и ази самса собиралъ съ ɔ, || знаешъ добре чи и ти ми припоручи твой единъ прилъ а после пишешъ на братами, че като несамъ бѝлъ ази тойнъ то съ недостойни хора самса сбѝралъ. || асъ можа раво да ти кажа, че когато ти хоротуватъ устата, то уши-е не дàвали внимание, || ти го припорачвашъ тѝ го укоряшъ, || но молатиса недеими туку стапа на краката, че ща са права едѝнъ патъ и ща та клацна въ челото, || и нама да забравишъ за сегоги,[2])

Н. Б. II. А. п. 107, № 37[б].

№ 343.

Тетевенци до Левски.

Не искатъ да се присъединятъ къмъ Сюлюманоглу Даудъ.

Г-да!

Пытате ны за да ли ще ся присъеденимъ съ Силиманъ – оглу Даудъ, ныя въ заседаніе-то си рѣшихмы да ся приъединимъ на друго мѣсто.

872 7 врія 10-ыи.

Дервишь-оглу Мехмедъ Кжрджелж.

Н. Б. II. А. п. 60, № 8072.

[1]) и съмъ му разправялъ.
[2]) Писано е на кжсче хартия безъ дата, безъ обръщение и адресъ. Покойниятъ Д. Пъшковъ помнѣше ясно тая записка. Въ Нар. Библиотека тя е оставена безъ нумерация и причислена като додатъкъ къмъ предидущето писмо. Сега дветѣ писма получаватъ нумерация: 37-а и 37-б. Тѣ сж различни по тонъ, съдържание и време на произходъ. Намѣреното кжсче хартия говори вече за пламенно раздухана вражда.

№ 344.

Христо Ивановъ Книговезеца до Левски.

Изпратилъ Отецъ Матей Преображенски по изказано желание отъ Левски. Запрещение на заканванията и сатиритѣ. Оплакване противъ чорбаджиитѣ. Или да дойде Левски самъ, или да изпрати Общи. Известие отъ Русе за пушка, щикъ и др. нѣща.

Брате,

Проводихви очката[1]) за когото бехти писали, низная да лиса срештнахти съ него или не; ако нисте са срешнали съ него той е на Троянския манастіръ съ едно момче, и виште таго намерете на мѣстотому. И ви бехтеми писали чищи да додите и забранілі бехти заканванието и сатірі. Явете ни поскоро щели да додите или ни дай хордена[2]), ини проводети чорбаджиски писма печатані за даса закачи да са чистятъ трънито,[3]) || инакъ неварви работата. ви казахти предъ тези лица || и низная какво да права, като те бъркатъ сичко. || работатае много трудна но ще търками, нема какво. || направилесми само разноски нагоре на долу около 400 гр(оша), а отъ нйденисми зели парі. Затова илате вия, иліни проводети общія насамъ, или другиго некого.

въ Асланоолу Асанъ.[4]) Дели Христема-га
1872 Септев. 27

(П. П.) Писахмеви за една пуш. и една сабя отъ касіте данія проводите, ини имами малко парі зети да си купімъ отъ тяхъ, защо-то ніе нужна, отворете ни патъ.

Евяватъ отъ Русе чи ималисте една проводена за вази но нія зная каквае; и сюгіята[5]) на пушката по предишна и тя била въ Русе. Има и други ощи неща се за вази, || проводихти по-напредъ 40 ве. слоб.[6]) и сига ви проваждамъ ищи кусуре. Мачно щавиги проваждамъ като немате хора давиги зіматъ.

Н. Б. II. А. п. 63, № 8643.
Арх. т. I, № 6, стр. 279.

[1]) Отецъ Матей Преображенски (Миткалото).
[2]) Печатъ.
[3]) Да се убиватъ противници на революционното дѣло.
[4]) Търново.
[5]) Сюнгия — щикъ.
[6]) в. Свобода.

№ 345.

Мар. п. Лукановъ до Левски.

Препраща комитетска кореспонденция. Оплаква се отъ липса на помощие, за да знае и да може всичко. Пакана да дойде. Мнение на нѣ членове да не идва.

Г Аслане

Писма пристигнахж завчера, днесь ти гы испращамъ. — тука нема друго що да ти пишж, освень да ти явж чи нашити баджеци цьрвули нема да станатъ. Сичкы ти ся лашили отъ една тупурдія, а по нататъкъ незнаж що ще де. — Сичко на мене облѣгнало, пакъ азъ безъ да знаж ко, и безъ да можж сичко нищо не могж да сторж. Вѣици ти стожтъ у мене, както и другы-ти книгы. Не знаж у и какь да гы распратж. — Тѣ мыслятъ да не дохожшь скоро тука, защото гы е страхъ || а мене ако пыташъ, бы рѣкълъ да додишь да ся споразумѣйми какво и какъ да работимъ.

За сега въ кратко незнамъ какво да ти пишж.

Алилаа Селивли Алилаа Силевли[1])
1872. Октовр. 7.

Н. Б. II. А. п. 69, № 9449.

№ 346.

Любенъ Каравеловъ до Левски.

Отговоръ на писмото и телеграмата на Левски отъ Пловдивъ. Преди инъ месецъ известие за обира. Общи искалъ да мине отвждъ. Послелко — писмо отъ Етрополе за мисията на Т. Пѣевъ, известено едварително по всички частни комитети. Обиколка въ Влашко и пригането му въ Букурешъ. Следъ два дни писма и депеша за залавяне Д. Общи. Подробности по предаването му, известие за арести въ тевенъ, Ловечъ и др. Всичко открито. Пратени въ Влашко турски шпии да ловатъ комити. Кога заминалъ Фердинандъ за отсреща. Левски ещалъ ли се е съ него? Никога не му писалъ да доди (а не както иво се учеше Левски). Трѣбва да дойде до пролѣть.

[1]) Писмото е адресувано: Асланъ Др. Крждяляж. Въ Хасанаа Карловалж. Левски отговаря съ писмо отъ 12. XII. (р. отд. I, № 105, стр. 197).

Баыо Крждала Мустафа!

Писмото ти и телеграмата приехмѣ. Ще ти опиша сега нѣкой и други известия, които приехме презъ тия дни за отсрѣщните работи. Преди единъ месѣцъ приехме едно писмо отъ Т. Магурели, въ което ни извѣстяваха, за обиранието на турската поща подъ предводителството на Общия и се тогава ни пишеха, че общия ще доде при насъ; подиръ малко врѣме, следъ това, приехме друго писмо отъ Т. П.[1]) съ очилата въ което ни извѣстява, че той съ други двама още единъ помакъ и единъ бѫлгаринъ сѫ проводени съ мисия отъ тамошния каймакаминъ за да издиратъ злодѣйцитѣ на това дѣло така сѫщо и дано съ тоя случай да хванатъ нѣкоя комета. Т. П. или Мирчо съ очилата ни разказа, че преди да тръгне съ тая мисия той обявилъ на тамошнитѣ Ч. К. като тръгналъ той ходилъ въ Г. Магурели, Крайово, Бекетъ, Питещъ и др. а най послѣ пристигна и тука, но само съ единиятъ си другарь, бѫлгаринътъ, защото помакътъ нѣмалъ вече пари и тие го испратили до Д. П. въ Т. Магурели, та като са вѫрнатъ да си ходятъ наедно. Тука Мирчо ни разказа за мисията съ която е пратенъ и че планътъ за да се обере пощата билъ скроенъ у него, — но следъ два дни подиръ неговото дохождание приехме писма и депеша въ които ни писаха, че Общиятъ е уловенъ и че ного го е предалъ нѣкои си Стоянъ Шунтовъ, който билъ затворенъ въ тъмницата по сѫмнение и който билъ принуденъ да каже отъ тѣжка мѫка (това говори писмото). Тоя Стоянъ Шунтовъ билъ облѣкалъ Общия съ селски дрѣхи и го билъ испратилъ, но сѣтне наедно съсъ заптиета отиватъ и олавятъ Общия въ нѣкоя си кръчма. Сега за сега Мирчо казва, че Общия билъ главниятъ дѣецъ за да се обере пощата, каква е работата не знаемъ. И въ писмата ни явяваха, че много наши хора отъ Тетевене, Ловечь, София и Орхание сѫ изловени и че почти сичките наши работи са открити, тогава ние ви писахме едно писмо на което сѫдържанието вече знаите.[2]) Мирчо е тука и ще седи до тогава до дѣто не са види каква е работата, единиятъ неговъ другарь, бѫлгари.

[1]) Т. Пѣевъ.

[2]) Сравни писмото на Левски отъ 30 окт. № 97, стр. 182.

нт казва че е отишълъ въ Слатина при нѣкой си свои по-
зн щи, а помакътъ който билъ отишалъ въ Т. М. преми-
на отъ срѣща подиръ като чакалъ нѣколко врѣме друга-
ри си.

ия дни дохаждаха и нѣкои си турци отъ Русчукъ за
кс са говори въ едно писмо отъ Русчукъ, че имале мисия
д криватъ нѣкои си кометети и да зематъ нѣкои личности
о ука, сега тие са заминале за Браила и Галацъ. Ти ни
п ще, че нѣма съ кого да работишъ, фердинандъ замина
о рѣща, трѣба вече да са е срѣщналъ съ тебѣ, той е
д момче.

Ти трѣба да имашъ вече извѣстие за тая работа, ще
ъ какво трѣба да са прави, ще пишешъ и намъ ако си
алъ нѣщо по точно; какъ стои работата и какъвъ редъ
а да са земе за напредъ. Ние никога не сме писале да
ъ, но ако мислишъ, че трѣба да се видишъ съ насъ
оди, но както и да е ако не сега скоро то до пролеть
а да додишъ за да са рѣши нѣщо за започването.[1])

Л. Куручешмелж.

Н. Б. П. А. п. 60, № 7999.
Арх. т. I, № 7, стр. 7.

№ 347.

Любенъ Каравеловъ до Левски.

По залавянето на Д. Общи. Затворницитѣ да се освободятъ съ . Ако турското правителство гледа на работата като на просто обирво да не се предприема нѣщо.

Брате Василе!

Данаилъ ни телеграфира, че са е уловилъ Димитръ заедно момцитѣ си, намерили ся у Димитра 50 хил. гроша.

Турското правителство е затворило, и постоянно затваря тътъ, употребете всичкитѣ си сили за да земете отъ тур-

[1]) Подъ текста въ Нар. Библиотека едча чужда, отъ по-ново време ка е писала дата: 13 Ноември 872 г. Това не е приемливо. смото трѣбва да е писано въ края на октомври.

скытѣ ржце затворницитѣ, защото инакъ ще бѫде всичко предадено.

Здравейте Вашь

1872 окт. 30

Бако Бакаловъ бучуковлу

П. П. Ако Турцитѣ глѣдатъ на тая работа като на хайдушка, то не ще трѣбва да ся нападатъ пѫтницитѣ.

Сѫщий.

Арх. т. I, № 4, стр. 5.

№ 348.

Любенъ Каравеловъ до Левски.

Покана да обяви веднага възстание.

Брате В...

По прѣди ви писахме и подканихме на подвигъ, но нѣкакъ си опипомъ.

Сега ви обаждаме, че обстоятелствата извикватъ безъ друго куражъ от нашата страна и подиганіе на революціята. причините които и ти можишь да познавашь, не ще ме да ти разказваме, а обаждаме ти само, чи трѣба да вьрвишь на бой безъ да губишь ни минута. На сичкитѣ тадѣвашни юнаци са писа и щать да заминать от срѣща. Надѣиме се за помощь и от С. и Ч.

1872
Ноември. 1872

Кара мустафа
Бучугоглу.[1])

Н. Б. II. В. п. I, № 39.
Арх. Обретеновъ.

[1]) Това е оргиналътъ на Каравелового писмо до Левски. То е безъ точна дата и трѣбва да се разбира, че е било отправено отъ Каравелова на 1 ноември. Този оригиналъ се изнамѣри въ най-ново време, откакъ се откупи архива на г. Н. Т. Обретеновъ.

№ 349.

Любенъ Каравеловъ до Левски.

Копие отъ предидущето.

Брате Василе![1])

То прѣди ти писахме и подканяхме на подвигъ, нѣка(къ)
ипомъ. Сега ти обаждаме, че обстоятелства-та извикувать
друго коражъ отъ наша страна и подигание на революпричинитѣ, кои-то и ти можешъ да познавашь, не щемъ
ги расказваме, а обаждаме ти само, че трѣбва да сѫ
на бой безъ да губимь ни минута. На сички-тѣ тадяи юнаци са писа и щѫть да заминать отъ срѣща, и наме са за помощь отъ Сърбія и Черна-гора.

1872
оември. 2-ий [2])

Кара мустафа
Бучукоолу.

Арх. т. I, № 6, стр. 5.

[1]) Притежаваме два преписа отъ писмото на Каравелова: копие съ ржна Д. Хр. Поповъ отъ Т.-Магурели, което е намѣрило Левски въ Българ е било запазено въ Ловченския архивъ; и преписъ отъ сѫщото , извършенъ въ Стара-Загора, и приложенъ къмъ едно писмо до енъ съ наставление да дадатъ отрицателенъ отговоръ Каравелову. зворътъ на Старозагорци до Каравелова, писанъ въ присѫствие на Левски или диктуванъ отъ него заедно съ копието даваме въ ния, V отд. на тома. Трѣбва още да забележимъ,че горнитѣ подроби, изтъкнати още въ Архива на възраждането отъ 1908 г. атъ въ известно противоречие съ обясненията дадени отъ г. Н. Т. етеновъ за историята на оригинала на това писмо (срв. „Проломъ“ 4, 1923). Но липсва ни за сега едно по специално проучване на оса.

[2]) Датата 2 ноември означава, че писмото е копирано на тая . Малко е допустимо, щото Каравеловъ да го е писалъ пакъ на оември и писмото да е успѣло да пропѫтува отъ Букурещъ до Магурели въ сѫщия день.

№ 350.

Н. Ръженковъ до Левски.

Смѣтка за приходи и разходи по пѫтя Сопотъ — Троянъ.

баіо дамъ ты сметка

Колку пари сѫмъ земалъ и що самъ	похарчілъ въ	
сопотъ зехъ две рублй	35:	
за твожтъ конь куга, 4: ока йчймйкъ	3:	
да трѫгнемъ вечертѫ	32:	
на ханджйѫ та за моіѫ конъ	21:	
	11:	
за ліѫпъ[1]) за по пѫтѫ	2:	10
	8:	30
въ іганово дадухтй	4:	
	4:	30
въ троіѫнъ за 100 драмъ захаръ	1:	35
оставатъ	2:	35

Тукашни разноскй

на двата конѫ каіѫръ по 5: гроша	10:	
3: вечера стаіѫ на конетѣ по 10 гр.	30:	
онѫзй сутрйна кога додохъ на два та си кона:	5:	
за закарванієто на едіна конъ	20:	
мой разноскй	8:	
за месо 1-и ока и половина й 50 драмъ	3:	10
Збранниі	76:	10 до

деведе се й единъ остаіѫтъ 14:30 й два гроша й трйсе и петъ пари 2:35: отъ двете рублй

праватъ 17 25

Пращамъ ты гй, а у менъ остава единъ наполеонъ й занего щеда джржа точна сметка.

вашъ Раженковъ

Н. Б. II. А. п. 60, № 8106.

[1]) хлѣбъ.

V.

КОРЕСПОНДЕНЦИЯ МЕЖДУ СЪВРЕМЕНИЦИ

№ 351.

Ст. Хр. Буйновъ до Раковски.

зѣкъ изпратенъ съ препоржка до Тошковича въ Одеса. Самъ тръгва презъ България: Сливенъ, Казанлъкъ, Калоферъ, Пловзарджикъ, София за Бѣлградъ. Подготвя да минатъ момци за въ Бѣлградъ. Други пѫтуватъ презъ Варна, Шуменъ, Търново, пр. Духоветѣ въ България. Състоянието на работитѣ въ империя.

Приятельо!

семиналж-тж неделя отъ 8 того асъ писахъ на кжсо, мванието му неся съмнявами. Днѣсъ безъ да забикаа широко, ще Ви кажа че Вчера испратихме Г-на Бал- Одесса като му дадохме и едно писмо подписано отъ на обществото ни, освѣнъ това и Старіи Х. П. Т. му дно писмо съ което го препоручава Тошковичу за честк. И така снабденъ съ Вашето и тія писма давно отъ нѣщо отъ тамъ (като ся мае тамъ 4. 5. дни) ще спорѣдъ заповѣдьтж Ви въ Ибраила, и после въ Бе-! Азъ пжкъ подиръ 15 дни съ Божія Воля ще мина Сливенъ, Казанлжкъ, Калоф., Пловд., Пазард., Софія и нѣколко дѣна ще съмъ при Вазы, а други ще минатъ Варна, Шуменъ, Търново, рухчукъ, и пр. съ еднж дума та ся почна дѣломъ а не само словомъ, тачи каквото даде![1]) Отъ Сливенъ ми пишатъ, че сичко сж нарѣдили, тъ само да мина отъ тамъ, за да ся извѣстятъ по точно о черная сждбж! не оставя да ся споразумѣе человѣкъ

[1]) Липсватъ ни данни дали Буйновъ на пѫть отъ Калоферъ за въ, не се е отбилъ и въ Карлово. Така бихме добили възможа посочимъ конкретно, по кои пѫтища Левски влиза въ контактъ тацията, предприета отъ Раковски. Както е известено, пролѣтьта младиятъ Левски открадна коня на вуйча си Архимандритъ и отъ Карлово, за да влѣзе въ легията на великия революционеръ, на презъ сжщата година въ Бѣлградъ.

съ писмо) и така не подиръ много ще Вы укружятъ най малко 10. млади и рѣшителни! . . .

Всѣки е зарязалъ рѣлигиозній въпросъ, и е съгласенъ на рѣшеніето Вы, това Вы го казвамъ искренно, даже и старите съ четири очи глѣдатъ такова нѣщо! . . . и съ уста твърдѣ много обѣщаватъ, и добри надѣжи ны давати нъ врѣмято ще покаже сичко! . . .

Бай Раковски! какво добро ся учаква отъ такова правителство като турското, когато глѣдаме че отъ качването на новій султанъ работитѣ отиватъ злѣ! Той щомъ ся качи преселеніето ся появи въ отечеството ны! Извади каймета съ които съблече сиромасите, и отъ това монедата вмѣсто да слѣзе отъ дѣнь на дѣнь ся качва преди два дни (въ понделникъ) бѣше лирата 198½ а днѣска я слушаме 230. гр. и то само името лира ся слуша а да дадешъ и 240 гр. няма лира, Какво станаха убо толкова злато и срѣбро? на пашите въ санджцитѣ и . . . а народа нека ся радва че дръжи кайме догдѣ най послѣ излезе Царска Висока заповѣдь! че кайме калпъ търъ и тогава съ него ондесъ алманж. тачи отъ това размишлявайте положеніето на Турція, нъ отъ друга странж е за насъ много добрѣ, пословицата дума, че на кучето кога приближи смьртьтж то отива да пикае на овчарската тояга, и той го убива.

Нѣма защо да Ви продлъжавами, нъ ся задоволявами като Ви кажа, че народа . . . както тука, така и по вънъ, е твърдѣ разпаленъ, послѣдователи доволно. Азъ ще чакамъ отговора на това ми писмо, за да нѣма нѣщо да ми забѣлежите, и щомъ го пріема ще тръгна, както и другите за опредѣленитѣ мѣста, на конецъ като Ви братски поздравя оставащ за всѣгда Вашъ искренній

Ц. Градъ 15. 9/мврія 1861.

Ст. Хр. Буйновъ

Вътре претворените писма ми остави Г-нъ Бълк. да Ви ги притвора. Нарочно Ви поздравлява обществото.

Н. Б. II. А. п. 85, № 7057.
Арх. Раковски

№ 352.

Раковски до Българския народъ.

ізивъ за възстание. Турското царство е на пропадане. Примѣръ
на илие отъ турска страна е дългата борба въ Черна-Гора и
Хе зина. Трѣбва единъ всеобщъ и силенъ ударъ отъ българска страна
Ев е разположена да ни съдействува.

1-го Августа 1862.

Мили братя Българи?

ѣреме дойде вѣкы и ные да съкрушимъ тяжко то иго
ни ши тѣ мжчители невѣрны Турцы? Що е нашъ животъ
в за безчестьно робство? Не е ли всегдашна тяшка тя-
г коѭ милж добринж имаме подъ това люто османско
в. -ніе? Подобрѣ, братья, една сладка маломинутна за сво-
б смьрть, а нѣ дьлговѣченъ рабски животъ подъ тыя без-
ч ѣчны Турски мжкы!

Ставайте, братья, на оржжие мало и голѣмо за нашж
т илж свободж и независимость! Турско то царство вѣкы
г ідва. Тии сж вѣкы изгубили военныи духъ, тии сж ся
і въ разслабж и разкошность, тии сж исиромашели и
зли; нѣмжтъ вѣкы срьбро и злато; тѣхно то число срав-
ньно съ насъ е ничтожно; тии не могжть въ еднж нуждж
ьсрѣдоточиѭть на едно мѣсто значително число воинства.
тѣръ да бжде намъ Ерцеговската и Черногорската война,
ищо не могжтъ да сториѭтъ толкова време! Що стоиме
ари! За когы чѣкаме? Европа и цѣлъ просвѣщенъ свѣтъ
расположены да съдѣйствувжтъ за нашж тж свободж, нъ
ба ные да почнимъ и да покажимъ чи сме въистинж дони за свободж. Трѣбва да покажимъ чи въ нашы тѣ жили
іеще старо Българска юнашка кръвь и чи мжчителитѣ
ж иж съвсѣмъ испили! Турци сами проповѣджть іавно пае си и готвиѭть ся отъ пьрвы ударъ да бѣгжть въ Азиіж.

Единъ всеобщы и силенъ ударъ ще реши нашж тж
внж бждущность кату разгони и истрѣби мрьсны тѣ крьвы мусулманы отъ нашытѣ прѣдѣли! До когы, братя, вѣкы
търпимъ безчестие, грабительства, убійства и тяжкы угняыя отъ Турскж тж звѣрскж невѣрность? Ето вамъ Балскы полуостровъ въ огьнь запаленъ. Наши тѣ Единородни

и Единовѣрни братя и съсѣди, сички на орѫжие храборно и побѣдносно биѫть, сѣкѫть и трѣбѫть общыя неприятѣль, старъ крьвникъ турчинъ? Може ли да бѫди и за насъ по добро друго благо врѣміе отъ това? Нека никой не мысли чи свободѫ ся добыва безъ кръвь и безъ скѫпоцѣннѫ жьртвѫ! Нека никой не чѣка отъ другиго да го освободи. Наша та свобода отъ насъ зависы! Нека всѣки запиши дълбоко въ сърце то си за святѫ възторгнѫ рѣчь — свобода или смьртъ и съ пламенъ мечь да вьрвы въ бойно то поле подъ знамяна на непобѣдимыя Българскы Львъ; а Божа всесилна дѣсница намъ ще помогни![1])

Народный войвода
Г. С. Раковскый.

Изъ Миналото — подъ редакцията на П. С. Кършовски кн. I, № 39, стр. 203.
Н. Б. II. А. п. 87.1 № 7771 а. б.

№ 353.

Отецъ Мартирия до Райно Поповичъ.

Първообразъ на плана на Левски за апостолство въ България съ цель за всенародно възстание.

Априлъ 14 1867 година

2. 17. 1. 19. 6, 17.1. 9. 24. 15, 5. 1. 11. 1. 76. 25, 14. 1. 2. 12. 4. 1. 17. 18. 11. 10. 1, 11. 15. 13. 9. 19. 6. 19. 5. 1. 16. 1. 8. 10, 14. 1. 3. 17. 6. 13. 6. 19. 15, 24. 6. 11. 20. 4. 1. 19. 15, 5. 1. 18. 19. 1. 14. 1. 19, 18. 6. 11. 1. 5. 6, 9. 8. 3. 6. 5. 14. 1. 7, 19. 15. 9. 8. 10, 16. 12. 1. 14, 1. 8. 4. 15, 9. 13. 1. 13, 9, 5. 1. 2. 1. 5. 13. 6. 18. 15. 4. 12. 1. 18. 14. 9. 18. 1. 18. 10. 24. 11. 10. 19. 6, 14. 1. 25. 10, 18. 15. 18. 6. 5. 9, 5. 17. 20. 4, 15, 6. 2. 10. 3. 1, 9, 5. 1. 13. 9, 10. 1. 3. 9. 19. 6, 16. 15. 18. 11. 17. 15, 8. 1. 25. 19. 15. 19. 15, 26. 6, 5. 1. 9. 8. 12. 6. 8, 1, 2. 15. 12. 4. 1. 17. 10. 1,
13. 1. 17. 19. 9. 6, 16. 17. 15. 16. 15. 3. 5. 14 11, 20, 2. 6. 12. 4. 17. 1. 5.

Дешифрирано това гласи:

Брате Райчо да кажишъ на Български-т комитет да па авремето че кугато да станѫтъ секѫде извѣднажъ тоизи пл азъ го имамъ и да бѫдими съгласни съ сичкити наши ст и друго не бива и да ми явите по скоро защото ще да и: к у Болгария.[1])

Мартие Проповдник у Белград.[2])

Н. Б. II. А. п. 60, № 9281.

[1]) Мисъльта на Раковски бѣше да поведе своитѣ легионери, между които е и Левски, като голѣма чета презъ сръбската граница, да хване Балкана и да разбунтува цѣла България съ сборенъ центъръ Търново. Разочарованието дойде по външни политически причини и планътъ се осуети. Тази несполука и зависимость отъ каприза на външнитѣ въздействия, повторени и по-подиръ, за които Левски не веднажъ спомену̀ва въ своитѣ писма, образуватъ непосрѣдствения източникъ, като ни даватъ и фактическата база за онова преобразование въ метода на революционната борба, което съставлява сѫщина за голѣмото име на Апостола въ недавнашната ни политическа история.

№ 354.

Н. М. Тошковъ до Хр. Георгиевъ.

Споразумение между старитѣ и Тошковъ въ Букурещъ. Плана Тошковъ за дейность въ Одеса. Предлага да се изпратятъ Букурещъ двама делегати въ Сърбия и трима въ Петербургъ по ническото дѣло Г. Грамадовъ се готви да дойде въ Влашко. разноски на Раковски.

Одесса 20-ій Априлій 1867.

Г-дине Хр. Георгіевъ
Бюкарестъ

До поздравленіе-то си за праздникъ.тъ на Христ. воскре- азъ присоединѣвамъ искреннѫ признателность за добро-ріеманіе, което имахте добринѫ.тѫ да ми направите въ арестъ, гдѣто, благодареніе на вашѫ.тѫ рекомандація, бѣхъ радушно пріетъ отъ наши.тѣ тамъ съотечественици. Дотѣзи азъ трѣба да приложа че не остава друго, освенъ я старайме щото общото дѣло, което сме прѣдпріели да

[1]) Адресъ на писмото: Господару Търговцу плоешкому чу Поповичу. Въ Плоещъ.

[2]) Върху личността на този малко нѣщо анормаленъ калугеръ, ично предаденъ на сръбската по онова време държавна политика, бележката на Панайоть Хитовъ къмъ едно отъ следващитѣ писма.

върви въ желаемій.тъ напрѣдокъ. Това много зависи отъ васъ, защото, до-колко-то азъ проумѣхъ, вый, достойно ся радвате на голѣмо довѣріе отъ стърнѫ на наши-тѣ съотечественници.

Слѣдъ пристигнуваніе-то си тука, азъ не намѣрихъ удобно време за да съобща на наши-тѣ съотечественници тука порученіе-то съ което бѣхъ натоваренъ. Това ще направя днесъ утрѣ, и ще ся трудя усърдно да ги убѣда да за пріемѫтъ дѣятелно участіе въ съдрѫжество.то което сми устроили. Съ слѣдующе.то си же ще прибързамъ да ви дамъ отчетъ заедно съ вноскѫ срещу стойность.тѫ на акціи.тѣ които сполуча да намѣста.

Днесъ има да ви помоля само да отберете отъ нашій.тѣ тамо лица достойни и способни, отъ които двѣ да ся испратѫтъ по съдружеско.то, разумѣвасе, дѣло, въ Сърбія, и други три лица въ голѣмій.тъ нашъ градъ П. Отъ тамъ може да ся чака голѣма добринѫ за общото дѣло.

На посторонни.тѣ обаче помощи ніи трѣбва да глѣдами, като на нѣщо второстепенно. Наши.тѣ собственни старанія и енергически-тѣ ни мѣрки трѣбва да държѫтъ първо.то мѣсто. Само тѫй можемъ да достигнемъ добъръ резюлтатъ. Минута.та е благопріятна; обстоятельства.та са за насъ; сега е прочее време.то да докажемъ на свѣтъ-тъ чи и ній ни спимъ.[1])

Г. Грамадовъ достигна днесъ у Градъ-тъ ни, и скоро ще дойде у Градъ-тъ ви. Той ще ви съобщи много интересни работи.

Притварямъ ви тука вносете 864 отъ 50 срещо 11 спар тлии у Лондонъ 2/Md които продайте и отъ стойность.тѫ имъ удържете.

Крем. 75 които платихте за смѫ. леи Г. Раковскому, а усталитѣ нека стоѫтъ у васъ до вторѫ моѫ заповѣдь.

При тія ви поздравлѣвамъ братски и сърдечно и съмъ ви усърдній пріятель

Н. М. Тошковъ

Изъ частния арх. на Ив. Ев. Гешевъ.

[1]) Инициатива за втората легия въ 1867 г. въ Бѣлградъ.

№ 355.

Н. М. Тошковъ до Хр. Георгиевъ.

Избранъ комитетъ въ Одеса. Ще влѣзе въ сношение съ славянобщества въ Москва и Петербургъ. Да се прибави особенъ членъ проекта, за съюзъ съ Сърбия — гарантиране взаимно довѣрие.

Одесса 24-ій, Априлій 1867.

Господине,

Въ послѣдня.то си писмо отъ 20-ій на текущій.тъ, азъ я обѣщахъ за нѣкои подробности, относително до дѣйія.та на тукашно.то ни Общество по общо.то ни дѣло.

На 21-ій Април. свыкахъ всички.тѣ българи които тука ѣятъ, познакомихъ ги съ работи.тѣ които тамъ са въръ, и имъ показахъ нуждѫ-тѫ да вземѫтъ живо участіе това дѣло.

Какъто трѣбваше да чаками, тѣ не скрыха съчувствые.то къмъ него, и, въ испълненіе на обѣщаніе.то, което тамъ дадохъ, избрася комитетъ отъ 7 души, натоваряни да ражтъ, съ всички.тѣ завысящи отъ него способи, по об-.то дѣло.

Тойзи комитетъ скоро ще влѣзи въ сношеніе съобще-а.та въ Петербургъ и въ Москвѫ, на които ще проси поржкѫ.тѫ отъ матеріальнѫ и нравственнѫ стърнѫ. Отго-ои.тѣ имъ на время ще ви ся съобщѫтъ.

Днесъ, 24 Априлій, спорѣдъ съгласіе.то ми, надѣвамъ да ся сѫ отправѣли нашитѣ депутате въ Сърбіа за да ѫществѫтъ станало.то прѣдначертаніе. Нѣмамъ нужда ви казвамъ, чи не трѣбва да допустнете никакво отлаганіе, що.то работа.та и удобство.то на минутѫ.тѫ не търпи отланіе.

Въ проектъ.тъ за съюзъ-тъ ни съ Сърб. правителство, ѣбва, по наше.то мнѣніе, да ся прибави още едно условіе, което отсѫствіе.то живо ся чувствува. Въ новій.тъ пунктъ ѣбва да ся кажи, чи никое отъ договоревающи.тѣ страни, ѣма право да направи никакъвъ договоръ, безъ съгласіе.то удобреніето на другѫ.тѫ.

Съ това ся привардвами отъ случайнѫ вреднѫ възожность.

Съ молбѫ да ми давате потрѣбни.тѣ извѣстія, върху работитѣ които тамъ сѧ вършѫтъ, извѣстія които ще рѫководѫтъ дѣйствіе-то на тукашній-тъ комитетъ азъ ви поздравѣвамъ и съмъ вы съотечественикъ

Н. М. Тошковъ

До Г. Г. Членоветѣ
на Настоятельство-то
у Букарестъ

Изъ частния арх. на Ив. Ев. Гешевъ.

№ 356.

Данаилъ Хр. Поповъ до Тайния Ц. комитетъ.

Очаква да му се прати устава на Комитета. Успѣлъ вече да го прочете у нѣкои българи, членове на сѫдилището въ Т.-Магурели. Почти явно събиране помощи за преминаване на бунтовна чета въ България. Не било споредъ устава, но нѣмали кой да имъ изясни, да се освѣтлятъ.

Т. Мѫгурелле 10 Маіа 1867

Г-да И. П. Грудовъ

Въ Букурещѫ[1])

Состава[2]) или (начина) ради созаклетници-те когото щехте да ми провождате до днес не сам приел, причината непознавам. Тук прочетох у Г-на Маноли Василиу него(въ) состав || виждам ватре чи все кой созаклетник ще има разноски-те си за отивание и вращание негово за тас година || но напротив гледам чи тук гдето има не колко души очакват благополучно време за да минат (Бог дя им е на помощ) но чувам как Г-нъ И. Бунеско президентина от трибунала и Г-нъ М. Василиу искат іавно да соберат помощ за тех(:) пари барут || умоляват разни персони[3]) и то вервам че не е дозволено. Вище че им дайте точни изіасненіа-та как да сдедват него составъ. Г-нъ Маноли го приел от Александри от Г-нъ

[1]) Сложенъ европейски шифръ съ латиница.
[2]) Устава на Тайния Централенъ комитетъ.
[3]) Въпросътъ е за четата на Филипъ Тотя.

В пановича; — Безъ друго като Ви поздравлявамъ очак-
ві отговоръ-тъ Ви и съмъ Вашъ съотечественникъ.[1])

Д. Хр. Попов

Л ко има нещо ново
п ано моліа ви про-
в е ни.

Сѫщій.

Изъ архива на Ц. Т. комитетъ.

№ 357.

Хр. Георгиевъ до Н. М. Тошковъ.

Да не бързатъ, дѫкато упълномощенитѣ отъ Букурещъ не се нятъ съ Михаилъ, Сръбски князъ. Предлаганата прибавка къмъ та за съюзъ съ Сърбия се зема въ внимание. Найденъ Геровъ, билъ въ Букурещъ, ще дойде и въ Одеса.

Букурещь 2.ій Маій 1,867.

Господіе!

Братското ваше отъ 24. изходящаго не малко нѫ удоли кьту видюхмы чи нашыте въ Градътъ вы Съотеченицы съ благодареніе удобриха и пріеха да участвувать проіектатъ койту въ Личното ны срещаные изработихмы становленіе на едно Народно Съдружество.

Избраниты ви Настоятелы сѫ умолявать да пустѫпуватъ рожно, да не бързатъ въ това важно предпріятіе, догдѣ сѧ Срѣщнатъ нашыти уполномощны Съ Г. Г. Миша, отъ дата на когото завыси не само нашето Сполучваніе, но ы и възпаленіето на нашыти братя да Съучаствуватъ съ омнитѣ капиталы, То не ще закъсніей, и щомъ са свърши ви сѫ прати человѣкъ, да вы съобщы всичку точно, съ споразумѣйтіе за начинатъ съ когото да позовѣте съутницыти.

Предлагаематѫ вы прибавка за въ ословыята сѫ взе въ бележка и бѫдете спокойны всичко що сѫ касае за общата иза ще сѫ Стараемъ да Стане.

[1]) Писмото е дешифрирано отъ г. Люб. Петровъ, пазитель въ хивния отдѣлъ при Народната библиотека въ София.

Г-нъ Н. Геровъ подиръ нѣкой день ще мине презъ Градътъ вы той ща вы изясны за всичку точно.

Отъ Странж на всичкитѣ къту вж братски поздравя Оставамъ вашъ Съотечественникъ

Дѣловодителътъ:
А. Михайловъ

До Г. Г. Членове на настоятелството.
Въ Одесса.

Изъ частния арх. на Ив. Ев. Гешевъ

№ 358.

Н. М. Тошковъ до Хр. Георгиевъ.

Отложили изпращането на Г. Грамадовъ. Очаквали Найденъ Геровъ и Евлоги Георгиевъ да стигнатъ въ Одеса. Да бързатъ съ депутацията въ Сърбия. Кесяковъ е въ Цариградъ и чака по-нататъшни решения. По-благоприятни условия за независима българска дейность въ Букурещъ, отколкато въ Одеса. Обстоятелствата благоприятни.

Одесса 15/27 Маій 1867.

Г-дине Христо Георгіевъ

у Бюкарестъ

Пріятелско. то ви отъ 2 на текущій.тъ пріехъ и прочетохъ съ удовольствіе. Споредъ желаніе. то ви, тръгнуваніе.то на Г. Грамадовъ за градъ.тъ ви ся отложи до пристигнуваніе.то на Г. Геровъ, когото очаквами, заедно съ братъ Ви Г. Евлогія, въ Одессж.

Отъ насъ тука нищо още ново и интересно. Отговоръть на писма.та които распратихми не сми още пріели. Ако ни доставжтъ нѣщо ново нѣма да отпусна за да ви го придамъ. До тогива, ній чаками отъ васъ писмо за да видимъ какво свършихте тамъ, гдѣто щѣхте да изпращате нарочно человѣци. Това извѣстіе го чаками съ голѣмо нетърпеніе, защото отъ сполукж-тж ни въ това дѣло може да ся чака голѣма добринж за общото предпріятіе.

Г. Кисаковъ ся намира още въ Цариградъ. Той се намира въ выжидательно положеніе. Той е готовъ да тръгне на първо повыкваніе тамъ гдѣто е нужно присжствіе.то му и гдѣто ся нуждажтъ за услуги.тѣ му.

ля ви горѣщо, както Васъ. тжй и дружинж.тж, да ся
ста е усърдно да повдигате напрѣдъ, колко.то е възможно,
нац жж работж. Вій сте турѣни въ такова условіе и ся на-
ми въ такова положеніе, щото отъ ваше.то работеніе може
да чака несомнѣнно сполука. Наше.то тука положеніе е
съ ленно различно. Ній не можемъ да направимъ онова
ко ы желали, и което вій отъ тамо можите да направите.
Пр ичко това, ній нѣма никогажъ да откажемъ разновид-
но и съдѣйствіе. Обстоятелства.та ся благопріятни. Настро-
ен на умове.тѣ е превосходно; желаніе.то е голѣмо да
вз ъ всички.тѣ участіе въ съдружество.то ни. Такива ся
мс частни отъ вьрѣдъ извѣстія. Осѣща се само нужда.та
дс даджтъ распорежданія.та отъ стърнж на оніе които ще
уп ѣвжтъ дѣла.та на прѣдпріетія.та. Трѣбва да ся не до-
п : да замине въ бездѣйствіе това лѣто. Защо.то всичко
ш кде загубено за наше.то прѣдпріятие.

Въ надѣжда за нашійтъ отговоръ, азъ ви увѣрѣвамъ за
г ю.то почитаніе съ което съмъ

вашъ пріятель
Н. М. Тошковъ.

Изъ частния арх. на Ив. Ев. Гешевъ.

№ 359.

Панайотъ Хитовъ до Н. Балкански.

Парични затруднения да се подготви четата на х. Димитра. Панъ Хитовъ не можалъ да дойде въ Букурещъ, това ще направи о по-късно, сега ще прати вѣренъ свой човѣкъ. Въ противовесъ правданието на старцитѣ, че му дали много пари отъ лани за чедава точна смѣтка. Приходъ и разходъ презъ похода по Балкана момцитѣ му въ легията. Дата на тръгването за въ България и на тигането въ Сърбия.

31 мартъ 1868 год.

Любезни куме!

Писмо·то ти отъ 7 марта 1868 пріехъ и разумѣхъ що пишешь.

Отъ предишните ти писма предвиждахъ и азъ, че тжй излѣзе онова, за коіето ми бѣлѣжешь сега особенно. чь·та ми іе тука за двѣс-тѣ тѣхъ момци,[1]) които не ти іе

[1]) Четата на х. Димитъръ и Ст. Караджа.

било възможно да ги приготвишь. Нѣка за това да не ти іе мжчно никакъ, защо-то вече зематъ се по-добри мѣрки за общата ни работа, коіато се надѣиж по таіж причина да се поправи и нейниж-тъ вървежъ да упокои и сградва сѣкиго отъ насъ. И това сичко трѣба да стане сега — твърдѣ скоро защо-то закжснѣвані-е — недай Боже — много лесно може да тури насъ въ по-люта злочестина. Жалъ ма іе, че не можихъ до сега да дойдж самъ на Букурещъ, и тиіе дни на-дали ще ми прилегне да дойдж. Нъ бжди увѣренъ, че, ако азъ не дойдж самичъкъ, непрѣменно щж проводиж подиръ нѣкой и. други день свой вѣренъ и достоинъ застжпникъ до градъ-тъ ви за тосъ часъ, а подирѣ може да ази да дойдж — споредъ както стане по-голѣма потрѣба.

Колкото за онова, дѣто ти казали старци-тѣ,[1]) че ми давали доста пари, ето излагамъ ти щото ми сж дали:

1) Проводили сж ми	50	
2) Ти си ми проводилъ по г. Теохара.	25	лири турски
3) Отъ г. Шопова пріехъ	10	лири турски
4) „ „ „	10	наполеона
5) Отъ сърбско-то правителство	65 1/2	
Сички-те правиіж турски пари	11690 гр.	

Ти-е пари, разумѣва се, приіемвалъ съмъ отъ іесеніесь насамъ, т. іе. отъ какъ съмъ се върнжлъ съ момци-те отъ Балканъ-тъ въ Сърбиж до сега. А ето що съмъ разнесълъ:

1) Разноски-те въ походъ-тъ на чети-те отъ тръгваніе-то ни (28 Априла 1867) въ планина-та до стигваніе-то ни въ Сърбиж (20 августа 1867) 6055 гр. 3/4 пар.

2) Отъ іесенесь насамъ разнесалъ самъ особно подиръ момци-те ни, които встжпвахж въ войска-та,[2]) слѣджіжща-та сума 5559 гр. 3/4 пар.

3) И за себе си разноска отъ іесенесь насамъ 3000 гр.

Съсъ отвъдни-те на іедно ставать 14615 гр. 1/2

Ти знаіешь, че онасъ пролѣтъ за приготвеніе пріехме 180 лири турски, и смѣтката отъ отъ онжсь зима іе у Тебе,

[1]) Отъ Добродетелната дружина.
[2]) Легията отъ 1867—68 год., дето е Левски.

сега това сичко и пресмѣтни, за да видишъ и упо-
истенно-то положение на сичката смѣтка. Само
сега недумай нищо върху това, ами потавай се за
ни, ако подирѣ стане нужда, ще разгледаме сичка-та
основателно, върху коіето имамь на ржка сички-те
ни доказателства. Нѣмай за това никаква грижа, само
добрѣ и това писмо и недѣй го показва никому.
оздравлявамъ Та братски, така и сичка-та ти любезна
іиж.

Твой побратимъ

панаіот хитув[1])

Н. Б. II. А. п. 61, № 8177.

№ 360.

Гр. Д. Начовичъ до Хр. Георгиевъ.

іа пжть за Бѣлградъ съ мисия по сждбата на Легията. Положена Филипъ Тотя. Българинъ, сждия въ Т.-Магурели. Противникъ ната политика.

Крайова 7 Априлій 1868

Господине Хр. Георгіевъ у Букурещъ.

Надявамъ ся да сте пріели писмо-то ми отъ 1. тек. което іхъ писалъ отъ Александрія и ви го бяхъ испроводилъ ецеписъ презъ Г-на Хр. х. Костова. Въ това писмо ви разказалъ подробно всичко що бяхъ направилъ въ сандрія, върху предметъ-тъ както и за работи-ти на

На тржгнуваніе то си ся срешнахъ пакъ съ Тотя и отъ тванія-та ми можахъ да ся убѣдя чи той наистина ще въ Българско ако намѣри средства и чи главна-та при-на това е дѣто той няма средства за препитаніе-то си. Увѣренъ сжмъ обаче че Г-нъ Репановичъ ще сполучи ездѣйствува въ Александрія да не му ся дава никаква по-ь за минуване то му.

[1]) Само приподписано отъ П. Хитовъ.

Въ Турно Мѫгорели главната моя длѫжность както и на пріятелите ми Тома и Янко бѣше да убѣдя тамошнити наши единородци за злощастія та които ще произлезатъ отъ безвременно-то минуваніе на чети ти. Азъ говорихъ за това особено съ Г-на Ганъ Бунеска който бѣше предимално президентинъ на Трибунала а сега е адвокатинъ. Този Българинъ патриотъ има голямо влияніе въ Турно както предъ граждани-ти тѫй и предъ тамошно-то началство, и той ся убѣди чи не е още време да минатъ чети и чи е много зло ако не ся работи задружно и отъ хора умни и опитни и е противенъ на претенцій-ти на Войводи-ти; той ми ся обѣща да дѣйствува съ всички ти си сили за да ся въспре минуваніе то на чети-ти и въ нужда да употреби правителственна сила.

Непрестанни-ти дѫждове не ни позволяватъ никакъ да слѣдвами скоро пѫтуваніе-то си за това едвамъ вчера престигнахми тука ако и да смятахми за вчера да бѫдимъ вече въ Бѣлградъ.

Азъ тука ся срешнахъ съ Г-на Петръ Дянковъ и му разказахъ подробно всичко-то което ми бяхте заповядали да имъ говоря. Г-нъ Кѫнчо Теодоровъ отсѫствува отъ градъ-тъ.

Тукашни-ти Българи ся оплакватъ отъ багабонти Българи, които ся казватъ че отиватъ въ Бѣлградъ (испроводени отъ Букурещъ) или ся вращатъ за работа въ Букурещъ (проводени нарочно отъ Бѣлградъ) и имъ искатъ пари и ги псуватъ ако не имъ даватъ. Помногото отъ тяхъ вмѣсто да си слѣдватъ пѫтя оставали по крѫчми-ти или отивали по селата и проповѣдвали разни вредителни лѫжіе. Ный имъ казахми да не даватъ никому нито една пара ако не го лично познаватъ за добръ и честенъ. Тука сварихме двама, които ся вращаха отъ Бѣлградъ, направили ся болни и продаватъ кадри; двама, отъ които най да не ся надява человѣкъ да направятъ това. Тѣ ни казаха някои шаралопи за тамошнити ученици и които сѫ толкозъ непріятни щото не смея да ви ги съобща преди да идемъ да ся научимъ за точность-та имъ и които вярвамъ чи сѫ лѫжіе както и всички-ти други които подобни-ти имъ пръскатъ по свѣтъ-тъ.

Пріемнете, моля ви, увѣреніе-то за моята преданность

Гр. Д. Начовичъ

Изъ частния арх. на Ив. Ев. Гешевъ.

№ 361.

Гр. Д. Начевичъ до Хр. Георгиевъ.

С ... въ Крайова съ предварително напустнали частитѣ си ле-
...ионери Бѣлградъ. Тревожни сведения за състоянието на работитѣ
...въ Лег

Бѣлградъ, 14-ій Априлій 1868.

Господине Иванъ Парвановъ.[1])

...мнивамъ Ви, писмата си отъ 1. и 7. тек. които ся
надяв да сте временно пріели чрезъ Господина Х. х. К.
Въ п днито си ви казвахъ чи ся срещнахъ въ Крайова съ
нѣко отъ тукашни-те военни ученици, които си были вре-
менн ли оставката,[2]) и които ми дадоха най-печални-ти но-
вини тѣхни-ти събратія въ Бѣлградъ: азъ ви казахъ то-
газъ това извѣстіе може да бѫди лѫжовно. По злощастіе
обач ато престигнахъ тука ся увѣрихъ чи всичко было
исти и чи работата е много серіозна, даже и опасна. Всич
ки-т ници, разярени до най-високъ степенъ, си дали остав-
ка-т че пріематъ нито да имъ ся предложи да ся възвър-
нат ... това тѣхно решеніе.

..., споредъ тяхъ, главни-ти причини които сѫ ги дока-
рал отчаяніе и които сѫ имъ отнели всяко довѣріе:
гначало, казватъ тѣ, ный бяхми добря, учахми ся ре-
дов апредвами; наши-ти учители (офицери) ни обичаха и
ный ... бяхми крайно предадени. Слѣдъ нѣколко време обаче,
изв ...кдъ, въ растояніе на единъ часъ, книги, маси, мастил-
ниц ...олови, всичко ся задигна, учители-ти ся пропѫдиха,
доб ...и серженти и началници ся махнаха и вмѣсто тѣхъ ни
тур истински тирани; а намъ ни казаха чи онова което
бях научили е доволно, чи стига да направимъ малко прак-
тик да станимъ достоини за офицери и ни туриха този
час ... сръбски-ти части дѣто ни наложиха строги дѫлж-
ност да чистимъ незнамъ що, да ходимъ цѣлъ день подиръ
роп ...-ти, ипроч. ипроч. работи отъ които ный нямахми ни-

Хр. Георгиевъ.

[2]) Нѣкои отъ нашитѣ легионери въ Бѣлградъ се видѣли принудени
де изоставятъ легията, преди тя да бѫде разпустната съ заповѣдь
от ...бското правителство.

каква полза, и дѣто си губяхми всичко-то време. Отъ това ный проумявами чи Сърбити не бяха задоволни дѣто ный ся учахми добря и напредвахми.

„Послѣ три мѣсеца, казватъ момци-ти, училището ни, като поискаха старити, ся пакъ въстанови, но не като напредъ; и тиранство-то като не преставаши, като ни все принуждаваха да вардимъ стража, да вардимъ робяти, да сечемъ и да носимъ дърва ипроч. ный неможехми да си слѣдвами науки-ти. Отдруга страна запирванія-та, попьржни-ти, неправдити, руганія-та съ народность-та ни ся умножаваха отъ день на день; като чи нарочно ся правеше всичко това, съ цѣль да ни принудятъ да си излезимъ.

„Отъ комитетъ-тъ дохождаха Г-нъ Христо, Г-нъ Киселски Г-нъ Колони и енергически настояваха да ся поправи това; Правителство-то имъ ся обѣщаваше да направи всичко но ето до днесъ нищо не ся е наредило, но напротивъ отъ день на день по зло става. Ный загубихми довѣріе-то кѫмъ тукашното Началство и за силата на комитетъ-тъ и нещемъ вече да стоимъ тука ако щѫтъ и да ни позлатятъ, ный предпочитами смьрть-та нежели да робувами подъ Сърби-ти“.

Разумява ся чи азъ уборювахъ всички-ти точки на оплакванія-та имъ: представлявахъ имъ страданія-та като не толкозъ тѣжки колко-то тѣ мислятъ; увѣрявахъ ги за искренность-та на тукашно-то правителство; отдавахъ недостаткити на неспоразумѣніе-то и ги увѣрявахъ чи въ бѫдуще всичко ще ся поправи. Всички-ти мои говорянія обаче неможатъ нито да имъ повьрнатъ загубеното довѣріе, нито да ги убедятъ за поправяніе-то на училището, съ една дума ярость-та имъ затъпила разумъ-тъ имъ.

Главна-та причина дѣто докарала ненадейно избухваніе-то на тѣхна-та ярость и причинила общо-то даваніе на оставка-та имъ е слѣдоющета:

Ученици-ти, за работа или безъ работа, ходили при Г-на Мустакова. Единъ день Г-нъ Мустаковъ вижда самъ съ очите си единъ сърбски Солдатинъ до врата-таму, туренъ (отъ кого?) да глѣда и да забелязва кои ученици ходятъ при Г-нъ Мустакова и онезъ които ходили този день при него ся наказали съ затворъ за нѣколко дена. Други нѣколко ученици като виждатъ това поговорили помеждуси да си дадатъ оставка-та и шпіонити които ги чули извѣстили тутакси на командирина.

Този н … бавя да свика всички-ти ученици на редъ и да ги пита е … цѣ кои сѫ онезъ които искатъ да си излѣзатъ. Ученц … ся умѫлчели отначало, но командирина като захвана… налъ … мъ крящи, да ги заплашва съ стрелени, съ бой, тѣ изведн … престѫпили всички-ти и си искали оставка-та. Това като … тъ командирина заповядалъ имъ да дадатъ писменъ рапор … а причинити които ги накарватъ на тѫзи постѫпка. Учени … и излогватъ тогизъ писменно до Министръ-тъ всички-ти … ни незадоволствія и свьршуватъ чи подъ никакѫвъ начин … ; няма да пріематъ да останатъ за напредъ.

безъ … истръ-тъ, безъ да вземе никакви укротителни мѣрки, израз … даде вниманіе на желаніята които комитетъ-тъ бѣше ніе-то … въ писмото си № 11 за поправяніе-то на състоя… инте … като чи е той това чакалъ, отбира 9 момчета, най… на т … тни-ти и които сѫ ся най-старали за въздържаніе-то … о завѣденіе, и като ги на хуква добря имъ заповядва да о … тъ Бѣлградъ въ 24 часа.

… ната на тези момчета сѫ слѣдоющи-ти: Петръ Ме… шайк … Иванъ Кѫршовски, Михаилъ Танасовъ, Василъ Ивазъ … ста Ефтимовъ, Иванъ Мѫнзовъ, Янко Ванковъ, Тома Пан … въ и неговия братъ Петръ. Моля ви да забележите имен … на Янка и Тома които сѫ помежду испѫдени-ти още пред … ; да престигнатъ тука, защото ный пѫтувахми заедно. Отъ … ; ви можите да заключите колко справедливо сѫ и дру … испѫдени.

… гити ученици, като виждатъ каква строгость употре… бяв … ивителство-то противъ испѫдени-ти и ги принудява, като … га вапоръ, да преминатъ въ Австрія отъ дѣто можатъ да … оводятъ въ Турско (казватъ тѣ), ся разлютяватъ до едн … въображаема степенъ; тѣ си наистина загубили разум … .

… то испѫжда тези, Министръ-тъ заповядва да испѫж… дат … лко по малко и други-ти Българи.

… ъ престигнахъ тука токмо на този пунктъ когито вечъ гор … елязанни-ти испѫдени ученици щяха да тръгватъ и не … ихъ време да ида да ся представя на Г-на Николича, да … дамъ ваше-то писмо и да го моля да употреби всички-ти … ожни и прилични средства за угасяваніе-то на този по … , който не само чи уничтожява всички-ти планове за Ю … ивянство-то но и отцѣпва до дѫлго време двата народа.

Г-нъ Николичъ ми одрѣза изведнажъ всички-ти надѣжди; той ми каза открито чи тряба да ся осѫдятъ всички-ти Българи и чи няма да ся пріематъ други освенъ онезъ които ся покоряватъ съ всичка-та точность на военна-та дисциплина. Това мя много очуди отъ страна-та на единъ Югославянинъ толкозъ искренъ и ревностенъ; азъ мисля чи щеше да бѫде по-добро ако той бѣше малко отстѫпилъ за полза на обща-та Идея.

Г-нъ Николичъ ми каза и слѣдоющи-ти думи:

„Отначало Гърци-ти ни казаха чи и ный неще да можемъ нищо да направимъ съ Българи-ти; но чи е по-добря да ги поделимъ. Ный като съжелявахми вашия злощастенъ народъ, не ся склонихми да робува той вечно ту подъ единъ ту подъ други народъ; но ся отговорихми на Гърци-ти чи ни ще имъ покажимъ какво можимъ всичко да направимъ съ Българи-ти. Днесъ обаче, ный виждами че Гърци-ти сѫ имали право."

Знамъ че ще ся зачудити на тези думи, защото тѣ и меня много наскърбиха но ви моля да бѫдите увѣрени че това сѫ неговити точни думи, които ни той каза като ся вращахми отъ Министерство-то, жалъ ни е само чи неможа да ви опиша и начинъ-тъ съ когото ги той каза за да имъ проумѣе-те по-добря важность-та.

Азъ ходихъ послѣ съ Г-на Мустакова при военния Министръ за да молимъ и него да вземе нуждни-ти мѣрки за укротяваніе-то на ученици-ти. Негови-ти думи ни показаха чи той не е зелъ въ никакво вниманіе исканія-та на комитетъ-тъ въ писмото № 11. И той ни дади сѫщия отговоръ чи е решенъ да испѫди всички-ти ученици; „азъ „искамъ да имамъ войници съвършенно покорни и „подчинени на военни-ти закони и никакъ не пріемамъ„ хора които да ся занимаватъ съ вѣстници „и съ политика.„ Ный го помолихми да испѫди сержантинъ-тъ които прави голѣми злоупотребенія противъ ученици-ти, но безъ да сполучимъ. Всичкото което ный сполучихми въ тази наша пьрва визита бѣше да ся пріематъ пакъ назадъ Янко и Тома за да останатъ при онезъ ученици които бы ся покорили на закони-ти и останатъ занапредъ; невероятное обаче, чи ще ся намѣрятъ таквезъ ученици които да останатъ подъ таквезъ условія.

Ный като вицяхми отъ една страна постоянство-то на всечки-ти ученици да си излезатъ и отъ друга страна посто-

янс
и д
дис
по-
гар
да
ги-
сля
ня
уче

пѫ
ду
ни
щ
ни
мн
тр
вс
си
ни
ц
п
д
е
г

о на Министерство-то да не взема укротителни мѣрки
ка да ги испѫди ако не ся съвършенно подчинятъ на
ината и изнамѣрихме за добро да дадемъ имената на
глави-ти отпомежду ученици-ти, които подбуждатъ други на постоянство, на Министръ-тъ и да го молимъ
кди по-пьрво тяхъ за да можимъ да уговоримъ друа влезатъ въ здравия разумъ; въ сѫщото време ида дѣйствувами и предъ министръ-тъ за да направи
отстѫпванія, които би улеснили нашѫ-тѫ мисия предъ
и-ти.

оже да ви е криво като сме предложижи да ся из-
по-твьрдоглави-ти, които не разбиратъ никакъ отъ
Нашето споразуменіе бѣше наистинна да не ся пуща
отъ тяхъ, но ный трябаше да изберемъ отъ двѣ зло-
по-малко-то вмѣсто да ся испѫдятъ всички-ти учеый помислихми да подѣйствувами да ся задържатъ по-
о отъ тѣхъ ако е возможно. Може да мислите чи е
о да ся употреби военна сила за да ся задържатъ
-ти въ училището. Правителството никога не ся бы
ило на то но въ противенъ случай, въ яростьта си учее ся бы защищавали до смьртъ; сами-те тѣхни офизасвидѣтелствуватъ за това, и то бы повече повредило
аніе-то на обща-та цѣль. Никой други начинъ освенъ
на-та неможи да ся употреби съ тяхъ; а добрина-та не
акъ пріета отъ началници-ти както и отъ Министрътъ.
ва всичкити разумни тукашни хора неудобряватъ тази
пка на правителство-то.

Ный мислимъ чи за сега отъ тука е вечъ всичко свьр-
; ный няма обаче да пристанимъ да ся стараимъ до поенъ часъ за поправленіе-то на това положеніе, ный ще
ребимъ сички-ти средства които имами на ржка за да
жимъ отъ една страна ученици-ти а отъ друга да
мъ някои отстѫпки отъ правителството. Ный ви молимъ
е, въ сѫщо-то време, да вземите тамо, колкото по-скоро
зможно, всички-ти мѣрки които ще намѣрите за добри
да ся предварятъ злощастія-та които отчаяніе-то на
войници бы ги възбудило да направятъ; ный незнадали познавате какви работи сѫ тези человѣци въ състода направятъ!

Вы ми бяхте говорили единъ день за едно сѫщо военно училище въ Россія и Г-нъ Колони (казватъ ученици-ти) като исповядалъ самъ чи е добря упознялъ какво отъ тукашното правителство нямало вечъ никаква надѣжда, имъ ся былъ обѣщалъ да издѣйствува до въскресеніе да ся въстанови на другомѣсто едно сѫщо завѣденіе дѣто тѣ ще ся примѣстятъ. Това неще да бѫде никакъ зля.

Това е днешното положеніе на работа-та; ный сме увѣрени че ви и особено Г-нъ Колони, който е самъ видялъ началото на тѣхно-то размѫтваніе, ще познайте лесно важностьта на това злощастіе и ще вземите предварително мѣрки. Колкото отъ наша страна ный всякакъ ще ся старайми да задържимъ тука по-голѣма-та часть отъ учениците, поне привременно; не можимъ обаче да ви дадемъ никакво увѣреніе чи ще сполучимъ желаніе-то си а най-много като виждами колко е присърце на тукашни-тѣ да съдѣйствуватъ и да отстѫпятъ нещичко за постигваніе-то на това укротяваніе.

Пріемнете Г-да уѣреніе-то за моята
безкрайна преданность

Гр. Д. Начовичъ

Моля ви като пріемете отъ Болградъ 20 (лири австрийски б. р.) за Тома Пантелеевъ дѣто сѫ били съ грешка проодѣн, да ми ги проводите до мѧня презъ Г-на Иорданъ Поповичъ ако немапрезъ другадѣ.

сѫщій

Изъ частния арх. на Ив. Ев. Гешевъ

№ 362.

Гр. Д. Начевичъ до Христо Георгиевъ.

Какво е станало последнитѣ два дни 15 и 16 априлъ съ легионеритѣ. Намѣрението на военния министъръ да отстрани всички легионери следъ като предварително е изпѫдилъ нѣколко. Въ проектъ за безусловно подчинение. Застѫпването на италиянския консулъ. Радостьта на австрийския и турския консули. Предварителни писмени искания на Комитета на Старитѣ отъ Букурещъ, за да се излѣзе отъ трудното

положение Посещение на Начевичъ при военния министъръ. Отказъ по
първа чка: да се извадятъ българскитѣ легионери изъ разнитѣ военни
сръбс істи и да се образува единенъ български легионъ. Обещание на
минис да се образуватъ два класа за военно преподаване: за учени
и неу легионери. Противъ желанието на Комитета да опредѣли ме-
сечна та на легионеритѣ. За сръбския командиръ. Нежелание на
легис тѣ да останатъ въ легията. Решението за тѣлесно наказание.
Случа съ десеттѣ души. Моралътъ на легионеритѣ. Безъ патрио-
тизмъ ови да се обърнатъ за помощь къмъ австрийския консулъ.
Опас отъ завръщането имъ въ Влашко. Да се вематъ мѣрки тамъ
чрез шкото началство. За мисията на Ристича въ Европа.

Бѣлградъ, 16 Априлій 1868.

осподине Иване Парвановъ[1]) у Букурещъ.

дад помнивамъ ви писмо то си отъ 14 текущ. което пре-
гор на тукашното руско консулато да ви ся изпрати си-
нат въ което ви бяхъ описалъ подробно положеніе то
обı ни-ти наши работи. Съ настоящето си ида да ви съ-
сичко що е станало отъ вчера насамъ.

ни вѣстихъ ви по кой начинъ ся испѫдиха пърбити уче-
ки какво министерството има намѣреніе да испѫди всич-
вс ито не ся безусловно покоряватъ. Това ся разчу на
ра Ѣ изъ градъ-тъ и по разумни ти человѣци ся много
сл зили за тази постѫпка на правителство-то. Азъ имахъ
ре да ся запозная и да ся разговарямъ съ человѣци отъ
уб заниманія и ся убѣдихъ чи тѣ по-добря чувствоватъ
вл вени-ти слѣдствія на тази постѫпка отъ колкото
-та.

м ези слухове сѫ ся тѫй сѫщо разпространилы и по-
т заступници-ти на странни-ти сили защото вчера су-
р италіянския консулъ, който ся види да е благонамѣ-
в заизбавленіе-то на въсточни-ти христіяни, ходилъ при
к министръ да му извѣсти чи австрийскія и турския
г пи неможатъ да си изражатъ радость-та за тази тямъ
ь а случка Дядо Цеко като научилъ това отъ самия ми-
ъ и като го видялъ умисленъ доди да ми извѣсти тозъ
Азъ като чухъ това незабавихъ врѣме да ида при Ми-
ътъ да опитамъ дано някакси духъ-тъ имъ да ся е обѫр-

[1]) Хр. Георгиевъ.

налъ и дано можа да откача някои отстѫпки; и наистина азъ намѣрихъ Министрътъ по разположенъ отъ пьрвенъ и му предложихъ всички-ти точки които комитетътъ бѣше писменно искалъ.

За събиранието на всички-ти Българи на едно мѣсто, той ми отговори чи нѣмали такава голяма казарма която да можи да ги побере всички-ти; сиречъ нищо за най важнѫтѫ точкѫ.

За преподаваніе-то той ми ся обѣща да раздѣли ученици-ти на два класа за учени и неучени.

Той извади тази чета отъ управленіе-то но военния началникъ я поставилъ подъ свой особенъ надзоръ като й променилъ и названіе-то (у ч е б н а ч е т а вмѣсто с р е л я ч к а ч е т а).

Той никакъ неудобрява намѣреніето на комитетътъ да дава на войници-ти особена плата.

Министрътъ ми ся обѣща да махни сержантина на войници-ти отъ когото тѣ много страдали; но командиринъ-тъ, който е иоще по лошавъ остава се сѫщия, а то не е маловажно, защото тогазь никаква поправка не е възможна. Този человѣкъ е лудъ, той е ученъ въ предметъ-тъ си, но няма никакѫвъ тактъ. Два дена наредъ му говорихми съ Г-на Стоянова за начинътъ по когото той тряба да ся отнася съ Българи-ти, но послѣ толкозь разправи ный съжалость съзряхми че той нито най-малко-то не е проумялъ. Този человѣкъ не е друго освенъ една машина за строга военна дисциплина. Тука има и други офицери които сѫ наистина образованни и учени хора, по злощастіе обаче не щѫтъ да отбератъ едного отъ тяхъ за ученици-ти.

Тези сѫ отстѫпки-ти които направи военния министръ, и както виждате то е нула, но щели да можатъ и тѣ да ся турятъ въ дѣйствіе отъ человѣци, които никакъ не проумяватъ цѣль-та която комитетъ-тъ гони? това е питаніе-то. Колкого за ученици-ти които ся ный надявами да останатъ като ся поправи наредбата, до днесъ още никакво съобщиніе не сме пріели отъ тяхъ; тѣ още постоянствуватъ на пьрвото си решеніе — да си излѣзатъ, и само когито ся започне увожданіе то на преобразуванія-та — ако това стани някоги — тогазъ само ще можи да ся упознаи навѣрно ако има някоя надѣжда.

пос
по-
се
ос
из
по
ка
ул
бс
та
ии
в(
с
р
н
п
и
с
б

ізахъ ви по горя чи тукашни-ти управители които ся
ни надъ наши-ти нямать никакѫвъ тактъ и развалятъ
о отъ колкото имъ иди одрѫки да поправятъ; ето що
ии вчера:

реди два мѣсеца 10 души отъ чети-ти си были дали
ита и като до сега не пріели никакѫвъ отговоръ тѣ
и чи няма вече да излязватъ на упражненіе; тази тѣхна
ка е вредителна и безумна но началникъ-тъ имъ ни-
е постѫпилъ по-разумно. Той изважда цялъ регимент ъ
на сила тези Българи и имъ ударя по единъ добръ
ги пуща въ градъ-тъ. Тези бити ти като излязватъ отъ
отиватъ право при други ти Българчета и плачешкомъ
азказватъ всичко. Вы проумѣвате слѣдствіе то на това:
и ти ученици решили да ся защищаватъ задружно до
ь и да не оставятъ да ся бутни никой. Когито тѣ
заряли това въ огѫня си дошло имъ наредба чи който
покорява за напредъ ще ся наказва телесно; тази глупостѫпка ги още по много отвьрдила въ решеніе то
и работата е въ лошо положеніе. По вечето момчета
столюбиви и предпочитатъ да ся острелятъ нежели да ги
предъ единъ цялъ регимент ъ като волове (казватъ тѣ.)
Подобни безрасѫдни постѫпки имъ отнематъ всичко до-
; тѣ ся виждатъ като въ опасность турени и тогазъ
никакво съмненіе чи тѣ ще постоянствуватъ да искатъ
и излезатъ. Когито обнасянието на началници-ти имъ е
емъ противоположно на увѣренія-та които имъ ный да-
няма съмненіе чи тези размѫтени глази да не вярватъ
назъ и да подозряватъ даже и нашѫтѫ искренность и
ѫтѫ честность.

За излязваніе тѣ помногото нямать никакви дрехи и нито
пара. Тѣ искатъ отъ насъ и застрашаватъ да идатъ да
тъ отъ австрійскиятъ консулъ. Това е жално, но ный като
аме нищо на рѫка неможимъ да имъ дадемъ нищо безъ
ето дозволеніе. Но тези техни думи ви показватъ какви
тези хора, колко струва тѣхния патріотизъмъ; тѣ въспріатъ да станатъ предатели, шпіони!! отъ таквези хора малка
ѣжда.

Всичката нашѫ грижѫ е за тѣхното отиваніе въ Влашко
о тѣ можатъ да направятъ голѣми пакости; за това ный
бѫрзувами да ви извѣстимъ да вземете нуждни-ти мѣрки

или сами или чрезъ тамошното началство. Най-добро е да сѫ употрѣби сила противъ тези хора защото тѣ отъ убѣжденіе неотбиратъ и ако тѣ имаха малко свясъ въ главѫтѫ си тѣ щяха да потърпятъ още едно кѫсо време докѫтъ ся вематъ мѣрки-ти които Г-нъ Колони имъ ся былъ обѣщалъ. Грешката обаче, както ви раказахъ по-горя, не е изключително тяхна; малко добра воля отъ други-ти можеше всичко да поправи.

Можи да сте ся вечъ извѣстили Г-нъ Ристичъ тръгна за въ Европа. Споредъ официални-ти вѣстници той отивалъ при дворовити да иска оничтоженіе-то на сѫдебни-ти права на представители-ти на тези сили: мѫлви ся обаче чи при тази той ималъ и някаква си съвсемъ друга политическа мисія. Колко сѫ вѣрни тези слухови, които ся говорятъ отъ достоуважяеми хора, то ный незнаимъ; считами ся обаче задлжжни да ви ги съобщимъ.

Пріемнете, молимъ ви, увѣреніе-то за моята безкрайна преданность.

Гр. Д. Начовичъ.

Изъ частния арх. на Ив. Ев. Гешевъ.

№ 363.

Момци четници до войводата Панайотъ Хитовъ.

Другаритѣ на Левски отъ четата въ 1867 г. следъ пръсване на Легията, търсятъ помощь отъ войводата си. Колко отъ тѣхъ и кои сѫ се присъединили къмъ х. Димитъръ. „Шпиони на сръбското правителство". Преследвания и арести въ Влашко. Да останатъ ли въ Влашко, или да се върнатъ въ Бѣлградъ при него. Филипъ Тотя дирятъ да го арестуватъ.

1868 лѣто Јулія 16 Букурещъ

Г(-нъ) Панаіотъ Хитовъ.

Пьрво идеми да ви поздравиме какъ сме живу и здраву и молимъ все вишніи за ваше здравіе.

Втору писмото ніе задругу само дависа явиме, въ какво состояніе са намираме дчесъ и какъ Г. х. Димитъръ и Караджата коджа ибріямъ и други що са пріишле отъ Сьрбія всички, и са набиратъ до двесте итріиси 230 души отъ нази; ланski са пріишле 4. стефанъ, аликочъ, тулчаліята и дрянов-

ски ніе други що сме останали овдѣ направихани ачи сме
бил ички сосъ тѣбя и филипъ шпиони подкупницы отъ
сьр то правитѣлство и ни направиха които останаха отъ
х. , трува страна накараха да ни запиратъ ката день по
ком ; Но сега ви се молимъ да ни явите каква рабута да
раб ъ защо нѣмаме никаква помощъ отъ нійде, тука ли
да ѣмъ или тамо при тѣбя. да ни са отговоритѣ по скору
зац а намѣрваме днѣсъ въ Букурещъ до тридесять душы но
ка: ѣдатъ ачіе такава рабутата зафатиха дасе отъ чаиватъ,
но имви да ни са отговоритѣ ако има нѣкоя народна цѣль
да рабуты пратѣтени отговоръ, за да додиме тамо или
за юски да ни спомогнатъ. и тай оставамѣ ніе твой за
от ъ, асъ а муджа(?)

іванъ Костадинувичъ, Кръстю Поповичъ Каршовскій [1])

М Лабъчевић, Танасъ Грозювъ Трандафилъ Андрѣвичъ,
С: , Петкувъ, Петку Ибишъ, дяду Курти, Дянку, Иванъ
Ф е, Иванъ Черногорчи, и прочіе.

І да знаешъ какъ диратъ отъ Правитѣлството Филѣпъ,
за не замине . . . .

І за отговоръ ще да пріемнемъ отъ канцѣларіята
сі ка съ име на Милана Лабчувичъ . .

а ь: Да получи на Г-ну Панаіотъ Хитіовъ воивода.

въ Беуграду

Н. Б. II. А. п. 67, № 8924.

№ 364.

Ив. Кършовски до П. Хитовъ.

Връща се отъ Русия, дето забѣгналъ отъ гоненията на влашката ия. Известие за успѣхитѣ на х. Димитра.

Галацъ 1868 г. Августъ 20-ій.

Господ. Панаіоте!

Днѣсь пристигнахъ съ русскія парапловъ изъ Одесса, о бѣхъ отишьлъ кога-то ни лувяха въ Влашко, и бѣхъ

[2]) Кръстю Кършовски е братъ на Ив. Кършовски. Билъ е въ г. въ четата на П. Хитовъ. Поминалъ се въ Варненско 1901 год.

единъ цѣлъ мѣсяцъ. Вчера вечьръ часа по 9 трьгнахъ отъ тамъ.

Имате нарочно поздравленіе отъ Г-(нъ) Н. М. Тошкова, той чулъ че сте дошле въ Влашко, и азъ за това побьрзахъ да дода, да ся разговориме за всичко. Колко-то за сега нищо немогѫ вы говори защо-то . . . побьрзай и си доди ако нѣмашъ работа.

Поздравленіе и до всички пріятелье!

Научих ся че сте были слаби; за това трѣба да си промѣните въздѫха (хавата).

Като нѣмамъ друго що да вы пишѫ, освѣнь да вы ся похвалѫ: че чернія хайверъ[1]) къмъ насъ има добра цѣна; чьрвенія[2]) пакъ напротывъ отъ день на день не само, нъ и отъ минутъ на минутъ сваля се.

Сбогомъ! и добро видѣніе! Дано Богъ по-скоро ни сбере,

Вашъ покорны за сѣкоги

Иванъ П. Х. Кѫршовскы.

Н. Б. II. А. п. 67, № 8950.
Арх. т. I, № 1, стр. 464.

№ 365.

Гр. Д. Начовичъ до Панайотъ Хитовъ.

Много възстанници къмъ Сливенъ и Габрово. Надежда П. Хитовъ да събере дружина за пролѣть. Левски заминалъ отъ Браила къмъ Галацъ. Спънки въ дѣлото отъ страна на приятелитѣ на Русия (Стария Комитетъ). За запирането на Касабовъ, Ф. Тотю и Сапуновъ. Опасность за П. Хитовъ да влѣзе сѫщо въ затвора, ако се яви въ Романия.

Букурещъ, 4 Септем(ври) 1868.

Господине Панайоте Хитовъ
у Бѣлградъ.

Надѣвамъ ся да сте пріели писмо-то ми отъ 29 прошлаго и да сте проумѣли какве ся станали тукашни-ти българи; и сега не ща да ви повтарямъ описаніе-то имъ.

[1]) Българскитѣ възстаници въ Балкана подъ воеводството на Хаджи Димитъръ и Стефанъ Караджа.
[2]) Турцитѣ.

Б инъ-тъ отъ Гюргево беши дошелъ тука и азъ мо-
жахъ разговоря подробно за наша-та работа: той е на
всичко ненъ и ся надявя да може да направи нящо. Пре-
ключва зи едно писмо отъ него на Гърски, въ което ще
видиш и ви подканва да испращате стока[1]), защото той
вярва мало много стока, около Сливенъ Габрово и про-
ч(ие). го вярватъ тука сички-ти. Азъ се надявамъ да сте
сѫ на и ви до сега точно за тазъ работа и чи ще ся вла-
дате к го разсѫдите да е по-добро, и ся надявамъ да
остави а великъ-день да режите зелки-ти защото тогисъ
мисир ъ сѫ слатки съ армея.

Р чулъ Василя[1]) на Брайла и докатъ да му телегра-
фирам ой заминалъ за на доло затова мисля да слеза тези
дни к о Галацъ да го търся за давидимъ да захванимъ
пуста ѣбота която отъ сега посреща спѫнки въ дядови
Иванс хора, и ми ся струва чи няма да измѫти пилце.
Азъ п ще ся зарадвамъ ако добія отъ васъ някое писамце
презъ ой пріятель въ Брайла, за да ми кажите тамошни-ти
работ вашето мнѣніе, защото сѫмъ останалъ саминъ по
межд пкозъ Арнаути и ще подлудея.

бовъ е у Пушкаріята и Славейковъ е въ заптіе-то,
Тотю апуновъ на Полиціята и проч(ие). Ако обичашъ за-
повяд ука да ся повидимъ презъ пармаклѫкъ-тъ.

ги новини нямамъ.

Вашъ усердній пріятель Г. Д. Вторановъ.

П.) Поздравете дяда Цека и всички-ти пріятели заедно
и Г-) оста.

Н. Б. II. А. п. 67, № 9021.
Арх. т. I, № 2, стр. 438.

— —

ѣзстаници.
левски.

№ 366.

Хр. Марковъ до П. Хитовъ.

Момци на пѫть за Сърбия. Върнати отъ Турно-Северинъ. Настаняватъ се по господари. Затворени: Василъ отъ Калоферъ. Затворенъ е Ф. Тотю—отъ една недѣля арестуванъ въ Букурещъ. Левски затворенъ нѣколко дни, но пустнатъ поради раната му (отъ операцията). Случки въ Видинъ и Ломъ. Караджата живъ още.

Поздравленіе

Панаоьтъ Хитовъ

Въ Бѣль градъ.

Прехождамъ съ кратко си писмо дава поздравя идазнаити каквосми живо и здраво.

и второви изивявамъ какво като престигнахми на турно северинъ и вьрнаха назатъ моите другаре въ краьова. но ази минахъ като маринеръ и никой нима попита занищо, но другарите отъ краьова отиватъ завъ радуевицъ и двоицата заминуватъ на калафатъ и дохождатъ на радуевицъ а илія остава у радуевиць доде намери време да премини на груево. но като дохожда единъ маавринъ иги превиква да ги попита каквиса хора идаимъ прегледа палочіте и като ги прегледа иниги одобрява иги прибира при себе си но момчетата оставатъ подъ гаранція на Г. Т. и какво ще стане за после нікой нізнае.

но ази като минахъ иотивамъ за пашуле на мушіата и намерихъ тамо желеска и негови другари двоица но жилеско остава за въ пашуле при Г. Т. но ніе дохождаме на краьова защото е опасно край граніцата и момчетата са настаняватъ на господари.

и новинити дето слушами и человеци които са дошле отъ турско казватъ защо въ Бьлгаріа сѫществува онова което чуваме чрезъ вестніціти и казватъ требва да вервами сраженіата които сме чували. и друго поново като са воуражаватъ неколко българи съ василя калоферицъ който беше въ четата ти улавя влашкото правителство и ги притваря. и за тотеВ. какво е затворенъ става една ніделя у Букурещь и твѫрде е строго посичката влахіа и са въ подозреніе тези хора които следоватъ тѫзи работа и Діакона е билъ затворенъ неколико дена но са го пуснале чрезь раната да се цери.

и друга новина като Бѣхъ на Т. северинъ додоха некой Бѫлгаре отъ Видинъ които исповядваха нападеніето на конака

и по дяватъ защое истина и са биле случіли нея вечерь
на л и презъ ноща сѫ убива мидюрина и сичките коита са
биле онака на ломъ паланка но както казватъ можи да са
слез гъ балкана и неколко младежи отъ внутра. и искатъ
да д атъ вестіата изъ Бѫлгаріа какво стефанъ В. Тул-
чанл живъ и са слави у балкана защото казваніата които
казв онзи стефанъ е други и немамъ друго що да ви пи-
ша. докато слезити по на долу и кога известими нещо
понс це ся трудя да ви известя оставайте въ здравіе.

Христо марковъ М. В.

68. септемврie 11
изъ краьова. [1])

Н. Б. II. А. п. 61, № 8193.

№ 367.

Гр. Д. Начовичъ до П. Хитовъ.

основаване на Книжовното дружество. За революционнитѣ при-
гот ія. Противодействие на нашитѣ дипломати (Стария комитетъ).
Иде П. Хитовъ. Левски заминава за Букурещъ.

Браила, 27 Септемвр(ий) 1868

Господине Панайотъ Хитовъ

у Бѣлградъ.

ви исмо-то ви отъ 19 текущаго пріехъ и побьрзувамъ да
и тговоря. Наше-то предпріятіе съ Стоянова отива добря;
но адявамъ да стани по-добро отъ колкото ся мисляше
и ва съ Бакалина[2]) и Балкани-ти отива по слабичко, но
е е зля.

пл адвамъ ся като виждамъ че лаяния-та на наши-ти ди-
ти не ви прави впечатление и ви отговаряте съ при-

Писмото е адресирано: Господинъ коста лазаровичъ
у града. Сѫщия адресъ следва на влашки.

Д. Горовъ отъ Гюргево.

зреніе-то което тѣ заслужаватъ. Много добря казвате чи врѣмето ще покаже кой какѫвъ е. Азъ сѫмь на истото мненіе и бѫдете увѣрени чи ще постоянствувамъ въ нашето предпріятіе до послѣдніото си издиханіе.

Ваше писмо отъ 9 Септем(врий) не съмъ пріемалъ: то или ся е загубило или пакъ е въ Букурещъ ако бѫдити го пратиле презъ тоя градъ. Но въ всякый случай побьрзайте да ми пишите за онезъ работи които сте писали въ това писмо защото можи то да е вечь загубено.

Василъ[1]) отиди въ Букурещъ за нашѫтѫ работа и чакамъ отъ него сяки часъ извѣстіе да ми кажи какво е направилъ.

Въ отчакваніе на вашия отговоръ ви поздравлявамъ братски и сѫмъ

вашъ вѣренъ пріятель Г. Д. Н.

(П. П.) Вярвамъ чи сте пріели на Бакалина отъ Гюргево писмото. Поздравете всички-ти пріятели безъ изключеніе.

Сѫщій.

Н. Б. II. А. п. 67, № 9023.
Арх. т. I, № 4, стр. 440.

№ 368.

Отецъ Михаилъ (Мартирия) до Панайотъ Хитовъ.

Ще се върне въ Турция. Иска да се предаде самъ, за да спаси други калугери отъ гонение поради него. Слуша гласа на Бога. Другитѣ дя слушатъ Миливоя Блазнавацъ. Биографична бележка. Мартирия като наложенъ придружникъ на Панайотъ Хитовъ до Влашко. Мисията на Панайота да отклони х. Димитра отъ минаване съ чета въ България.

Брате воіводо Панаіоте, и ті брате Цеко и сві Болгарі, проштаваіте, за навек, защото нема веке да ме відіте, защото отивам на волно страданіе на турціте у рацете ім, за да обезбедим сіромашкіте попові и калугері, у турската држава, коіто страдат заради мене. имам верні известія, дето мі казуват, дека відат турціте не познат поп или калугер водат го

[1]) Левски.

у конак
ида че
ціте. Аз
не бі іс
една ст
това и
е, ако
гласні,
блазна
слуша
крв за
да бад
планов
срећић
се мол
прочіта

5/10 1

о много испітувать да не сам азе, па за това ште
е влачат сіромашкіте попові и калугері, по кона-
атія моі и да мремъ за народ и правда, ако и да
ова правія, но сега като изгубіх надежда од сека
, освен Бога, а и самите вія несте согласні; за
авръша онова што сам длжан за вршіті куга да
Господь Бог ісус Христос А вія братія бадете со-
удете се за вашіте братія и децата ві, слушайте
мілівои, оня разуман човек довольно и азе бі го
слушам Бога и требува да азе на пред пролія
а и народ, и да ві не сам на пут, да се боіте даште
яз балгарскі а вія нештете. и да ві не побркам
Сега вія од мене на січкі страні пат отворен,
родіте сі. Азъ отівам пред престол Божі, и ште да
гу за вазе и за православніте народі, Амін, да го
інца проповеднік[1])

Свето Христово Евангелія
Мартірія
Михаил Ђорђевић.

Н. Б. II. А. п. 61, № 8192.

прате
1868
Х. Д
ерод
от кс

писмо е от калугере отец мартирия коиту беши
с меня от воения министер милиае близнавац въ
на кату утивах от белград за букуреш да убидевам
да дане дигат вастания горе поминатия той мартирия
берковица по негуву осну на мене разказвания но
еми сиса приселили во сарбия[2])

№ 369.

Сръ

то Народно надлежателство до Българското Народно настоятелство въ Букурещъ.

случи
да з
доне

ме на разменени по-напредъ писма. Изразени съжаления за
младъ българинъ. Отдѣлни случаи да не влияятъ—тѣ не могатъ
тъ вдъхновението за обща работа между двата народа. Частни
и лица да не ги навеждатъ на озлобление противъ цѣлия

дін
Бе

[1]) Писмото е адресувано: Войвода Болгарскому Господаіоту, Господіну Цеки и На січкіте Болгарі у ду.
[2]) Бележка отъ Панайотъ Хитовъ на обратната страна на писмото.

Сръбски народъ. Сжщо и отъ българска страна не еднажъ съ думи е било наранявано сръбското народно чувство. Намекъ че несмисленото направление, което неотдавна бѣха взели работитѣ съ легията се дължело на агитациитѣ само на едного, и нѣма защо тѣ, сърбитѣ да приписватъ това на Българския народъ нито на българското общество въ Букурещъ. Дветѣ страни трѣбва да радва предпазливо избрания пжть на благоразумието. Сърбитѣ държатъ искренно и вѣрно за българското дѣло като за нераздѣлно отъ своето. Голѣмата пакость за България отъ преминаването на х. Димитровата чета, и отъ епизодичното, четно движение въобще. Опропастяване народнитѣ сили, обезсилване духа за освободителното дѣло, и безцелна загуба отъ хора тъй нуждни, когато ще се почне общото и взаимно сръбско-българско народно дѣло.

Народному Българскомъ Настоятелству

Примили смо Ваше уважаємо писмо № 17. и разумѣли смо Ваше жалбе, коє се относе на случаєве сожаленія достойне.

Мы смо Вамъ у предходећемъ нашемъ писму № 10. изявили о томе наше сожаленіє са обясненіемъ околностій, коє су произвеле тако непріятный случай са овде бывшимъ младимъ Бугарина, на Вамъ то исто и сада изявити не пропуштамо.

Но овомъ приликомъ, изъ любови према обштествари, налазимо се приятно обвезанима изявити Вамъ и основоположенія нашегъ постоянногъ направленія, по коима и случай, на какове непріятне природе онъ быо, онъ остає самымъ случаємъ, али онъ никада не бы у станіо быо да поремети наша братска искренна отношенія, нити да угуши наша одушевленія за обштенародно дѣло и за сродный Българскій народъ.

Мы вѣрумоє да су Вамъ се могле нанети непріятности отъ партикулярныхъ лица; но то се могло догодити изъ глупости и неразсудности, а такова околность не бы Вамъ могла дати основаногъ повода къ озлобленію на цѣли народъ Србскій и на насъ саме, или къ презренію и самаго нешегъ обштенародногъ предпріятія.

Мы Васъ можемо увѣрити, да су наше народно чувство и Ваши сонародници више пута несмисленнымъ словомъ и дѣломъ увредили, па да то неки и сада чинити продужую, шта више, да є єдинъ отъ ньихъ и главна причина быо ономе направленію, коє су овде бывши Българи узели, и мы смо само са сожаленіемъ сматрали такова несмислена появленія, и никада намъ ніе ни наумъ пало, да такове увреде принисуємо Българскому народу, или да озлобленіє управимо на народно

Българ
новоми
родног
У
положе
по пра
се нап
ческим
смотра
своим
К
народи
каково
скимъ
вѣрно
онъ д
(
вамо
годии
спора
по ц
тимо
мало
чега
гарск
доби
са с
опсу
шия
о сн
ченѣ
рач
наш
нуж
се,
Ужа
буд
ств

Нисмо[illegible] смо Вам такове несмислености , који нису наше одушевленіе спрамъ обштенародна и за напредак време у сумню доводили.

[illegible] смотреномъ расположенію, што смо учинити кадри, да [illegible] дѣло не само разумнымъ и патріотическимъ [illegible] но да оно и цѣли сходнымъ на и избравшемъ [illegible] Васъ и насъ унапрежденіемъ радує.

[illegible] сами лакоумни наши сонародници, на [illegible] и неумѣстна предпоставленія, [illegible] Вас [illegible] са цѣлимъ народомъ Българским, [illegible] Вашу ствар исто тако искренно и [illegible] као [illegible] и мыслимо и дѣламо, єдну [illegible]

[illegible] жао и непріятно [illegible] Вамъ, увѣрав, да [illegible] оправдати, ако бы она обясненія о догодившемъ [illegible] и ако бы узнаймнымъ онѣмъ могли отворити и сама стварна совѣщанія [illegible] обштествъ дѣйства.

[illegible] Вамъ не примѣрена [illegible] коє су произведена у Българской [illegible] неразборичныхъ чета. Оно, [illegible] да [illegible] ступи, то сада да у Българском, [illegible] коя отъ онога края [illegible] су учинили [illegible] и непослушни люди [illegible] [illegible] су ону снагу, коя се у [illegible] употребити; друго, застрашили народъ Българскій, да ови сада не сме ни да мысли ослобожденію, и [illegible] да се отважи на ополченіе, доиста су Србіе у непріятно положеніе и под[illegible] у непріятель спрамъ Србіе, и четврто учинили су обштеству непремѣнна обзирителнымъ, да се сада примъ налази у велико съ нѣмъ напрезанѣмъ спремати да буде у стању свако покушеніе востанія угушити. [illegible] недаће, коє непослушность производи, мы немо и у [illegible] имати опажити, ако мы не бы употребили сва средсе то више не догоди.

И овомъ приликомъ мы Васъ увѣравамо о нашой братской любови и почитанію, молећи Васъ да обратите вниманіе своє на отношеніе наше отъ 23-го Априлія о. т. № 6.

№ 11.
27-га Октомбра 1868
у Београду

Српско
народно Надлежателство.

Изъ частния арх. на Ив. Ев. Гешевъ.

№ 370.

Хр. Ботевъ до Ив. Драсовъ.

Живѣяли на самчя край въ Букурещъ въ една вѣтрена мелница заедно съ своя съотечественикъ Василъ Дяконътъ. На два три дни веднажъ намирали хлѣбъ. Левски билъ нечутъ характеръ. Подробности за веселия му нравъ.

. . . Пиша ти приятелйо, че азъ останахъ тука (Букурещъ) съ намѣрение да стана учитель на бѫлгарското училище; но силно са излѫгахъ. Достигнахъ до такова жалостно положение, което не можа ти описа. Живѣя сѫвършенно бѣдно, дрипите, които имахъ са сѫдраха, и мень ма е срамъ да излѣзя деня по улиците. Живѣя на самиятъ край въ Букурещъ въ една вѣтраничава воденица, заедно съ моятъ сѫотечественникъ, Василъ Дяконътъ. За припитанието ни не питай, защото едвамъ на два и три деня намираме хлѣбъ да си уталожимъ гладътъ . . . Тие дни мисля да дѫржа скаска въ читалището „Братски любовъ", но какъ ще да са явя, не зная! При сичкото това критическо положение, азъ пакъ си не губя дѫрзостьта и си неизмѣнявамъ честното слово . . . Приятельтъ ми Левски, съ когото живѣемъ е нечутъ характеръ. Когато ние са намираме въ най-критическо положение, то той и тогава си е такавъ веселъ, както и когато са намираме въ най-добро положение. Студъ, дѫрво и камакъ са пука, гладни отъ два или три деня, а той пѣе и се весели. Вечерь дордето ще лѣгнимъ той пѣе; сутрина щомъ си отвори очите пакъ пѣе. Колкото и да са намирашъ въ отчаяность, той ще та развесели и ще та накара да забравишъ сички [illegible]жги и страдания. Приятно е човѣку да живѣе съ подо[illegible]личности!!. . .[1])

Изъ биографията на Хр. Ботевъ—отъ Зах. Стояновъ стр. 139, 1888 г.

№ 371.

Т. Ковачовъ до П. Хитовъ.

[illegible]лични нѣкои земания. Съобщение, че Левски дошълъ на 6 дек **[illegible]й въ Т.-Магурели и търси материална помощь, за да премине** въ Е **[illegible]ория.**

Т. Магурели, 1868 декември 7

Поч. мои Г-да П. Х.

[illegible]ъ като сѫ намирамъ безъ ваше честно, ида да ви пол[illegible] въ драгоцѣнно-то здравие.

[illegible]еди една седмица ви бѣх(ъ) писалъ незная дали сте ми[illegible]ели писмото; което ви явихъ за запис(а) че Д. не го е [illegible]ъ(ъ).

Иванчо ми казва че ви билъ писалъ на което сте сѫ сп[illegible]мели да ви прати пари-те право до вази.

[illegible]ко сѫ е изгубилъ записѫ, то вій ми пишете подробно, от[illegible]й месецъ и кой денъ и кога му е сорока, чи ми запо-ве[illegible]е да приемна паритѣ за да му давамъ Довада[2]). Сѫщо и [illegible]исмо-то ми, моле-те го [Ива(на)] за да ми брои пари-те че [illegible]ва остава на моя Дибачія[3]) за да ги взема и ви ги пр[illegible] . . .

[illegible]ъ това за сега въ известие ви че В. Диякона[4]) дойде в[illegible] и иска да го улеснимъ, за да иде въ Цариградъ и отъ [illegible]

[illegible]) Писмо на Хр. Ботевъ до Ив. Драсовъ. Не притежаваме ори-п[illegible] Изобщо въ Народната библиотека нѣмаме нищо отъ кореспон-д[illegible]ца на Ботева. Архивътъ на великия поетъ се намира въ ч[illegible]ржце и додето той не се откупи и не получи достѫпъ за всички н[illegible] сили въ страната, нѣма да имаме пълно освѣтление върху и[illegible]итѣ отношения мужду Ботевъ и Левски и въобще върху дей-с[illegible]ната политическа дейность на Ботева.

[illegible]) смѣтка (сърбизъмъ).

[illegible]) оставамъ азъ длъжникъ (романизъмъ).

[illegible]) Левски.

тамъ въ дома си... И като науча търговия-та му (интереса) ще ви явѫ съ 2-ро по-подробно.

Джубето още не сѫмъ го приелъ, сѫщо и отъ Каракалъ съ Г-да И. несѫмъ се разговорилъ.

Като ви целуна и поздравѫ братски оставамъ въ надежда за отговорѫ ви. Колкото за песни-те на ноти толкова и за нови интереси.

Тука приеха телеграфъ че Гѫрція реши разбой съ Турція.

Приятеля ви Т. Ковачовъ.[1])

Н. Б. II. А. п. 67, № 9078.
Арх. т. I, № 6, стр. 324.

№ 372.

Филипъ Тотю до П. Хитовъ.

Презъ лѣтото идвалъ и се разговаряли въ Бѣлградъ. Върналъ се въ Влашко и го арестували, та не можилъ да изпълни, каквото билъ сбещалъ. Сега го пустнали: изтекло времето за запиране споредъ съответната политика. Фиксиратъ да живѣе въ Александрия. Нѣма препитание. Обещанието на сръбския консулъ. Поржка на последния да се обърне къмъ П. Хитовъ. Какъ го запрѣли въ Букурещъ. Обещание и безсилие на сръбския консулъ да го освободи. Покана отъ гръцкия и отъ други консули. Опасность да не се омотае въ нечии интриги. Иска бързъ отговоръ.

Аликсандріа Јануаріе 16. 1869.

Господа! Панаютъ Хитовъ

Въ Белиградъ.

Днесъ ида съ настоіаще то да ви поздрава и да ви еве Какво Ази като дохождахъ летоска при вази и разговаріахме за много работи, като са вѫрнахъ тука Оловихама и мѫ Арес-

[1]) Биографическа бележка на П. Х.: Тодор Ковачиф е родом от свиштоф. най млогу писма ще са намет отъ негу и пот име ходже ефенди и най сетне т. ковачиф подир услубужденіету на балгариа тои стана наи сетне чиновник и въ София са уби сам сас леворвер. (Сравни писмото на Т. Ковачевъ до П. Хитовъ отъ 20.VIII. 1868 г. Н. Б. II. А. п. 67, № 9073. Арх. т. I, № 1, стр. 319).

тосаха С
това нем
Дн
ми, и С
да живе
на това
захъ чи
само м
После
Ази Ст
сега не
вори та
и віе г
за ваш
возмож
Р
въ Бу
мѫ тя
се ни
боди.
ни мо
делен

викат
сѫмъ
леви
за да
посл
по н

нѫт
му

ъ (споредъ б. р.) както віе позна то; и заради
хъ да испѫлна Онова което ви са біахъ обещалъ.
като са испѫлни Определено то време на Ареста
дъ тіахна та политика ма Освободиха, и ми казваха
ка и да ни са Отхвѫрлемъ никога отъ техъ, Ази
можіахъ да имъ отговора нищо, но само имъ ка-
ви дамъ одговоръ после единъ месицъ. Само и
ѣши намереніето да са Споразумеимъ съ вази!
отидохъ при Сржб. консолъ и му казахъ Господа·
, 5. месица запріанъ Споредъ чи віе познато, Ази
ъ препитаніе що тріаба да правимъ. А той ми отго-
чи Ази ще пиша на правителството въ Бели гр.
ти панаюту Чи вище що ще ви Одговори. после
Препитаніе е лесно. За туй ще та моле колкото е
ю скоро да ми са одговоришъ.
ато са вѫрнахъ отъ Градѫви щомъ престигнахъ
щъ, Отидохъ право при Консола; и му обадихъ, чи
ъ строго да мѫ Оловѫтъ. После той ми казува да
и да ма Оловатъ, за 2—3. дена, той ще ме осво-
Споредъ политиката както Отиваше въ онова време,
да ма Освободи. и тѫй Ази си тѫрпіахъ до Опре-
време.
като са ма Освободили Стана 2 — 3. пѫти като ма
ъ Гръцкото Консалато и отъ други още, но Ази ни
днесъ отишелъ ни одговорилъ никому. За това мо-
оворетеми колко по скоро да са споразумеемъ двама
емъ какво правимъ. да ни са умотаемъ въ нещо чи
нае краетму Какѫвъ ще излезе. друго като ніамамъ
оставамъ за всегда вашъ Пріателъ

Филипъ Тоте.

дравете Молеви Госда Јордана Н. Поповъ Отъ стра-
и му каже те да проща(ва) за писмо дето ни сѫмъ
ъ

сѫщии.

За Господина
Панаіота Хитива
Въ Белиградъ.[1])

Н. Б. II. А. п. 63, № 8597.

адресъ.

№ 373.

Ив. П. Х. Кършовски до П. Хитовъ.

Погрѣшна статия въ сръбски вестникъ за нѣкакъвъ български воевода, върналъ се живъ отъ България следъ заминаване на х. Димитровата чета и арестуванъ отъ влашката полиция. Противозаконно осждени подържници на четитѣ въ Гюргево. Известия за дѣлото. Братътъ на Кършовски боленъ въ Букурещъ. Вести изъ Турция. Левски заминалъ за отсреща. Османъ паша управитель на Туна Вилаети.

Гюргево 1869 Јан(уари) 28-ій

Господинъ Панаіоте!

Въ Бѣлъ-градъ.

Писмото ви отъ 19 т. м. съ голѣмо благодареніе прочетохъ и разумѣхъ що мы пишити. Члена, който сте прочели въ сърбскія вѣстникъ твърдѣ погрѣшно ще бѫди писанъ, защо такъвзи войвода тука нѣма; нъ може-би да говори за онѣзи, кои-то ужъ быле взѣли участіе въ прѣминаваніе-то на четы-тѣ. Истина е че едни отъ тѣхъ осѫди гюргюрскія трибуналъ за по 6 мѣсѫцы затворъ, а други за по 3! нъ защо-то не бѣше спорѣдъ закона, тѣ апелираха и сѫдбата имъ сѫ отнесе сега въ Букурещъ, гдѣ-то и отиди Бакалу-оглу за онѫзи работа (отъ страна на) всичкы-тѣ.

Колкото пакъ за търговія-та (ни)що друго не могѫ вы каза, освѣнъ: добрѣ отива, а кога-то додите вы самы, тогава по добрѣ ще ся извѣстите. — Прѣзъ праздницы-тѣ бѣхъ въ Букурещь, гдѣ-то ся срѣщнахъ съ Балкански и съ домородство-то му и основанъ на негова разговоръ вы пишѫ горнето. Г-(нъ) Драгана Ганчева настанихме при него на мошія-та. Сутра тръгвамъ за Букурещъ, по причинѫ че братъ мы е боленъ. Ако научѫ нѣщо писа-щѫ вы. — Турцы-тѣ сѣкѫтъ леда по край Дунава по 2—3 хвати, отъ страхъ, де не бы нѣкоя чета да прѣскочи по леда. — Господъ умъ да имъ даде!

Діякона[1]) замина за свята гора! Вапора отъ Руссе днѣсь заминѫ за Видинъ, отъ гдѣ-то ще взѣми намѣстника на Сабри пашя, Босненскія Османъ-пашя, кой-то ще бѫде управитель на Туна Вилаети. — Въ Цариградъ се издалъ законъ, за под-

[1]) Левски.

чинені
власті
на св
Маке
паша,

а българскы-тѣ училища подъ правителств(ената)
Митхатъ ся труди тайно да придобіе Българи-тѣ
странѫ и да го искатъ за под-кралъ на България,
и Тракія! Голѣма распра има между него и Али
е по-добъръ!

вамъ вашъ вѣчно искренъ доброжелатель.

И. П. Х. Кѫршовскы.[1])

Н. Б. П. А. п. 67, № 8751.
Арх. т. I, № 2, стр. 464.

№ 374.

Пис отъ българинъ въ Галацъ до свой побратимъ въ Букурещъ.

гава
Нѣмс
вява

благополучното преминаване на Левски въ България. Опровергухътъ за приготвени руски пушки да се даватъ на българитѣ. итрига. Намекъ за русофобия у побратима въ Букурещъ. Обязлишни наставленията дадени противъ русофилство.

Галацъ 5 февруар. 869.

Побратиме! Въ Букурещь.

лу
щіі

отт

не
че
ра
Н
е

сахъ Вы на 25 прошл. и Вы извѣстихъ за благопо-
о пристигваніе на Д. Левскы въ Црградъ и че въ сѫ-
ль тръгнѫль за Румелія.
говарямъ ся на приятелското ми Ваше писмо 1 текущ.
-то като ся увѣдомихъ за потрѣбнытѣ извѣстявамъ Вы
ои всичко че знаите тука наши-ты духовы Руссофовіѫ-тѫ
излизѫ. За спокойствіе Вы казваме за дѣто ми пишите
по готовы Русскы пушкы за Българыты е вѣтърничявѫ
. Като че ли въ Влашко сѫ ся довършили Нѣмци-ты . . .
рате сме постояны на начялѫ-тѫ си за това излишно
ы наставлявате.

Изъ неиздадения арх. на Ц. Т. комитетъ
въ Букурещъ.

б

) Прибавено надлѣжъ отъ страни: Отворихме и тука
читалище подъ имя „Съединеніе“ Сѫщій.

№ 375.

Т. Ковачовъ до П. Хитовъ.

Ф. Тотю ще замине за Одеса, щѣлъ да го придружава Тома Пантелеевъ. Левски на 11 ноември премичалъ благополучно въ България. За дейността си отсрща щѣлъ да пише Ковачеву, а тоя ще държи въ течение П. Хитова.

Т.-Магуреле 1869 февруаріе 13

Почитенніи мои Г-да П. Х.

Честното ви писамцѣ отъ 24 минав(шаго) приехъ радостно, и содержание-то проумѣхъ, като сж радвамъ за драгоцѣнно-то ви здравіе. Сѫщо и ніи благодаримъ всевишнему Б(огу) че сме добре.

Въ извѣствіе ви че Г-да Тотю замина за Букурещь и Т. П.[1]) ще ходе съ Г-ря си, и отъ Б(укурещъ) ще удари съ Т. за Одесса за целтж коя-то сж любопитни [печалба-тж съ пагубатж сж братія]. Въ извѣствіе, че и Г-да В. Діякона[2]) стигна благополучно въ Ц-градъ, и на 11 Декемвріе замина по тжрговія-та за кжмъ Отечеството си... на което тія дни като ми пише що е купилъ, не щж забравж отъ да ви явж ....

Моля ви, капел-майсторж кои-то писа песните, ако ги е преписалъ на ноти, пратете ми единъ екзэмпляр(ъ).

Поздравете приятели-те отъ странж-тж а особно Никола Князова, Дядж Илеа, Коста Jордан(овъ), Алексе, Цека. Като ви целуна сладко и поздравьж сердечно ожидавамъ сладкиіа ви отговоръ.

Приятеля ви: Т. Ковачовъ

П. Мешайковъ е отъ два месеца $^1/_2$ при меня и ви поздравлява. К.

(П. П.) Слѣдъ 5 дни ще ви плати Иванчо пари-те и безъ забава ще ви ги пратимъ.

T. Kovacioff.

Н. Б. П. А. п. 67, № 9080.
Арх. т. I, № 8, стр. 325.

[1]) Тома Пантелеевъ.
[2]) В. Левски.

№ 376.

Т. Ковачевъ до П. Хитовъ.

[illegible] дѣлото [illegible] въ Тр[illegible] [illegible] [illegible] [

рода || Млади и Стари зели участіе заради цель-тѫ ны. Но само да сѫ появи нещо по-големичко и по сиріозно отъ лани, и тій сѫ готови сички на оружіе. Моля ви, явете ны има ли нѣщо надежда отъ вазы по за скоро... че отъ тука нема надежда що-то е въ периколъ големъ. Това пр.[1]) има надежда за сега въ колоніи-те и въ О(деса). Споредъ както сме сѫ разговарали съ Г-на кой-то го очакватъ и кой-то щеше да провожда Т. като сѫ споразумее дето е отишелъ въ кратце. Като ви целуна братски и поздравѭ сердечно ожидавамъ сладкійа ви отговоръ

Т. К.

(П. П.) Се съ този параходъ ви сѫ пращатъ парите отъ Иванча 14 наполеона.

Т. К.

Н. Б. II. А. п. 67, № 9031.
Арх. т. I, № 9, стр. 326.

№ 377.

Т. Ковачовъ до П. Хитовъ.

Ф. Тотю въ неизвестность. Ив. Касабовъ въ Т.-Магурели. Писмо отъ Левски, който вика Касабовъ да се върне въ Букурещъ. Въпросъ да се печататъ прокламация и квитанции. Касабовъ заминалъ.

Турно м 1869 Мартіе 14

Любезніи мои Солакъ?[2])

Честно-то ви писамцѣ отъ 4 того м. приехъ и содержаніе-то му проумѣхъ. Кусура отъ полица-та за 4 наполеона тія дни ще ви пратимъ, на което сѫмъ му зелъ и залогъ освен(ъ) полицата.

За Т. Ф.[3]) като го презиратъ то и строго го диратъ, Г-дарѫ кой-то щеше да го прати за панаиря неможалъ да го

съвмѣстно съ думата сѫществуватъ, съ която се свършва фразата. То означава, че Хаджи Димитъръ съ 1000 души още се държи въ Рилския манастиръ — споредъ както Ковачовъ е съобщилъ Хитову съ едно по-предно писмо (отъ 15. I. т. г.), което не публикуваме тукъ.

[1]) предприятие.
[2]) П. Хитовъ бѣше лѣвакъ: по турски—солакъ.
[3]) Ф. Тотю.

намѣри в
и не сме
беше тук
отъ Лев
него тѫр
тѫрновц
за панаи
какъ оти
вращаніе
за да за
отъ ран
Плов. П
дѫтъ въ
на скор
тратѫ, в
подробн
Мо
ски и п
Мо

) и като дойде тука сѫ разговорихме: съ Г-даря, оръ въ него. Т. Ф. не знае се де е. Тия дни . Касабовъ, дава добри надежди, || приех писмо) който ми пише че дошелъ още единъ като цъ въ големото село отъ странѫтѫ на неколко . . . за да контрати стока, и щели да излѣзатъ ще на 1 мартіе, но оставили да видатъ първо укашната пияца, що то като сѫ споразумее съ на Касабова, ще имъ печата прок.[3]) и кондрати, тъ 2-мата Левскій и Д.[4]) да зафанатъ работѫ по съ скацнашитѣ които имѫтъ въ Тѫр. Сли. Со. ичица и др., съ намереніе за воскресеніе да бѫ-ботѫ. И Касабовъ замина отъ тука за го. село и ми пише, като дойде и Левски да му видѫ кон- каква ценѫ има орденда купува ще ви явѭ .

и явете ми и ваше мненіе. Като ви целуня братавіѫ сердечно, ожидавамъ сладкіиа ви отговоръ. зи поздравете и Дяда Ил. Це, Ал., Ј. Поповъ, и.

Азисъ Достунузъ Ходжа ефенди.[5])

(Г
лич(ъ)
сеѫ сп

Следъ три дена иде един прия(тель) Димитріе Николовица Болградченин. На кои-то иде отъ долу ще умеете съ милосттѫ му.[6])

Сѫщіиа.

Н. Б. II. А. п. 67, № 9082.
Арх. т. I, № 10, стр. 327.

1
2
тола. Р
писмо,
цѣль з
сание
отгова

урещъ.
ѣрно е измислица на Ковачовъ, че кореспондира съ Апос-
е да приемемъ сѫщо, че Левски наистина му е писалъ
за да вика Касабова да се върне въ столицата, било и съ
криване. Защото всичко което следва въ писмото като опи-
ана, като какво мислѣлъ да прави Левски на пролѣть, не
фактитѣ.

3 окламация и квитанции.

4 вѣрно, този инициалъ Д. означава нѣкого отъ близкитѣ дейци
на Ц. . като Дамяновъ и др.

5 гърба на писмото съ ржката на Панайотъ Хитовъ е отбеля-
зано: Т. Ковачовъ.

6 зи приписка е съ друго по-черно мастило.

№ 378.

Т. Ковачовъ до П. Хитовъ.

Ф. Тотю билъ вече въ Одеса. Препоржчително писмо за Д. Общи който заминава за Бѣлградъ.

Т. Магуреле 1869 Мартіе 20.

Любезній ми Пр. Солакъ ефенди.

Желая ви благополучно въ здравіе-то. За мень сж не сумнявате.

Т. Ф.[1]) е въ Одеса...

Приносящіиа на това писамце е на име Димитріе Николае Косовица[2]) нашъ приятель.

Предстоите му за нуждата. Като ви поздравиж сердечно ожидавамъ ви отговоръ.

Азисъ Достунусъ Ходжа ефенди.

Н. Б. II. А. п, 67, № 9083.
Арх. т. I, № 11, стр. 328.

№ 379.

Т. Ковачовъ до П. Хитовъ.

Левски се върналъ отъ Букурещъ. Още скроени заблуди за Ковачовъ. Слухове, че Панайотъ Хитовъ не е вече сжщия юнакъ и воевода, както е билъ.

Т. Магуреле 1869 Мартіе 27.

Любезніи мои П. Х.

Честни те ви 2 писамца отъ 23 т. м. приехъ, и много сж зарадвахъ. За драгоценно то ви здравіе се радвамъ.

Отъ Иванча пари те не мога да зема още.

Въ известіе ви че Левскіи дойде отъ голямо-то село и отчаква да му престигне средство, че да иде да разнесе пари за скацнашитѣ. доде доде (дойде б. р.) време-то за панаиря, на

[1]) Ф. Тотю.
[2]) Димитъръ Общи.

което ще ойда да ся разговоря и контратимъ като остане
20 дена панаира, за да можишъ и ти да престигнешъ на
определ о место, дето ще ми сж даде заповедъ. Но само
да бжд онія които ви знаяхъ, да не бжди-те сж проме-
нили ка казватъ нѣкои си??
Ту ема никаква пияца скацашянскж.
Ст о ви пиша подробно, като ви целуна и поздравиж
сердечн кидавамъ сладкіиа ви отговоръ.

Азисъ достунузъ Афузъ ефенди.

Н. Б. II. А. п. 67, № 9084.
Арх. т. I, № 12, стр. 328.

№ 380.

Т. Ковачовъ до П. Хитовъ.

За товници събрани отъ Левски и Ф. Тотю. Фантастични из-
вестия. ки къмъ Солунъ въ помощь на х. Димитра и др.

. . . . . .[1])

Почтенній мои Г-да П.

Н стири мои писма отговоръ немамъ. Причинатж що?
Е звествые ви че Левскій слѣдва добре, отъ 500 овни
купини не искарани на соватъ[2]) Ф. Т. Замина презъ Ц. г.
контра той 500. Дойде въ Карлово К. С. дето си имаха
скацни чобани съ Лев. Споразумѣха сж да усредоточжтъ,
кассж а?[3]) и е добре, на което си иматъ сички-те по-
требн снини.
отиде кжмъ Солунъ за да сж споразумее съ х. Д.[5])
щото йималъ 600 купини овны за лжчини заедно и въ

смото е безъ дата; но по съдържание спада въ реда на
по пр кореспонденция.
зтаници, записани и готови за въ Балкана.
ѣбва да се разбира, че въ Карлово е пристигналъ нѣкой
съмиц съ на дѣлото, пратенъ отъ Левски: К. С. — лицето не е
извест
вски.
Хаджи Димитра. Дълго следъ смъртьта на последния на
Бузлу вѣрваше се още, че той се бие съ турцитѣ,

едно време да зафанатъ. Отъ тука и отъ долу много тѫрговцы заминуваxѫ за Ц. г. щото имами болесть въ овни-те. Тракійски-те сѫ здрави и сигурны . . .

Моля ви явете ми как(ъ) отива пияца-тѫ къмъ вазы, ще ли можите да купите, отлѫчите, преминете, за да ви явіѫ деніѫ на отваряніе-то на панаиря.

Като ви целуна братски и поздравіѫ сердечно ожидавамъ сладкіиа ви отговоръ:

Азисъ Достунус(ъ) Лафуз(ъ) ефенди.

Н. Б. II. А. п. 67, № 9085.
Арх. т. I, № 13, стр. 329.

№ 381.

Отъ Временното правителство въ Балкана до Българския народъ.

Несносното положение на Българския народъ. Всички трѣбва да се въоръжатъ съ каквото можатъ и да възстанатъ. Обръщение къмъ турското население като братя, онеправдани сѫщо отъ властьта. Различието по вѣра не важи. Въпросътъ за държава и управление е друга область. Позивъ къмъ Европа. Времето сгодно за възстание. Трѣбва да се чака знакъ отъ Стара-планина отъ Привременното правителство.

Къмъ Български народъ.

Българине! Сичко онова което бѣше най свято, най мило и драго на твой злощастенъ родъ, днесъ е осквърнено, потѫпкано, поразено. Твоята свята вѣра страда, съ твоето щастіе бѣсній паша ся разполага, твоята честь отъ сурова сила ся гази, въ твоята кѫща усойна зѫмя отровя доморо-діето ти, дѣцата ти; много чадати вечъ зарази съ смьртоносното си дѫханіе заразающитѣ души; бѣснѣе тови клето чудовище като нигде на свѣта. Охъ! ты горко усѣщашъ това тѫжній Българине! Нъ пакъ твойтѣ сълзи, твойти тѫжби, твойтѣ молби нѣкакъ сѫ глухи за твойтѣ неисказани тамъ тѣглила, дето би могли твоята сѫдба да поправіѫтъ. Горчивіятъ опытъ тя учи, щото на нищо да ся ненадяваш отъ султанитѣ и неговитѣ лѫжливи съвѣтници!

Сѣки народъ заслужава сѫдбата която сподѣля. Само ятъ ся оставя доброволно на своята сѫдба. Покажетѣ, о ари, че не сте сътворѣни само да робувате. покажете те достойни сынове на вашитѣ славни бащи, покажете, ъ вашите жили тѣче още по нѣкоѫ капчица отъ Крувй и Симеоновій народъ! — Станете братя Българи! хва- коси, ножове, сопи и отмѫстете си и избавете ся отъ отното робство!

Облѣгнете ся само въ себе си и въ вашата сила, се- миліона народъ сте, портата е растрѣперена, слаба, ломощена; вашитѣ братія който съ васъ страдаѫтъ толь вѣкове ще ви помогнѫть да смажите на клѣтата зѫмя тата глава: Всевышній Богъ, отмѫстителятъ на потѫпкаѣ народи ще отмѫсти и Васъ!

А вій братя на Мохамедовата вѣра, дѣ сѫ вашитѣ прави съ които ся наслаждавате? — Дѣ е вашій имотъ който имали? Какво сте придобили като проливате всякоги нестанно кръвь? И вій сте, братія погазени, излъгани както ій. Сичко що сте имали нѣкогашь, е измрѣло въ безпраната дрьжава дѣто владѣятъ на силство и сила, власть и овѣдь, а не право и праведность, начяло и праведно ятіе.

Богъ е осѫдилъ васъ и насъ, и ній невидиме друго въ ъ, освѣнъ едни братія които съ насъ живѣѫть по много четери вѣкове въ сѫщото отечество, които тѣглѫтъ съ съ заедно едни и сѫщи мѫки. Ній Българитѣ подаваме ви атската си ржка. Религіозни смѣтки не щемь да водимь васъ. Блазѣ на оногози, който е щасливъ въ вѣрата си. ете, братя, по обичая си въ вашитѣ джаміи, молете ся гу по вашій начинъ, — Това нищо неще ви прѣчи да бѫте равноправни въ свободна Българія.

Вѣрата спасява душата; а дрьжавата не е завѣденіе въ ето да ся приготвя душевното спасеніе, нъ е завѣденіе въ ето убезбѣдява и утвърждава политическото и гражданското аво на сѣки гражданинъ, безъ разлика.

Братія Мюсулмани! въ свободна Българія има мѣсто за инца ни Оныя, които ви каратъ да пробивате съ смьртоносото орѫжіе нашитѣ гѫрди, на нашитѣ жени и на нашитѣ ѣца, тѣ сѫ вашитѣ и нашитѣ непріятели. Тѣ само искатъ

да господаруватъ, да сучатъ вашѫта и нашѫта кръвь! — Хайде и вій станете съ насъ за вашата и нашата свобода!

А ты пакъ Христіянско Европо, допости да ся освободимь и ній; по много отъ тебе не искаме. Бѫди праведна и человѣчна; недѣй възмутява человѣческата съвѣсть помагающицъ на най гнѫсната тиранія подъ която страдаѫть отъ толкосъ столѣтія невиннитѣ народи, които като бѫдѫть освободени ще ти бѫдѫть отъ по голѣма полза, отъ колкото гнилата дрьжава която само твоята милость и твоитѣ пари я недопущатъ да ся срути.

Братія Българи! дрьзостенно прочее скочете всички на оржжіе противъ вашитѣ столѣтни огнетители. Доста сме сълзи проливали; ето сега е врѣме сгодно. Чякайте само на прьвій знакъ който ще ви ся даде отъ нашя Стара Планина, пакъ тогава напрѣдъ! — На рѣшителніятъ и Богъ помага, а щастливата бѫдущность ще да ви задоволи за сичкитѣ мжки и жьртви които сега, послѣдній пѫть ще принесете прѣдъ жьртвеника на Отечеството и на златната свобода!

Стара Планина, Априлія 1869.

Отъ Приврѣменото правителство
въ Балкана.

Българското
Приврѣменно правителство.
(печатъ)

Изъ Миналото—подъ редакцията на П. С. Кършовски кн. I, № 26, стр. 168.

№ 382.

Т. Ковачовъ до П. Хитовъ.

Изпраща картина на х. Димитра на Петрошанъ. Левски преминалъ на 1 май въ България. Ф. Т. се обадилъ писмено отъ Одеса; поздравява П. Хитовъ и приятели около него. Адреса му. Фантастични сведения за х. Димитрови четници.

Т. Магуреле 1869 Май 9

Любезніи мои Г-да П. Х.

Честни те ви п. отъ 23 мартъ и отъ 14 априліе радостно ехъ и содержаніе то му добре проумѣхъ. За забавяніе-то отговора имъ мѫ извине-те, причина та е че неможахъ да извада пари те отъ Иванча.

Приімне-те сега $4^1/_2$ наполеона подъ марка К. Л. № 4 ина кадра отъ созаклятіе-то х. Димитрово на Петрошанъ.

За Левскіи ви писахъ че на 1[1]) маи трѫгна благополучно Ц. градъ за панаиря!![2]) По-преди пратихме книгите[3]) за аиря.

Въ извествіе ви е че Ф. Т. е въ Одесѫ, Полския улица въ кана на Тодораке Пулева. Поздравлява ви, сѫщо и Г-да Јордана ова, Дяда Иля, и ви моли да му пиши-те и яви-те нещо.

Въ извествіе ви новини-те кои то научихме въ отече-о-то ни чрезъ един(ъ) сигорен(ъ) чеовекъ кой то е ви-(ъ) самъ.

На сливненскіи а пѫть за Елена, селото Дреновецъ, на геовъ ден сутренѫ тѫ като биле народа въ церква за гургіа, дошле отъ х. Димитрови те момцы 12 души вооружни добре, като оставатъ 6 мина на врата-та, и 6-на отиватъ тѫ целуватъ икони те. Миросва ги свещеника, и дава ифура, споредъ обичаи а; излизатъ и влизатъ други те ма сѫщо и тѣ си направѫтъ обичаи а??? Като сѫ свърла света-та литургія разговорили сѫ съ народа, и изскали да явѫтъ на Субаша-тѫ, но субаша казалъ на народа, че ма заповедъ да гони такива хора, нито да ги пита отъ гдѣ ятъ и за какво ходатъ; при това казва на народа да имъ катъ че го не намерили; и ако искатъ ядене, петіе да имъ дѫтъ но пари да не искатъ; сядатъ въ двора на церквата по-пѫрви-те отъ народа, ядатъ, пиватъ добре, и сѫ отъ лятъ за работѫ-тѫ си въ планинѫ тѫ????

[1]) Въ оригиналния ржкописъ е писано 1 (единица съ точка отгоре прибавено *а*) да се чете „първия", но *а* е зачеркнато и станало като 1 цѣлото число може да се чете 19. А то би противоречило съ дата на писмото, която е 9 май, а сѫщо и съ реда на последующитѣ ма.

[2]) за въ България.

[3]) прокламации и квитанции.

Научих(ъ) сѫ че сте пратиле Хр. за мошія-тѫ си, явете ни дошел(ъ) ли е. Какъ стоятъ работи-те ?? Ако не е дошелъ щели се отбие до мени. Моля ви явете ми нещо ако има ново въ градѫ ви.

Като ви целуна братски и поздравѫ сердечно ожидавамъ на бѫрзо сладкіа ви отговоръ.[1])

Приятеля ви Афузъ ефенди.

Н. Б. II. А. п. 67, № 9086.
Арх. т. I, № 14, стр. 330.

№ 383.

Т. Ковачовъ до П. Хитовъ.

Левски прибралъ отъ Никополъ прокламациитѣ и квитанциитѣ. Сведения за Ф. Тотя. Чакалъ другари, за да минатъ заедно въ България.

Т. Магуреле, 1869 Май 14.

Любезніи ми Прият(елю).[2])

Отъ като сѫ намирамъ безъ ваше честно п(исмо) ида да ви получа драгоценно въ здравіето на което молѫ Божіе-то око да ви го уварди.

На 7 того ви пратихъ $4^1/_2$ наполеон(а) въ групъ подъ марка К. Л. № 3 и една кадра въ тенеке подъ марка к. л. Плата:

на 1-вій групъ	$2^1/_2$ сванца
на 2. подъ № 3	2 сван.
кадра въ тенеке	$4^1/_2$ сван.
писмата	$1^1/_2$ сван.

За приемваніето на вторы-те не ми отговаряте за да бѫда спокоен за приемваніето имъ.

Моля ви отговерете ми и нещо ново пишете ми.

[1]) Отъ страни стои бележка отъ П. Хитовъ: Единъ групъ марка К. Л. № 3. Едно тенеке К. Л. № 3.
[2]) П. Хитовъ.

Въ известіе ви че Діякона[1]) на 6 того м. дойде въ Плевъ и Никопол(ъ) тѫ си прие полици-те и потребни-те, че ѫгна вече за панаиря споредъ както ми пишехте Господ зо ви.

Заради Ф. Т.[2]) ви явихъ че е въ Одесса, отчаква ощъ кои търговцы, на крето отидоха, за да тръгнѫтъ отъ там панаиря.

Моля ви явете ми кавви известія имашъ отъ мошія-тѫ , дойде ди човѣка, ще ли можешъ да идишъ за панаиря, пуща ли тѫ време-то и обстоятелства-та. Мисля отъ Иванва-тѫ полица да сѫ свѫрши кусура (остатъка).

Моля ви поздраве-те приятели-те Дядѫ Иля, Цека Коста, Ордана, а вамъ като ви целуна братски и поздравѫ сердечно, ожидавамъ сладкіиа ви отговор(ъ).

Приятеля ви: Т. Ковачовъ.

Н. Б. II. А. п. 67, № 9087.
Арх. т. I, № 15, стр. 331.

№ 384.

Т. Ковачовъ до П. Хитовъ.

Питане — минали ли сѫ възстаници въ България презъ Сръбско. Въ Влашко затишие. Панайотъ му писалъ, че иска да дойде въ Романия. Безцелно. Новинитѣ, които в. Народность дава за Левски.

Магуреле, 1869 Май 27.

Любезніи мои Пр.

Честно-то ви писамце отъ 12 содержава да не бѫдѫ нещо сѫрдитъ; за чудо ми сѫ види. Азъ толко често да ви пиша а вій на 5 — едно ми отговаряте, и нищо ново; Преди 3 дни ви писахъ и сега ви явявамъ че преди 15 дена ви пратих $4^1/_2$ наполеони, и една кадра въ тенеке подъ марка К. Л. Платихъ 8 св(анца) транспортъ за приемваніето имъ. Не отговаряте нищо че ако сѫ губятъ да ви пратѫ фрактове-те, за да ви ги плати агенціята.

[1]) В. Левски.
[2]) Филипъ Тотю.

За панаиря явете ми отидоха ли, ще идатъ ли търговцы отъ странѫтѫ ви, че вида дами пишите че ще додити въ Влахія; тука нема тѫрговцы, и нематъ ценѫ стоки-те отъ странѫтѫ ви може да иди те за панаиря че закасне отваряне-то на оборѫ . . .

Левскіи дойде до Никополъ, дадох му полицы и отъ като е заминал немие писал нищо. Новини-те ги обнародва Народность.

Като ви целуна братски и поздравѭ сердечно, очаквамъ сладкіи а ви отговоръ съ новини.

Братви Т. Ковачовъ

Ако би да додите донесете ми единъ леворвел(ъ) ще ви го платѭ почтенно.

Н. Б. II. А. п. 67, № 9089.
Арх. т. I, № 17, стр. 333.

№ 385.

Т. Ковачовъ до П. Хитовъ.

Условия при които би могълъ да дойде въ Бѣлградъ. Нѣма известие отъ Левски. Ще дойде, ако закъснѣе възстанието. Ако избухне скоро, ще му телеграфира. Пита дали и отъ сръбска страна ще се дигнатъ на помощь.

(Турно) Магуреле 1869, Іуніе 15

Почтенніи мои.

Предъ очи-те ми лежѫтъ честни-те ви отъ маі 22+2+5 Иун(и) писамца, на кое-то седержанието имъ добре проумѣхъ.

За потверждението на мои-те писма немате отъ нигде да ви яви нѣкои точно, бѫдете сигорни що ви сѫмъ явилъ е. е. е. треба дасте сигоръ.

За дохожданіе при вази ще сѫ трудѭ да ви извадя отъ Т. и Я. 20 н.[1]) кои-то ви длѭжа, че ако ги зема ще дода || а очаквамъ безъ друго известіе отъ Л. и ако сѫ забави отвареніе-то на панаиря ще дода, ако ли е на скоро, неще мога да дода, че излезе ново жито, ще ида пакъ по кѫра. Изве-

[1]) наполеона.

-е мѫ че неможахъ да ви отговоря на бѫрзо: едно че ехъ въ града, друго че отчаквамъ известіе отъ Л.

За купуваніе то имъ слѣдватъ много добре. Като отго- и Л., чи на скоро може да ви и телиграфирамъ.

Моля ви явете ми нещо ново, щели мрѫдни ценѫ тѫ не въ градѫ ви. Като ви целуна братски ожидавамъ дкіиа ви отговоръ.

Приятеля ви Т. Ковачовъ.

Н. Б. II. А. п. 67, № 9090.
Арх. т. I, № 18, стр. 333.

№ 386.

Т. Ковачовъ до П. Хитовъ.

Следъ една седмица желае да види П. Хитовъ въ Бѣлградъ. Отъ зски нѣма известие.

Поч. мои Господа П.

Желая ви благополучно въ здравіе-то, и добри успехи.

Не съмъ сигоренъ дали сте готови за панаиря, че слѣдъ на седмица да ви пратя малко пари. Янко го незная де е отъ Сома ще ви извадя борджя и азъ колко-то сѫ улесня, ли щѫ ви получа слѣдъ една седмица въ градѫ ви поне- ош-те се сумняватъ твърде много за панаиръ . . . и сѫ мислени злѣ.

Нѣмамъ още никакво извѣстіе отъ Левскій.

Пріімне те Братското ми целованіе и искренно поздравбніе на което ожидавамъ сладкіи а ви отговоръ и на фторо исамце.[1])

Аазисъ достунузъ Ходжа ефенди.

Н. Б. II. А. п. 67, № 9091.
Арх. т. I, № 19, стр. 334.

[1]) Писмото е безъ дата. отнася се къмъ втората половина на есецъ юний 1869 г.

№ 387.

Ц. Т. комитетъ до Мацини.

Другарьтъ имъ Теофанъ Райновъ се завърналъ отъ посещението при външния либераленъ свѣтъ. Трогнати сж отъ добрия приемъ, който Мацини му оказалъ въ Лондонъ и отъ добритѣ съвети, които чрезъ него изпраща на Комитета. Тѣзи съвети ще се осжществятъ на дѣло. Готови сж сега да прекрачатъ тѣснитѣ граници на Мемоара отъ 1867 г. и да пропагандиратъ републиканизма. Но програмата на Мемоара ще запазятъ все пакъ за вжтрешнитѣ дейци. Тѣ не могатъ да работятъ освенъ подъ негово прикритие. Подробности върху многостранния духовенъ, литературенъ и политическо-материалния подемъ на страната.

Bucarest, 16/28 Juillet, 1869.

Monsieur G. Mazzini!

Notre camarade Raïnoff est de retour de son excursion qu'il a faite dans le monde libéral; il nous a surpris très agréablement par le récit de la réception que vous lui avez faite et par les bons conseils que vous lui avez donné dans notre cause. Nous avons toujours très comptés sur votre concours moral et notre espérance a été justifiée. Nous vous sommes par conséquance très redevables et soyez assuré que nous ne manquerons jamais à prêter la plus grande attention à vos bons conseils, que nous tâcherons à exécuter tant qu'il nous sera possible Nous nous avons mis, des aprésent à franchir les limites étroites du mémoire de 1867 [1]) et à propager le republicanisme, tandis que nous laisserons à nos frères transdaunaviens à agir pour ce mémoare, puisqu'il faut savoir qu'ils ne peuvent autrement agir là que sous ce prétexte. Nous sommes convaincus qu'il faut beaucoup demander pour obtenir quelque chose, et à cela surtous nous servira le radicalisme que nous embrasserons ici dans la libre Roumanie. Ne doutez point dans le démocratisme des Bulgares; il n'ya rien à douter, puisque si les Turcs ne nous ons pas rendu d'autres services, ils nous ons rendu tous égaux et cela nous facilitera beaucoup l'oeuvre.

[1]) Мемоарътъ до султана отъ 1867 г. — най-първата характерна стжпка отъ дейностьта на Бълг. Централенъ Таенъ комитетъ — плеидираше, както е известно, за дуализмъ между България и Турция, като султана се короняса въ старата столица Търново за Български царь.

l'y a chez nous ni aristocratie, ni domination de la prêtraille, pté les prêtres grecs avec leur patriarche de Constantinople, lui nous avons declaré la guerre depuis une quinzaine d' nés, et que nous avons été heureux à rendre la plus popue pour notre nation, qui a obtenu des succès satisfaisants toute la ligne. Et cette question combien n'a-t-elle reveillée esprits, que des services, n'a-t-elle rendu à notre question litique, en lui préparant le terrain!

Nos seuls ennemis à l'intéricur, il est triste à le dire, sont ux d'entre les Bulgares de Bucarest, qui se nomment eux-mêmes tables, puisque c'est ainsi que leur a dicté le baron d'Offenrg, poursuivent encore leur chemin erroné, mais ils ne pournt rien faire, car la propagande, l'influence morale, l'intellince se trouvent dans nos main.

Quant aux faits, il y a partout en Bulgarie des petites banes nationales, qui tiennent les Turcs dans une émotion contiue. Nous avons formé une société littéraire, à laquelle, nous tachons des grandes espérances, puisque l'appel a trouvé un rand retentissement dans les coeurs des Bulgares. Cette société aura le but, de procurer des moyens d'existence aux littéates bulgares, qui de leur part seront obligés à travailler sans esse pour l'enrichissement de notre litterature sous tous les pots de vue. Cette société possède deja un capital de 300,000 fr. In de nos camarades Stoianoff, est. surtout qui poursuit cette noble mission; il a concu cette idée à Prague, il y a deux nnées, et de ce temps jusque présents il a agi avec la plus grande assiduité pour la réalisation de cette idée. Odessa, Bolgrad, Kichenev, Bucarest, Giurgevo, Braïla, Galatz etc. se trouvent participées dans la somme que nous vous avons indique plus haut. Ce sont toujours les notables, incités par la Russie, qui s'opposent à cette société, mais ils ne pourront rien faire, car ils ne peuvent pas s'opposer directement, risquants d'être tués à coups de pierres par la masse indignée.

En fin nous vous signalons une activité croissante dans tous les cercles bulgares; chacun travaille, S'att..., chacun sacrific, et beaucoup sont prèts à mourir.

An avant!

Nous nous recomandons à votre bienveillance paternelle.

La société

„Amour Fraternelle"

P. S. Vous vous servirez toujours de l'adresse que vous a donnée M. Raïnoff.

Изъ неиздадения арх. на Тайния Ц. комитетъ.

№ 388.

Т. Ковачовъ до П. Хитовъ.

Фантастично съобщение, че Левски ходилъ съ 30 души по политѣ на Троянския и Врачански балкани.

Магуреле 1869 Августъ 24.

Любезніи мои приятелю.

Отъ като сѫ намирамъ безъ ваше честно, ида да ви получа въ драгоценно-то ви здравіе, на което моля Божіе-то око да Ви го уварди.

За менъ сѫ не сумнявайте. Въ извествіе ви че Кѫршовскій сѫ вѫрна отъ бани-те. Жално бѣше че не сте могли да сѫ видите 1. че не сте му отговорили на телеграфа, 2 че не е ималъ растояніе да сѫ бави що-то училище-то наближава да сѫ отвори; какъ и да е ви поздравлява. Вчера беше Пантилей Вълнювъ замина за Букурещъ за да проводи совати-те си; печелѫтъ 800 наполеона. Т. Пантилеевъ и той беше тука, паздравляватъ ви.

Ново. Василъ ходи съ 30 души въ поли-те на Троенскіиа и Врачанскіи балканъ. Единъ Врачалия съ 20 души удариха и оловиха Агите, моля ви за песните които писаха, ако ги сѫ Превадили на ноти, пратете ми. Поздравете моля ви приятели-те които питатъ за нази.

Като ви целуна братски и поздравѭ сердечно, ожидавамъ сладкіиа ви отговоръ.

Приятеля ви Т. Ковачовъ.

Н. Б. II. А. п. 67, № 9093.
Арх. т. I, № 21, стр. 335.

№ 389.

Ив. Кършовски до П. Хитовъ.

На Филипъ Тотя Руското правителство опредѣлило 50 рубли на ь. Левски билъ около Сливенъ. За картинитѣ: заклеване на х. ра и Ст. Караджа и убийството на Войводовъ и Цвѣтко. За сѫдна политически осѫденитѣ българи въ Влашко.

Гюргево 1869 г. Августъ 31.

Господ. П. Хитовъ![1])

Бѣлградъ.

Пратено-то ваше писмо до Г-нъ Балканскы испратихъ. де и момчето Станчо Joцовъ вчера испратихме за Болъ, като му събрахъ отъ тука 4 наполеона за пѫтны юскы.

Настоящето писамце мы ся испрати отъ Букурещъ да го пратя, кое-то вы и приключямь. Друго по-ново отъ ъ насъ нѣма; Научявамъ ся само, че Тотю былъ въ ссѫ (человѣкъ, кой-то прѣди 15 дни говорилъ съ него ше тука и обади) и му давали на издържаніе 50 рублы. Василъ около Сливянъ.

Поздравете всичкы пріятели, и нарочно Г-нъ Коста Лазова, Г. Анастаса Ст. фотографа.

Казвахте мы за цѣна-та на кадры-тѣ, съзаклятіе-то е по ѣло мѣджедіе, а пакъ Войводовъ и Цвѣтко по $2^1/_2$ цванца ѵскы.

Като нѣмамъ що друго да вы пишѫ. — Сутра ще ся ърши сѫдбѫтѫ на Н. Бакалова и другы-тѣ съ него. Князъ рло като трьгна отъ тука за Европѫ. опрости всичкы полиѵескы прѣстѫпници, мыслѭ че и Българскы-тѣ, като ся ърши сѫдбѫ-тѫ щѫ вы пишѫ. Оставамъ да очяквамъ отзора ви.

Вашъ всеглашенъ И. Кѫршовскы.

Н. Б. II. А. п. 67, № 8952.
Арх. т. I, № 3. стр. 466.

[1]) Адресъ на писмото: Monsieur Costa Lazarovitz дуванija (тютюнопродавецъ б.р.) на терazіама спрема чесми а Господ. П. Хитова. Belgrad

№ 390.

Т. Ковачовъ до Панайотъ Хитовъ.

Левски миналъ презъ Т.-Магурели преди седмица. Фантастични сведения: заминалъ на конь за Александрия. Д. Общи улесненъ съ пари по заповѣдь на П. Хитовъ и изпратенъ за Браила.

Т(урно) Магорели, 2 Септември 1869 г.

Любезніи мои П.

Честно-то ви отъ 22 текущаго съ радость отъ приносящца го приехъ, содержаніе-то му добре проумѣхъ.

Не малко сѫ зарадвахъ, като сѫ лично видяхъ и разговорихъ съ Д.

За В. Левскій ви явихъ преди една седмица че замина за Александрія, атлия, тѫй е миналъ отъ Т. но кадя отива, кога ще сѫ вѫрни, неми яви що-то немахъ време да разговаря подробно, каза че ще ми пиши. Василя плевнелія го ванаха на врачанскій монастиръ. Т. Ф[1]). съ Василя[2]) Карловица сѫ въ Одесса.

Споредъ заповедь-тѫ Ви улесних Д. и го испратихъ за бра[3]) съ рекомандація.

Благополучно пристигна, и замина. За револверъ забравихте. Моля ви поздравете приятели те, а вази като ви целуна братски и поздравѫ сердечно, ожидавамъ сладкіиа ви отговоръ.

Вашъ братъ Т. Ковачовъ[4]).

Н. Б. II. А. п. 67, № 9095.
Арх. т. I, № 23, стр. 336.

---

[1]) Ф. Тотю.
[2]) Василъ Платнаровъ.
[3]) Браила.
[4]) Адресъ на писмото: Domnului Kosta Ladarovici tutungiela Teradija Belgrad, Serbie.

№ 391.

Т. Ковачовъ до П. Хитовъ.

Левски миналъ презъ Букурещъ. Превратни сведения дадени му Левски за състоянието на духовеіѣ въ България, съ цель да не му ѣри истината.

Магуреле 1869 Септември 5.

Любезніи мои П.

Отъ като сѫмъ лишенъ безъ ваше честно моля ви прина тѫ коя е.

Желая ви благополучно. За менъ са не сумнявай.

Въ извествіе ви че Васил Плевненица го фанаха и обаха на врачанскіиа монастирь.

Левскій дойде отъ панаиря. Питахъ го за добитакъ, ѫрде е слабъ, нема ценѫ и ще го презимува за напроеть да го харчи, според мнение-то негово. Пространно неожах да сѫ разговоря. Идеше отъ големо-то село, отиде резъ Александрія за големото село. За вращаніето му не ая кога и отъ де ще сѫ вѫрне.

Тотю е съ Василя въ Одеса. Тома, Петр и Мешайковъ и поздравлява.

Като ви целуна братски и поздравѫ сердечно, ожидаамъ сладкійа ви отговоръ.

Пр. и братви Т. К. Ходжа.

Н. Б. II. А. п. 67, № 9094.
Арх. т. I, № 22, стр. 335.

№ 392.

Т. Ковачовъ до Панайотъ Хитовъ.

Пакъ за пристигането на Д. Общи, изпратенъ за Браила. Предположение че Диарбекирскитѣ заточеници българи ще ги пустнатъ. Повторение на сведенията за Левски, Ф. Тотю и Д. Общи. Приписка отъ Тома Пантелеевъ. Подкрепили препоржчани отъ Панайота младежи. Неблагоприятни слухове пръскани за Панайота. Да не ги слуша.

Т. Магуреле, 1869 септември 16.

Любезніи мои бр. П. Х.

Послѣдне-то ви отъ 10 того месица радостно приехъ и сждержаніе то му добрѣ проумѣхъ. За чудо ми е две мои

писма какъ да не сте приели, едно чрезъ поща та, а друго чрезъ Joца Стаменковичъ, кой-то тржгна за въ градж ви. Въ извествіе ви че Д. Косовецъ престигна и го испратихъ благополучно за въ... Сжщо ще сж старая и за П. споредъ заповедь-тж ви; моля ви кои віе писал отъ градж ни споредъ как то яви те. Бележе те ни го, да му сж отговоря отъ стр нжтж ви.

Въ извествие ви че Васил(ъ) Плевненеца го фанах обраха на врачанскіиа манастир, В. Левскіи премина конен и замина за големо-то село, като сж вжрне ще сж разгов ремъ подробно... Ф. Т. съ Василя Карловица сж вжрн презъ Ц. градъ (Цариградъ) въ Одесса.

Запрени те въ Деярибекиръ ще ги пущатъ. Съ Янк сжмъ сж виждал с време.

Пантилеи дохожда тук и отиде за Бикетъ.

Д. Косовица като престигне до Г-да Николаке[1]) ще ви

Като ви поздравж сердечно и целуна братски, ож вамъ сладкіи а ви отговор. Поздравете моля ви приятел отъ страната ни.

Брат ви Т. Ковачовъ.

(Приписка).

Бачо Панаіотe!

Поздравленія-та ви чрезъ Г-на Т. Ковачовъ съ р пріемамъ || препоручените Ви младежи Споредъ силата с могнахме. Г-нъ Ванковъ е далекъ отъ насъ, близо с дина не сжмъ го виделъ. Радувамъ сж на вашето ство и ви моля да бждите хладнокржвни и да не хорските празни хорати, но като доди времето тогава покаже кой е веренъ на Отечеството и кой е предател мото Светописаніе казва, конецъ дѣло окрашаетъ.

Поздравете моля Г-на Коста Лазаровъ и Г-на Joрганджіятж и сички пріятели. Поздравете още Г-на нашія благодѣтель.

[1]) Балкански.

Поздравленія имате отъ Г-на Мишайкова, той е юнакъ. Сладко ви поздравлявамъ и сжмъ

Вашъ за секога Тома Пантелеевъ.

Поздравлява ви и Даскала Троеница.[1])

Н. Б, П. А. п. 67, № 9096[a]
Арх. т. I, № 24, стр. 337.

№ 393.

Пратеникъ на Ц. Т. комитетъ до своята централа въ Букурещъ.

Причини за арестуването на Кършовски. Телеграфическо донесение на руския представитель въ Букурещъ до графъ Игнатиевъ да стуватъ и него (пратеника на Ц. Т. к.) Застжпване на цариградскитѣ игари. Сближение съ руското посолство въ Цариградъ. Положението пратеника заздравено. Кършовски ще бжде освободенъ. Дякона вски) ако е още въ Влашко, да не тръгва за въ Турция, преди той атеникътъ на Ц. Т. к.) да се завърне въ Букурещъ. Интригитѣ на исто Георгиевъ и Офенбергъ разбити.

2124 Царіград 23 8/бріа 869.[2])

Незнам дали приехте две мои писма през сръбското конлато. || отговор не приех. || за кршовски са научих че заен по причина Богданович || тука тилеграфиралъ Офенберг за мене че сам учіастник та Игнатиеф малко остана да даде та на ми(ни)стерството || но работата ся обрна в полза. || ка гарантираха за мене и това стана причина да са сближа посолството и да расправа за сичко || щото ми зарачаха хода на често та ужъ да додим в споразумление. || аз сам дравен в сяко отношение. || Обещаха ми са че много скоро е пуснат кршовски. || кога дода много ще приказваме. || от цка страна са научихме че станало союз между влашко биа и грцко заедно с египет || и благарити изключени. || Истина е || діаконат ако е още в влашко да ни дохожда в турско а чака догде дода.

[1]) Д. Икономовъ, авторъ на плана за обсебване парахода „Радецки" гъ Хр. Ботевъ въ 1876 г.

[2]) Шифъръ на Тайния Ц. комитетъ.

Запознах са с некой си . . . . . дошол от тука || изпитайте за него и ако ви пише отговорете му.

Уловиха тука некой си христа калоферц матрозин в французкити вапори наскоро допадналъ отъ Браила.

Жулвекурт.[1])

За всичко да са малчи догде дода.

П. П.

С интригити против нотабилити сполучих. || игнатиеф иска да му са даде изложение за сичкити злоупотрѣбления христови и офенбергови без отговорност. || за това скоро да са направи рапорт без подпис, да са изложе колкото може за да се ползуваме отъ обстоiателствата. || това е нужно. || кршовски решително ще са пустне. || за всичко крайна тайност.[2])

Изъ неиздадения архивъ на Ц. Т. комитетъ.

№ 394.

Ив. Кършовски до П. Хитовъ.

Д. Общи въ Букурещъ. Липса на възможность да му помогне. Препоржчително писмо до Т.-Магурели. Планъ да премине въ България и да се срещне съ Левски. За черногореца Зега Стефановичъ, желающъ да участвува въ българ. дѣло. За преминаването на Ив. Цанковъ и Бойко Нешовъ отъ Одеса въ Цариградъ и пр. Теофанъ Райновъ дошълъ въ Букурещъ и сега е въ Гюргево. Новини за моавинитѣ и българскитѣ чиновници отъ Турско. За каймакамина отъ Ада-Кале.

Букурещъ 1870 марта 25 Св. Благовѣщение

Господине Панаiоте!

Почтенното ви писамце отъ 14 тоя мѣсяцъ получихъ снощи отъ Г. Димитра Косовскы (Общій). Той ми казва, че вие сте му казали: да ся потрудиж, да го спомогна; но въ писмото ви такова нѣщо не ми бѣлѣжите! Слѣдователно, азъ ако и да го познавамъ[3]), нъ безъ да имамъ отъ васъ

[1]) Условенъ подписъ на Т. Ц. комитетъ въ кореспонденцията му съ интернационала на Бакуниститѣ.

[2]) Писмото е дешифрирано отъ г. Любенъ Петровъ, пазитель въ Архивния отдѣлъ при Народната библиотека въ София.

[3]) Отъ легията въ Бѣлградъ.

да ми бѣлѣжите, никога нищо не щж да направя. А
ѣдъ днѣшно то ми положеніе и да искахъ да направя
не можяхъ; защото, (ви може да не знаете) стары тѣ
рещки магарета успѣхж да направятъ интригы и въ Гюр-
което азъ като видѣхъ, потрудихся нѣкакъ да но се
ожьжтъ (интригитѣ); нъ, за общж нашж жалость немо-
. Въ слѣдствіе на това, като видѣхъ че интригы тѣ хва-
да сж умножяватъ, и че щжть ся развалжтъ: както
ина та, тжй и училището а и читалището, прѣдпочетохъ
ждж гладенъ отъ колкото задоволенъ и си дадохъ остав-
отъ учителствованіе-то още на февруарій 7. И тжй днѣсъ
нѣсъ съмь безъ никакво заниманіе. — Спорѣдъ болесть та
матизмъ), кожто имамъ едно, и друго да ся по-отмахна
рѣме отъ Гюргево додохъ тукъ и влѣзъхъ въ болницж-
Колантина на 27 февр. до вчера, и вчера излѣзохъ часъ-тъ
$10^1/_2$, и на кавенето ся срѣщнахъ съ Г. Д. Косовски, слу-
но. Слѣдъ два дни той ще трьгне отъ тука за Гюргево,
гъ тамъ за Турну Магурели. Азъ му направихъ писма за
ъ за Ковачева и Даніила, за да му спомогнжтъ нѣщо и
го составятъ съ Дякона. Той е испроводилъ дестина души
панаиря, че и той[1]) имаше намѣреніе да пжтува; нъ нез-
ж ако е заминалъ или нѣ? — Тука е дошълъ Г-нъ Зечо
фановичь, черногорецъ; той е, що е былъ съ Лука Вука-
вичь, и що бѣше въ Цариградъ, и за когото ся говореше
ся е потурчилъ. Негова милость е дошелъ да пита: има ли
що да ся работи? и ако има — то той е готовъ да влѣзе
нашы-тѣ народны прѣдпріятія — да воюва. Ни[2]) ся дър-
ме къмъ него съвсѣмъ хладнокръвно, и не му даваме да
нае сжщность-та на работы-тѣ ны. Той казва че познава
рдѣ добрѣ нашія народъ и много го похвалява; но кой
ае, може бы да има нѣкои свои предначертанія. Но отъ
уга страна пакъ азъ бихъ казалъ, че той нѣма нѣщо, което
ни доведе въ съмнѣніе. Той е взѣлъ отъ Одесса Ивана
анкова телеграфчійчето (Тулченчето) и Бойка Нешова и ги
велъ въ Цариградъ. На Бойка далъ пары и го проводилъ
отиде въ България къмъ Сливенъ и по други мѣста, но
й вмѣсто да отиде за опрѣдѣленитѣ мѣста, дошълъ си въ

[1]) Д. Общи.

[2]) ние.

Браила отъ Цариградъ. До колко е това истина ви по-добрѣ може да знаете отъ мене. Иванъ Цанковъ пакъ спорѣдъ страшливость-та си, която той има, былъ е непотрѣбенъ за прѣдпріятія-та на Г. Зега, за това той го е прѣпоржчилъ пакъ въ Цариградъ и Иванъ Цанковъ е получилъ пакъ служба въ телеграва въ Авлона, и тамо работи сега. По врѣмя може да мине и по въ вжтрѣшни-тѣ мѣста на отечество-то ни. Не бы было злѣ, мислѭ азъ, ако ви имахте улесненіе и время да додите тука и ся срѣщнете съ Г. Зеча, кого-то вие ще можете най-добрѣ да оцѣните по негови-тѣ разговоры. Той ще постои тука нѣколко дни 10—12. Вижте както намѣрите за добрѣ, тъй направете. Азъ быхъ желалъ що-то вы да додите и като додите да ми явите да дода и азъ да си поговориме; а това е твърдѣ отъ голѣма важность за нашы-тѣ прѣдпріятія; азъ баремъ тъй мислѭ.

Азъ щѭ си отида утрѣ или въ петакъ за Гюргево. Тамъ щѭ си отворѭ или една крьчма или едно кавене и щѭ продавамъ вино и кахве, само и само да бѫда независимъ. Това щѭ направѭ, съ Божіѭ волѭ, азъ за напрѣдъ. Доста съмъ билъ зависимъ. — Райновъ е дошьлъ тука прѣди 1 мѣсяцъ и сега е въ Гюргево.

Новины. Моавины-тѣ паднаха въ Турско; правителството турско уничтожи Българскы-тѣ чиновници прѣди нѣколко дни. Каймакаминъ-тъ на Ада-кале дошелъ въ Видинъ и едни отъ Българи-тѣ го отровили; тъй ся говори.

Поздравленіе отъ Г. Юрданова до васъ и до Г. Балканскы. Сѫщо и отъ мене. Очѣквамъ отговоръ. — И Росети ви поздравлява.[1])

Вашъ едномысленныкъ И. Кѫршовскы.[2])

Н. Б. П. А. п. 67, №. 8954.
Арх. т. I, № 5, стр. 467.

№ 395.

Данаилъ Хр. Поповъ до Панайотъ Хитовъ.

Д. Общи пристигналъ въ Т.-Магурели (отъ Букурещъ—Олтеница) вчерашния день. П. Х. заминалъ за Бѣлградъ да види, разположено ли

[1]) Отъ страни на писмото е забелязано: Приключено-то (навѣрно — писмо, б. р.) е отъ Г. Цека. Сѫщій

[2]) Адресъ на писмото: Monsieur Nicola Balcansci — за господина Панайота Хытова: La satulu Suditi.

бското правителство да улесни пѫтя презъ своята държава за бъл
то дѣло. Отъ страна на „общитѣ дейци“ въ вжтрешностьта на
рия му се отговаря за това негово начинание. Въ България работата
очната сериозно и коренно. Въ Влашко само Д. Хр. Поповъ и
другъ не знае какво се върши тамъ. Сѫщо отсреща никой не
за де е центъра на работата. Но тѣ, дейцитѣ въ Влашко, преди
ието на Панайота, били решили да изпратятъ двама-трима души до
което правителство за споразумение и ако не успѣели, щѣли не-
мо да продължатъ пакъ и ще почнатъ вълнения, когато сѫ ви-
готови. Но отвжтре отложили този планъ. Тамъ поставятъ на
нъ планъ организуването на народа, че тогава да водятъ преговори
рбия, която ако откаже, тѣ ще си почнатъ работата сами, като
вѣрени, че отъ сръбска страна тогава и тъй ще се присъединятъ,
използуватъ случая. Знаяло се, че сърбитѣ не сѫ искрени. За
септемврий вжтре очаквали да се сдобиятъ съ пари и оржжие
ничия помощь (тайно). Филипъ Тотю готовъ за помощь. Тошковъ
редстави българскитѣ делегати на самия руски императоръ и ще
ствуватъ улеснения. Но отсреща пакъ не сѫ съгласни да молятъ
правителство, преди сами да сѫ съвсемъ готови. Па и тогава
да се обърнатъ къмъ нѣкое правителство, но пакъ само следъ
решение на Привременното правителство вжтре въ България и не
шение на Панайотъ Хитовъ, или на кое и да било друго частно
Д. Ценовъ не ще да го е освѣтлилъ по това. Той не знае. Кани
итовъ да се съобрази съ приетия редъ и да не се отдаде на при-
тие за първенство. Този редъ е не само за него, но за всички.
осле народътъ и историята ще приценатъ заслугитѣ всѣкиму. Из-
а му отговора на Левски на негово писмо. Д. Хр. П. уговорилъ
съгласили съ Д. Общи, послещния да мине отсреща, но пакъ ще
за съгласие отъ тамъ. Съобщава му за заминаването на него-
момци: Стоянъ, Георги, Хаджията и Стефанъ, оставени въ мушията
алкански. Стоянъ се захваналь за търговия.

Г-нъ П. Хитовъ

Въ Бѣлградъ.[1])

Вчера тука пристигна Г-нъ Димитръ Общій, отъ Олтеа, подиръ разны те ны разговори, доказа ми чи Выи сте Бѣлградъ отишле съ цѣль, за да видите каква политика жи Сърбското Правителство срѣщу Насъ, и да ли ще иска направи улѣсненія за пренасяніе и Преминуваніе прѣзъ жавжтѫ му безъ да ны правы припятствыя. — Вжрху чкыте тыя ето какво ще Вы докажеме пакъ Ный отъ тукъ, о не отъ нашѫ Странѫ, но отъ странжтѫ на отсрѣщныте общы дѣйцы; знайте чи Нашенцыте Отсрѣща сѫ захванале

[1]) Безъ дата, която трѣбва да поставимъ нѣколко дни следъ 25 тъ 1870 г.

работа та да я вѫршатъ серіозно, коренно, т. е. започнале сѫ да организуватъ и да сключаватъ народа върху общата ны работа, работа та до колкото познавамъ защо то тука въ Влашко никой други не я познава, освенъ азъ, защо то никому вече не откриватъ нищо какво то тамо работатъ, освенъ тука въ Турно мене, всичкы писма сѫ проваждатъ до мене чи отсрѣща никой незнае гдѣ и на кое мѣсто сѫ намира Центра на работа та, освѣнъ азъ — въ прочемъ ный тука по прѣди бѣхме сѫ разговориле по между си за да проводиме 2 — 3 души хора добры, съ пълны упълномощія от Странѫ на централный отсрѣшенъ комитетъ, и да ги проводиме въ Сърбія на право до Правителство-то зада изыскатъ ако може да имаме формално Споразумѣніе, съ него върху всичкы тены потрѣбности който бы имале, като докажѫтъ на правит. —Чи то ако бы да неще да вземе участіе въ Наше-то Исканіе — което е и тѣхнъ Интересъ, то ный пакъ и безъ тѣхъ ще си слѣдваме работа та, и ще Почнеме вълненіе то като сѫ видиме Приготвены — Но тѣ отъ отсрѣща ето какво ны отговарятъ — Ный удобряваме вашето това Мнѣніе, но въ дѣйствіе неискаме за сега да го полагаме, съ Никакъвъ Начинъ, защо то ный по първо трѣбва вътрешно да сѫ Организуваме добре, Споредъ какъ то сме започнале, и Споредъ какъ то ны отива и работа та добрѣ, и отъ какъ то сѫ видиме Приготвены тогава може да проводиме прѣдставители защо то тогава ще можеме да докажеме на Правит-Сърбско чи всичко имаме готово, и то ако бы да сѫ откаже да не вземе участіе, ный ще си почнеме работата, и ще ги оставиме тѣхъ Настранѫ —, а тѣ когато видѫтъ чи работа та е узрѣла и е Серіозна, вѣрваме чи тогава само ще дадѫтъ съчувствіе, иначе знаете кой сѫ Сърбски те владѣтели, и колко пѫти ны сѫ подлагале Динена корѫ и сме останале до сега тѫй както видите. Тѣ ны казватъ отсрѣща, чи сеги за мѣсецъ 7/врія, като сѫ Само добіятъ съ пары, ще могѫтъ да си добіятъ доволно орѫжіе, безъ да ги узнава никой, Това е твърде добро, защо то отъ тука неможе да сѫ внасѫ отсрѣща орѫжіе — Освѣнъ това, отъ Одесса ны писа Тотіо чи той е готовъ на всякое повыкваніе. Писа ны още чи тамо Г-нъ Тошковъ и другите казали щото да сѫ събератъ отъ 4-ти страны на Българія подписи, да сѫ проводатъ и 3 души съ упълномощны писма, които да отидатъ въ Одеса до тѣхъ

й Г-нъ Тошковъ сѫ задължава да отиде съ тѣхъ и да рѣдстави на сѫщія Императоръ, и казватъ чи знаятъ о чи Императора ще съчувствува на това, и трѣба да аправи улесненія, но и натова отгорѣ нашите отсрѣщны пьрвія отговоръ дадоха, и никакъ не искатъ за сега до о не сѫ добре организуватъ, до ходатъ при едно или о правителство, а като сѫ нарѣдатъ добре, тогава само е да направатъ такова нѣщо, и то ако го удобри тогава врѣменното имъ правителство. За това всичко азъ зная чи Д. Ценовъ не е Вы доказвалъ нищо, защото и Незнае, ъ Вы казвамъ, чи каквото и да работите Вія Самъ-си е бѫде пріето отъ тѣхъ, ако не бѫдете въ споразумѣсъ тѣхъ и да вѫрвите какъ то тѣ оттамо виждатъ чи е дно да сѫ вѫрви, а пакъ Вый ако сте съ Чисто народно ство, и не сте Человѣкъ съ пристрастіе трѣбва за общото ро да сѫ съобразите съ тѣхните нарѣдбы, наработы те, наче ако напримѣръ азъ искамъ да сѫ веде работата мое мнениіе, и то може за Первенство, тѫй сѫщо или пакъ ла милость и други поискатъ да сѫ веде работа та ца по тѣхно Мненіе, тогава брате нищо нищо нищо, нѣма направиме, Ный за сега искаме да работиме съгласно атски за Общо то ны добро, а не да глѣдаме, за Первена, това не мислете чи го казвамъ Вамъ, но за всякого ного Българина, чи после Народътъ и Исторіята ны, ще адетъ всякому онова по достойнство то му — Ако слѣдме да вѫрвиме тѫй, ще напрѣднеме, а ако ли почнеме да рсиме Первенства, нищо нема да направиме, и ще бѫдеме говорни и предъ Бога и предъ народътъ — Ето брате чи доказахъ доволно пространно работата какъ е почната, и ай чи добре отива, но Само по тоя начинъ — Сега остава сѫ мыслите и да вѫршите работите си, Но имайте прѣдъ дътъ си горныте ми казани отъ странѫ не моя, но от ранѫ На Общій тъ Ны Съборъ отсрѣщенъ. Като сѫ върешъ надолу, отбій сѫ до тука — безъ друго, Азъ вчера пиихъ В. Львскому и Дружія, чи сѫмь вы писалъ, и каквото и отговорите, ще имъ го съобщѫ — Ето тука Ви провамъ и писмо отъ В. Л. което е отговоръ на Вашето, което у бѣхте проводиле, Азъ незнаяхъ навѣрно гдѣ сѫ намирате, и да Вы го проводѫ, но вчера като дойде тука Г-нъ Дитръ Общій, отъ Олтеница, той ми каза чи сте въ Белградъ

още, зато ето Вы го провождамъ Той ще Вы очаква Тука до гдѣто сѫ завърнете, но ако ще сѫ бавите, Отговорете по скоро.

Ный тука сѫ разговорихме съ Г-нъ Димитра и удобрихме щото той да не стои Тадѣва да сѫ измайва напраздно, но по добре е да мине отсрѣща, и да сѫ събере съ тѣхъ чи все ще бѫде за полза, но това нема да стане догдѣто непріемиме отъ Срѣща Отговоръ, ако удобряватъ за сега да мине или незнаете чи негова милость не е познатъ въ Отсрѣщните страни,[1]) и може Свободно да мине, на това отгоре отговорете и Вія поскоро.

Г-нъ Димитръ казва чи Момчета ти, Стоянъ, Георги и Хаджіята, и Стефанъ Намиратъ сѫ въ сѫщото мѣсто гдѣто Сте ги оставиле, Стоянъ сѫ е уловилъ съ Търговія, Направилъ с контрактъ съ единъ Българинъ отсрѣща. Но все тамо ще сѫ Намира. Казва да Вы пишѫ чи за оная търговія неможе да стане Нищо и Той за това дошелъ тука, Отговорете безъ друго.

Н. Б. II. А п. 63, № 8619.
Арх. т. I, № 2, стр. 151.

---

[1]) Панайотъ Хитовъ ни е завещалъ следната биографическа бележка по този въпросъ: Димитар косовиц родом из пек (Ипекъ б. р) 1869 година дрогаремо христьо касап велоувъ родом от пажар зик филибе пажарзик (Т.-Пазарджикъ до Пловдивъ б. р.) и михаил самоковлия гес трима дрогаре на 1869 година излезоха из сарбия по стара планина. — Н. Б. II. А. п. 61, № 8387. Освенъ това, ний притежаваме още следнитѣ документи, които установяватъ личностьта на Д. Общи:

1) Кралство Италия[1])
Служебно извлечение

Министерство на войната

Отъ наборнитѣ списъци и отъ документитѣ, които се намиратъ въ Министерството на войната, удостовѣрява се следното

Име, презиме, мѣсторождение, белези		Редъ на службитѣ.
Наборно отдѣление	Димитръ Николовъ синъ на и на	Отпуснатъ като доброволецъ на военна служба за една година вследствие на кралска заповѣдь отъ 6. ма[illegible] 1866 г. . . . . на 24 май 1866 г[illegible]

---

[1]) Преводътъ е направенъ отъ г. К. Мутафовъ.

ь реги-	жители на	Освободенъ окончателно вследствие разтуряне корпуса . . . .
з 4772	околия	20 септемврий 1866 г.
	роденъ на	Участвувалъ въ военния походъ презъ 1866 год.
	въ	
	община	Дава му се право да носи
	околия	Възпоменателния Италиянски орденъ
	ръсть	отъ 1866 г.
	коса	
	вежди	
	очи	
	чело	
	уста	
	челюсть	
	лице	
	цвѣтъ	
	(не се чете)	
Издаденъ	занятие и	
) искане	поминакъ	
	женень за	
се чете)		

Въ увѣрение на което издава се това свидетелство, за да послужи, когато бѫде потрѣбно.

Флоренция 19 ноемврий 1869 год.

Началникъ канцеларията на наборнитѣ списъци:

Маринни

(печатъ)

Н. Б. II. А. п. 62. № 9426.

2) Комендантство на Ретимниски участъкъ удостовѣрява, че

Димитръ Николовъ отъ Белиградъ Сръбский като дошелъ въ ритъ около средината на ноемврий 1866 год. се записа въ четата на оброволцитѣ, която бѣше подъ мойта команда, и служилъ съ усърдие саможертвание на святата борба за освобождението на Кирицитѣ. ой присѫствувалъ и сѫ е бърилъ юнашки на следующигѣ битки:

1) на битката на Кисамски касители
2) на „ на Кидонийскитѣ Лакади
3) на „ на Малев
4) на „ на Милопотамский Кандилаптъ
5) на „ Сорикийски каллиоплитъ
6) не се чете — скѫсано
7) на Селиа } Св Василскийо
8) на Куми }
9) на Вотича Саракийски

Въ цѣлото време той показа добро поведение, за което му се дава настоящето свидетелство, за да му служи за доказателство на неговата служба.

Салта на 10 октомврии 1867

Началникъ М. Коронеос...

№ 1602

Временного правителство на Крета

Провѣрено

Въ Курия Апокоронски

8 Ноември 1867 подъ заповѣдьта

Секретарь

Леонидасъ П. Логиосъ

Н. Б. II. В. п. 4, № 489.

3) Началството на Светивасилевскатата Околия удостовѣрява че,

Димитриосъ Николау отъ Бѣлградъ, Сърбия, дошълъ като доброволецъ въ Критъ на 14 ноември 1866 год., за да участвува въ свещената борба за независимостьта на нашето отечество, и причисленъ въ началото къмъ корпуса на Общия началникъ Г-нъ П. Коронеу отъ когото е получилъ удостовѣрение при разнитѣ сражения въ които е присѫствувалъ, което и ние признаваме и удостовѣряваме, че се е намиралъ винаги съ подведомственитѣ ми хора, следъ заминаването на Г-нъ П. Коронеу, дойде, причисли се къмъ нашитѣ войници и храбро се би въ следнитѣ сражения

1) Въ сражението въ Иеракари
2) Въ Амбелаки (Кетимно)
3) Въ Свети Иоанъ (Минопотамо)
4) Въ Финикия (Свети Василий)
5) „ Полиризо
6) „ Родакинонъ
7) „ Иеракири (Аморию)
8) „ Алинбалу Волака
9) „ Ануселяна (Свети Василий)
10) Въ Началото въ Арменусъ и Кастелонъ (Ретимно, гдето пленилъ и единъ турчинъ)

При пребиваването си тукъ, както и при реченитѣ сражения, въ които се би съ храбрость и себеотрицание, показа поведение отлично, —

Дава му се проче настоящето, за да му послужи, когато стане нужда.

Селя (Свети Василий) 1868 октомврий 30 трйсети.

Общия Началникъ на Околията Свети Василий

Михаилъ Цударосъ

Началникъ на Западния секторъ и Свети Василий.

Георгиосъ Плеврисъ

Завѣри се и се подвърждава

Селя Свети Василий сѫщия день

Комисията на сектора Ретимно

Председатель: (не се чете)

(печатъ).

Н. Б. II. А. п. 69, № 9117.

№ 396.

Т. Ковачовъ до Панайотъ Хитовъ.

За пристигането на Д. Общи въ Т.-Магурели. Срѣдствата, които събрали за него, за да мине въ България по рекомандация на Ив. Ѣршовски.

Т.-Магуреле, 1870 Априлїе 1.

Почтенніи мои Господа П. Хитјовъ.

Честно-то ви предпоръчано писамце отъ 14 текущаго, резъ приятеля Д.[1]) съ голяма радость приехъ, и содержаніе-то му добре проумѣхъ. Съ поредъ заповедь-тѫ ви сѫ потрудихъ, и го изпратихъ за панаиря, макаръ и да немахъ зреме съ ортаци-те за да сѫ улеснимъ, но пак тръгва благополучно, и здраво радостно отъ странѫ-тѫ ми съ 2½ Н. и единъ мои при. 94 гр., рекомандаціетѫ на Кѫршовъ || 85 гр. на Груе || Ще ви чака заповедьтѫ и писмо, || Или да пратете потребни.[2]) или скоро явере да си не отъ чаква, яверъ[3]) но да тѫрси селяметъ съ дружі[4]) Като ви сладко целуна и сердечно поздравѫ, ожидавамъ сладкійа ви отговоръ колкото Д. Общій толко и азъ.

Братъ ви Т. Ковачовъ.

Н. Б. II. А. п. 67, № 9098.
Арх. т. I, № 26, стр. 339.

397.

Т. Ковачовъ до П. Хитовъ.

Д. Общи изпратилъ въ България. Нѣма отговоръ за пристигането му тамъ. Иска сведения отъ П. Хитовъ, ако Д. Общи бѫде му се обадилъ отъ тамъ.

---

[1]) Данаилъ Хр. Поповъ.
[2]) срѣдства.
[3]) известие: да не чака напраздно.
[4]) Селяметъ — спасение съ дружина (за да мине въ България). Панайотъ е изпратилъ Д. Общи въ Влашко, безъ да опредѣли бѫдащето му назначение.

Турн(о) Мугорели 1870 Априліе 9.

Почтенній мои Г-да П. Х.

Желая ви благополучно съ Царски-те праздницы. Преди една сѣдмица ви бѣхъ писалъ чрезъ Кѫршовскіи, за приемваніе-то на писмо-то не ми отговаря-те. Причината коя е.

Д. го испратихъ за панаиря, и колкото може да сѫ намери вѫрхуми дадох(ъ) му. За престигваніе-то му още отговоръ не сѫмъ приелъ. Вамъ ако е отговорилъ, явете ми, и за панаиря готвите ли сѫ . . . отговаряй-те ми. Поздраве-те Г-да Н. Б.[1]) а вази като ви братски целуна и сердечно поздрвѫ.

Сѫмъ едномислецъ Т. Ковачовъ.

Н. Б. II. А. п. 67, № 9099.
Арх. т. I, № 27, стр. 339.

№ 398.

Д. Ценовичъ до П. Хитовъ.

П. Хитовъ въ Каларашъ. Известява му се отъ Букурещъ, отговора на сръбския консулъ. Отъ Бѣлградъ се получило съгласие да иде тамъ, когато иска. Приписка отъ Левски до П. Хитовъ да не кореспондира съ Т. Ковачозъ.

Букурещ на 13 Маje 1870.

Господ. Панайотъ Хитовъ —

у Каларашъ.

Дохожда Господ. Цукичъ Сърбскій консоль, и ми каза да ви пиша чи пріелъ отговорь отъ Белград за Васъ, и казватъ, когато щете можете да отидите. за туй ви давамъ познанье Вы поздравлjвам

Вашь Приjтель,

Д. Цѣновичъ

[1]) Балкански.

Казалъ ви бѣхъ да ни писвате на Ковачева вѣче нищо сега отъ десеть дена насамъ двапати ми пишѫтъ отъ Т. орели че белѣжятъ въ него съмненіе, като предатель го потвьрдяватъ отъ Свищовъ двапати усно и писменно.

В. Льв-скій.[1])

Н. Б. II. А. п. 62, № 8538 а, б.

№ 399.

Ив. Кършовски до П. Хитовъ.

Живковъ ще се пресели въ Влашко. Левски заминалъ презъ Гюр- за България преди една седмица, но не му се обадилъ. Ив. Соовъ и зеть му Василъ (на Ив. К.) арестувани въ Видинъ. Народни а, изпратени отъ П. Хитовъ, минали въ България. Нѣмало отговоръ.

Гюргево 1870 Јуній 3.

Г. Панаиотe!

Поздравленіе отъ Г. Г. Живкова отъ Русси; той ще до дни да доди съвсѣмъ тука. Діякона замина отъ тука днѣсь на недѣля[2]), но безъ да ми са обади — казаха ми пріятетѣ, кои-то го видѣли въ парахода. Ив. Соколовъ и моя зетъ силъ сѫ затворени повѣче отъ два месеци въ Видинъ, заго-то носили бради.

Приключеното писмо получихъ и ви го пращамъ. Отъ рговцитѣ що отидохѫ за панаиря никакъвъ отговоръ нѣма це. Незнаѫ що е това?

Вашъ И. Кѫршовскы.

Н. Б. II. А. п. 67, № 8955.
Арх. т. I, № 6, стр. 469.

[1]) Тази прибавка къмъ писмото на Ценовича дадохме въ отдѣла ъ кореспонденцията на Левски (отд. I, № 6, стр. 13).

[2]) преди една недѣля отъ днесъ.

№ 400.

Ангелъ Кънчевъ до Н. Тиховъ Обретеновъ.

Приелъ пратения вестникъ и го прочелъ. Иска постояно да му се даватъ сведения по дѣлото. Презрение къмъ „буболечкитѣ". За нѣкои неудобрителни работи въ Русе.

Тихо! Наздар!

бѫдими здравъ башибозуче пріех „Зорницата"[1]) и онуй прочетох. пописвай ми сіакога за тіах нешта азъ щѫ правѭ потребното. Пикай са в бубулечките іурданови. Поздрави сичките башибозуци . . . (не се чете) Чолаки и сички почитини хора.

Чух че станали магарешки работи ніакакви си но гледай си работа и викай: време и моіе право туй та сѫветвам. Поздрави майка си от мене ий кажи да живей! и да влива катран в рогата на глупавити си комшйки.

Бѫди ми здрав и следвай захванатото си.

Твой
Кѫнчев[2])

Н. Б. II. В. п. I, № 8.
Арх. Обретеновъ.

№ 401.

Ангелъ Кънчевъ до Н. Т. Обретеновъ.

Края на първата учебна година въ Таборъ. Не може да си дойде за ваканцията въ Русе, пѫтуването скѫпо. За добрата училищна програма тамъ.

За кечито е туй.

Любезній пріятелю Тихо

Написаното ти въ вѣст. Турцѭ прочетохъ и проумѣхъ за сички Добрѣ си дошелъ въ Руссе. И ній тукъ имаме ва-

[1]) вмѣсто в. Свобода.
[2]) Писмото е безъ дата и се отнася къмъ края на пролѣтьта 1870 г.

ція. нъ сме твърдѣ далечъ отъ дома си и разноски тѣ за ъ сѫ твърдѣ голѣми, за туй май скоро не ще можемъ ѣ Русчукъ.

Тукъ ученици тѣ обикновено пѫтувѫть, пресъ ваканѫ по Чехско дѣто има рудници, фабрики и пр. за да ся гатятъ съ познания, || нъ ній сички като пръвѫ годинѫ сме ъ за сега || отвѫнъ Таборъ не ще излѣземъ.

Програмата на тук. гимназія отколѣ си ѭ видѣлъ въ ендаря на Данова. Тукъ обрьщѫть голѣмо вниманіе на маатикѫтѫ. До годынѫ повѣчето отъ Бѫлгарчета-та ще стѫпимъ въ 5-ія класъ, като редовни ученици. Тукъ захваѫть да са прѣдавѫть най добритѣ прѣдмѣти: Химія, Десиптива, Геометрія, Минералогія и Ботаникѫ и пр.

Много добрѣ ще сторишь да ми напишишь ако искашь кратко нѣщо за програмѫтѫ на Лицея, а особенно туй ето слѣдвѫ ти миналѫтѫ годынѫ.

Нѣмамъ друго за сега какво да ти пишѫ.

ъ Таборъ 6 Августъ 1870 Твоя пріятель

В. Христовъ

П. П. Много зрави и на братати Ангелѫ
а Г-на Петку П. Ивановъ
Руссе

Н. Б. II. В. п. 1, № 2.
Арх. Обретеновъ.

№ 402.

Шишковъ до Т. Обретеновъ.

Благодарность за даванитѣ сведения, що става въ България. Интересъ къмъ сѫдбата на читалището въ Русе.

Тихо,

Благодареніе на тѣбе чи ни пишешь много новини. Тукъ дини нѣма, ама има череши, вишници, присади се въ едно сѫщо врѣме.

Ангелъ ни каза за онуй което си ми заржчѣлъ, и надѣвамъ сѫ да сѫ ти порасправили за туй. Ехъ да знаишь какъ чехитѣ имѫ много безъ работѫ тукъ и ходѫть та ся прѣсѣлявѫть въ Америкѫ, въ Русіѫ, въ Кавказъ, въ Седмиградско и пр.

Ако искашь пиши ни кой е прѣдседатель на читалището, кои сѫ настоятелитѣ и пр. Идѫть ли да го посѣщавѫть или както у Глаголузуви бѣше останало само намъ Факлінѫ ако би да е на умираніе, то не му и трѣба, нъ земете го за кракъ и хайде на боклука.

Много здравіе на Радѫ,[1]) хемъ да не се сърди дѣто не сьмь му отговорилъ.

На Таборъ Въсиль

Чокъ селямъ Шишковъ знашь го я[2])

Н. Б. II. В. п. 1, № 3.
Арх. Обретеновъ.

№ 403.

Ангелъ Кънчевъ до Н. Т. Обретеновъ.

За една чешка книга. Насърдчение да кара работата си по народното дѣло.

Бай Тихо,

Бѫди ми здрав!

Писмото ти пріех и за новинити ти благодарѫ.

Поздрави Чолака и му кажи че има начешки „Zlata domaci kniha" струва 2 for. ама не шѫ можи да ѭ разбере. Сѫдѫржава: 800 примера за правене на различни домашни нешта. както за іедини тѫй и за други потребици. 150 рецепти за различни болести, роднина и домашност — основа на домашното штастіе — отгаіане на деца, правила за домашно стопанство — поріаджк. ако ще нека ми іави азъ шѫ му ѭ проводѫ.

Поздрави Тома[3]) и му кажи да не чака написмо много защто то не шѫ мога сега скоро да му пишіа.

[1]) Ради Ивановъ.

[2]) Това писмо е писано на гърба на предидущето писмо № 2 отъ сѫщия архивъ, затова ще има и сѫщата дата.

[3]) Тома Кърджиевъ.

Караи...! благодарѫ ти за петех реда. Таквизи сѫ свеити работи.

Поздрави майка си и Ив. Н. Пенчева отъ твоѫ

Пріехго
на 1870 8/врия 12
отговорихъ на 13 сѫщи.[1]) А. Кѫнчевъ

Н. Б. II. Б. п. 1, № 9.
Арх. Обретеновъ.

№ 404.

Ангелъ Кънчевъ до Н. Т. Обретеновъ.

Колко българчета се учатъ въ Таборъ. Критика надъ тайнитѣ ове на Митхадъ паша.

Тука, бай Иване, станахме 52 души бѫлгарановци, въртъ добре и са надіавам да засрамим чесите. В земледелго училиште сме 5 души.

Поздрави брата си, Тиха, Тома, Ганча и другите другари

Таборъ 14/11 70 год. Твой Братъ

А. Кѫнчевъ

Бай Тихо!

Ето аз купих книжка та и ѭ провождам, като ѭ приш предай му ѭ,

Аз братко, отколіа не сѫм ти писал, можи да тий криво, недей са сѫрди защото ти им. 100 бога а а а

Блазети! у вес имате сега ефендемъ и певашко (?) ужество, тѫй а а а Бѫлгарина сиромах пука от глад а пѫк шѫ му пейми и шѫ го забавліаваме с беседи. Може би по новата Србска мода. Дай вѫзмож. на гладен чиліак да весели и играй ама по нашата пословица народна: гладна чка хоро неиграй. Ней се, както и да й, господ да ъ напомош.

Поздрави: майка си, Ивана Н. Пенча, Ганча, радка и чки други.

Тихо! дай приключеното на Чорапчіева.

твой

А. Кѫнчевъ

Н. Б. II. В. п. 1, № 10 и 11.
Арх. Обретеновъ.

[1]) Бележка отъ Обретеновъ.

№ 405.

Ангелъ Кънчевъ до Н. Т. Обретеновъ.

Ученолюбиви планове. Нѣщо за събиране на бубулечки.

Бай Тихо!

Причината, дето не съм ти писал от толкос време на сам, и, правичката да ти кажѫ, мързелат.

В іедно от писмата си до Јурдана искаш да кажеш че той искал да за подиграва с тебе като ти писалъ да му събираш и провождаш бубулечки, но то не іе истина. Дати са изюснѫ: Земешли въ ржцете си ніакога зоологіа, ботаника, гиологія или пѫк минералогия, шѫ видиш сума области и градове, въ които казва да са намира този или онзи минерал, тѫзи или онѫзи билка или пѫк животно и др. а за Бѫлгарія ни спомен. Защто ли? Да ли й лишена от различни животни, скѫпоцени камане и от хубави и важни билки и цвѣтіа? Дали и тіа нема хубави и потребни за челечеството нешта та да заслужи 2 пръста міосто в гореказаните книги? Не, братко, не іе неіе лишена от ништо, тіа й богата и пребогата, но кой й написал и изнесал пред света европски нейнитѣ богатства? Кой й рекѫл барем 2 словца за красното желіазо за красніа мермер што са намира въ Рила и за богатата Азіатска флора на іужна та страна от Балкана? — никой, никой. Чиіа длѫжност іе да направи и извѫрши казанити работи, дали на европейците или на нас? Тріаба да на й срам . . .

Туй шѫти бѫди доста, мислѫ, да са увѣришъ че несме и че не сѫ подиграваме с тебе, но вѫршиме туй. коіето тріаба като бѫлгари да вѫршиме.

За сега стига, друг пѫт пак Поздрави: Ганча, Тома, Газіата, Чолака, Ивана Пенчева, Никола и . . . (господипомолимсе) и ми пиши ако штеш нешто за мойта работа ако знаш разуміаваса.

Поздрави и майка си

Твой

А. Кѫнчевъ.

Абе Тихо! Ти туй писмо дето го проводи на Јурдана на ли си го писал или наистина? Нему нему доди добре.

А. Кѫнчевъ.

Поздрави башта ми ако го видиш, кажи му че сѫм ѫ като камак.

Н. Б. II В. п. 1, № 18.
Арх. Обретеновъ.

№ 406.

Ангелъ Кънчевъ до Н. Т. Обретеновъ.

Разсѫждения върху волята. Изявления за добри приятелски връзки

Бай Тихо,

Бѫди ми здрав!

Аз, като челіак, като свесно животно, имам слободна ліа. И само тіа (воліата ми) може да заповіада на мойте есни части: на ума ми, іазиками, устата ми, ржцете ми и . а никоіа друга чужда, а ите (телесните ми части), като йни слуги, слушат само неіа а никоіа друга чужда. амо моите уста и іазик могѫт да хортуват туй коіето ліата ми иска, само мойте ржце могѫт да пишѫт и ботѫт туй коіето воліата ми иска. С іедна реч: само ойте телесни органи могѫт да бѫдѫт правоастѫпници на мойта воліа а никой други.

Каквиса онези телесни органи които слугуват тайно на жда воліа? — непоштени, подли. Коіето шѫ рече, и онзи брат, който ма й застѫпил прет тебе и тий казал сѫм са сѫрдіал когато си ма ти наричал в писмата си без... и башиб...", й непоштен челіак — подлец.

Ти твѫрде добре знайш че мойто начало й; што іе — е, што неіе — неіе. Аз ако са біах сѫрдил штіах дати пишѫ нештѫх да търсѫ правозастѫпник — ржцете ми работѫт а и ума ми іощте не сай разболіал. Може би че іоштенина брат й искал да ми направи с туй добрина, но кажиму че й излѫган.

Ако си челіак кажи ми го кой й. Казваш че Ради ходіал вече с бастон и . . . . Господ да муй напомош.

Поздрави Ивана дед Генча, Шишка, Карагіаура, и др. Кажи на Тома че утріа — в други ден щж му пишж.

Хем кажи на онези башибоз. . . да не разваліатъ компаніата за какви даіе глупости.

„дето са двама сжбрани в мойто име там сжм и аз“

Христос.

Н. Б. II. В. п. 2, № 13.
Арх. Обретеновъ.

№ 407.

Студентъ отъ Таборъ до Н. Т. Обретеновъ.

За особени новини изъ Русе. Поздравление отъ Ангелъ Кънчевъ съ знакъ за предупреждение.

Тихо,[1])

Днесъ нж пуснаха за Коледа и азъ захванахъ да ти пишж да не рѣчешь че не сьмь ти писалъ и пр. Послѣдньото ми писмо което бѣхъ ти пратилъ и което ми върнж, незнаж по коя причинж, спорѣдъ Тома ли спорѣдъ кого било нейсе, ама азъ сега са прѣдувардювамь, да не би пакъ да стане таквосъ нѣщо, ‖ какво има на Русчукъ? Има ли студъ, има ли лакерда? Тука е много студено. Има ли въ русчукъ пѣвачки дружества, има ли голчювци? Има ли безъ работж хора, които като Сърби тѣ като си платжтъ малкія данъкъ надигжть си краката и пѣжть и прокарвжтъ тжй врѣмято си? Има ли безъ работж хора, които отъ мжрзелъ проповѣдватъ просвѣщеніе за пары. Михалъ Митевъ отъ Русчукъ писалъ тука че народъ тъ много напрѣдва. Имахъ случай да прочетж нѣколко и почти сички тѣ ти писма и ти не пишешь че народа напрѣдва или пакъ че има надѣжда за да напрѣд-

[1]) Отбелязано горе надъ писмото: Издадено 1870 10/вріе 11 получено 21, отговорено 29.

ъ ти билѣ не казвашь че има въ Русчукъ Бжлгарски дъ или по-добрѣ Бжлгаре. Тѣ трѣбва да сж са измѣ. Има ли въ Русчукъ солена риба? Женжть ли сж ставѣ моми или сж принудени да са турчжть. Напрѣдва ли овіж тж въ Русчукъ, богатѣжть ли Бжлгаритѣ? Балове амъ да сж изрѣдни, цѣли, пжлни, хубави и пр. Напълно били ли сж Бжлгарытѣ Бжлгарскж-тж наруживость, имачилище Бжлгарско, какво е? Нѣкое ново ли е?

Отъ нашія Таборъ азъ нѣмамь нищо ново да ти кажж знъ че Българчета мжрджть, 2—3 са замѣтохж въ Пролж. итѣ гладни за пары и за нищо отъ малко до голѣмо отъ итъ до сиромахъ, отъ голѣмецъ и народенъ патріотъ до долнія и прѣдатель се за пары мислжтъ, За пари сичко ушжтж си давжть.

Поздрави сички тѣ пріятели въ Русчукъ ако ги има. во прави Ганчо, кани ли са да мж бійка гато додж?

Много здрави на сичкитѣ. Ангелъ тж поздравлява и го здрави отъ него да не вѣрвашь, каза, сичко туй го ти са пиши защото подъ боядисано. . . ко (скжсано) са ило и друго.

Портрета си на кого го прощашь? В. Читалище за насъ Русчукъ дѣто сме ли го пращашь или за сичкитѣ Бжлчета въ Таборъ? 4 брое додохж надписани: за Н. Т. Обеновъ. Писалъ си да го надписвжть на У. М. С. Но тѣ надали едно чит. за У. М. С. и твоето за Н. Т. О. пакъ го щжть. Дай вниманіе да тж не накаржтъ за 2 да платишь.

Толкосъ и сбогомъ

Твоятъ

Въ Таборъ $\frac{23}{12}$ 1870

Василъ Христовъ

Ти са смѣеше но пишишь

Много здрави отъ Куна и отъ Янаке

квото ти даде $\frac{7}{8}$ $\frac{1}{2}$

Въ Таборъ 23 Декемврія 1870

Н. Б. II. В. п. 1, № 12.
Арх. Обретеновъ.

№ 408.

Филипъ Тотю до Ив. Кършовски.

Болка отъ нѣкои неоправдани слухове по неговъ адресъ. Не дошълъ въ Русия да се продаде за интересъ, а остава българинъ като всѣкого. Излага условията, при които могатъ българчета да следватъ въ Руското военно училище. Скептицизъмъ относително военното образование. Не трѣбва всички да сме офицери. Да не чакаме чужда държава да ни изучи и освободи, ще минемъ отъ единъ тираninъ подъ другъ. Исторически примѣри. За Панайота и сръбската политика. За независими народни действия. Иска да поведе до три хиляди души въ България. Неясность по отношение на революционното дѣло, което предстои на България.

28-ий Дек. 1870 Одесса.

Господинъ Иванъ Кършовскій

Здравствуй!

Писмото вы получено и писаното разумѣхъ, въ кое-то срѣщамъ голѣми противоположности, нъ силно мя удивлява, коя и по каква причина вый тъй недовѣрчиво мы пишите. Не, брате, вый не трѣбува тъй да мыслите, защото причината е друга и ази ни сѣки му могя да изкажія какво ми лежи въ средѣтя на сърце то. Азъ, драгій ми пріятеле ни можяхъ да живѣя въ Влахія, защо-то отъ четыръ-тѣхъ страны правительство-то мя прислѣдваше. Кажете ми сега, дѣ азъ да намѣря мѣсто дѣто и азъ като секи человѣкъ да си приклонѣ главѣтя? Дѣ можяхъ азъ да си почина? Разумѣва сѧ сърдцето мы днесъ за днесъ като сѧ намира въ едно кѧрваво сѧстояніе и тѣжко и горко но оныи брате Българы, които мислѧть, че азъ толко за единъ интересъ сьмь сѧ преселилъ или подобрѣ като человѣкъ отъ нуждя сьмъ дошелъ въ Россія. Но азъ сѣкога сьмь былъ Българинъ и вѣчно ще си останя Българинъ. Азъ чувствувалъ сьмь и сѣкога ще чувствувамъ това, което трѣбува секій единъ отъ насъ да чувствова.

Въ писмо-то си пишишь: трѣбува ли да сидимъ съ сгѧрнати рѧцѣ въ тія размирны врѣмена? Е, брате, като ми казвашь тоя въпросъ да ты отвѣтя противното. — Ный трѣбува да изритаме дѣтински-тѣ пелены и синца като единъ человѣкъ да станимъ, да си отарвемъ драгоцѣнната свобода. Сѣ-

единъ честенъ и благороденъ Българинъ никога не трѣ-
да мысли, че като сѧ изучимъ въ военно искуство то-
да тръгнимъ и фанимъ оружіе да сѧ освободимъ. Не,
брате, днесъ му е врѣмя-то, а не да чакаме да дойдатъ
ни освободать други-тѣ държави. Кой то чака да доиди
кой си царь да ни освободи, той ни желай да е свобо-
нъ, нъ желай да промѣни господаретъ си на другъ тира-
нъ. Ето програмата на военното училище: правата на воен-
о училише сѧ четыри годишны, на свой счетъ трѣбува
си направишъ дрѣхи и сѣки единъ мѣсяцъ трѣбува да си
ишь най-малко четыри рубли. Ако издържишь слѣдъ четири
ины екзаменъ ще излѣзишъ офицеринъ. Това училище е
лезно за насъ Българитѣ, нъ ный ако чакаме синца да из-
земъ офицеры, то ный чрѣзъ сто години нѣма можимъ да
освободимъ Земете днешна Франція, погледнете що сѧ
ъ върши: Наполеоновата войска пропадна защото и тя
о насъ мыслеше да става офицеры, Нъ земете сега народа
анцузскія кой то станалъ хѧшь като мене и тебе и мѧжки
държи противу прусацыты. Погледнете вокругъ себе си
ково сме и що сме, ный ако чувствуваме человѣческы нѣма
стоимъ съ сгърнати рѧцѣ като буковы дърветя. Ами да
стегниме юнашки па да ся хопниме исполински и да хукнеме
душманска та тълпа въ заключеніе.

Вашя мылость все малко много отбирате да четете отъ
торія. Занимавайта ся и въ кои истории выи ще намѣрите
цѣто сѧ были въ бѣдность и иго тиранско и тѣ сѧ ся от-
зели въ странна земя да ся учать военно изкуство и съ сѧ-
итѣ пушки да земѧтъ и да отидать да освободятъ своятъ
народъ. Не, не то ные было никога и нище бѧди; само
ой народъ кой то се подъ иго (намира б. р.) друго нему
пасенье нѣма освѣнъ да станы хѧшовскы и тогава свобода
опла да добіе.

Питамта зарадъ Панаіотъ войвода дѣ и кѧдѣ сѧ намира
ега. На мене нидейте сѧ сърди че азъ ни сьмь вы писалъ,
ащото вый знаете сичко защо азъ ни можахъ да сѧ съби-
амъ. Какво стана съ него че не сѧ чува, || по едно врѣме
ухъ че е на мушията на Николаки Балканскы. На 68 г.
зъ го видѣхъ въ Сърбия || казваше, че ще сѧ пита отъ него
водѣши сѧ по сърбската политика || и то знайное ако сѧ
ный водиме по чуждите политики то ный секога на дирѣ ще

оставаме и нищо нѣма да свършиме. Право брате, ако сж водимъ, каквото ни казватъ и той щеши да бжди гоненъ изъ Влахія като мене.

Тези горѣказанните да гы оставимъ на стърнж, нъ азъ вы питамъ: молж ви кажи ми има ли тамъ у васъ около двѣ или три хиляди души, който да чувствоватъ днесъ да вървимъ да гы калимъ. Не да чувствовать съ кисіи тѣ като нѣкои нъ да жертвоваме най-драгоценното си въ свѣта, защо то много пжти ставж чувствоватъ нѣкой съ пары и не ни трѣбува да чувствоваме другояче т. е. человѣческы, а не по говѣжды || всѣкій честенъ хжшь да прижалей живота си па и ный да бждимъ хора и да живеимъ по човѣшкы, а не да чувствоваме на слова, а на дѣла да покажимъ че ныи сме способны достойны за свобода.

Като поздравете сички пріятели отъ наша стърна сжщо поздравети и Панаіотъ войвода.

Като мы получите писмото и прочетете го трѣбува да мы сж отговорите. Кога ще мы пишете, Адресътъ е: въ канторътъ на Николай Мироновича или въ кантора та на Рашеева. И задължавате мя ако мы отговорите съ второ и съ другы писма по на пространно ще си открыимъ сърдца та защото и азъ да зная какво сж върши у васъ, защо то нужное отъ моя странж да зная

Сбогомъ Филипъ Тотю войвода.

Изъ Миналото — подъ редакцията на П. С. Кършовски кн. I, № 2, стр. 16.

№ 409.

Привременното правителство въ Балкана до нѣкои имотни българи.

Следъ много опити отъ преди, измислили сега истинското срѣдство, за да се освободи Бълг. народъ отъ робство. Това срѣдство иска пари. Ако лицето не внесе доброволно опредѣлената сума, която му се опредѣля и не се обяви на страната на народното дѣло, чака го смъртъ заедно съ цѣлото му домородство.

Стара Планина 1871 Януарій 1-ій.[1])

Г-не . . .

Въ . . . . . .

Както въобще всичкыты Българи желаятъ освобождението си отъ несносното варварско иго на агаряниты, тъй и

[1]) Първообразъ на окржжното отъ мартъ 1871 г.

вѣрваме да чювствовате отъ все сърце това. А за да ся биемъ съ такова нѣщо трѣбва да измислимъ срѣдство, съ което да постигнемъ желанието си. При толкова опити а сполучхме да измислимъ реченното срѣдство, и то вечъ осжществи до колкото го изискваше нуждата, || нъ работа е, че друго още едно ся явява, безъ което ся още пое неможе; то е пари, пари и пари!!! || ви като сте единъ , родолюбивитѣ и здравомислящи Българи още и като ны познато състоянието Ви идемъ съ настоящето си да Ви молъ да благоволитѣ да пожертвовате за народній ни жертникъ . . . за които ще Ви ся даде единъ билетъ отъ привѣменото Българско Правителство, което ще и отговаря тѣхъ . . . Г-не . . . Това и ненадейно предложение ще Ви види твърде чюдно! || нъ да ся чудите врѣме не остава, || къ и никому дору и на най-вѣрній си пріятель нѣма да аждате, || ако ли въ противенъ случай недай Боже! да сте ъ лошитѣ и народоубійци хора идитѣ и обадете нѣкому добръ чіовѣкъ или ся сторитѣ добри та обадите на турото правителство писмото ни или чіовѣкътъ който ще Ви представи за решителній Ви отговоръ го предадете, въобзетѣ си каква мъзда ще Ви ся въздаде, || нѣма и да ся осетѣ кога ще сте лишени отъ животъ и то не само Ви нъ и злото Ви домородство. Ако ли пакъ дай Боже! ни ся отгоритѣ съ приличнійтъ и патриотически отговоръ и испълнитѣ тъжностьта си като добръ Българинъ ще можитѣ подиръ а научитѣ коренно цѣльта ни защо са нуждни тія пари.

Пребързайте та съобщетѣ пьрвий си и послѣденъ отгоръ на чіовѣка когото Ви пращаме, защото 100,000 Български юнаци чакатъ съ нетърпение отговора Ви.

Пріймете братскитѣ ни поздравлѣнія.

Отъ приврѣменното
Българско Правителство
въ Балкана.[1])

Н. Б. II. А. п. 60, № 8007.
Арх. т. I, № 1, стр. 241.

[1]) Оригиналътъ се намира у В. Платнаровъ.

№ 410.

Привременното правителство въ Балкана до нѣкои поимотни хора отъ Българския народъ.

Отредени лица сѫ натоварени да събератъ пари отъ народа и пакъ за народа. Ако тѣ бѫдатъ предадени и пострадатъ, ще бѫдатъ заменени съ нови събирачи. Привременното правителство ще издаде разписки срещу внесената сума. Правителството на освободена вече България ще вземе смѣтка отъ Привременното правителство, както ще сѫди, кой колко е внесълъ, доброволно ли е внесълъ и пр. Тѣзи, които съставляватъ сега Привременното правителство въ България, не се бои отъ никакво заплашване или наказание на турската власть.

Въ Българ. 1871 февр. 6-ій.

Въобще всѣки Българинъ иска вече освобождението си отъ несносното иго агарянско; Тъй и вій мислимъ да чювствовате отъ все сърце това. А да Ви имаме за истиній такъвъ Зългаринъ и чіовѣкъ, ще ся забѣлежитѣ действително както Ви бѣлежимъ по долу и тогава ще бѫдите равно съ всичкитѣ прѣдъ свѣтата ни Р(еволюция) || ако ли не? То пакъ сами не сте, имате дружина съ които ще Ви пратимъ тамъ??? || При чернаго Бота. Съ това ти добро или зло? Ще са забѣлежитѣ въ продължението на историята ни съ златни или черни слова съ което като заслужитѣ не само на отечеството ни въ което си ся родилъ и носишъ славното му имѣ Българинъ? Нъ оставяшъ сѫщійтъ надписъ и на фамиліята си прѣдъ окото на златната ни свобода. Ето г-не зимаме опитни срѣдства чрѣзъ които ще ся освободимъ вече || то са отъ тѣхъ двѣ най главнитѣ питанія: Имаме ли хора па и пари? на тія питанія сме готови за пьрвото че имаме, и то е най-главния матеріалъ? || а второто нѣмаме иоще, || отъ днесъ туря са пьрвото и ще (ся) намѣри второто. Ето какъ: ній отрѣденитѣ отъ главното число ще събираме вторійтъ матеріялъ, || ако ли ній умрѣмъ то други са преготвени на мѣстото ни чакъ до като са испълни суммата и то сме вечъ готови. А отъ гдѣ ли ще ги събираме? || отъ Българитѣ за въ Българско. || така са правили и другитѣ народи които са днесъ свободни. || така и ній щемъ. || Ето предлагаме, както по всичкитѣ градове на хората по възможность, така и въ тоя градъ не само на Вазъ нъ и на по горня па и по-долня рѫка ще

ятъ вѣднажъ за всѣки пѫть. || всѣки спорѣдъ колкото го кдаме че може. || за които пари на всѣкиго ще са даде по инъ билетъ печатанъ отъ приврѣменното ни Правителство, ито ще отговаря за даденитѣ му. прѣдъ цѣлійтъ надъ || па чакъ тогавашното ни свободно правителство ще рси смѣтка отъ днешното ни приврѣменно. отъ гдѣ е зело имено || па гдѣ и за какво е давало? || по кой начинъ е кващало и гдѣ и съ кого какво е работило па гдѣ е свързало, || колко юнаци е загубило и причината за смьрть-та ъ? || именно и отъ кой градъ отъ кое село са? || то за ичко ще са предава смѣтка, отъ тукъ ще са разбире всѣму и наградата; кой съ каквото е заслужилъ, || едни ще са здватъ и ще пеятъ благодарителни песни Богу и на умиращитѣ днесъ кой на вѫже, кой посеченъ, кой въ затворъ редалъ духъ за свободата. а други ще плачатъ и оплакватъ днитѣ си и честьта си щѫть кълнатъ бащитѣ си за рѣдателство което са правили днесъ на народнитѣ ни дейци. -не ній имаме да Ви казваме много нъ за сега стига. || чакъ огава? като Ви видимъ какъ ще са представитѣ прѣдъ ародній тъ ни жертвеникъ. || отъ горе като прочете(те) съ нимание до тукъ ще Ви ся види чюдно това ненадейно рѣдложение? || нъ да ся чудитѣ врѣме Ви не остая па и икому дору и на най вѣрнійтъ си пріятель нѣма да обаждате || то е нашата работа || ній позна(ва)ме всичкитѣ хора отъ динъ до край и въ състоянието имъ, па и духатъ.

Вій остая за вазе си да глѣдате и отговарятѣ, да не би казали отъ послѣ че азъ искахъ, а нѣмаше отъ гдѣ да ся науча на вѣрно, и да ми ся покаже пѫть-тъ къмъ гдѣ да вървя. На Ви пѫтьтъ: намираме Ви по възможвость (въ състояние б. р.) да дадете . . . Нъ ще кажитѣ нѣмаме готови? подъ лихва са или въ стока то, и Вій трѣбва да земете съ лихва, или продайте стока на какѫвто и да е начинъ, та да платитѣ първійтъ си дългъ Богу, и на отечеството си, за които ще получитѣ горнійтъ билетъ, и единъ знакъ когото ще криетѣ па като доде часътъ на въстанието ни ще Ви ся иска тоя знакъ подъ байрякътъ, || че у когото нѣма или билетътъ баръ да покаже? тежко и горко томува??? || па и фамилията ще бѫде укорѣна прѣдъ свѣтата ни Р. . . . || сега вече съ свирка и сь тѫпанъ нѣма да Ви расправяме. || ако дадетѣ доброволно което Ви искаме, ще бѫдетѣ честити

всички, и ще бѫдетѣ подъ защита съ всичкото си домочадие въ нашитѣ рѫцѣ, и подъ наша грижа чакъ до оня день? Ако ли бѫдете инакви и постѫпитѣ варварски т. е. тръситѣ причини каквото да не даватѣ които Ви ся иска, или покажитѣ писмото ни на правителството, и станитѣ прѣдатели на чіовекътъ ни когото Ви пращами да са разбѣгне, или пуснетѣ приказки на вънъ изъ мѣжду таквизъ изродници български? тогава земете на уматъ си ще глѣдатѣ и съ очитѣ си, че които съставляваме днѣшното приврѣменно Правителство, въ Българія не ся бои вече и не иска да глѣда бѣзаконното и варварско гнило правителство? || всичкитѣ негови заплашванія, мѫки, бѣсилници, пращанія въ Деаръ бекиръ, сѫ прѣдъ Българското юнашко око днесъ нищо. всѣки юнакъ има предначѣртания отъ приврѣменното ни правителство въ главѫтѫ си, съ което да преваря всѣко зло, и награжда всѣко добро. Той носи на челото си свобода чиста, или смъртъ. || рѣшавайтѣ сега по скоро пьрвій си и послѣденъ отговоръ на чіовекътъ когото Ви пращаме, защото хиляди Български юнаци чакатъ съ нитърпение отговоръ Ви, Тія сѫ [1])

Отъ Приврѣменното
Българско правителство.[2])

Н. Б. II. А. п. 60, № 8008.
Арх. т. I, № 2, стр. 242.

№ 411.

Привременното правителство до нѣкои имотни българи.

Сѫщото заплашително писмо стилизирано окончателно отъ Любенъ Каравеловъ и отпечатано въ неговата печатница въ Букурещъ. Привременното Правителство въ Балкана е замѣстено съ Главенъ Народенъ Революционенъ комитетъ, а последния е натоварилъ лицата, които ще събератъ нуждитѣ пари. Привременното правителство като изпълнитель на решенията на Революционния комитетъ ще издава билети срещу всѣка внесена сума. Комитета дължи да даде смѣтка предъ бѫдащето българско свободно правителство.

[1]) Оригиналътъ се намира въ В. Платнаровъ.

[2]) Приспособено за опредѣлено лице, редактирано и разширено отъ Левски, въз основа на предидущия първообразъ на печатното окръжно.

Господине . . . . . !

Въ . . . . .

Сѣки вѫобще бѫлгаринъ иска днесъ своето добро, и лае да са освободи отъ агарянското робство, слѣдователно вие, ако сте само бѫлгаринъ и честитъ човѣкъ и ако жеете добро на отечеството си, трѣба да са предадете съ ѫкото си сѫрце и душа на народното дѣло, и да покажете, сте достоенъ синъ на Бѫлгария и свободолюбивъ човѣкъ. втаряме, ако сте вие родолюбецъ, християнинъ и мѫжъ, трѣба да изпѫлните долеказанните наши, и на сичка Бѫлрия, желания; а ако ли не, то честните и родолюбивите лгаре ще да ви прокѫлнатъ и твѫрде скоро ще да ви проводатъ при . . . Сѣщайте са. Предателите, чорбаджиете, ѣдниците и турските подлизурки ще да висатъ на едно рво съ нашите неприятели, — страшно ще бѫде народното мѫщение. Който днесъ не желае да бѫде свободенъ, й не е бѫлгаринъ и не е човѣкъ! И така, вие сте свободни изберете за себѣ си пѫть и да вървите по него, т. е. или назе или съ народътъ, или съ турските джеляте и кръвойци. Прибѫрзайте да запишете името си на страниците торически съ златни или съ черни думи, и постарайте са явите по-скоро: черно робство ли искате, или златна вобода.

Нашите желания сѫ вамъ извѣстни, но ние пакъ трѣба повторимъ. Ние желаеме да са освободиме изъ подъ турското иго и да бѫдеме хора, Пригответа са и вие и очѣквайте ная минута, която ще твѫрде скоро да избие. Но за да изѫршиме това велико дѣло, намъ сѫ потрѣбни двѣ нѣща ора и пари. Хора ние имаме, а пари нѣмаме; но съ божията омощь ще да найдеме твѫрде скоро и тѣхъ. Нашиятъ главни ародни комитетъ е избралъ насъ да сѫбереме потрѣбните а нашето освобождение пари, и ние ще да ги сѫбереме. А тъ дѣ? — Ние ще да ги събереме отъ тамъ, отъ дѣто сѫ и събирале и другите народности, т. е. отъ самиятъ народъ. И така, ние предлагаме, и вамъ да пожертвовате веднашъ за ѣкога щото можете и колкото можете. Сѣкиму изъ васъ ще

бѫде даденъ билетъ отъ бѫлгарското привременно правителство; а това правителство ще да отговаря за дадената му сумма предъ народътъ, т. е. предъ бѫлгарскиятъ народни революционни комитетъ, който така сѫщо ще да отговаря предъ бѫдѫщето бѫлгарско свободно правителство. Привременото бѫлгарско правителство ще да дѫржи подробни смѣтки отъ дека колко е земало, дека ги е употрѣбило, колко бѫлгаре сѫ пошнале, какъ сѫ пошнале и пр. Щастливи сѫ ония наши народолюбци, които повдигнатъ рѫка за своята свобода,—тѣхнитѣ имена ще да са славатъ вѣчно; а страшливите, изѣдниците и хладнокрѫвните ще бѫдатъ проклѣти во вѣки вѣковъ. Който е бѫлгаринъ, когото бѫлгарка е родила, и който не иска да бѫде турски робъ, той трѣба да жертвува всичко, за да може послѣ да добие много. „Да продадеме имането си, заложиме жените си, и дѣцата си, и да откупиме отечеството си", рѣкалъ Мининъ.

Господине! Ние искиме да ви кажеме много, но за сега стига и толкова, — отъ васъ самите зависи да притурите това щото ние не сме изказале.

Вамъ ще да се покаже чудно нашето предложение, защото то ще да дойде до васъ ненадѣйно; но за чудене врѣме не остава, — историята насъ не ще да чѣка да се чудиме. Сичкото това вие трѣба да дѫржите тайно, — и вашите най-ближни приятели не трѣба нищо до знаятъ. Вие трѣба да отговаряте семи за себѣ си. Гледайте да не кажете послѣ: „азъ искахъ да помогна, но нѣмаше отъ дѣ да са науча навѣрно кому да дамъ и какъ да дамъ". Ние имаме хора на сѣкаде, и познаваме сѣкиго изъ васъ, познаваме състоянието ви и даже духътъ ви, слѣдователно ние ще да намѣриме възможность да ви явиме . . . Но вие може да кажете: „нѣмаме пари". — „Земете назаемъ, продайте стока, заложете кѫщата си, и дайте пѫрвиятъ си дѫлгъ на отечеството, на свободата и на Бога. Който помогне съ що и да е, той ще да има отъ насъ, освѣнъ гореказаниятъ билетъ, единъ знакъ, а тоя знакъ ще бѫде неговото спасение. Когато нашите юнаци станатъ подъ байракъ (а това ще да бѫде твѫрде скоро), то тѣшко томува, който имъ не покаже билетътъ и знакътъ си! Който не приѣме участие въ нашето народно движение, то ще да се счита за прѣдатель и за неприятель на народътъ ни, и ще да са расплати за грѣховетѣ си; фа-

ията му ще бѫде укорѣна прѣдъ свѣтътъ. Повтаряме, ако ете доброволно щото сте длъжни да дадете, то ще бѫе честити, и заедно съ вашето домочадие, ще бѫдете подъ ата защита чакъ до онзи день . . . А ако постѫпите съ ъ варварски, т. е. ако предадете писмото ни, или човѣкътъ когото ви пращаме да се разберете; ако изнесете навѫнъ ните желания и ги разкажете на нѣкои наши бѫлгарски юди, или, ако́ тѫрсите причина, за да не дадете това, щото катъ отъ васъ, съ една дума, ако злоупотрѣбите нашето вѣрие, то страшно ще да ви са отмѫсти. Земете си на ътъ, че ония мѫже, които стоятъ като главатаре въ народто движение и които сѫставляватъ врѣменното правителво, не се боятъ вече отъ никого, и рѣшиле сѫ са да вѫртъ напредъ, безъ да са обѫрщатъ назадъ. Ние са не боиме че нито отъ турското беззаконие, нито отъ турските мекета! Сичките турски мѫки, бѣсилници, пращания въ Деаркиръ и пр. сѫ прѣдъ окото на българските юнаци нищо. ѣки юнакъ има своето предначѫртание въ главата си; а ародниятъ комитетъ и приврѣменното правителство ще да редварятъ сѣко зло и ще да награждаватъ сѣко добро. На ашето чело е написано: „чиста свобода или юнашка смърть".

Рѣшавайте са сега по-скоро да ни кажете „съ нази и сте" или „противъ насъ", защото хилѣди юнаци чѣкватъ отговоръ ви

(?) 1871 г. Мартъ 10.

Iотд. отъ Б. Р. Ц. К.
Привременното правителство
въ Бѫлгария.

Н. Б. II. А. п. 66, № 9171.
Арх. т. I, № 3, стр. 244.

№ 412.

Филипъ Тотю до Ив. П. Х. Кършовски.

За пушкитѣ които трѣбва да се пренесатъ. На 23 мартъ получилъ писмото на Левски. Възхвалява дейностьта му. Трѣбва да го държатъ въ течение на неговата сѫдба, за да помогне, кога се наложи. Да се опредѣли презъ кѫде и какъ да се пренесатъ пушкитѣ.

Господинъ Иванчо

Днесъ заднесъ сѫ случи въ Одессѫ тъзъ страшна революція ни можяхъ да ся распорядѫ за испращаніе-то на стока-та, за коя-то съ предпоследното си бѣхъ вы извѣстилъ. Прочее като глѣдамъ че отъ ваша странѫ нѣма никакво начъртаніе за приносеніе-то на стоката зехъ да ся сумнѣвамъ за ваше-то хладнокровно участіе въ това благодатно дѣло. Трѣбува отъ вашѫ странѫ рѣшителио да ми кажите, ако ще ся, трудите за преносеніе-то, то трѣбува да не глѣдаме на препятствіята, защо-то безъ препятствія нищо не ставѫ.

Писмо-то на Львскій получихъ на 23 Марта, кой-то като го прочетохъ сичко точно разумѣхъ. Радвамъ ся на Львскій че той неуморно сѫ труди за общо-то благоденствіе. Молѫ Бога да но му Господь подъри дълги дни и го запазва отъ непріятелите.

1-й Априль 1871 За скоро отговоръ

Филипъ-Тотю

P. S. Истена какъ-то пиши Львскій работа-та е добра. Ако има нѣкои опасни извѣстія отъ Львскій извѣстети ми, за да ся съобразявамъ съ моитѣ предначъртанія

Сѫщіи

Поздравете сички пріятели, а осебнно на г-на Д. Попова. Като намѣритѣ мѣсто прѣзъ кадѣ и какъ да гы прехвърлимъ. Съ една рѣчь трѣбува умно да действува, разумѣвася вый ще ся старайте или на нѣкое скеля или на нѣкоя болта да ся истоварять. Какъто намѣритѣ за подобрѣ.

Чакамъ съ нетерпеніе отговоръ

Сѫщій

Н. Б. П. Б. п. 102, № 60.

№ 413.

Филипъ Тотю до Ив. Кършовски и Д. Хр. Поповъ.

Съмнява се, доколко Сръбското правителство ще поиска да подпомогне народното ни дѣло. Имали сме примѣри, че то не желае нашата свобода. Не захваля дето отлагатъ пренасянето на пушкитѣ. Не е-

оварялъ съ одескитѣ българи за едно споразумение съ Сръбското Влашкото правителства. Писмото му, въ което има важна тайна да редаде по-скоро на Левски. Да му кажатъ че иска бързъ отговоръ.

Г-да Иванчо и Д. Попова.!

Послѣдне-то вы писмо получихъ на 3-й Априля и като прочетохъ разбрахъ съчиненіетови. Не знаѫ до колко рбско-то правителство можи да ни помогни въ народно-то иженіе май малко нѣщо съмнително, защо Сърбско-то пра-елство е извѣстно на сичкы-тѣ наши Българы до колко ни съчувствова, до колко казвамъ искатъ Свободата, Имаме имѣри очевидни предъ насъ.

Понадоло въ писмо-то си пишите, че да могѫть тукашты дейцы да хвлязать въ споразумѣніе или съ Сърбско-то авителство или съ Влашко-то. Затова истена не сьмь по-обно разговарялъ съ тукашни-тѣ родолюбцы.

Колко-то за пушки-тѣ пишите, що съ никакъвъ начинъ могѫть сѫ принесѫ въ Влашко по причина, че Влашко-то авителство и пишите да имамь търпеніе.[1]) Твьрдѣ добрѣ ате да търпѫ само търпеніето ми да не остани напрасно.

Приключено-то писмо постарайте ся много бройно да испратите до діякона, защо-то въ него писмо ама такава йна която ако удобрять сичкитѣ българы ще извлечемъ ого голѣма полза и ще можимь да дѣйствоваме въ народ-ото движеніе сигорно.

За сега толкова вы пишѫ съ второ писмо по пространно. Домъ го испроводите пишетему да ся поскоро отговори зада наемъ какъ и що да правимь.

Вашь искреній пріятель

8 Апр. 1871

Филипъ-Тотю-войвода[2])

[1]) Преписътъ е точенъ. Въ текста личи недовършена мисъль оято — впрочемъ — се разбира отъ само себе си: пушкитѣ не огатъ да се пренесатъ поради бдителнитѣ мѣрки на Влашкото пра-ителство.

[2]) Филипъ Тотю е само подписалъ писмото, а самото то е писано ъ другъ почеркъ.

Адресъ. Отъ вънъ на плико-тъ ще пишете Николай М. Тошковъ, а вътрѣ на друго плико Филипъ-Тотю, защо май малко нѣщо опасно, по тѫзь причинѫ тъй е по сигорно,

Сѫщій

P. S. Тезы пушки, азъ да бѣхъ на вашето мѣсто вѣрвайте бога, че щѣхъ да гы принесѫ съ какъвто да е начинъ въ нѣкоя болта.

Сѫщій

P. S. Щомъ получите тія мои писма, какъ може по скоро да мися отговорите, защо да не сьмь въ сумнѣніе и тайно да гы испроводите приключены-ти писма.

Сѫщій

Н. Б. II. Б. п. 102, № 61.

№ 414.

Ив. Драсовъ до Д. Хр. Поповъ.

Смѣтка срещу получено и очаквано да се получи окрѫжно. За кое е платено и за кое остава да се плати още, ако се получи.

Г-не Азисъ Рушидоолу!

Въ Никополъ[1])

Въ онова писмо Вы е белѣжено всичко подробно Азъ Вы белѣжя само за смѣткѫ.

Пьрвый пѫть Вы пратихмы Наполеоны	33
вторый — 6 минца и " "	38½
Сега ще пріемете пакъ	46½ и

2 минца, които ще белѣжите на смѣткѫтѫ ми

Думата Вы съ М. е да дадемъ на брата Вы 3 наполеоня. Те ся дадохѫ. Които напол. ще минете на моя-та смѣт. . . .

Освѣнъ това думата ны бѣше за 50 Р.[2]) а те струватъ

[1]) Адресъ на писмото: Азисъ Рушидоглу на Компанията на Ханътъ въ Никополъ.

[2]) Револвери.

п. Ный до сега Вы пращами горніото число, а то число недостаточно умолѫваме Вы ако бы да дойде стокѫтѫ още несме Вы подпѫлнили целата, дайте Вы, че по- щемь Вы гы проводи.

здравствуйте

Вашь

Муратоолу Ибрахимь Тьрновалѫ[1])

Н. Б. II. В. п. 4, № 417.

№ 415.

Панайотъ Хитовъ до Данаилъ Хр. Поповъ.

За поисканото орѫжие. Трѣбва нѣкой лично да дойде въ Бѣла за споразумение. Само тъй ще може да се направи каквото мото по-скоро, защото може той да замине нѣкѫде. Обажда си , иска да се пази тайна.

град

Господинъ данаил мене ми показа господин Юрдан що ю писали || урожия то семожи ама брате нимогат ви описа писмо || от миналити времена колко сам са засрамил пет когато нема сас кого да са спразумеш || ас сам ву вас ен Чис ти искрен Син на отечесто си || ако е таи както ш ас ва моле на пра вети трот до тока[2]) то ест до бел да са разговорим осмено[3]) и дати раскаже сичко кое са зсква от нас || но ній видими чи не можими да направими о колкото са иска от нас ама барим ни на правеми и ото можими || и то ако додити не кои до тока нека по

*) Бележки на Д. Хр. Поповъ къмъ писмото: а) Това писмо мироводено отъ Ив. Драсовъ, Членъ Комитета Ловски — въ год. 1871 април, 13 — Д. Хр. Поповъ Т. Магурле. б) Бехме нарочно наредили, чи всекое писмо за не, да ся адресува като за въ Никополь, а чи ако би са случеше да се улови, да не ся знае отъ гдѣ е, и не ся знае чи е замене тука, въ Т. Магурелле, за това и имената си бехме опредѣлили като за рци.

Д. Хр. Поповъ

[2]) трудъ до тука.

[3]) устно.

скоро защто то времето е такос което и яс сам нимога да знаи како можи да са слочи || ако знаити де е декона кажети мо да са бодни[1]) чи ни един не ше ознаи кога са дигни прах от ветира || молеви отговоретими чириз настаса фотографо Анастас фотогравъ стоянович от бел град при старото здания || приими братски поздрав

год 1871 мая 17

Панаіот Хитіовъ

Семо ви моле да ни пишиш на ни кого замене ништо || ништа дама знаат каде хода.

Н. Б. II. Б. п. 102, № 35.

№ 416.

Ю. Н. Поповъ до Д. Хр. Поповъ.

Отсжствувалъ и заварилъ писмото му да го чака. Може и повече пушки да се намѣрятъ, но трѣбва нѣкой лично да се яви за споразумение. П. Хитовъ ще се заеме съ работата, пъкъ и той е готовъ да помогне.

Бялград 18 Маия 1871

Господ. Д. Хр. Поповъ у Т. Могорелле

Ази бех на поста[2]) и преди 4 дена има от като сам душел и писмотови от 4 текушния Месец преди 6 дена душло е дубихгу и дубря гу распозумях дето ми пишите за пушките || можат и помлогу от колко пишите ама за това ви пиша ново || наи дубря ще бади като доиди идин или двама от вази || защото тези риботи ние възможно без лично разговор да са сваршат || за това гледаити приятели колко по скоро, ази хуртувах сас Господ П. Хитова заради тази работа и тое сас свем задоволен || и му казувах случаино ако нисам у дума защото са надявам пак за 2 Недели да патуем и ако ни сам тука то ще надявамса да сварши тази работа и без мене.

Приятели ази млогу сам са трудил за наще работи до сега както и мислим давие познато || можах до сега цела исто-

[1]) Да сж будни (да се пазятъ).
[2]) напустналъ (отпжтувалъ).

р а изваде, || и за това както ви казувах све можи сас
р ризумоени даса сварши || оня маш сас кого, надявамса
а аде господъ даса видими скоро и даса распоразумоеми
а ожи нящо да сваршими ако не тогава тряба и аза даса
з ма у някоя работа защото така ни можи даса жувоя

ваш приятелъ

Јорданъ Н. Поповъ

Н. Б. II. Б, п. 102. № 36.

№ 417.

Ив. Драсовъ до Д. Хр. Поповъ.

Да побърза макаръ на части да препрати револверитѣ, сжщо и а. Очакватъ да се върне Левски. За скарването между Ценовичъ и равеловъ и спиране на в. С в о б о д а. Непременно да се почне новъ икъ. За малка чета въ Еленско. Пречи на дѣлото. Увеличена опас- за Левски. Теофилъ Райновъ се сърдилъ на Левски. Пристигнало о отъ Кършовски, но не смѣяли да го разпечататъ преди да стигне ки. Голѣма потеря въ Балкана. Хаджи Димитъръ билъ живъ.

1871 год. 7 Юний

Г-не Азисъ Рушидоолу.

Въ Никополъ.

Разбрахмы коя е причина-та гдѣто ся е забавила до стокжтж ны. Но, ви пакъ ся потрудете дано поскоричко знесеше, зачтото мущерій-ты ся притѣсняватъ. Ако всичтж изведньжь неможе, то глѣдайте за поскоро та испраи макаръ половинжтж, зачто-то нѣколцина си понакупиха другадѣ [като ся поусумнихж да не бжде лъжа] та за правяніе-то на нашжтж ще бжде малко трудничко. Сжщо рьстъ-тъ[1]) испратете зачтото слѣдъ 10—15 дни може да завърне В. (Левски). Та ще е нужденъ.

Ами какво е станжло съ Д. Ц(еновичъ) и Л. К(аравеъ) та дырный-тъ заминжлъ за Нови-Садъ? Ами листъ-тъ

[1]) Печатътъ.

престанѫлъ ли е?[1]) Ако е престанѫлъ потрудете се дано другъ поченеше. На това причината коя е? незнаемъ. Нъ както ся научихмы отъ Н.[2]) тѣ помѣжду си ся скарали нѣщо. Ако е истина това, жалко! и жално? и никога горкый-тъ ни народецъ неще отдъхне?!! Кога-то най патріотиты още и начело на работѫ-тѫ не могѫтъ да ся споразумѣѭтъ?!... То вѣчь на насъ како остава? Нъ что ли ще каже и по простый народъ!?

Байчо! Всичкѫтѫ ни надѣждѫ сега на Васъ остава. Да Ви съвѣтвамы ный отъ тукъ то е излишно. Остава Ви сами да сѫ сѫвѣтвате и водите по здравіи разумь и отъ собственото си народно чувство. Наистена че работѫтѫ Ви ся сега удвоява и е отвѫнъ силытѣ Ви; но Ви бързайте! до гдѣ-то ся ный отъ тукъ поулѣснимъ, та тогава и Ви ще ся поусвободите и ный...

Има 10—15 дни какъ сме ся научили, че нѣколцина не знаемъ отъ где преминѫли отсамъ и близо при Елена [Тър. окрѫжіе] нападнали нѣкой пѫтницы и имъ зели близо двѣстѣ хыледы гроша.[3]) Подыря имъ има сега потерѫ, нъ до днесь нигдѣ не сѫ можели да гы нападнѫть и сега не сѫ знаять на къдѣ сѫ. Ако сте извѣстни отъ това потрудете ся та дано ся развърнѫтъ зачто-то голѣмѫ прѣчкѫ причиняватъ на работѫ-тѫ ны. Ный ще пишемъ и въ Тър[4]) дано гы развърняхѫ...[5])

Райновъ говорилъ сума прикаскы на нашій Н. сърдилъ сѫ, че В. Л(евски) му писалъ противното и съ думы-ты си поубезсърчилъ момчето. Отъ Кѫршо(вски) има до В. Л. писмо, какво му пише незнаемъ... кога-то си доди В. ще видимъ тогава, сега несмѣемъ да го разпечатаме.

При това като Ви поздравявамы всичкы оставемы вы крайно признателны. Поздравете Анг(ела) и прочіи.

Вашъ

Мурадоолу Ибрахимъ[6])

---

[1]) Вестникъ Свобода.

[2]) Н. Хитровъ фотографъ.

[3]) Липсватъ сведения за подобна чета.

[4]) Търново.

[5]) Да ги придуматъ, четата да се върне задъ Дунава, да не продължава нападенията си.

[6]) Ив. Т. Драсовъ отъ страна на Ловченския комитетъ.

П. П. забравихъ да Ви наумя за праховете[1]) гдѣ-то ѣхте да ны пращате какво стана. Нуждны сѫ пратете гы. ли за малкиты[2]) пратеты само еднѫ за да гы видимъ, че сле щемъ Ви каза колко да пратити.

Сѫщий.

(Прибавка). Свършилъ бѣхъ горнето когато сѫ предизвестихме отъ врѣдъ че потерѫ страшнѫ завладѣла всичкы балканскы тесни патекы може отъ 20,000 души да има повече потерѫ опасно е за горни-тѣ дважъ по опасно е за [illegible]. (Левски) че днесь е пѫтешественикъ и ни го знаемъ гдѣ е намира сега. Богъ да е на помощь на всичкы!!

Наистина ли е Хаджи Димитъръ въ Галацъ и Гюргево ылъ, зачто-то наши хора ни казаха, че го виждали...[3])

Сега вѣчь ако имѫ да ни пишите нѣщо пишете ни ірѣзъ оня листъ кой-то сте ни дали[4]) и съ твърдѣ вѣрни хора...

Н. Б. П. А. п. 62, № 8475.
Арх. т. I, № 1, стр. 681.

№ 418.

Ив. Драсовъ до Д. Хр. Поповъ.

За сърднята на Ан. п. Хиновъ. Щѣлъ да мине въ Влашко. Съвети какъ Д. Хр. Поповъ да го придобри. Новъ посрѣдственикъ, вмѣсто Ан. п. Х. Защо се забави приготвянето на печата. За писмото отъ Райчо, Живковъ, Т. Райновъ и пр. Забелязали противоречия. Викали Левски да се спора зумеятъ. Левски съгласенъ съ Д. Хр. Поповъ, защо не се споразумеятъ съ последния. Писмото се изпратило до Левски. Сава Младеновъ пристигналъ, пратетъ отъ Левски и заминалъ за Плѣвенъ. Приети били петтѣ книги. Дали Д. Общи да дойде, или да не дойде, ще се произнесе Левски. Какъ да се пренесе оржжието. Нароченъ човѣкъ още не могатъ издържа.

---

[1]) Барутъ.

[2]) Картуши.

[3]) Известно е, че дълги години следъ като Х. Димитъръ падна убитъ въ 1868 год. на Бузлуджа, слухове се разнасяха, че е билъ още живъ.

[4]) Шифъръ чрезъ изрѣзанъ листъ.

1871 Юнія 9-ый.

Г-не Азисе

Оня день на 7-ый того Ви писахмы и нарочно пратихмы човѣкъ до родный Ви градъ[1]) да го занесе и да разгледа отъ близо работѫ-тѫ каква е гдѣ-то братъ Ви ся е толкова разсѫрдилъ. Нъ за жалость ако (човѣкъ-тъ ны) и да употрѣбилъ всичкы-ты си силы и краснорѣчіе; пакъ неможемъ да го отвърне отъ това му мнѣніе, особно и писмо му писахмы насърдчително, нъ той пакъ той, пакъ той. Той казалъ прѣдъ човѣкъ-тъ ны, че тыя дни щѣлъ да доде при васъ [за това пребързва-мы, дано пріемеше да Ви го донесе (писмото) и да пренесе кръстътъ] Ви ся трудете та дано ся придобряше защото той бѣше най верный ны посрѣдственникъ. Чякъ толкова противно му не говорете нъ съ кротость и снисходителность, зачтото знаете, че винагы поумныйтъ трѣба да ся покори ако иска да му ся неповряжда търговіята. Наистена, че той не е отъ онѣзи да прави предателство, нъ жалното е зачто единъ отъ най-дѣятелни-ти членове да ся отчае и напослѣднё врѣме отрече, за еднѫ ничдожня още и злѣ, разбранѫ причинѫ!?! Толкосъ отъ насъ, и Ви пакъ както знаете . . .

Писмата Ви отъ 25-ый маія получихмы на 4-ый того вечерь тѫ (кои-то нашій нарочно пратенъ човѣкъ донесе) и особнѫ-тѫ Ви забѣлежка по новый ны посрѣдственникъ за крьстътъ прочетохме, и доста ся зарадвахмы, че е излѣзалъ на бѣлъ свѣтъ ако и кѫсно!... Сега щете ни расправите подробно коя е била причина-та за забавянієто му и на Л. К.[2]) за отсѫствіе-то сѫщо и за спираніе-то на листъ-тъ[3]) Съ еднѫ думѫ за всичко какво и какъ вършятъ тамошны-ты ны първи . . . защ-то ный тукъ колко-то и какви-то извѣстія сме получили виждатъ ни сѫ противоположни на мнѣніе-то. Сѫщо и въ сегашно-то Райчево писмо срѣщамъ друго мнѣніе, или подобрѣ да кажемъ: мнѣніе на Живкова, Райнова и дружіе.

[1]) Плѣвенъ.
[2]) Л. Каравеловъ.
[3]) Вестникъ Свобода.

оваватъ го[1]) да си доди както и да е, че имали незнамъ
о да ся споразумѣватъ. Ный до колко-то сме познали В.
кій той е съвършенно на ваше-то мнѣніе,[2]) нека иматъ
инѫ-тѫ тия съ Васъ да ся споразумѣятъ за сега; защото
скоро имъ не може отговори зачто-то не е тукъ. Явете
да иматъ малко търпѣніе за отговоръ. Писмо-то ся ис-
и до него . . .

Радостны сѫ и много радостни извѣстія то кои-то тая за-
ъ получихмы отъ човѣкъ-тъ на В. Левскій, който пѫтува
но съ него по нѣколко градове и села. До днесь всичко
ополучно и той е днесъ въ безопасность. По тоя сѫщи
зкъ Ви и пишемъ кой-то днесь заминува за родный Ви
ъ. Той е Сав.[3]) той ще ся побави тамъ догдѣ съ върне
. . . .

Петтѣхъ книги сѫ приети бѫдете спокойни.

За Дим.[4]) да доди или да не доди остава В. Л. да отго-
и . . . Байчо! ще Ви молимъ ако е възможно да позаба-
е майкѫ си и сестрѫ си при Васъ до гдѣ-то пристигне
кѫтѫ ни; и щомъ пристигне явете ни поскоро, та да пра-
е и с.[5]) да пренесѫтъ колко-то можятъ и колко-то оста-
гъ да ся споразумѣете какъ и по кой начинъ да ся при-
жътъ[6]). Само Ви ся потрудете дано по скорѣчко стигнехѫ
кыты. За нароченъ човѣкь брате неможемъ още издържя,
ова ни сѫ нуждни посрѣдственицы. Че като ся поосвобо-
ѧтъ отъ къмъ матеріялецъ и него щемъ направи. Потерѫ-тѫ
сега и отъ сега ще гоне все вѣтръ-тъ . . .

Вашъ Ибр. Мехмедъ[7]).

Н. Б. II. А. п. 62, № 8476.
Арх. т, I, № 2, стр. 183.

[1]) Левски.
[2]) Отъ страни Дан. Хр. Поповъ бележи: забележете това, отъ
ето трѣбва да сѫдимъ, че настоящето писмо е препращано до нѣкои
интересовани да го прочетатъ.
[3]) Сава Младеновъ, революционенъ пощалйонъ отъ Тетевенъ.
[4]) Димитъръ Общи.
[5]) стойностьта.
[6]) Въпросътъ е за оржжие.
[7]) Ив. Т. Драсовъ отъ страна на Ловченския комитетъ.

№ 419.

Филипъ Тотю до Данаилъ Хр. Поповъ.

Пита за отговоръ отъ Левски. Не познава добре Д. Общи, за когото узналъ, че е вече вжтре.

Драгий ми пріятелю

Г-нъ Д. Хр. Поповъ.

Въ Турно Могуреле,

Днесъ вашето писмо получихъ и съдержанієто му точно разбрахъ. Първите писма, които ви бѣхъ пратилъ за Дякончиту тѣхнія отговоръ не съмъ получавалъ. Моля ва Г. Поповъ, като ми получитѣ писмото отговоре ти ми са или пишети нѣкой новини, защото до сега нищо не съмъ са научилъ отъ нигде. За Панаіота дѣто ми пишитѣ и него разбрахъ, и въ писмото си ми пишитѣ за Димитра македончиту което отишло при Дякончиту да вършатъ работа; радвамъ сж на такива народни поборници, които са решаватъ да вършатъ полезни работи за народа си, поздравети тогова пріятеля и отъ моя страна, защото азъ отъ близо не могж да го твърде познавамъ. Поздраветѣ тоже и сичкитѣ мои верни пріятели отъ моя странж.

Оставамъ за всегда вашъ доброжелателній пріятель.

Одесса 14 Юнія 1871 г.

Ф. І. Войвода.

Адресата ми е така: Господина Николай Мероновичу Тошкова въ Кантора

за

Г. Филиппа Т. Войвода въ Одесса

Н. Б. II. В, п. 4, № 423.

№ 420.

Ив. Драсовъ до Данаилъ Хр. Поповъ.

Д. Общи стигналъ въ Ловечъ. Донесълъ писма и печата. Левски го нѣма. Д. Об. се връща, но ще дойде пакъ, за да се видятъ съ Левски а неполучени писма. Липса на пари за да се подържа постояненъ ощалионъ. За емигрирането на Т. Живковъ отъ Търново въ Влашко. Нѣкой шумненецъ събира момци и моми за драматическа група.

1871 Юній 17 ый

Г. Азисъ Рушидоолу!

На 16 Юнія дойде тукъ общій Д. когото ни препоржихте и ны донесе 2 писма за насъ и за В. Л. друго още едно отъ П. Х. донесе и крьстъ-тъ. Сега ся пакъ врьща. Сегашното Ви писмо за насъ è безъ столѣтіе и дата: още и препоржчка та Ви не è добра защо-то възрастъ и лицето нѐ ни явявате: нъ това може да бжде за безопасность. Бъдете спокойни пьрвы ты Вы писма ся пріети и испратете ни за мѣстото имъ. За злж честь В. Л. го нѣма още и неможѐхж да ся видять съ Д. Нъ може бы съ второ дохожданіе да ся видять, за что-то той (Д.) каза, че ще пакъ да ся вьрне.

Въ удивленіе остахмы като ны белѣжите, че не сте пріемали отъ насъ писма?! на 7 ый и 9 ый того Ви писахмы пьрвото чрѣзъ А. М. М. второто съ брата Ви. Тыя писма ако несте ги получили още явете ни да гы диримь

Добрѣ говорите да си нарѣдимь човѣкъ нъ пусти пары нѣмамы още. Сега като доди В. Л. ще видимь какво е извършилъ пакъ и съ Крьстътъ сме въ надѣжда да земемь нѣкоя услѣпа! [1]) Глѣдайте за принасянето на стокж-тж да е сигоръ както Ви и бѣлезахмы съ жени. Сжщо и прахътъ и масата испратете ако сте намѣрили.

Отъ Търново ни белѣжать за нѣкой си полякъ живковъ Т. Магурелле а уженен въ търново, че щелъ да фалира ако отъ нашиты нѣкой имать земани давани да глѣдать да ся разправатъ предварително. Сжщо и за нѣкой си шумналиія билъ събиралъ въ търново момчета и момичета да гы води въ Влашко при войникова да сж учать за актіори че послѣ да ходять изъ Българско да представлявать театра. За всичко това питайтѣ и ни явете, че сж ни задьлжили...

---

[1]) Услѣпа или услѣпка е обяснено въ речника на Найденъ Геровъ въ смисъль на залъгалка. Текстътъ е ясенъ, не буди двусмислие: Ив. Драсовъ е искалъ да каже услѣпа и не е мислилъ нѣщо друго.

За сега сбогомъ, че врѣме нѣмамь. като си доди В. ще Ви явимь всичко подробно. Спомогнахмы на Д. отъ тукъ 2—3 жьлтицы.

Вашь

Муратоолу Ибрахымъ.[1])

Н. Б. II Б. п. 102, № 38.

№ 421.

Отъ Ангелъ Кънчевъ за Панайотъ Хитовъ.

Взелъ въ заемъ пари, за да продължи пѫтя си отъ Таборъ за въ България.

Крайна нужда ма накара да са одбѫж въ Біалград и да тѫрсѭ помош за да могѫ да си отидѫ в Бѫлгарско. Господин Панаіот Хитов ми даде 2 Австрійски жѫлтици

Ангел Кѫнчев

Біалград 3 іулій 1871 год. ученик от Таборското економно учимище.

Н. Б. II. Б. п. 63, № 8636.

№ 422.

Хр. Ивановъ Книговезеца до Н. Т. Обретеновъ.

Не му вѣрвалъ досега, но увѣрилъ се въ постоянството му и иска да си кореспондиратъ. Да стане посрѣдникъ за кореспонденции. Припомня му срещата имъ въ Русе, за да се сѣти кой е.

Господинъ Никола!

Отъ много време са каня дави пиша задави поздрава съ искрено-то сърце но дависа ни види некакъ криво, защото не ви веровахъ на младите години, но сига като ма увери В. Г. Абаджиефъ за вази честе следовали по младия духъ, и нима стърпе за дави не пиша и дави помоля акое възможно

[1]) Адресъ: За Азисъ Рушидоолу Ефенди Неболу
въ Плѣвенъ на (Гегата на Ханатъ).

дами станишъ вѣренъ корисподентинъ акосте за помного стоенитоси въ руссе, но и то требува да вардите добре лазите таината си, защото имамъ коресподентинъ но на печъ и много мачноса споразумевамъ но отъ тукъ презъ ссе е по скоро некакси и по добре ми са види || така сьщо данони снабдявате съ новини поскоро както и ни(е) можимъ ь тука дави снабдимъ. Ви можи дамасте заборавиле но ази зви-ся ява, || наумлівие когито стоехъ на мануловото кафіне еззимата и довфаждахъ да са разговаряхми съ вази въ чилището, туй самъ ази то! за сига ща прікасна долгитеси зговори додетося сздобия съ вашите отговори на постоянвото ви!

Вашъ както щешъ Хр. Ив. Книговезецъ

Въ Тьрнуву 1871 Јуніа 7-и.

Поздравете Панайота Семерджіевъ
Тьрновчито нарочно

Поздравете Манола Мартиновъ нарочно защото искамъ аму пиша но като ниго зная далие тамъ иліе по-наванъ ниму иша по причина чи пріехъ едно писмо отъ него и му писахъ тговора на писмото немамъ известие далігое пріелъ или проаднало неиди и затуваму не писувамъ чи немамъ отговоръ

Сѫщий

Поздравете сички пріятелй нарочно.

Н. Б. II. В. п. 11. № 23.
Арх. Обретеновъ.

№ 423.

Ив. Драсовъ до Данаилъ Хр. Поповъ.

Препраща писма отъ Левски. Писмата до Плоещчани ще задържи комитета въ Ловечъ. Решили да не кореспондиратъ повече съ тѣхъ. Ще съобщатъ решението си и на Левски. Д. Общи имъ донесълъ пари и оржжие и сѫщия день заминалъ за Тракия. Занесълъ писмата и печата. За смълчаването на Филипъ Тотю. Пита кой е писалъ въ Вандереръ. Да нумерува писмата си, да личи, кога се изгуби нѣкое. Ще купятъ машинка за снемане копие отъ кореспонденцията. Иска по-подробни сведения за военното училище въ Одеса. Билъ посрещналъ доста недружно брата си. Този се поусмирилъ и ще се върне

пакъ на работа. Да вземе бележка отъ тѣхния печатъ, който за напредъ редовно ще скрепва писмата имъ. Не знаятъ, кога ще се върне Левски: имало доста работа въ Тракия.

№ 1-во

1871 Юлія 11 ый

Г-не Азисъ Рушидоолу!

Приключены-ты писма сѫ получини тукъ още на 27 ый Юнія, причина та гдѣ то ся толкова забавихѫ е: нѣманіе чо вѣкъ. С. былъ дохождалъ при Васъ безъ да ни ся обади и тъй остахѫ до тоя день.

Писма та за Райч. и др. слѣдъ като гы прочетете задрьжте гы, зачто то ній тукъ видѣхмы за ненуждно да имъ ся пише вѣче, нъ ведньжь за винагы да ся прекратѫть кореспонденцй-ты съ тѣхъ като знаемь, че оннаржнь баджяндань чяржкъ чикмасъ ний сѫщо-то писахмы и на В. Л. че съ второ ще Ви съобщимь и негово то мнѣніе за това.

Отъ Д. общ. получихмы $2^1/_2$ нап. и 2 ре. заедно съ 150 кор. Чудно ни ся види зачто сега ни явявате по-скѫпѫ цѣнѫ-тѫ имъ?! ній спорѣдъ пьрво-то Ви писмо сме явили на всичкы цѣнѫтѫ-имъ, та сега незнаемь какво да имъ говоримь . . .

Д. още въ сѫщій день заміна за Тракыя и сега трѣба да ся è настанилъ на нѣкоя работѫ. Той занесе и писмата и крьстъ-тъ на В. Л. понеже нарочно пратенный ны човѣкъ до него като ся завьрна ни обади, че го иска, сѫщый ны донесе радостни вѣсти, отъ тамо.

Какъ то ній тукъ отварямы всѣко писмо; тъй сѫщо и Ви тамо трѣба да отваряте, зачто-то може бы да стане нѣкога нужда за поскоро да ся отговори на нѣкое писмо. Какво ли ся замълчя Ф. Т. та неотговори на пьрвото писмо кое то му ся прати въ отговоръ на исканы ты отъ тамо надписы и печяти!

Ами кой ли ще бѫде писалъ въ „Вандереръ„ това? дали неще бы Райч. или отъ тѣхны ты нѣкой? Отъ тія извѣстія не е липсало нито едно, какъ може да бѫде то отъ Руссе? Това è все отъ Влашко явно а не отъ Българско. Трудете ся та ся научете кой е?!

Писма вѣче колко-то пишете отъ днесъ послѣ назначавайте гы съ № за по́ сигоръ, зачто то ако бы ся изгубило

— лесно ся позната. Още по добрѣ ще бѫде ако изимы отъ всичкы ты си писма копіе . . Ній ще ся потрудано си купимь еднѫ машинкѫ за да си вадимь копіе смата които пишимь.

Добрѣ ще бѫде ако день напрѣдъ ся пренесеше сто-, зачто-то глѣдамь, че балладиса тукъ и по евтенѫ. о то за маскы ты, тѣ ни ся нуждны за нощя, кога имаѣкоя работѫ, много добре щеше бѫде ако ся намѣреше ня прахъ.

За военно то училище въ Одесса Ви молимь да ни явизпространно за програмата му. Дрѣхы яденіе отъ гдѣ? я пары кои то ни пишите да си има едно момче зачто я нуждны и пр. пр. зачто-то тукъ има нѣколцина които ять да отидать нъ гы é страхъ дане бѫде животъ тъ труденъ.

Отъ брата Ви пріехъ на 4 ый того писмо, въ което ми оста жолува, че Ви несте ся никакъ обѫрнали къмъ него былъ при Васъ и много още || той виждамы, че ще пакъ захвани работѫ, Вы му пишете ако обычяте и ся приме вѣчь . . .

Съ слѣдный печять вѣчь ща подпечятвамы писма та Ви познайте го . . .

Кога ще ся завьрне В. Л. незнаемь зачто то тамо си работѫ доста

Вашь Муратоолу Ибрахимъ

Н. Б. II. Б. п. 102, № 39.

№ 424.

Ив. Драсовъ до Данаилъ Хр. Поповъ.

Заповѣдь отъ Левски да не се задържатъ писмата до Плоещчани. митета отъ Ловечъ се съгласява. Сава Младеновъ отказва да циркура повече като поща до Т.-Магурели, сѫщо и да съдействува за пресяне на пушкитѣ и пр. Липса на пари. Заплашителното писмо, разатено въ Ловечъ, не дало резултатъ. За С. М. да намѣри Д. Хр. П. търговска работа отъ тамъ, та покрай нея да се пренасятъ муниционитѣ покупки. Анастасъ п. Хиновъ искалъ разноскитѣ, които наавилъ досега по комитета. Левски обаденъ на властьта. Неясность по ведението на дейцитѣ въ Влашко. Искатъ квитанции.

871 г. Юлий 21-ый

Г-не Азисе!

На 11 Юлія пріехми тыя писма, нъ като човѣкъ-тъ бѣше заминѫлъ за кѫдѣ Васъ останѫхѫ за до сега.

На В. Л.(евски) мнѣнієто е да ся дадатъ на Райча и др.. писма-та (както Ви и белѣжи самъ). На това негово предложеніе, не можемъ да ся противимъ, като той ни белѣжи особно въ едно (за насъ) писмо, че гы познава отъ близо и има доста факты, за тѣхны-ты работы и проч. съ еднѫ думѫ. Ви ще направите какво-то Ви белѣжи.

На 18-ый сѫщаго пріехмы Вашы-ты писма съ прибавкы и отъ Вашій братъ сѫщо и отъ Сав(ата). Нека Ви съобщѫ вкратцѣ и тѣхното възраженіе: С(ава) ни бележи, чи былъ безъ работѫ и че щѣлъ да влѣзе въ подозрѣніе ако доди още нѣкой пѫть при Васъ, и за пренасяніе-го на стокѫ-тѫ ни белѣжятъ да му диримь колая. Съ еднѫ думѫ той неможе. Причина-та съ която ся извинява е: че безъ работѫ като ходи и дохожда непремѣнно ще влѣзе въ подозрѣніе; наистена това си е така, нъ що брате и ный отъ тукъ да сторимь, не сме слънце за да огрѣемь всичкый-тъ Български народецъ, нѣмами днесъ нито аспра, за да му дадемь нѣколко за да купи нѣщо да прекара и да донесе отъ стокатѫ-тѫ ни. А пѫкъ за жалость още неможихмы отъ нигдѣ да ископчимь нито една парѫ; само сми въ надеждѫ, че кога и въ кой день ще ся усѫществи тая надѣждѫ незнамь!! Съ една рѣчь планове доста сми си предначьртали и всѣкы день почти ся опитвами, нъ още нѣма нищо. Отъ писмата[1]) ній тукъ дадохмы на двоица троица, нъ удовлетвореленъ отговоръ нѣмамы. Ще Ви ся молимь пакъ Вамь дано Ви огъ тамо имъ намѣряхте нѣкоя работѫ тадано покрай нея ся принесеше и стокѫ-тѫ ни зачто-то ни е много нуждна. Сав. като бѣше прѣди тукъ ни говореше, че нѣкой си търговецъ искалъ да Ви даде пары за да му купите стокѫ отъ тукъ, вижте дано направите за сега такова нѣщо, та дано имъ се улѣсніеше пѫть-тъ. Братъ Ви пѫкъ ни белѣжи, че былъ похарчилъ повече отъ колко-то сме дали отъ тукъ на Сав. и иска да му гы пратимъ, незнаемь вѣчь какво да имъ отговарями. ній отъ тукъ давахмы и давахми, тѣ пѫкъ отъ тамо зачто ли непо-

[1]) Поднесли заплашително печатно писмо, за да внесе кой колкото може.

вувать нещичко. незнаемь. Тѣ всичкы отъ тамо ся свили катъ всичко отъ насъ, всичко всичко! пустити пары не авать да вьрвимь по-скоро, но добъръ е Богъ! Тыя дни ударимъ яйца на масло, пакъ какво-то ще да става[1])

За прахъ-тъ кой-то ни белѣжите че былъ отъ ведньжь отъ него си имаме, намъ ни е нужденъ отъ оня кой-то малко въ разтояніе въ еднѫ 7 (седмица) поне да подѣйва. Потрудете ся дано отъ него ни намѣрите, той ся нада у докторы-ты, поискайте отъ нѣкой докторъ ако сте жни пріятели съ нѣкого... Има за много и много работи да ся говори, нъ пары-ты ни пречять чтомь ся сдобіемь колко годѣ ще прескоче единъ отъ насъ, и тогава щемь разговоримь напространно.

За жалость въ еднѫ пріятелскѫ забелѣжка срѣщами че П(евски) го обадили на Тур. прав(ителство) незнаемь дали гѫгнали да го дирятъ, нъ пакъ невѣрвами да можятъ да хванать понеже навредъ пѫть-тъ му е отворенъ . . .

Отъ писма-та на Райч. и др. сѫщо и отъ сегашно-то до . извадете копіе . . .

Дали ся неможе случи нѣкога да ся съберете съ Вашы тамо синковцы да си поговорите лично и открито само да ците напослѣдъкъ какво ще говорять и мнѣніе-то имъ на дѣ клони: на развала ли или на управа?! Зачто-то отъ кны-ты писма неможе да ся разбере нищо освѣнь да си ци В. Л. . . .

Чтомъ пристигне стокѫ-тѫ ни; явете ни въ сѫщый чясъ кратцѣ само за нея, ако бы ся случилъ нѣкой вѣренъ то кого-то ще ни явите за нея; че и ній отъ тукъ незабавно му диримь колая та да пратимь хора да ѫ принесѫть.

Дано ся напечатахѫ билетите,[2]) че отъ сеги станаха ждни; дали сме на нѣколко.[3]) Нъ ако бы дали пары неще а да имъ дадемъ потрѣбній-тъ белеть.

Сбогомь.

Ваши

Муратоглу Ибрахимъ

Н. Б. И. А. п. 62, № 8477.
Арх. т. I, № 3, стр. 184.

[1]) Намекъ да се извадятъ пари съ терористични срѣдства.
[2]) квитанции.
[3]) Поднесли заплашително печатно писмо.

№ 425.

Българскиятъ Революционенъ Централенъ комитетъ до Българския народъ.

Пръвъ дебютъ на новооснования Б. Р. Ц. комитетъ. Прокламация къмъ Българския народъ. Турското правителство решило да наложи нови данъци, да изпродаде горитѣ, лозята, овощнитѣ дървета. Турцитѣ хранятъ хареми, олани, слуги . . . добруватъ и веселятъ се, а българинътъ плаща и се мѫчи. И за благодарность ограбватъ, безчестятъ, избиватъ българскитѣ семейства. Намѣсто пари и данъци, на турчина дай куршумъ и брадва по главата . . . Турското царство ще издъхне безъ пари (ако не му плащатъ данъци). Англия, Франция и Австрия не искали или не могли повече да помагатъ на Турция. Българинътъ да не слуша чорбаджиитѣ. Геновичъ, Арнаудовъ, хаджи Иванчо ефенди, Доротея — продаватъ народа си за своя джебъ. Нашитѣ дѣди продали свободата, синоветѣ, унукитѣ си, нацъ насъ лежи Божие проклятие . . . Увардена е вѣрата ни, съвестьта ни и домашния ни законъ, нека ги пазиме, да не се турчимъ, както искатъ чорбаджиитѣ. Да не слушаме хора, които гледатъ да ни смразятъ единъ съ други, съ сърби, руси, ромъни и пр. Ако нѣкой русинъ, сърбинъ или гръцки фанариотъ ни е направилъ зло, трѣбва него да гонимъ, а не руския, сръбския, гръцкия и пр. народи. Нашитѣ български фанариоти сѫщо ни правятъ зло, но народа не е кривъ за това. Русия не могла да иска да ни пороби, защото получила урокъ отъ поляцитѣ. Сърбия безъ насъ, ние безъ Сърбия не можемъ: ние отдѣлно сме малки и слаби, неприятелитѣ ни сѫ силни, а заедно и ний ще станемъ силни. Днесъ е друго време. Ни едно племе не може да седи на шията на друго племе. Ний сме по-многочислени отъ гърци, сърби и пр. и не сме разцепени по между си по вѣра, а сме едно цѣло и тѣ не сѫ опасни. Предстои ни братски съюзъ, една държава. Швейцария обединява три народа. Примѣри още: Америка, Италия, обединена отъ Гарибалди . . . Подробности върху единството ни съ Сърбия, може да сме едно и пакъ всѣкой — тѣ и ний да се управляваме по нашия си народенъ законъ. Да се молимъ на св. Кирила и Методия и да се готвимъ за бой. Българи и сърби, словенци и хървати, босняци и херцеговинци, черногорци и словаци, поляци и чехи, ромъни и гърци, да забравятъ враждитѣ и да се пригърнатъ братски.

Братия Бѫлгари!

Турското правителство е намислило да положи на шията на своитѣ поданици и други нови даноци, безъ да помисли можатъ ли тие да ги плащатъ, когато сѫ и сами сѫвсемъ оголѣли и обосѣле, и когато умиратъ отъ гладъ. Отъ друга страна ние виждаме, че великиятъ глупецъ Али-паша и свинската сѣнка сѫ намислиле да продадатъ и да осѣкатъ горитѣ, да унищожатъ лозята и да изтрѣбатъ плодовитите овошки. А какво мисли да добие чрезъ това дебѣлата

ка? — Нищо друго, освѣнъ да ни осиромаши да ни
ави неспособни за нищо и за никакво. А трѣбва ли ние
ъ да се покориме и да дозволиме на глупавитѣ читаци
а подиграватъ съ назе и да ни са смѣятъ въ очите? —
ота е и грѣхота е.

Братия бѫлгаре! Време е вече дошло да бѫдеме и ние
, каквито са и другитѣ народи на свѣтътъ, и да вардиме
щото сме изработиле съ толкова тѣшки мѫки и съ та-
ь крѫвавъ потъ! Питаме ви, за кого ние работиме? за
печѣлиме и събираме? за кого са мѫчиме и потиме? —
и изъ насъ работи като волъ, потѣе и дене и ноще, про-
а крѫвави сълзи; а не може да охрани жената си, дрѣб-
е си дѣчица и остарѣлитѣ си баща и майка. Бѫлгаринътъ
нѣе и дене и ноще подъ ралото, надъ мотиката и надъ
ата: а нѣма съ какво да помѣне умрѣлите си родители и
какво да крѫсти новорожденитѣ си дѣца и унучета. Агата
ко пояда, дебелата сѣнка сичко испива! А кажете ни защо
лгарете да работятъ и да плащатъ, а турците да лочатъ на
ово? кажете ни защо бѫлгарете и другите християне да
мѫчатъ и да потѣятъ; а султанътъ, пашите, кадиете и
обще секи турчинъ да живѣятъ да се веселятъ и да хра-
ъ съ бѫлгарската крѫвь цѣло стадо хареми, олани, аджми,
рти, а най послѣ и цариградските кучета? А каква благо-
рность за нашите пожертвования ние видиме отъ пашите
/снави, развратни и проклѣти господари? Намѣсто благо-
рность и съчувствие султанътъ, везирьтъ му, пашите, ка-
ете и моллите газатъ сичко, щото е за насъ свѣто чисто и
стно: обиратъ черковите ни и монастирите ни палатъ кѫ-
ите ни, пращатъ братята ни въ заточение, безчестатъ се-
рите ни, турчатъ децата ни, затварятъ училищата ни, огра-
тъ имането ни и пиятъ крѫвта ни като пиявици!

Братия бѫлгаре! Ние трѣба твѫрде добре да примис-
ме защо и за какво турцитѣ искатъ днесъ отъ насъ и други
въ данокъ, и трѣба ли ние да имъ го дадеме или не. Трѣба
и ние да имъ дозволиме да ни осѣкатъ горите и да ни уни-
ожатъ лозята и овошките? — Не трѣба, защото за нашите
бствени пари турците ще да си купатъ барутъ, куршуме и
амщици, и пакъ за нащите гѫрбове. Не давайте, братия,
ари ако и да имате; не давайте сега беделъ-парасѫ имда-
ие-парасѫ харачъ-парасѫ и пр. за да не поискатъ отъ васъ
лѣдъ месѣцъ или два, ешекъ-парасѫ и кйопекъ-парасѫ; не

давайте на неприятелтъ си камѫне, за да ви бие съ тѣхъ! Намѣсто пари и данаци дайте имъ куршумъ и брадва по главата; намѣсто приятелство и дружба, накарайте ги да избѫлватъ оная свѣта кръвъ която тие сѫ изсмукале изъ жилитѣ на нашите бащи и майки изъ жилите на нашитѣ братия и сестри и изъ жилитѣ на нашитѣ дрѣбни дѣчица. Не вѣрвайте за нищо на султанътъ и на неговите кръвожадни паши тия ви лъжатъ. Никога вълкътъ не може да бѫде братъ на ѫгнето. Я припомнѣте си колка пѫти ви сѫ обѣщали и колко пѫти ви сѫ излъгали! Отъ турчинъ да очѣква добро може само безумниятъ и народниятъ предатель.

Братия бѫлгаре! Не давайте на нашите неприятели помощь и поддържка! „Турското царство безъ пари ще да издъхне и само отъ себе си, и бѫлгарыте ако желаятъ да бѫдатъ свободни и щастливи, то трѣбва да му не плащѫтъ вече данокъ, защото тоя данокъ ше да го сѫживи и ще да му даде сила още на нѣколко години", казва единъ тверде умень човекъ, Англия днесъ са е отказала вече да поддържава турската империя. Франция е дължна да поддържа сама себѣ си, а Австрия нѣма съ какво да и помогне, следователно ако и ние са откажиме да плащаме данокъ, то агите ще да изпукатъ отъ глацъ.

Не слушайте нашите предатели юди, които ви продаватъ на османлийте. Ние казваме за Геновича, за Арнаудова за хаджи Иванча-ефенди, за Доротея и много други. които за свойѫтъ собственъ джебъ и за своето нечисто гърло искатъ да ни разврататъ и отурчатъ. Братия, нашите дѣдове продадоха на турцитѣ своята свобода и своите синове и унуки, надъ насъ и до днесъ виси божието проклѣтие и ние сме дължни да страдаме и да искупуваме тѣхните грѣхове, нѣка не кажатъ синовете ни и унуките ни, че и ние сме продале комуто и да е своятъ богъ, своята вѣра, законъ и съвѣсть. Вардете това щото сѫ увардили бащите ни съ толкова мъки. Нека сѫ проклѣти ония хора които продаватъ бащината си кръвь и майчиното си млѣко! Въ нашето отечество са намиратъ и такива хора, които гледатъ да посѣѫтъ вражда и несъгласие между назе и сѫрбите, между назе и русите, между ромѫните и сърбете, между сърбете и харватите, между балгарете и гърците. Тия гнуснави проповѣдници и вѣрни слуги на Али-паша и на Андрашие ефенди ни казватъ, че Россия иска да забие свойятъ байрякъ на нашата земя и

и направи свои робове, че Сѫрбия иска да владѣе надъ , или, че сръбското правителство е намѣрено да ни държи обство и неволя, и че за тая цѣль то са било подружило гурското правителство. Сичко това е лъжа, и лъжа найовѣстна. Така могатъ да минатъ и да позоратъ само ония и които сѫ хранатъ изъ чужда кесия, или ония, които атъ въ главата си нито за двѣ пари мозѫкъ. Който поа добре сѫрбете и руссите, той трѣба да са смѣе и да вира нашитѣ учители. Но тука трѣба да забѣлѣжиме, че нѣкой сърбинъ, нѣкой ромѫнинъ или нѣкой русинъ ни е равилъ до днесъ нѣкое зло, то ние трѣба да окривяваме , а не сичкия народъ. Така сѫщо, ако гърцките фанаги ни сѫ правиле до сега зло, то ни сѫ правиле такова до зло, и нашите български фанариоти, и за това ние не ба да ненавиждаме сичкиятъ гръцки народъ който е гоь сѣкога да извади ножътъ си противъ турските капасѫзе. може еднороденъ или едновѣренъ братъ да желае зло на та си, както не може и единъ чуждъ човѣкъ да желае ро на чуждиятъ, — това явление е твърде природно. сия е до толкова голѣма и силна държава, щото за нея олко милиона сърбе или бѫлгаре сѫ капка въ морето. во сѫ мислиле и работиле до днесъ руссите (т. е. руското вителство) ние това трѣба да оставимъ на страна; а сега свободно можеме каза че Россия са е убѣдила, щото ако покори то ние ще да й принесеме врѣда, а не полза, зло, е добро. Поляцитѣ бѣха за Россия добра школа, изъ която вече са е поучила памѣть, и отъ сега ще гледа да добие ятели, а не неприятели. За Сѫрбия ние ще да кажемъ дующето. Ни съ едно племе бѫлгарите нѣматъ такова ественно родство и до толкова общи интереси, отъ колко сѫ сърбете. Както Сѫрбия безъ насъ, така и ние безъ рбия нищо не можеме направи. Неприятелите ни сѫ силни, ие единъ безъ други сме малки. Но нашите неприятели казватъ, че Сѫрбия иска да ни осърби. Ромѫния да ни аси, а гърцетѣ да ни огърчатъ. Които има въ главата си емъ малко умъ и разумъ, той не трѣба да вѣрва на тия жи; изпърво, днесъ сѫ настанале вече такива времена въ то ни едно племе не може да седи на шията на друго: ро, бѫлгарете сѫ много по многочисленни отъ сърбете, гърцете и даже отъ ромѫнете; третйо, ние сички сме новѣрни, еднородни и заедно сме страдале въ продълже-

нието на петъ столѣтия, и за това между назе не може да бѫде нищо друго освѣнъ братски съюзъ, любовь и дружба. Тука нѣма нито бѫлгарете да бѫдатъ робове, нито гѫрцете нито сѫрбете; а братия предъ бога и предъ хората. Които е челъ землеописанието той знае, че въ Швейцария живѣятъ, немци, французе и италиянци: сѣки изъ тия народи си има свой закони и своя вѣра; но сичките тия иматъ едно дружно господарство. Така сѫщо е и въ Америка. Италия около хилядо и петстотинъ годинъ са дробѣше на малки господарства: на княжества на кралсьтва, на херцогства, на републики и на папства и робуваше ту на нѣмците, ту на французите, ту на тѫлстите папи и езуите; но появи си Гарибалди, сѫедини я въ едно цѣло, и тя днесъ стана една отъ пѫрвитѣ дѫржави.

Но за Сѫрбия ние трѣбва да поговориме повече, защото, както казахме по-горе, съ нея ние сме свѣзани и нравстенно и материално: изпѫрво насъ сближава нашата народность, второ — нашата вѣра, а третио — нашитѣ общи интереси. Но нашите неприятели ни казватъ, че Сѫрбия иска да ни усвои и да ни бѫде господаръ. Тука ние сме дѫлжни да почитаме сами себе си, що има въ Сѫрбия, което би могло да се нарече насилие ако ние го приемемъ. Първата сила която сближава народите е вѣрата, а нашата вѣра е една, слѣдователно Сърбия нѣма нито да ни отурчи, нито да ни очафути, така сѫщо и ние нея. Втората сила, която свѣзва хората е народностьта, а нашата народность е една т. е. тя е славянска народность. Освѣнъ това сѣки изъ насъ трѣба да остане свой: бѫлгаринътъ — бѫлгаринъ, сѫрбина — сѫрбинъ, тѫрновченинътъ — търновченинъ, а мостарецътъ — мостарецъ. Третйо наше родство е езикътъ. Но бѫлгаринътъ се разумѣва съ сѫрбинътъ, а сѫрбинътъ разбира що говори бѫлгаринътъ, защото — двата езика, или, по-правилно да кажиме, нашите нарѣчия сѫ произлѣзле отъ единъ славянски корѣнъ, слѣдователно нито сѫрбинътъ има нужда да са обѫлгари, нито бѫлгаринътъ да са осѫрби, — сѣки трѣба да уварди своето, както сме биле и до днесъ. Ние знаемъ, че Сърбите въ Сѫрбия говорятъ едно нарѣчие, а сѫрбете въ Харватско — друго; така сѫщо Бѫлгарете въ Тракия и въ Македония не говорятъ едно нарѣчие; а ни единъ отъ насъ не желае насила да накара карловецътъ да говори шуменски колкото за нашитѣ нрави и обичаи, то и тия сѫ у насъ едни

ги: Кралевичъ Марко е нашъ общи юнакъ, сѫрбинътъ пѣе лгарски пѣсни, а бѫлгаринътъ сѫрбски и пр.

Най-послѣ, както сѫрбете, така и ние желаемъ да бѫдимъ ободни люде и да се управляваме по ония закони които здаде самиятъ народъ, а тия закони не могатъ да бѫдатъ приятни нито за сѫрбете, нито за бѫлгарете. Сѫрбия нѣма истократия, и ние я нещеме, въ Сърбия е търговията свободна, и ние това искаме, въ Сѫрбия сѫдътъ е единъ за ѕки човѣкъ, и ние това търсимъ и най послѣ въ Сѫрбия инокътъ е по малъкъ отъ данокътъ въ Австрия, въ Ромѫния, въ Россия, и катъ рѣчи отъ всичка Европа а това тѫрси ѕки човѣкъ. И така ние питаме още веднашъ: що има въ ѫрбия, което би ние непожелале да имаме? А що има въ ѫлгарскиятъ народь отъ което би са отказале сѫрбете? Това цото е мило на бѫлгаринътъ, мило е и на сѫрбинътъ; а ова щото ненавижда сѫрбинътъ, него ненавижда и бѫлгаринътъ. А когато е така, то намъ не остава нищо друго свенъ да сѫедиими и да са постараеме да освѣтлиме ицата си и да добиеме най-скѫпото за сѣки човѣкъ доброто . е. своята свобода и самоуправление. Освѣнъ това, когато ние достигнемъ своята свобода, то нека самиятъ народъ рѣшава своята сѫдба както иска и както му са вижда за подобре; а нашата днесъ свѣта обязаность е да са освободиме колкото са може по-скоро. Али пашовиятъ шпионинъ Бедискини рѣкалъ, дорде бѫлгарете, сѫрбете и гѫците са каратъ за магарешката сѣнка до тогава и Али паша и Андрашия и Вайстъ ще да пушатъ чубуците си. Бедискински е правъ.

И така сѣкому свое, а за синца ни едно общо. Който търси свобода, той не може да бѫде деспотъ. Когато ние съставихме своята дѫржава по волята на самия народъ, то сѣки деспотизмъ губи своето значение.

Намиратъ са между назе и такива приятели, които ни пращатъ да търсимъ помощь отъ Францъ Иосифа, отъ Виктория, отъ Вилхелма, и отъ папата; но тия тирани до толкова са грижатъ за насъ, колкото и персидския шахъ. Нашата помощь е въ нашите собствени сили; а нашите приятели сѫ нашите пушки, и нашите мишници.

Братия Българе! Молете са на нашите свѣтли равноапостолни братия Кирила и Методия и приготовлявайте са за бой! Нека солунските братия ни дойдатъ на помощь, нека

ни покриятъ съ своите крила и нека ни научатъ щото е за насъ добро и полезно! — Братство и дружба, правда и любовь, искреность и топлосѫрдечие, споразумѣние и свободолюбие.

Бѫлгаре и сѫрбе, словенци и хорвате. бошняци и херцеговци, черногорци и словаци, поляци и чехи, ромѫне и гѫрци, прегѫрнете са между себе си и заборавете вече ония дѣтински и нещастни вражди, които ни са гризле до сега сърцата. Петстотинъ-годишното робство, мѫки и неволи трѣба да бѫдатъ наши учители и да ни научатъ това, щото е за насъ полезно и свѣто, да ни покажатъ пѫть, по който трѣба да вѫрвиме, за да достигнемъ до нашето общо щастие, и да ни служатъ като пѫтеводители въ сичките наши предприятия. Ако да бѣха нашите дѣди и прадѣди живѣле братски и любовно, то не щехме и ние днесъ да бѫдеме робе на турците, на немците, на маджарете и на циганете; не щѣха нашите бащи и майки да проливатъ горчиви сѫлзи и да носатъ черно за погиналите си дѣца; не щеха нашите сестри да бѫдатъ въ харемете на развратните паши и кадие; не щеха нашите дѣца да бѫдатъ пашове олане и чубукчие; не щеха нашите братя да гниятъ въ диари-бекиръ; не щеха маджарете да псуватъ нашия богъ, не щеха . . . . съ синджире на шийте и съ букаи на краката.

Хайдете сега да си подадеме единъ другиму братски рѫка и да гледаме да искупиме грѣховете на нашите прадѣди, които ни продадоха на турци и на немци. Хайдете, братия, на оружие, и дано са заборавятъ старите срамотни години, и нека оживѣе нашата свѣта слава, — слава бѫлгарска, сѫрбска, хорватска, ромѫнска и пр. и ние сички да бѫдеме свободни хора.

Прегѫрнете са мили братия, и на оружие, на оружие! Смъртъ на нашите тирани!

1871 г. Юлия 23.

Отъ Бѫлгарскиятъ
Революционни Централни
комитетъ[1])

Изъ Миналото — подъ редакцията на П. С. Кършовски кн. I, № 51, стр. 259.

№ 426.

Ив. Драсовъ до Данаилъ Хр. Поповъ.

По-точна смѣтка какво дължатъ за пристигналитѣ при Д. Хр. пушки. Да отпустне половината на вѣра.

1871 г. Юлій 29 ый.

Г-не Азисе!

На 25-ый того получихме отъ брата Ви писмата Ви въ -то му белѣжите: колкото е възможно по-скоро да ни яви стокѫ-тѫ ни пристигнала, и, че непрѣменно трѣба единъ насъ да доди за да си уравнимъ смѣткѫ-тѫ; като земе себѣ си отъ 100 и по вѣче наполеона, чи и другѫ стокѫ была пристигнѫла, та е неизбѣжимо нуждно да си купимъ отъ неѫ. Прибавяте още что-то безъ пары да не дохожми зачто-то Ви несте были сега въ състояніе да ѫ предатите, а пѫкъ търговецъ-тъ ѫ неосвобождавалъ до гдѣ-то ся незаплати. Правитѣ ни още смѣткѫ колко Ви длъжемь, кои-то възкачвате на 100 напал(иона)!

Байчо! отъ таѫ Ви смѣткѫ неможихме да разберемь что. Ніи сме Ви порѫчали за 50 топа щамби[2]) кои-то щѫть ѫдѫть заедно съ 15,000 картуши а тѣ чинять спорѣдь дозоръ-ть ни 150 нап(олиона) ній сме Ви пратили до сега 130 п. длъжнемъ Ви още 20 нап. Тукъ сега ній неможемь да збереме отъ що ся въскачвать на 100 нап. . . !

Най убѣдително Ви молимь да ни направите еднѫ точнѫ смѣткѫ: колко наполеона сте пріели? колко е порѫчена-та ѫ стока? и защо ся нуждни още пары?!?

При това Ви явявами, зачто ній днесь сме съвсѣмъ безъ пары! что-то пакъ Вамь ще ся молимь да ѫ издължите и ни пратите макарь половинѫ-тѫ отъ нея, та въ малко врѣме, што ѫ похарчимь ще Ви ся издължимь съвършенно и до тогава може бы надѣждата ни за пары да ся осѫществи та щемь до тогава единъ отъ насъ да ся споразумеемь на дълго за много още работи.

[1]) Тоя позивъ е намѣренъ въ скривалището на църквата „Св. Димитрий" въ родното село на Бачо Киро Петровъ — Бѣла Черкова отъ ругаря м Петко Тодоровъ, сега известния свещеникъ Франговъ. (Бележка на П. С. К).

[2]) Петдесеть пушки.

(П. П.) Въ едно отъ пьрвы-ты си писма ни явихте да дадемь вмѣсто Васъ на брата Ви три напол. и тѣхъ ще мините на смѣткѫ-тѫ ни

Вашь Моратоолу Ибрахымь.

Н. Б. II. А. п. 62, № 8478.
Арх. т. I, № 4, стр. 187.

№ 427.

Ив. Драсовъ до Данаилъ Хр. Поповъ.

Допълнение къмъ съобщението отъ по предния день. Получили писма отъ Левски и ги препращатъ. Левски имъ явилъ, че и самъ е базъ пари.

1871 г. Юлій 30-ый.

Г-не Азисе;

Вчера чтомъ замина човѣкъ-тъ съ писмото което бѣше въ отговоръ на пратените Ви чрѣзъ брата Ви за насъ писма, въ сѫщѫ-тѫ вѣчерь доде отгорѣ нарочно пратеный ни човѣкъ, който донеси тыя писма кои-то Ви и приключвами. Отъ сѫдържяніе-то имъ ще разберете въ какво сми полуженіе днесь (безъ пари!!) . . . Повторително Ви умолявами да ни преплатите стокѫ-тѫ и да ни пратите макарь половина тѫ че въ малко врѣме ще ви гы внесемъ. Направете ни е еднѫ точнѫ смѣтка за колко стокѫ сте порѫчали и колко пары сте пріели отъ насъ и прочие. Прѣемете поздравъ. Сбогомъ че време нѣмами за повѣче понеже пѫтникъ-тъ тръгва.

Ваши Муратооглуларъ.

Н. Б. II. А. п. 62, № 8479.
Арх. т. I, № 5, стр. 188.

№ 428.

Ангелъ Кънченъ до Панайотъ Хитовъ.

Взелъ рекомандации отъ Д. Хр. Поповъ въ Т.-Магурели. Въ недѣля заминава за вѫтрешностьта. Поздравлява Л. Каравеловъ (въ Бѣлградъ). Моли да съдействува за три българчета, които сѫ тръгнали да дойдатъ и да следватъ богословие тамъ.

Бай Панаіоте,

В Турно са одбих, с Данаила са намѣрих, работата му саобштих и потребните рекомандации за въ Бѫлгарско зех. В неделіа шѫ замина за в вѫтрешноста на Бѫлгарско да захвана и извѫршѫ мисіата си.

Руссе 17/8 71 год. Ваш А. Кѫнчевъ.

Поздрави Бай Каравелова, Бай Цека и Бай Михаліа.

Препорѫчвам ти тези три Бѫлгарчета шѫ влизат в Богословыіата, помогни им да са настанѫт. Добри и распалени клгарчета сѫ.

пак А. Кѫнчевъ.

Н. Б. II. А. п. 63, № 8537.

№ 429.

Ученикъ отъ семинарията въ Бѣлградъ до Н. Т. Обретеновъ.

Среща съ Панаиота. Русофобскитѣ агитации на последния. На лѣто ще премине въ България. Да си приготвятъ орѫжие Обретеновъ както и А. Кънчевъ. Шифъръ за писмо.

Г-не Н. Т. Обретеновъ

Поздрави А. Кънчова и му кажи какъ писмата му расправихъ. Първото, което бѣше за Хитова, като отидохъ тамъ заедно съ сичкитѣ българчета, двата калугери: Рилски и дѣдо Зиновій, заварихме старитѣ войводи: Цека, Иля и други. — Хитовъ изъ най-напредъ на попита секи отъ де е. Едни се казаха отъ Русе, други изъ Елена, а трети изъ Прилепъ, най сетнѣ попита и мене отъ де самъ; казахъ му че трима се Русчуклій. Попитама „Какъ сѫ турцитѣ", и азъ му казахъ: „Турцитѣ съ каквито идеи, съ каквито нрави, съ каквито обичаи сѫ биле преди дѣдо адамово време таквисъ сѫ и днесь", а той стана горѣ на крака и отвори предметъ върхо похода ни за на лѣто, за освобождението ни отъ турцитѣ и какъ мисли Россія за насъ Българитѣ да на раздвои на части: Бълг. Тракия и Македония; да на раздѣли на три части, та да може послѣ лесно да на подчини подъ себе си. „За това", прѣпорѫчвамъ Ви думитѣ на Хитова „нѣма вече лѫжа братия българчета, на лято готвимъ походъ противъ турцитѣ". И ти Тихо приготви царвулитѣ, отрий орѫжието и бѫди готовъ. Тъй яви и на Ангела.

Второто писмо го предадохъ на Коста Радославлевичь. Той ми обеща да ми издействува за въ гимназията но какво да направи, като се записахъ вече въ Семинарията. Ама че бе(з)божникъ билъ ха, критикуваме Богъ отъ колко думи е произлязълъ.

Туй писмо го чети съ Ангела заедно

27 Августъ 1871 год. Твой искренъ
Белградъ Иванъ Н. Поповъ[1])

Н. Б. П. В. п. I, № 28.
Арх. Обретеновъ.

№ 430.

Ив. Драсовъ до Данаилъ Хр. Поповъ.

Получили писмо отъ П. Хитовъ. Ценовичъ и др. Левски още не пристигналъ, за да обсѫдятъ общо и да отговорятъ. Изпратили му кореспонденцията, съ поржчка да си дойде. Левски билъ съгласенъ Ценовичъ да иде делегатъ въ Черна Гора за спразумение, но за представитель отъ тукъ оставало Комитета въ Ловечъ да се произнесе. А. Кънчевъ пристигналъ. По заповѣдь на Левски за напредъ не се кореспондира безъ общия печатъ.

Въ Ловечь 1871 Августъ 28-ый

Г-не Азисе!

Отъ П. Х. и Вашы-ты писма получихми, чрѣзъ брата ви подыръ два дни получихми и отъ Д. Ц. и вашо-то, на всичкы-ты писма съдьржаніе то разбрахми. Чякахми нѣколко дни дано додеше В. Л. че съ него заедно да отговоримъ на сичкы-ты, нъ той ся забави и до днесъ, нарочно пратихми до него човѣкъ да му занесе писма-та и да му каже да си додиде зачто.то има и други работы тукъ да ся разглѣдватъ които безъ него неможятъ ся рѣши. Нъ той сиималъ тамо още работѫ, та слѣдъ 2—3 дена щѣлъ да додиде Явява ни да ви съобщимъ, че всичкы-ты горѣ речени писма оставатъ на разглѣдваніе, та за това за сега не може да имъ ся отговори положително, нѣговото мнѣніе да отиде Цен. въ Ч-гора нъ да бѫде ограниченъ въ думы-ты си само да види сърдечно ли желаятъ сдружяваніе-то; а за отъ тукъ да ся прати прѣдставитель нищо не казва. Явете по-скоро на Д. Ц. вкратцѣ това и слѣдь малко врѣме ще му ся отговори, на писмо-то сѫщо и на П. Х.

Ангелъ доде вчера (на 27-Августъ) и е тукъ дано додяше и В. отгорѣ та да ся немае чювѣкъ-тъ тукъ напразно

[1]) Това писмо е шифровано съ следната азбука: А, Б, В, Г, Д, ж я ю ѣ ъ
Ж, З, И, К, Л, М, Н, О, П, Р, С, Т, У, Ф, Х, Ц, Ч, Ш, Щ, Ъ, Ѣ,
ш ш ч ц х ф у т с р п о н м л к и з ж с д г
Ю, Я, Ж.
в б а

кте та да но принесяхѫ повѣчко отъ стокѫ-тѫ, тыя кои-то нарочно пращами съ брата ви. А колко-то за отъ насъ да ци нѣкой зада си свършимъ смѣткѫ-тѫ и да прѣгледаме другѫтѫ стокѫ остава кога си доди В. Л. та като разглеми нѣкой и други тукъ подробности, тогава ще додимъ же бы иза другаде заминемъ.

Писма безъ общій-тъ печятъ ще ся считатъ льжовни ка ни бѣлежи да ви явимь, че безъ печятьтъ общій нѣма ви пише вѣче.

Брате! бавяніе-то лутаніе-то на горѣ та долу безъ лзѫ; е причина та пары-ты! ах! тѣзи пусти пари! мѫчно днесь събирать

Ваши Муратоолу Ибрахымъ

Н. Б. П. А. п. 102, № 40.

№ 431.

Н. Т. Обретеновъ до Ангелъ Кънчевъ.

Иска му печатни (заплашителни) писма. Известия отъ Бѣлградъ.

Бачо Ангиле,

Писмото-ти пріѣхъ, || питашма какво права, || азъ съмъ обре и си следвамъ проповядваніета, || на когото кажа този говоръ получавамъ, || каквото желаешъ ти таквози и ніи, || и ти глѣдаи както хортувахме да ме сдобишъ отъ нейде съ околко обевленіе, защото съ тяхъ става по голямъ напреакъ и по голѣма распалителность даватъ на человека, чи руго здраве и надѣжда за напрѣтъ.

Иванъ[1]) ми пише съ новите букви отъ Б[2]) и ми пиши а ти кажа чи писмата които си моги далъ, сичките ги распраелъ || тѫй сѫщо и на Х. този послѣдніе много распалително ортувалъ за . . . . Пріимни писмото които ти проважда Юранъ[3]) споредъ поречките писахъ на Василе[4]), но нѣмамъ ниакъвъ отговоръ, || тѣзъ дни са кана пакъ да му пиша, || тѫжѫщо и на другите ще известa натписави.

За сига сбогомъ желаеви добри успехи.

хемъ на писмата си тури дата.

1871 7-вріе 15 Твой Тиховъ[5])
Въ Руссе

[1]) Ив. п. Николовъ — ученикъ.
[2]) Бѣлградъ.
[3]) Юрд. Симеоновъ ученикъ въ Таборъ.
[4]) В. Христовъ ученикъ въ Мюнхенъ.
[5]) Н. Т. Обретеновъ. (Тѣзи бележки сѫ направени отъ г. Н. Т. Обретеновъ върху самото писмо б. р.).

Ако си въ Плевенъ поздрави ивана,[1]) несторовъ шуре ‖ тжй и баща му на първіе

сжщіи[2])

Н. Б. II. В. п. 1, № 25.
Арх. Обретеновъ.

№ 432.

Ив. Драсовъ до Д. Хр. Поповъ.

Подробни смѣтки за получено оржжие и предадени пари.

871 Септем. 28-ый

Г-не Азисе!

Пары ты Ви брате забавихмы, нъ причинжтж на забавата имъ е тая, че: хора та отъ кои то мисляхмы на чясь-тъ да земемь и да Ви гы пратимь ся случиха на Узунджеово. Ній знаемь, че и голѣма щета Ви причинихмы въ земаніе то Ви и даваніето; като толкова врѣме го бавихмы, (на които и лихва сте плащали!?!) нъ рано или кжсно било! все щемь Ви сж исплати двойно и тройно. Стига до тукъ. Нека Ви явимъ сега какво сме пріели до днесь, и какво има още да диримь: Отъ Д. Общ. прѣди пріехми 2 Р. и 150 к. . . . и въ брой грошя 135. всичко грошя Влаш. = $416^3/_4$. Сега пакъ пріяхми 46 Р. и 2400 к. зачтото 3 тѣхъ бра(ть) ви гы оставилъ въ градъ уча в . . . и единыйтъ за жалость ся изгубилъ. Сега на Септем. 21-ый пріяхми отъ другый Ви братъ 1400 кар. всичкы 3800. диримь отъ Васъ спорѣдъ смѣткж-тж Вы 6200 кар. Ха! Спорѣдъ белѣжка та Ви 35 тѣхъ Р. имать всекь единъ по 300 к. тѣ трѣба да имать всичкы ты 10500 к. Ви ни бѣлѣжите 10,000. нъ това може бы: зачто то кар. ся земани особно.

Ето Ви и пары ты: 13 минца отъ	32	416	
$6^1/_2$ лиры тур.	62	403	
3 наполеона злат.	55	162	
2 Рускы званчета	$1^3/_4$	$3^1/_2$	
Толкова дирите отъ стокж-тж			$984^1/_2$
За Період. Списаніе 1 наполеонъ			54
			1038—20
Подырь остава да Ви ся даджть за печятьтъ			160
М. Поп(ъ Лукановъ) „ „ „			56—12
И на брата Ви сьмь далъ вмѣсто Васъ 3 нап. „5“			162
толкова и Ви дирити			1416 32

[1]) х. Костадиновъ, баща му х. Костадинъ х. Паковъ.
[2]) Адресъ на писмото: За Ангела бр. 66. Въ Плевенъ.

Уравненіе на смѣткж-тж ни:

— Р[1]) и 10 хыл. к. и тѣхни разноскы		$5626^3/_4$
— Р. и разноскы „ „		1430
грошя		
— Р. и 150 — к.[2]) и 135 — пріети отъ Д. Общ.		$416^3/_4$
		$7773^1/_2$
іели сте — 6524		
р. 12 вмѣсто Васъ на брата Ви 3 нап.[3])	162	6789
Всичкый борчъ ніе тай		$984^1/_2$

чять-тъ и на М. П.[4]) смѣткж-тж е особнж: за печятьтъ тава да отговаря Ц. Ком. а М.[5]) ще Ви внесе особно па-ы-ты: Само отъ Мар. смѣткж ще извадите 1 нап. за Пер. писаніе защото ви[6]) внасямы сега за него пары-ты. Глѣдайдано редовно ни ся пращатъ, до сега смы пріели само броя отъ него . . [7])

Н. Б, II. В. п. 1, № 424.
Арх. Обретеновъ.

№ 433.

Ангелъ Кънчевъ до Н. Т. Обретеновъ.

Пристигнали въ Ловечъ. Не се срещнали още съ Левски. Кореспонденция съ приятели—чрезъ Д. Хр. П. въ Т.-Магурели.

Бай Коліо,

На 29|9[8]) пристигнах в Ловеч, с неколко души са намеих, но не сжм са іоште видел с оногос, за когото додох, аштото го нѣма тука. Тез дни го чакам да доди. Какво то вжршіа шжти іавж.

[1]) Револвери.
[2]) куршуми.
[3]) наполеони.
[4]) Маринъ Поповъ.
[5]) Маринъ.
[6]) Мариновата.
[7]) Безъ подпись. Данаилъ Хр. Поповъ бележи върху свободното поле на писмото: И това писмо е отъ Ив. Драсовъ до Мене.
[8]) Противоречие съ писмото на Ив. Драсовъ отъ 28.VIII № 430, стр. 509, който съобщава, че Ангелъ Кънчевъ е пристигналъ въ Ловечъ на 27 августъ.

Ако іе дошло ніакое писмо за мене в Руссе проводими го и ми іави какво правиш на тази адреса:

Danail Hr. Popoff
in
Turno Mogorele

а вжтре въ други плик напиши

за А. Кжнчева. Само толкос.

Поздрави и кажи на нашите башибозуци в Табор, в Лайпциг, в Минхен и в Прага да ми адресират и те тжй писмата си, но недей им казва определено въ кой град сжм.

Твой

Ан. Кжнчевъ

Поздрави Тома, Радіа, Ганча и други [1])

Н. Б. II. В. п. 1, № 24.

№ 434.

Райчо Поповъ до Панайотъ Хитовъ.

Оплаква се, че рѣдко получава отговоръ отъ него. Иска да работи съ Панайота по народното дѣло, ако той обича. За газьта Петралионъ. За съдружника му, който презъ Виена ще се отбие и ще дойде въ Бѣлградъ да се види съ Панайота. Скоро ще тръгнатъ много хора на възстание въ Бѣлгария.

Плоещъ 1871 октомврия 2-ый.

Любезнеыи мыи Баи Панаеоте Въ Белградъ.

Сасъ настоящето си бързамъ да ви са отговоря чи второ едно ваше писмо пріехъ вчера на 1-ыи сего чрезъ коетуми явявате цената на кожите по писамце отъ 8-ыи юніе итъи време мина за събиране, саму устава аку са намиратъ въ некого Сабрани готови и то сосъ умерена цена куяту вамъ е позната, но знаете какту сам ви казалъ чи кожи такива щоту за измет нити да са ни помисля, ане да са отбира и незабавно ми са отговорете || по добре и проба акуе възможно да ни проводите, || мущерыи са намиратъ за таквази стока но време мина, || надявамса дано са отвори по добра Епоха за

[1]) Писмото е безъ дата, както много често въ кореспонденцията на Ангелъ Кънчевъ, за което съгражданина и приятеля му Н. Т. Обретеновъ му прави бележка (вж. по-предното по реда си тукъ писмо). Въ всѣкой случай, то датува нѣколко дни следъ 29 септемврий 1871 г.

іретъ, но търгувіе има доста, || Бае Панаеоте! ними пишишъ цо заради Газа Петралионъ || ни знамъ забравихтили ту ви бехъ пуръчалъ ачи всяку мои писмо севи помену-ъ да са научите добре за ценитему, || сасъ тува става 4 мо какви пишя и въ сяку сева питамъ за Газа Петралионъ. убърни[1])

но кату віе никакъ нимиса отговаряте идими да вярвамъ два ума първу чи можи да ни сте пулучили ниедно отъ ите писма второ чи можи да нивиса ще даже и да немате рзностъ сосъ мене за да вършимъ; дету никакъ нимиса говаряти. Но ази ва моля за сичку тува колку по скору да орите трудъ да ми са отговорите куиса спънките дету тъи лчите, но сму (едно б. р.) ази вам казвам Баи Панаеоте! колкуту щете да мълчите но ази ма бори сувеста за общу бро иза таргувіята кояту тама яде отъ детински години яту и щема изяде, дани малча доде усещамъ чи още имамъ лку сирмища || но колкоту за сношителни писма сосъ вази етъ тува ще видя акумиса оговорите на питаніятами ще едувамъ или аку не още едно сиречъ и напусто щеви пиша после ще ся замалча и ще прикъсна сички снушенія. И гива други трудъ за да ся залавямъ сасъ други щеса мъча но утворя тая занази свята търговія, защотуе доста дубра нази || саму уртаци верни да има чувекъ. Асамъ вече реенъ за тоя кяръ споретъ какту ти казахъ и устно; но жеаяхъ сосъ вази защото повече мисляхъ чи віе сте са трудили доброто на народа || но имаси кои дати уцени тува добро мисляхъ за тува даса заловимъ на търговія но вамъ кату есува въ Сърбія, Стоіте и таму, || таму е обърни оста добра търговія какту сосъ кожи и сосъ петролионъ | но колкуто за Петроліонъ трябва перво да доидете ду тука а пригледате какса резервите за такава стока || защотуе ногу ужасна и ще си направиме контрактите помежду си и осъ Бога напретъ тугива. Чи пакъ ти вижъ какту тъе богъ аучилъ, тъи пръви! . . .

Баи Пънаіоте! Моя уртакъ на цѣните чинимиса дагу узнавашъ, || знаишли коие акутіе на ума отъ коготу купихъ казанятъ ръкіянъ || тоіе заминалъ приди неколку време за

[1]) Нова страница въ писмото.

Віена || ималъ единъ братъ дагу види, чи ми казваше чи на връщане щему са да мини чрезъ Бели гратъ и дагу види и ніегу виждалъ, || но ази му казахъ аку да са улучи да мини да пита за вази || и тои ва пузнава || и чрезъ негу пруваждамъ устно поздравленіе и дави разкажи за някуиси неща и за търговіята детуви пиша || ачи и тои беше сосъ се сърце муса ще да влезе сосъ нази уртакъ, || аку да са видите молемва кажетимо да побръзва акуе възможно да сани бави защоту после малку време ще вкараме въ захланата да колиме увните || чи знае чи въ захлана тряватъ хора многу || пакъ ази самъ самъ кажиму чи зехъ унази горичка има и други още за проданъ аку ще да бърза; . . И кату самъ увереньчи нище са замалчите и този ретъ пуздрави сички пріятели куиту питатъ за мене ази самъ здравъ и весялъ Твои Искреневъ

Пріятелъ и Братъ Раичу Поповъ[1])

Н. Б. П. А. п. 61. № 8240.

№ 435.

Цв. х. Павловъ отъ Ловечъ до В. Бочовъ въ Троянъ.

Препоржчително за Ангелъ Кънчевъ, който пжтува заедно съ Левски и Д. Общи.

1871, Октомври 7: Ловечъ

Василъ Бочовъ, въ Троень,

Съ приносящето си кратко писамце, ида да ви поздравя и да вы получа въ доброто вы здравіе, как сме живо и здрово и Моля бога за вази.

Фторо, внимаваійте добре съ негова милось коійто ви принисе писмото. Тоій е личень, брадж черна гжстж. Щж можишъ да говоришъ прѣдъ него свободно. Тоій ніе самси но можи и да ни видишъ други-те, но и да ги видишъ нема да сж откривашъ придъ техъ. То ніе нищо чи си сж открилъ но ниможишъ приказува що-ту ни приказуватъ български. Тебъ ни ти-трѣба други, само приносящиятъ на писмото, съ него можишъ свободно, но колкото можишъ по умничко що-то е достж ученъ человекъ. Можи би да полиратъ нечто та да имъ намѣришъ. На тосъ часъ, тоій è човекъ нашъ, (общи). Аку имашъ некого твоій верны можи ти сж збра на вечертж при техъ сичкы. Друго нема.

Оставеми въ обще. Ц. Х. Павловъ Ловечь.

Спомени и очерки—М. Ив. Марковски кн. I, стр. 30.

[1]) Адресъ: Господинъ Панаеотъ Хитовъ Въ Бел Гратъ.

№ 436.

Любенъ Каравеловъ до Панайотъ Хитовъ.

Събрали се преди три дни между себе си и решили да го вик. Писалъ въ България, за дето се гласятъ да го изпроводятъ.

Байо Панайоте!

Преди три деня са сжбрахме между себѣ си и рѣшихме та повикаме тука: дорде ти не дойдешь, то нищо не мо да са работи. Азъ писахъ тамо дека трѣба да та изпродятъ по-скоро[1]) Пари още не сжмъ можалъ да сжбера, щото едвамъ тия дни съмь захваналъ да работа. Иди при йчевича въ типографияты и кажи му да прибжрза да ми прати ония слова, за които му телеграфирахъ и за които писахъ.

Букурещъ 1871 Октом. 12. Вашь Л. Каравеловъ

Н. Б. П. А. п, 60, № 7989. Арх. т. I, № 3, стр. 4.

№ 437.

Филипъ Тотю до Данаилъ Хр. Поповъ.

Пушкитѣ билъ купилъ самъ Н. М. Тошковъ. Ф. Тотю билъ товъ презъ май месецъ да ги пренесе отсамъ, но отложилъ по тѣхна повѣдь. Подробности по силистренската случка. Недовѣрие на Тошковъ ьмъ българитѣ. Ф. Тотю гордость на българитѣ въ Одеса. Не го пуатъ да рискува живота си напраздно. Но той е готовъ всѣкой часъ.

Господинъ Д. Хр. Поповъ!

Здраствуйте! писмата вы три-тѣ сжмъ получилъ има сж арадвали || сждержаніе-то имъ разбрахъ сичко точно.

Писахтеми въ пжрвите вы писма да наченвамъ да испроождамъ проби-те железа, || асъ ёще пролетисъ когито вы писахъ презъ Мая месецъ щяхж да сж испроводятъ, нж вый ми казахте че неможе по унуй време. Пъкъ тугисъ ми бѣше нж сигуръ времето защо-то и бяхъ намерилъ отъ тука хора и тайно ми са даде отъ тука даже и отъ правителството само да можа да ги искрія, но вый като ми писахте че неможе, асъ почакахъ после единъ месецъ но асъ останахъ въ не-

[1]) Неясна мисъль. Не се разбира, кои ще го изпроводятъ: вжтрешнитѣ ли, или тѣзи които го викатъ. Не личи сжщо, дали Каравеловъ е искалъ да каже, че просто отправилъ писмо, за да предупреди хората въ вжтрешностьта, за взетото въ Букурещъ решение да имъ изпратятъ Панайотъ Хитова, та да поведе тамъ по-опитно работата, или имъ е фиксиралъ даже и мѣстото за работа, дето трѣба да стои П. Хитовъ, като стигне тамъ. Това писмо изобщо не само характеризира, но и излага Каравелова съ липсата на всѣкакъвъ организационенъ духъ.

тѫрпеніе || потрудихся и стигнахъ самъ да ги натоваря и да дода безъ да знае никой и даги стоваря въ една нощъ и пакъ да съ вѫрна безъ да знае никой, и азъ въ сѫщото време отидохъ при Г-нъ Николай Мироновичъ което тои самъ гие купимъ и ми ги далъ намене.

Но асъ му казѫхъ да сѫ приносятъ тамъ и малко и въ Балгарія, но негова милосъ ни адобри да ида сѫмси, || и казѫ тѫй асъ адобрявамъ, тѫй може да изгубишъ себеси даже и и Бѫлгарите сетне да ни работять ништо, и въ торо ако ваша милосъ да тръгните трябѫ да имате до най малко до 200: Австрійски желтици да плѫтишъ налвуту да плѫтишъ на хората дето да носятъ железото на шайката и на хората дето ще го изваждатъ да го искриятъ.

Действително асъ жертвамъ тези пушки на името за Отечеството ни на ли салъ тяхъ може да дамъ и помлого а само да знамъ че Бѫлгарите ще направятъ туй дело, защото вярвамъ че нашто Отечество няма да са освободи само съсъ перо и сѫсъ хурата доде ни проливами кръвъ и да давами пари защото сичките правителства съсъ пера и съсъ политика работятъ но помлого харчатъ и правятъ силни оружие за Отечеството си;

А1 ній колко системи пушки приготвями за нашето Отечество. Сега асъ жертвамъ туй оружіе и още може да жертвамъ на петъ места още по толкози но да вида само да са работи, т. е. асъ нѫ този въпросъ нямамъ какво да му говоря но асъ флязахъ въ разговоръ съ него и му казахъ че Бѫлгарите искатъ да вѫршатъ и ша свѫршатъ, нѫли вый искате деломъ да видете че Бѫлгарите и последнѫтѫ хапкѫ отъ устата си и сѫмички ши сѫ жертватъ, ето асъ днесъ ще пиша въ Бѫлгарія едно писмо и то ще видете и ще са уверите, но асъ да не пиша Бѫлгарія а само да држпна една полица и вый ще са уверите че туй е нѫистена, || асъ Брате мой въ сѫщото време на писахъ на някой си Бѫлгари приятели въ Силистра тій съ народни ни само съ парити ми но и съ себеси но само да видятъ тия неща, и те таксахѫми са че искатъ да правятъ, и даже колкото поскоро да са свѫрши работата кога-то имъ писахъ имъ ризисних работа тѣса зарадвахѫ и 150. лири турски гутови когато имъ потрябѫтъ за тѫкѫвъ случай гутови сѫ за 150 лири да ги жертватъ.

А съ сѫщото писмо дето ще вънесѫтъ 150 ли. асъ поднесохъ писмото нѫ Г-нъ Николай Мироновичъ и му казахъ

ште Г-не че Бѫлгарите сѫживи и той много сѫ зарадва
му казахъ тегли имъ отъ ваша страна една полица де
вънесатъ парите, Н. Мироновичъ имъ писа едно писмо и
ь ризисни и даже и писмото имъ проводи въ Силистра, а
ница-та да въ нисѫтъ въ Галацъ те припознахѫ сичкото и
водихѫ писмо назадъ нему и мене, въ писма-та химъ пихѫ тѫй не за 150 лири турски но и за 1,000, и за 2,000
ови съ да дждѫтъ, а за сега за полицата за 150. лири за
жденіе на тѫзи работѫ за поветѫви шиги въ несемъ, и
тези чи нисми тукъ синца а то кога-то съ сѫбиржтъ по
-ати-те ни тѫрговци тугисъ ній можемъ и помного биля А
тезе съсъ въ торій параходъ ще ги въ несемъ.

Сега Брате да са разговарями и днесъ ни сѫ въ несли
ту нищо сега бива ли да лѫжимъ като негова милосъ единъ,
пякъ Богатъ и народинъ кога той 80,000 хиляди или 40,000
пяди карбоници, готовъ и ёще по нагоре както рекохме да
ртва, и то туй да ричемъ чи ние нищо но асъ мойти хути чи ида сякаш съсъ тяхъ на разговоръ за което ній жееми той ми рече видишли сега Тотю, нили ти казвахъ асъ Бѫлгарите по малко правятъ и помлого лѫжатъ, то право ябѫ лѫжа но ній нищо ни сме направили колко годи малко тугисъ да лѫжимъ . . .

Асъ бяхъ гутовъ да отпусна разноските да идешъ съ ужіе то и да искрійшъ но ти вярвай дето пишатъ чи 150. ри съ въ такса а да ги въ несѫтъ и неможихъ да ги изржтъ помежду си и да ги въ несѫтъ то сѫ дума чи тия мѫтъ согласие || теса по скоро согласни кога идешъ тамъ оружието да тѫ огадятъ и да земѫтъ 100. лири отъ тури-те и да тѫ предждѫтъ, || но гледай дѫ ни нѫ изиграятъ глупостъ || защото да ни изгубимъ и тебе на празно || щото и ній тука колко годи как-то съ кардисами на Руссите съсъ единъ Бѫлгаринъ когато да му ричемъ и той готовъ да ертва себе си за Отечество-то ни, какво-то сми борчліе синца сички-те хора не испѫлняватъ словото си на света даже и мите Русси вы ся радватъ.

За сега сички-те разговори да оставимъ на стржна но вътори пѫть ще вы пиша по на пространо за сега Господа съ ще вы моля дето ми пишете отъ Ц. Б. К. моля ви въ говото име да ми испроводите закона, или единъ человекъ гъ Ле-вскій или отъ стржната отъ ваша милосъ или даже ко е вѫзможно Г-нъ Д. Хр. Поповъ ако е вѫзможно по тру-

детиса и плати сами и то ако сѫ согласите вый или други някой да изпроводите някой отъ комите та то трѣба да му пишете непремено.

Удивляватъ мѫ вашете писма де то мѫ пита-те нѫ кѫкѫвъ сѫмъ умъ. Брате! асъ никой пѫтъ словото нисѫмъ изминилъ които Богъ знае може да сѫмъ гришилъ нейде си, и ни мисли никой пѫтъ че асѫмъ интиришчіе || асъ мисля че вашето сумненіе и Филипь утиде въ Руссия и получава 75 р. въ месеца и той веке ни май мисли за своето Отечество, || но не Брате тѫй! но асъ както вый желайте за Отечеството и асъ тоже тѫй, както вый удобрявати тѫй и асъ. Поздрави Г-нъ Ле-вскій отъ моя страна и сички пріятели отъ моя страна и сички наши Братя Бѫлгари дето согласни да излязатъ противъ врагѫ съсъ острите сабій и съсъ острите ножови сѫщо вы поздравлява и Г-нъ Н. М. Тошковъ за вашите успехи

Оставамъ вашъ приятелъ.

1871 год.
24 октомвріе.

Ф. Тотю Войвода

Брате!

2. и 2-4 двама согласни да гонимъ варварина и асъ сѫмъ третія || аче други някой не білъ согласенъ той да прави какво ще || той може да чака политика || за зелето политика няма || неговата политика на зелето е ножа.

Брате асъ ви чакѫмъ съ нетѫрпеніе вашія отговоръ. Ф. Тотю. Войвода. Моля вы Брате пишете ми и Г-нъ Иванчу Пишмиша какъ е той, защо то отъ млого време ни міе писалъ и низнамъ какъ е живо и здраво ли и поздравете го отъ моя стрѫна вашъ пріятелъ[1]).

24 октомвріе. 1871

Н. Б. П. Б. п. 102, № 62.

№ 438.

Панайотъ Хитовъ до своята дружина въ Сливенъ.

Лѣтоска ѫмъ писалъ, искалъ да изпратятъ свои представители при него и да се уговорятъ за общо възстание, но тѣ само отговорили по пратеника, че сѫ готови, а то не било достатъчно. Трѣбва да се събератъ и да се уговорятъ съ ония, които ще имъ донесатъ писмото му й да се постигне общо съгласие. Подробенъ планъ за военни действия. Трѣбва предварително всѣкой да си приготви оржжие и припаси, да се упражнява и пр. Да подготвятъ граждани и селяни. Да се подготви отъ

[1]) Бележка отъ Д. Хр. Поповъ: Пріето тукъ 12 Ноември 1871 г.

ѣки други градове най-напредъ Шуменъ. Той ще се погрижи да стори а и въ Битоля. Описание на обстоятелствата въ 1828 г. За нехайото на българитѣ да се сдобиятъ съ свобода. Поправка на едно ние на Раковски.

ате мои идрожина у сливен ас тои лето ви писах и пиото ви мое бех замолил да до дити и сас приносештия смото ми наено от вас когото ви намерити за способен и са договурити и да ми отговорити намоето питания || а ви жалос само сти казали чи сте готови || то азъ зная даетаи ато неможи таи || ами траба да са саберети даса договурти заенно сас унези които ви донисат писмо томи и за о сас тех да кажити чи склоневати сички на енно мнения мене ми доде за чудо като ми казаха чи нисте дошле ности зали чи ас ви знам || тое таи чи ас сам уверен чи ви сте кога били готови || само треба сега на дроги начин да работи ако исками посигорно дадостигними челта си || ви аити сами чи затова нес не можили да направими ништо штото касабити[1]) несабили сапоразумени енни сас дрога вии знаити чи на 67 искахти дазафаним работа ама ас есклоних || зашто несклоних || затова чи виждах чи ви сливен мислехти като земими сливена чи ште бади побено торското царство || ние братеа мои таи || ами треба на ин пат и сливен и тарнову и виден и софия и филибе и бол и проче и прочее || затова ви мола да бадити юнаци к то ви зная чисте били искрени синове на милата ни маика лгария || до сага от нашият славни град сливен никако изанству ние станало и яс у толкос ростояния време като приивех по нашти мили предели то ест наиякатами надежда била се у коло сливен || и дади бог и зиме и лете както наити сас малко дрожина пет шеш години ниможиха торцити есас низами несас казаци не сас дигани селата сас торци и алгари на потера ништо неможиха да направат зашто имах обри приятели както знаити || и яс са пазих добре || но да ставим ветото адавидим даса зафани наздраву || ето ви казам читраба да отберети от сливен един или двама ида дот сас приносештият тои писмо наено които ще ви раскажи смено де щеви заведе ида са договурити || и яс ще у чеквам от говурат ви ако кажити сички заенно да дода ас щедода || аколи не ас ще гледам да са залова надрога работа || брате ледаи ти как треба да саработи || треба план да са направи

[1]) Касаба — градъ.

за сабирани пари и хора атова ни е мачно нешто като има достоини мажие то ест юнаци || ето как треба дабади тос план || парву траба секи юнак да си копи пошка ибарют ида си направи фишеци дабадат измерени на пошката мо и дроги пот ребни за един воиник || сетне даса гледа как сите сасабират наенно место || ето как това е наи лесно да гледати тас работа да бади || наи е полезно около петровден заштото е пална планината сас стока || а ви сливнени траба да гледати да но направити панаире дастава двапате как тое погергивден и юшти веннашъ на петровден наи лесно можи даса сабирами напанаире и можими от фрит[1]) да повиками хора да додатъ сас конети си сас урожиетоси таи сашто ще наридими и подроги места ете брате като би имало достоини синови нашито премило отечество сичко е лесно то ест такива които ни им са свиди жиота и имота си тоие ва састояния сичко да направи братея сливнени вии тряба добре даса запознаити сас шомналиити зада может и тии да помогнатъ заштото шомене наи опасен град занашто ослобождения тос грат шомен траба даимами у него таквес досто ни хора зада может да го запалат да изгори топоната сос колета наенно[2]) || ако можи да са намери иош леснина да са запали и женането[3]) приди дазафаним боят то ще бади голема полза занас || а имами юшти един таквози град опасен за нас тои е битола у македония || ама ас ще гледам дано намера и за него досто ини мажи насаштия начин да са оптреби || ас като сам уверен чи вии сами подобри планови знаите да скроити ама ниможих та замалча[4]) извинети ма || ништа даговура веч като знамъ чи ви знаити как ще приготвити селачити и проче || идрого ви катови искарват полов траба даса убучеват ни ишан и да си приговити фишеци || сетне траба дагледати шлитра ито корт[5]) да има секи наш чито лесно става набарот || да даде Богь тои мое писмо да ви намери ва юнашко здрави и сас весели сарца || юнака никогиш ни тряба дасаочеива || заштото у іонашки ат закон кога са (не) учея юнака тои тогава добива дерзос и левско сарце и излиза протиф неприятелеси яросен и побезда неприятелеси || ваш саутечественик

[1]) отвредъ.
[2]) топханата (артилерийския арсеналъ) съ колята заедно.
[3]) погребъ съ муници.
[4]) да замълча.
[5]) силитра и сѣра.

гражданен Панаіот Хитовъ щеви продалжа наколко речи ъ миналити времина || на 1828 година като додаха роскити ски доедерне и имаши са тех около 20 хиледи балгари ентири колаха торци распареха кадани иедеха і пияха сас иди || и роскити уиски седеха цела зима по балгария дето аши чеорбажи и отидаха при роскити големци даискат да коповат моши ида печелат пари || а башибозоцити олентири ато хажи александрия които мисля чи и сега е жи у сливен дроги млого таквези зимаха торскити кадани ихдиха сас ех у банета || а никомо недохож даши наума да кажи хади авиди брате накако устава нашият нарот || като видеха чи осити щеса варнат тогава им доде на ума да плачет на оскити големци ама веч беши касно уговура беши саварлен || а дето пиши ракоски чи искал дибич да убарни топоити даги бии то ни е истена || само немам време да ви разенявам || никои ни ни е крив на(съ) балгари осом ни сами чи иса тредим[1]) за милото си ослобождения || очек вам от вас онашки ятви от говор

Панаіот Хитовъ

і ви й гледаи ти сега ас ви казвам чи ако не гледати заспасения вашти синови щя ви калнат || то ас ви казвам чи сега е времето и има леснина за нашето избавления || ний треба амислим като сниса родили и ще умреми || а що оставеми на нашти синови || оставеми им (не) дрого осом ропство || не ама ще кажити немакакву да направим || неетаи || има кодато е человек решен да по жертва и жиот и имот тои можи сичко да направи || вий помислети чи ас сас по 20 или по 30 дрожина колко години ходих ис торско || акогато сотра ще имам 5 или 10 хиледи какво мога да направа[2])

Н. Б. П. А. п. 61, № 8400.

[1]) не се трудимъ.
[2]) Това е оригинала — черновка на писмото на П. Хитовъ до Сливенци отъ 23.XI.1871 год., което следъ като е било преписано отъ друга ржка и приподписано отъ П. Хитова е изпратено въ Сливенъ и което следва тукъ. Ние предаваме оригинала, не само защото ни говори поярко за начина на мисленето въобще у стария воевода, който и до край остана на страна отъ идейтѣ и дѣлото на Левски, но защото има и нѣкои отдѣлни мисли, които сж по-точно изразени. Освенъ това и последниятъ пасажъ тукъ не е включенъ въ отправеното на чисто писмо, а въ него сщо не липсватъ нѣкои нѣща за подчертаване.

№ 439.

Панайотъ Хитовъ до своята дружина въ Сливенъ.

Сѫщата по предна черновка, стилизувана отъ друго лице и преписана на чисто, за да бѫде отпратена по адреса. Къмъ текста, доколкото е предаденъ, не личи никаква прибавка. И нито отдѣлнитѣ мисли отъ черновката сѫ претърпѣли нѣкѫде чувствителна промѣна.

Любезній ми братія и дружинѫ
въ Сливенъ!

Лѣтось ви писахъ, че въ писмо-то Ви молѭхъ да проводите съ приносящій-тъ на писмо-то ми наедно отъ Васъ едного, когото Вій намѣрите за способенъ, за да ся договоримъ за моето пытаніе; но вы нажалость само ми казахте че сте говориле и повече нищо! Това и азъ го знаѭ, че е тъй, но не е възможно тъй да бѫде. Вій трѣбва да ся съберете и да ся договорите заедно съ онѣзи, които Ви донасятъ писмо-то ми и съ тѣхъ заедно да кажете, че сте съгласни на едно мнѣніе. Бѣше ми много чудно, като ми казаха, че не сте дошле, но сте казали че азъ Ви знамъ: то е тъй и азъ сьмь увѣренъ че Ви всѣкога сте били готови, но сега трѣба на други начинъ да ся работи, ако искамы по-сигорно да постигнемъ цѣль-тѫ си. За това не смы могли да напрѣднимъ, защо-то градоветѣ не сѫ были въ споразумѣніе по между си. Знаете че на 67 лѣто искахте да захванемъ работа-та, но азъ не склонихъ затова, зашото видѣхъ, че вій отъ Сливенъ мысляхте че щомъ вземемъ Сливенъ ще падне Турското царство! Но не тъй братія; трѣбва за единъ пѫть и Сливенъ и Търново и Видинъ и София, Филибе, Габрово и Ямболъ и пр. и пр. да ся подигнѫтъ за единъ пѫть. Затова ви молѭ да сте юнаци и както Ви знамъ че сте были искренни сынове на мыло-то ны отечество. До сега отъ нашый-тъ славни градъСливенъ никакво издайство и прѣдадателство не е станало и азъ въ толкова растояніе (врѣме) като приживѣхъ сѐ около Сливенъ и даде Богъ и зимѣ и летѣ по тіѭ мыли прѣдѣли както Ви е познато съ малка дружинкѫ петь-шесть години не можихѫ турцы-тѣ не съ низами, нити съ казаци и потери — отъ турцы и Българи нищо казвамъ не можихѫ да ми сторятъ, и то защото имахъ добри пріятели а и добрѣ ся чувахъ, както и сами знаете..... Но да оставимъ старото и да се захванемъ и да глѣдаме по раво и по юнашкы. Затуй, ето сега Ви казвамъ че трѣбва отберете отъ Сливенъ едного или двама и да доджѫтъ, приносящій-тъ на това писмо, заедно, кой-то устно ще да разкаже гдѣ ще Ви заведе и да ся договорите, азъ ще аквамъ отговорътъ Ви, ако кажѐте всички заедно да дойдѫ азъ щѫ додѫ, ако ли не, ще глѣдамъ да ся захванѫ на руга работѫ...

Братія! глѣдайте, както трѣба да ся работи, трѣба планъ да ся направи за събираніе на пари и хора, това лесно може да бѫде, като имамы достойни мѫжіе т.е. нацы. То можѐ ето какъ: пьрво и пьрво всѣкой юнакъ трѣба да си купи пушкѫ и барутъ и да си направи фишеци, да бѫджѫтъ измѣрени на пушкѫ-тѫ му и други войишкы потрѣбности да има. Подиръ това да ся глѣда какъ ще да ся сберѫтъ на едно мѣсто. А ето какъ най-лесно: да ледате около петровъ-день защото е тогази пълнѫ планѫ-тѫ съ стокѫ, а вій Сливнелій-тѣ да гледате да опраите да става панаиря два пѫти, както е и по Георгіевъ-день да бѫде и на Петровъ-день, пакъ тъй на панаирьтъ най-лѣсно можемъ да ся сберемъ и можемъ отъ всѣко мѣсто да ювиками хора да дойджѫтъ съ коне-тѣ си и съ орѫжіе-то си, тъй ще нарѣдимъ и по другы мѣста. Ето тъй братія, като имами достойни синове на отечество-то всичкото е лесно т. е. гакыва хора кой-то освѣнъ отечеството да не жалѭтъ нито живоътъ нито имотъ! защото кой-то това прежали той е готовъ да направи всичко. Братія сливненцы! Вій тряба да ся запознаете съ Шуменъ, кой-то е най опасенъ градъ за нашето освобожденіе. Въ него трѣба да имамы достойни хора, за да могатъ да го запалѭтъ и да изгори топхана-та съ топове-тѣ а и жепхането, и то прѣди да захванемъ бойтъ, и туй ще бѫде голѣма полза за насъ. Още единъ такъвзи градъ има а той е Бытоля (въ Македония) но и за него ще приготвимъ хора, та да постѫпѭтъ по сѫщій-тъ начинъ. Увѣренъ съмъ че Ви и по добри планове знаете, но не могѫ да замѫлчѭ и да Ви ненапоменѫ – извинете! Тъй сѫщо съмъ увѣренъ че знаете какъ ще приготвите селачи-тѣ и пр. и пр. — Друго като Ви искарватъ по ловъ трѣба да ся обучавате на нишанъ и да си правите фишеци, послѣ трѣба да глѣдате силитра и тукюртъ да имате всѣкой пѫть, че то лесно ще направимъ барутъ. Да даде Богъ това мое писмо

да Ви намѣри здрави и весели и съ распалени сърдца. Юнакъ никога не трѣбва да ся отчайва, защото въ юнашкій-тъ законъ казва: че кога-то ся не отчайва юнакъ-тъ, той тогава добива дързость и левско сърдце и излѣзва противъ непріятелътъ-тъ си свободенъ и побѣждава го.

Да Ви кажѫ още нѣколко рѣчи отъ минѫлы-тѣ врѣмена, На 1828 год. като дохождаха рускы-тѣ войски до Едрене, съ тѣхъ имаше и Българи волентири около 20,000 кои то коляха турцы распирахѫ каджни и гощаваха ся съ гайды. Рускы-тѣ воискы сѣдехѫ цѣлѫ зимѫ въ Българіѭ. Гдѣ-то имаше чіорбаджій отидоха при турскы-тѣ голѣмцы да искатъ да купуватъ мущіи и да печелѭтъ пары, а бащибозуцы-тѣ волентири, като хаджи Александрія, който е и сега (мыслѭ живъ въ Сливенъ) и другы съ него взимахѫ турскы-тѣ каджни и ходихѫ съ тѣхъ по банытѣ, но за жалость! никому не доде на умъ-тъ и да каже: хайде да отидемъ братія, на какво остана нашійтъ народъ, и като видѣхѫ че Руситѣ ся връщатъ, тогава имъ доиде на умъ-тъ да плачьѭтъ и да молѭтъ Рускы-тѣ голѣмцы, но всичко бѣше вече напразно — защо-то уговоръ-тъ бѣше свършенъ... А гдѣто пише Раковски че Дибичь (Рускы генералъ) искалъ да обърне топови-тѣ да гы біе то не е истина, само нѣмамъ врѣме да Ви пишѭ опространно: намъ никой не е ни кривъ освѣнъ ній сами Българи-тѣ, защо-то нещемъ да станемъ и да освободимъ отечество-то си мыла Българія. Отъ това ся види че ній нетрѣба да губимъ врѣме; и всичко-то зависа отъ Васъ, само гледайте да ся приготвите.

Като Вы поздравлявамъ най-искренно желаѭ Ви добро здравіе.

Вашъ съотечественникъ Панаіотъ Хитовъ.

Бѣлградъ, 23 ноември 1871 год.

Н. Б. II. А. п. 61, № 8243.
Арх. т. I, № 1, стр. 97.

№ 440.

Данаилъ Хр. Поповъ до Панайотъ Хитовъ.

Получилъ писмата по К. Пасковъ и отправилъ ги въ Букурещъ по назначение. Далъ на приносителя нуждния знакъ (лозунгъ), за да може въ България да предаде на Ангелъ Кънчевъ лично писмото, което

и за него. Ангелъ Кънчевъ е въ обиколка заедно съ Левски и Д. ци и не може да се намѣри безъ лозинка. Карантината се дигнала Турско и може вече да се пѫтува.

Господ. П. Хитовъ

Днѣсь пристигна тука Г-нъ К. Пасковъ даде ми Писма за Д. Ценовъ, и за Л. Каравелова, Които и Проводихъ въ щійтъ день, || взехъ отъ Него и пйсмото което е за А. кнчова, и го Проводихъ и него на Мѣсто то му, Понеже гелъ не е въ Руссе, но е заедно съ В. Л. и съ Димитра акедонеца, които сѫ намѣратъ Отсрѣща при Ц. Б. Р. К. — ходятъ на горе Надолу, Гдѣто Иматъ потрѣба. — На К. искова му дадохъ Нуждныйтъ знакъ съ когото Може да Ги амѣри, ида разговаря съ Тѣхъ, а Иначе Неможе да ги набри Нигдѣ Гдѣ то и да бы отйшелъ. — Ако бы да Пріемна Ѣкое Пйсмо за Васъ, то ще да побѫрзамъ да Вы го Провода.

Едва днесь ся Отвориха карантйныте Отсрѣща, и почіха да Мйнуватъ хората; но Много хорйца Измрѣха по пѫщата Тадява, защото не пріемаха на друга Скеля, Освѣнъ йто иска да мине Отсрѣща, Трѣбва да Отиде въ Руссе да равй 11 дене карантйна безъ друго, здраствуйте — [1])

9 10-врія 1871. Т. Мѫгуреле.

Д. Хр. Поповъ

Н. Б. II. А. п. 63, № 8920.

№ 441.

Ив. Драсовъ до Данаилъ Хр. Поповъ.

Получени писма и в. Свобода. Ангелъ Кънчевъ е въ Ловечъ, о Левски го нѣма. Мнението на Д. Хр. Поповъ да отиде Ангелъ Кънчевъ при Каравелова, не е могло да се осѫществи поради карантината. аже и нѣкои писма останали на пѫть. Хвали се съ добрия вървежъ а организацията.

Г-не —

Завчера получихмы писма та и 2 бр. „С. а Ви ни белѣките, че пращате 3 бр. нъ може единый да е осталъ въ брата Ви.

---

[1]) Адресъ: A. U. Stoinovits Photograph in Belgrad за Господ. П. Хитова Бѣлградъ.

Човѣкъ тъ го още нѣма за когото ни пратихте белетъ нъ може да доди. А. К. е тукъ а В. К. и др. гы нѣма нъ и тѣмъ ся надѣвамъ тыя дни да доджть. Мнѣнието Ви да отиде А. К. при К. В. на пълно сподѣлямы, и прѣди 20 дни го бѣхмы пратили упълномощенъ сжщо и писма имаше до разны лица, нъ мишкж-тж каквото мисли по нѣкогашь котка та го разваля тъй и то ся развали и А. К. ся върна безъ да може да отиде тамъ, сжщо и писмата до Васъ ниможихж да дойджть по причинж на карантинж-тж. Сега кат ся завърнжть и оныя; ще ся нарѣдять нѣкои нужны работы и ще ся пише до нуждны ты мѣста (лица), а тыя готовиты писма (които щѣхмы да Вы пратимь или по добрѣ кои то Ви пращахмы пакъ по горѣказанж тж причинж неможихж въ нуждно то врѣме да престигнжть ще останжть. Дружество то ни се урѣжда отъ день на день по добрѣ и ный сме увѣрени, че на всѣко нѣщо ще ся отговаря на чясъ-тъ, тъй сжщо и за всѣка работа, само остава тось пжть да ся съберемь ирѣшимь.

Вашь Мур. Ибрахымь . . .
871 Декем. 14-ый

Н. Б. II. Б. п. 102, № 41.

№ 442.

Анастасъ п. Хиновъ до Данаилъ Хр. Поповъ.

Поржчки отъ домашенъ характеръ. Въ недѣля пристигналъ Левски самъ, нощувалъ дома му. Двама плѣвенци обещали да дойдатъ и да се разговарятъ съ Левски, но не дошли. Левски изпратимъ Д. Общи въ София. Къмъ двамата помощници на Левски: А. Кънчевъ и Д. Общи се присъединилъ още единъ (името му неизвестно). Апостолитѣ станали четворица.

Плевенъ. 1871 10 врия. 28.

гос. а. драги М. брат. х — Попови.

въ тур-магорели.

Приехме йспровòденнатави рòклж приéхми отъ косто нашъ йж харéсаха сички || àко има михалакюва скасани чорàпе да ги дапе катарѝна на хажйиката да ги донесé, || едно топче кадафилуца дай на хажйиката за тодорѝцината рòклж, || единъ прасъ да е ширòка || й едѝнъ топъ гайтанъ за по полите за рокля̀та, || бéхъ далъ на кирица едѝнъ свàнецъ да ти дадé дами йспратишъ. 2. кутѝки хàпове дàи ги и техъ да миги до-

сѐ || в неделж вечерта пристигна, в града ни гос. в. л. са-чекъ й тасъ вечаръ е у дома, || ще ши да доде гос. ма гро; й. К. х. Н. да са разговоратъ, || гос. д. общий го ис-атилъ за Софиж. || содружниците ставатъ отъ денъ на день вече, || сега щомъ пристигна А.[1]) 4. души са сдружиха || и го нѐма друго що да ти пиша, сѝчкисме жѝво й здрàво и мъ вàшъ братъ завсегда. а. Х. Поповъ.[2])

Н. Б. II. А. п. 60, № 8021.

№ 443.

Русенци по общото дѣло чрезъ тѣхния протоколъ.

Изъ дейностьта на Ч. Р. комитетъ. Протоколи отъ 10, 13, 17, 18, и 28 декемврий 1871 г. Подробности върху протоколъ отъ 17 декемвр.

Рѣшенія на Чіастн. Рев. Бълг. Комитет
В Руссе.

10 Декемврій 1871

Въ сжбранието си от днѣс решіаваме:

-о Да поканимъ лицата И. и К. за съучіастници В дѣлото ни, като имъ сжобщимъ и нужните докумемти,

-о Всіакое лице което ще сіа поканва за сжучіастник въ дѣлото ни ще сіа вика сѣкій въ особно сжбраніе. —

-о Въ понеделник вечерь ще имаме сжбраніе. —

потвжрдявасіа с подписите:

(следватъ подписитѣ въ шрифтъ)

Въ събранието отъ 13. Декемврій 1871 рѣшавасіа:

-о Пріема сіа за помощникъ въ работата ни К.

2-о Въ слѣдующето засѣданіе ще сіа повика и И.

3-о Въ петак вечерь ще имаме сжбраніе . . на 17 т. м.

(следватъ подписитѣ въ шрифтъ).

---

[1]) Ангелъ Кънчевъ заедно съ Д. Общи, Христо Ивановъ Книго-везеца отъ Търново и Левски ставатъ четворица.

[2]) Къмъ това писмо стои специална преписка на Левски. В ж. от д. № 38, стр. 86.

Въ сѫбранието отъ 17 Декемврій[1]) сіа рѣшава:

1-о Защото главната длъжность на Ч. К. е да са доставѭт хора за въ работа рѣшава сіа от сега дѣствующите членове да започнатъ да убѣждаватъ Пріятели, познайници и пр. и да ги приготвятъ за въ сѣкій случай помощници на народното освобожденіе, и Балканската Република.

2-о Начинътъ по когото всѣкій отъ насъ ще сѫобщава на повѣрените си дѣлото, ще става тѫй:

а) Дѣлото ще ся повѣрява отъ насъ само на по отблизо познатите ни лица, и то слѣдъ едно здраво опитваніе на сѫвестьтѫ му.

б) на лица които не сѫ познати отблизо на насъ ще имъ сѫ съобщава посредствомъ поверените ни, на които ще сѫ забрани строго да не откриватъ имената ни.

в) Сѣкій отъ насъ ще яви въ сѫбранието ни, кому има да повѣри дѣлото за да не бы двѣ личности да сѫ явѭтъ прѣдъ едного.

г) Слѣдъ крайното повѣреніе на дѣлото, комуто и дае ще сѫ явява името му въ събранието и ще сѫ записва на особната книга

[1]) Пълниятъ текстъ на този протоколъ не притежаваме, затова помѣстяме тукъ този откѫслекъ, който не е лишенъ отъ интересъ поне въ идейна посока. З. Стояновъ го е придружилъ съ следната бележка: За бѫдѫщата форма на управление въ Бѫлгария, най-много е говорялъ А. Кѫнчевъ. На сѣкѫдѣ той е говорялъ и писалъ, че Бѫлгария ще да са именува Балканска Република. Въ едно засѣдание на комитетътъ въ Русчукъ, гдѣто е участвувалъ и самъ Кѫнчевъ е протоколирано и пр. (Биографията на В. Левски отъ З. Стояновъ стр. 75, 1884 г.). — Че за Балканска република е говорилъ „най-много" Ангелъ Кънчевъ е едно субективно заключение, което изразява впечетлението и преценката на З. С. лично по отношение на Ангелъ Кънчевъ. Исторически трѣбва да се приеме, че А. К. е повтарялъ една идея, установена още по-рано отъ други: отъ Ц. Т. комитетъ въ Букурещъ презъ 1868 г. и отъ Ц. Революц. ком., пакъ тамъ, подъ водителството на Каравеловъ, Левски и др. отъ 1869 и 1870, додето А. К. влиза въ дѣлото едвамъ въ 1871 г.

Никой отъ хората не ще познава другиго отъ насъ освенъ оногози който му е сѫобщилъ дѣлото.

о Числото на дѣйствующитѣ членове, които сѫставляватъ Чястнія Революціонаренъ Комитетъ въ Руссе, за сега не ще възлиза повече отъ седемъ души, които помѣжду си сіа броятъ за съзаклетници, и отговарятъ за всичко споредъ Привременіа законъ, който е нарѣденъ и повѣренъ отъ Центр. Комитетъ.

-о Защото И. сѫ обѣща съ извиненіе че ще доди сутре вечерь рѣшава сіа да имаме и тогаз сѫбраніе. —

(следватъ подписитѣ въ шрифтъ).

18 Декемврій. 1871.

Въ събранието ни отъ днѣсъ сѫ рѣши:

-о Зехме за съучястникъ въ дѣлото си и И.

!-о Въ Вторникъ вечерь на 21. того ще имаме събраніе.

(следватъ подписитѣ въ шрифтъ)

24. Декемвр. 1871.

Защото на 21. неможя да стане сѫбраніе попричина на законни извиненія то въ сегашното си сѫбраніе рѣшаваме

1-о Парите ще са поверяватъ на 91-ій

2-о За писарь сѫ назначава 80-ій

3-о За повѣритель на дѣлото 54-ій

4-о За Членове 104-ій и 114-ій

5-о Като са показаха лица, които искатъ да принесатъ парична помощь рѣшаваса да сѫ даде документътъ на 54-ій който ще е отговоренъ за него до второ събрание, когато ще му сѫ иска отчетъ.

054, 80 00104 — (шрифтъ).

28. Декемврій 1871.

По разни не предвидини причини документътъ сѫ зем отъ 54-ій и сѫ повѣрява на 80-ій, който въ идущето сѫбраніе ще си даде отчетътъ.

054 80 91 — 00105

№ 444.

Любенъ Каравеловъ до Райчо Поповъ.

Иска му паспортъ съ описание на лице прилично на Левски. Увѣрява го, че нѣма особенъ рискъ.

Райчо,

Пашапортътъ вие трѣба да ми испроводите въ Букурещъ, и азъ да го испрата за дѣто трѣба. Азъ ти вече казахъ, че тоя пашапортъ не е за Панайота; а за едно момче руссо, високо, на 26 годинь, очи има руси, мустаки малки, разбрали сега? Ако Райчо са бои да не отговаря, то не трѣба да ми испращате гореказанниятъ пашапортъ, защото азъ намѣрихъ тука гржцки, за когото трѣба да са заплататъ само малко пари, но никой нѣма да рискува въ това дѣло. Трѣбало би да имаме повече повѣрение единъ къмъ други, защото друго-яче нищо не бива.

Твой Л. Каравеловъ

Букурещъ 1872, Януар. 1.

Както Райчо е гарантираль предъ власите, така и азъ гарантирамъ, че Райчо нѣма да отговаря за нищо, защото азъ отблизо познавамъ оная работа, за която се иска тоя пашапортъ. Пакъ повтарямъ. Ако райчо се бои то нека скжса тоя пашапортъ, а азъ ще да намѣра други.

Н. Б. Арх. Гораздъ Стойчевъ.

№ 445.

Ив. Драсовъ до Данаилъ Хр. Поповъ.

Л. Каравеловъ билъ писалъ на Д. Хр. Поповъ, че Левски самоволствувалъ. Левски прецлагалъ въпросътъ да се разгледа въ едно събрание. Нѣмало защо троицата да отиватъ, както отъ тамъ поискали. Д. Общи билъ подозрѣнъ тамъ. А. Кънчева изпратили, и сега го чакатъ да се върне. Да се препише уставопроекта за П. Хитовъ.

1872 Януарий 10-ти

Господине!

Писмото Ви получихмы и разбрахмы кар. В.[1]) какво е писалъ за Васъ, и че В. Л. въ нѣкой отношения былъ своеволствувалъ. Всичко това е намъ непонятно, ще ся разберемъ тогава кога-то стане събранието спорѣдъ какъ-то мисли бай Л-вски че было нуждно да стане.

[1]) Каравеловъ.

Троицата[1]) които Ви бѣхте видѣли за благословено да ктъ при Васъ за[2]) ніи не виждамы за нужно || пакъ още . Общій неможе дадоде че былъ тамо компрометиранъ, а да сме способни та и тукъ гы намирамы[3]) . . .

Отъ писмата П. Х(итовъ и Ф(отюви) ще разберете какво ислі, || за сега повѣче врѣме нѣмами . . . Ви какъ-то и е трѣбва да препишите единъ отъ законы-ти и да му го гите на П. Хит(овъ) зачто-то бѣлежимъ че ще му го пратите.

А. К(жнчевъ) пратихми за тамъ и тай неделя го учакваме ся завърне.

Ваши Мур. Ибрахимъ

Н. Б. II. А. п. 62, № 8480.
Арх. т. I, № 6, стр. 188.

№ 446.

Данаилъ Хр. Поповъ до Панайотъ Хитовъ.

Да направи своитѣ бележки върху уставопроекта, който му и раща. Съобщение че неговиятъ пратеникъ отъ изтеклата есень К. ковъ, за пристигането на когото въ Т.-Магурели му бѣ писалъ поредъ, е успѣлъ да мине въ България.

итварямъ Вы тукъ Законыте Преписаны отъ Оргиналны те, ито като Приглѣдате, Можете да направите разны бѣлѣжт. е, Ако виждате Чи Има нѣщо за прибавка направете ікове на Оное Мѣсто, и кажете какво то Можете. Мисля е за общо добро да сж прибави, || Сжщо тжй, ако виждате Има нѣщо което е нуждно да ся извади Пакъ Тжй Направе пакъ други знакове на оныя Мѣста, и напишете чй Еди й сй Артйколъ е нуждно да ся извади. Тези бѣлѣжки ще -ги Правите на половінія не написанъ Листъ, който е начно за това тжй Оставенъ — || и безъ Много забавж трѣбва Ми Го върнете мен тука за да Имъ го провода, || Чи послѣ го Стане общо Събраніе ще да сж Извлѣче Една здрава цея отъ всичкы те такива законы кои то сж распроводены

[1]) В. Левски, Д. Общи и Ан. п. Хиновъ отъ Плѣвенъ.

[2]) За разяснение на възникнали недоразумения.

[3]) Недоисказана и замъглена мисъль, която се отнася все още ъпроса, какъ да се изглади възникналото несъгласие. Отхвърля се едложението да се викатъ отвждъ Дунавъ. Може и тукъ да се събетъ тримата, стига да има способни хора да ги изслушатъ и помирятъ.

по всичките членове [illegible] подтвърди
ще сж написани [illegible] действіе
всички. Споредъ [illegible] прочемъ
вникнь не [illegible]

На 9 Ianуарій 1871 [illegible] Д. Хр. Поповъ
за Минувачество на К. Попо[illegible]
вѣрвамъ на сие Ге прилеп
18 Јануарій 1872 г. [illegible]

№ 447.

Решение на Ч. Ь. Р. комитетъ въ Русе.

Протоколъ отъ 23 генуарій, 3, 9, 11, 24 февруарій, 20 априлъ, 7 и 11 маи, 27 августъ. Решение да се [illegible] и преведене рапорта за [illegible]. Делото идва до [illegible], приемъ къ вѣкъ отъ Русе и за [illegible]

Январій 21 1872.

Документътъ, които сж [illegible] повѣрихъ на 94-й се взема назадъ и сж повѣрени на 91-й.

[illegible]

Февруарій — 3. 1872

Документътъ, които сж [illegible] повѣрихъ на 91-й като дава отчетъ си [illegible] сж повѣрени на 104-ій които [illegible] въ идущето събраніе. Повѣреникъ [illegible] 203-

[illegible]

Февруарій 9. 1872

Документътъ, които сж [illegible] повѣрени на 104-й взе ся назадъ и сж повѣрени на 81-й, който въ идущето събра ніе ще си даде отчетъ. По повѣрените причини 91-й и 114-ій отсѣтствуватъ.

054 80 0010416

[illegible]

Февруарій 11 1872

Рѣшаваме да дадемъ на познатіятъ ни агентъ двѣ лири [illegible]скн отпаритѣ, които имаме сжбрани срѣщу расписката, [illegible]то дава.

Пріехме обща Расписка срѣщу даденытѣ отъ 11-ій ми[illegible]лія мѣсецъ —

054 80 001046

Февруарій 15 1872

[illegible]о Рѣшава сж: по причина на препятствіята, които сж предвидѣха отъ дохожданіето въ града ны на познато адно лице което по подлото си повѣденіе турж въ опасность народното дѣло, да сж изтрѣби часъ по-скоро ако и безъ знаніето на Ц. Б. р. К.

[illegible]о По необходима нужда дозволѣвася за всѣки, и за испривърваніе на всѣко зло, да сж разнесятъ отъ кассата около 500 гр.

за 80 54 054 0091 00104

Априлій 28. 1870

Рѣшаваса да отиде 54 за поща до търново за споразу[illegible]ніе врахъ важни нѣкои работи съ Ц. Б. р. К. съ разноски [illegible]ъ касата.

054 0091 00104 16

1872 — маій 7

Като неможихме да сж споразумѣймы съ търново, то въ [illegible]ещното си събраніе рѣшаваме да отиде 54-ій въ Букурещъ [illegible]за да сж споразумѣй лично, да занисе рапортатъ на рабо[illegible]ити тѣ ны до сега *б* да предложи за набавжнѣто и на други [illegible]де сътрудницы за тука и *г* да земе участіе въ народното [illegible]ьбраніе.

954 0091 00104

1872 Маій 11. —

По изискваніе на нуждата, повѣрява ся дѣлото и на 45½, [illegible]ойто ся позна за добъръ, и сега ся опълномощава за прѣдставитель въ Народното събраніе у Букурещь, а 54 ся назначява, освѣнь за прѣдставитель

054 45½ 00104 0091

1872 Авг. 27.

По причини разни които сж принудиха да оставимъ за [illegible]нѣколко врѣме събраніята си а имено: нѣманіе на новия

[illegible]

[illegible]

[illegible]

уставъ, както и други нови нѣща които ни ся набавиха наскоро отъ Ц. К. иоще отсѫтствіето на нѣкои от сътрудницитѣ ни, сега пак като захващаме работитѣ рѣдовно, и за извършинитѣ прѣзъ туй врѣме кмквото за ходеніто на 54 въ Гюргево по призованіе на кѫрджелѫ Аслан-Олу Дервишь и за отиванѣто му въ Търново съ поща, и понежи като тѣзи рѣшеніе не ся сѫ протоколирали, то днесь слѣдъ едно точно приглѣдваніе удобраватъ ся съ направенитѣ разноски: за Гюгево гроша 19 и за Търново гр. 325

— За напредъ като са туря вече въ точно испълненіе новій уставъ, за рѣдовното и неотложно испълненіе на длъжноститѣ, наложени на тукашній Ч. К. — рѣшява са, да са повѣри дѣлото на още нѣкои пріятели, а съ врѣменно отъ сега измѣнява са тѫзи система за бѣлѣзане на решенііята, както и имената на дѣйцитѣ са назначяватъ инакъ. И тѫй именат на досегашнитѣ: 54-й замѣнява са съ Кѫвржковъ, 91-ый съ Аспарухъ 104-ый съ Твердо; $45^1/_2$ — съ Бериславъ; а новопріетія са именува Динсизъ.

80-ый си даде оставката, която са пріе за законна; а S. помина са прѣди врѣме.

За второто събраніе ще са размысли и рѣши за останалитѣ потрѣбни.

Твердо. Аспарухъ. Кѫвраковъ Динсизъ
Берисловъ,

Н. Б. II. В, п. 1, №21.

№ 448.

Сливенци до Панайотъ Хитовъ.

Да се съобрази съ Устава и съ разпоредбитѣ на Ц. Р. к., на който сѫ подчинени всички и писмено да заяви, че се присъединява къмъ революционната организация. Само тъй ще могатъ да кореспондиратъ съ него. Писано му е отъ Ц. Р. к. да си дойде въ България, нека дойде. Но тѣ го молятъ да избере Сливенъ. Тукъ вѣрватъ на него повече отколкото на всѣкой другъ воевода. Къмъ Д. Топаловъ изобщо да не се обръща за съдействие.

Сливенъ 27. януарія 1872.

Любезный друже П. Х.

Въ Бѣлградъ.

За всичко що ни пишешъ, тое работа на Ц. К. и съ него трѣбва да се проумѣйте, отъ гдѣто зависимъ както ний, тъй

всичкы чяст. комит. водими по единъ законъ, който по вы-
гласіето на всичките ни е нарѣденъ || и докъто ся не съ-
бразите съ законъ-тъ и поднесете писменно вашето учястіе
есте членъ на Ц. К. и всички твой писма ще бѫджтъ на-
разно, защото не смеемъ да имъ отговоримъ. Приключеното
Ви за Г-нъ Н. Д. Т-глу предадохме, но приключените отъ
естренъ то ви дѣте тукъ до нѣкой, и други въобще за всич-
китѣ въ града ги изгорихме и Ви напомняме іоще ведньждъ
даго преглѣждате кога пише инакакиви хора пише.

Въ това сѫщото писмо отъ 23 9 вр. отъ миналатѫ година пишите за дохожданіе. Ный мыслимъ че Ц. К. віе писалъ вече нѣколко пѫти да додите, защото Войводи ще трѣбватъ, спорѣдъ както ся работи. Ный сме намненіе да додите тукъ, защото нашите тукъ имѫть на Васъ по голѣмо довѣріе отколкото на другы войводѫ.

Отъ Част. Б. Р. Комитетъ

П. Р. до Д. Топаловъ вече недѣйте управя никой пйсма, защото освѣнъ че нѣма що да Ви помогне, но може іоще да уврѣди всѣкоя работѫ..

Сѫщитѣ.

Н. Б. II. А. п. 68, № 9127.

№ 449.

Ангелъ Кънчевъ до Комитета въ Русе.

Издадена квитанция срещу получена комитетска сума.

Ц. Б. Р. К.
въ
Българско
Брой 2-й

Българско февруар. 11. 1872 г.
за расписката частна ст. $^{11}/_1$ 72.

Пріехме отъ Ч. Б. Р. К. въ Руссе 1000 гр. т. п. (хиляда гр. т. п.)[1])

Приети чрѣзъ
А. К. Борил . . .[2])

Привременното Правителство
Въ Бѫлгария
I отд. отъ Б. Р. Ц. К.
(печатъ)

Н. Б. II. В. п. 1, № 29.

[1]) Т. п. — турски пари.
[2]) Подписъ на Ан. Кънчевъ.

№ 450.

Ангелъ Кънчевъ до Комитета въ Русе.

Издадена квитанция срещу получена комитетска вноска.

Ц. Б. Р. К. Българско февруар. 11 1872.
въ
Българско
Брой 3-й
Пріехме отъ Ч. Б. Р. К. въ Руссе две лири т. п.
Пріети чрѣзъ
А. К. Борил... Привременното правителство
въ Бѫлгария
I отд. отъ Б. Р. Ц. К.
(печатъ)

Н. Б. II. В. п. 1, № 80.

№ 451.

Данаилъ Хр. Поповъ до Панайотъ Хитовъ.

Получилъ назадъ устава и писмото му. Препраща му писмо дошло за него изъ България. Отворилъ го, защото му е дадено това право. За Левски и А. Кънчевъ не знае точно, кога ще минатъ въ Влашко и точно — кой ще мине отъ двамата.

Т. Мѫгорели. 21[1]) Февр(уарий) 1872 год.

Господ. П. Хитовъ!

Пріехъ писмо-то Вы отъ 8[2]) т. м. вчера на 20 т. м. заедно съ законы-те, и видѣхъ съдьржаніе-то му. Днесъ пріехъ отъ наши-те отъ Срѣща писма, въ които намѣрихъ и едно за Васъ, което Ви й притварямъ тука. Акой и да сьмъ гоотворилъ, то това право азъ го имамъ вьрху всички-те писма които минуватъ чрѣзъ мене да ги отварямъ, и послѣ да ги проваждамъ на мѣста-та имъ.

Пишатъ ми чи В. Львскій и А. Кѫнчовъ ще мйнатъ за тука но защо не зная, а още не сѫ знае на сйгуръ, кога, и кой отъ тѣхъ ще ся опредѣлий да дойде.

Безъ друго за сега като Ви поздравлявамъ й сьмъ
Вашъ пріятель
Д. Хр. Поповъ.

Н. Б. II. А, п. 63, № 8621.
Арх. т. I, № 4, стр. 155.

[1]) Въ „Арх. на Възраждането", т. I, стр. 155 стои погрѣшно 11 февр.
[2]) Пакъ тамъ е изпустната датата 8 февр.

№ 452.

Панайотъ Хитовъ до Н. Балкански.

Поради схващане на дѣсния му кракъ, не може да доде. Пренесли ъ спиталъ. Трѣбва да иде на бани. Състоянието на частнитѣ му тки. Въ Влашко ималъ освенъ личнитѣ си дѣла още и други важни эти да урежда и му е мѫка, дето не може да дойде. Скърбьта му мъртьта на А. Кънчевъ.

Г-нъ Николаки Балкански!

Приехъ ви писмото, въ което ма поздравлявате ими пи-те да ви испрата 4 пушки, а не ми пишете трѣбали на ой адресъ или на чаушовю на адреса. За това трѣба да одговоришъ на кой адресъ да ги провода. Ви въ първото писмо бѣхте ми писали макаръ на ваши разноски, да дода чь да ся видимъ, но злохчастіе десніятъ ми кракъ става 4 сеца немога да Стапа на него. Сега подиръ дълго болу-ніе доктурите ришиха та ся приселахъ въ шаптала, за щото ки немамъ да плащамъ визити, и така днесъ ся намервамъ Шпитала. А азъ мисляхъ като за есенихъ тука вѣки, а олета баримъ да бъда въ Букурещъ, но по тасъ причина е възможно. Вий нищо неми пишите въ писмото си, тю-онджите тамли са и извадиха ли парите що ги бѣхми улоали, или направиха зараръ. Само ми пиши Стефанъ, че е ои васъ на мушіята, а не ми пиши друго нищо дето е ра-енъ, или той мисли, че азъ незнамъ. Асъ самъ помного дла-енъ детоса е задлажилъ Стефанъ на солените, но ако ще огъ да ся дигна, тогази ще гледамъ да ся наплата, защото амъ на мнозина длажанъ. Но сега самъ въ шпитала подо-ре и затова мисла ако уздрава каде Гиргоденъ, ще ида разо на баните, Има едни бани въ Сьрбія срешу Груя Тиу-арувата мушія идинъ денъ на ватра по суху. Но за това-сичко менъ ми трѣбатъ пари, || асъ отъ тука изгубихъ срѣд-тво отъ парити. За това ви моля ако са онези нещо отъ ютюня ущетяли какото самъ са обищалъ у фатили мой то-стъ на моя смятка. Асъ мисла по моя смѣтка, че има още 5 лири мой у васъ а ти гледаи || те бѣха всичкити 60, вии и пратихти 25 по димитровденъ и оставатъ още 35. || ако има що да ся плаща на мои сметки ти ги плати. Ако остани отъ тѣхъ нещо за меня на прави добро и миги испрати. Мо-ията да ми отговоришъ имали нещо да пратишъ или не за

щото да траса сретство да ида на банити. А Асъ имамъ и други важни работи въ Влашко. Но позлохчастіе, илие за зло, илие за добро моето болуваніе то незнамъ.

Кога ми пратишъ писмо тъй да го адресирашъ:

Иванъ Г. Сапуновъ дуванджія на варушъ капія. За Панайотъ Х.

или писмо, или пари се до него и то рогамандувани на пощата || като не мога да ви утиша жалосното състояніе днесъ, което ма наскарбава, ино[1]) за булястами а друго за нѣкой най-добъръ момъкъ, който си изгуби живота за своето отечество.[2]) Многома е нажялило, защото малко ся раждатъ достоини хора за Отечеството си. За сега като немога ви описа всичкитѣ работи до дето не ся видимъ, примети пріятелски искрени поздравъ и поздравете домочадіето си молимъ бога да ви свара во добро здрави Ваш Бр. П. Х.[3])

Н. Б. II. А. п. 61, № 8403[3]

№ 453.

Панайотъ Хитовъ до Данаилъ Хр. Поповъ.

За самоубйството на А. К. на 6/II. се известилъ на 12 с. м. Моли Бога да оздравя, та да отплати за смъртьта на тази ангелска душа. Безпокои се, да не би следъ това събитие да се е разплелъ чорапа нѣкъде. За писмото (отговоръть) изпратено му отъ Сливенъ не било отъ познатъ нему човѣкъ. Обещава, че ще мълчи и нѣма повече да пише нийде никому, доде не оздравя.

Г-нъ Д. П.!

Пріехъ писмото ви отъ 21 февруа. и разбрахъ сѫдаржаніетому съ приключаното писмо за едно. Но за жалость извинетима дето ни можихъ на скоро да ви ся одговора прѣзъ боласта, която ма е до толкосъ убила || не самъ въ състояніе да диктуамъ || и двамъ сега самъ ся на канилъ като ся видехъ малко добре и то ся намирамъ въ шпитала. Но на жалость на 12 марта извѣстихъ ся да е на 6 то Марто пострадалъ || единъ отъ нашите търговци, въ когото имахъ много

[1]) едно.

[2]) Ан. Кънчевъ.

[3]) Писмото е безъ дата. Запазено е като черновка върху единъ и сѫщи листъ съ следващето писмо № 8403б, което еднакво е безъ дата. Дветѣ сѫ писани въ едно и сѫщо време: втората половина на мартъ 1872 г.

надежда. Много ся ускорбихъ защото асъ му рекохъ да мини презъ този пѫтъ, а не самъ въ състояніе днесъ да ида да ся одмаста спорѣтъ тежката болестъ, която векъ почева петйитъ месецъ, па пакъ имамъ надежда да уздрава и за тазика свѣта Ангалска душа, неща да остана дьлжанъ и ще ся отъплата и то ако ми Богъ само здравито укрепи. Но нѣмамъ добро извѣстіе до кой степенъ ся дошле работите, после това сабитіе, да ли са е расплелъ жорапа неиди. Но сега ся одаличавамъ отъ този предметъ и мола поздрави Т. К. В. въ Б. || дето ми питашъ да ни пиша ниде нищо и туй писмо, което сами проводели чрезъ васъ отъ варгушъ, то виждамъ, че не е отъ мой познатъ човекъ Споредъ техното зайсваніе увѣрявамъ ги, че отъ туга нататакъ никому нищо нема да пиша до когато са вида въ предишното си здрави и въ Отечеството си.

А асъ инакъ (имамъ б. р.) много да имъ пиша, по причина отъ тази болесть немога.

За сега самоги поздравлявамъ и да бадатъ юнаци паниде никому да са не буіѫтъ

Вашъ искренъ пріятелъ:[1])

Н. Б, II. А. п. 62, № 8403.

№ 454.

Панайотъ Хитовъ до Ст. В. Софийски въ Букурещъ.

Боленъ отъ 9 месеци сваналъ му се дѣсния кракъ. Не може да дойде въ Букурещъ. Да не идва въ Бѣлградъ, не може да му помогне Ако желае да мине въ Турско, да се отправи при Левски. За да го намѣри, трѣбва да отиде при Д. Хр. Поповъ въ Турно-Магурели.

Любѣзный мой Стояне!

Приѣхъ ви писмото отъ 21 мар. 1872 г. и разомѣхъ всичко, що ми пишешъ.

Азъ мислѣхъ сѣга да бѫда въ Букурѣщъ, но по злочасіе на буляста си не можихъ. Още тъзъ есенъ щяхъ да бѫда тамъ, но додяло ми се да бѫда падаръ по чуждитѣ муѫий.

[1]) Безъ дата. Навѣрно презъ мартъ или априлъ 1872 г. И безъ подписъ. Писмото притежаваме като черновка. Съ другъ почеркъ е отбелязанъ адреса върху свободното поле: Въ Турно Мугурели Господ. Д. Поповъ.

Азъ като незнаяхъ голѣмо зло одъ где ще ма намери ето става 9 мѣсеци отъ както сьмь болянъ. Хванал ми са кьрка деснийтъ и неможахъ никако да го излѣча. Както виждамъ въ писмототи, че искашъ да додешъ туко, но туко нема, що да правишъ щото азъ немога да ви дамъ никаква помощь спорѣдъ боляста си. Ако желаешъ да отидешъ въ турско, то са отрави при Дякона, защото и Димитаръ общый е тамъ. Ако искашъ да гы на меришъ, то иди въ Т. Мугорели, при Г-нъ Д. Поповъ и да му покажишъ туй писмо.

вашъ добро желателъ[1])

П. И. Хитовъ

Н. Б, II. А. п. 61, № 8265.

№ 455.

Христо Ивановъ Книговезеца до Ц. Р. к. въ Ловечъ.

Задържа чуждия револверъ, който му искатъ. Сто гроша изгубилъ съ покупката на по-първия, и не дава този, доде си не купи другъ. И той е работникъ. Ангелъ Кънчевъ умрѣлъ отъ лошъ револверъ, като нѣмалъ по-добъръ, но не го чули. Чулъ, че хората въ Ловечъ истинали отъ работата. Сега било време най-строго да се работи.

Братія.

Пріехмиви писмата и разбрахми. Сторихми длажностаси споредъ заповетави, за това ви явявамъ въ кратку, || работниците снабдявайте съ нуждите добре да ни стани нѣкой като по някой. Ази самъ безъ револверъ и негудувамъ за сега до деса неснабдя съ други; || отъ вехтия истеглихъ сто гроша, чи сига да устана безъ никакъвъ то нема да баде. Малку или много и ази самъ работникъ, за това нема да направя като кокошка, въ противенъ случай да . . . Тай сьщо и други който испраща по работа снабдяваитего съ добри оржжия, а не като покоинія,[2]) || той міса уплакова чиму небилъ добаръ и ази му казахъ да го промени а вія нисте зели внімание въ това. Слушамъ чи работниците тамъ истінали || за какво има да истіватъ, въ такова време най-строго требува да са работи. Какво има || неліе една смь,[1]) || но и тя требува да стане чесна и почтенна, || не нікакъ напредъ[2]) || само зрава и сигорна да е?

Въ Тьр. 1872 Мар.[3]) Вашъ М. Драгановъ.

Н. Б. II. А. п. 63, № 8644.
Арх. т. I, № 1, стр. 275.

[1]) Писмото е писано съ другъ почеркъ, а подписано отъ самия П. Хитовъ.

[2]) Ангелъ Кънчевъ.

№ 456.

Д. П. Топаловъ до Сава Кършовски.

За тръгналия отъ Русе шпионинъ за Сливенъ. Дѣдо Духовникъ разказалъ за идването на Левски и Ангелъ Кънчевъ въ Елена. Да пише на брата си Иванъ въ Влашко да обади Панайотъ Хитову, че Сливенци го очакватъ. Иска да знае де е Левски. Да му кажатъ да дойде въ Сливенъ. Кършовски да дойде заедно. Писмо за Маринъ Станчевъ въ Лѣсковецъ.

Сливенъ 12.IV 1872.

Савичка! въ Елена.

Пратеното ви писмо съ дѣда Духовника[4]) пріехъ на здраво || пріехъ и копіето отъ писмото на Русчюшкиія комитетъ за заминалія шпіонинъ за Сливенъ. Злото се привари. Дѣдо Духовникъ ми разправи много работи а за Идваніето на Левскій Дякона и покойнія Ан. Кънчевъ въ Елена, за ходеніето имъ въ конака и за събраніето ви. И много работи ще ви разправи като стигни въ Елена. Ако е възможно явете на батя си Ивана[5]) да кажи на Панайотъ Хитова, че народа твърдѣ горѣщо и разпалено го чака за да го посрѣщни съ златни вѣнци на глава, и ній сме пакъ, като Сливенци, се по приготвени. Ако е възможно сьщо явете ни за Левскій Дякона кждѣ е днесъ? Явете ни нѣкои по нови новини, но съ вѣренъ човѣкъ направо до мене въ Сливенъ. Какъ са Еленскитѣ чорбаджіи, прѣчатъ ли на дѣлото? Другото писмо добае Маринъ Станчевъ въ Лясковецъ ще предадете или испратите направо до него съ вѣренъ човѣкъ. И Нему пиша за

[1]) смърть.

[2]) Неясно. Иска да каже: при тоя редъ на нѣщата не се отива напредъ.

[3]) Зачеркнато и прибавено: Априлъ 2.

[4]) Архимандритъ Галиктионъ Хилендарецъ.

[5]) Ив. П. Хр. Кършовски.

Панаіота и Дякончето. Ако той тръгни за Сливенъ илате съ него и віе. За сега на кѫсо ви поздравляваме и Робова и сми доброжелателитѣ за добрія успѣхъ.

Д. П. Топаловъ.[1])

Изъ Миналото — подъ редакцията на П. С. Кършовски кн. I, № 11, стр. 49.

№ 457.

Данаилъ Хр. Поповъ до Филипъ Тотю.

Да дойде на общото събрание въ Букурещъ, както е обещалъ. Да пази тайна. Въ Галацъ и Браила да не се явява при никого. Тошкову въ Одеса да съобщи датата на събранието, защо не е осведоменъ.

Т. Мѫгур. 13/25 Априлія 1872.

Господ(инъ) Ф. Тотю

Въ Одесса.

Споредъ как-то Вы е вече познато, чи ще да ся състави едно Събраніе отъ повече дѣйствителны лица, отъ Т. Б. Комитетъ, за разглѣжданіе-то и пълното удобреніе на уставътъ, (или Законыте), по които ще да слѣдватъ за напрѣдъ дѣйствія-та, отъ лица отсрѣщны и тукашны, || и понеже днѣсь вече почнаха и да отиватъ въ Букурещъ, проводенныте отсрѣщны прѣдставители, за това споредъ обещаніе-то Вы, и споредъ длъжность-тѫ която Вы приканва, гледайте и вый колкото е възможно по скоро да тръгнете, и дойдете въ Букурещъ. Но при всичко това гледайте що-то тръгваніе-то Вы да бѫде тайно, сѫщо и дохажданіето Вы тука въ Влашко, за да не се издава гласъ какъ чи сте дошле. Като пристигнете въ Галацъ, не се явявайте никому, атѫй сѫщо и въ Браила отъ гдѣто ще да тръгнете съ желѣзницата право за Букурещъ.

Въ прочемъ, за сега безъ друго като вѣрваме чи неще намѣрите никаква причина за отлагане, Вы поздравлявалъ и сьмъ Вашъ приятель.

Д. Хр. Поповъ

[1]) Авторътъ на Изъ Миналото бележи за Д. П. Топаловъ подъ страницата виденъ комитетски членъ, което не се потвърждава отъ писмото на Сливенския комитетъ до П. Хитовъ отъ 27 януарий № 448, което дадохме малко по-напредъ.

П. П. Имайте наумътъ си да явите на Г-на Н. М. Тоша какъ чи тръгвате за тая цѣль за въ Букурещъ, понеже -ому (господство му) е извѣстенъ за това, но не знае дегъ кога за-то добре е да знае.[1])

Истиятъ.

Н. Б. П. А. п. 63, № 8623.
Арх. т. I, № 6, стр. 156.

№ 458.

Данаилъ Хр. Поповъ до П. Хитовъ.

Заседанията на Общото събрание въ Букурещъ ще почнатъ веда следъ великденскитѣ праздници, затова да побърза да дойде. Левтоку що пристигналъ и ще тръгва за тамъ.

Т. Мѫгур. 13-25 Априлія 1872.

Господ. П. Хитовъ.

Белградъ.

Писмо то Вы отъ 26 конч. Мартія пріехъ и видѣхъ сържанието му; цѣль-тѫ на писмото ми е тая: понеже споддъ какъ-то Вы е вече извѣстно съ врѣме чи ще да състаме едно събраніе тука въ Букурещъ, отъ тукашны и отешны дѣйствителни членове отъ Т. Б. Комитетъ за пълноразглѣжданіе и удобреніе на законыте и прочая и понеже чнаха вече и да сѫ събиратъ отъ врѣдомъ проводены-те едставители, зато бързаме да явиме и вамъ, за да побърте и доидете и Вы и колкото е възможно по скоро въ Бурещъ, гдѣ-то после праздныцы-те, ще да почнатъ безъ уго да ставатъ Събранія-та, за да ся свърши и нарѣди скоро, защото отсрѣщны-те Прѣдставители немогѫтъ да ся явятъ повече врѣме; въ прочемъ, като вѣрвамъ, чи споредъ ѣщаніе-то Ви и длъжность-та която Вы приканва не ще намѣрите никаквы причины за отложеніе или отричаніе, но е да глѣдате поскоро да слѣзете; за сега безъ друго като и поздравляваме и сме

Ваши пріятели
Д. Хр. Поповъ

(П. П.). Господинъ В. Лъвскій днесъ пристигна благополучно тука и тръгва за Букурещъ и тамъ Ви учаква.

Н. Б. П. А. п. 63, № 8622.
Арх. т. I, № 5, стр. 155.

[1]) Къмъ това писмо е приписката отъ Левски, която дадохме напредъ: Днесъ пристигнахъ благополучно и утри тръгамъ. Гледай да додишъ и ти поскоро. В. Л-кій (Отд. I, № 62, стр. 121).

№ 459.

Панайотъ Хитовъ до Данаилъ Хр. Поповъ

Отъ петь месеца е на легло и не може да дойде. Приема всичко, каквото решатъ другитѣ делегати.

копия от писмо до комитета
въ букуреш[1])

Г-да Д. Х. Поповъ!

Приехъ писмото Ви отъ 13/25 и разбрахъ всичко, що ми пишишъ.

Вый по-прѣди бѣхте ми писали, че трѣба да дода въ Букурещъ и да ся намера мѣжду онія почтени лица, които ще сж събератъ. Вый твьрде добрѣ знайте спорѣдъ пьрвото ми писмо, че азъ ся намервамъ въ болясть, която ма владей отъ 5 мѣсяци насамъ и не сьмь въ състояніе да ся дигна отъ криветътъ си. Азъ на драго сърце приемамъ това, което ми излагашъ въ писмото си и мислѭхъ до сѣга да бѭдѭ тамъ, но по причина на болястѭ си, не можахъ, а за дигніе отъ болястѭ си, нѣма никакавъ знакъ още. Но отъ моя стрьннѭ азъ приемамъ всичко, което решѭтъ почтенытѣ членовы въ събраніето.

Оставамъ Вашъ искреный пріятель:
П. И. Х.

Априлый 22 1872 год.
Бѣлградъ.[2])

Н. Б. II. А. п. 60, № 8251.

№ 460.

Общото събрание въ Букурещъ. Протоколъ.

Псевдонимни имена на всички представени, отъ специални делегати мѣста. Единадесеть вмѣсто дванадесеть села отъ Орханийско представени заедно съ три града. Левски представялъ — Карлово, Сливенъ и Ст.-Загора. Външнитѣ рев. комитети представени безъ псевдоними.

Протоколъ

Рѣшеніята на засѣданията на Ц. Б. Р. комитетъ. Априлія 29-й прѣгледаха сѭ пѭлномощните писма на прѣдставителите испроводени отъ частнитѣ Р. Б. комитети изъ Българско.

1-й представитель Т. П-въ[3]) 11 гласа, а именно:

Отъ Ч. Р. Б. Ком.

Елесъ Джутовъ

[1]) Собственорѭчна бележка отъ П. Хитовъ.
[2]) Писмото е писано съ другъ почеркъ, а подписано отъ самия П. Хитовъ. Това е чернова на писмото, която той е задържалъ за себе си.
[3]) Тодоръ Пѣевъ.

Решидъ Ходжоглу
Скендеръ Дервишоглу
Илирический
Сулейманъ-оглу Даудъ
Бучюкоглу
Джамбазъ-Али
Узунъ-Хасанъ
Мехмедъ-Ходжовъ
Исаакъ Хаимъ
Грошонъ Давичонъ

Прѣдставитель . . . 3 гласа отъ Ч. Р. Б. Ком.

Дервишъ-оглу Мехмедъ Кѭрджаля
Хасанъ-Касанъ
Искендеръ Ефенди

Прѣдставитель. . . 2 гласа отъ Ч. Р. Б. Ком.

Лѣсковецъ
Тѭрново

Прѣдставитель. . . 2 гласа отъ Ч. Р. Б. К.

Мурадъ оглу (Ловечъ)
Хаджи Хасанъ
Карловалѭ (Троянъ)

Прѣдставитель съ 10 гласа отъ Ч. Р. Б. ком.

Стамбоглу Мехмедъ
Ефенди и околностьта му.

Прѣдставитель В. Л-кий[1]) 3 гласа отъ Ч. Б. Р. ком. въ
Карлово
Захра
Сливенъ
заедно съ околнитѣ имъ частни комитети
7-й Прѣдставитель Х. Иванъ Ивановъ 1 гласъ
Ч. Б. Р. ком. въ Болградъ
8-й Прѣдставитель Димитъръ Ивановъ Горовъ 1 гласъ Отъ Ч. Б. Р. ком. въ Гюргево
9-й Представитель Райчо Гѭрблевъ 1 гласъ Отъ Б. Р. ком. въ Плоещъ

[1]) В. Левски.

10-й Прѣдставитель Илия Широковъ 1 гласъ Отъ Ч. Б. Р. Ком. въ Александрия

11-й Прѣдставитель Вѣнко Наботковъ и Т. Алтъновъ. Отъ Ч. Б. Р. Ком. въ Зимничъ.

12-й Прѣдставитель Павелъ Икономовъ 1 гласъ Отъ Ч. Б. Р. Ком. въ Браила.

13-й Прѣдставитель Любенъ Каравеловъ 3 гласа Отъ Ч. Р. Б. Ком. въ Краиова Турну Северинъ Калафатъ.

14-й Прѣдставителъ Д. Ценовичъ 1 гласъ Отъ Ч. Р. Б. Ком. въ Букурещъ.

15-й Прѣдставителъ за Данаiйла Попова — А. Брашляновъ Отъ Ч. Р. Б. Ком. въ Турно Могурели.

16-й Прѣдставителъ Иларионъ Драгостиновъ 1 гласъ Отъ Ч. Р. Б. Ком. въ Русчукъ.

17-й Прѣдставителъ Г. Карловски и П. Манафовъ Отъ Ч. Р. Б. Ком. въ Галацъ.

18-й Прѣдставитель П. Иордановъ изъ Бекетъ.

Засѣдания на комитета.

Априлия 29-й. Състависа комисия отъ четири члена: Л. Каравеловъ, Ячо (кириакъ) Цанковъ, В. Лжвски и Т. П-въ за да напише програмътъ и да прегледа уставътъ на Б.Р.Ц.К.

Маия 1-й. Комисията написа програмътъ и уставътъ и ги прочете въ сѫщиятъ день прѣдъ прѣдставителите и членовете отъ Ц. Р. Б. ком. които нарочно за това направихѫ второ засѣдание.

Маия 2-й. Третио засѣдание отъ членовете на комисията и на прѣдставителитѣ, които прѣгледахѫ уставътъ до IX глава и направихѫ приличнитѣ забѣлѣжки по вишегласие.

Маия 3-й. 4-то засѣдание отъ членовете на комисията и на представителите които прѣгледахѫ уставътъ отъ IX глава до свършуването му, като направихѫ бѣлѣжките си по вишегласие. На това засѣдание са рѣши да се начне напечатването на уставътъ и да се пристѫпи до избиранието на дѣйствующите напрѣдъ членове въ Цент. Бълг. Рев. ком.

Маия 4-й. 5-то засѣдание отъ членовѣтѣ на комисията и на представителите, които зиматъ оставката на досегашниятъ централенъ комитетъ и пристѫпватъ до избранието на новиятъ Центр. Револ. Бъл. комитетъ. Причината

ова променявание се извърши по общето желание на ставителитѣ отъ частните комитети въ Бълг. и Влашко. аботихѫ уставътъ на досегашниятъ Ц. Р. Б. Ком. И така диногласното удобрение на всичките прѣдставители отъ нитѣ комитети въ България и Влашко избра са за главлице въ новиятъ Цен. Рев. Бълг. комитетъ Г-нъ Лю- ъ Каравеловъ, когото опълномощяваме да избере угите членове, които сѫ потребни споредъ гл. III та чл. на уставътътъ.

(подписи):

ѣевъ	Маринъ Х. Цонзоровъ
о П. Гржблювъ	Д. Цѣновичъ
Ивановъ	К. Цанковъ
елъ Икономовъ	Димитъръ Ив. Горовъ
лтѫновъ	за Данаила попъ Христовъ
ко Наботковъ	А. Брашляновъ
я А. Широковъ	Ив. Т. Драсовъ
абъ (Олимпій) Пановъ	Хр. Поповъ
I-кій	Никола Т. Обретеновъ
онковъ Гложански	В. С. Котелски
инъ П. Лукановъ	П. Н. Jордановъ

Букурещъ Апр. 29 1872 год.

Привремното правителство въ България
I отд. отъ Б. Р. Ц. К.
(печатъ)

Изъ Миналото — подъ редакцията на П. С. Кършовски кн. I, № 41, стр. 215, по преписъ на Ив. П. Хр. Кършовски.

№ 461.

С. В. Софийски до Панайотъ Хитовъ.

Искалъ да дойде въ Бѣлградъ споредъ заповѣдьта, но задържалъ Каравеловъ въ Букурещъ доде пристигне Левски. На 12 априлъ приналъ Левски и очаквали го много да пристигне и той (П. Х-въ). Да е ясно, ако не може да дойде, за да не го чакатъ напраздно. Моли го препоржча на Левски и Каравеловъ, тѣзи да се увѣрятъ въ него и разпоредятъ, за да мине и той въ България.

Букурешъ, Априлия 30 1872.

Господинъ Панаiоте,

Ида дави поздрава и желаеме вашето здраве. Споретъ шете писмо и вашета заповедь коiта ма бехте определиле вашето доброжелателно писмо което бехте ми писали отъ мартия. Азъ бехъ готофъ да тѫргна още вофъ сущото

време на априлія 12 доде и диякона и още неколко лица отъ Българія и много отчакуватъ да пристигнете по-скоро въ Букурешъ защото виса писали още отъ Българія и пакъ отъ Турно-суверинъ ви писалъ диякона за да додете по-скору || така отговоръ още неса приели. А ваша милость ако не можете да додете пишете имъ поиявно и на диякона и до цало опщество и до Каравелофъ за да чаправатъ едно сретство да мина въ Българія защото и асъ желайя като секи единъ чисъ българинъ. Господинъ Панаіоте, мола ви да имъ пишете поиявно заради менъ, защото човекъ човека когато незнаіе тоемжчно даса увери въ него. Има още да са маіетъ 10 дена. Както нема вече що да ви пиша оставамъ вашъ покорни.

С. В. Софійскій.[1])

(П. П.) Поздравете и Атанаса Петровъ.

Н. Б. II. А. п. 67, № 8934.
Арх. т. I, № 2, стр. 441.

№ 462.

Единъ хжшъ до Панайотъ Хитовъ.

Нѣкои отъ тѣхна срѣда хжшове (навѣрно Левски и негови другари) се показвали предъ народа за народни и недовѣрявали на другитѣ заслужили хжшове. Нарекли се народни предводители и капитани. Зна, ели да лъжатъ. Такъвъ билъ Стоилко, бившъ кавалеристъ. Казалъ се че е шопъ, а билъ нишлия. Всички нишлии били шпиони. Въ 68 г. тѣ предали 13 хжшове. Тѣзи били спечелили нѣкоя пара въ скитанията си, а ония имъ поискали една часть, и като не получили нищо, предали ги на правителството. Иска да знае, оздравѣлъ ли е П. Хитовъ. По-напредъ го помолили да ги прибере при себе си на поминъкъ, но ако не може, ще се обърнатъ вече къмъ Иля воевода.

Г-не

М-цъ май 9.

Перво ви, поздравлявамъ какъ сме живо издраво и молимъ всевишнаго бога завашето добро здраве.

В-ро. Вы, приехмы драгоцено-то вы писмо съсъ неизбежна драгость. и разумехме що ни се отговаре-тѣ. || научавамысе заръди некой нашы народны показватъ предъ народа чи са народны || оны са сега предъ народа || тый первы о ищо кажатъ то быва || и се казва че тыя были народны предводители лы, и бълканскы предводителы и капетаны. Защо-то знаятъ

[1]) Сравни биографически сведения отъ Панайотъ Хитовъ за лицето въ следващия отдѣлъ: Мемоари.

жжатъ. || а оны които са заслужели защото низнаятъ тыя
верветъ[1]) атоса тыи господинъ стоилко който е слу-
въ сърбско каваларинъ 7 годинъ || онъ се каза чисшоп
нъ) || а ныйсе научаваме чие нишлія || както знайте че
кы нишлія се шпионы. || аныясе научаваме отъ едного
веренъ пріятель че на шейсето и осьмо лето са предали
госдодинъ тассо на господинъ хилю сестрича който са
рва сега намушія Гжрла близо при турно-северинъ || не
ный видимъ, но всичкы хжшовы са упознали чеса тыя
оны да предаватъ народа.

868 лѣто са предали 13 души за нѣкоіи работа които са
ужели. || послѣ са дошли оны въ града. || но попреди са
аповедали до отидатъ съсъ тый заедно. || защо-то ниса
достоины заръды тая работж итъй ныса отишле, послѣ
били вредны зелиса колко-то са зели, (даитѣ инасъ
ѣ са ги намѣрели имъ казали даитѣ и нанасъ или ако
де вы предадемъ на правительството || а оны нисаимъ дали
о || и тъй са ги предали на правительство-то тж саги уло-
и са ги за прели въ хапусъ. || половината отъхса измрели
ловината сега въ окната, а! какво очекватѣ братя, отъ
ива народны човѣцы добро. Освѣнъ да прѣдава правѣднародъ.

И се научаваме че е погиналъ единъ офицеръ на
скы граници, на! низнаемы отъ сърбска страна лие (гра-
лие) или отъ турска. || нисме извѣстны. || Иви умолявами
си отговорытѣ по добрѣ листѣ отъ болкатж си, за което
ы молилъ да се потрудитѣ ипакъ ви се молимъ отъ все
цѣ да се потрудитѣ, || отъ колкото са може, || ако не! да
олитѣ господинъ Хилю да се потруде за хжшове коит
покрусаны отъ всичкы || и вы умолявамы да поздравытѣ
ыкы оный които бѣханы поздравилы, отъ наша страна

Оставамъ въ надѣжда заотговоръ вашъ покорный същественикъ

Недѣлко Стояновъ
българско читалище
Краіова[2])

Н. Б. II. А. п. 61, № 8252.

[1]) На тѣхъ не довѣряватъ.
[2]) Адресъ; Г-нъ панаіотъ Хитіевъ въ Бѣлъ-градъ

№ 463.

Данаилъ Хр. Поповъ до Панайотъ Хитовъ.

Общото събрание въ Букурещъ се разотишло. Той не можелъ да присѫтствува. Сѫщо явилъ о време, че и Панайотъ не ще може да бѫде тамъ, и че е съгласенъ съ всички решения, които зематъ. Преди три дена Левски му писалъ (отъ Букурещъ), че ще се печати уставътъ, и че следъ нѣколко дни ще мине презъ Т.-Магурели. Препоржчва му приносителя на писмото — единъ младежъ отъ Плѣвенъ — да пристои предъ Сръбскитѣ власти да го приематъ тамъ въ нѣкое училище да се изучи въ полза на отечеството си.

Т. Мѫгу(рели) 18 Маія 1872.

Господ. П. Хитовъ!

Въ Бѣлградъ

Писмо-то Вы отъ 24 кончавшаго Априлія пріехъ на врѣме, и съдържаніе-то му видѣхъ; || а понеже събраніе-то бѣше почнало въ Букурещъ, дѣто присѫтствуваха повече народны прѣдставителы, отсрѣщны и тукашны, отъ които само азъ липсвахъ, по причина, чи бѣхъ осталъ саминъ въ діугенъ-тъ си, и никакъ не могохъ да оставя за да отида, ако и да ми телеграфира Г-нъ Каравеловъ, понеже бѣше нужда за да ся намѣра тамо лично, || но азъ имъ отговорихъ, и доказахъ причината, и тъй увѣрихъ ги, чи щото рѣши Събраніе-то по вышегласіе, и азъ удобрявамъ, || а послѣ това, случи сѫ чи подиръ 5—6 дена отиде за тамо братовче-то ми Г-нъ Ангели Брашляновъ, кого-то имъ препоржчихъ, и тѫй той подписалъ протоколътъ ради мене, || сѫщо незабавихъ, но щомъ пріехъ Вашето, явихъ имъ мнѣніе-то Вы, какъ чи по причина на болѣсть-тѫ Вы, неможете да отидете, и тѫй удобрявате рѣшеніята имъ. Прѣди 3 дена пріехъ отъ В. Львскаго писмо, въ което на кѫсо ми казва чи всичко станало добро, || и тѫй по общо вышегласіе, рѣшило се да ся напечатѫтъ законы-те || и подиръ нѣкой и другъ день, като дойде той сѫщійа пакъ тука, тогава ще ми раскаже всичко подробно що ся е изработило. Събраніе-то сѫ разишло.

Тукъ пакъ идѫ въ другъ прѣдмѣтъ, || и като на познатъ ми родолюбецъ, дърznувамъ, и препоржчвамъ Ви приноситель-тъ на настояще-то ми. Това момче е отъ сѫщійтъ ми рожденъ градъ Плѣвенъ, което понеже желае да влѣзе въ нѣкое полѣзно като за насъ училище правителственно, за то моля ви отъ странѫ-тѫ си, бѫдете добры, и за доброто на народность-тѫ ни постарайте се дано го настаните, въ нѣкое

т а ползувателно Правителственно училище, за да може
д ѫ възползува и то покрай ваши-те посрѣдства, и за въ
с щемъ като си свърши курсътъ, да бѫде за въ полъзѫ
ь течеството ны. Момчето как-то го виждате, е отворено
и вѣрвамъ че ще може да отиде напрѣдъ въ кѫсо врѣме,
с само щото Ваша Милость споредъ познайнствата които
и , съ высшите правителствены лица, да му пристоите, за
д же да влѣзе въ нѣкое такова заведеніе, || и съ това
ь рно ще да заслужите, освѣнъ едному бѣдному едно-
, нъ още повече и на Отечеството ны, което се лишава
(акива възпытаници. На конецъ, като остаямъ въ пълно
еніе какъ чи не ще пренебрѣжите, както моята молба,
е повече и желаніето на младецъ-тъ, понеже познавамъ
то родоліубіе, и тъй за сега безъ друго, като Вж по-
злявамъ оставамъ вашъ пріятель

Д. Хр. Поповъ

Н. Б. П. А. п. 63, № 8625.
Арх. т. I, № 8, стр. 158.

№ 464.

Іасть отъ приготвения за печатане ржкописъ на Революционния уставъ.

Изъ глава II на Устава, продължение отъ чл. 2, цѣлитѣ 3 и 4 чле- засѣгащи устройството на комитетското управление: мѣстопреби- на Ц. к., устройство на Частнитѣ Р. комитети и за наказанията на инили се чрезъ тайната рев. полиция.

4.

[1]) . . . . бѫде може да прѣдставлява сичкиятъ центра- комитетъ, (ако само има въ ржцете си)[2]) пѫлномощно ю, (за каквито работи и да е) отъ него.

3) За изпѫлнение на предначертанната си цѣль, Ценіниятъ комитетъ съставлява и частни революцио-

[1]) Цѣлиятъ този откѫсъ е писанъ върху тѣсна печатарска из- а отъ хартия, съ непознатъ почеркъ, но съ поправки отъ Л. веловъ. Личи си, че при разискванията, които сѫ станали бщото събрание, когато се е разглеждалъ основния текстъ на уста- оекта, съ предварителнитѣ бележки върху него отъ разни комитети, ктътъ е изцѣло преписанъ въ духа на взетитѣ решения и сложенъ кончателна форма за печатъ. И върху този готовъ за печатане текстъ тъ който е горния откѫслекъ, Л. Каравеловъ все още е прибавилъ стилистични поправки. Документътъ има важность въ свързка съ ия споръ, кому принадлежи първообраза, на уставопроекта и кому чателния текстъ, по който е отпечатанъ устава на Р. к. Вж. и спе- но факсимиле въ края на тома.

[2]) Поставения въ скоби текстъ означава поправкитѣ и допълне- а, носящи почерка на Л. Каравеловъ.

нарни Бѫлгарски комитети, които (щатъ да) са устроятъ и управляватъ (така) сѫщо, както и централниятъ.

4) За наказание на престѫпленията и за нагледване на работите (на) частните комитети, Централниятъ комитетъ (има) и една тайна полиция отъ избра(н)ни, юнаци, рѣшителни, вѣрни и постоянни (люде).

Н. Б. II. А. п. 60, № 8103.

№ 465.

Бележка отъ Н. Т. Обретеновъ.

Сведения за общото събрание отъ края на априлъ и началото на май 1872 г. и за присѫствуващитѣ тамъ делегати. Отъ кого е билъ писанъ Уставътъ, който разглеждаха и приеха въ Събранието.

на 1872 г. Маи 1 стана пѣрвото сѫбраніе въ Букур. подъ председателството на Л. Каравеловъ и въ неговата кѫща страда Верголуи № 32. Представителите отъ България бѣха Василъ Левски който представляваше цѣла тракия. Маринъ П. Луканевъ представлѣваше Ловичь съ околноста Тодоръ Пеевъ, Етрополе, Орхание, София, Тетевенъ Златица съ околностите. Големи Маринъ отъ Лѣсковецъ, Търново, Горне и долне Рѣховица, Лѣсковецъ и околностите. Никола Т. Обретеновъ и Ив. Драгостиновъ Русчукъ, Шуменъ, Разградъ Джумая съ околностите, останалите отъ влашко които сички бѣха на брои около 80—45 души, въ това събрание сѫ потвѫрди устава, назначи се Каравеловъ за председателъ на комитета въ влашко и са потвѫрди Левски за да бѫди главенъ апостоль на цѣла България тракия и Македония, а центрътъ комитета са назначи да бѫде въ Ловечь.

2) Сѫбранието трая отъ 1—18 май 1872 уставатъ беши написанъ отъ А. Кѫнчева и са прие съ малко изминение отъ сѫбранието.

Н. Т. Обретеновъ

Н. Б. II. В. п. 2, № 42.

№ 466.

Централниятъ Р. комитетъ до всички Частни Р. комитети.

Окрѫжно печатно писмо. Общото събрание прегледало Устава и дало му по-добра наредба. По общо желание сѫщиятъ се напечаталъ и ще се разпрати по всички Ч. Р. комитети, да се съобразяватъ съ него. Никой нѣма право да го измѣни и да отстѫпи отъ него. Левски се опълномощава отново за рѫководитель и ще си служи съ новия печатъ, като и стариятъ не губи значение. Той ще се яви при Ч. Р. комитети да имъ донесе Устава и да имъ даде нуждитѣ наставления. Тайната полиция ще надзирава всѣкиго.

Окружно писмо до частниятъ революционни комитетъ въ . . . . .

Братия членове!

По желанието на сичките бѫлгарски частни революци- комитети, сѫбрахаса представители отъ сичките бѫлски страни, прегледаха уставътъ и дадоха му по-добра дба. Представителите пожелаха да са напечата новиятъ въ и да са раздаде на частните комитети, и Централниятъ тетъ испълни желанието ви. Трѣба да ви забѣлѣжиме , че тоя уставъ са одобри по вишегласие, слѣдователно й нѣма право да измѣнява въ него ни най-малката точка. ата най-пѫрва обязаность е да изучите сѫдѫржанието на уставъ и да испѫлнявате буквално неговите заповѣди.

Лицето, което бѣше упълномощено до сега отъ ценниятъ революционни комитетъ са упѫлномощава и за редъ да продължава своите обязанности до извѣстно врей ще да са служи съ ново повѣренниятъ му печатъ, безъ изгуби ни най-малко уважение вѣхтиятъ печатъ въ дошните работи. Това лице да дойде при васъ само (или да испроводи свои човѣкъ съ нужните знакове), зада ви е смѣтка за доходите и расходите на бѫлгарскиятъ революционни комитетъ, да ви донесе уставътъ и да ви даде ните наставления

Централниятъ комитетъ, въ името на народътъ, ви поява да уважавате приказванията на неговите упѫлномощени членове и да испѫлнявате уставътъ буквално. Тайната иция ще слѣди за дѣйствията на сѣкиго.

Нашето дѣло вѫрви напредъ, и ще са надѣяме, че, съ което име, за насъ ще да настанатъ ония щастливи минуколто очѣква сѣко бѫлгарско сѫрце.

Бѫлгария 1872 г. Юния 14.

№ . . .

Н. Б. II. А, п. 102, № 32.
Арх. т. I, № 4, стр. 247.

№ 467.

Христо Ивановъ Книговезеца до Николчо Сирковъ Халачътъ.

Препоръча му Отецъ Матея Преображенски Миткалото, да приеме отъ него писмата и уставитѣ (Хр. Ив. задържалъ единъ). Като си иде Левски, ще му ги предадатъ. Иска квитанции за Русе и Лѣсковецъ. Щѣлъ самъ да дойде, но очаквалъ Левски да го вика за работа, отложилъ сега. Псевдонима му за напредъ.

Търнову 1872 Јуніи 27

Батю Николчо С.

Катови поздравлявамъ нарочно съ булкататі безценна иви моля да приемните този калугерь на име оче матея и ще земите отъ него писмото и ще са потрудите на рочно да пріберите сичко отъ него по тьнку и щего скриете чи като доди братми ще му прідадети нему и ще му кажіте чисамъ зелъ само единъ законъ и него щамуго провода. Кажетему да проводи по скору за руссе и за Лесковицъ и за тука белетите[1]) чиги искатъ, и другиму нема да казовате нищо чи имало нещо у вази и немало.Ази щехъ даси дода но мисля за понататакъ чимиса струва чи щема вика братми за работа, затова останахъ за по подира даси дода даси видя хемъ работата съ брата си В. Л. и за мойта. За сига като та поздравлявамъ искренно съ фамілиятати, оставамъ вашъ братъ Х. Ив. Книговезецъ. Променявамъ си името, Дели Христиемага и катоми пишите тай щеми натписовате името отъ горе. Като пріемните едно друго отъ оче матея щеми одарите телеграфъ, телеграфа щее тай подписа са полицата и пріехъ парите. Да са ослободя отъ мисалъ. Зато ви моля потродетісѫ и катови желая добаръ напредокъ оставамъ Вашъ?

Дели Христемага
Христо Ив.

Н. Б. II. А. п. 63, № 8646.
Арх. т. I, № 3, стр. 277.

№ 468.

Данаилъ Хр. Поповъ до Любенъ Каравеловъ.

За пренасяне на в. Свобода въ България. Левски поржчалъ да се пращатъ чрезъ Руското консулство въ Русе, отъ дето имало леснина какъ да се вематъ и разпратятъ въ вѫтрешностьта. Срещалъ затруднения и предлагалъ отъ Букурещъ сами да се потрудятъ и да ги прехвърлятъ до Русе. Въ Т.-Магурели образували Ч. Р. к., иска устави и квитанции.

Бае Каравеловъ!

Пріехъ 10 Листове отъ „Свобода“ 1-й брой за Нашы те отсрѣщны || за тѣхъ ми ка(за) Львскій чи сте ся Споразумѣли да Имъ ги провождате прѣзъ Руссе, чрѣзъ Русско то Консулство, защото отъ тамо Иматъ какъ да ги зематъ на вѣр-

[1]) квитанции.

Казвамъ Ви да не ми ги провождате вече Мене защо то мъ какъ да Имъ ги провождамъ, || пьрво имъ сьмь проалъ Мой те всичкы броеве, рѣдовно, но все съ Мѫчнозащо то пѫтницыте ся страхуватъ да ги взематъ- || а по 10 броя нѣмамъ какъ и кому да ги давамъ, и това въ е Вы.

Вѣрвамъ да Сте пріели писмото ми отъ миналата 7-ца. лъ като бѣше тука и на трѫгванието си писа Г-ну Сп. стантинову зада ны проводи отъ устави те, и отъ расписге, защо то Съставихме вече и тука Ч. Р. К. — но до съ още нѣмаме нищо- || попитай те го защо, Хората които тъ участіе трѣбва да Имъ сѫ дава и по Единъ Уставъ, ото Тогава работа та си Има повече то значеніе

Вы Поздравлявамъ Д. Хр. Поповъ[1])

Іулія 1872 Турно

Н. Б. II. А. п. 102, № 4.

№ 469.

Бочукоглу до Иллерически.

Левски миналъ презъ селото имъ. Купена комитетска кола. Про- плана на Левски за общо събрание (на Вѫтрешната организация). бва разширение на агитацията и събиране пари. Пролѣть ще дойде зма да има готови Поздравлява попа на Иллерически. Етрополе не обно за общо събрание.

Юлия 29. 1872 г.

Баювиятъ мой Иллерически![2])

Писмото ти приехъ, радувамъ са за срѣщата ви съ . . . бро е станало дето се е видело благословно купуването Каруца. За депутати сега никакъ не е време. Прочети ключеното и ще разумѣешь причините. А като го прочешь, запечати го и го прати въ Кѫрккlисия споредъ надсатъ.[3])

А защо ли ни е сега Сабрание, когато секой има повена работата и не е ли по-добрѣ да се гледа распространието на цѣлта и сѫбиранието на пари? Тованашата ра-

[1]) Адресъ: Господ- Л. Каравелову Букурещъ

[2]) Настоящето писмо е било предназначено да се поднесе на Лев- като препоржчително къмъ писмо или приписка отъ 1 августъ с. г. к. отд. IV, № 334, стр. 368).

[3]) Вж. писмото отъ Бочукоглу до Левски отд. IV, № 332, стр. 365, ъ 29 юлий 1872 г.

бота; за това пиши на лицето и искай му пстребните пѫлномощия по-скоро да се дадатъ, за да са подпали и оня пламникъ, че врѣмето заминува; Дохожда есень, ще падна слана, а подиръ нея зима, слѣдъ която като утрѣ ще настигне и пролѣтьта и ще да ни застигне пакъ такива, се на сѫщото мѣсто. Напрѣдъ! поскоро напрѣдъ!!

Човѣкатъ ви ма пита бива ли у насъ да стане събранието. Причината, поради която не бива, ще разберете отъ приключеното.

Добро видение и поздравете попатъ.

Вашъ едномисленикъ Бучукоглу.

(П. П.) Приключвамь ви погрѣшеното окржжно заедно съ единъ уставъ, една учернена разписка и 16 бѣлы.

(П. П.) Добрѣ са пазете . . .

Сѫщий.

Н. Б. П. А. п. 62. № 8537.

№ 470.

Ив. Драсовъ до Д. Хр. Поповъ.

Пратени лица да пренесатъ оржжие и др. Пренасянето да стане съ лодкари, които наредилъ Левски.

Ловичъ 1872 Августъ 2.

Г-не Данаыле!

Приносящій съ дружини-ти си иди да имъ прѣдадети останалата стока[1]) нъ Ви моля потрудете ся дано ся пренесеше съ варкаджій-ты. за които ни казва В. Л(евс)кый че били и тѣ въ работѫ[2]) зачто-то инъкъ не можатъ гы принеси всичкы-ты.

Отъ другы-тѣ писма ще ся увѣдомити по-ясно.

Пріемете поздрав(ление) и пр.

Вашъ Мур. Ибрахимъ.

Н. Б. П. А. п. 62, № 8481, Арх, т. I, № 7, стр. 189.

№ 471.

Хр. Ивановъ до Н. Т. Обретеновъ.

Късенъ отговоръ поради липса на вѣрно лице за поща. Такова да дирятъ и тѣ. Получилъ пълномощно отъ Левски за организаторъ на

[1]) оржжие.
[2]) съзаклятници.

ай. Викалъ хора да имъ го покаже. Наставления за счетоводство. ия се наредила. Да не престѫпватъ Устава, за да не се нахаже Шпионуване единъ-други и донесения(!)

Търново 1/16 Августъ 1872 г.

Г-нъ П.

Въ Руссе.

Испратеннитѣ Ви неща сичкитѣ сме пріели а дето не ви арями на време причината е че неможимъ винаги да наѣ сигорни хора за да ви отговоримъ. Завчера ти отговъ за испратенитѣ 25 книги. Мислимъ да са намери сигурно лице за да можи да ни принася сигорно писно и вій гледайтѣ дано са намери това лице, та да мопо добря да работимъ. На писмата ще държитѣ нумеро ега нататакъ както гледатѣ горя № 1/16 тѫй натакъ. || ги викахми отъ търново да додитѣ причинатѫ е тѫзи видитѣ полномошното ми писмо съ което мя опѫлнова Ц. К. да сѫ внасятъ на мени колкото пари сѫ сѫбиотъ назначенитѣ чясни к. като имъ давамъ насреща іска за внесеното ми количество, Лафся[1]) ще гледатѣ тва както и да е || да сѫ сбиратъ пари съ сѣко срѣд- || дето да сѫ набави нужното количество било съ кражби и съ сичко което можи да сѫ извърши || белитѣ ще стасъ № както съ билетитѣ тъй и съ кютюка.[2]) Пазете о правилатѫ на законника (устава б. р.) защо полиціятѫ ареди да ходи на сякаде да не би да пострада нѣкои, || ѫ шпионуватѣ единъ други и ще ми явяватѣ за да придами злото което може да произлезе, || за весницитѣ, книстоиностъ тѫ имъ наскоро ще ви внесемъ а за портреако искатѣ да ви ги пратимъ защото не сѫ сѫ иоще али || . . . се пусна а другитѣ 6 мина сѫ затворени 40 ? б. р.) отъ тѣхъ тримата можи и тѣ наскоро да ся освотъ но следъ нѣколко време понеже тримата сѫ издадоха а атѫ постоянствуватъ. Писмата си нема да приключватѣ ликѫ || за сякой случай като прочидни може да се ко и да ми сѫ придаде || за това ще сѫ приключватъ съ ата си ще сѫ туря малка чертица на вѫнкашния пликъ

[1]) лафса — което ще рече.
[2]) Билети ще се даватъ съ нумера — (вмѣсто името на вносителя умата ще се означи нумера му), който да се отбелязва на самия би- (квитанция). Тъй и на контра-квитанцията, кочана.

за да се по-нова [illegible]
знаитѣ да се дърва [illegible]
забележка за нѣкои чертежи [illegible]
мото; ще напиша и с. н. [illegible]
бѣлезитѣ. Отъ [illegible]
отнѣкъдѣ да Ви [illegible]
да сж жива вѣра [illegible]
тѣзи методи ще бѫдѣ [illegible]

За хега имайтѣ [illegible]
поздравленія комъ [illegible]

[illegible] Ст. Карагюзовъ
[illegible]

Получихмо ни писмо [illegible]

[illegible]
[illegible] Обретеновъ

№ 472.

Хр. Ивановъ Книговезеца до Н. Т. Обретеновъ.

Тема Христаковичева [illegible] Симеоновъ
Да съобщатъ тѣмитѣ двама [illegible] Н. Т. С. К.

Търново 2. 21 Авгу. 1872

Гдинъ Н. Златевъ!

Въ Руссе.

(Отговоръ на [illegible] Писмото ни [illegible]) немамъ. Съмнѣніе че сте [illegible] нужнитѣ за тогазъ.

Днесь ни [illegible] и други работи на Х. Тома [illegible] и нѣма да сж бойтѣ [illegible] приемате и давате съ нѣкѫ.

Гледайтѣ вече работи [illegible] както ви сж писа въ [illegible] е въ редъ и скоро щѣ [illegible] брати конто придаде. Ви [illegible] мина тж[1]) ако нѣкои [illegible] приятели да имѣ видятъ работитѣ.

[1]) Ив. х. Димитровъ.
[2]) Погрѣшка: им. Пѣ.
[3]) Петъръ Златевъ отъ Руссе и Спасовъ отъ Габрово. (Обяснението е дадено подъ писмото отъ самия Н. Т. Обретеновъ б. р.)

Земетѣ подъ забилежка този знакъ който ще го позна-
нашитѣ хора: А. Т. С. К. значи азъ ти сме отъ единъ
та когато нѣкои иска да сж прикажи съ васъ то може
и нареди таза буква.
Има нѣкои и други неща да ви испращатъ отъ среща
ги пріематѣ побързуваитѣ за испращаніето имъ.
И тжй като принасямъ пріятелскитѣ си поздравленія

Вашъ пріятель
Ст. Карагюзовъ.

П. П. Поздрави отъ странатж ни (заличено)
Натписж па писматж ще сж държи а писмата ще сж скъс-
щомъ сж отговорятъ. Името на нашатж и тжи нататакъ
Т. Ч.
1/15
2/21

Н. Б. II. В. п. 1, № 34.
Арх. Обретеновъ.

№ 473.

Н. Т. Обретеновъ до Д. Горовъ.

Нѣщата пренесени благополучно отъ Гюргево. Левски известѣнъ да
е въ Гюргево, какъ да работятъ. Револверъ да купи и да го изпрати.

Бай Димитре,

Бждети спокоини || пощаджіките пристигнаха благопо-
но, оставиха нещата и отидоха въ роднините си, || кажети
чувекатни дѐ да внисемъ пушката и отъ кого е, || тжй
цо и весниците кому ще ги проводимъ, || отъ Търново ни
евиха какъ сж пріели сичките неща дето гіимъ провож-
и до сега. Азъ имъ писахъ да еватъ на Левски за да ви
ли какво трѣба да правити(ти) и съ кого да работити сига
якамъ за отговор || щомъ го получа ще ти пише || гледайте
събирати пари щото сж много нужни, || вардети добре ре-
ъ на остава, щото таината пулиціе вече ся нареди за да
подтпаднити потъ отговорностъ, || печята гледаите да го
роводити, || тжй сжщо и револверчето, ако нисте зели
Букурещъ то копете отъ Гюргево и ги придаити на
екатни. || колкото пари кажети му за дави ги проводимъ.

Поздравленіе отъ сичките.

Августъ 28 1872. Кжвржка
Въ Руссе.

П. П. Куршумите нека бждатъ 50.

Н. Б. II. А. п. 69, №. 9320.
Арх. т. I, № 2, стр. 111.

№ 474.

Хр. Ивановъ Книговезеца до Н. Т. Обретеновъ.

Изпратенитѣ нѣща получени. Обяснение за нощното пѫтуване на Бричкаджията, поради което не можалъ да имъ се обади. За унищоване на кореспонденцията, щомъ се отговори.

Търново 3/4 7/врія 1872

Г-нъ

Въ Руссе.

Писмото ви отъ 30 того пріехъ заедно съ испратенитѣ ми неща || бадетѣ спокоини, на писанитѣ ви сутра или въ срѣда ще отговоримъ имаитѣ търпеніе.

За бричкарина причината е тѫзи че като намярва кирія презъ нуща излазятъ за това не ви сѫ е обадилъ. Той е на Свищовъ || като си доди съ него ще ви пишимъ и ще испратитѣ нещатѫ.

Писмата както и други пѫтъ ви сѫмъ писалъ не ги задържаитѣ като отговоритѣ || туи на много трябва да пазитѣ.[1])

Ви поздравлявамъ братски

Ст. Карагеозоглу

Н. Б. II. В. п. 1, № 36.
Арх. Обретеновъ.

№ 475.

Н. Т. Обретеновъ до Хр. Ивановъ Книговезеца.

Всички пратени имъ до сега писма получени. Препоржченъ човѣкъ, който изчезналъ. Пратили 30 книги отъ драмата Хаджи Димитъръ и 20 вестника за Левски. Да пратятъ отъ Търново хора да изпълнятъ смъртното наказание върху известенъ шпионинъ. Не сѫ богати да правятъ харчове, за да видятъ пълномощното му. Да се яви на Левски, да пише на лицето въ Гюргево. Като центъръ на вилаета, въ Русе има много шпиони. Тѣ пречатъ за по-точно изпълнение на Устава.

Отговоръ на писмата отъ 1/16 Авг. и 2/21 Августъ 1/4 7/врій 872.

Отговаряме на писмата ви отъ 1/16 и 2/21, на които съдържаніе то добре проумѣхме — бѫдити спокойни. Прѣпоржчаниый тъ Ви х. . . . (заличено) следъ като ми са прѣдстави, назначихме му мѣсто за да му дадемъ да ви донесе

[1]) Тази негова поржка трѣбва строго да пазятъ. Една неумѣстна мѣрка, отъ която се оплаква Левски като страхопъзлювска.

бжниятъ отговоръ но въ тръгване то си както и доне ни се яви, което ни кара да са сѫмняваме, че не ще да ни върши работа. Чрѣзъ . . . (заличено) кираджията ратихмы едно сънджче съ 30 книги Х. Димитрова Драма, ѣстници за Львскій за пріемането на които очяквами отъ. Вый като познавате по добрѣ кираджія тѣ, назначети ѣкого за въ работа като го снабдите съ нужный-тъ знакъ, е потрѣбно. Колкото за моята работа и за. . . (заличено) ь другарь за сега като нѣма хора, които да я извършятъ. ѣ бихти направили ако ни пратяхте отъ тамъ хора за по разни причини не ни допущявать срѣдствата за сега, ото за да прѣгледаме опълномощеното Ви писмо остаза посетнѣ, защото пары май немами. За тріончето сми ли врѣменно но нѣмами отговоръ още сѫщо и за друнѣща. Евете на Львскій че челѣкътъ въ Гюргево е остаь самъ да работи нѣка му пише спорѣдъ както му се е цалъ.

Колкото за насъ, ный тукъ като смы въ центрътъ на етътъ и са заобикаляме сѣкога отъ разни шпіоне срѣе спжнки за скорошното и на пълно туреніе въ дѣйствіе ивътъ, но при все туй ще са трудиме колкото е възможно и поздравлявами

Вашъ пріятель

. . (заличено) & Cie[1])

Н. Б. II. В. п. 1, № 35.
Арх. Обретеновъ.

№ 476.

Орханийци до Радомирци, Кюстендилци и пр.

Временна препоржка за Т. Пѣевъ, — Фердинандъ . . . който трѣбва амине като организаторъ въ Радомирско, Кюстендилско и Македо-Левски отсѫствувалъ да го снабди съ форменно пълномощно, го остава да извърши по-подиръ. Снабденъ е съ прокламации, окржписма, устави, квитанции и пр. Даватъ му се всички нуждни права: ъставя Ч. Р. комитети, да устройва тайни пощи, да избира тайни ивалища да получава, напжтва и пр.

[1]) Писмото е писано на гърба на писмото на Хр. Ив. Книговезеца отъ III., № 34, което показва, че е чернова, или копие на испратения гиналъ.

Братия Единородци!

Въ окржжията Сливенско и Османъ-Пазарско.[1])

Доносителятъ на настоящето ни е единъ отъ работниците за народното ни освобождение. Той са именува Фердинандъ[2]) и са прѣпоржчва до В. Л-ій и Д. Общій, сжщо така дѣйци за сжщата цѣль.

Отъ тие двѣ лица едното, у което за сега се намираше печатътъ, сирѣчь В. Л-скій, отсжтствува отъ тукашните страни и като не е познато скоро ли ще дойде, то за да са не губи врѣме въ народното ни сжбуждание, испращами въ вашитѣ страни Г-нъ Фердинанда съ цѣлъ да отвори частни революционни комитети, да устрои тайни пощи, да избере тайни кжщи за скривание на гоними лица отъ неприятелите ни, и да даде всичките нужни наставления за освобождението на милото ни отечество, разбира са спорѣдъ сжджржанието на Уставатъ.

Г-нъ Фердинандъ ще Ви принесе и прокламацій, окржжни писма и устави на Бжлгарскиятъ Революционни Централни комитетъ. Сжщо така отъ него ще приемнете и расписка за волни помощи. Народното ни освобождение ви налага длъжность да употрѣбите въ полза всичките тие писменни наставления и колкото назидания би ви направилъ устно Г-нъ Фердинандъ.

Настоящето ще има важность до тогава, до когато са снабди Г-нъ Фердинандъ съ друго пълномощие, подтвьрдено и съ печатътъ на Ц. Р. Б. Комитетъ.

Въ вашите страни са е работило и по-испрѣди за тая цѣль. Вие ще запознаете Г-на Фердинанда съ досегашните ваши работници и съ тѣхните лозинки. Здравейте!

Ваши едномисленици: Окржжній центъръ Сюлейманъ-оглу Даудъ, Частенъ Б. Р. К. Бучукоглу.

Нагледни(къ) на окржжниятъ центъръ въ Сюлейманъ-оглу Даудъ:

Д. Общий.[3])

Н. Б. П. А. п. 62, № 8588.
Арх. т, I, № 3, стр. 344.

---

[1]) Трѣбва да се разбира: Радомирско, Кюстендилско, Македония и пр.

[2]) Т. Пѣевъ.

[3]) Това писмо е беэъ дата. Отнася се къмъ есеньта 1872 г. следъ като Левски бѣше обиколилъ Орханийско и замина за къмъ Тракия.

№ 477.

Панайотъ Хитовъ до Любенъ Каравеловъ.

Получилъ незаслужено посветената нему драма Хаджи Димитъ. Трѣбвало да я посвети на подръжницитѣ на Хаджи Димитра, самъ билъ противъ минаването му въ България. Или на Левски, че ра, а той отъ 5 години не вършилъ нищо. Прочелъ обявление, че ще за книги за пжтуванаята на Панайотъ Хитовъ по Балкана и за жина стари воевода. Да не пише нищо за живота на Панайота, че и да пострадатъ много хора. Да пише само за умрѣли. Но книгата а да ползува младежьта.

Господин Каравеловъ приех книшкити драма хажи итар и видех да е посветена на мене || но ас низасложвам || заштото ас бех коитомо говурих да не минава у бал || но са намериха дроги братия коитомо казаха да ми ни ио помогнаха || затова мисла чи трабаши да са посвети на или от тех на неккои лице || илинаи сетне дае си посвена в левски || заштото тои бари работи || а ас стана 5 го и ништо не сам направел || и за това мисла чи даже и ще арди от тес лица некои || но както знаити || дрого || проче обевлението укоето казваш чи ще пичетиш потованието панаiота хитовъ постара планина и жиото писания на некои ои и нови воиводи и географически и статистически || то е о но само да гледаш дани пишиш за моят жиот неш-то ега чи ще ком-промитирами млого хора || а колкото за излите нови или стари воиводи тое добро || и ще распали дежити || и географическити зобилежки ще им по казват || за сега немам дрого що да ви пише оставам ваш прия и ви поздравем || и дапоздравиш госпожя ната и дроги ятели кои питат за нас || ас слава бога оздравех || iош мала наболева крокат ама мисла чи ще са вида пот полно авъ

белград септемврия 17 1872 Панаiот Хитовъ

Н. Б. П. А. п. 61, № 8260.

№ 478.

Н. Т. Обретеновъ до Хр. Ив. Книговезеца.

Препращатъ 12, 13 и 20-тия брой на Свобода, за да се дадатъ левски. Човѣкътъ — известенъ на последния — пристигналъ отъ грещъ и чака разпоредба отъ него какво да прави.

Баи Стефане Карагiозовъ

Въ Тьрново

Пращамви 20 весника отъ вестникъ Свобода отъ 12 брой О отъ 13 брой отъ тези по три задржшти за вази а оста-

налите пратете на Васила, ако знаити Василъ на кѫдѣ е, || евети му чи познатіе му човекъ които беши въ Букурещъ на Гротата, сига е тука и очаква отговоръ отъ него, нека му еви по-скоро какво трябва да прави. Нищо ново нѣма за сига въ градани.

1872 7-врии 28 Руссе

Вашъ пріятелъ
П. С. Златевъ

Н. Б. II. А. п. 69, № 9321.
Арх. т. I, № 1, стр, 111.

№ 479.

Данаилъ Хр. Поповъ до Любенъ Каравеловъ.

Констатира неразбории изъ кореспонденцията на Левски. Получилъ сведения отъ разни мѣста, че Левски своеволствува. Не се допитва и не слуша никого. Не гледа вишегласие. Но сѫщо — всички само него слушатъ, което е противно на Устава. Д. Общи заслужилъ, а Левски го билъ укорявалъ. Брата му Анастасъ сѫщо укорявалъ. То било само защото оня се опиталъ да го критикува за неправилнитѣ му действия. Всичко произлизало отъ заповѣдничество и отъ страсть, мисленето му — криво или право — да се слуша. Каравеловъ трѣбвало да го обуздае, иначе своеволията му ще разстроятъ дѣлото. Анастасъ П. Хиновъ се отказва занапредъ да взема участие въ работитѣ, та дано така да се поправятъ. Да прегледа писмата (обясненията) на Анастаса и да отговори, но да не затваря писмото си, та и той самъ ще присъедини къмъ него свое писмо. Въ Ловечъ сѫщо и Д. Пъшковъ се отказалъ да участвува въ дѣлото.

Г-нъ Л. Каравеловъ

Притворени те писма днесь пріехъ, || парыте още не съмъ пріелъ, || като ги пріемна отъ човека съ идущата поща щѫ Вы ги провода; || Отъ всичко що ми пише и мене В. Л. вижда̀мъ едни неразборій, на който би трѣбало да сѫ даде единъ край, || азъ какъ то, сѫ научавамъ отъ повече лица, които казватъ ча В. Л. Съвсемъ своевалствува, безъ да сѫ допитва до Никого за нищо, Ній знаеме чи каквото и да би трѣбало да сѫ извърши, трѣбва да сѫ свика събраніе, и споредъ Вишегласіе то да става всичко, а това той никакъ не считалъ за Нищо, || а Пакъ отъ друга Странѫ глѣдамъ чи сѫ уплаква чи не биле го Слушале, чи какъ ще да Слушатъ Само Него, когато Това нито Уставътъ не го Гласи, || защо ли не пріема той да сѫ споразумѣва съ другите около Него Членове, а ми върши всичко по Свое си Мнѣніе? За Д. Общій всички ми казватъ чи е заслужилъ и чи заслужва Гдето и да отиде, а той пакъ стои чи го укорява, || тѫй сѫщо и съ А. Хр. Поповъ т. е. съ брата ми, защото той Искалъ да му до-

: за Нѣкой си Неправилностй които послѣдвалу отъ Стра-
ѫ на В. Л. а той Обърналъ друго яче работата, || всичко
Той Иска Само Неговійтъ Гласъ да сѫ чува и Неговите
ія криви прави да сѫ удобряватъ. || това Мисля чи не е
както той го Иска — зато не трѣбва никакъ да му да-
те Поводъ за такива Своеволія, || защото тѣзи Нѣгови
волія, ще прінесѫтъ голѣми растройства на Много мѣ-
които после неще бѫде Никой въ Състояніе да ги по-
и. Зато какъ то азъ тука тѫй и Вый пишете му, и на-
ете му забелѣжваніе, да сѫ остави отъ тыя безрѣдици
ѣто е още рано. Братъ ми А. Хр. Поповъ за напрѣдъ
да приніймава ни Най Малко Участіе въ Нар. работи.
е Само да сѫ угасятъ тыя неспоразумѣніѫ — Като при-
ате писмата му, проводете Отговоръ тъ му до мене От-
нъ, чи и азъ ще Му пишѫ.

И въ Ловечъ Единъ отъ Най-добрите работници Д. Пѫш-
все за тия Негови Своеволия, отказалъ сѫ е вече отъ ра-
та, а пакъ то тѫй не сѫ вършатъ Такива работи, || Ний
то да гледаме да привличаме Повече дѣйци, а то Напро-
Споредъ Своеволіята си отпѫждаме и най добрите —

Въ поздравъ Д. Хр. Поповъ

3. oct. 1872 (печятъ)

Н. Б. II. А. п. 102, № 43.

№ 480.

нистерътъ на Вѫтрешнитѣ дѣла въ Цариградъ до Великия везиръ.

Дунавския валия донесълъ за бунтовнитѣ агитации между българ-
въ неговия вилаетъ. Съучастницитѣ брояли около 400—500 души.
ло на движението стояли кметоветѣ, чорбаджиитѣ и даскалитѣ на
нийската касаба и селата Къкрина и Г.-Изворъ. Непосрѣдственитѣ
и на рев. комитетъ трябва да се изловатъ и накажатъ, за да се
и областьта. Предлага да се изпрати специална комисия въ София
оенни и граждански лица за всестранна анкета и подвеждане подъ
ор ость съ съставъ: председатель Али Саибъ паша и членове:
но ефенди отъ Върховния сѫдебенъ съветъ и Шакиръ бей ефенди
ъ помощникъ валия въ Багдатъ. Назначената досега специална ко-
отъ мѣстни дейци: мюсюлмани и християни въ София не е могла
уши довѣрие на тамошното население, защото била и обвинитель
дия. Опредѣля се възнаграждението имъ. На началника на втория
усъ е дадена заповѣдь. Биле дадени инструкции да бѫде готовъ
всѣко поискване на военна помощь.

Ваше Превъзходителство,

Донесено е било напоследъкъ до знанието на Негово
ичество Султана рапорта на дунавския валия, съ който
ни съобщава по какъвъ начинъ нѣкои отъ превърженици

цитѣ на Букурешкия бунтовнически комитетъ сѫ попаднали въ рѫцетѣ на властьта и какъ останалитѣ сѫ се пръснали на малки части. Водителитѣ на този възстаналъ противъ отоманската държава комитетъ сѫ коджабашиитѣ, чорбаджиитѣ и даскалитѣ отъ орханийската касаба и селата Къкрина (Къкрекъ) и Изворъ, а тѣхнитѣ съучастници възлизатъ на 400—500 души. Това явствува отъ последното писмо на въпросния валия, съ което той се отнесе до насъ за упѫтвания и наставления. Министерскиятъ съветъ се събра на заседание, по този случай, Въ Високата порта (Бабъ-Али), въ петъкъ вечерьта на текущия месецъ, за да обсѫди и размѣни мисли по въпроса. Отъ сведенията, съ които разполагаме, известно ни е, че непосрѣдственитѣ органи на революционния комитетъ отъ Дунавската область сѫ повече отъ 20-тина души и вършатъ една превратна агитация, на която трѣбва да се тури край, като се арестуватъ и унищожатъ (изкоренятъ) главнитѣ имъ агитатори. Отъ известно време насамъ едни неблагонадежди хора, избрали България за арена на революционни опити и, чрезъ пари и други срѣдства, залъгватъ и разтревожватъ населинието. Отъ опитъ е известно, че колкото по-ненаказани оставатъ подобни хора, толкова по-дръзки тѣ ставатъ въ своитѣ предателски деяния. Следователно, за да покаже своята мощь и своето решение да не търпи подобни нѣща, държавата трѣбва да накажи тѣзи, които сѫ въ нейнитѣ рѫце, чрезъ една специяла комисия, която да се избере и изпрати немедлено въ София съставена отъ военни и граждански лица, съ задача да произведе всестранна анкета и подведе подъ отговорность провинилитѣ се. Образуваната за тази цель въ София специяла комисия не може да внуши довѣрие на мѣстното население, защото тя става и обвинитель и сѫдия. Избраната отъ тукъ комисия да се председателствува отъ Али Саибъ паша, а за членове: Иванчо ефенди — членъ отъ Върховния сѫдебенъ съветъ и Шакиръ Бей ефенди — бившъ помощникъ валия въ Багдатъ.

На тия сѫщитѣ се предоставя правото да избиратъ измежду мѣстното мохамеданско и християнско население, ако се укаже нужда, и допълнителни членове за тази комисия. На горепоменатитѣ трима сановници, известни по своя безукоризненъ и правдивъ характеръ да се дадатъ наравно по

,000 гроша пѫтни пари. На Негово Превъзходителство Али аибъ паша, като председатель да се плаща и по 5,000 гроа месечна заплата, понеже е на действуваща служба, а на Шакиръ-бей ще се дава временно по 10,000 гроша месечно, ато чиновникъ безъ редовна служба. Очевидно, въпросната ецияльна комисия, при изпълнение на своята задача, не ще ма нужда отъ войскова помощь; безсъмненъ е фактътъ, че енната сила при подобни обстоятелства оказва голѣмъ ректъ. За това, дадени сѫ нуждитѣ инструкции на началника на втория корпусъ, Абди паша, да бѫде готовъ при ѣко поискване на помощь. Настоящето ни тескере, съдържаще тѣзи наши мнения и мѣрки, ще бѫде изпълнено щомъ олучи одобрението на Негово Величество Султана.

29 Нисанъ 1289 г. Егира
29 априлъ 1873 година.[1])

№ 481.

Котленци до Сливенци.

Изгубили се пратенитѣ имъ квитанции. Подробности какъ сѫ изѣни отъ мишкитѣ. Членътъ на организацията, който се поболѣлъ. Липватъ имъ други членове.

2 6 Бр. чл. на Ч. Б. Р. К.

Въ Стамб. Мехмедъ Ефенди

На честното ви придружено съ три устави едвамъ днесъ ешимъ да вы отговоримъ. Причината на това е че единъ съ насъ отсѫдствова почти два мѣсеци врѣме. — Този ни

[1]) Запазихме датата, съ която управляющиятъ Ориенталския отдѣлъ ри Нар. библиотека ни предаде този документъ. Тази дата не може а бѫде вѣрна. Презъ ноември 1872 назначената отъ Цариградъ чрезчайна комисия, за да сѫди виновнитѣ по Арабаконашкия обиръ е вече ѫпила на българска земя. Да се мисли, че тя е получила назначението си едвамъ въ априлъ 1873 е недопустимо. Ние провѣрихме сѫщо ревода на датата отъ турско на европейско лѣточисление чрезъ добъръ ециалистъ и преводътъ е вѣренъ. Остава да приемемъ, че преписвача, ь който библиотечния нашъ чиновникъ си е служилъ въ Цариградъ, направилъ грѣшка при копирането. Преводътъ на цѣлия документъ, йто помѣстяме, е направенъ отъ сѫщия нашъ чиновниъ. Но той, като не билъ свѣрилъ, или не е забелязалъ още въ Цариградъ противоречието ь преписа спрямо оригиналния текстъ, тъй и тукъ въ София, когато вече ревождаше самъ документа, не се е сѣтилъ, или не е знаялъ да се замипи, за да ни даде нѣкое по-възможно обяснение върху грубата грѣшка - още повече, че ний му обърнахме вниманието върху изникващето ротиворечие. Ние поставихме, прочее, документа по хронологически ѣдъ на мѣстото, което му се пада по съдържание. Бележимъ това, за а освободимъ читателя отъ всѣко недоумение. Чиновникътъ не е догатъчно само да знае чуждия езикъ, но още да има самъ наученъ инересъ и да е предварително подготвенъ по съдържанието и значението на ония документи, които събира.

братъ е още былъ пропаднжлъ въ тѣжка болѣсть гдѣто съ помощьта на лекарьтъ и на Бога едвамъ е можалъ да живѣе и да си дойде; той е днесь тукъ нъ още не може да дойде на себе си.

При отсждствіето на този братъ ные почти нищо не сме направили; нъ ето че ны ся прилучи една жалостна случка! Братътъ що отсждствова по своя си работа, който попричина на болѣстьта си ся забави толкосъ, безъ да ся ненадява направилъ една погрѣшка, която и ний не одобряваме, нъ нѣма що да сторимъ, когато той съ сълзы на очитѣ си и съ страшно заклѣваніе въ честныя крьстъ и св. Евангеліе испов‖ѣда си погрѣшката, за която и ный го простихме, нъ съ много напомнянія за другы пжть да внимава добрѣ.

Погрѣшката на този братъ е тжзи: като го знаяхме че той е най-вѣренъ въ изпълненіето на длъжноститѣ си предали му бѣхме сичкитѣ белети да стоятъ у него ведно съ другитѣ писма, || той обаче лѣтосъ при тръгваніето си като му дострашало да гы дьржи на свободно мѣсто, рѣкалъ да гы скрые на безопасно мѣсто, като гы и обивилъ въ другы книгы, || нъ за голѣма жалость сега като си дойде и гы потърсилъ на сжщото мѣсто нъ не гы намѣрилъ вече, || и спорѣдъ разказваніето му вижда ся че мышкытѣ ся гы завлѣкли и раскжсали тъй, щото днесь ные нѣмаме нито единъ билетъ. Отъ тѣхъ билети бѣхме распорѣдили само 4 на които Вы бѣхме внесли стойностьта 10 л., а за жалость нито расписката срѣщу тяхъ съществува нито на на 4-тѣ билети кочанътъ имъ има, сичко е уничтожено отъ проклѣтитѣ му мишкы!!

Братътъ отъ жалость и скърбь че ся е показалъ въ тжзи случка като недостоенъ и неспособенъ, колкото бѣше болѣнъ още повече ся поврѣди отъ мысляніе и скърбь; || ный обаче го утѣшихме че станалото ся невраща, нъ занапрѣдъ строго да глѣда, и добрѣ да пази всичко що му ся повѣри.

Прочее милы братія, ные всичкы ся сматряме като виновати бързаме да Вы извѣстимъ часъ на прѣдъ и да Вы по молимъ и по просимъ прощеніе, || да ны простите, понеже ные още като новы въ тѣзи работы, та не е възможно до дѣ не прѣгрѣшимъ нѣщо.

Прочее молимъ Вы братія, ако е възможно вмѣсто онѣзъ билѣти да ни проводитѣ други такива, защото отъ сега на татъкъ ще хванжтъ да ни трѣбватъ.

Милы братія, наистина че много е трудно и мжчно раіето по тжзи идея, нъ нѣма що, трѣба да ся работи полѣка щото да о кивлява и напрѣдва дѣлото. Наистина ие още не сме намѣрили онѣзи лица които ни сж нуждны стоятелство, нъ тѣ чакъ тогава може да ся изберѫтъ о ся умножятъ другытѣ члѣнове.

Наистина че до сега, ако бѣше ся извьршело очистяніето нѣзи черни души, за които Вы явихме, много щеше да омогне въ дѣлото, нъ да но поне сега да ся извьршаше по за скоро.

Ахъ! Милы братія, ные ся пакъ повращаме на жалост случка. — Вые може да кажите че да не бы да сме о злоупотрѣбили и да Вы ласкаемъ! Не братія не; || недѣйте прекарва презъ умътъ си никога. Ные сме увѣ, въ сичко на този ны братъ и го даже съжеляваме като тѣдаме толкосъ огорченъ самъ на себе си за погрѣшката, о това му побърка повече здравіето, || а и ные Вы ся заваме въ имято Божіе, че сме готови всичко да жертвуваме илото си отечество и самыйси животъ, а камоли да поимъ за злоупотрѣбленія! Недай Боже!

Както и да е станалото ся невраща, || ные ся обѣща че занапрѣдъ ще глѣдаме строго да изпълняваме длъжноститѣ си спорѣдъ уставътъ. А колкото за сега пакъ приме на молба и Вы молимъ да ни простите, и часъ нацъ да ни ся отговорите за да ся успокой и братътъ за да е по скоро да оздравѣе и да ни помагж въ дѣлото, защо сами; нь да (но б. р.) съ Божіята волиж да ся умножимъ го. Дай Боже!

Поздравляваме Вы отъ най-искренно сьрдце и сме Ваѣ братія отъ Ч. Б. Р. К.

Въ Едренели Бохуръ Несимъ.

18 8|врій 872

Н. Б. II А. п. 68, № 9163.

№ 482.

Христо Ивановъ Книговезеца до Н. Т. Обретеновъ.

Бърза да имъ извести, че нѣкои комитетски хора паднали въ ски ржце, оказали се слаби и издали се единъ другъ. Предупреива да унищожатъ кореспонденцията и всичко друго. Да не пращатъ ма повече.

Търново 30 октомврія 1872

Г. (скѫсано)

въ Руссе.

Този часъ пріехъ извѣстіе че отъ братіятѫ паднали нѣкои и други въ непріятелски раце || земете нужнитѣ мерки за сякои случаи || писма и други рабути пригледаитѣ и скѫсаитѣ. защото излезли нѣкои и други слаби въ прикаскитѣ си, || сношеніятѫ прикѫсне(те б. р.) за привременно, до като ся извѣстиме за сичко || съ 1 рѣчъ нищо недеитѣ праща до като не ви извѣстимъ, || ако сте пратели нещо то прибързайтѣ да ми явитѣ || но дано не сте пратили.

Безъ повѣче за сега ви поздравямъ

Вашіятъ Христема

. . . (скѫсано) Ст. . .[1])

Много мина отъ хората ни сѫ оловили и самъ Димитръ падналъ въ рѫцете имъ сѫщитѣ.

Н. Б. II. В. п. 1, № 38.
Арх. Обретеновъ.

483.

Хр. Ив. Книговезеца до Н. Т. Обретеновъ.

Сѫщото по-предно писмо подъ редакцията на З. Стояновъ, съ характернитѣ прибавки и тълкования на автора.

Господине Петръ Златевъ[2])

въ Руссе.

Тоя часъ приехъ извѣстие, че отъ братията паднали нѣкои и други въ неприятелски рѫцѣ. Земете нуждните мѣрки за сѣки случай; писма и други работи преглѣдайте и кѫсайте, защото излѣзли нѣколко момчета слаби въ прикаскитѣ си (истиндаците). Прекѫсайте сношенията приврѣменно, до като извѣстиме за сичко, съ една рѣчь, нищо недѣйте праща дордѣто не ви разяснимъ работата. Ако сте пратили нѣщо на скоро, то побързайте да ни явите, но дано не сте. Много отъ момчетата сѫ хванати и спорѣдъ слухове, и самъ Общиятъ е падналь въ рѫцѣ.

Тѫрново 30 Октомврий 1872 год.

Безъ повече за сега ви поздравлявамъ

Ст. Карагйозовъ

Биографиятана В. Левски отъ З. Стояновъ стр. 86, 1884 г.

[1]) Навѣрно — новиятъ псевдонимъ Христемага, допълненъ съ стария — Ст. Карагйозовъ, който е билъ изличенъ, или скѫсанъ.

[2]) Н. Т. Обретеновъ—Русе.

№ 484

Любенъ Каравеловъ до Г. Живковъ.

Арести и издайства въ България. Ако не минатъ дейци отъ Влашка дигнатъ народа, всичко ще влѣзе въ рѫцетѣ на врага. Загубва извсегда довѣрието на народа, Европа се разочарована, нашето дѣло рославя пакъ като нѣщо просто. Въ 1867 и 1868 сме се прославили. народа. Сега има подготвенъ народъ. Да събере колкото може кина и да мине насреща. Сѫщото писалъ на Левски.

Брате Георги!

въ Гюргево.

Всичко, което осигуряваше еднѫ пѫлна бѫдѫща рево-ция, са е оловило: писма, устави, окрѫжнити и пр. всичко ъ турски рѫце.

Едно нѣщо само ни остая: то сѫ нѣколко хиляди юна-които имаме въ Бѫлгария. Но като сѫ хванѫти нѣколцина тѣхъ, то сѫ зеле да откриватъ и прѣдаватъ на турците своите гаре. Съ тоя начинъ неприятелятъ ще извѫрже сичките це ги кара кѫдѣто иска като овце.

Ако наши отъ тука не минатъ и не дигнатъ народатъ, ито е отчасти готовъ, но безъ заповѣдь не смѣе нищо да прави, то нашите неприятели ще мѫчатъ, ще сѫдатъ и на-зуватъ свѣтатъ не като политически престѫпници. а като ости хайдуци.

Това е едно нещастіе, но има и други още двѣ: вто-то е че ние на всегда за губваме довѣрието на народатъ, го веке неможемъ на никакавъ начинъ да вкараме въ ре-люция; третото е, че Европа неще да земе никакво участие разглежданието на сѫдатъ на толкова си нещастни ра-отници и ще мисли че ние сме далѣче отъ да бѫдеме спо-обни за граждански права, и тогава ето ти Бѫлгарската ра-ота искарана пакъ проста, а Бѫлгарете мѫчени до неиз-естенъ степенъ.

За да не бѫде сичко това така, то трѣбва да се подигне ародатъ и да покаже колко годѣ негодование камъ прѣзри-елниятъ си тиранинъ.

Въ 1867 и 68 Българското орѫжие са прослави чрѣзъ алцина юнаци и безъ народното сѫчювствие. Но сега, когато очти въ цѣла Бѫлгария сѫществуватъ комитети; работата це е много по силна, по-велика.

За това, брате, вие безъ да губите ни минута, сѫби-айте колкото можете повече дружина и минувайте отсрѣща

да дигнете народатъ срѣщу сегашните прислѣдувания и да избавите страждущите.

Сѫщото писахме и за Лѫвски.[1]) Той не е паднѫлъ въ непріятелски рѫце. Здравѣйте!

Вашъ
Кара Мустафа.

1872
Ноемврія 2

П. П. Приключеното часъ по-напрѣдъ испроводете спорѣдъ надписатъ.

Н. Б. II. А. п. 60, № 7490.
Арх. т. I, № 6, стр. 6.

№ 485.

Сливенци до Любенъ Каравеловъ.

Отговарятъ на писмото му отъ 1 ноември до Левски, препратено имъ отъ Старозагорци. Отказватъ. Мотивитѣ сѫщи, както и онія въ отказа на Ст.-загорци, продиктувани отъ Левски и изпратени имъ почти текстуално съ заповѣдь отъ сѫщия.

1872. 24. 9|врій
№ 22 Ч. Б. Р. К.
Братія!
въ Кара-Мустафа Бучукооглу.

Получихме едно писмо отъ нашити братія въ Едирнели Афузаи,[1]) заедно съ копіята на онова писмо което проводихте до Асланъ Д-оглу. Въ това ваше писмо извиквате всичкы-ты юнацы които се намиратъ тука да дигнатъ прѣпорецъ-тъ и съ този начинъ да избухне революція-та за освобожденіе-то на милото ны отечество, нъ ные ще попитаме васъ: знаете ли въ кое положеніе ся намира нашѫ-та свята работа, что-то тъй нечякано провождате извѣстіе за възстаніе-то? Ако незнаете то трѣбва да вы опишемъ положеніе-то си и тогыва вѣрно да си правите смѣткы-ты си: Ные нѣмаме, може да сѫ каже нито една нова пушка, а всичкы-ты ны които сѫ намиратъ тука сѫ стари полвина френскы (съ капсулъ) и полвина съ кремацы, които сѫ най лоши и най незгодны за въ тая работа, второ пары нѣмаме и трето свѣстны началницы ни липсуватъ. Ако ны проводите пьрвы-ты и третите то ще можемъ да извадимъ до 500—1000 души подъ оржжіе; сѣтнѣ казвате че сѫ надѣвате за помощь отъ Сърбія и Черна гора да ви кажемъ, че ныя не трѣбва отъ никого да сѫ надѣваме

[1]) Вж. отд. IV. писмо отъ 1 ноември, № 348, стр. 384.

амо на дѣсница-та си, тя ще ны избави. Додѣ-то не ви-ъ, че Сърбія и Черна гора сѫ залови съ Непріятелъ-тъ, тогива нито (стѫпка) не правиме, тъй неприготвени както сега. Нека сѫ заловатъ напредъ тѣ; а сѣтне като гы ви-ъ че ся сбиха веднаждь дваждь, ще сѫ дигнемъ и ные, аръ съ сопы, съ косы и съ брадвы.

Братыя ные не знаемъ, кое ва е накарало толкозъ бързо ны извѣстявате и да искате да станемъ на кракы, нъ ако а нѣкоя положителна причина и толкозь силна что-то да же да оничтожи сила-та на уставъ-тъ, то ные сме готовы подадемъ рѫка и да сѫ біемъ до гдѣ-то имаме въ телото и една-капка крьвь и най малко сила. Бѫдете увѣрены и Българина знае да умыра на бойно-то поле за отечество-то си, нъ не е право на празно да сѫ лѣй крѫвь-тѫ ни.

Най малко най малко, иска още една цѣла година, за сѫ готвиме, да събирате пушки пары и началницы, безъ ры, пушки и началницы нищо нѣма да стане.

Щомъ получихме горнето ные членове-ты сѫ сбрахме и ѣдъ едно дълго и серіозно разискваніе рѣшихме да вы нашемъ слѣдующето.

Това е нашето положеніе и мнѣніе, другы-те мѣста не аеме, ако тѣ сѫ готовы да тръгнатъ, то на драго сърдце е гы сподырimъ и ще имъ дадемъ братска рѫка въ тая ята работа.

Н. Б. II. А. п. 68, № 9128.

№ 486.

Хр. Ив. Книговезеца до Н. Т. Обретеновъ.

За приети и разпратени книги. По-точни сведения за приключението още нѣматъ. Намѣрили Левски въ Ст.-Загора. Тѣзи дни ще притигне въ Търново. Да пишатъ на Каравеловъ за печатитѣ. Прилага писма до него отъ Левски и отъ Ст.-загорци, донесени до тукъ отъ отецъ Матей.

Търново 25 9/врія 1872

. . . . . (Обръщението заличено) Въ Руссе.

Писмото ви отъ 20 того на време пріехъ заедно съ качето.

Отъ геометрійтѣ 25-тѣ сме продали и за които ви внесѫхме стоиностѫ. Отъ последнитѣ 30—20 тѣ пратихме въ Загоре а 10-тѣхъ въ Ловичъ но не сме имъ събрали іоще паритѣ. Нѣмами точни свиденіятѫ іоще за приключеніето. Тези

дни ще доди главніятъ книжаръ когото намерихме въ Захра и като сж споразумеимъ ще ви пишимъ наподробно за сичко.

Пишете на Г. Петковъ въ Букурешъ за печатитѣ дето му поржчихме нека ги направи и ни ги прати ето ви приключвемъ писмо до него.[1])

Н. Б. II. В. п. 1, №37.
Арх. Обретеновъ.

№ 487.

Панайотъ Хитовъ до Българския Ц. Р. комитетъ.

Въ Сърбия забѣгналъ игумена на Драгалевския манастиръ от. Генадия, бившъ другарь на Левски въ бѣгството му въ 1862 презъ Нишъ за Бѣлградъ. Той дошълъ при Панайота и му разказалъ за Орханийската случка. Подробности по хващането на Д. Общи за издайствата си подученъ отъ Гръцкия консулъ въ Пловдивъ, дето ходилъ лѣтоска. Описва портрета на Генадия. Праща го на Ц. Р. к. и имъ го рекомандува.

Господа членове б. р. ц. т. к. отъ софия доди единъ калогер които е бил Ягомен на драгалескиятъ манастир || тое манастир е близо до софия єдин сохат || тос калогер имито мое генадия || тои казва чее бил член на Софишкиятъ комитетъ и като са уловил димитаръ општи утетевенъ и го докарали у софия и исказал на колко хора от софия и отъ селата || и пратили отъ софия жандари да оловат и ягомена генадия от монастира || а генадия доспѣл та са метналъ на конет си и побегнал || и дошел у Сорбия || и доде при мене ими расказа за работата како са е слочило || и колкото е можил да узнае от издаванието на работата казвами чи димитар е уловен утетевен и го е крила енна жена довица || иреченея димитар когото са дошле да головат той са приоблекал сас женски дрехи и натоварел на един кон нешто парталак и ено дете сас него || божи чие жена и шеиди по тарлити как то имат обичеи тете венкити та ходат та носат хлеп на охцярити || и тай го видели торцити и го фанали || сормах димитар || то савиди чее забравел чи носи леорвер за ножно време || или е дрога пирчина || ас сум нем катое ходил летос у Пловдиф та у променевал пашепортататси да ни е мо дал тос план грачкият консол || но било какомо драго || ас вижам ча нема практични хора || нема ни согласия измежду левски и дими ра || но горе реченият генадия ма пита дамо каже де е кометете и иска да доди у бокорет и да тарси комитет || но

[1]) Писмо отъ Ст. Карагьозовъ.

мо казвам чи яс не зная ништо || както е и праву чи не я || както несам познавал досега и речения генадия егомен о сасичко че нисам познавал до сега генадия сега вижам генадия на истена е бил помесен у работата || сега очекам вас от говур що да права сас генадия || сашто питам и за не ако намеравати вии за ножно да дода при вос вии ми шети

Физогономията нареченият генадия години 40 возраст еден снага омерена коса черна малко пробелела лици чорно очи черни лик валчес нос омерен коса гаста на сарци равъ || разговор сарчен || има глет храбаръ[1])

Н. Б. II. А. п. 61, № 8263.

[1]) Писмото е безъ дата. Трѣбва да го поставимъ въ втората полона на ноември 1872 г. Къмъ него се отнася следната бележка на найотъ Хитовъ съ дата 28 ноември с.г, която въ Народната библиока носи еднаква сигнатура:

„Година 1872: ноември 28 ас панаіот хитиовъ като седех у бел ад и се слошех що ще да са слочи по беднотони отечество ништо нечуваши ето из веназ че доди единъ калогер от София побегнал от инастиретъ то ест от манастирет драгалески тос манастир са намира юзо софия един сахат растояния пот планичата витоше калогере имото ре генадия този калогер катоми расказа чее бил у мешенъ ународ ни-ни работи то ст у кометета но комитета тамам са беши малко торил ирет ето чи ми каза егомен генадия чи са уловили около 50 человеци г тетивени и от орханието и от софишкити села ими изказа чи на това злавене е била пирчина хазната която е от нели очесницити на комета на тес очесници поглаваръ е бил Димитар општи като ми каза чие имитар општи ас познава-*) тогова димира варло добре заштото речения димитар општи 68 година доди из гирит тои беши очесникъ у гиритката бона и понапрет е бил у чесник из италия сас гари балди то ст а 1866 като доди речения димитар ис гирит има намери у бел град има амоли да им дам среству да идат у торско като хаидоти и да на сарават народа и яс пристанах и им дадох пошки и дроги потреби и отиоха но нешта да исповедам на сино що са е слочило сас техното хоцени това беши 69 лето като им дацох среству та утидоха и им покаах сас кого даидат да не пострадат ас им показах коста от влашко село които беши 1864 лето сас мене иим показах тодора от Чипровци ю коста не е мо испило зарака да иди сас тех а тодор у тиди и както беши познат тодор по беркоската област и ас мислех че ще направат работа но несогласието ни им дало дабадат дрожина както е богдал ами са скарали и са разделили и таи тодор сас своити момчета зел понешто и са варнал у сарбия а реченият димитар општи и христо от пазаржикъ касап велиоло и михаил от самоковъ са отделили от тодора и ходили по беркоската планина и пиротската и ги опколева една потера у пиротската планина горе на соватити баш пот три чуки дето савзема реката па отива у село доикинци избиват христа и михаила а димитар општи побегва и доде у белграт и ми каза чи мо избили дрогарити

и таи стана и замина за ибраил и тако по димитровден и яс у тидох у ибраила и са варнах та отидах на мошията содица при николаки балкански около колада еточи доди и димитар општи и седе до марта

*) Пренесалъ думата, безъ обаче да я довърши на новия редъ: познавахъ.

№ 488.

Данаилъ Хр. Поповъ до Ц. Р. комитетъ въ Букурещъ.

Пристигналъ тетевенецъ и разказалъ подробности по Софийското приключение... Д. Общи не предавалъ. Показалъ се сърбинъ съ гръцки и италиянски паспорти Само това казалъ: биле трима—Ангелъ Кънчевъ, Левски и той. Левски билъ напусналъ страната преди два месеца. У Анастасъ п. Хиновъ намѣрили 2—3 револвера — само това било злото. Слухътъ, че Д. Общи държали свободенъ въ конака, не билъ вѣренъ. Другитѣ, заедно съ нѣкои жени били изтезавани. Дошли четворица консули отъ Русе и положението се смекчило. Подробности какъ станало разкриването на тайната по обира. Ареститѣ въ Тетевенъ и Орхание. Въ Ловечъ хванали двамата (за които въ Букурещъ знаели) и единъ попъ. Чувало се, че ще ловатъ и въ Враца. За комитетъ турцитѣ избѣгвали да говорятъ. Арестували хайдуци и обирачи. За добрия арменецъ Ованезъ Аладжаджиянъ, познатъ на комитета. Отказа на плѣвенскитѣ чорбаджии да се застѫпятъ за Ан. п. Хиновъ. Отказа сѫщо на чорбаджийтѣ отъ Русе, защото били виждали Ан. п. Х. често да ходи въ Влашко. Случката въ 1863—64 какъ единъ русенски чорбаджия Таке Х. п. Георгиевъ предалъ нѣколко души чрезъ владиката за пренесенъ брой отъ вестникъ на Раковски За шпионина Симеонъ Кушинъ и Теодоръ Вацовъ (отъ рода Кучовци).

принас и пак заиска да го помагам даиди у балкана но ас нештех веч да модам ништо итаи той стана и отиди у ибраил и сабрал десетина момка които имали по 15 или 20 желтици и ще ги оди у балкана и така им казал чи ще ги заведе у сарбия и от там ще ги изведе у балкана и таи завелги до белград и им зел парицити да им копова ножнити потреби и фанал да са крии от тех и таи тии като фанали да го тарсат тои побегнал у смедереву и от там заминал за у атина и есента пак сидоди итоди праву при мене ими са оплака чидро гаритимо които щел да оди опланината гоизлагали инирачили да идат и тои от затова побегнал оттех и отишелъ у смедереву и продал от пошкити които бил копел сас технити пари и отишел у грачко и санамерел сас леонида които гобеха оловили чини миса 66 година о един монастир и го беха закарали у цариград тос манастир у които беши уловен лиониди е около серес миса строва и таи мои димитар ми расказа чи сае виждал и сас короневу и сас иошти дроги капитани но аз не вярвах дащеда бади грачки спионен (гръци шпионинъ б. р.) но мислех гоче ходи да лажи да са храни и таи приседе принас и тас зима пролет та ас заминахъ за у сарбия а него оставих при николаки балкански да помага на мошията и даса храни но подир мене два месица ето чи ми пиши господин данаил попо (Данаилъ Хр. Поповъ, б. р.) из турна могорел чие дошел општи у могилица и иска даиди при декона но питат мене ас како щерека ас помислех и им отгоорих чи димитар е добар амае инат и сардит ное малко практичен у тес работи ако ще декона некаго прибере тое на комитета знанието както ще декона но сетне добих отговор чи е отишел придекона".

Подъ № 8263 имаме въ Н. библиотека три листове. Тука е преписанъ първия листъ, изписанъ и на дветѣ страници, които бихме отбелязали подъ № 8263-а. На втория листъ следва копие отъ писмо до Ц. Р. комитетъ безъ дата, но отговаряще по време и по съдържание на тукъ даденитѣ бележки. Това копие дадохме и трѣбва да се смѣта № 8263-б. Третиятъ листъ съдържа копие отъ писмо съ интименъ характеръ — разбира се, всичко писано съ ржката на Панайота.

2·14 Декемврий 1872

Господа!

Вчера дойде човекъ отъ Тетевене, и ни расказва слѣдуіущето: за Димитра Общій гдѣто бѣхме чули чи отъ какъвто го хванале него, ушъ той былъ предавалъ, исказвалъ сичко, не е истынна. Тоя човекъ е былъ очевидецъ тамо, защото и неговыйтъ братъ е уловенъ. — Димитръ казалъ тамъ, чи той е сѫщій тъ когото търсятъ и чи пары-те той е зелъ за народна цѣль, показалъ сѫ чи е сърбинъ, посочилъ два пашапорти гръцки и италіянски, за съдружницы-те свои той казалъ, ный бѣхме трима души върху тая работа, единія съ уби въ Руссе, вторія сьмь азъ, а третія го нѣма тадева, т. е. за Левский, той казалъ се е отдалечилъ отъ тыя страны прѣди два мѣсеца, и незная го гдѣ е, || за брата ми като го питале познавалиго той казалъ чи никакъ не го познава, || тѫй сѫщо казалъ и братъ ми — || а всичкото зло което е сполѣтело братъ ми, е това, защото у него нашле 2 или 3 револвере новы — за които го попитале чій сѫ, а той казалъ, мои сѫ и ги имамъ за проданъ защото азъ сьмь търговецъ човекъ. Питале го за билетите имъ, атой казалъ, чи ги има у тѣхъ си въ діугеня си, итѫй го оставиле на странѫ, сега защото е боленъ || той съ х. Иванова сынъ — малкія, държѫтъ ги въ спиталъ-тъ. Нѣколко отъ тѣхъ дьржатъ въ единъ ханъ подъ приглѣдъ и нѣколко сѫ въ затворъ. Гдѣто казвахме за Димитра ушъ чи былъ свободенъ въ конакътъ, не е истинна, || той былъ най строго вързанъ и повечето хора отъ тѣхъ, че две три жены много сѫ мѫчени, но отъ какъто ходили тамо 4-ца души консуле отъ Руссе, по отслабнали испитите имъ, и мѫките имъ || — а всичкото т. е. главныйтъ источникъ на започеваніе-то на работата е, отъ тука. Двама души отъ онія които сѫ биле въ обираніе-то на поща-та, една вечерь като сѣделе въ кѫщата си, хортувале за търсеніе-то, което ставало отъ странѫ на турцыте, за обираніе-то, тый казвале тѫй помежду си, нека тый да търсятъ колкото и да щѫтъ, неможятъ отъ насъ извади нищо, само да не бы да уловатъ еди кое си овчарче, което знаело работата, чи тогива може да излѣзе нѣщо. — Въ това врѣме отъ турцитѣ двама души прислушвале на врататя имъ, и кото чуле това, изведнѫжъ ис тропале да имъ отворѫтъ, || тый отвориле, и щомъ влѣзле, хванале да ги распытватъ за какво хортувале, тый

казале, чи си хортувале за свои си работи по мѣжду си, || тогава ги улавятъ, почватъ да ги мѫчатъ и биятъ звѣрски — а тый все не казвале нищо, до вторія день. Тогава на едного-то жена му като видѣла чи горели мѫжъ ѝ съ нагорещены жилѣза врѣдомъ по тѣлото, тѫй щото быле вече на смърть, тя тогава захванала да вика да го оставятъ да го немѫчѫтъ, защото той не е кривъ, ама онези които сѫ я накарале нея да имъ мѣси 36 хлѣбове. Мъжътъ ѝ като чулъ това извикалъ ѝ да мълчи, но тя непрестала, || и тѫй турцытѣ вече сѫ увѣриле, и като чуле чи онія които сѫ ги накарале да мѣсатъ хлѣбове быле отъ х. Ивановите синове отъ Тетевене, отиватъ и бастисватъ тамо. Въ кѫщи была само старата имъ майка, тя казала чи не знае нищо, нито познава Димитре за когото тый сѫ питале, защо-то оная жена казала чи хлѣбовете ги пріелъ нѣкой си Димитръ главатаръ тѣхенъ. Турцыте отиватъ послѣ ги излавятъ синовете х. Иванови, и х. Ивана, докарватъ ги у дома имъ за да разпытватъ за Димитра и проч. Мѫжете ако ида отказвале съ рѣшителность чи не познаватъ такъвъ человѣкъ, а една отъ женыте имъ, т. е. на по младія сынь х. Ивановъ като видѣла чи ги бият страшно, тя прилошела, хванала да вика защо не го кажѫтъ, защо казватъ чи не го познаватъ, || тогава мъжътъ ѝ полѣтель на нея да я съсѣче съ ножъ, а турцыте го въспрѣле и закрилиле нея || вързватъ ги и ги затварятъ, || сѫщо и старата имъ майка много сѫ я мѫчиле защото тя никакъ нищо не казала ако и да знаяла, || а на жената млада дали 20—30 лири зада се не бои и да имъ изказва всичко || отъ което като узнале чи и коньтъ Димитровъ е на тѣхныйтъ ханъ, и чи Димитра го е завела еди коя си жена за въ Гложене, тогава улавятъ и оная жена и я подкарватъ съ себе си къмто Гложене. Тя казала чи отистина имало съ нея единъ човекъ когото тя непознавала защото тя си отивала тамо по своя си работа, които като стигнале край Гложене, тя се отдѣлила отъ него, и незная той човекъ гдѣе е отишелъ. Нея жена твърде много я мѫчиле и быле но тя не казала нищо, || тогава отиватъ при Василъ Јонковъ, улавятъ да го питатъ за Димитра. Той като видѣлъ чи е злѣ работата, потеглилъ съ револверъ-тъ си на тѣхъ, но пустытъ револверъ не хваналъ, потеглилъ повторанъ на себе си, той пакъ нехваналъ, || тогава го улавятъ, вързватъ и го били страшно || отъ тамо тръгнале

Димитра, кого-то стигнале въ Черъково, || и той като виъ чи е навѣрно предадѣнъ, турцыте го обыколиле съ ики опречени у него, || той ако и даималъ у себе си реверъ, но не былъ на лѣснина защото той былъ облѣченъ селски дрѣхи и ишель за тука, || тогава той казалъ кого сите, тый казале Димитра, и той имъ отговорилъ чи е той ційтъ. Тогава свалятъ го долу за да го быятъ, той имъ алъ да не мѫ біете ако ищете да узнаете нѣщо, ако ли біете нищо неще Вы кажѫ. При всичко това не му было праздно, || и тѫй вързватъ го добре въ жилѣза и го закаръ въ Тетевени, || но той не исказалъ никого, освѣнъ чи ѝ е на тая работа, и чи тый сѫ трима души както по горе ахъ. После това почнале врѣдомъ да ловятъ хората, когато стисале у едного който былъ касіеринъ инашле вътре въ рите му и билети расписки, то той казалъ чи тая работа ѝ я е свѫршилъ съ Малъ-Миддіуру турчинъ нѣкой си изедкъ, и съ други още нѣколко души турци отъ Орханието, тогава улавятъ и тѣхъ, които сѫ смазани отъ бой и мѫки. о всичкѫтѫ истынна на почетакътъ на тая работа.

Въ Ловечъ какъ-то Ви бѣхъ казалъ уловыле само онія амата и едного попа който е былъ въ истыте дѣйствія, чуме ги почнале да търсятъ и въ Враца, но нікакъ не подъе на комитетски работи, това нигдѣ не сѫ чува — а ми чи ърсятъ хайдуците които обрали пощата. Презъ денеси бѣше къ познатыйтъ Вы ерменецъ г-нъ Ованезъ Аладжаджіянъ, еловѣкъ Добъръ, и съ патріотически чувства, който съчувтвува и на нашѫ-тѫ народность, || и ето какво ми каза: той одилъ казва прѣди нѣколко дена въ Плевенъ, и тамо сѫ аучилъ за братъ ми. Една вечерь свикалъ нѣколко души тъ по първенците Българе на разговоръ, и помежду другие, отваря речь за това, и предлага имъ да направятъ едно рошеніе до правителство-то, въ което да го увѣрѫтъ за рата ми чи е човекъ чистъ отъ тыя работи, || и тѫй той ще юсрѣдствува при мѣстното Плевненско Правителство, да одтвърди прошеніето имъ, и тѫй да проводатъ въ Софія или Руссе до Паша та, зада го пустнатъ, || тый изедници отказале ѫ натова прѣдложеніе, и рекли чи какво-то си е търсилъ, той го е и намѣрилъ. Тогава единъ отъ Ерменците, който сѫ былъ малко по кефлендисалъ, започналъ да ги псува и укоява като едни магарета, като ги наричалъ всякакъ вече, и

ги испъдилъ изъ кѫщата си. Навторытъ день, рѣченныйтъ ерменецъ който бѣше съ мене у Васъ, отива при каймакамина който е неговъ ближенъ пріятель, и отваря рѣчь и успѣва чи го увѣрява, чи той не е такъвъ човекъ, защо-то казалъ азъ познавамъ отъ близо твърде добре всичкѫтѫ имъ фамилія и го молилъ да пише той отъ странѫтѫ си една мазбатѫ до пашата, и да го увѣри за това, || и тѫй споредъ неговото доказателство, каймакаминъ-тъ сѫ увѣрилъ, и писалъ за това на пашата, а чи какъщеда стане още незнаеме. Той г-нъ Ованезъ отиде за Руссе, и пакъ ны сѫ обѣща, чи ще да глѣда съ всякой начинъ, и отъ тамо да посрѣдствува за това. Когато разказвалъ на каймакаміна въ Плевенъ за брата ми, казалъ му и това: трѣбва да знаете и това, чи тукашныте чорбаджіи, които сѫ най-паче въ мезличътъ тый всичките сѫ гонители на тая фамилія, (намъ), и тѫй азъ зная добре чи ако ги питате тѣхъ за него, тый ще Ви говоратъ противното, || това и станало тѫй, || на вторийтъ день, свикалъ мезличътъ, и при други-те, отворилъ хортѫ и за това, и тѫй нашите кучета, говориле много противно, той каймакамина имъ казалъ, ако го познавате чи е човекъ добъръ направете една мазбатѫ, дайте ми я да я подтвърдя, и да я проводиме за да се пустне човекъ-тъ, || а тый отговориле, че тый не искатъ да ся мѣшатъ въ такива работи, и чи не го познаватъ какъвъ човекъ е той, най много защото го быле виждале чи всякогашъ и често идвалъ тука въ Влашко затова незнаятъ какво е работилъ, и немогатъ да отговарятъ за него, || тогава каймакаминътъ сѫ увѣрилъ въ рѣчите на г-на Ованеза, и съобщилъ му всичкото щото тия кучета говориле. Господ. Ованезъ увѣрилъ пакъ каймакаминътъ, чи братово ми тукъ дохажданіе, не е было за друго, само защето половината нашѫ фамилія е тука, затова всякогашъ е дохождалъ при насъ, и е доносвалъ и заносвалъ по нѣкой си нѣща за проданъ за да си изважда разносите. Наконецъ турчинъ-тъ останалъ увѣренъ въ това, и казалъ чи и писалъ на пашата, || отъ друга страна и сѫщійтъ г-нъ Ованезъ знаите че ще може да издѣйствува нѣщо въ Руссе, защо-то тамо е познатъ съ всички-те първенци турци — чи дано станеше нѣщо да го извадятъ. Вище сега до колко сѫ кучета нашите кръстени турци, чужденците да ся стараять за нашето добро, а тый да гледатъ още да угнетяватъ. Тый магарета сѫ слѣдуіущите:

Константинъ х. Паковъ — най първо турски мекере, Пеко т. Георгіевъ отъ сѫщѫтѫ фамилія, турски бліудолизецъ, атъ му Таки х. п. Георгіевъ, който въ 1863—64 прѣдаде ного Плевнелія, който бѣше принесълъ единъ вестникъ о покойнаго Г. С. Раковски и тѫй на врьхъ Распети пѣтъкъ, ловиха 10-тина души, и ги закараха пешаци въ Ловечъ. Отъ ѫ въ Видинъ, отъ които единія умрѣ тамо въ затворъ-тъ, и остави 5—6 дрѣбни сирачета, вторъ единъ младежъ на име нстантинъ Юрдановъ изумѣ, аднесъ слава Богу добре е и намира въ Віена, комисіонеринъ — а други-те едва пустнаха диръ много мѫка. Това прѣдателство той направи чрезъ адиката Пали-Свѣта, || четвърти отъ тѣзи магарета е Симеъ Кушинъ едно диво магаре, което не знае нито името си запише, и кога то го иматъ турцыте въ конакътъ, зада имъ си огьнъ на чубуци-те а пъкъ той се мисли чи е ааза въ мезличътъ, || петія отъ тѣзи звѣрове е Теодоръ Вацовъ рлъ непріятель на Българите, а вьрлъ приятель турски, йто почти всякогашъ води Турците у дома си и гуря жеыте си да имъ слугуватъ, и да имъ поливатъ водѫ на рѫете, когато сѫ врѫщатъ отъ пиканіе-то си. — Тоя песъ е тъ такава фамилія, която сѫ нарича Кучовци по това, защо-то негови-те дѣди и бащи сѫ испояли свѣтѫ, въ времето и — тъй сѫщо и вуйка му Христо Кучоолу който е краставо екере, и кой-то продавт честь-тѫ на дьщери-те си на турцы-те, за едно аферинъ Христо Чорбаджи — и прочея. — Безъ повече като Ви поздравлявамъ остаямъ Вашь

2·14 (Декемврия) 1872 г. Драгомировъ

На по пьрвото ми писмо не ми отговорихте еще — незная защо.

Н. Б. П. А. п. 63, № 8627.
Арх. т. I, № 10, стр. 160.

№ 489.

Н. Т. Обретеновъ до Д. Горовъ.

Специалната сѫдебна комисия отъ Цариградъ минала последния петъкъ 1 декемврий презъ Русе и въ недѣля отпѫтувала съ парахода презъ Ломъ за София. Въ Русе запрѣнъ Догановъ. Комисията се занимала съ неговото дѣло и го пустнала. Търсили Г. Живковъ. Запрещание да се представи драмата Крумъ Страшни.

Баи Димитре.

Попреди бѣхъ ви явилъ за доганова чіе оловенъ отъ правителството и е затворенъ, || віи знайти веки, чи отъ цар-

градъ ся определи комісія зада отиди въ Софія и разглѣда нѣкакви си работи, || тоестъ споретъ писанієто на вестниците, тя, (комисіета). Миналіе петакъ пристигна отъ Цар-градъ въ градани и въ ниделе съ особенъ вапоръ замина за Ломъ отъ дето ще замини за определеното си мѣсто || въ тѫзи комісіе е и хаджи Иванчу, || тя като слези въ градани разглѣда дѣлата на доганова и като не го намери за виноватъ, (а само просто предаденъ) пуснаго, || следъ два дни отъ неговото запираніе, се тѫрси и георги живковъ, но понѣже той го нѣмаши тука и низнай ни какво са е случило съ клетія!.. за сига нѣма ми нищо, освенъ да ся озѫртами като истѫрвани заици и да глѣдами отдѣ щѣ доди ловецътъ.

Тяатрото Крумъ ся забрани отъ правителството, || макаръ и читалището дае дало жалба, но пакъ имъ ся казало чи нибива, || сига ниостава друго освенъ да ся пристави хаджи айватъ и карагіоза турска камедіе, || поповъ е знаи, нека віе кажи каква е моралнa. холанъ Карагіозъ бурда бакъ сенда буна бакъ нео ингилисъ чякѫ сѫ . . .

Научява ми сѫ нѣщо за чіобска, ако сте известни и добре светини но съ скарата дето печети рибата.

Ами братми поповъ какъ е? оздравили и какво прави, || какъ си бе братче скачешли скачешли, ніосъ ба кукуллу, || живеи брате и се пачи строго дани ся повредишъ пакъ, || нидеи ходе ніиде, освенъ гледаи въ гіоргево да ся заловишъ на някои работа, || за сига толкосъ || и като ся видимъ ще ся разговареми надълго, || поздрави сичките пріятели, и пріятелки, утре вечеръ пакъ ще сѫ наказвами съ винцувата майка, ако щети біоіоріонусъ оннѫджмъ му навѫнъ, туй тука ніе кѫрхама аннѫджнму || и тѫи целувамва синцави братски.

Баи Димитре азъ ся научвамъ чити било името христу, дето ще ся каже за рождество ще едемъ прасе, и тѫи збогомъ останетиси

1872. Декемврі 5. Вашъ Кѫврѫкъ

На Попова батіо му си доди завчера.[1])

Н. Б. II. А. п. 69, № 9429.

№ 490.

Данаилъ Хр. Поповъ до Ц. Р. комитетъ въ Букурещъ.

Сведения на Ованесъ Аладжиянъ за заминаване на специалната сѫдебна комисия презъ Русе. Съставътъ ѝ. Мисията на х. Иванчо Пеневичъ, на пашата, на единъ габровецъ и пр. Слухъ, че Комитета е отредилъ човѣкъ да убие х. Иванча. Турската власть много търсила Г. Левъ. На день 20—30 телеграми за Левски да се заловя. Правителството притежава портрета. Ованесъ видѣлъ у Д. Хр. Поповъ портрета на Левски въ униформа и казалъ, че прилича на лицето, което Турското правителство е търсило да го залови по портретъ. За нередовно пристигане ня. Свобода. Какъ Ованесъ спасилъ единъ пѫть Раковски въ Шуменъ. За шпиони изпратени въ Влашко, гърци и българи, да узнаятъ за Комитета. Безуспѣшно. Съмнение въ Русия. Д. Общи не обадилъ нищо за Революционния комитетъ въ Букурещъ. Въ Силистра заловени двама руски шпиони.

7 Декемврія 1872 г.

Господа!

Съ миналата поща Вы писахъ вѣрвамъ да сте по пріели — днесь тукъ дойде Г-нъ Ованезъ Аладжаджіянъ; Ерменецътъ, за когото Вы писахъ; чи той сѫ е турилъ да посрѣдствува за брата ми, и ето що ми казва: Презъ дене си като дошле отъ Цариградъ въ Руссе, тримата души които сѫ провождатъ отъ за Софія, за да разглѣдатъ какъ стои работа-та на вѣрно съ изловеныте, отъ тези трима души двамата сѫ Турци, единія Шакиръ бей, когото и азъ познавамъ, за твърде добръ човекъ, вторія единъ други Паша, и третія краставото куче х. Иванчо. Тый като стигнале въ Руссе, Г-нъ Ованезъ защото има добро познайнство съ Шакиръ бея, беззабавно отишелъ при него, и по край другите, разказалъ му за брата ми, като напълно го увѣрилъ чи е на виновенъ, и чи всичката му винѫ е тая, защо-то имало у него само два револвера, || по тоя начинъ, той му ся обѣщалъ навѣрно, чи като отидатъ тамо ще го освободи; || за х. Иванчо казва тъй || той за да сѫ покаже на Българи-тѣ даже и Турци-те тамошны, чи заслужва много при Правителство-то, хората тамошны които искале да отидатъ да го посѣтѫтъ, не ги пріемалъ, но съ призрѣніе казвалъ, чи нѣма врѣме сега, и тѫй ги врѫщалъ, || въ Пашинскія конакъ въ Мезличатъ самія Ваалія като разговаряле другите Ази по между си за него гдѣто былъ присѫтствувалъ и Г-нъ Ованезъ, чи като хортувале за х. Ефенди Пашата сѫ обърналъ и рѣкалъ, тоя човекъ ако да бѣше човекъ совестенъ, той нещеше да глѣда за една заплата която му дава въ Царь градъ, да прави толкова си кіутулуци [лошавины] на народность-тѫ си, такъвъ човекъ казалъ не трѣбва да се счита за нищо. — Освѣнъ това, единъ българинъ Габровецъ. добре ученъ, който е на жилѣзница-та, казалъ, прѣдъ повече души чи него х.

[1]) Писмото носи адресъ: Димитаръ Ивановъ мумджи. Въ Гюргево.

Ефендія-та, кото отиде сега на горе за Софія, безъ друго подиръ нѣкой день ще сѫ чуе че сѫ го убили. Той казалъ чи затова има нарочно отрѣденъ човекъ, но доколко е това вѣрно незная. Сега за сега съ тыя бъркотій не бы было добре да го убиватъ — ако е това тъй приготвено; || сѫщія ми каза още чи едного Даскала каза много го търсятъ на всѣкѫде, по е явно чи е за бае Пѣева, || тѫй сѫщо още повече търсятъ казва съвсѣмъ много, и едного другиго който е былъ казва другаръ на Димитра, т. е. В. Львскаго, || казва чи на день по 20—30 депеший идатъ въ Руссе, и отъ тамо пакъ повече біятъ за повънъ врѣдомъ, все за него, || иматъ му и портретътъ; случи сѫ чи виде у мене единъ неговъ портретъ който е съ униформа, въ голѣмъ форматъ и като го приглѣда добре, каза чи тогова когото търсятъ, комуто и портретътъ иматъ, прилача на тогова, т. е. прилича на сѫщія него. Тогава азъ му казахъ чи тоя е единъ мой пріятель влахъ офицеринъ и тѫй сѫ замаза работата. Той днесь замина за Плевенъ, и като отиде тамо ще накара каймакамина който е неговъ човекъ почти, зада пише пакъ на Софія за брата ми, ачи вѣрвамъ чи съ това негово посрѣдствуваніе отистина пріятелско и патриотическо, ще може да сѫ отърве братъ ми; — Подиръ нѣкой денъ пакъ ще да дойде той тука, и ще видиме що е станало — Писащѫ Вы пакъ.

Съ вѣстника незнаеме какъ отивати. Прѣди една 7-ца (седмица) недойде въ Срѣда какъто трѣбва да идва и сега пакъ тъй, незная защо не отдавате на това внимание — вѣстникътъ излиза въ Сѫбота и тука можеше да го приемаме въ Понедѣлникъ, а той едва идва въ Срѣда, а сега пакъ чакъ подиръ една 7-ца — това не е отъ малкѫ значителность — Пишете Василю да има въ прѣдвидъ това щото Ви явихъ това е отъ най вѣренъ изворъ — каза ми още чи прѣди 1—2 7-ци, а и сега може — врѣдомъ по всите тукашны градища сѫ проводиле много души гърци шпіоне, и българе нѣколко зада разглѣждатъ дано могѫтъ да узнаятъ дали отистина отъ тука сѫ испроводени изловенны те Комитетски хора. Въ Букурещъ имало нѣколко души гърци, добре облечени като търговци, едни играле роля картофорска, други друга, но отъ тѣхъ повечето сѫ върнале, и казале чи нищо такова не сѫществува въ Влашко || — за тука Турно, самiитъ Валія пыталъ Г-на Ованеза, защо-то той му казалъ чи бѣше

охождалъ тука, какъ стоятъ тука работи-те, имали нѣкоя акава миризма, а той го убѣдилъ тѫй, азь колкото за Турно, огѫ съ главатѫ си да Вы увѣрѫ чи съвсѣмъ нищо не сѫществува, защото казалъ, азь имамъ такъва пріятелъ блиенъ тамо, т. е. мене, който не бы ми скрилъ нищо, и който тистина чи е познатъ какъ чи е добъръ патріотинъ българинъ, но увѣрявамъ Вы чи не сѫществува нищо такова — - [охъ-охъ — незнаешъ побратиме Ованезе съ кого имашъ а правишъ, и незнаешъ въ коя кѫща спишъ — мыслехъ си зъ, когато той ми разказваше това]. Но както и да е, а азъ о познавамъ тогова човека оть много врѣме за твърде добръ і съ патріотически чувства човекъ — който ако и да е отъ ужда народность, но азъ сьмь увѣренъ чи той намъ на българите не ни мисли злото. — Той е избавилъ покрилъ въ сѫщата си единъ пѫть покойниятъ Раковски, това въ Шуменъ, гдѣто безь малко ще ли да го уловятъ — и после го врѣоблекълъ чи го проводилъ за въ Влашко, Той ми каза още чи Тур. Правителство защото вижда чи неможе да узнае до сега отъ гдѣ е тая работа, съставили си сѫ идеѫ чи безъ друго е отъ Руссія, защото Димитръ Общій никакъ не е казалъ отъ гдѣ сѫ натъкмени, само казалъ чи нашето наумѣваніе е отъ Бога, зада си отървеме нашето право отъ Турци-те — съ които неможеме вече да живѣемъ. — Въ Силистра казва уловени сѫ двама Руски шпіоне, съ некой си хартіи — затоза повече нищо.

Драгомировъ.

Н. Б. П. А. п. 63, № 8628.
Арх. т. I, № 11, стр. 165.

№ 491.

Г. Т. Икономовъ до Кирякъ Цанковъ.

Известие отъ пѫтници, че Стоянъ Пиндура отъ Орхание не билъ заловенъ, избѣгалъ въ Сърбия съ обранитѣ пари отъ пощата. Ханджия отъ околностьта на София, който застрелялъ жена си, за да не издава. За състава на сѫдебната комисия, която минала презъ Русе (единъ руски посланикъ въ нея!). За Догановъ и Г. Живковъ. Протестъ отъ графъ Игнатиевъ и отъ Екзарха. Комисията въ Никополъ и въ Плѣвенъ.

Гюргево 9 декемврій 1872

Бай Цанковъ! Въ Букурещъ

Научавами са тука отъ едни пѫтницы софійци и казватъ че стоянъ пандура който беше обралъ поща-тѫ не билъ хванатъ а избѣгналъ въ сѫрбія заедно съ другарите си и съ

земените отъ поща-тѫ пари, || научавамиса още че нѣкой ханджія отъ вънъ софія като го мѫчиле за да кажи нещо и женатѫ му като гледала че до толкова злѣ го мѫчатъ и почнала защо не кажишъ бре да та на мѫчатъ съ кои сѫ разговаряше онзи денъ: послѣ мажа като видѣлъ каква е работѫтѫ и казалъ на непріятелитѣ оставете ма да кажа какво е и тъй като го освободиле подърпа сѫ малко назатъ изважда отъ джеба си единъ малакъ револверъ померилъ жена си въ гѫрдитѣ която въ сѫщо-то време пада мъртва на земіятѫ и пакъ неможле да испитатъ нещо отъ него, ами защо уби жената си, обихъ я защо то можела направедно да накладе на оганя единъ цѣлъ народъ.

Комисіятѫ заминала презъ Русчукъ миналатѫ сѫбботѫ и пресидели единъ денъ, въ комисіятѫ хаджи Иванчу, нѣколко зелени, и единъ Руски посланикъ ||, хаджи Иванчо като билъ въ Руссе и като распиталъ за доганова че билъ просто предаденъ пуща го, подиръ него търсиле георги Живковъ нъ ниможали да го намератъ и до сега незная какво è случило съ него, комисіятѫ са посрешнала на никополскатѫ скеля отъ 100 души войскари || за тѫзи работѫ протестиралъ Егнатіевъ и Егзарха, || комисіятѫ заминала за Плевѣнъ още нѣмаме отговоръ какъ са постѫпиле.

бай цанковъ вѣрвамъ да стеса потрудиле заради пріеманіето на момчетата което беше съ меня дошло въ Букурещъ || ако несте говориле още, ще ви мола да сѫ потрудите да ми направите едно добро съ което крайно щема задължите, || очаквамъ отговора ви съ нетърпеніе и вѣрвамъ чеще ма зарадвате съ писмото си което очаквамъ, || за сега като та поздравлявамъ и оставамъ въ здравіе твой Кара Георги.

Слѣдъ пущаніето на доганова, запирале въ Руссе нѣколко момчета за сѫщатѫ работѫ и като не испитали нещо пуснали ги. сбогомъ сѫщи Г е о р. Т.

Икономовъ

Н. Б. II. А. п. 102, № 44.

№ 492.

Данаилъ Хр. Поповъ до Ц. Р. комитетъ въ Букурещъ.

За дописката отъ Русе въ ромънския вестникъ „Ромѫнулъ“ отъ 9 декемврий, заета отъ нѣмски вестникъ. (Въ Русе било станало революция, подпалена отъ хора, изпратени отъ Букурещъ). Да отговорятъ достойно на тия клевети. Пита за новини отъ Левски.

Г о с п о д а!

Това е третіо писмо какъ Вы пиша, || вѣрвамъ да сте пріели другите две които бѣха адресирани до Гос. Сп. К. — Настоящыто ми не е задруго, само да ви кажѫ да видите въ Влашкіе Вѣстникъ — Ромѫнулъ отъ 9 т. м. Каква дописка е завзѣлъ отъ вдинъ Нѣмски Вѣстнйкъ, която е проводена отъ Руссе, разбира са отъ некое краставо Палйкаре

Тѫ носи заглавіе „Бълг—черков—Въпросъ“ Той ще видите ви казва чи въ Руссе станало Революція отъ Млади Българе проводени нарочно отъ Градътъ Вы за това, у които сѫ и нашле Много Прокламацій къмъто Българ. Народъ за общо Политическо Въстаніе. На това не трѣбва да се замълчи мысля, но да му отговорите както му прилича, на такова магаре каквото е онова гдѣто е писало такива бълвоче въ оня Немски — Вѣстникь — Отговорете ми какви извѣстія имате отъ Василя —

Здравѣйти Д р а г о м и р о в ъ[1])

12|12 72

Н. Б. II. А. п. 103, № 45.

№ 493.

Али Саибъ паша отъ София до Великия везиръ въ Цариградъ.

Текстъ на изпратената отъ председателя на специалната сѫдебна комисия до Великия везиръ телеграма. Праща съ първа поща книжата по смъртната присѫда на Д. Общи. Доброволно призналь деянията си: пратенъ отъ Бѣлградския рев. комитетъ до Браилския и отъ този до Ловченския да събира пари за комитета и да въорѫжи хора противъ царството. Убилъ дякона, обралъ пощата. Моли за утвърждение на смъртната присѫда.

Изпращатъ Ви се, по първа поща, книжата по смъртната присѫда на Дяковалѫ Димитъръ, издадена днесъ на законно основание. Въпросното лице доброволно се е признало да е пратено отъ Бѣлградския бунтовнически комитетъ, който го е препорѫчалъ на Браилския, а този последния пъкъ го опредѣлилъ да бѫде въ услуга на Ловченския такъвъ — да обикаля българскитѣ села и да събира пари за комитета, сѫщо така и да въорѫжи комитетскитѣ членове противъ

[1]) Адресъ: З а Л. К. в ъ Bucurest.

турската държава. Въпросният Димитъръ умишлено убилъ съ пушка въ Орхание дякона — замѣстникъ на Ловченския владика, по заповѣдь на комитета отъ този градъ. На чело на голѣма тълпа, сѫщиятъ съ пушка въ ржка, разграбилъ конвоираната отъ трима войници държавна хазна на пѫть отъ Орхание за София.

По тия причини, моля да се издаде Височайшето Султанско Ираде за немедлено изпълнение на произнесената смъртна присѫда.

София
13 Теввалъ 1288 г. отъ Егира
14 декември 1872 г.

Изъ Цариградския архивъ по обира на Орханийската поща.

№ 494.

Министерскиятъ съветъ въ Цариградъ до Султана.

Министерскиятъ съветъ въ Цариградъ съ тескере до Султана моли утвърждението на издадената отъ Извънредната комисия въ София смъртна присѫда спрѣмо Димитъръ Общи. Изброяватъ се престѫпленията, които е извършилъ.

Ваше Превъзходителство[1])

Министерскиятъ съветъ се е занималъ съ телеграмата на председателя на Софийската извънредна комисия, Негово Превъзходителство Али Саибъ паша, относно арестувания Дековалж Димитъръ, членъ на Бѣлградския бунтовнически комитетъ, образуванъ съ задача да се внесе смутъ всредъ населението. Както явствува отъ съдържанието на вѫтрешната телеграма, Дяковалж Димитъръ самъ се призналъ за единъ отъ водителитѣ на размирницитѣ. Сѫщиятъ умишлено убилъ въ Орхание дякона — замѣстникъ на Ловченския владика и обралъ, съ орѫжие въ ржка, държавната хазна по пѫтя Орхание — София. Комисията го е осѫдила на смърть възъ основа на непринуденото му самопризнание. Дѣлото заедно съ обвинителния актъ и присѫдата сѫ препратени въ криминалното отдѣление на Министерството на правосѫдието, гдето както си е реда, ще бѫдатъ прегледани. Предвидъ обаче на обстоятелството, че въпросната организация е образувана съ цель да се вдигне революция въ Румелия (Румили) и, че тя е пристѫпила къмъ изпълнение на своитѣ замисли,

[1]) Министерскиятъ съветъ употрѣбява тука израза „Превъзходителство", а не „Величество", понеже писмото е отправено до първия секретарь на Султана.

дно спешно изпълнение на издаденото спрямо главнитѣ смутители наказание, не ще съмнение, ще послужи, въ сегашния моментъ и положение на нѣщата, за добъръ примѣръ на всички членове на горепоменатата революционна организация. Комисията моли телеграфически да се приведе въ изпълнение наказанието на Дяковалж Димитъръ, понеже самъ се е призналъ за авторъ на приписанитѣ му злодеяния. Каквото обаче, заповѣда въ случая Н. В. Султана ще бѫде изпълнено. По смъртнитѣ присѫди на другитѣ членове на комитета, които Софийската комисия ще издаде възъ основа на закона, ще се произнесемъ последователно, при получаването на нужнитѣ донесения

29 Теввалъ 1289 отъ Егира.
18 декември 1872 г. Р. Хр.

Изъ Цариградския архивъ.

№ 495.

Първиятъ секретаръ на Султана до Великото везирство.

Известие, че Султанътъ е подписалъ ираде, съ което се утвърждава смъртната присѫда на Д. Общи.

Честь ни е да Ви доложимъ смирено следното.

Вашето тескере, заедно съ приложената къмъ него телеграма, сѫ поднесени на Н. В. Султана, който благоволи да заповѣда да се издаде утвърдително Ираде по съдържанието на Вашия докладъ.

30 Теввалъ 1289 год. отъ Егира
19 декември 1872 год. Р. Хр.

Изъ Цариградския архивъ.

№ 496.

Али Саибъ паша до Великото везирство.

Телеграма. Иска се утвърждение смъртната присѫда на Левски. Изброяватъ се престѫпнитѣ му дѣла Мазбатата на Чрезвичайния сѫдъ въ София по издадената противъ Левски смъртна присѫда е била порано изпратена по пощата.

Понеже се е установило, че арестуваният напоследъкъ въ Ловечъ — водитель и инициаторъ на размирието Василъ Дяконъ Левски е подбуждалъ турскитѣ поданици да възставатъ съ орѫжие противъ държавата, че въ замисленитѣ смутове е билъ подстрекатель и ржководитель, че произнесенитѣ отъ него речи и публикувани книжа сѫ дали конкретни по-

следствия и че, когато въ Ловечъ навлизалъ насилствено по кѫщята, убилъ, за да не бѫде заловенъ, единъ слуга. За всичко туй той е осѫденъ, съгласно имперския законъ, на смъртъ. — Мазбазата, която съдържа издадената противъ него присѫда, Ви е изпратена по поща. Молимъ издаването на султанско ираде за привеждането ѝ въ изпълнение.

София
14 Кянун-и-сани 1288 г. отъ Егира
14 януарий 1873 г.

Изъ Цариградския архивъ.

№ 497.

Данаилъ Хр. Поповъ до Ц. Р. комитетъ въ Букурещъ.

Опровержение отъ плѣвненецъ, че ужъ презъ града прекарали Левски. Съобщение отъ Никополъ, че Д. Общи ще бѫде обесенъ въ София. Решено е 16 души да се закаратъ въ Цариградъ. Въ Сливенски балканъ заловени 30 · 40 души отъ х. Димитровата чета.

Господа!

Писмото Вы отъ т. м. пріехъ, и съдържанието му видѣхъ; При всичко чи презъ дене си Вы телеграфирахъ какъ чи ся научихме за В. Л. чи е уловенъ, но вчера доиде човѣкъ отъ Плевенъ който познава Львскаго твърде добре, и ны каза чи не е былъ той, || тоя човекъ ны каза чи нарочно отишелъ два пѫти за да види съ очите си и да сѫ увѣри да ли е той, но като го виделъ твърде, узналъ веча чи не е Той, а единъ съвсѣмъ непознатъ човекъ, облеченъ като въ Дервишки дрехи — който былъ много свързанъ въ жилѣза, и имало съ него до 15-го души заптіета, които го завождали за въ Софія. Днѣсъ пакъ дойде тука човекъ отъ Никополь, които ны казва чи Д. Общій ще го обѣсятъ въ — Софія други 16 душй рѣшиле да ги закаратъ въ Царьградъ, а отъ тамо на заточеніе, || а пакъ другите еще които имало изловены ще ги пустнатъ —Ачи незнаеме братъ ми по между койе — Друго еще казва чи въ Сливенскія Балканъ уловиле го 30—40 души — които казале чй тьй сѫ изъ балканете еще отъ врѣмето на х. Димитра || ты сѫ обрали тогавашната поща, по причина на неправдите които Тур-Правител. правы Ежедневно на Българите, и не ны дава правдыните, || тѣхъ ги закарале за въ Царьградъ — Това до колко е вѣрно незная, той казва чй и Вѣстникъ — „Дунавъ“ го пише това тѫй — За Сега като съмь безъ повече, Вы поздра и съмъ

18 януаръ 1873 т. м. Драгомировъ

Н. Б. II. А. п. 102, № 48.

№ 498.

Данаилъ Хр. Поповъ до Ц. Р. комитетъ въ Букурещъ.

Известие отъ единъ свищовецъ, че Левски е заловенъ по пѫть. илъ бинбашия и други още турци и падналъ раненъ. Сведения отъ ругъ свищовецъ: хванатъ въ Ловечъ.

Господа!

При всичко чи Вы писахъ все подъ днешна дата въ което ы казахъ чи извѣстіето по заулавянието на В. Л. не е вѣрно о що ны казва: Казва чи въ Ловченскатѫ казѫ уловенъ акона; подъ тоя видъ, || узнали турцыте чи такъва Единъ овекъ сѫ намиралъ тамо, излизатъ подира му, и като визли вече незнаеме въ село ли или на Пѫть, пустнали сѫ одира му, || той пустналъ чи убилъ първенецътъ имъ, т. е. динъ Бимбашія, || тѫй ны казва тое човекъ, || послѣ ударилъ це и други некой отъ Турцыте, || и като бѣгалъ, Единъ Бълринъ който былъ съ турцыте, хвърлилъ чи го ударилъ въ амото, || и тогава той падналъ чи тѫй го уловиле, || „Дай оже Лѫжа да е“. || Единъ вторы все Свищовлія казва все несъ чи не въ казѫтѫ, но кѫръ вътре въ Ловечъ сѫ го сѣтили, || и тѫй като отишле да го бастисатъ, той убилъ вама трима, и после го ранили него, и тѫй го уловиле || Но дано не бѫдеше тѫй и дано бѫде другъ нѣкой, а не той; || есъ дене ако това е истина, то трѣбва да имаме еще идруги звѣстия — Здравѣйте

Д. Драгомировъ[1])

18 януар 1873

Н. Б. II. Б. п. 102, № 49.

№ 499.

Данаилъ Хр. Поповъ до Ц. Р. комитетъ въ Букурещъ.

Сведения още отъ свищовски, русенски и търновски пѫтници за залавянето на Левски. На ханъ въ Ловечъ. Стоялъ по-дълъжко време. Глупости! Влѣзли нощемъ въ стаята му. Самозащита съ кама. Единъ ловченски попъ го предалъ. Получилъ пари отъ правителството. Юзбашия убитъ. Още двама и други ранени. Избѣгалъ въ едно село. Единъ българинъ го ранилъ задъ ухото. Замаянъ, уловили го. Поведенъ до Търново. Българитѣ готови да го отнематъ. Заведенъ въ Пловдивъ и София. Руският консулъ отъ Пловдивъ въ София сѫщо. Сигурно убеденъ че е хванатъ. Пита за Любенъ Каравеловъ, дошелъ ли си е. Какво се случило съ него.

[1]) Писмото е адресувано: Spiro Constantinov Hanu Simeon Bucurest.

Т. М. 25 Януар. 873

Господа!

Писмото ми ѿ 18 т. м. вѣрвамъ да сте пріели; днесь идж да Ви съобщж злощастни вѣсти, които тесъ дене добихме, чрѣзъ пѫтници тукъ дошли, отъ Свищовъ, Русе и Търново. Тій казватъ чи В. Львскій е уловенъ навѣрно и Ето какъ: Той былъ въ Ловечъ на Единъ ханъ, въ когото всичките нашенци теглеха, защото този ханъ е въ махлѫтж, и го държи Нашенецъ; — Тамо той вижда сж чи е пристоелъ повече врѣме, и това е голѣма глупость, споредъ Моето мнѣніе, защото, какъ може да ся стои въ Такъва единъ градъ, гдѣтое най-голѣмата опасность, но Сега вече всичко е излишно за критикуваніе; казватъ чи Единъ Тамошенъ Попъ узналъ, отишелъ чи го обадилъ на правителството, когото и наградиле съ пары — Но когато дошле да го уловѫтъ нощемъ, щомъ бутнали вратата и влѣзли, той хрипналъ дрьпналъ камѫтж си, и я забилъ въ ребрата на попьрвія юзбашія, тѫй и на вторія. и на третія, които останале на мѣстата си, още двама други ранени злѣ — Отъ тамъ побѣгва вънъ отъ градътъ, къмъ едно село, подира му рукнале да го гонятъ, и край Едно Село, Единъ Българинъ хвърга, и го ударя задъ ухото съ пушка, който и падва замаянъ, и тогава пристигватъ Турците, улавятъ и го вързватъ—; Казватъ едни чи го закарале въ Търново, гдѣто ако да быле го подържале тамо и на вторій день, Българите били готови да дадѫтъ огнь на конака — но това не станало защото го позеле за Филибе, а защо тамо незная. Отъ тамо го завели за Софія Казватъ ужъ чи и Рускія Консулъ ѿ Филибе отишелъ въ Софія затова, доколко сж вѣрни тия всите незнаеме, а чи той е уловенъ, то е вѣрно: — Ето тѣзи ни сж за Сега извѣстіята, които сж твърде злощастни за Насъ — Но какво да кажеме, Това може да е отрѣдено тѫй ѿ Провиденіето, а пакъ Ній Останалите нетрѣбва да ся обезкоражаваме, ами да си глѣдаме Своята длъжность, а чи що Богъ даде

Ви поздравлявамъ и сьмь

Вашенецъ

Драгомировъ

Бай Либенъ Дойде ли си? Какво стана съ него? Моля явете ми. —

Н. Б. II. В. п. 102, № 47.

№ 500.

Данаилъ Хр. Поповъ до Любенъ Каравеловъ.

Д. Общи обесенъ миналия вторникъ. Сѫщия день 60 души отъ атворницитѣ наши изпратени въ Цариградъ Видѣли Левски, като го арали презъ Плѣвенъ.(!) Заловенъ не въ Ловечъ, а въ едно село. Преаденъ Взелъ отрова. Наливали му млѣко въ устата. Повърналъ. Всички аши, каймаками и пр. го закарали отново презъ Плѣвенъ и Русе за Цариградъ. Иванчо Пенчовичъ тайно казалъ на затворницитѣ да не се ризнаватъ, но тѣ издали всичко отъ игла до конецъ. Голѣма простоия. Издали пощата отъ Букурещъ презъ Т.-Магурели и чрезъ брата му ъ Плѣвенъ и т. н. Анастасъ п. Хиновъ самъ издалъ всички. Изказвалъ и други лица. Братъ му издалъ брата си. (Глупци съ кучи глаи нека теглятъ веригитѣ вѣчно!) Високо мнение за Левски. Защо робуваме.

Турно Магурели отъ 26-ый Јеновaрій[1]).

Байно.[2])

Всичко е свършено! Никакви вечь надѣжды! Ето защо: Вчера на 25 т. м. си доиде сестра ми отъ Плѣвенъ, ето що ми разказва: Д. Общый обѣсенъ въ София, миналыя вторникъ. Нашитѣ всичкы до 60 души въ сѫщыйтъ день сж гы проводили въ Цариградъ, а че отъ тамо ще имъ сж рѣши кой защо и — за гдѣ е. В. Львскый, Славный ни Българинъ, е истина уловенъ, защото го видѣли вече съ очи-тѣ си, кога-то го прѣкарали прѣзъ Плѣвенъ, въ каруцж съ другы двама, той подигналъ перде-то, и характерисалъ нашитѣ, кои-то стоели на портж-тж. Той е уловенъ не въ Ловечь както Ви писахъ съ мыналж-тж пощж, нъ въ село . . . у което той прѣстоялъ повече врѣме, и пакъ, и пакъ ькой си проклетъ българинъ го прѣдалъ, той убылъ отъ турцы-тѣ, нъ пакъ българинъ го ударилъ съ куршумъ задъ ухото, тогава падналъ, изялъ утровж-тж, нъ прѣстигнали наливали му млѣко въ устатж и той гж избълвалъ, закарали го въ Софіж; отъ тамъ съ всичкитѣ паши, каймаками дошле пакъ въ Плѣвенъ, и заедно и комисари-тѣ закарали го въ Руссе а отъ тамъ за Ц(ари)градъ — Голѣмо злощастіе! Нъ ето пакъ друго, кое-то завършва всичко, Нашитѣ, като быле още въ Софіж, проводенитѣ комисари, а най-повѣче х. Иванчо проводилъ хаберъ на уловени-тѣ, тайнимъ образомъ, да не изказватъ нищо отъ щото знаѫтъ ако искатъ да ся освободѫтъ, нъ тѣ съ

[1]) 1873 год.

[2]) Л. Каравеловъ.

свои-тѣ прѣголѣми простотіи, непріели да дьржѫтъ и да не изказватъ нищо, нъ изказали всичко отъ иглѫ до конецъ, защо като видѣли наши-тѣ че тѣ изказватъ всичко нѣмали що да правѫтъ, освѣнъ да явѫтъ това въ Цариградъ; Помыслете си до каквѫ стьпень е была таѫ тѣхнѫ голѣмѫ простотѫ, щото гы заслѣпила зла-тѫ имъ честь, че непріели предложеніе-то и укоражаваніе-то Хаджи Иванчово за да мѫлчѫтъ, а мы отъ като изказали себѣ си въ всичко, казва ли още че отъ Букорещъ всичко е проваждано до менѣ, и азъ сьмь го проваждалъ брату си и тъй напрѣдъ —; Граждане-тѣ отъ Плѣвенъ направили харзуалъ съ доволно много подписы и го проводили въ Софіѫ, за да измольѫтъ брата ми нъ ко-гато го пріели тамо, казали че нее полѣзно тогава арзухалъ когато той самъ вече изказва явно всичко че е истинно. Сѫщо тъй казали когато дошле и въ Плѣвенъ, и каймакамина Плѣвненскы и другы ходили у дома за да приговарѫтъ нашите нъ пакъ тъй казали: Ніи не сме крыви, нъ крыви сѫ тѣ сами — защото незнаѫли да ся възползуватъ отъ срѣдството, което имъ се прѣдставило, за да могѫтъ да се избавятъ || освѣнъ това, амы още изказватъ и другы лица, както самъ той т. е. братъ ми казалъ че всичко е прѣзъ менѣ, проваждано, а че отсвѣнъ гдѣто не сѫ быле въ състояніе да се упазѫтъ сами себѣ си, но сѫ турили въ подозрѣніе и онѫ, които сѫ останали, и които спорѣдъ тѣхни-тѣ доказателства неще могѫтъ за напрѣдъ да работѫтъ, || защо на такыва глубцы, азъ не могѫ да съжелявамъ, амы ще кажѫ: Нека теглѫтъ вѣчно веригы-тѣ, когато сѫ быле хорѫ съ кучи глави, нъ отъ всичко най много съжелявамъ бѣдныйтъ В. Львскы, кой-то спорѣдъ тѣхнитѣ простотіи пропадва и той самъ т. е. изгубвамы едното рѣдко находящаго ся помѣжду насъ Българина, и желаѫ му отъ дънъ сърце Божіѫ-тѫ всесилнѫ помощь, а другы-тѣ нека гы намѣри онова, което имъ трѣбува, когато сѫ тьй прости и не ся знаѫли да ся ползувѫтъ отъ обстоятелството горѣказано съ една речь, всичко е отъ нази си, а не отъ Турцы-тѣ защо-то тѣ ето че понеже неискахѫ да сѫ изказвахѫ на вънъ че тія работы сѫ отистенѫ Комитетскы, прѣдложили и сами на нашитѣ глубци да мѫлчѫтъ ако искатъ да бѫдѫтъ освободени. — На конецъ никакви сѫщества сме за това и робуваме — Недей разказва на другытѣ за да гы необезкуражавашь — знай си Самъ.

Тамамъ що пишехъ това, пріехъ и писмо-то Ви отъ 18 . Видѣхъ съдьржаніе-то му. — За сега още стоиме въ румѣніе — писащѫ Вы пакъ — Имамъ твьрдѣ много зае съ писаніе.[1])

Здравѣйте.

Н. Б. П. А. п. 63, № 8629.
Арх. т. I, № 12, стр. 168.

№ 501.

наилъ Хр. Поповъ до Ц. Р. комитетъ въ Букурещъ.

Сѫщото предно писмо съ нѣкои по-подробни указания, и съ осоа точность въ сѫжденията за собствения му братъ и за Левски. Цинътъ, дошълъ отъ Никополъ съобщилъ, че Турското правителство ще а отъ Ромънското да се хванатъ 36 души българи, живущи въ Ромъния.

Господа!

Всичко е свършено; Сестра ми която бѣше отишла на евенъ още на 7=10|врія, вчера си дойде. Ето що ни раззва: Нашите прокопсани народни дѣйци, до 60 души продени сѫ вече въ Цариградъ, още миналій Вторникъ и чи ъ тамо ще имъ сѫ рѣшава кой за що е врѣденъ. Бѣднийтъ Левскій отистина уловенъ, не въ Ловечъ, какъ то Ви пихъ, но въ село Какрина, близо до Ловечъ, който стоелъ мо у свой човѣкъ, но пакъ други Бълг. проклѣтъ го узналъ, продалъ, той убилъ отъ турци те, но и него Пакъ Българинъ го ударилъ задъ ухото съ куршумъ, и тъй го уловиле, когато го прекарале презъ Плевенъ, съ множество турци ıграденъ, Той като сѫ приближилъ до нашѫ тѫ порта тамо, одигналъ пердето на каруцата, и поздравилъ нашите които гоели на вратницата, съ него имало еще двама души — види ѫ чи е билъ газдата му — закарале го до Софія, и пакъ го ърнале за Руссе, а отъ тамъ за Цариградъ съ него дошле ъ Плевенъ всички те Паши и комисарите Царьградски -- Д. Общій убѣсенъ миналій вторникъ въ Софія — нашите всички лупци имале добръ Случай за да ся избавятъ, но тый Споедъ Глупостите си непріели, и тѫй сега желая имъ и азъ Сѫщій-а вѣчни вериги — а става Ето защо: Правителството Гурско какъто ся виждаше еще отъ Начало, неискало да ся разознава на вънъ чи тиа работи сѫ комитетски и тѫй, комисарите проводени въ Софія като стигнале тамо, тайнимъ образомъ проводиле до изловените хаберъ тѫй: да дьржѫтъ крайно отказваніе, да не исказватъ Нищо щото и да знаятъ

[1]) Това писмо притежаваме само въ копие.

защото ако държатъ тѫй, ще бѫдѫтъ освободени, но тѫй като хора съ Праздни Глави, които незнаятъ какъ да принесѫтъ полза на Отечеството си, а ми вместо польза, Стократна врѣда отказале сѫ да пріематъ Това тѣхно укоряване, ами сѫ рѣшиле да исказватъ всичко, кое какъ то е послѣдвало, отъ иглѫ до конецъ, а чи, отъ както тий сами за себе си не имъ родиле главите, да ся възползуватъ отъ тоя добръ Случай, и да сѫ избавятъ, та послѣ пакъ да могѫтъ да дѣйствуватъ за Народното добро, но еще Глупостьтѫ имъ до тамо ги хласнала, що то исказали, чи всичко имъ е внасяно отъ Букурешъ презъ мене, и тьй сѫ Слѣдвале да работѫтъ — помислете си до коя степень е тая тѣхна Глупость, щото отъ какъ то не сѫ биле въ състояніе да увардятъ себе си, а ми поврѣждатъ и останалите, които мѫчно ще могѫтъ вече да работѫтъ — това Самъ братъ ми е доказалъ, защото когато Гражденете ō Плевенъ Проводиле Арзухолътъ съдоволне подписе за да го молятъ него, то правителство то таи казало, всичко вече е напраздно, когато тий Сами всичко исказватъ и нищо не искатъ да кріятъ — тий глупците тѫй сѫ споразумѣли помежду си, щото да не кріятъ, ами доказватъ чи отистина сѫ работили за въстаніе и прч. Покрай тѣзи тѣхни простотій, за които явно казвамъ вече чи не ги съжалявамъ за Нищо а ми отиде и най добрий тъ ни Българинъ В. Левскій, комуто желая отъ дънъ Сърце, дано той може нѣкакъ да сѫ отърве; Ето що е казалъ Самъ Плевенскія каймакаминъ у дома, като ходилъ за да преговаря Старата ми майка, и Съпругата му братовами, — (никой не е кривъ, той Самъ е кривъ защото какъ то му сѫ е казало да дьржи да не казва нищо ако ще да го пустнатъ но той освѣнъ гдѣто чи нещялъ да запази Себе си, но още турилъ въ Поголѣмо подозрѣніе, и Малкій си братъ т. е. мене, като казалъ чи всичко презъ мене му е Проваждано), Ето ти догдѣе била безмѣрна тамо глупость, зато стократно повече съжелявамъ Левскаго, не него. — За х. Иванча, въ тоя Случай вече доказва ся, чи е показалъ добросклонностъ къмъ Нашенцытѣ, като повече знае ся чи отъ Негова Странѫ е било това укоряваніе, което имъ е предложено, за да дьржатъ да не сѫ исказватъ, но когато тий сами незаслужавале за такава подпорка, то нѣмало вече какво да имъ прави човекътъ, и тѫй пакъ ще кажѫ чи каквото зло и да имъ сѫ наложи за напредъ отъ Правителство

какъ имъ е, да го теглятъ. — За сега толкова Имамъ, а вече завърши всичко то, да видимъ какво подѣйствува за насъ Тур. Правителство, дали не ще ни поиска отъ ? Вчера бѣше тука Единъ отъ Никополь, който тур. ме-, Цйнцаринъ, който казалъ прѣдъ Едного ми приятеля, отъ Влашко ще са искатъ до 36 души които сѫ дока-, чи и тій сѫ съучястницы въ Срѣщните работи — а чи ещемъ — Богъ да ни закрили —

Здравѣйте

26 Январъ 1873 — Драгомирескy

Какво стана съ Карамустафа — моля явете ми —

Н. Б. II. А. п. 102, № 64.

№ 502.

Ив. Драсовъ до Данаилъ Хр. Поповъ.

Срещналъ се съ Каравеловъ въ Бѣлградъ. Този не потвърдилъ явянето на Левски и ще се върне скоро въ Букурещъ, отдето получъ нѣколко телеграми да си дойде. Общо събрание и възстание пролѣть и пр.

Бѣлъградъ 1873 Јан. 30

Господине Владимировъ,

Въ Никополъ

Стигнѫхъ вчера тукъ зарантѫ се намѣрихъ съ Карастафа, при дългы-ты ми разговоры ми каза, че ималъ отъ Левскый писмо отъ 6 Януария, а спорѣдъ Вашето писмо я човѣкъ е уловенъ още на свършяни декемврый, сега знамъ какъ (да) мисля, дето то и тукъ се разчуло, че былъ овенъ. Отъ Търново дошьлъ единъ челѣкъ нарочно който той былъ каранъ по сѫщѫтѫ работѫ въ Софія вързанъ по щастіе негово освободили го. Той казвалъ че Левскый то былъ въ Какрина 3 чяса далечь отъ Ловичь и както ѣлъ издалъ го единъ та го бастисали той сполучилъ та илъ двама и като тьртилъ да бѣга единъ гръмнѫлъ слѣдъ го та го ударилъ въ ухото, той замаянъ отъ куршума пакъ то былъ съненъ паднѫлъ и тѣ (джандары-ты) сполучили го хванали и завели го най напрѣдъ въ Търново по послѣ Софія когото затворили въ кашлити. Тъй ся говори. Другы къ говорятъ че быле го хванали въ Никополь, || съ една умѫ различни дръпканици ся чуватъ всичко това до колко истена ни знамъ. Каравеловъ утрѣ ще трьгне за мѣстото и ми ся обѣща, че за всичко ще ми съобщи подробно, ||

той получилъ отъ Букур. нѣколко телеграфа съ които го викжтъ да си отиде отъ това заключавамъ, че трѣбва да има доста важна работа. Спорѣдъ уговорити имъ было назначено да ся събере общо събраніе на пьрви мартъ || трудете ся дано стане по̀ пълно, и дано ся рѣшеше за въстаніе! Вѣрвамъ сестра Ви да ся è върнала, явете ми какво è подробно работата.

Димитра обѣсили и то нощя, а пжкъ 15 души сж въ Діарбекиръ отсждени и други 4—5 по на малко, друго ся слуша че 64 души пратени за въ Цариградъ незнамъ кое да вѣрвамь. Панаіотъ ще иде при Карамустава.

Азъ днесь трьгвамъ за мѣсто то си пишете ми по-скоро.. ще ся трудя да скопча всички ты ученици и дано съберехме помощь да ся испратеше и отъ насъ единъ за събраніето.

Като Ви поздравлявамъ съмь

Д. Ясеновъ

Н. Б. П. А. п. 102, № 43.

№ 503.

Панайотъ Хитовъ до Ц. Р. комитетъ.

Жалба за нещастието вжтре. (Софийската случка). Намекъ за Ангелъ Кънчевъ. Оплаква се отъ Левски, че го не слушалъ. Защищава идейтѣ си. Ново устройство. Седемь месеци боленъ.

Драгий ми братія и родолюбци!

Приехъ ви писмото отъ Јаноарія и разомехъ точно сждржанието му. Жално е братиж за страдающите, но погрѣшката никой не я направи, освенъ нашата неопитность неспоразоменіе единъ помежду другиго.

Ахъ братія! азъ сжмъ много пжтя говорилъ, че трѣба работите строго да сж джржатъ, || но никой не обржщаше вниманіе на моите сжвети. Когато проводихъ покойния ангелъ при васъ поржчахъ му пакъ да додхожда при менѣ да сж договаряме, но очитеми го вече невидеха. Така сжщо сж надевахъ и на Дякона, че неще да ма забрави, но негова милость нещеше нито да чуѣ за менѣ и за моите сжвети. Азъ са осждихъ и писахъ нѣколко пжтя да зема участие въ работите бѣзъ дозволеніето отъ Ц. Б. К. защото мисляхъ въ себѣ, че 15 годишната ми брактика нещеше да бжде безполезна за премилото ни отечество. Но на жалость, че моите сжвети строго сж отбиха отъ Ц. Б. К. Но менѣ ма пакъ же-

:аше сжрцето, че неопитноста ще докара припетствіе на (в)етата бждущность, но немаше какво да права.

Може да сте исвѣстни за джлгото ми болуваніе което ја неостави да могахъ да дойда и тжй при 7. месечното си олуваніе, никой ми нищо не писа. Азъ знаяхъ, че за моето нененіе и строги те ми сжвети всѣки мо укоряваше, но азъ немаше що да права освенъ тжрпеніе. И тжй както ви и горѣ :поменахъ, че послѣ 7 мѣсеца като оздравехъ, получихъ за Октомврія 1872 година едно писмо и единъ уставъ отъ Ц. Б. К. и пишаха въ писмото си, че до сега (не могли) да ми яватъ нищо и сега като турили работата въ по добъръ рѣдъ, писали ми и ма избрали за членъ на Ц. Б. К. и азъ имъ отговорихъ, че сжмъ на тѣхно разположеніе. Но азъ пакъ са сумнясанъ кояли ги е причина накарала да ми пишатъ? Но ето, че слѣдъ 20 дена са научихъ че ги излувили и тогава дошло на ума на Ц. Б. К. да ми пиши и да ма избере за членъ. Но азъ пакъ нищо не ма е повредило, само ма е жалъ, че народните ни работи оставатъ назатъ. Приносяще я писмото ви ми разказа всичко тоестъ Черната шапка и азъ ви отговарямъ на писмото отъ 16 Јаноарія. Отъ тука братія нищо не очакваите. Азъ отъ моя страна ви сжветвамъ като немаме приготвено, да сж сжбереме въ Букурещъ и да сж опрѣдѣлятъ хора за всѣка работа и случай. Азъ не са отказвамъ отъ работата, която ми са опрѣдели. Но азъ пакъ оставамъ на ваше разположеніе както удобрите. Ако ли пакъ кажите, че трѣба отчаяна борба непрѣмено, то азъ и на това сжмъ готовъ, само стига вий да сж сжгласите три, или четири града помежду си тжй, щото въ 10 дни да станатъ на оружіе 10 хиледи души. А колко за отъ вжнъ какъ стоятъ работите, ще ви ги извѣста точно ако са сжберемъ въ Букурещъ. Сега остава вий да ми отговорите, на кое приставате? да сж сжбереме ли или да дига ме баираците на пролятъ. Азъ приставамъ и на двѣте прѣдложенія

П. Х.

Н. Б. П. А. п. 61. № 8405.

№ 504.

Любенъ Каравеловъ за предателството.

Съобщение, че Левски е билъ предаденъ отъ Пано Петковъ Бонджора и Добре Механджия.

Бѫлгарски извѣстия.

— Научаваме са изъ доостовѣренъ источникъ, че покойни Василъ Левски е предаденъ отъ двама Ловчелие. Единъ изъ тѣхъ, по име Добре, е механджия; а другиятъ, по име Пано Петковъ, е обявленъ чапкѫнинъ. Това извѣстие са подтвѫрдява съ множество факти. Тука е помѣшанъ и единъ попъ; но ние и до днесъ още не сме извѣстени до колко е голѣмо неговото предателство.

в. Независимость № 38, стр. 301, III г. 1873 г.

№ 505.

Любенъ Каравеловъ за предателството.

Опровергава по-раншното съобщение. Предателството на попъ Кръстя. Причини. Колко комитетски пари имало у п. Кръстя. Подробности върху убиването на п. Кръстевия братъ отъ черкези. Сравнение между турци и българи.

Български извѣстия.

Плевенъ, 2. Августа. Позитивно вече са знае, че Василъ Левски е предаденъ отъ попъ Кръстя. Василъ е далъ на тоя попъ малко парици и нѣкои други нѣща да ги скрие; а тие парици и тие нѣща сѫ биле най-главната причина, която е накарала черковниятъ служитель да продаде една християнска душа на турскитѣ джеляте. Нѣколко честни бѫлгаре сѫвѣтовале Василя да не ходи при попъ Кръстя; но той ги не послушалъ, защото попъ Кръстйо е билъ предсѣдатель на единъ отъ частнитѣ комитети. Когато Василъ излѣзалъ изъ попъ Кръстевата кѫща, то билъ хванатъ отъ заптиете. На попъ Кръстя дале едно „аферимъ“, едно горчиво каве, сто лири и единъ хатъ, и обѣщале му са да го не преслѣдватъ за неговитѣ стари грѣхове. У попъ Кръстя има около 100 лири Василеви пари. Сега-за-сега почти сѣки бѫлгаринъ са гнуси отъ попа Кръстя. Сѣки бѫлгаринъ го нарича Юда и презира го. Презиратъ го даже и турцитѣ. „Ако тоя попъ да би билъ човѣкъ, то не би издавалъ своитѣ братя“, говорятъ турцитѣ. Тоя предатель бѣше дошелъ преди малко време въ градътъ ни; но нашите граждане го приѣха така, както не сѫ приемале и най-гнуснавитѣ гадове. Братътъ на попъ Кръстя бѣше нападнатъ между селата Неторолия и Тръстеникъ отъ десетина души черкези. Той са

рандисалъ, ранилъ троица и мислилъ да побѣгне; но многоството му надвило и изсѣкло го на парчета. Черкезите му земале около 10 хилѣди гроша. Попъ Кръстйо бѣше долълъ въ градътъ ни като даваджия. Преди да убиятъ попъ ѫстйовиятъ братъ, сѫщите черкезе бѣха обрале пощата, ито отивала изъ Плевенъ въ Видинъ. Пощата нѣмала пари. збойниците земале отъ куриеринътъ единъ сахатъ и около киляди гроша; а отъ братътъ на попъ Кръстя една дрѣха единъ револверъ. Когато са уловиха черкезите, то тия ща са намѣриха у тѣхъ. Най-напредъ правителството гореше, че братътъ на попъ Кръстя е убиенъ отъ кометата захвало бѣше да върлува изново, но когато неговите нѣща намѣриха у оние исти разбойници, които бѣха обрале и щата и които познаваше куриеринътъ, то са умири и наѕна своите прислѣдования. Разбира са, че черкезите иматъ клно право да праватъ всевѫзможни насилия. Правителвото ги не прислѣдова. Една черкезка чета са разхожда ежду никополската и плевненската каза; но мѣстните власти ѣлатъ съ нея награбенното, слѣдователно разбойниците дѣйгвуватъ сѫвсѣмъ независимо. Когато са мислѣше, че разойниците сѫ бѫлгаре, които носятъ название „комета“, то ѣстните власти бѣха повдигнале сичкитѣ селѣне да ги гоатъ; а когато са откри, че тие чети сѫ черкезски, то кайакамите захванаха изново да пушатъ наргилета си и да дрѣатъ отъ пиянство. Когато изъ гореказаната чета бѣха нараени двамина отъ попъ Кръстйовиятъ братъ, то четата си тмѫстила надъ двѣ бѫлгарчета-овчарчата. Тие дѣца бѣха аклани близо до Плевенъ. Да ви разкажа и едно твѫрде удно нѣщо. Нѣколко турчина са сбиле между себѣ си, и двамина са нараниле тѣшко. Правителството хвана ранените, но тие не пожелаха да кажатъ кой ги е наранилъ. Помислете си сега, какви турците и какви сме ние! Турците защищаватъ даже и своите убийци: а ние са издаваме, като бабички.

в. Независимость № 47, стр. 375, III г. 1873 г.

VI.

МЕМОАРИ И БЕЛЕЖКИ ОТЪ СЪВРЕМЕННИЦИ.

№ 506.

Бележниче на Ив. П. Х. Кършовски.[1])

I.

Смѣтка въ която, като личенъ секретарь (писарь) и касиеръ на воеводата, както и на четата, авторътъ означава, колко пари е далъ, кому, кога и за какво.

1866 декемврй 14

давамъ на Господинъ панаюта Гроша	416 : 15	(пари)
давамъ гр.	347 24	„
	764 00	
давамъ	320 27	
	1084 27	
	308 24	
февроарі 1867	1393 : 11	

стр. 2.

II.

Съкратенъ дневникъ за движението на четата отъ 28 априлъ до 13 май 1867 г. Отдѣлни случки по пжть.

Въ кой день що ся случава

Отъ какъ тръгнахме въ похода съ народн. Българ. чьти 1867.

Априлiи 28.

28 Освобод. ни Немцолу пушката и стояхме безъ вода.

29. Олувихме 1, зелка.[2])

30. Освободи ся пакъ 1, пушка.

Maia

1. Срѣзахме зелката. удари ся вой. дн.
2. Хванахме 1, чьрк. освоб. пушкъ
3. Отървахме чьркезчето.
4. Зехме хлѣбъ и вода. . .
5. Освободи ся пушка —
6. Обрахме бея. . .
7. Олувихме 2 зелки
8. Срѣзахме 2 зелки
9. Нищо
10. Олувихме и одушихме 1 зелка
11. Изядъхме 1, ере при. . .
12. . . . Цонко Ваевода.
13.

стр. 3.

III.

Депутация отъ Варна (отъ руския консулъ тамъ—Н. Даскаловъ). Четворица. 24 май. Разни случки съ четата до 15 августъ.

---

[1]) Откжснати и случайно нашарени листчета изъ начертано съ сини и червени линии тевтерче, безъ корици. Безъ строга, или последователна връзка въ съдържанието. Страницитѣ сж обозначени съ цифри отъ насъ за по-лесна справка.

[2]) Единъ турчинъ.

[illegible]

На 27 Мая [illegible]

На 19-й [illegible]

На 21 Іуніа [illegible]

без доволство.

На 22 [illegible]

На 2 Іуліа [illegible]

вирно [illegible]

стѣнѣ.

На Карлиевската планина.

На Іуліи 11 ударихмеся [illegible]

Кара-[illegible]

билѣе.

На 15 сирѣ Ив. [illegible]

планина, [illegible]

Годѣева [illegible]

ка та, що [illegible]

и е записано [illegible]

почивало.

На 20-и Св. Ил. [illegible]

На 21-ій се ударихмеся [illegible]

жіе, на 1, минути

На 24-ій Вѣкере [illegible]

и 600 минѫ.

На 26-ій Іуліи

Испратиха пушката [illegible]

день вечерта [illegible]

На 3-ій Августъ [illegible]

Изгубися Христо [illegible]

зора срѣщу 4 Авг. [illegible]

Иванов ливада.

На 8-ій Исправодник[illegible]

въ Цигаиск.

На 15 Св. Богородица [illegible]

стр. 4.

IV

Среща съ потера въ Софийско. Отнети [illegible]

[illegible]

Ударихмеся съ потерата въ Средното [illegible]

тѣхъ:

[illegible]

[illegible]

[illegible]

1393 : 11	1394 : 11	424
424	424	1393
969	969	1031
		200

стр. 13.

VII.

Отде взели хлѣбъ на 3 май. Обрани жени въ Русе отъ низамитѣ на Митхатъ паша.

1867 Maia 3 ій

Maia

3. Зехме хлѣбъ отъ Грамада отъ „ноне и еводорѣт ум." Митхатъ паша проваждалъ, низами тѣ си да обиратъ изъ Русчукъ жени — заклали 1 Българка 1 кѫджна а пакъ 1 кадъна като клали не можили да іѫ заколіѫ(тъ) и тя ся сторила на умрѣла, и когато излѣзли низамытѣ, тя хвънала да вика, и гы излували 12 души и тѣ си казали. Послѣ 4 дни пустили 8-души; но и другитѣ щѣли да пустнатъ.

стр. 14.

VIII..

Запознали се съ началника и кмета въ Княжевацъ.

1867 | Јулій,

Упознахме ся съ Началникъ Јоца Наумовичъ Кметъ Мито Яношевичъ.

стр. 15.

IX.

Бележка за четата на Иеремия Петровъ въ помощь на четитѣ въ планината.

Княжевецъ,
1867 г. Августа 20 ій

На 20 ій Јуліе Јереміе Петровъ отъ Ломъ-Паланка събралъ 4—500 душы Българи съ Дѣда Ивана отъ Видинско за да доди на помощь на Бълг. народны чьти въ Старѫ-планинѫ.

стр. 18.

X.

Обозначени кореспонденции до Н. Балкански, Г. С. Раковски и др. Заминалъ отъ Княжевацъ за Бѣлградъ.

До Родолюбивы тѣ Букур. Българи; и до Г. Раковскы.

На 18-ій До Г. Балканскы и Н. В. Чаушовъ да му явиме да пріема пис.[1])-ны що идатъ отъ Вла. и др. мѣста.

— 20-ій Отидъхме за въ Бѣлъградъ отъ Княжевицъ.
26 до Г. Н. Балканскы
27 до Ника Стотиновъ и газда Добря въ Чачакъ.

стр. 19.

Изъ частния архивъ на г. М. Д.

[1]) писмата.

№ 507.

Бележникъ на Ив. П. Х. Кършовски презъ време на похода въ 1867.

I.

Отъ кѫде потегля четата въ начало на похода. Кратко описание а нѣкои преминати мѣстности. Обозначение географскитѣ имена по ѫтя на движението отъ 28. IV до края на месеца.

Походъ на народнытѣ чети изъ Бълг.

1867 Апр. 28, Петакъ.

Изъ подъ Българско Сливово, два часа разстояніе отъ Т-анъ,[1]) къмъ истокъ ся простира гора се покрай Дунава ½ чясъ отъ рѣчено-то село къмъ Ис. прѣзъ два брѣга-рѫта, спахме въ горѫ-тѫ. Отъ тамъ ся види Влашко и Т-анъ Олца.[2]) Мѣсто безводно. На сутриньта трѫгнахме отъ тамъ и въ рѣченото село на къмъ пладнѣ слязохме на една локва и тамъ пихме водѫ || олувихме 1 зелка || отъ тамъ ся опѫтихме, и на западъ отъ селото, влѣзохме въ горѫ-тѫ, дѣто като вървѣхме се на запавъ, и се надоло въ дърварскія пѫтъ, намѣрихме сладка вода, и кладенецъ 1 часъ отъ рѣченото село. Отъ тамъ се пакъ къмъ западъ излѣзохме право на горѣ въ еднѫ пѫтека на припѣка спахме. || На утрѣна 30 Апр. въ недѣля прѣсѣдѣхме до пладнѣ || трѫгнахме се по сѫщото направленіе. И се възъ дола къмъ югозападъ, и отъ тамъ като излѣзъхме, хванахме къмъ село Писанца 1 часъ, растояніе, и хванахме отъ лѣво рѣченото село, се по дола, излѣзъхме на село Бѣлица 1 часъ разстояние отъ рѣченото село къмъ югозап.

И като сѫ навалихме въ селото отдѣсно имаше два кладенца на лѣво отъ пѫтя. Отъ тамъ излѣзъхме, минахме покрай една корія, що е на югъ — Пладнѣ отъ реч. село. На дѣсно отъ тамъ ¼ ч. отъ рѣч. мѣсто ся удари Ст. съ пушката си като бѣше на стража. Слѣзъхме въ единъ долъ се въ пѫтя, и единъ пѫть не твърдѣ работенъ отива на лѣво въ 1 усои малъкъ гѫстакъ. Други пѫть върви се издола, и излѣзва прѣзъ нивята и ся извива къмъ югъ че влѣзва въ Дели Ормана.

II.

Убиватъ хванатия турчинъ. Вървятъ изъ Дели-Ормана. Хващатъ едно черкезче.

1 маіа сутр.

Тукъ срѣзахме зелката — дотука отъ рѣченото село Бѣлица е разстояніе 2 часа Отъ тамъ хванахме, се къмъ западъ изъ гора дрѣвна, и прѣзъ нивя отъ нѣгдѣ: и слѣзъхме пакъ въ Дели-Ормана на една голѣма локва, 3 часа растояніе Отъ тамъ трѫгнахме къмъ западъ до ½ часъ ся завърнахме къмъ югъ и вървяхме се изъ дели-ормана и хванахме 1 черкезче.

III.

Стигатъ до село Грамада (Дикили-ташъ)...Край Разградъ до рѣка Ломъ. Черкезчето успѣло да избѣга. Край село Кѫзъ-Муратъ къмъ Балкана. На 3 V. спятъ въ една градина.

2 маіа.

Отъ вървѣхме 2 часа и додъхме на село Грамада и зехме хлѣбъ. На 3 маіа испустихме чъркезчето. Отъ тамъ излѣзъхме помѣжду Грамада[3]) и долнето село и поехме възъ единъ баиръ и като вървѣхме къмъ югъ два часа додъхме до желѣзнія пѫть отъ дѣсно Р-дъ[4]) 1 часъ

[1]) Тутраканъ.
[2]) Тутраканъ — Олтеница.
[3]) Дикили-ташъ.
[4]) Разградъ.

отъ тамъ вървѣхме гжстакъ — дрѣбна гора, и слѣзъхме на Лома, и срѣщу него на дѣсно въ устіето спахме. 3 маіа 1, часъ подъ Р-дъ-

Отъ тамъ излѣзъхме право къмъ югъ и се прѣзъ дребенъ гжстакъ, вървѣхме до 1½ часа и влѣзъхме въ едно устье въ пжтя, който отива къмъ Каз-Муратъ. Тука ся почеватъ гранкитѣ на Стара-Планина. И въ туй устье 4-5 изгъчници съ добра студена вода. Отъ тамъ прѣминахме на лѣво горнето село, а на десно лозята. Послѣ поехме работния пжть се на лѣво, къмъ югъ; и слѣдъ 2 часа ходъ, навалихме ся до друго едно село, и тука има вода източници; на лѣво отъ туй село олувихме пжтя, и се навалихме въ едно малко равнище, отъ тамъ прѣкосихме и олувихме пжтя на отсрѣщния брѣгъ къмъ югозападъ, и слѣдъ 1 часъ влѣзъхме въ единъ гжстакъ рѣдъкъ на дѣсно отъ пжтя и прѣспахме въ една градина, право къмъ западъ.

IV.

Обрали единъ керванъ. Вървятъ все край Лома. Хващатъ двама турци. На 7 май спѣли въ единъ проходъ.

4-й маіе.

Отъ тамъ излѣзъхме, и до ½ ч. къмъ и. излѣзъхме врѣхъ едно село, и отлѣво отъ селото, поѣхме възъ І, Баирь, и вървѣхме се къмъ 3-2 ч. растояніе и спахме тука въ 5 маіе на утрѣ вечьрь слѣзъхме на къ ю. въ полѣто на една градина и зехме лукъ; и обрахме 1 керванъ и хлѣба имъ зехме. Отъ тамъ прѣкосихме прѣзъ полето 2 ч. къ ю, и като вървѣхме възъ Лома по воденицытѣ, олувихме отсрѣщнія баиръ, гора и вървѣхме се покрай гората 4—3, 1 ч, И тука спахме отъ лѣво въ гората 6-й маіа. Отъ тамъ хванахме къмъ ю. и слѣзъхме презъ 1 голѣмъ баиръ и ся спуснахме по дупито, защото бѣше много стржмно. И слѣдъ 1 ч. растояніе слѣзъхме пакъ на Лома, и олувихме 2 зелки. Отъ тамъ тржгнахме къмъ югъ въ 1 голѣмъ Дьрвентъ, дѣто като вървѣхме 2 ч. спахме отдѣсна страна въ него 7 маіа.

V.

Заклали двамата турци. Слѣзли къмъ Османъ-пазаръ. Покрай Твърдица. До Тича хващатъ турчинъ, убиватъ го. На 10 май се надвесватъ надъ Котелъ. Кѫде Ломи-дѣлъ при Момитѣ.

На 8 маіа се на туй мѣсто срѣзахме 2-тѣ зелки. Отъ тамъ хванахме и слѣдъ 3½ ч. стигнахме отсамъ О.-Паз. прѣзъ І долъ подобенъ на корито, и презъ него къмъ Югъ спахме. Вечьрта на 9-й маіа отъ тамъ слѣзъхме презъ баиря направо и ся навалихме прѣзъ лозята въ І, долъ отдѣсно Ос. Пазарь. Отъ тамъ олувихме 1 пжть изъ лозята и минахме призъ Ос.-Пазарь на дѣсно. Отъ тамъ олувихме гредата додохми на 10-й маіа на разсжмване въ Тича, и отъ лѣво подъ Т, прѣминахме до воденицата, прѣзъ дола, и хванахме 1 пжтека, изъ І устье— Тукъ олувихме І. зелка, и я срѣзахме и излѣзъхме право надъ Кот. На 11 маіа ся вьртѣхме около Кот., и слѣзъхме кѫдѣ Ломи-дѣлъ при Момитѣ дѣто ядъхме Ерé и зехме хлѣбъ.

VI.

Цонко войвода се отдѣлилъ въ лѣво отъ Котелъ съ 9 момци. До Стражата надъ Жеравна. Къмъ Нейково. По Ичерянската рѣка. Къмъ Дебела могила. На Синитѣ камъни надъ Сливенъ.

На 1-й м. ся върнахме пакъ назадъ къмъ К. и на ист. отъ него ся отдѣли Цонко Воевода II ст. съ 9 души. Отъ тамъ слѣзъхме на тепавицытѣ — дъждъ. На 13-й бѣхме въ пъши долъ до стражата, отсамъ Жъравна на западъ и заклахме 1 даначе отъ говедаритѣ Жър. и ѣкме брашно. Послѣ се навалихме право надоло къмъ Нейково, и минахме Ж. рѣка поѣхме прѣзъ І баиръ до нѣйдѣ рѣдакъ гжстакъ, а повърха полѣна и оттамъ ся навалихме въ Ичерянскжтж рѣка и като вървѣхме

по рѣката до 3 ч. отбихме ся на дѣсно въ устьето, и тамъ опекохме го и хлѣба, на 14-й м. отъ тамъ поѣхме голѣмія ржтъ къмъ Дебела ла и като излѣзъхме на върха, вървѣхме се назападъ и слѣзъхме амньетѣ срѣщо Сл. Отъ тамъ ся повърнахме назадъ къмъ Сл. и навалихме въ конс. пжтека, що иде отъ Н. село — Сливенъ, и до 1 ч. т. спахме въ долж, на 15-ія м. на сутрента на 16-ія м. ся върнахме по назадъ въ сжщжтж пжтека слѣзъхме срѣщо Сл. въ Камньетѣ отъ ся веди Круцухордъ.

VII.

Разноски за кираджий и хлѣбъ презъ първия день отъ похода.

Априлъ 28-ій
Що имаме разноскы
8 1, двадесятакъ на киржаритѣ Кжрш.
маіа 1½ лира за хлѣбъ село грамада
3 — 6, лири пакъ на киржаритѣ

VIII.

Изброени нѣща, които сж взели отъ заклания турчинъ на четвърдень отъ похода. Поименно кому сж раздадени.

1 Maia 1867

1, Въ пондѣлникъ сутринта прѣдъ слънце срѣзахме зелката, що ме іж зѣли отъ селото Т. Сливово, и зехме отъ неіж нѣща, и сж у йводата 1, сах[1]) шалъ и турски гроша 26, 1, чикія у писаря — 1, аба еодоръ Чърноватъ 2 кис. 1, салтамарка у Хр. Х. Юрдан, 1 ножче, стенъ. У Дим. Димовъ — ударъ съ пушката си.

3 Извѣстиха ны отъ Градатъ: че Митхатъ-паша провождалъ низагѣ си въ русч[2].) да колятъ женитѣ, и ги обиратъ

И отъ тѣхъ[3]) като уловили 12 души; тѣ сж исказали и подиръ 3, 4 пуснаха 8-тѣ, нъ и другитѣ щж да пуснатъ.

IX.

Отдѣлна команда дири хлѣбъ. Непослушность предъ закона.

6. маіа

Що щжтъ да са дѣлжтъ отъ четата да дырятъ хлѣбъ ‖ Хриемаа съ закона си трие гжза.

X.

мена на момци отъ четата на Цонко войвода. Чърти на отдѣлни лица.

Прибавка на рапорта. 1867 г. Маіа 13
Съ Цонка Воевода момцы:
Писарь на Цонка: Савва А. Славчевъ Свищовъ год. 24
Възрасть высокъ — пари има 150 турски
Коса църна
Вѣжди —
очи —
носъ — обыченъ
Мустаци чърни
уста обинна
брада нѣма
Вратъ обиченъ
бѣлѣгъ —
Х. Георги Тулчалія — пари нѣма
год. 27 — мустаки чърни

[1]) сахатъ (часовникъ).
[2]) Русчукъ.
[3]) женитѣ.

Възрасть высокъ — брада —
Коса чьрна — вратъ умѣренъ
Вежди — Бѣл. на дѣсно на врата.
Очи —
носъ широкъ.

XI

Четирима българи, които Сърбия е предала на турцитѣ. Причини за предаването.

Сърбія прѣдаде на Турція въ 1867 год.
Милошъ Пиротчанина | той е былъ жандармъ предаденъ Септ. 16
Ив. Вучковъ село Влахово Авг. 12
Ив. Видинлія " "
Петръ Нишлія " "

Последнитѣ защото ходиха прѣзъ граница да ся біжтъ съ Турцытѣ въ 1867 г. Тѣхъ ги срѣщнахме на Иванова ливада, гдѣто ги оловиха граничаритѣ, взѣха имъ оржжіето и ги закарахж въ Княжевацъ а послѣ ги прѣдадоха.[1])

К ж р ш о в с к и.

Изъ частния архивъ на г. М. Д.

№ 508.

Другъ бележникъ на Ив. П. Х. Кършовски.

Име на хотелъ и съдържатель (патронъ) въ Крайова.

I.

Въ Крайова Г-нъ Ангелъ Бего Батронъ на Хотелъ Веронъ.

II.

Списъкъ ма малка група легионери отъ Бѣлградъ, стигнали въ Крайова.

Атанасъ Клисуровъ Калоф(ерецъ)
Кочо С. Костадиновъ
И. Ацовъ въ Краиова
Г. Ангелъ Вечо т. г.
Г. Савва — Т. Северинъ
Г. Христо Бурмовъ — Габрово.
Петъръ Дянковъ Крайова.

III.

Неизплатена бележка за вино.

1867 г. Априлъ

Лазаръ Казалъ на Иванча шнайдера на момчето, че команд. ще налея 5 оки вино. Симо има и ще го испита.

IV.

Синътъ на единъ дворцовъ въ Бѣлградъ оприличенъ на български принцъ.

[1]) Братанецътъ на автора, публикува други по-пространни дневници по движението на четитѣ въ 1867 г. пакъ отъ Ив. п. Хр. Кършовски, види се, преработени и допълнени отъ сжщия, малко въ по-късно време и открити сега въ унаследенитѣ отъ него книжа. (Вж. „Еленска Защита", г. II. 1927, ред. П. С. Кършовски, въ Елена. Вестникътъ продължава да излиза още).

1868 февр. 18.

ановић Апостоличъ говорилъ на Г. Анаст. Ивановичъ управитель евъ на момчето му да не е нѣкой Българ. принцъ.

V.

Изброени разноски по пжтя за Базящъ.

Що потрошавамъ

За квартира въ Бѣл-градъ дадохъ на наполеона	232:
за билети на вапора	129:
за пашпорти билети	16:
за кола за калабал. (багажъ, б. р.)	2:
на Мжнзова	198:
Крайцари на Смед.	6:30
на базяшъ за пикетъ?	24:
на Базяшъ за 4 бери (бири, б. р.)	6:
на наполеона 1 зв.	4:
за билети от Базящь	152:
за носенье санджци	2
	770:30
за гузба от капро	1
за кафе и вино	8
за 2 (пжти) 100 др. вино	2
за билети	90
за пива	4
	871

VI.

Размѣръ на общитѣ пари и отъ кого сж събрани.

Общи пари у мене	14 лири отъ Муст. 1624
	Отъ Стояновъ ½ нап. 5

VII.

Разноски по пжть презъ Турно-Северинъ. Разни пера отъ ежедневенъ характеръ.

Пренесени	875
на Наполеона	5
на Т. Северинъ на полиц.	1
на каруцата за дрех.	4
за пива	4
за пива и циголари	4
„ вечьрта каве	5
	898
За свирачи	2
на киражія 1 лир.	116
за квартира и еден.	80
	1096
За сечми ½ цван.	2
за ракия	3
	1101

VIII.

Приети за Мънзовъ и за пжтни разноски пари.

Приехъ отъ наполе.

За Мжнзова	20
за вапора	10
пренесени	1101

IX.

Разноски на пѫть два часа до Крайова.

За стфари разни (сърбизмъ: ствари — разни нѣща б. р.)	25
на пѫтя за ракия	4
на рѣката Жи . .	8
на механа 2 ч(аса) до Краи(ова)	7
Събрани	1145

X.

Дадени пари на Левски и на други легионери.

на Крайова	12
на Василъ Ивановъ	17
на Петръ Пант.[1])	28
на Мишайковъ	6
	1208

XI.

Обозначени отдѣлни разходи въ Крайова.

Пренесени	1208
на Каруцаря	344
	1552
на телеграфа	25
за салами	4
за смрьзнато	4
	1583
за тютюнъ	12
за кварт. на Крайово	151½
	1746½

6
60
366

XII.

Подробни цифри отъ приети суми

Дава наполеонъ

на мьнзова. 20

685 232 4
173 129 4
106 16 4
104 2 5
73 198 2
77 4 80
1118 24 2
360 6 3
1478 4 25 | 104
152 4
2 8
1 7
8 12
2 173 17
90 28 173
4 6
5 25
1 4
4 2
12

106

[1]) Пантелеевъ.

5 24 30
32 2 2:10
160 48 1467 34
6 -3 27
32 54 42 2:10
9 3 2 54
288 162 84 6:30
10 60:30
94 10
10

	280:38	имахме влаш.
вадимъ	83:15	разноски
	197:23	
	197:20	на каруцата
	3	

XIII.

Съ колко пари тръгватъ отъ Крайова. Направенъ заемъ.

Отъ Краиова колко пари имаме:

3 пола × 24 цв.	162
1 лира × 27 цв.	60;30
10 цванца	22:20
6 по 22	3:12
4 цванца × 2:10	9
3 руски цванца	5:16
	262:38
изгубени	18:
	280:38
Заемнахме 5 ж.	160
	440:38

XIV.

Отдѣлни разходи отъ Крайова нататъкъ за шестима.

Що сме потрошили отъ Краиьова 1868. Апр. 18.

Готова имахме		потрошени	
гр.	280:30	по пѫтя	83:15
на заемъ		на 6-ма по цв.	67:20
5 жълт.	160:	на бирж. да. .	2:10
всичко	440:30	за кир. 9 ж.	288 . . .
			441: 5
вадиме раз.	441: 5	вадиме	440:30
			000:15

XV.

Отъ Букурещъ 27 априлъ 1868 г. писмо до Панайота.

Проводамъ писмо за въ Бѣлградъ на 1868 г. Апр. 27-ій до Г. П. Хитова отъ Букурещъ.

XVI.

Приема помощъ отъ Хр. Георгиевъ отъ Букурещъ и Райчо Поповъ отъ Плоещъ.

Пріяхме отъ Христа Георгіева и дадъхъ записъ за 6 ж. и 20 лир. т. грошови струва 310.

10, жълтицы
5 врѣщаме
5
3 отъ Райча Попова
8, жълтицы — 252

XVII.

Бележка отнасяща се до събиране на легионери въ Бѣлградъ. Зимата 1867 г. Какви легионери очаквалъ Сръбскиятъ воененъ министръ. Хули къмъ Мънзовъ и Кършовски.

1867 Дек. 6-ій

Когато дохождаха момчетата отъ Влашко въ Б-градъ Воен. министръ, казва на Цека да не му води хора Бозажіи и халважіи (прости) нъ хора учени.

(1868 г. Марта 6.) Казва му пакъ че не му трѣбатъ адвокати т. е. Бозажіи а халважіи нѣще, адвокати неще; нъ никакви.

XVIII.

Български надписи отъ Музея въ Букурещъ.

Въ Букурещкія музеумъ ся намѣрватъ едни двери отъ олтарь на които има надписъ

Долo на дѣснитѣ врати е надписъ: славъ воевода. . . . въ сей земле.

Сжщо долo на лѣвытѣ врата е надписъ: . . .ѹ ѡ влахинскои влѣто = ѱѯа — 961.

Околоврьсть на двѣритѣ има изрѣзани на вънъ букви, както и тѣзи; нъ освѣнь тѣзи другитѣ не ся познавать добрѣ защото сж изпочупени.

XIX.

Събитията отъ 4 мартъ 1868 г. въ Българската легия въ Бѣлградъ. Несправедливости на сръбскитѣ началници спрямо отдѣлни легионери-българи. Особена военна наредба. Какво говорили сръбскитѣ военни преподаватели за българитѣ. Неправди по Великдень.

Бѣлѣжки.

4. Отъ 1868 г. Мартъ 4-ій. Запрѣха 5 Българчета като изключиха сърбитѣ които бѣха въ сжщо обвинени.

10. Бѣха запрѣли Ив. Молерова, Македонца че билъ въ града и то за 6 дена, другитѣ по 48 ч. Тукъ билъ барутя който ся запали и щѣха да изгоріжтъ ако не бѣше съмнало и не бѣ единъ робяшъ да строши кофара и имъ отвори.

13. вика командиря Ефр. Марк. да му държимъ страна за извинение (да го оправдаиме)

14 Чети ся наредба отъ Министра чрѣзъ командиря І-во; че трѣба да гледаме полит на Сърбското правит. 2; да испълняме военнія законъ спорѣдъ духа на Сърбс. правит. 3; И да не ходи никои да буни Българитѣ да біе Турцытѣ и да пали безъ дозволеніето на Сръбското правителство (!?) И който е пакъ ходилъ безъ дозволеніе тѣхно 1867 г. да буни Българитѣ, да ся исключи отъ дружеството; а за примѣръ на това ся изпъжда Еремія Петровъ и Найденъ Пешовъ, като участници на това дѣло.

16; Командиря вика Кжршовски да не говори никои че е тои като виновенъ просилъ извиненіе.

19; Вика Кжршовскы и Мжнзова и като ги хули съ най-безчестни ѵ, каза имъ че ще си даде оставката или че ще употрѣбя дървенъ оды!?

Причината на туй бѣше че Кжршовскы бѣше взѣлъ отъ командиря ѡленіе (безъ да пита), да ходи при доктора до гдѣ ся изцѣри. И ото е ходилъ при доктора и като боленъ осжди го съ Мжнзова по и затворъ въ вторникъ по 6 ч.

Шпионитѣ на командиря научени отъ него му казватъ че ужъ ли Българитѣ че Бълг. Комитетъ обдържалъ тжзи чъта! и за туй и ь запрѣха 2-ца по 6 дни.

20. Г. Ефр. Марк. въ предаванието на обща исторія въ военж-тж демія си дозволилъ да говори че Българи не следъ много врѣме, а ке и днесъ не (ще) съществуватъ (!?)

24. Запрѣха Ивана Попова защото говори че онуй което е право испълняваме, а което не е право не ще го испълняваме.

31. на Въскресеніе запрѣха Михаила Танасова за нищо и никакво ужъ рѣклъ: днѣсь и Богъ не може да сжди а не пакъ други!? И о ходиха онези сжщи т. е. Иванъ Цанкова и Желѣзко Петровъ, които ка съучастныци въ това дѣло и помолиха да ги оставятъ днесь на този здникъ, и ако е кривъ, да го запрятъ послѣ празднициті: нъ тѣ ка отблъснати отъ командиря съ хули и бунтовницы. И маршъ на полѣ.

XX.

Заплашвания въ свързка съ подадената оставка на легионеритѣ. ждащи планове на сърбитѣ за посърбване на Тракия, Македония и лгария. Военниятъ министъръ се съгласява да уволни легионеритѣ малки групи по 5—6 души. Първо пустнали 7 души. Запрещение да минаватъ въ България.

Априлій.

4 Каза Командиря като отидоха дружината при него да питатъ що ана за оставката? Вие сте бунтовницы и за васъ ще е куршумъ въ че- ото и на 5 едного ще стрѣлямъ.

Слѣдъ 2 ч. събра всичкитѣ чинове и имъ каза че всѣкого едного езъ разлика, който сж осжди да му иска оставка като куче въ мину- ата ще го обие.

5. Казалъ на Г. Н. че проводилъ 10 души мѣжду насъ да ни шпиоиратъ що говориме; нъ много тайно сме държели, и неможилъ нищо а извлѣче.

6. Г. Драгашевичъ и Е. Марковичъ ся разговаряли съ писаря на лавковичъ го говорилъ въ одаята съ Хесерича като мислели че Панели Вълневъ спи. Че Сърбія да може за сега да земне Босна и Херговина, друго нищо не и е нуждно, освѣнь да чѣка 50 год. да ся осиури и послѣ лесно помалко помалко ще може да завладѣе Македонія, ракія и Българія!

7. Отъ вѣренъ источникъ казва се за ще отиде Христичъ въ Па- изъ да ся договаря за Босна и Херцеговина да ся даде на Сърбіж.

8. Говори ся че Турція дала на Сърбія една часть отъ Босна съ оговоръ таенъ и да ся прѣсѣлять въ Бѣлградъ 150 фамилии турцы, и да имъ ся отвори една жамия. Въ сжщо врѣмя и ще да ся оправя Байракъ жамія за това.

Подадохме причинытѣ на Г-на Министра за дѣто оставяме отъ войнството. Нъ всичко той отрѣче, и като свърши, каза че ще ни отпусни, нъ не изведнъжъ а по 5—6. За първитѣ ны пусна 7-мина. И каза че добрѣ да помниме, да не бы нѣкой да мине прѣзъ граница, защо ще бжде стрѣлянъ. И сега ще издамъ законъ на офицеритѣ които имамъ изъ България на всѣки... (не се чете) щомъ вы видіжтъ да вы стрѣлятъ.

XXI.

Пакъ за наредбата на Военния министеръ Изпъждатъ се ония, които въ 1867 г. били минали съ чета въ България.

Заповѣдь отъ воен. мин, Блазнавца чрѣзъ Ефр. Марковичь:
1) Да ся гледа политиката на Сърб. прав.
2) Да ся изпълнява сп. законъ по духа на Сърб. Правит.
3) Който е ходилъ въ 1867 год. да буни Бълг. и да убива Турцы да ся испѣди и за примѣрь ся изпъжда Ерем. Петровъ и Найденъ Пешевъ, като участници на това.
Тъй пишяше нарѣдбата,

XXII.

Имената на запрѣнитѣ момчета въ крепостьта, когато избухналъ пожаръ. Две категории безъ хлѣбъ и съ $^1/_4$ хлѣбъ.

На 16 марта бѣхж запрѣни въ Бѣлъ градъ въ крѣпостнитѣ дупки, гдѣто ся запали барутя безъ хлѣбъ Ат. Найденовъ Крушево. Желѣзко Петковъ Желѣзн. Сотиръ Пѣевъ Велесъ
По $^1/_4$ хлѣбъ на день —
Ив. Поповъ Горни Матеевци, Ив. Магденовъ Прилѣпъ, Ст. Цаневъ Лѣсковецъ.

Изъ частния Архивъ на г. М. Д.

№ 509.

Спомени на Ив. П. Х.Кършовски по дветѣ легии въ Бѣлградъ.

I.

Невѣрностьта на сърбитѣ спрямо първата легия на Раковски. Голѣмитѣ надежди на Раковски и приготовленията му още отъ 1860 г. Ауденция при сръбския князъ Михаилъ III. Обреновичъ и предложение да събере български доброволци въ Сърбия. Бомбардирането на Бѣлградъ отъ крепостьта. Възторга на сърбитѣ отъ Българския легионъ. Най-опасната позиция срещу врага турена подъ българска защита. Българска стража около града да не бѣгатъ сърбитѣ.

Погледъ на Сърбско то Гостопріемство и братство, къмъ братята Българи.[1])

1-ій листъ.

Всѣкому е вече извѣстно лукавство то и небратство то на Сърбія както и нейно то правителство. Много пѫти е казвано, и много ся е писало за това; нъ има още мнозина отъ нашы тѣ братя Българи, които не искаха да повѣрвать, това и са колебаяха още въ закорѣнелитѣ си предразсждъцы, които бѣха добили мѣсто на гражданство въ главитѣ имъ и затжпяваха здравия имъ разумъ, и по тоя начинъ тѣ са мжчіжха, а и сега са мжчать да убѣждавать всѣкого въ лъжливытѣ си надѣжды. Тѣзи наши братя бѣха и сж са заблудели до такава степень, щото бѣха изгубили правий пѫть, и никое доказателство не бѣше въ състояніе да ги убѣди, че тѣ криво мисліжтъ, и че пѫтіж който тѣ слѣдвать не излѣзва — нѣма исходъ, освѣнъ горчивий опитъ, който хиляди подобни заблудени бѣше довелъ въ съзнаніе и свѣстяваніе: Този опитъ бѣше неизбѣженъ за тѣзи нѣколко наши заблудени братя защото само слѣдъ неговото окусване и тѣ щѣха да узнаіжть голата истина, така каквато тя си бѣше въ сжщность.

Прѣди да почнемъ да говориме и излагаме произшествията които породиха неизбѣжний опитъ, които трѣбаше да окусиме іоще единъ, и то дай Боже послѣденъ пѫть за всѣкога за да са искоренять прѣдубѣжденията отъ сърдцата на крайно заблудени тѣ и захласнати наши Братя, ний ще да говориме по напрѣдъ, за не отдавнашното гостопріимство, на братята Сърби т. е. отъ забѣлѣжителната дата: Бомбардиранѣто на Бѣляо-градъ отъ Турцитѣ (1862 г.) несамо като очевидци, нъ и нѣщо повече: пишуштий е вземалъ живо участие въ ужаснітѣ битки при защитата на Сърбската столица, отъ нападенията на Турцитѣ и е билъ раненъ. Още 1860 г. покойний нашъ патриотъ Г. С. Раковски бѣше са установилъ въ Бѣлъ-градъ — столица на Сърбія, гдѣто той почна да издава извѣстний революционеренъ в. „Дунавски Лебедъ". Раковски че като прѣдвиждаше ще да ся породи сважданe между Турци и Сърби, той поиска да са въсползува отъ случая и обстоятелствата, та по тоя начинъ да може да принесе нѣкоя полжж и на своето поробено отечество, както и на своятъ народъ лежащъ въ робство. За тая цѣль той почна да разбужда духоветѣ на Българитѣ и да ги приготвя за едновъстание и съвременно почна да дири и събира срѣдства за купуване на оржжіе.

Въ туй врѣмя Сърбското правителство искаше както всѣкога да изиграе и пакъ една отъ своитѣ лукави роли; за да сполучи, то позъва пок. Раковски на една аудиенция, при Князъ Мйхаила Обрѣновича. Слѣдъ тая аудиенция която са даде въ двореца на Раковски дозволи да събира самоволци (волинтири) Българи и съвременно му са дадоха голѣми надѣжды, и още по голѣми обѣщания, невѣрностьта на които не закъснѣ да излѣзне на яве.

Сега Раковски безъ да губи врѣмя турна са на работа и почна мжжки да действува. На неговиятъ позивъ са отзъваха отъ всѣкадѣ Българи родолюбци и богаташи. Не слѣдъ много врѣмя дойдоха отъ врѣдъ български младежи распалени момцы съ които ся образува: „Българска чета". Който виждаше Всички тѣзи движенія, неможеше, да не повѣрва, че тукъ има да съ върши твърдѣ сериозна работа. Всичко са вършеше съ трѣскава дѣятелность и нищо не са жалеше за общото народно дѣло, за да можеше да са подготви потрѣбното за едно сериозно въстание. Всичко отиваше успѣшно, и не са чѣкаше освѣнъ да доди пролѣтъ и даса разелени шумата. И наистина съ идването на пролѣтьта, всичкитѣ колебания и съмнения трѣбаше да прѣстанатъ отъ да сжществуватъ. Бомбардиранието на Бѣлградъ бѣше достатъчно да убѣди

[1]) Безъ да се гледа на това заглавие, съ което самиятъ авторъ е надписалъ работата си, като по тоя начинъ ѝ дава характеръ на статия, помѣстваме я въ този отдѣлъ за мемоари, защото мимо всичко, цѣлата работа носи характеръ всепакъ на лични спомени. Ив. П. Кършовски участвувà и въ дветѣ легии отъ 1862 и 1867 г., както и Левски. Ценнитѣ сведения, които Кършовски ни дава, засѣгатъ преживяванията на Апостола и обясняватъ по-къснитѣ му идеи. Освенъ това, много отъ подробноститѣ, дадени тукъ, не познаваме въ никой известенъ досега източникъ. Предполагахме да съкратимъ умозрителната часть отъ изложението, но при първия още опитъ трѣбваше да почувствуваме, колко едното е органически свързано съ другото. И тъй като наистина умозрителния елементъ и споменитѣ образуватъ едно органическо цѣло, решихме накрай, тѣ да вървятъ заедно. Още повече, че тѣзи умозрения сж отъ онова време, което ни занимава, и сж оригинални сами по себе. Тѣ ни идатъ отъ единъ другарь на Левски и до известна степень ни даватъ предпоставки за възгледитѣ на последния. Прочее, писмата на Левски, помѣстени тукъ въ тоя томъ, въ които ярко сж формулирани отрицателнитѣ възгледи на Апостола, по отношение на Сърбия, се изясняватъ и се мотивиратъ фактически съ мислитѣ и вдъхновението на Кършовски.

всѣкиго, че разрѣшението на въсточний въпросъ вече е въ надвечерието си, и че и за Българский народъ щѫтъ да дойдатъ по свѣтли дни, и че деньтъ за раскѫсването на неговитѣ тѣжки робски петь вѣковни синджири са наближава — Едва сега можеше да са предполага вече че Сърбитѣ щѫтъ да испълнятъ свято своето дацено обѣщание и само сега, само въ тоя часъ и въ тѣзи критически минути Сърбія позна, че има нужда, както е имала и други пѫть отъ братята Българи, които всѣкога драговолно сѫ проливали своята кръвь за свободата на Сърбитѣ. Сега Хиляди уста выкаха: „Живили; браћа Бугари! (живѣяте братя българи!) небойте ся вѣче днѣсъ-ся отваря и за васъ поприще за да ся строшѫтъ рѫждивит тѣ вериги непріятелскы, въ които отъ 4½ вѣка е окована милѫтѫ, вы майка Българіѫ. Хайде, братя дръжте да испѫдиме единъ пѫть турцитѣ отъ тука, и щомъ свършиме ще вьрвиме за въ Българіѫ "

Всѣки единъ си мисляше: че е дошьлъ вѣче часа който всѣки единъ Българичъ съ нетърпѣніе чѣка отъ 4½ вѣка. Нъ отъ всички тѣзи хиляди уста които выкаха въ тѫзи минута: на да-ли имаше поне една която да бѣше изговорила отъ чистосърдечіе и съ искреность, тѣзи сладки чарни рѣчи.

Сега всичкы Българи събрани подъ прѣдводителството на Раковски, въоръжени, напълниха всичкы тѣ Бѣлградскы улицы, залувиха всички тѣсни мѣста, и даваха страшенъ отпоръ на непріятеля, който опсипваше града отъ бѣлградската крѣпость съ гюллета и карташи[1]) отъ Стотини топовни уста.

На най-страшната опозиция коя то бѣше на пѫтя на всички топовни уста, при Хотела Сърбска корона, бѣха зеловили нашитѣ Българи, подъ заповѣдьта на Раковски и Иля Маркова.

Въ мыгновеніие на срѣдъ ся подыгнаха обкопи, осъ всички тѣ най значителенъ бѣше този обкопъ които отбиваше най много непріятелскытѣ зърна. Една часть пакъ бѣше поставена като авангарда и бѣше прьсната отъ вънъ Бѣлъ-градъ околоврьстъ, за да врьща Сърбитѣ — граждани които бѣгаха на вънъ. Чудно бѣше а и смѣшно, да погледнете нѣкой когато почнаха да гѫрміѫтъ топови тѣ отъ крѣпостьта и да свиріѫтъ гюлетата изъ града, какъ братята Сърби, прѣхвалени тѣ юнацы! въоръже и отъ пѣти до глава(та), оставили кѫщята си бѣгатъ на вратъ на носъ кой на кѫдѣ-то види. Българитѣ пакъ кои то бѣха обградили околоврьсть града спорѣдъ заповѣдьта която имъ бѣше дадена, бѣха длъжни щото всѣкиго безъ разлика да врьщать назадъ. Които пакъ нещеше ла ся върне, да му взѣмнать оржжіето и тогава да върви гдѣ-ще.

Всѣки който бѣше сторилъ намѣреніе да излѣзне изъ вънъ опрѣдѣлената линія т. е. да избѣгне; той за срамъ и пониженіе като жена си полагаше доло оржжіе то и отиваше съ голи ржцѣ. Въ града неостана никой който трѣбаше да остане, отсвѣнь Бекеритѣ т. е. Българитѣ и жандаритѣ.[2])

II.

Случки съ бѣгълцитѣ сърби въ Топчи дере. Интригитѣ на Сръбското правителство срещу главното командуване на Раковски. Отцепването на Илю войвода.

2-ій листъ

Слѣдъ като сѣкна гърмиля на топовы тѣ, заповѣдь сѫ издаде: да ся върни всѣки въ града; но кой да ся вър е, никого нѣма. Правителството за да тури заповѣдь та си въ дѣйствіе, испроводи жандари нѣколко души въ околностьта на Бѣл. градъ, да върнатъ избѣгали тѣ жители Сърби — юнацы?! Нѣкой си Вълко жандаринъ Българинъ, отъ Клисура Пловдивско окржжіе съ іоще 3-ма друга: се Българи, като отиватъ въ Топчидере, за да врѣшатъ гражданытѣ въ града. Виждатъ нѣколко сърби които сѣдѫтъ и ся разговарятъ, отъ които почти повѣчето лично твърдѣ добрѣ познавали. До гдѣ рѣченитѣ жандари да ся приближатъ до то мѣсто Сърбитѣ ся изгубватъ А защо то гора та на около не е толкова близо за да могѫтъ за въ минутъ да ся скрыѫтъ; Жандаритѣ влѣзвать въ съмнѣніе, идаже въ удивленіе за тѫзи случка. Отъ любопитство за да узнаѫтъ това тѣхно магическо прѣдставление, тѣ ако по напрѣдь и да нещѣха нищо да направіѫтъ, нъ сега ся зовзѣха мѫжки за работа таси Тѣ почнаха да питать господжитѣ жънитѣ имъ, които бѣха тамъ, и стояха прави: а не сѣднали както напрѣдь. Гдѣ сѫ онези хора кои то прѣди пять минути бѣха при тѣхъ, и кои бѣха? на това отговора бѣше само мълчаніе. Рѣченія Вълко поогледва ся на около па горѣ, на доло и незнамъ какъ мѣрва му ся на окото нѣшо, подъ малакофа на едната господжа Сега той издава заповѣть на дружината та си да обиколіѫтъ тѣзи господжици; а той остава посрѣдъ Той измысли едно за да не го държіѫтъ за простъ и будала; а друго срѣдство, за да не бы отговарялъ на закона Подъ който подлежи, той нерачи нищо да прави; нъ само въ това ся ограничи; да сѣдне и попуши една цыгара пушакъ.

Въ това врѣмя другитѣ му дружина стояха прави. Слѣдъ сѣданіето си, той каза на Господжицитѣ, да заповѣдать да сѣднать; Нъ тѣ на това благодариха и нерачиха да сѣднатъ, зашото неможеха.

Вълко като си направи цыгара та, ако и да имаше пали-дьрвце (кибритъ, праханъ); нъ той замоли Господжицы тѣ ако позволявать да му даджть огжнь; Нъ ни една отъ тѣхъ като не смѣяше да ся помѣсти отъ мѣстото си, отговориха че нѣматъ. Всичко щото имъ ся прѣдлагаше, или искаше отъ страна на жандаритѣ, господжицытѣ отговаряха: или незнайме или немаме. Сега друго нищо не оставаше на Вълка и дружината му: отсвѣнь да играіѫтъ вражеска роля, за постигане цѣлта си. За това Вълко скочи ненадѣйно правъ и извика: Ето турцы тѣ! гдѣ идѫтъ? Сега господжицытѣ ся уплашиха Тѣ забравиха че нетрѣбаше да ся мърдать отъ мѣста та си и почнаха коя кѫдѣ може да бѣгатъ Въ това сѫщо время т. е въ минута та въ която ся размърдаха господж. ся появиха пакъ първитѣ лица, изъ подъ малакофи тѣ имъ гдѣто бѣха ся скрили като идяха жандаритѣ малко по напрѣдь. И тъй Вълко си сполучи желаніето. Той подбра тѣзи господиновцы съ дружината си заедно и ги закара въ Бѣл градъ, гдѣто изказа всичко що му ся случи.

Да додимъ сега пакъ на рѣчь та си, която бѣше да докажиме гостопріемството и братството, на братята Сърби къмъ Българитѣ.

Слѣдъ прѣмиріе то което стана послѣ Бомбардираніето на Бѣлградъ. Сърбитѣ, този изхвьргъ (избишка) на Славянскія народъ, даде свобода да ся сбиратъ и още Волинтири, и въ сѫщо то врѣмя и да ся обучаватъ (ерзекцирать). Всѣки единъ отъ братята сърби като дигаше поличя или пищоля съ шливовица та, не забравяше да каже: ако Богъ да! оћемо у Балкано (Ако даде Богъ щемъ въ Стара-планинѫ)[1]) и живими браћия Бугари; (?!?!). Но Това тѣхно лицемѣріе излѣзна на видѣло.

Слѣдъ врьщаніе то на Князъ М. О. Т, отъ пѫтуваніето си по Сърбія, който бѣше отишьлъ прѣди Бомбардираніе то на Бѣлградъ. почнаха да ся вършіѫтъ ужь серіозни работи. Всичко бѣше на рѣдъ. Оржжіе: пушки, пищови, ножови. Прахъ, олово и др. т. ся вѣчь готвяха.

Въ единъ день когато Сърбія щеше вѣче да почне да си играй ролата съ Братя-та Българи, издаде единъ указъ който щеше да ся прочете на Българи тѣ — волинтиритѣ. — Въ него бѣше назначено отъ освѣнь всички другіи тѣхни лицемѣрія и льскателства и това: „да бѫди Г. Г. С. Раковскы главнокомандующій надъ всички тѣ Българи — волинтири за презъ граница. Прѣди да ся прочетеше този указъ Сърбіѫ имаше нѫжда да посѣе раздоръ мѣжду Българитѣ, което съ лъжливитѣ си обѣщанія сполучи.

---

[1]) картечи.

[2]) Почти всички жандари бѣха Българи и извънъ Сърбія (б. на Ив. П. К)

[1]) Това ся говоряше само за едно лицемѣріе. (б. на Ив. П. Х. К.).

Илія (Илю) Марковъ, който до него врѣмя бѣше въ сичко съгласенъ съ Раковски, като простъ челѣкъ, защото неможи да узнае лукавщината на Сърбитѣ по причина че бѣ дошьлъ отъ скоро (отъ 6 м.) въ Сърбіѩ, послуша имъ Съвѣтытѣ повѣрва обѣщаніята и ся склони да ся отдѣли отъ Раковскы. За да сполучи това трѣбаше му да склони момцы тѣ да напустнатъ Раковскы. Това бѣше ся турило въ дѣйствіе.

Раковскы за всичкы тѣзи работи вѣче бѣше извѣстенъ, и за да прѣдвари злото; той събра нѣколко отъ момцытѣ позрѣлитѣ да ся разговори, и имъ докаже що мисли Сърбіѩ.

III.

Съветитѣ на Раковски за единодушие. Легията събрана подъ знаме съ български левъ на Билна вода край Дунава подъ общо воеводство на Раковски. Четене указа за главно командуване. Протеста на нѣкои доброволци. Сръбска разпоредба за раздѣление на четата подъ Раковски и Илю воевода. Илю и момчетата му изпратени въ Крагуевацъ подъ предлогъ, че тамъ ще ги въоржжатъ, за да минатъ въ България. Четата на Раковски въ Бѣлградъ. Обноситѣ на сърби къмъ четницитѣ въ Крагуевацъ. Отчаяние и общъ викъ да бждатъ разпуснати. Бѣгството на нѣколцина. Хващането и арестуването имъ. Намѣрение да бждатъ предадени на турцитѣ. Общо възмущение. Делегация да се иска освобождение на запренитѣ. Пустнати. Разпустнати всички голи, боси и изпждени на разни страни.

3-ій листъ

Слѣдъ дългия разговоръ въ който Раковскы доказваше всичкитѣ тайны мисли ма Сърбія, тои каза че: „семето на раздора и несъгласіето е вѣчь посѣяно помѣжду, и е хванало корень“ И повторително пакъ каза: „За насъ никакво спасеніе нѣма и не остава; отсвѣнь съгласно да ся дьржиме; А въ сѫщото врѣмя да молиме правителството да ни дозволи; да отидеме на границата въ Княжевицъ или Зайчарь, гдѣ то ще сѣдиме да ся приготвяме, и чѣкаме згодно врѣмя. Въ това врѣмя ако дойде на Сърбіѩ въ смѣтка, тя ще ни дозволи да прѣминеме; ако ли пакъ видиме че Сърбіѩ ще ся примири съ Турчина, което е по вѣроятно отъ пьрвото. тогава, за насъ нище друго не остава отсвѣнь еднѫ нощь да прѣминеме границѫ та, и да почнеме нашето свято дѣло.

Слѣдъ нѣколко дни разнесе ся гласъ че ще да ся чете указа когото спомянѫхме по горѣ. Издаде ся заповѣть да ся съберѫть сичкитѣ волентири на едно мѣсто. Тѣ ся събраха въ равнинѫ тѫ покрай Дунава, на Сѣверъ отъ Бѣлградъ, на мѣстото Хладна вода или Вилна вода. Тукъ ся поби народнія Бълг. львъ. Проводенія отъ страна на правителството офицеръ и Раковскы дойдяха тамъ, и указа взя да ся прочита.

Като почна да ся свьршва прочитаніето на указа, и ся спомяна че Р. ще бжде главнокомандующъ; ненадейно ся счю глъчка, мълва и негодуваніе. Нѣколко гласове прѣкѫснаха четенієто на указе съ думы тѣ: „Ны нещемъ Раковскы за главнокомандующъ!?!

Тука ся отвори разискваніе, за коя е причина та на това неблагодареніе отъ Раковскы. Отговоръ на това неможеше да ся намѣри; Отсвѣнь че нещѫть Раковскы. Въ този часъ ся отвори засѣданіе въ което ся рѣши ца ся отдѣлѫть на еднѫ страна които нещѫть Раковскы. Отдѣлиха ся половината отъ момцытѣ съ Илія (Иля) Маркова; а половината останаха при Раковскы. Това бѣше основата или по добрѣ плода отъ раздора и интригитѣ които посѣа Сърбіѩ за да си изиграй ролата. Не ся мина много, излѣзна рѣшеніе щото едната половина която бѣше подъ командата на Иля да отиди въ Крагуевацъ, и тамъ ще да взѣмни оржжіе[1]) и като ся приготви ще заминува за прѣзъ граница. Съ тъзи

[1]) Забѣлежете че пьрвото имъ оржжіе което имаха въ Бомбардираніето бѣше го обрало правителството. (Бел. на Ив. П. Хр. Кършовски б. р.).

ка ся изпроводиха тѣ въ Крагуевицъ, гдѣ то ги намѣстиха подъ шаи имъ ся каза че само да си отпочинатъ, ще пріематъ оржжіе да вѣжть, за прѣзъ граница. Останалитѣ пакъ подъ командата на Раскы си останаха въ Бѣлградъ

Пьрвата половина съ Иля що отиди въ Крагуевицъ очакваше отъ ь на день кой часъ да пріемне оржжіе споредъ обѣщаніето на Сръото правителство и да пжтуза. Мина ся день-два, три, недѣля двѣ, , мина ся 1½ мес. надѣжджтѫ ся изгуби; защо бѣше вѣче Петровь.

Всѣки единъ позна че е билъ излъганъ! нъ нѣмаше какво да ави, защо бѣше обвързанъ и подхвърленъ, подъ военнія законъ. ю най малко противяніе, въ онова критическо положеніе -- бойноемя — ся наказваше съ смьрть.[1]) Всѣки единъ безусловно, бѣше приденъ слѣпо да ся покорява на Старейшината си, а най вѣче на кона

Хлѣбъ който ядъха до сега тѣзи свободолюбцы, трѣбаше и да го платіжть. Тука небѣше работа и мисаль да ся заплати хлѣба кой сѫ и тѣзи волинтири; нъ главно бѣше да ся изнамѣри срѣдство, какъ да развали и распрѫсни тѫзи чьта. За това Сърб. правит. накара волнтиритѣ да ходжть да косіжть сѣно, за военни конье да го събирать, зіжть и др. т. съ което да ги докаратъ въ отчаяніе за да ,си искать тавка — да ги распуснатъ. Като косиха единъ мѣс. нарѣдъ сѣно и уга работа като вършиха, доидяха въ несносно положеніе и отчайніе: нъ никой пакъ не смѣяше да си подаде пьрви гласа, защото знаше що го чѣка. Нѣколцина които не можеха да търпіжть вѣче това ранство договарять ся да побѣгнатъ. И прѣзъ една нощь когато ле оставени да пазіжть сѣното, въоржжавать ся съ собственото си ржжіе, което имали отъ по-напрѣдъ приготвено скрыто и побѣгвать.

Подирь двадни търсенье, славять ги на граница та, взѣмать имъ ржжіето и ги туриатъ въ затворъ, съ намѣреніе да ги прѣдадѫть на урцитѣ. Като ся разнесе този гласъ голѣмо вълненіе стана помѣжду станалитѣ, и ся прѣдставять нѣколцына, отъ страна на всичкытѣ да можтъ да ся пустнатъ запрѣни тѣ; защо въ противянъ случай ще да ся ороди по-голѣмо зло.

Правителството Сърб. пустна запрѣнытѣ. Въ сѫщо то врѣмя пакъ аспустна и тъзи чьта, що бѣше подъ команда та на Иля Маркова. сѣки единъ излѣзна голъ и босъ. Всѣкому ся дади по единъ прогоенъ листь (протеренъ пасомъ). И ги приводиха; единъ на една страна, други на друга.

IV.

Раковски разпуща самъ четата си. По два минца разноски да идатъ ъ Влашко. Раненитѣ българи въ военната болница и възклицанието на няза Михаила при едно посѣщение. Двама сърби обиратъ сестреника а Раковски. Задължение отъ Сръб. правителство да брои 1200 жълици на Раковски. Последния се връща следъ шесть месеци отъ Влашко а ги търси. Отказватъ му. Огорченията на Раковски, който напуска за сегда Сърбия. За измамническото повикване на Раковски въ Бѣлградъ рѣзъ 1864. Вечеря и нападение. Раковски по чудо спасенъ. Поржчката а Раковски да не се издава тази тайна.

4-ій листъ

Втората пакъ половина отъ тѣзи волинтири която остана въ Бѣлградъ, не бѣше толкова честита като Пьрвата, да коси сѣно и др., нето пакъ бой твьрдѣ видѣ; нъ само до гдѣ то назнаяше какъ прѣминуваше пьрвата половина въ Карагуевицъ, за виждаше че е добрѣ и най-повече че ще отива за въ Старж-планинѫ.

[1]) Колкото за просто наказаніе като затворъ бой (батимъ) то вѣче бѣше почти всѣки часъ. Станало бѣше обичай (мода). (Бел. на Ив. П. Хр. К. — б. р.).

Единъ день Раковски, като бѣше ся увѣрилъ вѣче че нѣма никаква надѣжда отъ Сърбіѣ, събра неговитѣ момци, и имъ каза че защото нещe бѫди нищо, полобрѣ е да имъ извади паши порти и имъ даде разноскы и да отидіѫтъ въ Влашко; да ся заловіѫтъ на работа; и да не сѣдіѫтъ вѣче въ Сърбіѣ, защото Сърбскытѣ батини сѫ много ефтини. Почти всички на това склониха, и слѣдъ двадни ся распустна и тъзи чьта и като си взѣ сѣки пашипорта и по два минца за разноски и царвули излѣзъха изъ Сърбіѣ. Които пакъ останаха тамъ бѣха честити да окусать сладостьта на сърб. батини и по други пѫть.

До като въ врѣмято на бомбардираніе то ся говоряше „живили браћа Бугари! (живѣйте братя Българи! и други таквызи; напротивъ сега Братята Българи почнаха да се укорявать и хуліѫтъ, съ всѣкакви неприлични рѣчи. Тука забѣлѣжваме само една отъ тѣзи хулни думи като по добра и по примяна, за да види и познае всѣки единъ искрѣностьта и братството на . . . „Бугари лопови доѣоше и оплячкаше варошъ" (Българи тѣ злочинцы доидоха и оплячкаха града) (?!) Това почти всѣкоги ся говоряше отъ много Сърбски уста; даже и отъ сами офицери.

Не бы било злѣ да напомянеме и слѣднето кое то потвьрдява присѫтствіе то на не малко количество Българи въ Бѣлградъ въ врѣмя то на бѣлградско то бомбардираніе.

Слѣдъ врьщаніе то на князь М. О. III,[1]) отъ пѫтуваніе то си което и по горѣ спомянѫхме, той отиди да обиколи болницы тѣ гдѣ то имаше толкова ранени, отъ които и азъ единъ бѣхъ. Като доди въ воен. болницѫ почна да припитва ранени тѣ кои отъ гдѣ е родомъ. И когато чу отъ стотини уста че сѫ Българи и отъ Българіѣ родомъ; той ся намѣри въ голѣмо чудо. А най-голѣмо впечатлѣніе му направи и това; когато видѣ, че ни ти единъ Сърбинъ нѣмаше раненъ, отсвѣнъ нѣколцина които лѣжаха въ Болницѫтѫ іоще отъ прѣди бомбардираніето и то: отъ жънски (свѣтовни) болести. ! ! !

Въ това си пораженіе той като смаянъ ся спрѣ, на срѣдъ въ еднѫ отъ одаитѣ и слѣдъ като сключи рѫцѣ си каза: „што ћете рећи! Бугари по барикадама, Бугари у патроли, Бугари раньени Бугари и — ? .. Заръ нѣмамъ я овде ни едногъ Србина, ко да е бранио своіу милу отачбину? тежко теби Србио! кодъ оваківихо твоихъ синове! ! !

Забравихме да напомянеме и това: че въ врѣмято на бомбардираніе то двама Сърби които идяха отъ селата за да бііѫтъ Турцытѣ! при влѣзванието си въ Бѣлградски тѣ улицы, като срѣщатъ на Раковски сестрина синъ Кирила въ пѫтіѫ, който носяше въ една чанта 2000 жл.[2]) и повѣче, кои бѣше му далъ Раковски да ги пази и съ една пушка на рамо, тѣзи двама Сърбы юнаци (!?) посрѣдъ пладнѣ на улицата; въ сърб. столица му взѣха паритѣ съ чантата заедно какъ и пушката. Кирилъ си дохожда и явява на Раковскы случката. Раковскы става съ сѫщія Кирыла сестрина си синъ, взѣма іоще двама души, по бържи вазсѣдать на конье отидъха да търсіѫтъ тѣзи, които бяха взѣли 2 00 златицы. Като минавать покрай една кржчма и то вънъ отъ Бѣлградъ, чуватъ викъ и пѣяніе. Отбиватъ ся тука и намѣрватъ, едного то отъ онези двама юнаци Сърби които сѣди, піе и пѣе. Като го олавять намѣрватъ въ него близо 800 златицы. Останали тѣ пакъ 1200 злат. ги взѣлъ другія му другарь, който и побѣгналъ въ Австріѣ. Като доведъха тогава съ 800. златицы прѣдадоха го правителство то. 800 зл. ся дадъха на Раковскы на минута; а за останѫли тѣ 1200 зл. правителството въ този часъ гарантира (?!) и слѣдъ два дни стрѣляха тогава що го хванаха съ 800 зл.; а Раковскы остана давзѣма отъ правителст , което ся обѣща да ги заплати слѣдь три мѣсяцы.

Раковски бѣши ходилъ въ Влашко, и като се завърна, слѣдъ 6 и повѣче мѣсяцы, въ Бѣлградъ той поиска тѣзи 1200 зл. отъ Сърбското

[1]) Михаилъ Обреновичъ III.

[2]) Австрийски жълтици — минцове.

зит.; нъ то отказа да му ги даде. Съ изговоръ, че тѣзи сѫ одни пари! и че кога то Стани нѫжда за народни работи: само то- ще ги даджть. Тази постѫпка много огорчи Раковски; нъ нѣмаше да стори: Съ едно правителство на глава не ся излѣзва. И Раковотиди въ Влашко.

Близо пролѣть 1864 г. Раковски чрѣзъ едно частно лице ся по- да отиди въ Бѣлградъ; за да си взѣмне ужь 1200 злат. Той стана Букурещъ и отиди въ Бѣлградъ; нъ всичко бѣше само гола лѫжа. икваніе то му въ Бѣлградъ било друго. Писмото отъ пріятеля (неителя) му имало задни мисли.! които ако затаиме ще да е голѣмъ хъ отъ Бога; а голѣмъ срамъ отъ хората.

Една вечьрь призоваватъ Раковскы на вечеря (угощеніе) въ кѫтѫ на единъ отъ чиновницы тѣ Сърбскы. Той безъ никакво сѫмнѣотива. На вечеря сѫ были іоще три лица, които сѫ сѫщи тѣ мисъ угостителя. Слѣдъ разговоръ при свьршваніето на вечерята, чатъ тѣзи четворица души върху Раковски хвашатъ го за гушѫ-тѫ намѣреніе да го убіѫтъ: нъ той като узнава намѣреніето имъ, скача крака, распрѫсва ги единъ по единъ изъ стаіѫта, и потърси срѣдо да ся брани; нъ нѣмаше съ какво. Камѫта си и пищовчето съѣтѣ цѣви, което почти всѣки пѫть съ себе носяше, сега за зла честь о нѣмалъ отъ кого да се бои, понеже отива на гости оставилъ ги стаіѫ та си. Сега друго нищо не му остава отсвѣнъ съ голи рѫцѣ ся брани, отъ четирма. Тѣзи четирма Г-цы,[1]) уплашени іоще отъвото похващанье на Раковскы, като ся бояха че ще ги надвлада; рлиха ся като рисови върху му іоще единъ пѫть, на което той пакъше да сполучи да ги отбльсни отъ себе си; нъ по-злополучіе или гополучіе, като бѣха го притиснали, до прозореца който гледаше мъ единъ малъкъ дворъ, заграденъ съ дъски, жамовитѣ му ся отвока, и Раковскы пада отъ този прозорець долу, отъ вторія катъ на ща та, като ся удара на лѣвѫ тѫ странѫ въ ребрата, на една греда, ато и была права. Отъ тамъ послѣ малко лѣжаніе, той става и си ива на квартира: И това бѣше едно угощеніе отъ страна на четвоца бѣлградски чиновници, което отсвѣнь гдѣ то покоіни Раковски кога въ живота си не забрави; нъ іоще то (угощеніе) и самія му житъ скрати.[2])

V.

Разказъ, какъ ранения на позицията въ 1862 г. Ив. П. Хр. Къровски е сурово третиранъ отъ сърбитѣ. Какъ се препитава презъ мата 1873—4 г.

5-ій листъ.

Отъ всичко до тука що говорихме бѣше само да докажеме на ългарския народъ, какъ ся отнасятъ хората когато имать нѫжда отъкого, и какъ когато нѣмать.

Всичко това гостопріимство и братство на сърбс. пр.[3]) ны позва явно какво трѣба да мыслиме за него и какво пакъ мысли то съсъ Българитѣ.

[1]) Господиновци.

[2]) Всичко това сьмь слушалъ отъ устата на покойни Раковскы. амо лицата кои бѣха на това дѣло, не ми откри да знамъ. И за това олкото мы откри мя заклѣ въ имя то на народностьта; до гдѣ то тои живъ никому да не явявамъ нищо отъ това (Пояснение на Ив. П. Х. К. - б.р.).

[3]) Сръбското правителство.

Единъ отъ Българитѣ волентири, Ив. П. Хр. Кжршовски който бѣше раненъ въ крака на барикадитѣ при Сърбска круна; пролѣжа 1½ година въ болницѫ тѫ, и като ся по продигна малко, отпуснаха го съ патерици изъ болница та. Той съ дзѣ (патерицы) тояги, като ся подпираше ходіѫше, на горѣ, на доло, по бѣлградскитѣ улицы да проси за да ся храни. Единъждь единъ пріятель го съзѣтва, да подаде едно прошеніе на министра на вѫтрѣшны тѣ дѣла, Г. Гарашнина, въ кое то, като му изяви причина та на болесть та си да го моли за помощь. И то не за пари; нъ само да има като единъ войникъ 1, ока хлѣбъ и друго нищо на день. А защо то бѣше зимно врѣмя, а имаше тогава турски кѫщя стотини празди; сѫщо и дърва и дрѣхи; да го моли да му ся даде и една одая нѣгдѣ да сѣди малко дърва да ся топли неіѫ зима една дрѣшка да ся покрыва, и едного робяша[1]) отъ свободнитѣ който да сѣди при него и му послужва що му е нужно. Та Такова едно прошеніе ся направи отъ страната на болнія, и ся подаде на министра Г. Гарашанина, въ министерството вѫтрѣш. работи. Министра като прочита това прошеніе, излѣзза вънъ отъ стаіѫта си, и прѣзрително като изглецва болния, който стоѣше подпрѣнъ подъ мышцы тѣ си съ двѣ тоеги гологлавъ, и умилно къмъ него си бѣше обьрналъ погледа, каза му: „що щешь ты? и гдѣ си быль когато си ся разболѣлъ". Болнія му казва: „азъ сѫмь: Българичъ, и бѣхъ на барикада та (обкопа) при сърбска корона, подъ команда та на Г. Раковс. Тамъ ся разболѣхъ, и отъ тамъ мя проводиха въ болницѫ тѫ, гдѣ то и лѣжахъ до сега. И сега като мя отпустна доктора изъ болница та, а нѣмамъ нигдѣ никого; то азъ вы моліѫ най-покорно Г. Министре, да ся смилите за меня и ми спомогнете".

На тія рѣчи отгорѣ, министра му отговаря: „Ты ако си былъ на барикады (окопи) тѣ, и азъ бѣхъ. И тъй ако бѣхъ азъ ся ранилъ и падналъ боленъ, мене кой щеше да погледне, и кой щеше да ми даде пари? ты ся благодари, че правителството ти е сторило толкова добро, гдѣ то ти е дьржало до сега, Споредъ както казвашь почти 1½ въ болницѫтѫ. Какво искашь іоще? Хайде иди си отъ тука". И съ таквизи рѣчи Г. мин. испѫди този боленъ; който всичката зима: ни милъ, ни драгъ ся е скитайъ тукъ тамя по бѣлградскытѣ улицы, и е вързвалъ тестия (стомна)та съ кѫрпа на врямя, да носи чакъ отъ Дунава, на тогозъ, на оногозъ кавежія вода за да му даджть едно парче хлѣбъ и го прибержть да спи подъ потозитѣ на кавзнетата, за да ся запази отъ студа на зимата.

Всичко до тука забѣлѣжано ся е случило отъ 1862—1864 год. за врѣмя догдѣ ся испѫдиха Турцытѣ изъ градищата въ крепости тѣ.

Да доидеме сега и поговориме за опыта, за който казахме въ началото на прѣдмета си, че трѣбаше да стане за да свѣсти за спали тѣ нѣколко наши братя българи отъ дѫлбокиѫ сънь да докара въ съзнаніе заблѫдени тѣ въ криви тѣ си убѣжденія да разумѣіѫть, че криво мисліѫть, и че неотивать въ пѫтіѫ който води къмъ спасеніе то; нъ — къмъ упропастяваніето.

VI.

За четитѣ въ 1867 г. Мемоаръть. Надеждитѣ на сърбитѣ подкосени. Българитѣ се движатъ безъ иниціатива отъ сръбска страна.

Пакъ излъгани въ надѣждытѣ си отъ Сърбското правителство.

Въ Пролѣть та на 1867 г. съставяніе то на единъ таенъ Бълг. комитетъ въ Букурещь издаде „мемоара" който всѣкому е познатъ. Този мемоаръ искаше праведнытѣ правдини на Българитѣ отъ Султана.

[1]) Прислужникъ, вестовой.

Въ туй сѫщо врѣмя съ издаваніе на Мемоара, Сърбія[1]) заловиха ѕгически да иска да излѣзатъ Турцытѣ изъ крѣпоститѣ. За това бѣ много лесно; защо то имаше съ какво да плаши Султана. тя взѣ оара за оржджые и при всѣко едно отнасяніе къмъ Високата порта, ѕзза мемоара, съ заканваніе іоще, че ако не й даде Султана това и кое тя искаше, този часъ ще подпали огъня да букни революціѫ Българіѫ; и че всичко това отъ неіѫ зависи и въ неинитѣ рѫцѣ е. о ако тя иска, Българіѫ ще мирува, и ако тя пакъ ще Българіѫ ся побуни.?? Турція съ простота та си, оплаши ся отъ това и бѣше нѫдена да имъ отстѫпи крѣпосты тѣ. Само и само то (!?) Сърбското вит. да за дьржи Българитѣ да ся не побуніѫть. Щомъ исдадоха поститѣ, Сърб. пр. вѣче сѫнуваше златни гори изъ Старѫ планинѫ. ропланинскія полѫостровъ вече бѣше въ рѫцѣ му. То сънуваше че е владѣе надъ този най-прѣкрасенъ прѣдѣлъ ка Европа и ся наслажва отъ неговытѣ неисчерпими плодове и богатства.

Нъ о чудо! езведнаждь тя ся стрѣсна, и пробуди отъ този нейнъ нтателенъ Сънь; когато почна да ся разнася гласъ, и почнаха да пикатъ вѣстницы тѣ, че Българитѣ ся побунили! Особно биткы тѣ; при обовка, Карлово[2]), Златица.

VII.

Четитѣ на хайдутъ Герго, дѣдо Иванъ Кулинъ, Еремия Петровъ Найденъ Пешовъ подкрепени отъ Сръбското правителство съ цель да демонстрира предъ турцитѣ, но издадени подиръ, за да се угоди на ицитѣ. Промъкването на Еремия Петровъ съ 40—50 души въ Българія. Какъ сърбитѣ го примамватъ да се върне. Арестуване на предводителитѣ. Доказаното двоеличие на сърбитѣ.

6-ий листъ

[3]) Принѫдиха Сърб. прав. да не мисли както е мислило и ікто мисляше че: Българи тѣ безъ негова помощь нищо не могѫть ѫправи. Сега трѣбаше пакъ да играе своитѣ роли. За да се подмаже ікъ на Българитѣ и ги изиграй; то направи едно малко вълненіе въ ктрешностьта на Сърбия. Свика нѣколко и други рѣшителни и распазни нъ не опитни въ тѣзи работи Българи и имъ каза: да сбирѫть олинтири Българи отъ които да ся образувать чъти и да излѣзнать рѣзъ границата, и идѫть на помощь на братіѫта си които ся біѫха съ урцы тѣ въ старѫ-планинѫ,

Всичко това ся положи твърдѣ скоро въ дѣйствіе, народа като ародъ не позна лукавството, всѣки ся трудяше кой съ що може да помогне. До 800 души сѫ събраха за това дѣдо, на чело сѫ постави ричютія дѣдо Иванъ[4]) и Хайдутъ Герго іоще отъ 49 год. и Еремія Петовъ и Найденъ Пешовъ Ломпаланчани. Правителството имъ бѣше тайо на ржка т. е. помагаше имъ. Тѣ бѣха по граница та около Княжеицъ и Зайчаиръ, се пакъ мѣждѫ братята си Българи, и бѣха готови да прѣминувать. Въ деніѫ въ който имъ бѣше опрѣдѣлено прѣминуваніе то; Сърбското правит. чрѣзъ началныцытѣ Княжевички и Зайчарски вдигнаха една часть отъ народна войска и ги обградиха въ горѫ тѫ, имъ взѣха амуниціята. Тукъ вѣче на волинтиритѣ не оставаше да вършіѫть нищо друго; Отсвѣнъ или да ся біѫть съ народа и да проліѫть

[1]) Отъ начало писано „сърбитѣ".

[2]) Погрѣшка: при Карлово битки между турци и български чети не е имало презъ 1867 г.

[3]) Самостоятелнитѣ четни действия отъ българска страна принудиха —

[4]) Кулинъ.

братска невинна кръвь да взѣмнать амуниціята и да отиджть прѣзъ гриница или пакъ да си положіжть оржжіето и ся прѣдаджть.

Нашитѣ Българи волинтири не имъ бѣше мжчно да направжть първото, нито пакъ ги бѣше страхъ; нъ здравія разумъ и съвѣсть та не имъ допустна да направіжть това, защото щѣха да проливать невинна кръвь пакъ Българска[1]). За това тѣ избраха послѣднето: По благополучно, кога вѣче щѣха да се прѣдаджть оржжіето, народната войска ся оттѣгли на страна и ся отвори мѣсто за да могжть да ся промжкнать нѣколко души чрѣзъ шумата въ Българіж. Това и стана. Дѣдо Иванъ, Хайдутъ Герго, Еремія и Найденъ Пешовъ, съ іоще 40—50 души сполучиха де ся измжкнать чрѣзъ шумата на което имъ спомогна и нощната тьмнота, която не бѣше далечь защото бѣше вѣтьрь. Като съ взѣ оржжіето на останаленѣ закараха ги едни въ Зайчарь други пакъ въ Княжевицъ, гдѣто и ги запрѣха. Нъ само съ това Сърб. прав. не бѣше задоволено; то искаше да върни и онѣзи юнаци които бѣха прѣминали, за да не ся побуни народа и да почне да върши самси онова за което е способено и което Сърб. прав. мисляше и мисли че само то е въ състояніе да направи; а безъ него нищо. (?!) За това то трѣбаше за да си сполучи цѣлта да льскае тѣзи, които бѣха прѣминали граница, за дано ги тури на ржка, което и направи съ своитѣ лъжи, които то има въ по голѣма изобилность; отъ колкото сливи и свинье.

Тѣзи 40—50 души които бѣха прѣминали граница, почнаха подъ командата на Еремія Петровъ да вършіжтъ всичко що имъ ся заповѣдаше. Тѣ удариха на една кула дѣто имаше 100 души Турскы войници които пазаха тукъ границата; и Турцы тѣ избѣгаха. Като не можиха нищо друго да направіжть запалиха кулата и ся тѣглиха назадъ. Татари и черкези отъ околнитѣ села исплашени, запалиха си кжщята, натовариха парцали (калабалжка) тѣ и избѣгнаха въ Видинъ.

Еремія като ся оттегли съ дружина та си на едно високо мѣсто въ планинжтж, на едно широко равнище, отгорѣ Бѣлградчикъ, почнѣ да си упражнява дружината, въ Екзерциръ. На това мѣсто, той стоя 3—а дни, гдѣто и Турцы тѣ го знаіжха; нъ не смѣиха да отидать върху му защото ся бояха отъ общо въстаніе. Само провождаха въ Сърбіж и питаха: „Що е това"?: Но Сърбското правителство имъ отговори: „Не дѣйте ся боя! нѣма нищо; тѣ сж хайдути бѣженцы отъ Сърбіж; нъ ныще ги изловиме, както и изловихме по многото отъ тѣхъ и сж сега запрѣни.

Тукъ сега явно ся види двоеличіето на Сърб. прав. То искаше да бжди добрѣ и съ еднитѣ и съ другитѣ за негова полза.

Сърбско то прав. да докажеше сега на Турція че не само словомъ; нъ и дѣлому е привързано на Султана трѣбаше какъ и да е, да върни тѣзи, които, то понапрѣдъ само подбуди въоржжи и проводи да прѣминать. За това то проводи Княжевічкія началн. да отиди на граница (на плета), и да гледа както може да прѣлжжи тѣзи да ся върнать. Началника като отиди тамъ, проводи да викнать Еремія, да доди да ся разговоріжть нѣщо важно(!). Като дохожда Еремія, началника му прѣдставя че трѣба, да ся върнать за да ся нарѣди работа та както трѣба, и като ся приготвять подиръ тогава да излѣзнать съ по голѣма сила. Това и съ клѣтва потвърди началника, само и само да може да ги привлѣче и да ся придаджть. Никой не склоняваше на тѣзи голи лжжи, особито Дѣдо Иванъ и Хайдутъ Герго, които познаваха твърдѣ добрѣ Сърб. пр. и бѣха имали и други пжть работа съ него, а то бѣще въ 1848—9 год затова тѣ несклониха ся; нъ върнаха пакъ назадь. Слѣдъ

[1]) Тука трѣба да забѣлѣжиме че всичка народна войска която бѣше дошла да луви волинтиритѣ, бѣше съставена само отъ чисти Българи. А и всички сега що сж на Истокъ отъ Сърбіж които отдѣлія природна граннца Българска Морава (Бугаръ Морово) сж се съ чисти Бълтари насѣлени. (Пояснения на Ив. п. Хр. К. — б. р.).

а началника пакъ проводи да вика Еремія и като доде при него, ѣдложи му пакъ сжщото. Той като неопитенъ въ политич. работи не жи да упознае задни тѣ мисли на началника и ся обѣща да ся върь Като отиди при дружината си, той имъ каза всичко; На това отѣ и пакъ не щѣха да склоніжть; нъ нуждата: нѣманіе амуниція рутъ) ги принуди да ся върни. Съ надѣждж че ще бждать свободни да могжть да си набавіжть амуниція и като ся приготвіжть да изнать пакъ тайно. Нъ тѣ ся излъгаха въ надѣжды тѣ си. Щомъ ся наха и прѣкрачиха плета тѣ вѣчь ся каяха; нъ бѣше късно. Като дойдъха въ Сърбіж, вжтрѣ границата тозъ часъ ги заобиколи наната войска, която бѣше скрита изъ гората и ги присилиха да си жть оржжіето.

VIII.

Появяването на Панайотъ Хитовъ съ 24 четници въ Сърбия. Ретъ по който сж пустнати да идатъ въ Бѣлградъ. Опитътъ воеводата Кършовски да минатъ на правителствена сръбска издръжка. Първитѣ гионери въ Бѣлграцъ. Особено тълкование за тѣхния произходъ. Отиване на специаленъ офицерски курсъ за български легионери. Пъртѣ два изпита. За преподавателя капитанъ Драгашевичъ. Промѣни въ строението на сърбитѣ следъ третия изпитъ. Смѣняване на началника рагашевичъ.

7-ій листъ.

Слѣдъ като имъ взѣха оржжіето закараха ги и тѣхъ въ Княжецъ и ги запрѣха. Не послѣ много дни, пустнаха всички други; отѣнь Дѣда Ивана[1]) Хайдутъ Герго и Еремія, които и дьржаха въ строгъ творъ, повѣне отъ Осьмь мѣсяцы.

Въ това сжщо врѣмя ся появи и прочіотія Български главенъ евода П. И. Хытовъ съ 24 юнаци отъ своята чета съ когото бѣше и з. П. Хр. Кжршовски, които и му бѣше писарь. Той дойде прѣзъ границата на Августа 4. 1867 г. Тука го пріяха най-добрѣ. Княжевичкія Началникъ щомъ ся извѣсти, за неговото дохажданіе въ часа бързо яви елеграфира) на Министра въ Бѣлградъ. На границата пакъ проводи апетана Княжевички да отиди при П. Хытова. Капетанина отиди на раницата гдѣто занесе и хлѣбъ и ѣденія.

Единъ денъ слѣдъ пристигваніе на Хытова, ся появиха 4 момцы ьоржжени съ намѣреніе, да прѣминжть границжтж, за въ Българіж; ь позлощастіе като не можиха да ся укрыіжть, хванаха ги сърбски тѣ андури, които пазіжть границата взѣха имъ оржжіе то и ги задържаха амъ, гдѣто бѣше и дружината на Хытова на Иванова ливада.

На другія день, слѣдъ дохожданіе на Капетанина тръгнаха за няжевицъ Хытовъ съ дружичата си и съ него заедно и другитѣ, 4, оито горѣ спомянжхме. Като пристигнаха въ Княжевицъ испроводиха и на Болницата, гдѣ то имъ съ даде 1—2 стай та стояха почти 20 дни о като доди рѣшеніе отъ Министерството какво да ся прави съ тѣхъ. ругитѣ пакъ четворица Българи запрѣха на Началничеството.

Слѣдъ 3 дни отъ дохожданіето на Хытова и дружината му въ няжевицъ, Началника повиква Хытова и писаря му Кжршовски на кжда та си. Послѣ дългія разговоръ, които имаха Началника каза: „Г. Ли истръ ми явява дз ви кажа отъ негоза страна че за васъ дворица ще я погрижи, и ще иматѣ мѣсячно издържаніе". На това отгорѣ Хытовъ Кжршовски като познаваха твърдѣ добрѣ намѣреніето и цѣль та на

[1]) Този дѣда Иванъ бѣше затварянъ въ Сърбіж четире пжти до това врѣмя а този бѣше пети пжть сѐ за таквизи обще народни работи. Бел. на Ив. П. Хр. Кършовски — б. р.).

нарѣдило както трѣбаше; нъ всѣки бѣше съ надѣжда че, скоро ще
нарѣдѣтъ. Като ся нарѣди училището, точно да ся говори че трѣба
1½ мѣсецъ отгорѣ да ся положи испить и зату(й) всѣки трѣбаше да
готви за него врѣмя. Труда който полагаха тѣзи Българчета бѣше
извънрѣденъ. Слѣдъ два м. ся направи испитъ, гдѣто присѫтствуваха
колко офицери отъ всѣки родъ на войската. Сами тѣ: полковникъ
в. Георгіевичь, и подполковникъ Јоксичь и застѫпника на военнія Ми-
истарь Блазнавца, казаха че този успѣхъ въ това кратко врѣме е из-
извънрѣденъ; и похвалиха твърдѣ добрѣ всички Българчета. На по първи
бѣ пакъ отъ тѣхъ дадъха чинови (Каплари), като имъ пришиха по еднѫ
звѣзда на якѫ тѫ.

Послѣ 15 дни ся направи и втори испитъ. Подиръ други 15 дни
я направи и трѣти испитъ. И въ послѣдены тѣ испи ти както и въ
ьрвія отличіе то на Бълг. бѣше похвалено, и всѣкому почетъ и ува-
женіе ся даваше; Нъ за зла чьсть съ съ свършваніе то на третія испитъ,
рофесоритѣ прѣстанаха да дохо ждать рѣдовно въ училище то, нау-
итѣ ся прѣкѫснаха и училището ся развали; И Командиря Капет. Дра-
ошевичь ся промѣни, и на негово мѣсто дойде противнія на Българ-
ина та Ефр. Марковичь. Съ негово то дохажданіе заедно, дойде и
нещастіе по мѣждѫ бълг. младѣжи. По добрѣ бѣше да дойдеше холе-
ата да бѫди командирь надъ тѣзи бъл. млад.; отъ колкото Е. Марко-
ичь. Защото холерата ако и да заразеше нѣкой и други, нещеше тол-
кова врѣда да принесе; отъ колкото Е. С. Марковичь, който отвори
смъртнѫ ранѫ въ сърдцето на всички Българи и въобще чрѣзъ
сърдцата ни тѣзи Българи кой бѣха честити да бѫдѫть подъ негово
управленіе, отъ тогава до распущаніе то на тѫзи чьта.

IX.

Опитъ за курсъ на нисши чинове. Неудобствата при преподаване. Раз-
предѣление на повечето четници като прости войници изъ казармитѣ. Про-
изволи на сръбското началство и лошо третиране на българскитѣ легионе-
ри. Негодуванията отъ тѣхна страна. М. Колони и М. Бенли въ Бѣлградъ —
като пратеници на Комитета на Старитѣ въ Букурещъ. Старото положе-
ние непроменно. Пристигането на Киселски изъ Русия. Обещание да се
създадатъ редовни курсове. Петиция съ исканията на легионеритѣ въ 8
точки, подадена отъ легионеритѣ (българско военно дружество). Неизп-
пълнение. Изостряне на положението.

8-ій листь.

Да додиме сега и видиме що би съ училище то което вѣче ся
бѣше развалило.

Слѣдъ затваряніе то на първото училище, което бѣше въ горнѫ-
тѫ прѣградѫ на крѣпость тѫ въ сѫщото зданіе, що бѣше турска бол-
ница, като обитаваха Турцы въ Бѣлградъ, и гдѣто сѣдѣхме и ны; то тя
прѣнеси въ долнѫ тѫ прѣградѫ въ еднѫ отъ турски тѣ касарни[1]), въ
еднѫ голѣмѫ салѫ, дълга близо 60 разкрачя а широка 20 р. Първото
до сага училище ся прѣпороди. Столови табли, книги, мастило, пера и
друго тѣмъ подобны вѣчь исчезнаха. До гдѣто въ първото училище ся
прѣдаваха прѣдмети тѣ всѣки единъ ги прѣписваше, отъ расказваніе то
на професоритѣ; сега напротивъ нищо нѣмаше да ся пиши. Само ко-
гато додеше часа на прѣдаванѣето, еднѫ цѣла чьта отъ 150 души, оти-
ваше съ маршираніе отъ горнѫ тѫ крѣпость въ долнѫ тѫ да слуша
прѣдмети въ училището. И не бѣще само тя доста; нъ дохождаха и

[1]) Казарми.

още до 150 отъ проститѣ сърбски нижи чинови[1]) долни чинови, и до 20 души жандари да слушатъ и тѣ тѣзи науки. Тѣзи не бѣха прости солдати, нъ каплари поднарѣдницы и нарѣдницы, и всички тѣ бѣха учени, едвамъ можеха да си записватъ имято.

За да дадеме по понятны свѣдѣнія за това послѣдне училище на читателя трѣба по другяче да му го опишеме. Въ това училище столови за сѣданіе маси за писаніе и др. т. не ся помянуваше. Нека си прѣдставимъ всѣки единъ една голѣма одая (сала) спорѣдъ както по-горѣ ѭ описахме, въ коіѫто стоіѫтъ повѣчь отъ 300 души (прави като конье) единъ професоръ сѣди на столъ въ едно кюше прѣдава нѣкой прѣдметъ, като порасказза, като нѣкой Старѫ бабѫ кога приказва нѣкоіѫ басна. Прѣднинѫ тѫ отъ тѣзи слушатели (ученицы!) стои будна, онѣзи слѣдъ тѣхъ едни дреміѫтъ, едни спіѫтъ други пакъ ся смѣіѫтъ съ тѣхъ, като ги закачатъ; онези пакъ послѣдны тѣ които сѫ най отзадъ тѣ пакъ запалили цыгари тѣ и пушіѫтъ. Така вѣче вошіѫ тѫ (ищаха) за слушаніе на прѣдмети тѣ ся изгубваше вѣче мѣждѫ Българчетата. Всѣки видяше че такова ученіе е съвсѣмъ безполезно, и полаганіе трудъ е напраздно.

Трѣба да спомянеме и това. Като ся дади чинъ на нѣколко отъ Българчета та, което направиха само за лицемѣріе, колкото бѣха по сабудени, които на Сърбс. пр. бѣха влѣзли въ око-то, тѣхъ ги извадиха отъ новообразуваната чьта и ги прьснаха мѣждѫ тѣхны тѣ войницы въ Сърбс. войскѫ съ намѣреніе: не да ся упражнявать спорѣдъ както ся говореше; нъ да имъ убіѫтъ съвсѣмъ джха който тѣ имаха И то бѣ еднѫ политика!

Тѣзи които пріяха чинъ особито онези които бѣха честити да ги испроводіѫтъ и прьснать по четитѣ въ Сърб. войскѫ, за тѣхъ вѣче училището бѣше страно нѣщо; тѣ трѣбаше вѣче да го забравіѫтъ да не мисліѫтъ за него. Произвола на нѣкои и други сърбски прости офицери, които имаха вѣче власть надъ онѣзи Българчета, почна отъ день на день да ся разширочява и да имъ убива духа. Това ги докара въ нетърпимо положеніе. Отъ мысьль тѣ почти всички ся поболѣха и едни отъ тѣхъ ся дьржаха на кракъ; други пакъ като неможяха вѣче да вьршіѫтъ длъжноститѣ които имъ ся налагаха принѫдиха ся да отиджть въ болницѫ тѫ. Нѣколцина си останаха неизцѣрими безъ да могѫтъ да си поправіѫтъ здравіето, като придобиха гржДо-боль, щото даже, и крьвь плюіѫха. Тѣзи нѣща станаха причина да ся роди най лошото нѣщо помѣжду Българчета та, а то бѣше отчайваніето, кое то вѣче пущаше мѣждѫ имъ корень. Всѣки му сьрдцето истина, всѣки гледаше какъ поскоро да ся прѣминуваше врѣмя то и да додеше единъ пѫть Марта. Братство и любовь, които по-напрѣдь бѣха ся заявили мѣждѫ Българи и Сърби тѣ сега хванаха да ся изгубватъ. Сърбина гледаше Българина съ прѣзрително око, Българина пакъ напротивъ съ равнодушіе и съжаленіе гледаше на всичко що ся вършяше за него и за Негова рода. отъ брата Сърбина. Той нищо друго неговоряше; отсвѣнь съ мълченіе и искренны въздишки съжаляваше брата Сърбина за простотата и кжсогледството му, които не му допущаха да види подалечь отъ носа си.

Положеніе то на училище то което по горѣ спомянѫхме, си остана сѫщото, близо два мѣсяца и повѣче. По това врѣмя доидъха двоицѫ Българи М. Колони и М. Бенли отъ букурещь. И като членове на Българ. комитетъ, съобщи имъ ся всичко това. Тѣ ходиха при Воен. министръ и му съобщиха всичко това, нъ той знае твърдѣ добрѣ да имъ ся подмажи съ неговото бѣло кафе и сладкодумни рѣчи, като ся извини прѣдъ тѣхъ, че той ужъ нищо отъ това незнаилъ (?). И че всичко ще ся поправи и ще доди на пьрвія си редъ, и то не за много врѣмя. Излъгани

[1]) Нижи чинови казвать на всички които сѫ по-долни отъ официри; т. е. Нарѣдникъ, поднарѣдникъ и Капларь. За отличіе на чина, 1-вія; носи 3 звѣзди на яка си 2-ія; 2, а 2-ія 1 звѣзда. (Пояснение отъ Ив. П. Х. К. — б. р.).

ѣзи двоица, които като неопитни непознаваха добрѣ лъскателствата на ьрб. пр. и неговитѣ министри: увѣрявха Българчета та че нетрѣба да мать грыжіѫ, и че това ся случило безъ извѣстіе на министра и до ѣкой день ще ся поправи Тѣзи двоица като увѣриха Българчетата, че сичко ще ся оправи отидъха за въ Австрііѫ. Като се завърнаха следъ динъ мѣсяцъ, и дойдъха въ Бѣлградъ, тѣ намѣриха, че несамо небѣше я нищо нарѣдило, и поправило; нъ и много на противъ и на развала ѣше всичко отишло, а Бъл. бѣха дошле въ несносно положеніе.

Като имъ ся прѣдстави пакъ отъ страна на Българчета та че нищо е ся е поправило; нъ напротивъ всичко е станало позлѣ, до толкова дото ги бѣха карали даже и заходи тѣ да чистіѫтъ (!). Съ това искаха да дока жіѫтъ; че войника трѣба на всичко да на викне и всичко да нае. Тѣзи господиновцы ходиха пакъ при министра и като муговориха, – види ся по серіозно, прѣмѣсти ся пакъ училището въ горнето отдѣленіе на крепостьта, гдѣто бѣше и по първо и крьво—лѣво ся нарѣди, на вратитѣ ся залѣпиха расписи на предаваемитѣ науки отъ най добритѣ предмети; нъ тѣ расписи бѣха само чьрно на бѣло. Да ся изяснимъ подобрѣ: тѣ бѣха сѫщо като турскія хати хумаюнъ. и нищо повѣче. Колко то за длъжноститѣ, тѣ ся вьршяха съ най-голѣма тъчность. А какви ѣха длъжноститѣ? не ще е злѣ ако помянеме поне нѣколко отъ тѣхъ, да ги узнаіѫтъ и читатели тѣ. Ето ги:

1) Да ходіѫтъ съ робитѣ (запрѣнитѣ) да ги пазіѫтъ когато ходіѫтъ на работа: да метѫтъ, да копаіѫтъ да чистіѫтъ заходитѣ, да сѣкѫтъ дърва, да ги носіѫтъ и др. т.

2) Да отивать посилни[1]) въ Канцеларііѫтѫ.

3) Да метѫтъ училището, да чистіѫтъ лампитѣ, да кладѫтъ огѫнь на собитѣ и др. т.

4) Като отиджть на стражіѫ, ако нѣкой гражданинъ (войникъ не смѣе) по случай нѣгдѣ опогани; да ставатъ сутринъ рано, и като взѣме единъ метлѫ, други ибрика, да отиватъ да го чистіѫтъ; и тъй единъ полива, а други пакъ мете до гдѣ ся очисти.

Двамата Букурешки Българи си бѣха отишле; а работи тѣ се тъй си вървѣха. Въ послѣдніѫтѫ половинкѫ на февруарія доде други единъ родолюбецъ, който и той бѣше дошьлъ се по тѫзи работа; Той бѣше Госп. Киселски. Като туку доде и видѣ работитѣ какъ отивать, той прѣдвидѣ, че не ще произлѣзатъ добри слѣдствія; затова пожела да ся потруди дано ся поправіѫтъ работытѣ. На това отгорѣ Българчетата му подадъха писменно осьмъ бѣлѣжки (точки) които желаеха да ся испълніѫтъ. Бѣлѣжки (точки) тѣ бѣха следнитѣ:

1) училището, да ся нарѣди по такъвъ начинъ; щото наукитѣ, които се прѣдаватъ теорично да ся прѣдаватъ и практично.

2) Да ся съберѫтъ всичкытѣ Българ; които сѫ разпрѫснати по чьтитѣ на едно мѣсто мѣждѫ които, да ся отберѫтъ поспособны тѣ щото да слѣдвать и тѣ онези наукы, които ще ся прѣдавать въ училище то; А отъ останѫли тѣ пакъ да ся образова еднѫ чьтѫ, на която да ся прѣдава практично, всичко онова, което е най нѫждно, да знае единъ добаръ войникъ.

3) Онези които учіѫтъ въ училище да не вьршіѫтъ никакви длъжности въ горни зона; Тъй сѫщо и новсъставената чьта, за коіѫто спомѣнѫхме въ 2 точкѫ, съ исключеніе; да ходи само единъ пѫть въ недѣлѫтѫ на стражіѫ, и то догдѣ научи този порѣдъкъ

4) Защо то онези които учіѫтъ въ училище то, ще ся считать като Академцы то тѣхныя животъ въ всѣко отношеніе да бѫде, като на Академцы тѣ.

[1]) Посилни е слуга който чисти канцеларііѫтѫ, мете носи водѫ разнася писма чисти кундуритѣ на писаритѣ и др.т. (Пояснение на Ив. П. Хр. Кършовски — б. р.).

5) Никакъ не сме задоволни отъ днѣшнія командирь Г. поручникъ Ефрема Марковичя на когото сме повѣрени; Сѫщо и отъ Г. подпоручника Мирка Савичя и Г. Нарѣдника М. Карановича, защото тѣхното обхожданіе съ насъ ны убива и умствено и физично.

6) Желателно бы было, щото да не ся пріематъ въ дружество то таквизи хора, които съвсѣмъ неотговарятъ на нашіятѫ цѣль.

7) Желателно бы было, да ся взѣмнатъ прилични мѣркы за грубото поведеніе и отнасяніе на слѣднитѣ лица което имѫтъ къмъ дружеството; Христифора Стефановичя. Панча Дасюва, Лазаря Костичя, Коста Кыпровскы, Тодора Мѫндринова и Никола Георчева настоящія чьтни писарь; защото докарватъ дружеството въ несносно положеніе и отчайваніе, Въ противянъ случай можіѫ произлѣзи зли слѣдствія.

8) Дружество то когато види изъ мѣждж себѣ-си, че има хора съ лошеви наклонности, да има право, да подава жялба противъ тѣхъ за да ся испъдіѫтъ; като непоправими.

Ако тѣзи горѣозначени осьмъ точки ся взѣмнатъ въ вниманіе за да ся удовлетворіѫтъ; тогава дружеството бы имало най пріятенъ изгледъ, бы съотвѣтствовало на задатъка, кого то има прѣдъ очы си, и не бы имало занапрѣдь причина за оплакваніе

Бѣлградъ Българско военно дружество.
1868 г. февр. 28-ій

Г. Киселски[1]) прія тѣзи осьмь точки, и ги прѣдложи на военнія министаръ. Той му ся обѣща, както и първо бѣ ся обѣщавалъ, че за 4-5 дена всичко това ще ся положи въ желаннія рѣдъ. Нъ всичко това бѣше само голо обѣщаніе и лъжа, и нищо друго. Минаха ся тѣзи 4—5 дни нѣма нищо. Минаха ся 14—15 и нѣма нищо, минаха ся 24 и 25 — и пакъ нѣмаше нищо. Отъ една страна обѣщаніята бѣха голѣми; но праздны. Отъ друга пакъ грубото обнясяніе на сърбскитѣ чиновницы, на които бѣха подчинени наши тѣ Българчета, бѣха съвсѣмъ несносни. И истина кой можеше търпѣ това: Като додеше полковника да прави смотря (прѣгледъ) никой пѫть не забравяше да ги исхока съ всѣкакви непристойни рѣчи и безчьстни думы: като ги олавяше за ржкава и говоряще: „видите ли тѣзи дрѣхи съ които сте облѣчени сѫ купувани съ пота на нашія селянинъ, който ходи съ съдрана риза на гърба си да работи, и хлѣба когото ядете го купува сѫщія селянинъ; а пакъ той яде мамалига. Вы не сте врѣдни нити за хлѣба що го ядете, и дрѣхытѣ шо ги носитѣ. Само за гдѣто вы е прибрало правит. да ви храни и то вы е много.

Изъ частния архивъ на г. М. Д.

№ 510.

Бележки на Д. Пъшковъ.

Епизодъ. Великдень въ Ловечъ. Левски на хорото. Среща съ Али чаушъ — полицейски старши.

(Спомени на Димитр Н. Пѫшков от дейноста на Васил Левски).

I.

Васил Левски беше смел и неустрашим. В най критически времена на живота му той не губѣше присѫтствие на духа.

По Великденските празници Ловчанци излизаха да се веселят в махлата „Држстяне“, край града на „островчето“.

[1]) Приписка къмъ сѫщата страница.

Васил Левски пожела да отидем заедно на Великденското хоро. Веселбата бѣше в своя разгар, тѫпани, зурли, гайди свиреха сред хорото, около него множество мѫже, жени, деца се любуваха на хорото всички весело настроени, особено момите и ергените. Ние с Левски обикаляйки из множеството срещнахме полицейския старши сражар — Али чауш с двама стражари, който обикаляше и бдеше за запазването на мира и спокойствието на празнуващите Великдена, обърна се къмъ мене, понеже бехме познати и ме запита другаря ви от кѫде е? Левски изведѫж ме превари и каза че е Свищовски тѫрговец. — По каква работа сте тук в тия праздници го запита Али чауш — Левски отговори — Известно Ви е че ние Свищовци тѫргуваме съ Ловеч, дойдох да са видя съ мищуриите си и посѫбера от вересите които ми дължат. Али чауш каза хубаво и си замина.

II.

За купуване пушки отъ Швейцария. Липса на пари. Въпросътъ за тероръ. Ловчанския комитетъ противъ. Нападение въ кѫщата на Тодоръ Халача. Убийство на слугата.

От Букурещ имаше от Л. Каравелов писмо, че Букурешкия Б. Ц. Р. комитет е условил пушки в Швейцария от една фабрика за готвящата се Бѫлгарска революция и настояваше да се сѫбират пари за изплащане на пушките, но пари мѫчно се сѫбираха, особено от тия които беха против революцията, па бе и рисковано да се излагаме. По повод на това Левски предложи в Ловешкия Централен Революционен Комитет да се нападат по богатите тѫрговци за пари, като се посочи пѫрви да бѫде нападнат Тодор Халача и се взема една по-голема сума от него, комисията обаче с болшинство отхвърли това искане на Левски понеже бе рисковано. Левски без да сѫобщи на комитета скришом нарежда да нападнат кѫщата на Тодор Халача с Вуто от село Видраре — един смел и неустрашим момак, на 14 август 1870 год. когато всички тѫрговци и една голема част от гражданиге беха семейно на Троянския монастир на храма панаиря Св. Богородица между които бе отишал и Тодор Халача. Сѫщия ден след пладня Левски и Вуто облечени в червени дрехи влизат в кѫщата на Тодор Халача, слугата който бил оставен да пази кѫщата, като ги видял уплашил се и почнал да вика за помощ. Левски се помѫчил да го застави да мѫлкне като го уверявал че нему нищо зло нема да сторят, но слугата не се разбирал и почнал още по силно да вика, тогава Левски виждайки се в опасност забива камата си в гѫрдите му и го простира мѫртав. Вследствие виковете на слугата настава суматоха в махлата научава за това и полицията и след малко се явиле неколко стражари и запазили изходите на улицата. Левски видял че се намира въ опасно положение напуща кѫщата отваря портата и излиза на улицата с другаря си. Стражарите като ги видяли и двамата с червени дрехи и добре въоръжжени изплашили се и избегали, а Левски и Вуто избегват из града и отиват в лозята на лозето на Хашнов, обличат си обикновените дрехи. Вуто заминал за Видраре. а Левски напѫлнил с трева гащите си и надвечер взел гащите с тревата и мотика на рамо по бели гащи и бос като прост работник влиза в града, дето присрещал край града Ловчанската полиция, която се раздвижила да тѫрси хайдутите с червените дрехи, а Левски спокойно минал през полицаите без да го подозират че това е лицето с червените дрехи което нападнало кѫщата на Ловчанския тѫрговец Тодор Халача. За големо сѫжаление тоя смел опит на Левски излезе несполучлив и не е можал да постигне целта си.

След като Левски премина без опасност стражарската потера влезе в града и се настани в тайната кѫща на комитета на Никола Сирковъ.

III.

Левски по обиколка заедно съ Маринъ п. Лукановъ въ западна България.

Въ 1871 год. Левски заминя с Марин Луканов на коне да обикалят западна България по ревизия и подканят комитетите да усилят сѫбирането на пари за условените в Швейцария пушки. Като посетили много градове и села стигнали в гр. Видин дето отседнали в комитетския хан. Ханджията който познавал Левски му сѫобщил че го тѫрси пец лист полицията. Левски дал нареждане на ханджията относително полицейското дирене и излезли заедно с Марина из пазаря, сѫвършено споко коен, отива въ една книжарница и си набавил разни книжки за прочет на децата от училището и ги нарежда в една стая на хана. След малко дохожда. . .[1])

стр. 4.

IV.

Първа среща на Левски съ бѫдащи другари и поборници въ Ловечъ. Кои сѫ присѫствували.

Намерихъ за умесно да напиша по обстоятелствено и съ доказателства за да се истѫкни самата истина. На 1 Януари срѣщу Нова година 1869 г. стана събрание, въ това събрание присѫтсваха Маринъ п. Лукановъ, Иванъ Драсовъ, Димитръ Пѫшковъ, попъ Кръстю, Анастасъ Цочовъ Хитровъ, Никола Сираковъ, Изанчо Колевъ, Пано. . . Бояджи Драгановъ, Василъ Ионковъ, Анастасъ п. Хиновъ, Михалъ и Цвятко хаджи Павлови, Христо Иовковъ, Тодоръ и Диме Драсови, Денчо Хашовъ Дйковъ и други, избра се комитетъ отъ Маринъ п. Лукановъ, Иванъ Драсовъ, попъ Кръстю, Д. Пѫшковъ и Анастасъ Цочовъ Хитровъ. Въ това събрание стана и клетвата отъ попъ Кръстя съставена отъ Ангелъ Кѫнчевъ и В. Левски. Всякой цалуна на масата евангелието, револверъ и кѫма поставени кръстомъ. Слѣдъ това Левски, Маринъ п. Лукановъ и Василъ Ионковъ заминаха за Тетевене дѣто съставиха въ Тетевене и Гложене комитети и додоха въ Ловечъ. Отъ тукъ заминаха Търново и околноститѣ.

стр. 6.

V.

Писмо отъ В. Йонковъ за аресititѣ въ Тетевенъ. Съвещание съ Маринъ п. Лукановъ.

На 27 октомври 1872 год. получихъ писмо отъ Василъ Ионковъ отъ Гложене съ комитетския кориеръ, той ми описва за разкрития и аресititѣ въ Тетевене отъ Махзаръ Паша, Софийски Вице губернаторъ. — Това съобщение отъ В. Ионковъ за много смоти, потърсихъ Маринъ Лукановъ да му съобща, но не го намерихъ. На 28 окт. се срѣщнахъ, прочетохме писмото отъ В....[2])

[1]) Тоя епизодъ отъ споменитѣ на покойния Д. Пъшкозъ е останалъ недовършенъ. До тукъ спеменитѣ сѫ диктувани отъ Пъшковъ, а отъ тукъ нататъкъ той ги пише саморѫчно, отъ дето произлиза и разликата въ езика имъ.

[2]) Тѣзи записки на стария другарь на Левски отъ Ловченския Ц. комитетъ, писани, всѣкой случай, въ по-ново време, почватъ откѫслечно, като нахвърлени бележки съ отдѣлни за себе си мотиви, отъ които ние даваме по-значителнитѣ тукъ. Както ще види читателѫтъ, тѣ даже се повтарятъ донѣкѫде въ цѣлостното изложение, което следва.

VI.

Пѫтьтъ на революционната поща отъ Букурещъ презъ Т.-Магурели Плѣвенъ до Ловечъ. Отворени отъ Ан. п. Хиновъ писма. За скарването между него и Левски.

На Левски писмата отъ Любенъ Каравеловъ пър. минуваха чрѣзъ Анаилъ попъ Хиновъ въ Турно-Магуреле отъ тамъ до брата му Анасъ попъ Хиновъ въ Плѣв. Чрѣзъ него (Анастаса) Левски си получаше писмата, обаче разпечатани. За тая му непочтена дързость Левски бѣше направилъ строго мъмрене и пр. Ат. попъ Хиновъ отговорилъ Левски доста сърдито и не въздържано. Въ писмото е имало едно канително изражание, а именно: не ми стѫпай на опашката, защото е се исправа да те клацна въ самото чело. Това ми каза Маринъ опъ Лукановъ, писмото не съмъ челъ. Това писмо въ кореспонденията на Левски не се намѣри въ самара, трѣбва да го е пратилъ Лев. Каравелова въ Букурещъ.

Отъ тогава Ан. попъ Хиновъ прѣкѫсна сношенията си съ Левски Ловчанския комитетъ и се присъедини къмъ Димитръ Общи и Тетевенския комитетъ и почна да интригува прѣдъ Общи срѣщу Левски.

стр. 7.

VII.

За своеволнитѣ действия на Д. Общи по обира. Тетевенъ солидаренъ съ него. Ловченскиятъ комитетъ противъ решението на Левски а убие Д. Общи. Противъ твърденията на единъ по-късенъ хронийоръ. Споменъ за лъжливи твърдения на Д. Общи.

Общи се обяви самостоятеленъ организаторъ и бѣ прикѫсналъ ношенията си съ Левски. За тъзи нетактичность и подготвянето му на ора да обере пощата, Левски ходи два пѫти до въ Тетевенъ да убие амъ Общи, обаче Тетевенския комитетъ скри Общи и Левски не можи а испълни заповѣтьта на Любенъ Каравеловъ. Ловченския комитетъ е бѣше съгласенъ да се обере пощатата, вслѣдствие на което Левски оди два пѫти да убие Общи. Тома Василевъ пише въ списанието демократия год. 1922 г. страница 382 споменъ арабаконашкото приключение, че обирането на пощата билъ съгласенъ и Ловчанския комитетъ, това а твърдялъ Общи за да убеди Тетевенския комитетъ и хората, които щя му помагатъ за обиране пощата, това твърди Тодоръ Брѫмбара и Маринъ Николовъ, първия отъ Тетевене съучастникъ по обирането на пощата съ Общи, втория Маринъ Николовъ отъ Орхание, кариеръ държавенъ въ Орхание, заточени въ Анадода въ градя Аданаладени.

стр. 8.

VIII.

Противъ твърдението на Симидовъ, че Книговезеца билъ пратенъ отъ Левски като екзекуторъ на Д. Общи. Защо не е билъ убитъ последния.

Г-нъ Ф. Симидовъ твърди, че Левски пратилъ екзекутора на комитета Христо Ивановъ отъ Търнаво, комитета не е ималъ никакви сношения съ Христо Ивановъ и да го третира като екзекуторъ, понеже нѣмаше нужда отъ такъвъ; Христо Ивановъ не бѣше посветенъ въ работитѣ на Ловчанския комитетъ, тъй щото Левски не е го пращалъ въ Орхание да убие Общи, Общи постоянно живѣеше въ Тетевене, Тетевенъ бѣше неговата резиденция и тамъ бѣха неговитѣ тайни скрива-

лавя го и го връща въ Тетевенъ. Димитъръ Общи прѣдъ Махзаръ паша безъ стеснение е почналъ да разкрива всичко подробно и обстоятелствено. Византиеца Махзаръ паша е уверилъ Общи, че ще го назначи кмр-а-гасж (полски началникъ) за да залови всички комити. Общи оласканъ отъ пашата раскри всички организации въ Ловечъ, Орханийско и Тетевенско, откараха за София Орханийчени и Тетевенци около 0 души оковани въ зелеза, между които и Общи, който ги увещава зъ пжтя да изказватъ всички замесени въ комитетскитѣ работи. Да ставимъ Тетевене и Орхание и да се върнемъ въ Ловечъ.

XII.

Какъ сж били арестувани членоветѣ на Централния комитетъ въ Ловечъ: Маринъ п. Луканозъ и Д. Пъшковъ. Разпита въ полицията. Опитътъ на каймакамина да предразположи арестуванитѣ къмъ самопризнание.

На 30 Октомври 1872 год. часа кжде 8 по Европейски излязохъ отъ кжщата на Герганъ Изаковъ подъ наемъ отправихъ се къмъ чаршията, като стигнахъ до 7 елимата идтя олухъ (сега подъ Арменското училище) сжщата чаршия. При чешмата стоеше Бошнакъ Юсинъ Чаушъ (полицейски старши) Поздравихъ го и си заминахъ, обаче той мя послеща съ младши полицейски стражарь, запита мя баща ми дохождалъ ли е скоро отъ село, на въпроса защо тие, отговори ми, че хади юзъ баши (сотникъ на полицейската стража) поржчалъ да му прате масло, та ако го е пратилъ да му се отнесе, отговорихъ му че нищо незнамъ. Тъй като нищо не знаешъ, заповядай да идемъ при хаджи юзъ баши да се обяснитѣ. Доближихъ до конака, хаджи юзъ баши като ме съгледа отъ стаята си, срѣщна ни и трима ни съ двама стражари и мя запита по въпроса за маслото, отговорихъ, че нищо незнамъ. Покани мя доста любезно да отидемъ горѣ въ кжнцаларията му, покани мя да сѣдна и ми сложи котия съ папироси и кибритъ да запуша, слѣдъ това излезе, като ми каза да го почакамъ. Слѣдъ неговото излизане отъ канцеларията се исправиха двама души стражари съ пушки. Почувствувахъ, че съмъ арестуванъ. Прѣди три дена комитетския куриеръ донесе отъ Гложене писмо въ което подробно описва събитията въ Тетевене и че Димитръ Общи си е развързалъ язика. Пристояхъ въ канцеларията на юзъ башията около 2 часа.

Слѣдъ това доде Бошнакъ Юсинъ чаушъ и съ двамата стражари заведоха мя при каймакамина, тамъ беше донесенъ отъ кжщи сжнджка ми и единъ човалъ съ книги за прочитъ. Каймакамина мя попита твой ли е този сжнджкъ и какво има въ него, казахъ му си джржа тевтеритѣ, записи и разни расписки, контракти, търговски писма и пари. По искането на каймакамина отворихъ сжнджка и преводчикъ Турчинъ почна да прѣглеждва, книгитѣ, тевтеритѣ и пр. въ сжнджка, прѣброиха паритѣ които се намериха въ сжнджка и ги прѣдадоха на касиера, който ми даде квитанция срѣщу сумата съ обозначение и монетитѣ.

Прѣв(о)дчикътъ, трѣбваше да бжде потурченъ Ерменецъ или Евреинъ. Прѣво(д)чикътъ се взря въ една квитанция получена отъ читалашния касиеръ попъ Тодоръ Мишаковъ(?) на зададенитѣ въпроси, отъ какво учреждение е тая квитанция и колко пари си внелъ, и кое е управитель, обяснихъ му това е читалище получената квитанция ми е дадена отъ касиера Попъ Тодоръ Мишаковъ за внесенитѣ отъ менъ членски вносъ. Слѣдъ това влязохме съ каймакамина въ друга стая, а прѣводчика прати стражарь за попъ Тодоръ Мишаковъ, който като удостовѣрилъ истиноста на квитанцията освободиле го.

Останахме двама съ каймакамина подаде ми цигара и кибритъ да запаля. Слѣдъ това почна да мя запитва за нѣща, които нѣматъ нищо общо съ комитетскитѣ работи, отъ това разбрахъ, че каймакамина нищо

незнае за станалото разкритие въ Тетевенъ, бѣхъ спокоенъ. Доде Бошнакъ Юсинъ Чаушъ прѣдадема нему и ми каза не се стеснявай ти ще бждишъ у насъ на гостѣ за сега. Бошнакъ Юсинъ мя остави отвънъ въ кжве отджа (стая гдѣто си варатъ ключаритѣ на затвора кафе). Прѣзъ нощьта кждѣ 10 часа заведоха ма въ идире мезлиси (окржжния съвѣтъ) подъ прѣдсѣдателството на каймакамина подложиха ме на испитъ, които трая оноло два часа. Испита изобщо се въртеше около комитететитѣ и Левски, обаче азъ всичко отказвахъ, като увѣрявахъ членоветѣ (на) съвѣта това е клевета отъ неприятелитѣ. Прѣдъ Васъ бейветѣ на града Ловечь и негово превъзходителство каймакамина стоятъ на масата моитѣ тевтери, въ тяхъ ще видите, че азъ се занимавамъ съ ярешки и агнешки кожи и коприна при това още зелъ съмъ десятъка на двѣ села Сопотъ и Микре и това е подигнало завистьта на мойте неприятели да ма сасипатъ и оничтозатъ. Слѣдъ като ми прочете секретаратъ казания Мехмедъ бей Черибашиолу попита мя вѣрно ли се записали показанията, отговорихме му вѣрно, подписахъ ги.

Следъ това заведоха мя пакъ. Отъ този распитъ разбрахъ че сме прѣдадени, отъ душевни мжки и терзания цѣла нощь неможехъ да заспя. Бошнакъ Юсина всѣка сутрень ма пущуше отъ затвора въ кафе отджа да си пиемъ заедно съ него кафето, преди да се пустатъ арестантитѣ изъ двора, че бѣше още рано, съгледахъ Маринъ Лука овъ че утива съ Речепъ чаушъ за въ нужника, помолихъ Бошнакь Юсиня да ма прѣда на Реджебъ чаушъ да ида по нужду, че имамъ диария. Съ реджебъ бѣхъ познатъ отъ близо, че ми длъже, като стигнахме до нужника успѣхъ да му спусна въ ржката единъ напалеонъ, той се спря до вратнта на нужника и си запуши цигарата. Тукъ нужника е съ 4—5 отдѣления на около са оградени съ доваръ около 2 метра отгоре покрити съ плочи, тъй щото вътре като влѣзе човѣкъ отъ вънъ не се вижда. Казахъ на Марина прѣдадени сме горчивата чаша намъ се бждна съ тебъ да я испиемъ, пази се да не изпаднемъ въ малодушие, за насъ не остава друго освенъ да държимъ, че незнаемъ нищо, тамъ е нашето спасение устафатъ гласи, че който издаде наказанието смъртно. Исусъ Христосъ който притърпе до край тъй бжде спасенъ. Ще притърпимъ всички мжки само да запазимъ Ловечъ и последователитѣ идѣята нѣма да пропадне. Заклехме се и двама, че нѣма да изкажиме нищо цѣлунахме и се раздѣлихме.

стр. 11.

XIII.

Отвеждане на Ловченскитѣ затворници въ София. Очна ставка между тѣхъ и Д. Общи. Погрѣшно хванатия п. Луканъ върнатъ. Д. Общи иска п. Кръстя.

На 13-ый Ноемврій.

На 13 Ноември 1872 г. прѣзъ нощьта Бошнакъ Юсинъ чаушъ мя заведе при каймакамина въ частната му кжща (харема му), която е задъ конака въ самия дворъ, прѣди да стигнемъ въ кжщата на каймакамина, казахъ на Бошнакъ Юсинъ, да не е наредилъ да ма изтезаватъ нощесъ. Закле ми се въ Мохамедъ, че нищо подобно нѣма да стане, виждалъ съмъ добрини отъ тебъ, вървай мя нѣма небой се. Влязохме при каймакамина, при него бѣше Али бей, единъ отъ влиятелнитѣ големци и членъ въ идарето — окржжния съвѣтъ — каймакамина мя покани да сѣдна на противния столъ близо срѣщу него, покани ма съ цигара, слѣдъ малко слугата донесе на черпня три кафета, които по напрѣдъ поднесе менъ, казахъ на слугата по-напрѣдъ поднеси на негово прѣвъзходителство и бейтъ, каймакамина веднага каза Ви сте гость въ мойта кжща моля заповядайте Ви понапрѣдъ, слѣдъ половинъ часъ сжщия слуга донесе на черпня три голѣми стъклени чаши съ шербетъ и поднесе по сжщия начинъ както и кафета, както каймакамина така и Али бей бѣха много любезни къмъ менъ. Слѣдъ тия гощавки Али бей

запита за баща ми какъ е той дохождалъ ли е скоро отъ село, тие кашнитѣ граждани отъ идире мезлисъ — окр. съвѣтъ — се събрахме решихме да туримъ край на тая работа, да та освободимъ да си глеш работити едно, че се нанася позоръ на града и друго, че и насъ обвинятъ по-голямитѣ власти че сме биле невнимателни и пр. Слѣдъ ни бей, започна каймакамина. Той бѣше много любезенъ къмъ менъ. трѣбва да се откриешъ прѣдъ насъ тукъ, кълнемъ ти се въ нашата ра въ дѣцата си че дума отъ насъ нѣма да излезе да ни съобщишъ кдѣ се крие тукъ въ Ловечь Дяконъ Василъ Левски и какъ можимъ го уловимъ, ти ще получишъ опрощение и ще тя пустимъ на свода да не гниешъ по затворитѣ[1]) и 2000 гроша, а пакъ азъ ще получа корация и повишение. На тия увещания отговорихъ му, че Ви сте мя испитвале нѣколко пѫти, и сега Ви заявявамъ, чи непознавамъ такъвъ вѣкъ на име Василъ Левски (да) зная та да Ви услуша, а той употѣби всичкото си Византийско умение за да ма убеди. Той произнасие турскитѣ като гржкъ; трѣбва да бѣше потурченъ гръкъ или гръкъ въ островитѣ. Това увещание трая около 3 часа. Слѣдъ това каймакамина позвани съ стоящия прѣдъ него на масата званецъ, влезе Бошнакъ Юсинъ и мя сведе въ затвора и каза на ухото днесъ зами авате за София. Слѣдъ като престояхъ въ затвора да си поотпочина, оморенъ отъ душевното терзание на каймакамина съ продължителнитѣ распити и увещания, отвори Юсинъ затвора и ми каза излезъ, всичио е готово, помислихъ, че бесилката е готова, ще ма убесатъ ли — казахъ ти прѣди малко, че ще заминете за София. Азъ съмъ само по чорапи, — всичко ще снощи земахъ отъ твоята кжща кълцуне и пълтонъ, подарихъ му наполеона и му казахъ мене ще ма обесатъ, копи си нѣщо за споменъ ти много ми услужи Излезохме двама на двора тамъ ма чякаха Маринъ Лукановъ и попъ Луканъ на коне оковани съ зелеза качихъ и азъ на празния конъ, оковаха мя съ железа у коня и тръгнахме по пѫтя за Микре съ 3 стражари и 1 поручикъ и за 3 дена стигнахме въ София. Веднага ни изкараха прѣдъ Махзаръ паша по негово нареждане доде Цим. Общи окованъ въ железа на десния кракъ, попита го пашата понавашъ ли тия хора, общи отговори двамата са мои хора, попа не е позъ когото искамъ, онзи попъ е младъ въздебелъ и нисъкъ Пашата ще прѣдъ насъ освободи попъ Лукана и заповѣда на полицаи да му ждатъ стражарь до Ловечъ съ писмо, че се освобождава.

XIV.

Двамата ловченци представени по отдѣлно. Разпити предъ сжда. Предателски показания на Д. Общи, В. Бушарановъ и Ан. п. Хиновъ.

Насъ ни арестуваха отдѣлно съ Марина, мене оставиха въ затвора цѣто бѣше затворенъ Д. Общи. Затвора бѣше на два етажа, Общи бѣше на долния етажъ а ази на горния етажъ. Слѣдъ нѣколко дена пристигна чрѣзвичайния сждъ състоящъ се: Али саидъ паша Генералъ свършилъ въ Парижъ за Прѣдседатель, Хаджи Иванчо Пенчовичъ отъ Русе членъ въ Държавния съвѣтъ въ Цариградъ, Шакиръ Ефенди и единъ Турчинъ слѣдователь.

Слѣдъ два деня повикамя въ чрѣзвичайния сждъ, почна прѣдсѣдателя да ми задава въпроси: съ какво се занимавамъ, женень ли съмъ,[2]) ти се обвинявашъ че си членъ въ комитета организиранъ отъ дякона Василъ Левски въ Ловечъ, я ни разкажи на колко години е В. Левски, кжде живѣе тоя човѣкъ въ Ловечъ, въ коя кжща, какво мислехте да

[1]) Ще те избавимъ отъ бесилката — (Бел. на Д. Пъшковъ).
[2]) Отъ какво вѣроисповедание съмъ „ „ „

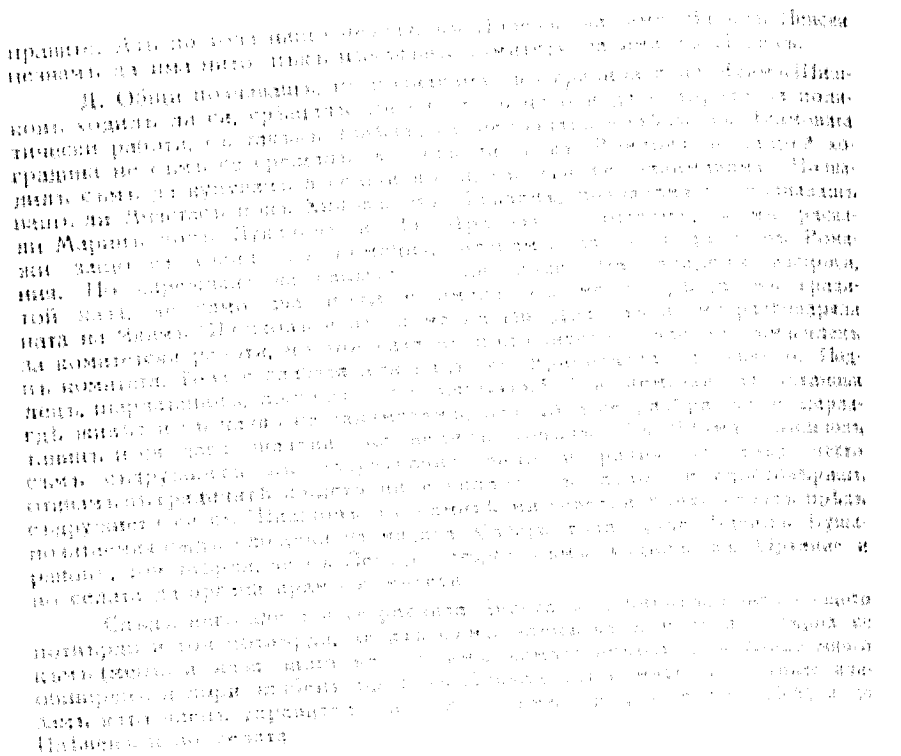

ве(ти)тѣ на Общи и Анастасъ попъ Хиновъ върху менъ, невѣрвамъ
ит. сѫдъ да имъ даде добра оцѣнка понеже и двама се опорочени
обирането на пощата у които се намериха обранитѣ пари у А. П.
човъ 4,000 гроша.

XVI.

Разпити отъ втория день. Особени въпроси отъ председателя Али
бъ паша. Докарването на Левски. Арестувани въ казармата, а не
и тѣхъ въ затвора. Н. Цвѣтковъ арестуванъ при тѣхъ.

На втория день стражара мя заведе въ сѫдътъ. Али Сайдъ паша
обърна къмъ мень, вѣрвамъ, че сега ще улеснишъ и сѫдътъ
своитѣ признания. Вчера сѫдътъ се занима съ твойтъ распитъ цѣли
часа, расправи сега въ коя година доде Левски, кога съставихте ко-
тета и кои се членове въ комитета. Азъ и вчерз заявихъ прѣдъ
дътъ, че непознавамъ такъвъ човѣкъ на имя Левски да живѣе въ
вечь, незнамъ да има комитетъ въ Ловечь. Познавашъ ли Патю Чор-
джки, познавамъ, отъ кѫдѣ е, отъ Видраре, по какьвъ случай се запозна
него, копувалъ съмъ отъ него ерешки и агнешки кожи и коприна.

Х. Иванчо Пенчовичъ ми каза, че Орханийци и Тетевенци твърдятъ,
ти заедно съ В. Левски сте обиколиле по селата и сте съставиле
митети, казахъ и вчера, че човѣкъ на имя В. Левски непознавамъ
то зная да има нѣкакви комитети, това го потвърдихъ нѣколко пѫти
рѣдъ каймакамина въ Ловечъ и прѣдъ сѫдѫтъ. Въ това врѣмя до
ѣто мя распитваше Х. И. Пенчовичъ, Али Саибъ паша четеше фр.
стникъ. Слѣдъ това мя отведоха въ затвора. Сѫдътъ се държеше
илично въ врѣмя на слѣдствието.

Слѣдъ нѣколко дена докараха Левски и Николя Цвятковъ, Левски
ше арестуванъ въ казармата, а Никола Цвятковъ при менъ въ 4 от-
ление на затвора.

стр. 22.

XVII.

Съ кого Левски е изваденъ на очна ставка. Предателството на В.
ошарановъ.

Г-нъ Д-ръ Стояновъ пише въ книгата си „Градътъ Ловечъ“ на
гр. 43, че Маринъ попъ Лукановъ и Димитъръ Пѫшковъ затворени
аедно съ Левски, това е погрѣшно прѣдадено на Д-ръ Стоянова. Лев-
ки бѣше затворенъ въ казармата самъ. Между Левски и Димитъръ
ѫшковъ, очна ставка не е имало. В. Бушеранозъ е виканъ прѣдъ
жда да узнае дали е сѫщия Левски и той потвърдилъ това, и Левски
рѣзително го пронизалъ съ поглѣда си. Азъ (Д. Пѫшковъ) не съмъ
присѫтствувалъ на спора Левски съ Пенчовичъ, който хвалилъ Султана,
е далъ екзархия и училища.

XVIII.

Разказъ на Н. Цвѣтковъ за хващането на Левски. Пѫтътъ отъ
Повечъ до Кькрина. Левски смутенъ. Случката съ стражарина на „Па-
зи-Мость“.

Никола Цвятковъ, както казахъ по-горѣ, бѣше затворенъ при
менъ, за улавянето на Левски ми расправи слѣдующето: Никола Сир-
ковъ съ Левски бѣха натуряли книжата на Левски въ сламата на самаря

на коня на пайстрога ми. Сутрѣньта, 26 Декемврий 1872 год. Никола Цвятковъ тръгналъ отъ дръстене отъ кжщата на пайстрога ми съ негова конь въ самаря на който бѣха зашити книжата и тевтерчето на Левски, прѣзъ пчелинска стена изъ пжтеката, като се наговорили съ Левски да се срещнатъ на кръстомъпжть на Севлиевското шосе, а Левски въ сжщото време тръгналъ прѣзъ Стратишъ по шосето пѣши, като пратилъ Христа Лукановъ съ нѣколко момчета напрѣдъ, да провѣрятъ да нѣма нѣкоя засада наредени отъ турцитѣ, а Левски върнялъ слѣдъ тѣхъ на нѣколко раскрача. Левски изминалъ опаснитѣ мѣста по Севлиевското шосе благополучно и като се събрали на кръстомъ пжть съ Никола Цвятковъ и се раздѣлилъ съ Христа, обаче Левски билъ много неспокоенъ. Като се събрали на кръстомъ пжть Никола Цвятковъ се качилъ на коня, а Левски тръгналъ пѣши и заминали по Севлийското шосе, като наближиле „Пази мость". Никола съгледалъ отдалечъ единъ стражарь на конь и обадилъ на Левски, Левски се отбилъ къмъ лозята; кждѣ чешмата срѣшнали се съ стражара, който запиталъ Никола кждѣ утива и кой е другаря му. Никола казалъ че него пазналъ сега го стигналъ на пжта. Заптието запиталъ Левски кой е и за кждѣ отива, отивамъ казалъ Левски на лозето си, азъ съмъ отъ Ловечь, да видя колко кола боклукъ се докарали кираджиитѣ, Стражара заминалъ по шосето кждѣ Ловечь, а Левски изъ пжтеката утишалъ на горѣ изъ лозята и стигналъ Никола на шосето до самия гйолъ. Левски се качилъ на коня и по мрѣкнало стигнале въ селото Какрина и слезли на комитетското ханче при Христа Латинеца, комитетски човѣкъ и познатъ съ Левски и Никола Цвятковъ, Левски още вечерьта поржчалъ на Христа Латинеца като попѣятъ първи петли да иде да намѣри конь за до Севлиево и ще додишъ съ насъ да ни покажишъ пжтеката за Севлиево да неминуваме по шосето, защото постояно стражари кръстосватъ по шосето. Като запѣли петлитѣ Христа Латинеца отишелъ да търси конь за Левски. Слѣдъ излизането на Латинеца минало се нѣколко врѣмя потропале се външнитѣ врати на ханчето, Никола помислилъ че се върналъ Хр. Латинеца и поискалъ да иде да му отвори, въ това врѣмя почукало се втори пжть по силно и извикалъ на Турски отвори бе ханджи, тогасъ Никола се връша при Левски и му казалъ заградени сме отъ много стражари и познахъ по гласа вчерашния стражарь, който ни срѣшна вчера на шосето. Левски грабва своя револверъ и на Латинеца [1]), като казалъ на Никола да каже че го непознава.

стр. 22.

XIX.

Подробности върху последния моментъ отъ хващането на Левски.

Левски излязалъ прѣзъ малкитѣ врата на яхъра на двора и отишалъ къмъ вратника на Денча, като мислялъ че тамъ нѣмало никой; Безъ да отвори вратника за да не скърца, прискочилъ го, гащитѣ му се закачиле на вратника и той заедно съ вратника падналъ по лицето си на земята. Тамъ имало скрити трима стражари, които той въ тъмнината не съгледалъ, които веднага го натиснали на земята. Левски ги отхвърля, става и стрѣля върху имъ и наранява единого отъ тѣхъ. Наранения билъ Бошнакъ Юсинъ Чаушъ. Въ тази шашърма, тримата стражари извикале на другаритѣ си тичайте, че ще го опустимъ, всичкитѣ около 12 души съ пушки стрѣляли въ залпъ, единъ коршумъ само ударилъ Левски надъ лѣвото ухо, а единъ стражаръ го ударилъ съ тесака и му отрѣзалъ горната половина на ухото. Въ това врѣме Никола билъ въ стаята, а вънъ всичко утихнало, помислилъ, че Левски е избягалъ и се успо-

[1]) „Предаденъ съмъ казалъ" — стоятъ думитѣ на Левски въ черновката на споменитѣ на Д. Пъшковъ.

ъ. Прибралъ всички нѣща на Левски и ги натрупалъ на леглото о спялъ Левски. Стражаритѣ почнали да блъскатъ вратата да имъ твори, Никола се приготорилъ че спи, въ това врѣмя се връща Христо инеца, Турцитѣ го хващатъ, той казва че е ханджията, потропалъ, ола се обадилъ и отворилъ вратата. Влизатъ нѣколко стражари въ ето, питатъ кой кждѣ е спалъ. Никола показалъ на стражаритѣ ѣ е спалъ непознатия и стражаритѣ му прибрали нѣщата. Слѣдъ това ели непознатъ, гологлавъ, безъ поесъ, съ падналги гащи, вързани дъ ржце, потъналъ въ кръвъ, първоначално Никола неможалъ да познае. Като го исправили той извикалъ „прощавайте брятя и ти о отечество, за тебъ азъ отивамъ". . . Тогава Никола по гласа го по-ъ че е Левски. Стражаритѣ накарали Никола да му вдигне и върже итѣ Левски качиле на кола заедно съ ранения стражарь и други ажари, а Никола и Латинеца вързалл съ едно вжже съ ржцѣтѣ на-ь и тръгнале. Като изминали отъ Какрина едно значително растояние нали да чакатъ колата съ Левски. Като стигнали колата, Никола и сто Латинеца качиле въ друга кола, а Левски останапъ съ ранения ажарь и тръгнали за Ловечь, по пжтя Никола и Христо сж бити съ и до забравяне да кажатъ този ли е Левски, но тѣ и двамата казе че не го познавзтъ. Като стигнали до Стратишъ вмѣсто изъ шосо да влѣзатъ, слѣзли направо изъ баиря пѣша, минали реката Осъмъ изъ пѣшия мость и влѣзли въ Конака. Левски затворили въ стаята на ажаритѣ, а Никола и Христа затворяле по отдѣлно. Никола ми каза, щомъ пристигнали наскоро влѣзе попъ Кръсто въ конака и отиде раво въ стаята при Левски. Никола послѣ изъ пжтя като отивале за рия, Левски му казалъ, че попъ Кръсто като влѣзалъ при него поалъ го: какъ стана тая работа, Левски му отговорилъ: „Стана каквато на то се мина вече". Каза ми Никола, че каймакамина слѣдъ като се ърилъ отъ попъ Кръстя, че заловения е сжщия Левски, тогава чакъ еграфиралъ въ Търново на мютасерифина (окр. управитель) и поздния е поискалъ Левски. Тоза Никола чулъ отъ ключара на затвора, ито разправялъ прѣдъ арестантитѣ съ голѣмо възхищение и радость, уловенъ главния комита.

Казахъ на Никола, нашата участь съ Марина не сж ни съобщиле е, може да ни обесатъ или испрататъ по Анадолскитѣ зандани да авимъ коститѣ си, но тебе и Латинеца вѣрзамъ сждътъ да ви осводи, щомъ не сте признали че познавате Левски. Като се завърнишъ, запазишъ книжата на Левски зашити въ самаря на коня. Бждете дри сѣмято което посѣя Левски ще изникне, макарь по-кжсно, но ще це добъръ плодъ. Никола се оплакова, че до София много зле са ги етирале.

стр. 24.

XX.

Бележка за пристигането въ София. Дата за арестуването на п ъстя.

Д. Пжшковъ съ Маринъ П. Лукановъ и попъ Луканъ пристигнали ъ София на 17 ноември 1872 г., въ сжщия день при очна ставка съ Д. бщи въ София т. е. на 17 ноември 1872 год., е билъ арестуванъ Попъ ъстю и на 18 ноември 1872 год. билъ освободенъ. Това обстоятелство расказаха: Христо попъ Лукановъ, Анастасъ Хитровъ, Калю Боровъ други членове отъ рев. комитетъ.

стр. 29.

XXI.

За фалшивитѣ подхвърлени писма въ двора на Величка Хашнова ри писма съ подражание на почерка и съ подписа на Левски. Хашнова

и мжжътъ й отиватъ на назначеното мѣсто въ лозето имъ. Преоблеченитѣ полицаи. Попъ Кръстю въ горичката.

Величка по баща попъ Луканова, а по мжжъ Хашнова разказа, че слѣдъ освобождението на попъ Кръстя отъ затворя на 18 ноември 1872 год. получила на 3 пжти писма послѣдователно хвърляни нощно врѣмя въ двора й, на нейнъ адресъ съ подпись на Левски, съ съдържание да занесе кореспонденцията му на нейното лозе и той (Левски) ще се яви да си я земе. Обаче тя подозирала, че въ тия писма се крие прѣдателство, защото познала почерка на попъ Кръстя

Като получила слѣдъ нѣколко дена и третото писмо хвърлено прѣзъ нощьта въ двора й съ подпись Левски и съ сжщото съдържание, убѣдила мжжа си да отидатъ на лозе да опитатъ да ли ще се яви Левски, като взели съ себе си само мотики и лукъ да посѣятъ, за да маскиратъ утивието си. Тамъ на лозето почнали съ мжжа си да копаятъ и сждятъ лукъ. Въ това врѣмя видѣли, че къмъ тѣхъ иджтъ нѣколко души селени съ Горно-Павликянско облекло. Като дошле при Величка и мжжа й тия въображаеми селени, познали началника на полицията и нѣкои отъ полицейскитѣ стражари, въоржжени подъ селскитѣ дрѣхи. Обискирале ги и като ненамериле нищо подозрително казали имъ да си отидатъ. Като минавали по край близката горица до лозето, съгледали попъ Кръстя въ горицата.

стр. 29.

XXII.

Разказъ на баба Марийка Николчова (жена на Николча Сирковъ, а по-късно на Николча Цвѣтковъ). За срещата между Левски и п. Кръстя въ нейната кжща на Дръстене въ Ловечъ. Заповѣдь на Левски п. Кръстю да се яви въ Къкринското ханче и да даде смѣтка.

Баба Марийка Николчова, нейната кжща бѣше една отъ тайнитѣ кжщи въ които се криеше Левски, разказа ми, че слѣдъ като ни арестуваха съ Маринъ попъ Луканонъ и откараха въ София да ни сждятъ, Левски се завърналъ отъ Стара Загора въ Ловечъ и се остановилъ въ нейната кжща въ Дръстене, въ която ималъ срѣща съ попъ Кръстя. Разговорътъ имъ билъ доста разнеженъ и на двамата, тя баба Марийка дочула, че Левски му казалъ на попъ Кръстя да додинъ утрѣ вечерь въ Какрина при Христа Латинеца да си разчистимъ смѣткитѣ. По улицата кръстосвали стражари по край кжщата на баба Марийка Николчова, когато попъ Кръстю и Левски биле въ кжщата й, баба Марийка замолила подъ Кръстя да се отстраняатъ съ Левски да не би стражаритѣ да додятъ да ги арестуватъ. Попъ Кръстю казалъ да не се бои нѣма да стане нищо. Обаче Левски е билъ доста растревоженъ, каза баба Марийка.

Христо се казваше Латинеца, който държеше ханчето комитетско въ с. Какрина за препощуване на апостолитѣ.

стр. 30.

XXIII.

За срещането на Д. Пъшковъ и Бошнакъ Чаушъ скоро слѣдъ освобождението. Показания на Бошнакъ Чаушъ (предводитель на потерата) върху хващането на Левски. По въпроса кой е съобщилъ, че нея вечерь Левски ще бжде въ Къкринското ханче.

Николчо Цвѣтковъ освободиха, защото Д. Общи не го познаваше. За улавянето на Левски билъ пратенъ старшия полицейски стражаръ Бошнакъ Юсинъ Чаушъ. Като се завърна отъ бѣгството въ Руско-

рската война въ 1877 г. утидохме при него: Иванъ Драсовъ, Маринъ ркановъ и Д. Пжшковъ. Запитахме го да ни разкаже какъ е уловенъ евски и отъ кждѣ знаеше, че Левски ще бжде тжзи вечерь на Какринното ханче. Бошнакъ Юсинъ каза, че го повикалъ каймакамина и му повѣдалъ да земе съ себе си 10 души полицейски стражари и да отитъ въ Какрина на ханчето да уловатъ Левски, като имъ далъ строго преждане да пазятъ да не го убиятъ. На въпроса отъ кждѣ знае каймакамина че Левски тая вечерь ще бжде въ Какрина на ханчето. Юсинъ каушъ каза, че каймакамина нищо не казалъ отъ кжде знае че Левски ще бжде въ Какрина тази вечерь, обаче бейоветѣ отъ ндаре мезлиши окр. съвѣтъ) говореле, че попъ Кръстю съобщилъ за това.

стр. 32, 33.

№ 511.

Дневникъ на Д. Н. Пъшковъ държанъ въ Диаръ-Бекиръ.[1])

I.

Дата и обстановка на арестуването на Маринъ п. Лукановъ председатель и Д. Пъшковъ виденъ членъ на Ловченския Ц. Р. комитетъ. Разпитъ въ конака и др. подробности. Старията попъ Луканъ, баща на председателя, сжщо арестуванъ.

Дневникъ въ пжтуваніе-то ми отъ Ловечь до въ Діяр-і-бекыръ (т. е. до гр. София и отъ София за Диярбекиръ 1873 10-врііи 3-ыи Діяр-Бекыръ).

На 30-ыи Октомбрія 1872 година чяса по два сутрѣнь-тж, като излизахъ отъ кжщи (на Гергана Ивановъ отъ кжщж-тж въ коіа-то живѣехъ поднаемъ) у пжтихъ ся къмъ пазарь-тъ и щомъ додохъ до чешмата (кладенецъ-тъ) (Алтж-Олукъ), съгледахъ заптіе-то Юсинъ он-Баши, кой-то бѣ ся исправилъ до чешма-та, и, като го доближихъ поздравима съ едно необикновенно, сабахлиръ хаиръ-Олсунъ и ми каза: буюрунъ юз Баши чаріоръ сени. Попытахъ го, гдѣ е? на конака е, отговори. Азъ са упжтихъ къмъ конакъ-тъ, заедно съ рѣченно-то заптіе, придруженъ още съ едно заптіе, кое-то стоеше прѣдъ фурна-та, когато излизахъ отъ кжщи, и то нарочно испратено за мень.

Щомъ стигнжхме до конака юз-башій-тъ ны присрѣщнж вънъ до порта-та и мя запыта веднаги; бабанъ Бурдамжджръ? іокъ, отговорихъ му; бенъ она смарлждмь тере ягъ ичюнъ аджеба вакжтъ гюндередженъ хиберимь іокъ, му казахъ, Това като свьрши върнж ся изведнждъ и мя заповѣда учтиво да идж съ него въ стаіж-тж му; азъ тукъ имахъ честь-тж да ся поканж отъ сжщи й-тъ да сѣднж на мендеръ-тъ. Сѣде іето ся продължи і часъ безъ да ми каже защо мя е выкалъ, послѣ той излезе навънъ и веднага ся исправи воурожена стража на вратж-тж. Като стояхъ подъ стражіж до единъ чясъ, завѣдохж мя въ стаіж-тж на томрукъ агасж, дѣто като сѣдѣхъ около два часа, извѣдохж ма прѣдъ каймакамина въ ндаре-мезличка-та стая, кой-то бѣше самъ, и като мя заповѣда да сѣднж; захванж да мя запытва какъ сьмь, що ми е занаятіе-то и другы такыва въпроси, нъ най-чюденъ бѣше въпросъ-тъ: одилъ ли сьмъ въ Търново, да, отговорихъ му; „тамъ има хубавы момиче-та, каза каймакамина, ты нѣмашь

[1]) Тѣзи записки помѣстяме поради фактическата имъ важность. Тѣ ни сж ценни не само въ началото си, но и до край, въ свързка съ подигнатитѣ въпроси за предаването на Левски отъ попъ Кръстя.

ли нѣкоіж любовница? азъ не му отговорихъ нищо, само ся по позасмѣхъ. При тыя разговори донесохж ми сжнджкж, и като мя накара да го отворж, захванахж да търсятъ и пригледоватъ книгы-ти; слѣдъ като пригледа добрѣ всичко, Турчина що знаеше да чете Българскы, натуряхж пакъ всичкы-ты ми нѣща въ сжнджкж, освѣнь билетъ-тъ отъ дружеството Постоянство и ся вторачихж на печатъ-тъ, що носеше билетъ-тъ, до толкова, щото не бѣ възможно да имъ ся докажеше истинж-тж, макаръ и да имъ доказвахъ, че това е билетъ издължителенъ, понеже съмъ членъ отъ това дружество, като си платихъ дългъ-тъ дадохж ми настоящій билетъ, въ тѣ пакъ остахж въ съмненіе до вечертж, до дѣто зехж точни свѣденіи за рѣченный билетъ. Това, като ся свърши, свалихж ма пакъ въ томрукъ одаіж. Вечерь-та чяса около три, като ся събрахж членоветы на идаре мезлеси, извадихж ма на истинтакъ (испыть), който траіж около два чяса, и като подписахъ испытъ-тъ си, дадеми ся заповѣдь да си идж пакъ на сжщо-то мѣсто. Прѣзъ нощь-тж ма оставихж въ еднж вочецж, влажнж и съ развалены въздухъ стаіж, дѣто сичкжтж нощь стояхъ накрака, защото бѣ пълна съ затворници, та нѣмаше, дѣ да ся сѣдне. И тъй въ туй положеніе прѣкарахъ цѣли 15 дена и петнадесать нощи.

II.

Тримата отведени въ София. Случки по пжть. Среща на Д. Пжшковъ съ бащата ум въ с. Сопотъ.

На 13 Ноемврія т. е. въ понделникъ прѣзъ нощь-тж чяса по 8, като дадохъ пакъ испытъ, кой-то трая около три чяса, свалихж мя пакъ на сжщо-то мѣсто, дѣто, като по сѣдѣхъ до половинъ чясъ, искарахж мя надвора, дѣто бѣше попъ Луканъ и сынъ му Маринъ, обыколени съ стража, да не бы да врькнжть. Като сѣтихме, че ще ны откарвать на нѣкждѣ, помолихме ги да си доставимъ зимни пжтни дрѣхи, понеже бѣ студѣно, нъ гласатъ ни не са послушя и ніе трѣбваше съ тжникиты си облѣкла да упорствуваме и на студь-тж. Слѣдъ малко даде ся заповѣдь и ны ся качихме на коіетѣ, що бѣхж приготвени нарочно занасъ, и като ны уковахж въ жилѣза, трьгнжхме придружени съ нѣколко заптіета и милязимина Мехмеда-а, нъ за кадѣ? и ныи незнаемь. Като излѣзохме при телеграфъ-тъ, възвыхме къмъ Топускж-тж чешмж и като іж доближихме, азъ поискахъ да ми даджть водицж, да си поугжсж сърдцето, кое-то горѣше, като огынь, нь вмѣсто водж, азъ изѣдохъ нѣколко попржжни отъ едно заптіе, що ни карахж: вѣра, крьсть и прочее.

Излѣзояме отъ Ловечь и като ся упростихъ съ него, упжтихме ся къмъ Юго-Западъ въ пжть-тъ, който води къмъ Микре, и безъ да ся спрѣмъ никадѣ, осьмнжхме край Топузовж-тж корія, и тъй като вървехме безъ да ся спрѣмь нѣкадѣ, за обѣдь стигнжхме на Микренскытѣ ханове, дѣто, като по убѣдовахме надвѣ-натри; трьгнжхме и вечерь-тж стигнжхме по 11 чяса въ Турскы Изворъ, дѣто ны затворихж въ общійтъ конакъ подъ селскж стражіж.

Прѣзъ нощь-тж пристигнж баща ми съ Вжля Стояновъ, (кому-то бѣхъ пратилъ извѣстіе съ едно Турче,) баща ми, като мя видіж въ окови заплака, и мень дожаля, очитѣ ми ся налѣхж съ сълзи, нъ вътрешенъ гласъ ми каза: плачь-тъ е за жены-тѣ...

азъ ся въздържахъ отъ плачь-тъ, нъ буцж ми сѣднж на гжрло-то и не можихъ да продумамь нищо на баща си, само пріяхъ малко парици отъ него, и си отидѣ, безъ да можимъ да си рѣчемь баре сбогомъ.

На 15-ыи того трьгнжхме прѣди да ся съмне два часа, кждѣ пладнѣ стигнжхме на Видрарскитѣ ханове, дѣто Тодоръ Бояджія-та (Видрарецъ) ны гости съ топалъ бобъ, отъ тамъ като трьгнжхме вечерь-тж чяса по 10 стигнжхме въ Орханіе-то, дѣто ны затворихж и триманы въ

нж тѣснж и влажнж затворкж. Вечерь-тж чяса по три ны извѣдохж т има ны) при каймакамина, кой-то, ны по запыта по нѣщо, нъ като получи удовлетворителенъ отговоръ даде заповѣдь да ны отвѣджть къ на сжщо-то мѣсто; тукъ приминжхъ много неспокойно, както тѣсно тъй и душевно. Сутрѣнь-тж на 16-ыго, като уковахж само мень съ беликчета, подкарахж ны Орханійски заптіета, нъ очювай Боже! пжть-тъ прѣтърпѣхме най-бестидни попръжни: вѣра, крьстъ, майка пр. На ташь-Кесенъ чаушь-тъ, що ны караше, като видѣ, че ржцѣ-тѣ бѣхж утѣкле отъ студь-тъ, откова белекчета, дѣто почивахме около инъ чясъ, подиръ пакъ ма укова и трьгнжхме, дѣто вечерьтж по 10 са стигнжхме на горня Малинж. Тукъ принощувахме на еднж Българскж кжща, подъ стражіж отъ Българе (Ихтіаръ-мезл.). Сутрѣнь-та 17-ыи докарахж отъ село-то мекерета, мень са падна на дѣлъ еднж лж кобилж запрѣла съвсѣмь, съ самаръ голъ и безъ люлкы, рѣкохъ ва ми е на касметь и ся качихъ. Студь-тж бѣще чрѣзмѣрнж, нъ белкчета-та украсявахж ржцетѣ ми. Въ този день вѣеше насрѣща ны уденъ вѣтъръ, който ни пронизваше чякъ въ сърдцата.

III.

Очна ставка съ Д. Общи въ София. Стариятъ попъ Луканъ освободенъ. Срокъ на разпититѣ и аресititѣ въ София.

Въ Софііж стигнжхме чяса по 7, дѣто, като ны извѣдохж прѣдъ ахзаръ паша. Поржча до доведжтъ Димитръ Общи, той доде бѣ ованъ въ желѣза. Махзаръ паша го запита познавашъ ли тия хора, Общи отговори двамата са мои хора, а попа когото искамъ той е младъ, съкъ въздебелъ, него искамъ. На попъ Лукана, ся дозволи да ся върне ободенъ въ Ловечъ съ стражарь, а насъ съ Марина (сина му) остахж въ дворъ-тъ на тьмницж-тж, дѣто ны държахж 5—6 дена на студъ безъ огынь и безъ постелка; послѣ, като ны направихж истинтакъпитъ, менъ турихж въ четвърто-то отдѣленіе на затвора, а Марина въ ете-то отдѣленіе. Отъ тукъ нататъкъ захващатъ истинтаци-тѣ ни дѣто ша-та въ еднъ испытъ, дѣто бѣхж членоветѣ и той (Масхарь паша) зѣрено мя напопьржа на вѣржъ, безъ да ся срамува отъ членове-тѣ мезлиса, че не щж да признаіж онова, що ми стоварять мюзевирн-тѣ. къ стоехме подъ затворъ въ тжмницж отъ 18 Ноемврія 1872 г. до 18 иноарій 1873 год. Като ся свършихж истинтаци-тѣ, каза ни ся да ся притвимъ, че ще идемь на заточеніе.

IV.

На заточение. Пжтътъ презъ Ихтиманъ, Вѣтренъ, Пловдивъ и Одринъ. Особени случки отъ Одринъ до Цариградъ. Вестьта за утвържние на смъртната присжда на Левски.

На 1873 година 18 Януарій. Осемнадесять души трьгнжхме отъ офійскы затворъ пѣши до казарма-тж, щомъ влѣзохме въ дворъ-тъ на зарм. бурія-та за свири и ми ся заобиколихме съ въоржжени войни, ито държахж пушки-тѣ посочени върху насъ, като че чякахж заповѣдь за да ни застрѣлятъ; ніе бѣхме въ голѣмо отчаяніе-то, нъ слѣдъ лко чюхме радостньйі-тъ гласъ „бининъ" и мы ся навѣзохме на 6 бричкы рочно приготвени за насъ и вечерь-та спахме на новый ханъ отъ дѣто рѣнь-тж на 19-ыи съ затворени ржцѣ въ беликчета трьгнжхме и стигкхме въ Ихтиманъ, дѣто всички спахме съ укови-тѣ си. На 10-ыи стигкхме въ Вѣтренъ, гдѣто съ затворени ржцѣ въ жилѣза, прѣспахме въ днж кжщж окржженж отъ черкези. По пжть-ть на 21 на Бошюля (село)

мюлюзмина Ибрахымъ, псува най-безстидно и би безъ да има вина селскыи-тъ попъ, който поработи-тж си замиsуваше по край кола-та, дѣ-то ся бѣхме спрѣли на пѫть-тъ предъ кръчмѫ-тж на Атанаса попчето. Отъ тамъ часа по осемь стигнѫхме въ Пазарджискыи-тъ правителственъ конакъ, дѣто въ еднѫ тѫмнѫ, нечистѫ и много студенѫ тѫмницѫ, прѣспахме много безспокойно. Отъ Пазарджикъ на 2-ыи I Стигнѫхме въ Пловдивскый-тъ правителственъ конакъ въ присѫдствіе-то на много народъ и ны затвориха въ еднѫ добрѫ стаіѫ, т. е. въ таіѫ въ коіѫ бѣхѫ прѣсѣдѣли и наши-тѣ прѣдшественици Орханійци, Тетевенци и Видрарии. Тукъ прѣсѣдѣхме двѣ нощи и единъ день на 24. I ся качихме на кола въ конака, отидохме на жилѣзницѫ-тж, отъ дѣто за осемь чяса стигнѫхме въ Едрене. Тукъ всичкы ны оставихѫ въ хамбарь-тъ уковани въ жилѣза, освѣнъ Ковачевъ, кой-то бѣше отдѣленъ отъ насъ въ II класъ. Въ Едрене стигнѫхме вечерь-тж чясъ-тъ на два на станціѫ-тж, отъ дѣто, ако и да искахме да си хванимъ бричкы да не ходимъ пѣшя до града, кой-то е близо до ½ чясъ далечь отъ станціѫ-тж, не ни дадохѫ, и пѣши изморени ни закарахѫ въ градскѫ-тж терсанѫ. Тукашната терсана е много лоша, защото е отъ гяйгыръ и затворницитѣ прѣблѣдиѣли и исжънали. Тукъ като прѣспязме, на утрѣнь-тж чясъ-тъ на 7 ся навезохме въ срѣдъ конака на петь красни бричкы при присѫдствіе-то на много множество людеи, пазеха ни Казаци и Българи; както и прѣзъ чаршія-та едвамъ ся промѫкнѫхме между хора-та, които ся бѣхѫ нарочно стекли да гледать. Вечерь-тж стигнѫхмы на Ханса; дѣто ни затворихѫ въ два затвора толкова лоши, щото хората и свиніе-тѣ си незатварять въ подобни затвори. Тукашни-тѣ заптіе-та ся показахѫ много лоши и безчеловѣчни. Единъ сухъ съ бѣли мустаци черић, заптіе ны псува; а пакъ чяушь-тъ не даде ми да си зема симидъ, кой-то ся продаваше въ дворътъ; псува най-бестидно симедчія-та и го испѫди. Отъ тукъ на 24 испратени, вечерь-тж стигнѫхме въ Баба Ескы, дѣто ны пріяхѫ и испратихѫ много добрѣ. Прѣзъ день-тъ (курбатъ байрѫмѫ) дойдохме въ Люле-Бургасъ. Тукъ ны посрѣщнѫхѫ хора много, както и каймакамина по любопытствовалъ бѣше за да ны види. Затворихѫ ны на едно мѣсто, отдѣто послѣ ны извадихѫ и затворихѫ на друго по-лоше отъ Хапсанскѫ-тж тьмницѫ, мѣсто въ кое-то прѣспахме безспокойно, колко-то може да прѣмысле человѣкъ. На 28-ыи I. отъ тамъ трьгнѫхме и стигнѫхме въ Чорла и тукъ преспахме безпокойно. На 29-ыи I. отъ тамъ стигнѫхме на Силиврія и тука прѣминѫхме добрѣ. На 30-ыи I. отъ тамъ трьгнѫхме и откакъ прѣминѫхме прѣзъ Чаталджа[1]), и отъ катъ прѣцапахме пѣши азмаци-тѣ при жилѣзницатѫ и ся укаляхме до уши, качихме ся на жилѣзницѫ-тж (азъ и Ковачевъ бѣхме въ третій класъ, а другыты въ амбаря) и чясъ-тъ на единъ пристигнѫхме въ Цари-градъ на Сиркеджи скелеси. Тукъ заобыколени отъ купъ заптіета, трьгнѫхмы пѣша и стигнѫхме на Баба-заптіе (Централенъ затворъ), гдѣто прѣкарани отъ врата, въ врата, ны затворихѫ при наши-тѣ прѣдшественици, на 30-ыи . въ Вторникъ вечерь.

V.

На парахода „Туна" отъ Цариградъ презъ Босфора и Черно-море до Ираклия и Самсунъ на Малоазийския брѣгъ. Подробности на пѫть по сухо презъ турски, кюрдски и арменски покрайнини до Диаръ-бекиръ. Змии и скорпиони въ затвора — вѫтре въ крепостьта. Смекчение на сѫдбата имъ по намѣса на арменската община.

[1]) Въ Чяталджа прѣстоехме 3 чяса на почивка. Въ това врѣме офицера, който ни конвоираше имá срѣща съ каймакамина, отъ когото узналъ, че солтана потвърдилъ смъртната присѫда на Левски, съобщи ни като новина.

Тукъ (въ Цариградъ, б. р.) присѣдѣхме единъ мясецъ и половина, сирѣчъ на 14 Мартъ ны искарахѫ изъ затворъ-тъ и като дадохѫ на сѣкого по едно заптіе слѣдъ него, слѣзохме на Сиркеджи скелеси, дѣто ся навезохме на Турскый-тъ вапоръ Туна, който пресѣдѣ на скеля-та прѣзъ нощь-тж и сутрѣнь-тж на 15-ый III. чяса по 11 трьгнѫ, дѣто като минѫхме бухиза, влѣзохме въ Черно море, кое-то извѣднѫжъ по боли всичкы ны, и като ся люляхмы болни день и нощь, между разярени тѣ вълны, стигнѫхме въ лимана срѣщу Ираклію, дѣто приседѣхме два дни, защото море-то ся разигра много[1]). Тукъ излязохме въ града на расходка, дѣто намѣрихме и единъ Бьлгаринъ абаджія, който стои 11 год., но сиромахъ доста. На 18-ый Мартъ напустнахме пристанището, трьгнѫхме, нъ врѣме-то бѣше много лошо и морскы-тѣ вълни, до толкова блъскахѫ вапора, щото бѣдствоваше да потѫне и мы бѣхме изгубиле всяка надѣжда за спасеніе, нъ Богъ кой-то си има грижѫ-тж за всякого, избави ны, и като прѣминѫхме край градове-тѣ: Амасра, Неболъ и Синапъ, дѣто вапора ся спря за малко врѣме; На вапора ся видѣхме съ единъ нашъ лiченъ (познатъ) на име Стоянъ Камеляжі, който живѣе въ Синапъ отъ 14 год. съ камелячиликъ, Излѣзохме на Самсонъ на 20-ый Мартъ чяса по единъ утрѣнь-тж, посрѣщнати отъ единъ купъ заптіе-та, дѣто ни затворихѫ въ еднѫ много тьмнѫ (безъ прозорци) затворка.

Утрѣнь-тж на 21 Мартъ, като са накачихме на катѫре съ голи самаре, трьгнѫхме, обиколени съ много войскѫ, коіѫ-то, като допѫтсвува съ насъ до половинъ чясъ отъ града, върна ся, а мы съ единъ милязиминъ и нѣколко войны, като притърпѣхме доста мѫчноти въ пѫть-тъ, вечерь-тж едвамъ стигнѫхме на Чякаллѫ ханъ (село-то ся вика така, че и хана носи това имя), дѣто, като принощувахме доста добрѣ, защото ны дозволи милязимина, та ся по начюкахме), утрѣнь-тж на 23-ый III. като пѫтовахме три чяса, стигнѫхме на Кавакліѫ, село отъ 70 кѫщи, нъ стои мюдюричъ, дѣто ны вкарахѫ въ правителственый-тъ домъ, и докато по стоехме до половинъ чясъ на двора, дѣто и обѣдовахме на крака, трьгнѫхме; тукъ ны залови единъ силенъ дъждъ, дѣто измокрени и окаляни едвамъ вечерь-та по 12 чяса стигнѫхме на Турско-Караманлійско-то село Ала-Юртъ, дѣто принощувахме много безспокойно у попъ Левтерюви, понеже и попъ-тъ много сиромахъ, та нѣма какво да ни постели, нъ кални и мокри спахме на гола-тж земѫ. Утрѣнь-тж на 23 Мартъ като трьгнѫхме заваля много студенъ снѣгъ, нъ по пладне врѣмя-то ся управи и ны съ благодареніе слѣдуваме пѫть-тъ си, дѣто чяса по 10 вечерь-тж, стигнѫхме на Турско-то село Ауренъ и ни затворихѫ въ еднѫ селска стаѫ. На 24-ый III. стигнѫхме въ градъ-тъ Амасія, който е мѣжду двѣ скали, и прѣзъ него тече рѣка Тукатъ. Тамъ ны затворихѫ въ много тѫмнѫ затворкѫ. Тукашнитѣ затворници страшно ся наказвать съ по 30—40 окы пранга ни крака му.

[1]) Въ Ираклия стана една неприятность, между офицера и каймакамина на града, щото шѣхме да идемъ въ затвора. На пристанището се качихме на Гръцка лотка да ни закара до парахода. Лодкаджията настоява да се качинъ всинца, обаче ние и офицера настояваме да ни закара на два пѫти до парахода, защото се боехме да не потѫне лотката, че бѣхме съ матрозитѣ 30 души, да се издавимъ. Постоянството на Гърка лодкажия, извика да го набиемъ добрѣ, той избяга и се оплака на каймакамина и додоха съ нѣколко стражари. Гърка посочи кои сѫ го биле. Каймакамина поиска да ги арестува, обаче ние се воспротивихме, и не ги дадохме на стражаритѣ да зематъ другаритѣ ни. Офицерина който ни конвоираше извади саблята и заяви на Каймак. Тези хора са менъ прѣдадени, тѣ са като агнета и азъ отговарямъ за тѣхъ. Каймакамина се разбра и накара лоткаджията да ни закара на парахода на два пѫти.

Въ Амасіѫ има много вѣхти зданія и стара твърдынѫ срѣщу града на скалѫ-тѫ. Отъ въстокъ по край пѫть-тъ ище подземенъ водо-проводъ правенъ отъ Римленитѣ, нъ сега развалень и присѫхнѫлъ. За него разказватъ, че го е правилъ Ферад-Шеринъ. На 25-ый III. утрѣньтѫ трьгнѫхме само съ 8 души войни и единъ сотникъ, кой-то бѣше доста добьръ човѣкъ; този день ваня цѣждъ, дѣто по измокрени за 7 чяса стигнѫхме въ Турското село Хениске, дѣто ны оставихѫ въ селскѫ-тѫ стаіѫ. Селенитѣ ны посрѣщнахѫ учтиво и ны нагостихѫ съ селскы прости ястіета: Чюрба отъ болгуръ, пилавъ отъ жито и спанакъ съ болгуръ. Тукъ бѣ ны доста топло, нъ селска-та стража, до толкова мя беспокои цѣла нощь съ галчава-тѫ си, щото никакъ неможихъ да заспѫ. На 26-ы III. като трьгнѫхме за 5 чяса стигнѫхме на Турхалъ Турски градецъ, дѣто ны оставихѫ въ едно кафене. Надъ града отъ къмъ Истокъ има стара твьрдыніѫ.

На 27-ыи III. трьгнѫхме за Тукатъ дѣто стигнѫхме съ много мѫкы, защо-то заптіе-то, който тръгнѫ отъ Турхалъ да ны прѣдводи, караше ны на мензилъ (лингъ); Той насьрдчаше и войни-тѣ, като имъ говореше, за такыва като насъ трѣбва „изетъ“ и тъй утрошени стигнѫхме въ Тукатъ, дѣто, като минувахме прѣзъ срѣдъ чяршія-та множество хора отъ всякаквѫ народность, ся трупахѫ на купове, купове, за да ны гледатъ; като стигнѫхме въ правителственый-тъ ко акъ, ны затворихѫ въ една много тѫмнѫ и нечистѫ стаіѫ; щомъ слѣзохме, посѣтихѫ ны единъ Круатецъ и единъ Грькъ отъ Западно вѣро-испозѣданіе. Надъ града въ скалѫ-тѫ има стара твардынѫ, казватъ да е правена отъ Римляне-тѣ. Сутрѣнь-тѫ ся расходихме изъ града съ едно заптіе, придружени отъ Круатеца Андона. Утрѣнь-тѫ на 28 III. като трьгнѫхме за 6 часа стигнѫхме въ Ерменско-то село Ятмѫшь, дѣто селени-тѣ ны гостихѫ съ селскы прости ястіета и ся показахѫ доста състрадателни къмъ насъ. На 29-ый III. прѣзъ деня минѫхме доста высокы и балканисти мѣста, дѣто за 7 чяса стигнѫхме на Ени-ханъ, село смѣсѣно отъ Турци и Ерменци. Тукъ прѣнощувахме добрѣ, нъ домакыня (Арменецъ) не бѣше толко благодаренъ, и особно жена му, коя-то и изѣде нѣколко тоегы отъ чаушина, що ны караше, че ны не пріема да прѣнощуваме въ кѫщѫ-тѫ й.

На 30-ыи III. прѣзъ деня на пѫть-тъ намѣрихме минералнѫ водѫ (Борфесъ) отъ коя-то, като пійнѫхме по малко, трьгнѫхме и за 4 чяса стигнѫхме въ Турското село Кѫлѫнъ, дѣто прѣспахме въ еднѫ много хубава подземнѫ стаіѫ. Вечерь-тѫ притежятель-тъ на стаіѫ-тѫ, ны гости съ проста Булгуревѫ чорбѫ и съ тѫнкы петуркы, кои-то имъ служять вмѣсто хлѣбъ, нъ ніи не можихмы да гы ѣдемь защо-то бѣха сурови (неопечени добрѣ).

На 31-ыи III. трьгнѫхме, дѣто за 5 чяса стигнѫхме въ Сивасъ, нъ и тукъ оставихме много хора безъ работѫ, които бѣхѫ ся натрупали прѣдъ Празителственный-тъ домъ за да ны гледатъ; а назъ вмѣсто да ны вкарѫть въ конака, закарахѫ ны въ едны вѣхти затвори, дѣто, като минѫхме прѣзъ чатыри врати, затворихѫ ны въ единъ тѣснѫ, водещѫ и безъ прозорци хапсана, осѣнъ единъ малка дупкѫ на тавана (тукашнитѣ кѫщи ся равни и покрити съ прьсть, не като по насъ). Вѫздухъ-тъ бѣше развалень до най-высока стьпень, освѣнъ това, що бѣхме 20 души въ такавѫ тѣснѫ затворкѫ, нъ имаше и трима тамошни болни затворници, които съ кашленіе-то си вонещи-тѣ храчкы, ми докарахѫ най-голѣмо безспокойствіе и гнусота, толкова доколко-то може да си воубрази чилѣкъ; Това положеніе ми докара голѣмо отчаяніе, нъ като гледахъ тамъ въ затворъ-тъ имаше по-злощастни отъ менъ, дадохъ си малко утѣшеніе. Тукъ прѣсѣдѣхме два дни и три нощи дѣто приминѫхме съ много голѣмы мѫкы отъ горѣщинѫ и отъ разваленый-тъ въздухъ. Утрѣнь-тѫ на 3-ый Априлій съ петь войни и петъ заптіета трьгнѫхме, и като минѫхме прѣзъ планинѫ Теджеръ, която бѣ покрита съ снѣгъ, дѣто за 7 чяса стигнѫхме въ Арменско-то село Улашъ. Въ този день много силепъ и студенъ вѣтърь вѣеше срѣщу насъ. На 4-ый IV. трьгнѫхме утрѣнь-тѫ много рано, защо-то пѫть-тъ ни бѣше дѫлѫгъ дѣто като извървѣхме 4 чяса стигнахме въ Турското село Диликлиташъ, дѣто и обѣдовахме. Въ това село Турскы-тѣ жены ходѫть открыти безъ никакво пазеніе; дрѣхы-тѣ имъ сѫ сѫщо, като на наши-тѣ челенгиркы; на главы-тѣ си носѫть сукла; момытѣ и млады-тѣ булки носѫть на носоветѣ си обици или брьмкы. По тыя села и Арменкы-тѣ носѫть такова сѫщо облѣкло. Отъ тамъ за 4 чяса стигнѫхме въ Кашалъ, сирѣчь паланка, дѣто сѣди мюдюринъ, кое-то е смѣсено съ Турци и Арменци. Отъ Улашь до Кангалъ е осемь чяса. Тамъ принощувахме не толко добрѣ, защо-то стражя-та селска, що бѣ оставена за да ны пазе, прави ни много досажданіе съ разговоръ-тъ си. На 5-ый IV за петь чяса, стигнѫхме въ Турско-то село Аладжа-ханъ, тукъ стаія-та, дѣто ны затвориха като неможи да ны събере, нѣколко души спахме въ конюшницѫ-тѫ (ехаръ), дѣто стражата селска съ многото си галчава не ны остави спокойни цѣла ношь да заспимъ. Утрѣнь-та на 6-ый IV. додохме за 5 чяса въ Турското село Асанъ-Челеби[1]), дѣто като бѣхме свършиле хлѣба си зехме брашно отъ домакыня и си мѣсихме хлѣбъ; (защо-то по тѣзи страны хора-та незнаять да мѣсѫть хлѣбъ, като по насъ, нъ печать тѫнкы питкы на врьшникъ железенъ, расточени съ махалкѫ). Този хлѣбъ бѣ ичименикъ, нъ ныи ся благодарихме и отъ него, като нѣма по-добръ. На 7-ыи минѫхме прѣзъ много безы плодни мѣста и голи врьхове; минѫхме и прѣзъ паланкѫ-тѫ Хекынъ ханъ, дѣто искахме да си земемъ отъ фурни-тѣ хлѣбъ, нъ меемурина, що бѣ съ насъ, не ни даде да си земемъ. Въ този день зехме 12 чяса пѫть, дѣто додохме на Кюртското село Кѫрѫнъ, отъ десетина кѫщи; мѫже-тѣ нѣмаше, а жени-тѣ не ни пріяхѫ, можеше да ся породи и бой, ако бѣха поискали войници-тѣ да останѫть тамъ, защо-то Кюрткыни-тѣ ся готови на всякой случай за бой. Отамь, като извървехме още 2½ чяса съ много мѫчнотіи, съ въскачваніе и слизаніе по высокы-тѣ и не проходими бьрда, едвамъ по мрькнало стигнѫхме въ казѫлбашко-то село Кѫнакъ, дѣто ны затворихѫ въ единъ ехѫръ пълнъ съ лайна и бълхы. Тамъ прѣнощувахме много злѣ, дѣто посрѣщнахме и въскрьсеніе (Вѣлигдень) въ реченый-тъ кабиетъ.

Утрѣнь-тѫ на врьхъ Велигдень, като се поздравихме единъ другы съ обикновенното Христосъ въскрьсна, по ядохме млѣкце съ ичименъ сухъ лѣбецъ, кой-то и тъй не бѣ толко въ изобиліе за да ни насити както трѣбва. Отъ тамъ на 8-ыи Апр. като трьгнѫхме минѫхме прѣзъ сел-ата Кѫзалбашки: Девелй, (дѣто ны прѣвари една бабичка и ны питаше съ плачь за сына си, кой-то былъ воинъ въ Еменскѫ-тѫ биткѫ, защо-то тя ны мислеше, че ся врьщаме отъ войнѫ-тѫ.) Ахъ! да ли не прѣварятъ и наши-тѣ майки чужденци-тѣ и да гы запытоватъ за насъ!?) и Мешеидъ, въ това село почивахме около единъ чясъ, дѣто единъ отъ селени-тѣ ни каза, че въ тѣзи околности продумалъ единъ овенъ на овчаря; овчарь-тъ отстрахъ на вторый-тъ день не смѣилъ да иде съ

[1]) Тукъ сѫбрахме по между си по 50 гроша, които дадохме на офицера, на конвоя, за да ни даде писмото отъ Великия Везиръ до Диар.-Бекирския валия. Христо П. Ковачевъ, който знаеше писмения Турски языкъ прочете писмото въ което бѣха написани присѫдитѣ на всички осѫдени по „Араба-конаското приключение“. За насъ съ Маринъ П Лукановъ Великия везиръ пише на Валията да ни пазатъ добре, да не избѣгаме, защото за тяхъ Д. Н. Пѫшковъ и М. П Лукановъ — присѫди не е произнесена отъ Чрѣзвичайния сѫдъ, понеже, отказвали да се съчастници въ комитета, а по свидѣтелскитѣ показания на Димитра Общи, Анастасъ попъ Хиновъ, Бошарановъ и други безъ клѣтви отъ другаритѣ, испращатъ се на заточение до животъ въ Диари-Бекирската крепость. Писахме до Дунавския валия да разслѣдва отново за тѣхното участие въ тая организация и допълнително ще ви съобщимъ тѣхнитѣ наказания.

овцетѣ, нъ господарь-ть му ся усмѣлилъ и като отишелъ съ овцетѣ, овенъ-тъ му казалъ: „вчера овчара, ако бѣше ми отговорилъ на 1-ый пѫть, щѣхъ да потопя всичко, на 2-ый пѫть, ако бѣ отговорилъ, щѣхъ да захвана голѣмо сраженіе между народите, на 3-ый пѫть — щѣхъ да направя всичкый-тъ свѣтъ въ миръ и благоденствіе".

Този день пѫтовахме 5 чяса, дѣто стигнѫхме Кюртското село Хорамъ и принощувахме на единъ бейскѫ станъ много добрѣ. Тукъ видѣхме въ единъ градина ѣколко дървета до кося-то минуваше една долчинѫ съ бистра водицѫ, коя-то іѫ правеше да прилича на нашенска градина. На 9-ый IV. като прѣминѫхми доста баири и долини, за 5 чяса додохме до рѣкѫ Ефрадъ, коя-то минѫхме съ каикъ и като ся накачихме пакъ на катари-тѣ, за 10 минути влѣзохме въ града Гюмюшъ Мадени. Тукъ има фабрика за срѣбро, което колаѫтъ по околности-тѣ на града. Утрѣнь-тѫ на 10-ый IV., като минѫхме покрай срѣбърнѫ-тѫ фабрикѫ (срѣброто се обработва премитивно и се праща въ Европа), отбыхме ся да іѫ видимь, и оттамъ като трьгнѫхме за 6 чяса дойдохме въ Арменско-то село Арпаудъ, дѣто ны затворихѫ въ единъ зимникъ при добитъка въ миризливытѣ лайна, дѣто отъ меризмѫ-тѫ на лайна-та отъ дѫхѫтъ на говедата и на стражіѫ-тѫ, коя-то ся състоеше отъ 15 души, произлизахѫ смьрто-носни меризми, дѣто съ голѣми мѫки едвамъ усѫмнѫхме здрави. На 11-ый IV. за 4 чяса стигнѫхме въ Арпутъ, дѣто, като постоехме, на катѫретѣ прѣдъ правителственый-тъ домъ до 1¼ чяса, отведохѫ ны и ни затворихѫ въ единъ широкѫ затворкѫ. Този градъ се нарича и Мезре и е приселенъ отъ вѣхтый-тъ градъ Арпудъ прѣди 30 години, кой-то е на единъ высокъ врьхъ, и новый-тъ Арпудъ, е на равно мѣсто и е далечь отъ старый-тъ 1½ чяса. Тукъ сѣди и паша-та на управленіе-то. Еже-годно ся приселяватъ въ новый-тъ градъ и може въ продълженіе 50 години старый-тъ градъ да запустее. На 12. IV. утрѣнь-тѫ трьгнѫхме и обѣдовахме на Турско-то село Ого, оттамъ като трьгнѫхме, минѫхме покрай езеро-то Гюлджикъ, дѣто си купихме и рыбѫ отъ рыбо-ловци-тѣ, що ловѣхѫ съ каикъ. Това езеро не ся истича наникѫдѣ; простира ся надлъжь 6 чяса, а на ширъ 2 чяса, въ него има островъ, на кого-то има останкы отъ чьрковѫ. Разказвать, че на мѣсто-то на езеро-то имало село християнско; прѣди 100 г. избухнала ненадѣйно водѫ-тѫ и го потопила, за което свидѣлствоватъ и черковни-тѣ останкы Вечерь-тѫ стигнѫхме въ Кюртско-то село Кезикъ, дѣто ны затворихѫ въ единъ зимникъ при добытъка. Кезикъ е далечь 6 чяса отъ Арпутъ

На 13-ый Апр. за 6 чяса стигнѫхме въ Аргански-тъ Мадемъ (Аргана-Мадеми), дѣто ны затворихѫ въ едно кафене, и като щомь слѣзохме, отдѣлихѫ отъ насъ Василя Јонковъ отъ Гложене и Цвятка Вълчовъ отъ Правецъ и ны затворихѫ въ терсена-та Мадемска съ по два-та крака уковани въ железа[1])

Въ сѫщій-тъ день посѣтихме терсената въ коіѫ-то бѣхѫ затворени още 17 души Българе, (онія що бѣхѫ убрали хаз ата на Араба Конакъ), които злѣ стенѣхѫ подъ тѣжкы-тѣ укови на желѣза-та. Тукъ има родница бѫкѫрена) На 14-ый IV. за 10 чяса стигнѫхме въ Кюртско-то село

[1]) Василъ Ионковъ, Аѳанасъ Узуновъ и други, слѣдъ като увѣриха каймакамима съ своето добро поведение въ затвора, сваля имъ желѣзата и почна да ги праща изъ града на работа. Тѣ спечелиха довѣрието на каймакамина, който ги пущаше да работятъ на държавното шосе само съ единъ стражарь. Бабичката Ермѣнка, която ги перяла, имала кѫщичка, която капела. Василъ Ионковъ и Ат. Узуновъ съ нѣколко души отъ другаритѣ си, зематъ единъ стражарь съ себе си по разрѣшение отъ директора на Затвора и утиватъ да направятъ кѫщичката на своята перачка. Свалили покриза на кѫщата, поне(же) мрькнало, оставиле на другия (день) да я покриятъ. Пратиле стражара да имъ купи тютюнъ и избѣгали всички, като оставиле кѫщата непокрита. (Прибавка отъ по-късно време — б. р).

лхаранъ. Вечерь-тѫ ны затворихѫ въ еднѫ тѣснѫ и безъ прозорци ѣѫ, дѣто отъ дышяніе-то ны, ся развали въздухътъ, та цѣла нощь нѫхме въ мѫкы. Тукъ заклахме едно ере. На 15-ый IV. утрѣнь-тѫ ьгнѫхме рано, дѣто, като извървехме около 5 чяса, стигнѫхме въ яр-і-бекыръ, дѣто ны спрѣхѫ вънъ отъ калето на новый-тъ сарай ѣто сѣди валія-та) кой-то е далечъ отъ градъ-тъ ¼ чяса: тукъ стоме на дворъ-тъ до единъ чясъ, послѣ единъ сотникъ ны нарѣди, като йни по двама и за обыколени съ нѣколко заптіета съ баюнети, отказ ны пѣши до въ вѣхтый-тъ сарай, кой-то е чякъ въ вѫтрѣшно-то ле, дѣто, като ны притърсиха хубаво за ножове, тыкнахѫ ны въ единъ творъ много влаженъ и пълнъ съ зміи и скорпіи, дѣто прикарахме ли 15 (петнадесять) дни въ голѣмо отчаяніе, нъ Богъ, кой-то никога забравя оныя, кои-то страда-ть п р а в д и р а д и, ето че праща тушнѫ-тѫ Православнѫ Арабскѫ общинѫ, коіѫ-то съ ходатайството и порачителство-то си прѣдъ мѣстно-то правителство, извади ны изъ очютѫтѫ Діяр-бекырскѫ терсенѫ на 1 май 1873 година, и тъй ны ся дѣхмы вечь свободни въ града Діяр-і-бекыръ, дѣто наши-тѣ вѣхти ългаре, ны завѣдохѫ на черквѫ-тѫ св. Козма за да принощувамы.

Д. Н. П ѫ ш к о в ъ

отъ Сопотъ Ловчански.

Едн. ока сено	1036—10 (паспортъ)
За др.	207—10 (патрони)
Две малки сѫнд.	6
Голѣмо-то сѫнд.	10
писмо до Цар. гр.	6
Кырія за Скендерунъ	10
	1475 ½ гроша.

Горнитѣ нѣща приготвени за пягане (бѣгане) отъ Дияр-Бекиръ ъ 1876 6 Юлий.

№ 512.

Бележникъ на Маринъ п. Лукановъ държанъ въ Диаръ-Бекиръ.

Факти и случки изъ живота на заточенитѣ въ Диаръ-Бекиръ. Души изъ кюрдския езикъ, напомнящи български. Списъкъ на умрѣли и живи заточеници.

Р а з н и Б ѣ л е ж к ы 1875 А п р и л ъ 1-ый Д і я р-б е к ы р ъ.[1])

Кюрдскы думы.

Бра (брать), мыкъ (мышка), бука (булка), мака (майка), кучикъ (куче), чель (чело), вѫре (вьрви), куда (кѫдѣ), ту (ты), езъ (азъ), жѣны (женѫ), езъ занимь (азъ зная), ту зани (ты знаешь), азъ ну-занимъ (азъ не зная), ту ну зани (ты незнаешь), не дае (не дава, трето лице), кійже (кій, чій, кой), на-дамь (недавамь) — авай чій льо (тѣзи кои сѫ бе) — мри (умрѣлъ).

[1]) Бележникътъ на Маринъ п. Лукановъ, за жалость, не е запазенъ цѣлъ.

Априлій 1-ы телеграфирахме до В. Везиръ да ны пустѫтъ отъ затвора.

На 28-ы Мартъ дохожда Алія и ны дозволи да одимъ по 2 чяса на день да ся разхождаме, иъ жилезаря пакъ не ны дозволи — единъ день бѣхме нѣколко души вънь той извика на вардачитѣ удрете и всичкы-тѣ вѫтрѣ.

Съ Берковскый ний сме вардени отъ единъ вардачъ, Ний го пустихме да докара железаря.

Апр. 25 — Нѣколко души отъ страна на мѣстнитѣ българи помолиха валията да ни пустни съ Ив. (не се чете). Азъ съ Ив. от(п)устна[1].

На 3 юній изведохѫ ны изъ затвора и ны оставихѫ въ единъ каушъ на заптіетата, като дадохме 3 лири; въ сѫщій-тъ день доде отъ Цар-дъ Яверина на Великый Везиръ, да прегледа нѣкои градскы работы.

На 30-ыи юніи яверина съ съвѣта (мезлича) заедно доде на затвора и пригледа всичкы-тѣ затворници, както и насъ, и направи забѣлежка на мезлича, че нѣматъ пригводины.

На 28-ыи мя втрѣсе съ една силна горѣщина, която трая 24 чяса.

1-ыи Юлія ся сбихме съ Ап. Хр.

Августь 8-ыи телеграфирахме на Р. В. Есатъ Паша да яви на Мюфетишина да ни разглѣда работата.

Затварятъ, когато не е имъ заповѣдано отъ Цариградъ.

Стоянъ Заимовъ, като побѣгна на 13 Декем. 1874 год. ны затворихѫ (62) души — страшна-та недѣля за Българете, а на 20-ый того ны пустихѫ, като ни зехѫ новы поржчители.

Като побѣгна и Тане Стояновъ отъ Сливенъ пакъ ны затворихѫ на 19 Ян. 1875 г. въ единъ гывгірлія зандамъ.

На 1 февр. телеграфирахме до В. Везиръ за положеніе-то си.

На 4-ын февр. ны извадихѫ отъ зандана и ни затворихѫ въ единъ Суваріскы каушъ.

На 6-ыи февр. ся раздаде слухъ, че ще ны вдигнатъ за Дигиѫра (градъ съ много лошъ климатъ; Діярбекырско окржжіе).

На 12 ферв. пакъ телегр.(афирахме) до В. Везиръ да искаме да ны пустнат.

---

1) Писано е съ моливъ, буквитѣ сѫ зацапани напълно и не се четатъ.

На 21 февр. ны примѣстиха въ другъ единъ затворъ не по-добъръ ѕ зандана, съ разлика само, че ни дозволихѫ да са расхождаме дѣ-ъ по двора.

На 18-ыи май 1876 г. чясатъ по 7 ся извѣстихъ, че ся въскачилъ прѣстола Морадъ.

Умрѣли.

Иванъ Николовъ ѡ (отъ) Троянъ 1862 г. умрѣлъ на 1866 г.
Тодоръ отъ село Бѣлица (Рылскы монастиръ — б. р.) 1862 г. умрѣлъ 1866 г.
Стефанъ Бошнака
Раму Бошнака
Георгы (Битола) 1862 умрѣлъ 1862 г.
Христо Тулчялія (Жеравна) 1862 умрѣлъ 1863
Петко Пашя ѡ село Грамада (Видинско) 1862 умрѣлъ 1863
Дѣдо Нино ѡ село Бранковица (Видинско) 1862 г. ум. 1863 г.
Иванъ Лаоторъ ѡ село Грьцко (Видинско) 1862 г. ум. 1863 г.
Петъръ Павловъ ѡ Пловдивъ окр. Белю(во) другарь на Хрулевъ эдоръ Хрулевъ отъ Свищовъ б. р.)
Иванъ Рачевъ ѡ Габрово 1862 г. ум. 1866 г.
Дядо Иванікія Величко ѡ Софія 1862 умр. 1865
Савва Бошняка ѡ Баня-Лука
Мито Юнковъ отъ Свищовъ 1867 г. ум. 1867 г.
Никола Шопа (Врачанско) 1867 г. ум. 1868 г.
Колю Копойчето „ 1867 г. ум. 1867 „
Кара Иванъ Касапина „ 1867 г. ум. 1868 „
Бождаръ Петковъ (въ Арпут) (Врачанско) 1867 г. ум. 1867 г. въ рпутъ.
Симеонъ Лицовъ 1867 г. ум. въ Мадена
Андрея Петровъ 1867 г. ум. 1867
Дѣдо Стоянъ Мечка ѡ с. Желява (Софійско) на 27-ыи 8-врія умрѣ ъ сѫбота 1873 г.
Василъ Петровъ ѡ Тетевенъ на 5. 7-врія 1873 чяса по 12 вечерта.
Дидю Пеювъ ѡ Г. Изворъ (Орхан.)
Дико Беровъ „ „
Станю Х. Ивановъ ѡ Тетевенъ
Тодоръ Хрулевъ ѡ Свищовъ
попъ Димитъръ ѡ Габрово — нарочно утровенъ въ Царигр. болица отъ Доктора, кой-то е былъ сродникъ на Григори Тър. митроп. рькъ 1862
Гачо Казанджи ѡ Стара Загора 1862 ум. въ терсаната Цариградъ.
Пенчо Пантало(нджи — б. р.) 1862 г. ум. въ терс. Цариградска.
Панаіотъ Николовъ Бжлжкчия-та отъ Арбанасе-то Търновско 1862 г. ъ тер. Цариград.
х. Петъръ Муткурчето ѡ Търново 1862 ум. въ тер. Цариградска.
Иларіонъ Хайверко-оглу 1862 умр. въ терс. Цариградска.
Симеонъ — 1862 г.

Въ Мадена.

Вълко Цоловъ ѡ село Правецъ (Орханійско).

Живи заточеници

Отъ 1862 Юнія 24

Бр. х. П. Теодосій и Іосифъ Иноци ѿ Лѣсковскый мон. (Търновско).
Дончо Ивановъ 15 г.
Никола Кр. Кыселовъ 15 г. отъ Беброво (Джомайско — б. р.).

1860 Юнія 8 (Паша Пет. . .)

Стоянъ Ювковъ ѿ село Грыцко (Видинско)
Иванъ Марковъ "

1872 г. 15 октом.

г.

10 Маринъ Николовъ ѿ Орханіе-то
Гаврійлъ Генчовъ бр. "
3 Мито Петковъ ѿ Враца
3 Стоянъ Стамен. ѿ Орханіе-то
3 Христо Цвѣтковъ ѿ село Койнаре (Орѣховско)
10 Попъ Георгы Диковъ ѿ Видраре (Орханійско)
Бр. Филю и Іосефъ п. Петрови 6
Иванъ Ветевъ ѿ Видраре (Орханійско) 6
Вуте Ветевъ " 7
Вуте Пеиовъ " 6
Дико Тодоровъ ѿ г. Изворъ (Орханійско) 4
Василъ Бушарановъ "
х. Станю х. Станчевъ ѿ Тетевенъ (Орхан.)
Петъръ М. Берковскы ѿ Ломъ Палан.(ка)
Мирчо Петковъ Поповъ ѿ Казанл.(жкъ)
Кыріякъ В. Сербезовъ ѿ Черпанъ
х. п. Димитъръ Ивановъ ѿ "
Янко Т. Кочевъ "
Георгы Данчевъ "
Стефанъ П. Сливковъ ѿ Ст. Загора
Георгы х. Дечевъ ѿ Стара-Загора
х. Минчо Кжичовъ (попъ Минчо) ѿ село Арабаджиево (С. Загорско
Еню х. Димитровъ
Станчо Петровъ ѿ Джембазе-то (Ст. Загорско)
Бойчо Русевъ ѿ село Гюреджій "
Дойчо Димовъ ѿ село Сеймень "
Христо Иличъ ѡ Пловдивъ
Костадинъ Дугановъ ѡ Копр(ивщина)
Стоянъ П. Заимовъ ѿ Чирпанъ
ѡ тюркмишли
Тане Стояновъ ѡ Сливенъ

Въ Ангора (Енгюръ)

10 Димитъръ Крачюновъ ѡ село Г. Изворъ (Орханійско)
Георгы Стайковъ
Маринъ п. Димитр.(овъ)

Петко Милювъ ѡ Тетевенъ (Орхан.)
3 Марко Юнчовъ "
5 Лало Пеювъ "
3 Петъръ Цаковъ
8 Дочо М. Мрьвковъ "
3 Станю х. Ивановъ "
3 Иванъ Петковъ "
8 Иванъ Стояновъ "
10 Иванъ Лиловъ ѡ село Сопотъ (Пловдійско)
10 Илия Костовъ "
5 Х. П. Ковачевъ "
3 х. Стоянъ п. Пенкозъ ѡ с. Желява (Софійско)
3 Тане И. Крайчевъ
Маринъ п. Луковъ ѡ Ловечъ "
Д. Н. Пѫшковъ ѡ село Сопотъ (Ловчян.)
Анастасъ п. Христовъ[1]) ѡ Плевенъ
3 Станчо х. Николовъ ѿ село Лопянъ (Орханійско)
4 Петко Диковъ ѡ село Осиковица "
6 В. Ц. Пупешковъ ѿ Тетевенъ "

1873 г. 14 май

Бр. Георгы и Михо х. П. Минчевъ отъ Хаскюй (Пловдивско)
Костадинъ Тодевъ "
Янко Таневъ "
Димитъръ п. Стефан. "

№ 513.

Списъкъ отъ Анастасъ п. Хиновъ на заточеници въ Мала Азия.[2])

I.

Отъ Софийс. приключение.

1. Василъ Ивановъ „Левский—Дякона" Отъ г. Карлово—Убѣсенъ 6 февр. 1873 г. въ г. София
2. Димитъръ Николовъ „Общий" Отъ с. Дяково (Албанско окр.) бѣсенъ на 10 Януар. 1873 г. въ г. София.
3. Ненка Павловица[3]) отъ г. Тетевене Държена е въ г. София $3^1/_2$ -ца подъ арестъ и освободена.

[1]) Ан. п. Хиновъ.

[2]) Сведенията сж събирани и списъкътъ стъкменъ още отъ Диаръ-екиръ презъ 1873—78 отъ Анастасъ Хр. Поповъ — братъ на Данаилъ Хр. Поповъ отъ Турно-Магурели. Първоначално — презъ време на друаруването му съ Левски — той бѣ известенъ подъ име Анастасъ попъ Хиновъ. Фигурира въ настоящия списъкъ: IV, № 1. Списъкътъ ни е дотавенъ отъ сина му Мих. Ан. Поповъ, живущъ въ Плѣвенъ.

[3]) Тя е която изведе Д. Общий преоблеченъ въ женски дрѣхи посрѣдъ множество Тур. войска, която бѣше обсадила Тетевене и неущаше никого нито да влиза, нито да излиза изъ градътъ и търсеха Общий, тя го завѣде до с. Гложене гдѣто го предаде на В. Јонковъ—съучастникъ въ народнитѣ движения (Бел. отъ Ан. п. Хиновъ).

II.

Отъ Софийс. приключение.

а) Въ Бакжржия — Мадемъ.[1])

1. Стоянъ Костовъ Пандурика отъ г. Тетевене
2. Лечо Николовъ „ „ „ умрѣлъ въ Бакжр.-Мадема.
3. Атанасъ Толовъ „ „ „
4. Вжло Станчовъ „ „ „
5. Маринъ Станчовъ „ „ „
6. Јото Тенковъ „ „ „
7. Цако Генчовъ „ „ „
8. Найденъ Вълковъ „ „ „
9. Павелъ Лалювъ „ „ „
10. Тодоръ Крьстювъ „ „ „
11. Маринъ Павловъ „ „ „
12. Василъ Јонковъ отъ с. Гложене
13. Велчо Јотовъ отъ г. Орхание
14. Божилъ Генчовъ „ „ „
15. Никола Цвѣтковъ „ с. Правецъ
16. Василь Цоловъ „ „ „ Умрѣлъ на 8 юний 1874 въ Бак.-Мадемъ.
17. Цвѣтко Вълчовъ „ „ „ Умрѣлъ на 2 май 1874 г. въ Бак.-Мадемъ.
18. Доко Сжйковъ „ с. Г.-Изворъ
19. Вутю Ниновъ „ „ „

III.

б) Въ г. Енгюръ (Ангора).

1. Димитръ Крачуновъ отъ с. Г.-Изворъ
2. Георги Стойковъ „ „ „
3. Маринъ П. Димитровъ „ „ „

IV.

в) Въ г. Дяяръ-Бекиръ.

1. Анастасъ Хр. Поповъ (попъ Хиновъ) отъ г. Плѣвенъ Амнистиранъ прѣзъ 1878 год. и на 14 май с. г, се завьрна въ Плѣв.
2. Гаврилъ Генчовъ Брънбаровъ отъ г. Орхание избѣгалъ на 25 юнии 1876 год.
3. Маринъ Николовъ „ „ „
4. Стоянъ Стаменовъ „ „ „
5. Димитръ Петковъ Бояджи „ г. Вратца
6. п. Георги Д. Тутманиковъ отъ с. Видраре
7. Филю п. Петровъ „ „ „
8. Јосифъ п. Петровъ „ „ „
9. Иванъ Ветювъ „ „ „
10. Вутю Ветювъ „ „ „
11. Вутю Пеловъ „ „ „
12. Христо Цвѣтковъ Гашовъ отъ с. Койнаре.
13. Илия Костовъ „ г. Сопотъ
14. Гюндузовъ (учитель)

[1]) Бакжржия-Мадемъ е главната терсина на Дияръ-Бекиръ (Бел. на Ан. п. Х.).

15. Христо Петровъ Ковачовъ (учитель) отъ г. Сопотъ
16. Иванъ Лиловъ Фурнаджиевъ (учитель) „ „ „
17. Василъ Бушарановъ отъ с. Г.-Изворъ
18. Дико Тодоровъ „ „ „
19. Дидю Пѣевъ „ „ „ Умрѣлъ на 14 октомвр. 1 г. въ Д.-Бекиръ
20. Дико Беровъ „ „ „ Умрѣлъ на 14 марта 5 г. въ Д.-Бекиръ.
21. Станчо п. Николовъ „ с. Лупенъ
22. Петко Даковъ „ „ Осиковица
23. Маринъ п. Лукановъ „ г. Ловечъ. Избѣгалъ на 25 юний 6 г.
24. Димитъръ п. Николовъ Пжшковъ отъ с. Сопотъ (Ловч. окр.) ѣгалъ на 25 юний 1876 г.
25. х. Станю х. Станчовъ отъ гр. Тетевенъ Избѣгалъ на 25 юний 6 г.
26. Станчо х. Ивановъ „ „ „ Умрѣлъ въ Д. Бекиръ
27. Станю х. Ивановъ „ „ „
28. Лало Пѣювъ „ „ „ Умрѣлъ въ Д. Бекиръ
29. Петко Милювъ „ „ „ избѣгалъ на 25 юний 6 г.
30. Марко Јончовъ „ „ „
31. Иванъ Стояновъ (лѣкарь) „ „
32. Дочо Мариновъ Мржвковъ „ „
33. Иванъ Петковъ отъ „ „
34. Стоянъ Костовъ пандуръ „ „
35. Петръ Цаковъ отъ „ „
36. Василъ Петровъ „ „ „ Умрѣлъ въ Д. Бекиръ
37. Василъ Цвѣтковъ Пупешковъ (учитель) отъ г. Тетевенъ
38. Попъ Стоянъ п. Пенковъ отъ с. Жилява (Соф. окр.)
39. Тоне Ивановъ „ „ „ „
40. Стоянъ Младеновъ мечката „ „ „ „ Умрѣлъ на октомврий 1873 г. въ Д. Бекиръ

V.

Отъ Шуменското приключение

а) Въ г. Мусулъ[1])

1. Танасъ Стойковъ Ковачевъ отъ г. Шуменъ
2. Танасъ Жечевъ Преславски „ „ „
3. Злати Велчевъ Ченгелский „ „ „
4. Георги Никовъ абаджи „ „ „
5. Тодоръ Мариновъ учитекь „ г. Русе
6. Василъ Станчевъ Дилковъ отъ гр. Шуменъ
7. Рафаилъ Гергевъ Мащевъ „ „ „

VI.

б) Въ Д.-Бекиръ.

1. Таню Стояновъ[2]) Уйгунсуза отъ гр. Сливенъ — избѣгалъ на Януар. 1875 г.
2. Христо Гжлжба Сарневъ[3]) отъ г. Калоферъ — Стоелъ 5 1/2 год. Цариг. затвори и 2 год. въ Д.-Бекиръ.

[1]) Престигнали въ Д. Бекиръ на 17 октомврии 1876 г., и на 20 ом. с. г. заминали за г. Мусулъ.

[2]) Докаранъ самъ, който стоелъ само 3—4 месеца и избѣгналъ.

[3]) На 23 марта 1875 г. престигналъ въ Д. Бекиръ. (Бележки на Ан. Хиновъ).

VII.

Отъ Хасковското приключеніе.

Въ Д.-Бекиръ[1])

1. Костадинъ Т. Смедчевъ отъ гр. Хасково
2. Янаки Топовъ „ „ „ | Избѣгнали на 25
3. Георги х. Ив. Минчевъ „ „ „ | юний 1876 год.
4. Мих. х. Ив. Минчевъ „ „ „
5. Дим. П. Стефановъ „ „ „
6. х. П. Димитъръ Ив. Кояровъ отъ гр. Чирканъ
7. Янко Т. Кочовъ (учитель) „ „ „
8. Георги Данчевъ (живописецъ) „ „ „ избѣгалъ на 25
9. Кирякъ В. Сербезовъ (учитель) „ „ „ юний 1876 г.
10. Стоянъ П. Заимовъ (учитель) „ „ „ избѣгалъ на 25
11. Стефанъ П. Сяковъ отъ Стара-Загора окт. 1874 г.
12. Георги х. Дечовъ „ „ „
13. Дойчо Димовъ Аладжиевъ отъ с. Семейие (Ст.-Загор. окр.)
14. Бойчо Русевъ отъ с. Тюредкий (Ст.-Загор. окр.) избѣгалъ на 25 юний 1876 г.
15. п. Енио п. Димитровъ отъ с. Гюнсли-Махле Умрѣлъ на 7 Авгус. 1876 г. въ Д. Бекиръ.
16. п. Минчо Кжичевъ отъ с. Арабаджиево
17. Станчо Петровъ отъ с. Джамбазко надзиралъ отъ Д.-Бекир. крепость че ся пребилъ.
18. Христо Иличъ отъ гр. Пловдивъ
19. Костадинъ Доневъ (?) отъ гр. Копривщица Избѣгалъ на 25 юний 1876 г.
20. Мирчо Поповъ Аспаруховъ отъ гр. Казанлжкъ Избѣгалъ на 25 юний 1876 г.
21. Петръ Ив. Берковски (учитель) отъ гр. Ломъ Избѣгалъ на 25 юний 1876 год.

VIII.

Въ Бакджия-Мадемъ.

1. Атанасъ Ц. Узуновъ (учитель) отъ гр. Одринъ

IX.

Отъ Търновското приключеніе (1862 г.)

а) Въ г. Кютая.

1. Стани Димчевъ отъ г. Търново
2. Павелъ Тютюнджията „ „ „
3. Симеонъ Петровъ мазилото „ „ „
4. Край Бенчо „ „ „
5. Колю Кундурджията „ „ „
6. Иванчо Кундурджията „ „ „
7. Танасъ Фуранджията „ „ Казанлжкъ
8. Симеонъ . . . . „ „ Търново
9. Дедо Митрофанъ Свещеникъ „ „ Габрово
18. Василъ Игнатовъ „ „ Търново Умрѣлъ въ Кютая.

[1]) Пристигнали въ Д. Бекиръ на 4 февр. 1874 год. (Бел. на Ан. п. Х.).

X.

б) Въ Цариградъ[1]).

1. Ботю . . . . отъ г. Габроов
2. Трифонъ Момчевъ. . . (не се чете) „ „ Търново
3. Танасъ Кундурджия „ „ „
4. Стефанъ Маждраковъ „ „ „
5. Стефанъ Димитровъ „ „ „
6. Илия . . . . „ „ „
7. Ангелъ „ „ „
8. Маринъ х. Недѣлковъ „ „ „
9. Дедо Димо Рогювъ „ „ „

XI.

в) Отъ сѫщото приключеніе[2])

1. х. Патръ Моткуровъ отъ г. Търново
2. Петръ Симеоновъ „ „ „
3. Иларионъ Хайверковъ „ „ „
4. Панайотъ Баляковъ „ с. Арбанаси (Търн. окр.)
5. Гичо Бакарджията „ г. Стара-Загора
6. И още единъ неговъ другаръ (неизвѣстно името) отъ г. Стара-Загора.
7. Попъ Димитъръ отъ г. Габрово.

XII.

с). Въ г. Кютая.

. Михаилъ Радославовъ отъ г. Ловечъ — Стоелъ само 3 год. въ Кютая и освободенъ.

Отъ 1868 год.

XIII.

а) Въ г. Акия.

1. Попъ Димитръ отъ с. Василювци (Ломско окр).
2. Ангелъ Тиховъ „ г. Русе.
3. Тончо Стояновъ „ „ Тулча
4. Савва Кжичовъ „ „ Търново
5. Христо Николовъ „ с. Шипка Избѣгалъ отъ затвора на 15 юний 1874 г.
6. Крьстю Минковъ „ г. Казанлжкъ
7. Маринъ Нейковъ „ „ Свищовъ
8. Тодоръ Симеоновъ „ с. Галиче (Орѣхов. окр.)

XIV.

б) Въ гр. Мердинъ[3])

1. Димитръ Манчовъ отъ г. Плѣвенъ
2. Василъ Ганчевъ „ „ „
3. Докторъ Мирковичь „ „ Сливенъ
4. Брайко Коприщенеца „ „ Коприщица

[1]) Оставени подъ поржителство въ Цариградъ да живѣятъ.
[2]) Умрѣли въ Цариградскитѣ терсани.
[3]) Които слѣдъ 5 1/2 год. стоение въ Цариг. терсани, на 5 Августъ 1874 г. ги докарали въ Д.-Бекиръ, гдѣто и тамъ стоели до 1 1/2 месеци и на 14 ноември. 1874 г. по срѣдъ нощь ги дигнали за г. Мердинъ.

XV.

Имената на заточеници отъ разни приключения, умрѣли въ Д.-Бекиръ и други градове на Азия.

1. Георги (Дедовъ Хилювъ другарь) отъ гр. Манастиръ
2. Тодоръ . . . . „ с. Белица (Разлошко окр.)
3. Паша Петко „ „ Грамадове (Видин. „)
4. Дедо Нено Найденовъ „ „ Бранковецъ (Видин. „)
5. Иванъ Радаговъ „ „ Гржцко („ „)
6. Стефанъ . . . . отъ Сараевското окржжие
7. Ралчо . . . . „ „ „
8. Савва . . . . „ Банялука
9. Иванъ Рачовъ „ г. Габрово
10. Иванъ Найденовъ „ г. Троянъ
11. Йеромонахъ дедо Јовсиникия „ „ София
12. Христо . . . . „ „ Жеравна
13. Петръ Павловъ (ножарь) „ с. Белюво (Пазардж. окр.)
14. Тодоръ Хрулевъ (учитель-книговникъ) отъ гр. Свищовъ
15. Митю Юнката „ „ „
16. Никола Копювъ „ „ „
17. Николай Врачановъ „ „ „
18. Кара — Иванъ „ „ „

XVI.

Въ гр. Мезре.

1. Симеонъ Влаха отъ г. Свищовъ.

XVII.

Въ Бакжржия-Мадемъ.

1. Тодоръ Божджаровъ (учитель) отъ г. Свищовъ.

№ 514.

Бележки на Панайотъ Хитовъ за Ст. В. Софийски.

Родно мѣсто, детство, образование. Ученичество и чиракуване при чорбаджии въ Русе. Емигриране въ Влашко. При предводителитѣ на емиграцията: Раковски и Панайотъ Хитовъ. Временно занимание на мушията на Н. Балкански. Нощно нападение на трима разбойници. Излекуване отъ тежкитѣ рани. Другаруване съ Панайота и Левски по Балкана. Пакъ частни занимания въ Влашко. Предводитель на самостоятелна малка чета по планината. Избиване на четата въ Софийско.

Стоянъ велковъ Софийски[1])

Родомъ отъ с. Желява Софийску окрожие на поножиету Моргаш-планина.

въ малу летиету си Стоянъ биянъ даденъ абажия при единъ балгаренъ коиту ходи по селата да шиу дрехи на селенитѣ но младиятъ

[1]) Тѣзи бележки на мустакатия воевода притежаваме отъ неговитѣ наследници. Тѣ не сж довършени. Тиърде колоритни споредъ разсѣя-

оянъ кату нему, се харесвалу тосъ занаятъ побегва отъ мастуратъ си сасъ некои патници кирижии дошелъ въ г. русчукъ не повня сичку), ми е приказвалъ Стоянь но само тоие желаялъ да ходи на училище самъ забравелъ каке станалу и тогавашнити русчушки чурбажии как- и наричете вй сега кметуви или притседатели на гратскити совети.

А тогава наречени чорбажии и турски мекерета па и придатели и са биле неговреме русчушки чурбажии незная но това е билу приди или 27 години можи би и 30 години точно неповна но дадодимъ на едмета на младия Стоянъ кату са намерелу таковено (едно — б. р.) мче ст(р)анну въ г. ресе и сжсъ желания да са учи да чате и пиши збира са чи стоянъ е расказалъ на тогавашнити чорбажии отъ де е домъ и отъ какви родители и чурбажии те му исполнели желаниету местели гу да има седалииститу и въ черковата и да ше- въ празнични дни въ черковата и да ходи даса учи въ гратскоту училишти тане следвалъ Стоянъ Сафински но и тука несдражялу || как е станалу неповна но тоие минал дунава и е дошел мания въ г. букуреш исие избрал занаят даса учи табак ие утиел при един немец катуе изучил табаклака донеиде попричина на кокиуту прибивания (на Раковски) въ букуреш и влашкути движения спажданието на княза куза прис 1866 година и моету дохождание въ укуреш дошло доушити на младият стояна моргашкият патник табак табашката махала въ букуреш кату му дошло дуушити чи ракоски некои си панают воиеда щели да сабират юнаци и да варват за въ лгария тоина постна табаклака потарсва каштата на ракоски но понегу реме ракоски поразни причини и гонения биши на поснал г. букуреш сас панают хитовъ беха на мушията синешти или наречена циганка ои никола балкански || но стоян като на душва дирити накадеса замили тосчас улавя патя и етугу на мушията и са притставя а 2 мата игранти и исказва своету жилания чи иска да си пролеи кравта за ободата на своету заробенну отечеству || и посоветати на двамата имиранти младия Стоян чи ние време сега за въ балгария идачяка за по годну време стоян нае енна крачма от Н. балкански въ полету на бурешкият пат за полувеш (Плоещъ, б. р.) и остана да таргува дордеса арни панают и ракоски и са устанувиха при н. балкански и стоян веч еши известен от сичко чи настояштата пролет ще варви сас воеодата а балкана и са обучяваши на искуство упражнения вауружия || и тамам колу 21 или 22 годишен рас (ръстъ — б. р.) саварзан як очи сиви коса лава гаста от наякити натури || но мо беши зарачену от воеодата щом ракни да запасва камата и пиштофити да са на поясат мо заштоту крачата е срет полету можи да са слочи дагу на паднат некои игу убират убият за пари || и Стоян следваши наставленията от воеодата.

а крачмата беши на един красто пат дету са слочвваши честу да амракват и понекои и пиша хора уморени от далгият пат || итаи един ечер приз зимата дохождат трима патници власи и замракват на крачата || и стоян по привичката кату залезе сланци запасва камата за подва забодва — б. р.) пиштофа на пояса си и гостити вечерели станало вре- е веч за легани и стоян оставил гостити даси лягат и тои утишел въ другата стая даспи и са расурожи и легнал || но слет полвин чяс извикали гостити илани даи юшти енна ока вину идати платим чи сутра ра- ну ще варвим || и стоян както бил легнал става без да земи уружия въ ебя си и утишел да им дава вину и тии извадели пари да им даде сметка даму платат || утува време катуе правел сметка тиса (тѣ се — б. р.) фаргат от горему олаветгу и тримата за да гу варжят || но стоян а залавя сас тях || итаи далгу време е траяла борбата || най сетне един

нитѣ изъ тѣхъ оригинални възгледи на стария хайдутинъ върху духа на епохата, тѣ ни даватъ приблизително портретъ на единъ отъ съвръстницитѣ и сратницитѣ на Левски, и представляватъ интересъ като проба на тъмния фонъ отъ онова врѣме, надъ който се възправя свѣтлия и гениаленъ образъ на Левски.

от тримата сполучва и зема топора тоест брадвата и другити двама са
държят сас стояна а третия удри сас брадвата дету заварни поглавата
по гарба наи сетне сполучели тагу свалили на земята и за фанали сас
един нош дагу колет но Стоян кату са бранел сас голи раце изрязали
му бяха рацети и от ениата страна доспели са ножа до врата му иму
бяха отрязали чини ми са дяснуту ухо чикъ до чулеста но стоян като
са уплашил веч чещезагини сабират си силити изнову и става са два-
мата на гарба му и третия гу коли и са утарва от рацетим и сваре та
влазе въ своята стая к праю на оружието но немаши оружиету веч
на мястуту му само намери единак пиштоф подъзглавницата се
усашту време подирему влязаха и разбойницити а стоян грамва вас
тях и ранява енуго въ дебеликата въ крака и другия ударе са пиштофа
у главата и пиштофа беши станал на парчета и усашту време харса-
зити грамватъ вас стояна сас негувата пушел коиту беха зели от по на-
прет но нигу сапулучили стоян тогава извикал на влашки ох умрех
и са чатнал на земята и са сторил умрял атиси пригоорели повлашки
бреи ако сторения голкос удари неумира ни от како лие душята едвам
го уморих ми беше но Стоян се слушел що са гоори и един казал
от тримата явиш данне жиф чи ако стани избиив ни тука като котки.

и зел топора и му ударил 4—5 топора подирнишата но Стоян не-
мрадналкату са стувал на умрел и убирачити обрали що намерили и
си утишле ‖ стоян слет кату си утишле никам можял да са качи на
патат си иси легнал но веч на узирани Сутрента рану на рассамнани
минава един поп от близкуту селу и изизе у крачмата щода види стоян
на пата едвам гоори и му казал убиха ме молета иди и кажи на муши-
ята ету попа дошел и казал на Н. Балкански балкански вика мене
тичеи виш панаюте стояна гу убили поскуру аз утивам намирам сто-
яна у краф потанал едвам можи да си отвари челестити (челюстите –
б. р.) да гоори саму учитиму са паднат сас сализи но не плачи и учи-
тиму станали малки адаята въ куятусе борели и четирити кушета сте-
нити залети сас краф сякаш чи си заклал бивол зех да гу разглеждам
раката прирязана от горе приз жилата врата прирязан на три места по
малку еноту ухо прис полвината и смакнату до чулеста и виси кату сел-
ска мусима гердане даржиса накожета аз гу отрязах игу зафарлих ‖
гледам главата му гастата и плава коса сякаш каносана за горяла краф
‖ та додоха и слугити от мушията накарахги да за палат собата турих
ода да са стопли на мокрих главана остригах карнавата глава що да
вида тя удрена сас чука на брадвата и рассечена на три места от чука
на са потлипила от кокола мислех сега ахугу натоварим на кола и
гу носим за мушията то ще истини и ние умре но намерих за добре
на местуту да го лекувами дорде са посажива тос чяс зарачах да за-
колет 4—5 овена от офцети на Н. Балкански и гу сабляках гол увих гу
у преснити кожи то горбому беши исписан от чука на брадвата и по-
чернел и ас сам са сумнявах дали ще можи да издържи тас яка снага
на тес тешки удари и ако можи да извадим на седналата краф наван
‖ и таи стоян идвам подир 4 дена можя до полоди въ себе си и можя
хапни ас са турих сас моиту знание за рани и фитили въ главата
едвам за 40 дена стоян беши веч на крака но главата у студену време
гу набуляваши ниидe не му остана кусур освин ухоту остана савсям
малку от ухоту му.

оздрави добре и пролетта прис 1867 год стоян доди сас моята
чета и един ден като бяхми минали дунава пот тотракан помежду се-
луту белица и караач гу бях наредилъ накараул подир малку грамна
ена пошка и са издаде един глас яолляле раскачехаса момчетата са-
познахса и ас каккое ‖ Стоян са даржи сас ениа рака за челоту и дума
удареха ма ‖ гледам гу куршума му разрязал кожета на челото от долу
нагоре. Питам коита удари незная даи си пошката ету тоита пошка
шешенету сас остар коршум испразнена и гу галях и гу варзахме при-
лятуту ходи сас мене и есанта кату распознах момчета у сарбия въ кня-
живац и стоян отиде пак въ романия при Н. Балкански и балкански

а приместил на друга мишiия въ барагана и стоян сас негу пак му
ал ена крачма въ селуту судици и стоян продалжява това занятие до
369 дорде доди Любенъ Каравелуф сас печят ницата въ букуреш ка-
авелоф кату немаши сретсва Стоян наи напрет му са притечи у помош
аштоту беши на поснал крачмарлака и наи напрет той е дал пара на
аравелува дакупи бакрач затоплени ода ие помагал на маши ата но
етне понекои причини тои ненавиждаши каравелува наи многу по при-
ина на каравелоуца ‖ незная и сам забравел причинити

ас кату са разбулях въ белграт стоян кату са научил етугу чи-
оди дамавиди и пакса варна за у романия прис 1873 година кату ми
ишеши честу и ас му отговарях и той знаяши чи ас ще утивам за въ
усия сабрахмиса въ букуреш и той ма придружи за у росия кату за
иколихми одеса кишнову и прочие и са варнахми въ романия въ г.
олувешт (Плоещъ б. р.)

но стоян придварително беши ришил iошти приз зимата сас юр-
ана на ракоски сестрен син да сабират ена четица и да варват за ва
балгария ‖ ас неможях да одобра тос техен план кату им расказвах чи
ее времи чи дякона урежда у балгария комитети какту знаити веч
ичко но почякаити iошти някоя година дано докараме време та сичко-
ма ше иди(мъ) но моити думи неможиха да обидатъ стояна и юрдана
стоян си обарна наи сетне ими каза чии сам бил не каиилъ (не се
съгласявалъ) да са прославелу другу ими натова ас му отгоорих чи ас
желая да има чети но нема такива опетни да ги придождат иму ре-
кох невидех тили чи дету имаши по опетни веч не останаха ще се из-
губити и вии а кату стане нужда нема кои да излези ‖ но какво ми от
гоори стоян ‖ асналибях сас тебе нализная балканити ‖ ас санадявам чи
ще мога да придождам ена чета ‖ и ще са намера сас дякона е сас
општи и пак ще дода при тебе въ сарбия ‖ само ми даи малко пари и
припорака от ток да ми са помогни да изляза чи за балкана ас са не-
буя ‖ аз му казах кату нема слошати нати 15 лири нати припорака и
дададе госпот да са видим живу издраву ‖ и таи са разделихми сас сто-
яна въ полувеш ‖ стоян утиде въ галас при Г. рафаила танасуф и той
гу приготвелъ и ги испрател прис сакче ас нечух ништу затях сетне
чух чиса пуявила въ осман пазар и от там какво са правели несазнае
но по писмата от рафаил танасуф у галац коиту ги испрати ми пиши чи
ти чяк въ котленския балкан едвам уредили четата си и от там потег-
лели по балкана кам софия разбираса чи потерити саги следвали ‖ ас
бях писал и на някои мои приятели по балканските места да имъ по-
магат въ случяи акуса появат при тях но нииде не ги видели и наи
сетне са научих чи тии пристигнали до моргаш планина и там ги издали
и избити сичките ‖ и от само единса отарвал жиф и раненъ и дошел
при рафаила въ галац и му расказал сичко за коету имам писмо от р.
танасувъ но . . .[1])

---

[1]) Запазена е по-късно писана бележка отъ домашния архивъ на Панайота, която закржгля сждбата на Стоянъ Велковъ. Тя гласи:

помоиту заключения тос коиту е бил ранен и е расказал чи е бил сас стояна ни е вярну ‖ и по расказ-вание ту ахриста донуф наречен голап (гължбъ б. р.) воеода коиту кату бивши начялник въ орхание и ми-навал потес места по планината моргаш и по селата ми расказва чие избита такава ена чета близу селоту желява при монастире св богородица и на вярну ще бади тас саштата стоян и юрдан нешин и таи ас изгубих iошти един добари храбар и млат юнак но що даправя като нема слошат но ми казват чи ни сам бил каил.

г. русчук 15 маи 1889 год. написал Па. Хитов.

По допълнителни сведения отъ живи съвременници, четата е слъзла отъ планината, за да мине по лесно Искъра, но била издебната като е

№ 515.

Бележки на Панайотъ Хитовъ за Левски.

Левски презъ 1862 г. билъ въ Бѣлградъ... По-подиръ станалъ учитель въ Добруджа. Въ 1867 дошълъ при Панайота заедно съ Бойко Нешевъ изъ Копривщица. Раковски му го препоржчалъ за байрактарь, но Левски не билъ достатъчно опитенъ. Панайотъ ималъ за помощникъ дѣдо Желя, затова приелъ Левски за байрактарь. Въ 1868 г. Левски не не сполучилъ да мине съ Хаджи Димитра, но непзвестни за Панайота причини. Поискалъ да влѣзе въ България отъ Зайчаръ, но обстоятелствата не му помогнали. Въ Влашко получилъ поддкрепа отъ Данаилъ Хр. Поповъ и миналъ въ България за комитетска дейность. Панайотъ не билъ съучастникъ въ тази работа. Държалъ писмата на Левски. Не знае какъ Левски е билъ хванатъ въ Къзлина. Имало надежда въ дѣлото на Левски и гледалъ да му помага. На 1871 го викали въ Букурещъ, но билъ боленъ и не дошълъ. Следъ смъртьта на Левски, въ 1873 г. дошълъ въ Букурещъ на събрание. Нѣкои общи бележки за по-нататъшното развитие на комитетското дѣло. Пжтуване съ Стояна Софийски до Русия.

Забелешка за василе декона.

ас нимога дазная подробну сичкити действия на декона || но ще забилежа само толкос колкото ас имам известия Васил декона родум ис карлуву на 62 година кату чул чи ще има воина сарбия сас торци ти става от карлуу идухожда у сарбия у белград и са записва при раковски само олпик || и там подир кату нистана лу ништу тои са врашта пак у торско и незная как са е от говорел прит торскоту правителству || и таи сетне е утишел по доброженската страна и е билъ учител по баба дааскити села || и таи кату прибавилъ времету си потес страни сас учителствания до 67 година на 67 година кату чулъ чи ще минават чети из влашко ету чидоде декона и боико нешив ис коприщица коиту ас и непознавах до негу време || и таи покоиният раковски ми припорачe декона какгу знаи че билъ при негу само олиц (доброволецъ, б. р.) и сошти ми придлужи чи треба да гу от редим за баирахтар || на коету помоету мнения ниможиши да бади || но прочее ас имах дека желе когуту бех веч наредил да ми бади помагач || изатува приех декона да бади баирактар при мене || заштоту не бѣши пректичен за да можи дамоса повери чета дая придожда || и таи какту у парвата си книга веч казах как са саварши 67 година на 68 година като са распоснаха момчета избел град у коиту беши и декона || декона кату несполучи даизлези сас хажи димитра тои искаши да излези приз заичер || но несполучи || заштоту ено чи немаше пари даса(с)набди момчета сас потребити им дрогу заштоту губеха намирисали у заичер чи е и тои от бонтовнищити || и таи тои утива у влашко || но покаква причина нее можил даиди сас х дими(т)ра незная || и таи тои са бавил по влашко 69 година наи повичи при Г. данаила попова у торно могорелъ || и таи декона от 68 год. сас поддаржаниету на Г. данаила зафана да работи какту приминаваши честу ту у торскоту у влашко || и оспе да направи комитети из балгария || но ас затува нимога да упише ништу подробну защоту не сам би(л) участник у работата || затова са надея на унези братия коиту са били у работата да опишет подробну || и таи какту и по напрет казах чи даржа писмата които имам от декона и от комитете и от чесни лица и пак ще каже и моле секигу преятеле и народу (б.) Лубица (народолюбеца б. р.) накоготу попаднат писмата ми у раце некаги придаде на некои учена дро-

спѣла край брѣга безъ оржжие, което сж скрили, за да минатъ понезабелязано въ Сърбия и избити. Навѣрно имаме пакъ единъ случай на предателство отъ нечия страна изъ самия народъ.

на даги пригледа и напечети за помен на потомствуту балгарско || и
и декона какту са улуви блозу ловяч у селу какрена коету ас незнам
дробну как е станалу и нимога ништу подробну да на пиша наработа са нанеси голем одар || аз дорде работиши декона ако и да ни зех учестия но и пак гледах дету са можи да им са помага и се имах дежда || но като изгубих и тас малка надежда ету чифанаха да ми шет от комитетити да са гледа даса саберем и данаредим работата к дасаработи какту ми беха писали и 71 година дадода у бокарест то са беха сабрали || но ас сапоради чи бех болен насмарт ниможих дода || и таи сега 73 година станъх от белград и додох у бокореш ту беха ми писали и от букорешт и от балгария дасаса берели у букорешт и да видим даса поправи работата беши разгоор по писмата ни са саберем на 20 априлия 73 година || ас щом стигнах у букореш и дех чи работае савсем слепа но ипак помислих чи нетреба да са осве || намислихми у букуреш като са сабрахми нас пет шест || тобехми ин беши каравелув дрогият димитар ченув. третият ячу цанков чеартият спиру костандинув бакален иедин ученик из болград поимнов и стоян софишки || като са разгуорехми и видими чи наипре трет пари на мислех ми да напечятами белети от по енна немска желца и от 2 и от 5 и таи касиер да бади д. ценув || и като сабрахми мижду си нешту околу 20 митма и ас зех у мене близу за 2000 минца лети и дамина приз полувешт и ибраила и галас белград като ми ха казали от бокореш и ми дадоха от поменатити лица то ест от кавелува от ценува припорака за да разгледам уш на поменатити граве кометететити по колко пари са сабрала || но на посту || като отпавах от бокореш за полувеш зех и стояна сас мене софишки коиту ши дошел нарочи ис полувеш у букореш за да са види сас мене и то учесник у работата сас мене іошти от 67 година.

и таи като додахми сас стояна у полувеш що давидиш || от сичити полувешки балгари при никогу нибеши възможну да са приблиим или да прогуорим за народна работа || само и само оставам приателен на четири петлица (четири-петь лица б. р.) които на посрешха и от радо сарци би помогнали на беднуту си отечешту || тес лица поименуГ, раичу поп граблув хаджи парашкива бенув стефан дели инковъ георги занфиров тома хитов хотограв || и дрогиму небеши вазжну да са каже || но тес хора небеха богати || ако и да желаяха от чко сарци ослубождениету на народатси како мога дасторат || но ѣба да знаятъ четатили ти ни чи тое град е заселен от сами балгари ралу (смесено ?) малку енна чес власи || но неште никои да чуе за огу само да муе как да можи да живее и даса убогати || но като са згуорехми са горе реченити искрене патриоти чи са ниможи ништу минахми сас стояна за браила || заштото стоян софишки желаеши да рви сас мене и ас ни мога да си направа остата да му река дани иди с мене ако и да бех оскоден сас парити || и таи додахми у браила || и тока какту из полувеш и іошти по луши (още по-лоши б. р) до гуто имах припораката тои бил мажет (мжжътъ б. р.) само затова есник само да узнава работата ида убажда на противната партия коу беши от богати търговци коиту имат улияния насекаде из влашко кту е саварзана търговията един грат сас дроги || и таи имаши хора иту неслушеха тас проклета богаташка парпаня но напразну отъ гоцити коиту имаха сношения сас богатити ставаха у тии техни мекета || и таи раскасвашиса множество ту на малки чести и ништу ниожеши даса направи || ас като видех чи и у ибраила нема ништу заинах за у галас || но и там беши саштуту || саму еди(н) Г. рафаил тасов коиту са тродиши сас се сарци || но питаме един що може дапори || и тои небеши толкос богат а секигу помагаши кои от де доди от там заминахми за болград || но оболград небеши както у горенити градове || и там ни един от старити и по богатити ни видехми

ама имаши млади търговци и помлади около 20 души и сичкоим беши
на месту || какова разлика ако беха сичкити влашки балгари както бел-
гратскити млади коиту ни дадоха вапетления (впечатления б. р.) та бал-
гария биса ослободила за три месица || като вишехми и болград станах-
ми сас стояна и заминахми за у росия || минах ми на кобел и отам за
ак керман от ак керман за одеса || дошох ми у одеса

Н. Б. П. А. в. 61, № 8424.

№ 516

Бележки на Панайотъ Хитовъ за Д. Общи.

Д. Общи билъ родомъ изъ Ипекъ или изъ Призренъ. На 1862 се записалъ въ легията при Раковски. На 1865 год. участвувалъ въ четицата на Стояна, шурей на Панайотъ Хитовъ. После миналъ въ Италия при Гарибалди, а следъ туй взелъ участие въ Критското възстание. Презъ Ати а и Влашко въ Бѣлградъ въ 1869 г. До тогава Панайотъ само билъ слушалъ за него отъ Раковски. Образували четица отъ седемь души подъ водителството на Тодора Чипровченина и минали въ Бълга-рия. Трима (заедно съ Д. Общи) се отдѣлили въ Балкана и уда-рили къмъ Пиротско. Д. Общи се върналъ самъ въ Бѣлградъ, и на-често се срещали съ него въ Браила. Билъ ахчия. Лѣтото искалъ презъ Сърбия да мине отново по Стара-планина, но изневѣрили му не-говитѣ другари и той ходилъ въ Атина и на новата есень се върналъ при Панайота на мушията на Балкански въ Влашко. На 1871 Панайотъ билъ питанъ отъ Т.-Магурели, далъ мнение да изпратятъ Общи при дя-кона, ако последния желае, защото самъ Панайотъ не се месѣлъ въ работитѣ на Левски, който билъ противенъ на неговитѣ съвети. Ва-риантъ съ подробности за характера на Д. Общи (инатъ) и за сбива-нето имъ съ Левски. Отъ Нѣмско пристигналъ следъ два месеци и Ан-гелъ Кънчевъ, поискалъ му препоржка, за да мине вжтре въ България при Дякона, но воеводата и нему отговорилъ, че вжтре не го слушатъ. А. Кънчевъ му писалъ изъ България, че безъ него работитѣ не вър-ватъ, но Панайотъ не помнѣлъ, какво му билъ отговорилъ и копие не запазилъ. Есеньта Д. Общи билъ хванатъ отъ турцитѣ около Тетевенъ.

забилешка за димитра општи

ас поминах у моету патувани постара планина устраницата 90 чи
ми е казал димитар косовски за убиствуту на шоретми стояна || сега ще
забилежа задимитрова жиот отколкото ас зная || димитр општи или ди-
митар косовски се е едно ими || димитар е родомъ или ис пек или из
призрен || той е билъ на 62 година записанъ у белград при ракоски
самоолник || сетне десае бавил до 65 година забравилъ сам но на 65 год
той са появева у четицата при стояна когато са гу обили || и ако не-
беши димитар дараскажи то нештеши да са открие убиствуто || но ди-
митар кату са варналъ у влашко и расказал на ракоски за стоянуоту
как е станалу и сае изгубил и сетне е утишел у италия на 66 година
|| тоие бил самоолник при гариболдивити чети || и като са распоснали
италианскити самоолници димитар от там утишел при коронеу у крит ||
не издаржел додеса придадоха критенити || и от там дошел у атина || от
атина у влашко || из влашку у сарбия у белграт || и таи това беши 69
година приз марта || ас тогува челувека непознавах до 69 година само
бех чул от ракоски за негу || и таи кату доде при мене ими са исказа
коие и седе у белград ду гергов ден и имаши иошти един момак поими
христу касап велив из татар пазаржик коиту и тои е бил у гирит и са
познаха сас димитра || христу беши дошелъ понапрет у белград || и таи

са распознаха сас христа и зафанаха дадохождат честу примене и
замолиха да им дам ножните средства и да ги препорачем на прия-
дути || но ас им казвах чи ни са опитни на местата и ще са изгубат
ги избият неиди потерити || но ти налегаха иннакву || и таи ас са-
них и им помогнах иги ракомандувах при един мои приятел у кна-
да подожда ена чета || и таи сас тех са садрожи иошти ено момче
ме михаил родом ис самоков коету и то беши рас палену от патрио-
ески чуства || и ас им дадох ракомандация ду тодора чипровченина
ту живеи у кнеживиц задзиди сас тех и да ги придожда || но пра-
ли || и заштото димитар имаши гарцки пашпорт пос али ги и ги вар-
и на зат || ноти и пак са сабрали и минали приз границата и тодор
е станал пред одител || от приликн (най-напредъ б. р.) били са 7
ли но увек (сърбизмъ: винаги б. р,) е главната причина не согласието
таи кату дошле до искара и приседели на враченската планина пет
т деня и минали некои торци по патя но тодор ни им допознал да
езатъ и да правят сас торцити какоту штат и дроги ошти незнам щу
тделетса от тодора тримата (:) димитар и христу и михаил и трагват
планината накаде пирот || забравел сам колко време са ходели сами
дин ден било даждовну времету а тии били на планината три чуки
каде селуту доикинци приени охчери || и седели от млогуту дани у
либата || билу денем || и таи заградилаги потерата у колибата и тии
ли един от торцити и искочили от колибата уж даса зафанат дого-
а || но торскити пошки ударели христа и михаила || михаил пак по-
нал ранен сас димитра || а христу са от делил настрана и ниса сабрал
сас тех || но михаил нее могал да варви заштото е бил налуши
ту ранен и замолил димитра дагу не оставя жив дагу немачет
щити || и димитар му отсекал главата и я зел и побегнал || а
ади христа мислил чи и е ударен и тарсел го дану са сабере
негу нигу намерел || и таи етоти чидоде пак у белград || но
кои незнаяши чие ходил по тас рабута || и ми расказа сичко
подир са известих чи на христа главата отнесли сегменити у
рот || а тодур сас дрогити момци ходил колко ту щел и са варна
живу и здраву || подир това димитар замина за влашку
олу красговден || ас подимитровден станах от бел град и додах у
ила и намерих димитра у ибраил ахчия || ас заминах за мошията са-
ди при николаки балкански за да приседа тае зима при балкански
у и приседях || ету 70 година приз марта чидоде пак димитар општи
мошията и ми каза чи сабрал седем 8 момчета ище варви пак за
алкана ноще мине прис сарбия || и таи замина || ас призлетото пак
анах на мошията ') ето димитар чи пак доде есента ими расказа чи-
южил даиди у балкана заштото ушгу излагали дрогарити му и нира-
и даидат сас негу || и таи тои ходил у грачку у атина и са варнал ||

') Въ Народната библиотека притежаваме запазенъ единъ подобенъ
риантъ къмъ следващия тукъ пасажъ — разбира се, пакъ отъ ржката
Панайотъ Хитовъ. Този вариантъ съдържа нѣкои ценни особенности и
си както следва:

ента пакъ доде и ми каза чи уш момчетата гу изла-
ли и нерачили даи идат и тои сам нимал щодана-
ави и ходил у атина и саварнал || и приз зимата
тана принас намошията пролет та 71 година ас за-
нах от влашко за у сарбия димитра оставих на мо-
ията но щом додах убелград и са мина месиц и по-
вина ету ис тарну могурел ену писмо от дана ила
пов пишими чи дошел димитар општи и иска даиди

и пак тае зима остана при нас на моминята || на 71 год. ас са варнаю пак у сарбия у белград а димитар остана при николаки балкански уш да слугова || и там ас кату поседех у белград до петровден ету едну писмо от торну могурели от данаил попов || пиши ми чи димитар оп шти е дошел и иска даиди придекона || но ас веч знаях димитра иму от гоорех на касу за димитровата история и мо писах чи аки иска де кона васил некагу прибере || заштото ас са немеса нанегувата работа || заштото знаях чи васил декона е противен на монти савети || и таи по дир малко пак ми от гоори данаил чи гу испратели при декона

подир 2 месеца доде и ангел кančев из немеско и ма замоли дагу припорачем на декона ва:иле и да земи и тои учестия у работата || но асмо расказах чи ни са меса заштото ни ма слушет || иму расказах си чко || и мо казах на кои начин ще са намери сас декона и как требада работат || и му бех порачел дами пиши деколко са напреднали сас ус пехат си || и ангел ми от гоори чи работатае таи но дорде ни додиш тока ништу нема || но ас ни помна на туи му писмо како сам от гоорил || заштото ни таржа от писмата си копия || на дсяса чи дету сам писал засияку акоса са прикрили писмата по касну ще са намерат и ще са на печатат || таи сашту колкото писма сам приел за движениету на (за)ри улучиену (революционнитѣ б. р.) от пушения даржеги иги катам и по дир време надея са накогуту паднад парака чи ще са потроди да ги на печети заспомен на потомстуту.

сега пак да продалжа расказатси || приз зимата на 72 година тии работиха но ас тварде малку известие имах от от работата || пролета са уби ангел у росчук || приз есента са улови е димитар у тетевен || по сетне са улови и васил декона и таи са нанеси голем удар на работата

Н. Б. П. А. п. 61. № 8424.

№ 517.

Правила върху начина какъ да се ржководятъ горски чети (Отъ П. Хитовъ).

Подробни правила и съвети какъ да се образуватъ и водятъ горски чети. Опредѣлятъ се правата и длъжноститѣ на воеводата, както и на замѣстника му — байрактара на четата. Дисциплинарни и практически правила за четницитѣ.

при декона но асъ кату знаях димитра писах нада наила чидимитар е добар ное инатлия иаку гу расар дат ще излези луше работата но инак ас са не месе дякона ако иска некагу прибере заштото от негу за висе сичко || и тои подир пакми пиши данаил чигу испратели || и от тогава насетне ништу ними писаха дордеса ни улови димитар у тетевен но ако иданими пишеха ас семожех даса научакак им утива работата || ас веч бех чул чи димитар и декона имат припірни измижду себе но пот полну незнаях чии е достигнала распрата дозбивани || като са улови димитар општи и предади и дрогити които са земали участия сас негу от софия беши побегнал един калугер поими генадиа к)ито оправлелъ сас дра галевският манастир и доде реченият калугер гинадия и ми разказа сичко що са слочило у тетевен и у софия сас излувенити

собираниету наена хаидушка чета ножное наи прет тес дрогари ито щесаришет да умрат за правдата да са добре примислат дали ще огат да са одостоят даиспалнат обиштанити си думи бескоито не е змножно да са саберат и да трагнат.

Тас дрожина наипре кату са сабере треба даразмисли чи затех || еба поопширен план || титреба наипре даимат добар предодител ито даможи даги предожда колкотое възможно нашироко за да ни са задражели се наено месту за да са неотчея от тех околното насе ения и им узнаи патиштата и местата по които тиі прибиват иги изда т или избия сами околното населения || или пак аку не(ма) такава че овек помижду им които да ги оди на далеко треба да ходат тварде ину и се данагазват по малко у непознати места и пакса враштат на т у познатото им место || заштото ти е у познатото си место могат да раят ролата си наи добре || заштото там име познато местоту и челу цити || затова треба сека чета даима своити предели у които ще играи и важната си рола || а колко ту тас чета продалжева годинити тол ова става по опитна и запознава понашироко пределити || и момцити ават опитни и излазат от тех нови и практични воивуди || и веч им са (з)нати местата.

1 парву || при парвуту им сабрания треба да помислат и да ско ят план за зимовищи деще призимеет || заштоту, нашти места са сто ени и падат дебели снегуве || и ниможи зиме да са деиствува сас малю огари освин тайну понекои сигорни места дето да са улеснени сас чко || и пак да имат план за противен слочеи за избегвани || и дрогото место дае веч приготвену.

2. . треба да си определет време колко време ще ходат наено и каква цел || и какав рет ще дражет за добриет си поредак || парву иводата е далжен сас баирактара си заено да показват на момцити к да си даржет пошкити как да са упасват как да са убуват царву иди и как да си стегат пот коленети || умерно да си стегат краката да ни са налива кравта дулу у стапалата им чи им утичет краката а многуту варвени.

3. . ди им покаже секи момак дазнаи да си разглобива пошката я причисти и пак на мести сичко на месту.

4. . да ги научет каквето пошки и да имат дамогат сами да си ават фишецити.

5. . да са потродат даснапдат момцити сас сички нож(н)и припаси шиклии сабли или ятагани кои за коету е способен.

6. . на секи момак торбата дае добре направена задани му додева ту варви || секи треба да има у торбата по един калап сапон и поена иза на гарба си а ена у торбата || кату намерат слободно време да личет праната а кирливата да упере || таи сашту треба да има секи ли и конци браснич за браснати.

7. да им припомне често за икономия на фишеци и хлеп.

8. когато добави повече барот и мо дозолева место ту даги учи бият нанишен и баржи да пошкат (да пушкатъ, б. р.)

9. . дето са задаржи денем да денова да ни показва позицията то разгледа от де можи даги нападни неприятела им и като ги распо еди да се отморет и им покажи и нареди стражата си.

10. : нареждането на стражата треба да бади наи искосну на ядена спорет местото ету как || акое местоту некое високо да можи а са види от далеко || кату им покажи непрестанну да си не от зимат нити от определеното место дето ще гледа стражата и му кажи чи есме)е)ни да сазанима у саштото време или даси гледа уружеету или гу чисти или да са пошти || чи ако са загледа неште види неприя ела си на чеса || и като мо заповеда да се пази саштият стражар дае тулен или у шума или зат камак или зат брег или у тревата || да ни

би са слочило таи сашто и непријателе да гледа от неиди сас далиглет иги види и си направи планат иги приварди на трагвани удари иги разбии ни надеину ‖ както нареди тас страже кояту казах ми чи ще гледа надалеко треза да нареди и дрога ближна стража която ще гледа блозу около дрожината колкото дозоловява местуту дани би са приближел некои ненадеино прис шумата или по некои писко место от дету ниможи да гу види парвата стража кояту гледа надалеко ‖ за да ни чагази некои у момцити нинадеину иги види и побегни или акое от непријателска да ги удари подир тува ‖ треба да определи пак дроги коиту ще преглежда стражити да ни заспат и даги промене на опрделеноту им време.

11. , сас парву ту запирани за отмарени или заденовани треба да казва на момцити саму на ено опрделено место даходат повап ‖ дрогу да са кажи на момцити никои да ни излиза бес питани от ватрешната стража на ван за да не би са слочину некои да побегни некои от момцити ‖ и ватрешната страже без дозоленија никогу нетреба дапоскать наван от неината линија без знакат коитo има да и са покажи.

12. . приди даидат стражарити треба даим е прегледану уружието далие чисту и им са пораче ако са появи нинадеину непријателa и немат време коги да известат на секунтата да пошкат (да стрелятъ, б. р) нанегу ‖ заштото ако са затарчет даявят непријателе ще ги удари у гарба заштото местото е сазсем близу ‖ ако стражата наше пошка (стреля) на тех тии ще са смоштат и колко да са речнили данападат сещеса повасграт и наштa ватора стража ще доди у помош и момцити колко и да са заспали ще са сабота (ще се събудят, б. р.) пириготвати ще посрешнас непријателa си и ще го разбият ‖ заштото непријателa треба да напада отван а нашту месту секи пат треба да бади избрану ‖ дету ще са запреми даденувами или да отмареми треба (да) избирами яко месту за секи слочеи.

13. . дрожината акое малко от 10 или 8 или 12 момка тугава само воиводата сас баиракгере са доста даприглецват и на реждат момцити ‖ ако ли са 20 или 25 или 35 или 50 тугава треба насеки пет момка да са опридели по един по практичен да распорежда сас петтех ‖ и кату сенат да отмарет неиди секи сас опрдилените си момци да седа от делно ‖ таи сашто кату ще взрват треба секи да пази на своити момци ‖ заштото техноту ходене се ношгя и местата ниим дозолеват да варват идиндодроги ами взрват един подир дроги и са протачат и лесно са изгубват от дирнити понекои ‖ затова треба на пет по един да пази.

14. . кату трагнат на пат ни смеет да гуорат да ги ни ослуше некои от далеч ‖ или пак ако има нешто блозу тех неште може чует ‖ треба даим са кажи данаместат оражиетохси дани дранка ‖ акое месичина и са сумневат дагинивиди некои от далеч дадаржет пошкити долу дани са блескат отдалеч.

15. . воиводат(а) секи пат кату ще похожда на пат треба добре да примерва растояниету додето има да стига да ни би са излагал и ни можи да стигни на опрделенноту месту гои мисли и остани на некои слабу и не яку месту и гу намери непријателетму и тварди лесно ще гу разбии кату ни гу помага позицията.

16. . секи пат треба воиводат(а) да гледа да са запира на такова месту дету да има (в)ода и гора ‖ ако са слочи да испанни на безодно месту даказза на момцити да ни едат ‖ само по малко дазакосват ззда могат даиздаржет на жедат ‖ да ни ги принуди жадат да идат безвреме да тарсат ода чи можи да са слочи зло за тех.

17. . далжене воиодат да гледа дани остани бес хлеп ‖ да са дели хлеба и едениту равну на сички ‖ секи пат да приповнува на момцити да имат икономия сас хлеба ‖ дордету ненабават хлеп никако да ни изидат сичкиетси хлеп ‖ само един два залага да изидат ‖ кога приминат

да да им недава да пият ‖ заштото жадни могат даварват но гладчи ат ‖ да им кажи да са опасват стегнату и да са задаржеват да ни по ван ду колкоту е възможну ‖ за да ни им са испразнат стомаи им прималеи и запрат, ‖ неште могат да варват нити са пак за бои

18. . секи пат кату варват и стигнат до некоя ода да искат или да или да минат треба да са васпрат малко по назат и да са от делет ико от тех спорет множестото им и да утиват да пият ода а дрода седат приготвенни сас пошкити на рацети за да ниса слочи мезавардену от непријателет им и ги удари непригответи ‖ таи треба одат енни дроги дордеса на пият ода

аколи пак ще минават некоя сомнителна река пак таи сашту ени одат приготвенни за бои дрогити да минават ‖ кату минат отех полиса приготват за обрана тугава да минават и дрогити

19. . воиодат е далжен щом са приближи до некои сомнителну дету изглежда да можи да пази непријател даса запре по далеко покажи на момцити чи тува мѣсту е сомнителну ‖ и да бѫдат преожни ‖ или пак ако е местуту савсем тесну иниможи да са забиколи немата темнота тогава треба да са запре и таи таину да са т(р)опа б. р.) и тайну ‖ и да пораче на момцити да са пазат и да ни говуишту ‖ и да ни кашлат ‖ тутун да ни пият ‖ дорде зослошет добре дечует нешту.

20. . иоште никаку данидава на оторену месту да пошет тутун палат киприт чи ги вижда некои нинадеину или са слочва таги непријателет ‖ само като са на слободну месту тогава можда са и и пие тутун.

21. . далжен е воеодат да са пази и да ни пие никакво питие за да мира секуга у бистар памет за да може да опровле другарити си сашту треба дабади и баиракгаретму ‖ но у сштуту време треба зи и на момцити си дани би намерели неиде вину или дрогу питие а пият ‖ заштоту затех е сека минута опасна ‖ само кога са некаде бро усигурену месту тогава можи да им дупосни да пият и то сас пак да ни са опият

да са зарикат дани пият ништу дорде ходат похаидутлок то ще многу подобре засичкити дрогари

22. . юшти при парвуту сабирани и угуварени воиводат треба да на дрожината чи нисмеет да са карат помижду си заништу ‖ и ги припита имат ли нешто земани давани измежду себе си и ги ни данемат ништо което да може да им дава причина да са кани като им пораче чи нисмее никои да напцува или окорева други за ништо ‖ или акоса некои осади да на подни некогу от дроги си а дрогарет му ништу да нимо от говоре само да кажи на ти да слошет какгу напада ‖ и кату идат при воиводат дамока а воиводат е далжен да позове унугова които е напсувал дроги имо науми чи у закона е забранену да са напада на дрогаре си кажи чи акоса усади и іошти един патат да направи такава пока ще бѫде наказан спорет времету ‖ а на дрогият дакажи чи треба рпи и ни са сарди чи ще додй време да са присади сека погрешка писара да кажи да запиши на унугова погрешката кои що е поил.

23. таи сашту и на секигу погрешкити да са записват треба да не воиводат на писара.

24. . воиводате далжен дабади приосторожен да пази да са неза никакви разправии мижду момцити ‖ даудошева сека распра ‖ дазет момцити му даса карат заништу ‖ чикога ту имат слободну врепитат о воиводат си и от(в)орат (в)опрос засичко тогава можи да исади сека погрешка по правелну ‖ точе ниможи даса излож(и) кав закон за наказания ‖ заштото хаитошката чета нема нийде пришти ‖ затова треба воиводат дае природну надарен дабади таи тар-

пелив за сичко дорде неса увери чи тарпенията му щедокара зло || таи кату види чи има такива дрожина измежду момцити му които ни можи да ги поправи сас нищту тогава нему остана дрогу срествy осеи да са посоветва сас баиракгаре си и сас повернити отъ дрожината ги лиши от жиотат им || и пораче на писара си да запиши зашто са усе дени на смарт.

25. . от осаденити какоту вдае остаталу пари или уражие треба даса даде на родинитим || аколи ние възможну тогава сараздели измежду момцити както садели сичку обичну.

26. . когату варват приз некоя гора денем или ноште катуе несичена секои пат треба да са определет сапоред множеството по два или потри момка за да разглеждат сапорет местото прет четата да нема некои посия у дарина четата у средата и я разони || таи сашту иот подреа остават понеколко за да пазат даги непристигни некоя потере от подире иги издеои и ги удари у гарда никадеину.

27. . акое патет самсем сомнителен тогава се отбиват от патеи варват призгората дебнишком дорде излезат от самнителнуту месту

28. . окоса слочи да менива четата некое поле и има гористи места полето тосазнае чи ще деноват у гората || самонетреба да са отдаличеват от края || заштото местото е равну са нивиди от вътре из гората полету || затова треоа да са запират прикрая нда гледат полету призднена коиминава || и да видоди непрнятеле изаварди края и кату излезат даги одари винадеину || за това треоа да са запрат накрая и да гледат призднена полету конкаде отива || нда са сигорни като трагват

29. . акоса слочи даги заградат у равницата тогава неоставa дрого освин дагледат признош та да подерат от некои позгудну месту да излезат задани доведе непрнятеле и поголема сила

30. . акоса пак слочи да останат на некои чисто поле тогава се пак треба да са изоира место позгодну зада ниможи да ги зафашта пошка || местото треба да оади ореговиту или даима трапишта за да могат да са запазват || и треба таи да са распоредат дадодат гарп сас гарп да могат да бранат пасекаде || и даси ископаят поена допка у която да можи да са сложи дасазапазва и понадалеч от техси колко 200 или 250 крачки наоколу || треоа даископаят допка колка да можи да са збира конски крак и да са гледа дабадат подалбочки || и праста да са кара настрана зада са непознава местоту чие копану || заштото това месту е равница пак ще дадат и сас коне данападат || затова допкити ще ни помогнат || конеиницити акоса у садат заштотое чиста полена да нападнат ти ще си испосакатат конети и нашти пошки неште гармат напразну.

31. . заштотое. (повтаря въ съкратенъ видъ т. 30).

32. аку ослочеи попадни некои от дрогарити у непрнятелски раше даса наложи ништу даказва за неговити си дрогари или задеиствята на четата или за познати немо лица || само мождо (може да б. р.) лажи както мододи наум || да доказва чи ништо незнаят момцити сичко знаи воиодат на момцити || ништо нееповерено дазнаят || и сас това полесно ще от бегни от сичко

33. дрожината у таков слочеи като виздат читоинние исказал ништо ти треба даса тродат сас какавту начин могат занегу оту избавление || заштоту тоие оил постоян и таи ти треба да са постарает насеки начин ил дагу извадат или у месту негу написат на непрнятеле си дакват штета дабади хиледи поти поголема от техната || и тогава и техният дрогар ще бади олеснен или у светен и пак непрнятелет ил ще бади принуден от страхат коитомо задава четата да са пази от секо крину дело.

34.. воиодат е далжен іош катоса сабере четата данабави мехлем зарани и дроги остроменти за вадени коршуми и за разрезвани рани,

35.. като са рани некои от дрожината тосчес даса прива(р)зва раза да се непотлутева || акоса ранинекои пак опасну тогава даго ат детоса наисигорни || или дакажи ми раненети и като остават ити остават при тех момци колкоту да могат да ги варцат и им зват ранити || а дрогити сас главната чета щеса тродат да са бос неприятеле и гледат сресту зараненити.

36. воиводат е далжен секи пат данаумева на момцити от дето и мат нешто за иедени или за пини да ни едат дорде ни накарат ва коиту гуе донесал даеде или пие напрет макар да бади и саму ода || заштото треба да знаят чи неприятелет ще опотреби и наи ити средства акоса остават у немарчност тогава тварде лесно ще или истровени или упиени и избити бездамогат даса бранат

37.. секи момак треба да има или мошема или некои плат от у почесту за да можи да го забрани от дажда || и то треба колко жи даса гледа да бадат леки сичкити ни потреби които тии

38.. секи воивода сас другарити си заену треба да са стараят дету ият торска чета дая прнследват и като им падни назгода дая изат

39.. секи народу придател треба да изтреблеват безникакву изния или откопвания

40. Които са осади дазакопи нешту кату десетак от отоманското телству и зафани дазиманеправедну от сиромасити и коету немуса треба и негу да прнследват народнити юнаци ама бил тои от и да е рот или народност или вера

41.. треба секи пат кату доди некое от приятели ти обични дохопри четата ни и показва за народнити придатели нетряба отвенаги увереват и на кажат унугова за когото имса гуори дордеса неудобре за да ни са слочи да опропастат некои праведен и добар ек || заштото са слочва некои са карат помежду си или завижда аклеветева кату народу прндател || затова треба добре да са иси кату сауверат тогава да изваршет унува коету е тои засилужел

42.. секуга треба воиводат да гледа да отбегва да са не отпошта жения сас неприятела си без нождa || заштото четата е малка и ез мратви ретку са слочва и без ранени || затова треба саму кучеч ние вазможну да са избегни тогава да са пошта у сражения || да гледа се колкоса можи да избира месту коегое запазну || и да се изнинадну да ударе на противникат си || заштото нашият неел ако изгоби 10 или 20 или 50 от хората си тои има от деги на и акомоса ранат от хората тои има де даги гледа || а нии нениту енуту нит дрогуту || затова треба да пазим момците си добре стех ништу ниможи направи || акоги непази и ги остави да изгипи са испоранат тогава остава без напредак

43.. таи сашто момцити треба да пазат воиводат си даму недават излага секога сас тех заенно у бои || чи ако слочи дазагини начеса усакатва работата

44.. у слочеи смарт навоиводат тос час му застопва местуту баира || а за баиракгар са избира наи опитният измежду момцити.

45.. денем никакву да са не варви прис голи места || заштото са от далеко и таи може да ги види неприятелет им от далеко и са е и им заварди патет и лесну ги разбива || аколи пакъ е нождa да ови то треба да са опотреби искоству на варвежа треба да са по един момак напрет колкото достига пошка и добре да разда || и подир негу пак са поштат два ил три момка на саштото яния да варват подир негу || и четата треба да са раздели на две и да варват пак раздалечина от дрога колкото стига пошка || ако

у случеи са сакрие неприятела от първити и удари на помного то тогава подирнити и преднити ще могат да избават ударенити си дрогари.

46,. секи пат когато нашта чета ще са удари сас неприятелатси треба дагледа дадоди от кадету дуфа ветера заштото ако доди под ветара ще ударе дима ваз нас и ще ни за темнева очити и неште можим да виждами де мерима || коли залувим место над ветера тогава нашия неприятел неште тан сашто да вижда да бие добре и ще изгуби битката си

47.. воиводат треба да гледа акое даждовну премето и е калну местото на което има да патова да ни отива || заштото ено чи неможи да варват от калта дрогу ще правят дире на кадету идат || на такова време или да седи у месту или да избира песачливи и каменити места за ходени

48.. секога треба (да) пази на времету || и сапорет времето да залове таквес места които ще мо помогнат наденствията || аковиди чи времету е ветровиту и стодену да ни са задържева у голи места за да са неслучи савсем стодену и ни можи да достигни до онези места които са гористи и опазни (скрити б. р.) места ще примразнат сички и ниса заништу || затоватреба добре да мотри (гледа б. р.) воиводат

49.. катое времето даждавну и вижда чи са придошле рикити на такова време ди ни(в)оди момциди на кадето има големи оди чи ни можи да мини || ами дадаржи варховети и да обикале (в)однити места от далеко за да ниса слочи па го заради неприятелат до некоя опа чинимогат да отбегнат и щедодат у критическу полужение

членъ 50 ако има некои от нашти дрожина у неприятелски раце дае фанат то треба и нашта чета да гледа да улови от неприятелите си неколко доши и тос час да иска ослубождениету на дрогаре си || и кони (ако не б. р.) им гу поснат и тии ще са осветат (сърбизмъ: ще отмъстятъ б. р,) на унези които са намират у рацети им

51.. ножни сакровишта || четата по които предели деиствува треба да има на 4 ил на 5 места сакрити за нея ножни потреби или брашну на писмет барот коршум и нешту заедени || наи добре можи да седи ражену брашну да са неразвали катуе насуфу месту || и малку добре насулену || и мет || а. зазимну време можи и месо кату е добре насолену

52(53 у П. Х.) наи строгуе забранену коиту са усади да откранин нешту измежду дрожината || тос чес са наказва сас смърт

53(55 у П. Х.) делбата между четата как трѣба да стани.

Н. Б. П. А. п. 61, № 8424.

№ 518.

Дописка на попъ Кръстя.

Отхвърля обвинението на в. „Славянинъ", че билъ предалъ Левски. Този и другаритѣ му отъ Ловечъ сами се били издали единъ други, а издали и него. Турцитѣ го заловили и изтезавали, но той разумно се спогодилъ съ тѣхъ. Левски билъ убиецъ. Паритѣ, които били събирани отъ народа ужъ за освобождението му, били харчени за лична угода. П. Кръстю ако искалъ да предава щѣло да стане много зле: щѣли мнозина да пострадатъ. Но въ споразумението си съ турцитѣ той спасилъ ловченци. Песимистична характеристика на поборницитѣ отъ Тетевенъ, върнали се отъ заточение следъ освобождението. Нападки противъ революционното дѣло въобще.

Помятникътъ
на свящennодіакона Игнатія Львскы.

Дописка

Подъ тоя насловъ въ 2-ры брой на вѣст. Славянинъ отъ тая одина, ся излага единъ членъ, който, между другото, говори че, свящennодіаконътъ былъ издаденъ отъ попъ Кръстя изъ Ловичь и, уловенъ, закаранъ въ Софія и пр.

Врѣме ся минува отъ както е обнародванъ тоя членъ, и, читателитѣ му, като виждатъ замълчанието попъ Крьстюво срѣщу това, не сж зрѣгнали отъ да си съставатъ мнѣние за пълна истина на това, което обнародвано.

Попъ Крьстю не е ся замълчалъ, ныто пріема да замълчи да не отговори на клеветитѣ на такыва подли хора, които, за да закрыіжтъ недостоинството си въ добри отношенія, и лошевинитѣ които подъ буото на патріотизмътъ и родолюбіето вьршатъ, и, за да ся прѣпоржатъ прѣдъ народа като народни труженици, та да можатъ да си игражтъ съ проститѣ хора както си щжтъ, изваждатъ срѣщу другитѣ таива клевети, които да помогнжтъ на злитѣ имъ намѣренія. Той е още огава написалъ отговоръть си на това, нъ, по погрѣшка, като го пралъ на вѣст: Марица за обнародваніе, останалъ необнародванъ до сега. — Тъй попъ Крьстю пріема повторително да отговори на тія велики труженици въ народното движеніе, които сж съставили рѣченый членъ, не за друго, а само за да искатъ да покажатъ прѣдъ свѣта, че, тій, а не други, сж причината на освобожденіето ни, та съ това да можатъ да ся прѣпоржчатъ за по голѣми постове и да ся располагатъ, покрай огромнитѣ заплати, които понеразборъ имъ са даватъ, нъ даже и съ правото на сиротинята, която ужъ управляватъ като родолюбци. — А за да бжде поясенъ отговоръть п. Крьстю вижда за нужно да го разчлени по обширно и, ето какво казва той за това.

Най напрѣдь казва че, такъвзи свящennодіаконъ, съ такова име, въ живота си не е виждалъ, нито го знае, а позната добрѣ свящennодіакона Паисія, който гніе не въ Софія, а въ Орханіе, убитъ на права Бога отъ ржцѣтѣ на несмысленнитѣ наши народни двигатели. Да не сж грѣхна милость побъркали името мѣстото!? — Знае още, казва п. Крьстю, и невинното младо момче убито посрѣдъ пладнѣ въ Ловичь (въ Денчозата кжша) отъ несмыслена ржка, на което кръвьта и днесъ выка за отмьщеніе.

Уловенъ край Ловичь и закаранъ въ Софія, попъ Крьстю не знае никакъвъ діаконъ, а знае Василія Львски и казва че, не е той причина на улавянето му, нъ причина сж самитѣ тія, които клеветжтъ нѣго. Който ся гордѣжтъ съ онова прѣдъ проститѣ хора, което не сж заслужили, а потулятъ това) което сж извьршили. — Нъ каквато имъ бѣше чиста и разумно вьршена работата, тъй іж и доизкарахж, — А чудното е, дѣто тіи, при всичко това, прѣхласнати отъ гордостьта си, дѣйствително мыслятъ че сж извьршили голѣмо дѣло; даже и дьрзноватъ да казватъ че тій, а не велика Росія сж извьршили дѣлото, и съ това като дважди каненени замѣстихж ся на постове, сжщо като онзи добръ рабь, комуто рѣкълъ Господарьть „влѣзни въ радостьта на господаря си". — Нъ, п. Крьстю като знае добрѣ тжзи работа, уприличява іж на слѣдующата прикаска,

„Львътъ — Царьть звѣрски — еднъжъ ся накани
Да иди въ гората лова да си хвани,
И, цѣльта си по добрѣ за да сполучи,
За добро намѣри да не води кучи,
Нъ поведе с'себе си едно животно,
Което да кажіж не ще да й срамотно:
Това, дѣто носи на гърба с'товаре,
А името сжщо ако искать — магаре. —

Той не го поведе нѣщо за приятка,
Нъ защото може високо да вика;
Животнитѣ то с'гласа си да пропѫжда,
А льва въ засѣда само да гы хваща. —
Магарето й вездѣ въ гората викало,
Сички животини съ гласа си дигало:
Отъ нѣговый ревъ ся сичко попаднило,
Мыслили сѫ, Богъ знай какво е страшило.
Львътъ е дочакваль и рѣдомъ е хващаль,
Безъ да ся е нѣгдѣ на далечь покланцаль.

Работа ся свьрши, львътъ си почива,
Ето и магарето къ нѣго отива.
То ся по наблизо до льва привлѣкло:
Види ловъ грамада и гордо му рѣкло:
„Познавашъ ли ме, о мой Господине,
„Че сичкото това е само отъ мене?"
— „Да тя не познавамъ, о грозота нагла",
Рѣкълъ львътъ „и азъ щѣхъ да ся уплашѫ".

И тъй, попъ Крьстю повторително казва че, не той, нъ тій самитѣ, т. е. Ловчанскитѣ труженици сѫ были издадницитѣ, защото п. Крьстю ако да бѣше такъвъ, той можаше на врѣмето да издаде работа, когато не само Львски, не само тѣхна милость, нъ и мнозина отъ народа имаше да пострадатъ. Какъ тогава той не бѣше издадникъ, а стана такъвъ само за единъ Львски и то тогавъ, когато ся обра хазната и ся изловихѫ толкова съучастници, които ся изказахѫ единъ други? Защо, като ся хванахѫ тѣхна милость изъ Ловичь и ся откарахѫ въ Софія, и телеграфатъ пристигна за п. Кръстя? Отъ дѣ знаеше правителството че и той е въ работа? Кой убади на правителството, че п. Кръстю знае всичкитѣ участници по име, както и Львски и дѣ ся той намира? Кой стана причина да уловѫтъ п. Крьстя и съ звѣрски начинъ да го принуждаватъ да убади сичко? Ако помянѫтитѣ труженици съ едно заплашваніе изказаха единъ други толкова души, още и невинни хора смѣсихѫ въ тѫзи работа, то съ какво право и съ каква чиста съвѣсть наричатъ другиго издадникъ? — Тій като бѣхѫ чисти и мѫдри хора и като знаяхѫ разумно да вьршатъ работата си, защо вьршихѫ такива глупости и варварства, та доведохѫ работата до тамъ? Кой и защо уби діакона Пасія, когато той бѣше невиненъ човѣкъ и, който и при изцѫхваніето си не изказа убійцитѣ ако и да ги знаеше кои сѫ? Кой и защо уби невинното младо момче въ Ловичь (въ Денчовата кѫща) и защо отиде тамъ? Народъ ли да събужда, или кѫща да обира и хора да убива? — Всичкитѣ тѣзи глупости докарахѫ работата до тамъ, спорѣдъ Евангеліето: „Ѩмже мѣраго мѣрите, возмѣрится вамъ" Ако тѣзи народодвигатели ся наемахѫ да събуятъ народа на въстаніе, то, съ обираніе кѫща и хазни, и съ убиваніе невинни хора ли трябваше да бѫди? Или тіи мыслехѫ че, съ това щѫть можатъ да набаватъ потрѣбнитѣ на въстаніето? Това може и едно малко дете да разбере че е глупость, или нѫкъ че, подъ булото на народно движеніе, ся кріеше нѣщо частно интіересно, което е и очевидно — благодареніе на кѫсоглѣдството и глупавщината на тогавашното правителство, което не можеше да отличи бѣлото отъ чърнето, нъ го разбираше все едно. — Разумныйтъ человѣкъ може да нарѣче народно движеніе, само онія дързновенни юнаци, като х. Димитра, Ботя, Панаіота и др. които гы послѣдвахѫ и излизахѫ да ся біѭтъ съ тиранското правителство и изгынахѫ за отечеството си; както и толкова братя въ Тракія, а не такивато съмнителни потайности, които ся вършехѫ по явна посока къмъ съсипителни слѣдствія. — Щѫтъ кажатъ че, така ако не станеше, другояче не можеше да стане. Да, нъ тогава

нитѣ хора каква грѣшка имахѫ и, ако и тъй, но тогава съ какво деніе другиго наричатъ издадникъ?

— Такивато глупави работи имахѫ, и такъвъ край, и тоя край да бѫде по дебелъ, ако п. Крьстю не постѫпи нѣкакъ разумно, видѣ че по други начинъ не ще може да ся погаси налѣжащій по- съ единъ искуственъ начинъ да убѣди правителството че, не сѫ- ува такова нѣщо, което ся дири отъ Софія, според доказваніето фійскитѣ затворници, т. е. въ Ловечь каква работа има и кои и сѫ участницитѣ. — Ако п. Крьстю бѣше такъвъ, за какъвто го ыслехѫ дали тогава не можище той да искаже толкова работи и лѣче въ примка толкова душы спорѣдъ както іѫ карахѫ тѣхна ть?

Да, тіи като го подозрѣвахѫ, и той имъ глѣдаше умътъ и си мълмыслехѫ че той нищо не знаеше отъ работата, и като бѣхѫ глуувѣрени въ това, тіи, спорѣдъ сѫществующіятъ тогава уставъ, опрѣи бѣхѫ и да ся убіе п. Кр. като прѣдатель. Нъ, както имъ бѣхѫ тѣ работи глупави, тъй и тогава глупаво постѫпихѫ, като опрѣи за убиваніето му едного ничтожнаго піяница, когото п. Кр. миможеше да го испрати обръснатъ отъ тамъ, дѣто бѣше отишелъ ъсне, ако искаше. Попъ Кр. и това прѣглътна, като виждаше явно гъ пази правитѣ отъ погублѣніе')

— Отъ сичко това тѣхна милость не бѣхѫ разумни да разбератъ Крьстю не е такьвъ какъвто го тіи мыслехѫ. — Въ врѣме на Тра- ото въстаніе всѣки знае че, правителството бѣше на щрекъ и глѣ- само да му ся внуши нѣщо. И тогава пакъ дали не можеше п. ю да убади нѣшо? Или той нищо не знаеше, ако и да ся пазехѫ ъ него. Белки той не знаеше попъ Горчо кѫдѣ и защо ходи съ ря си; или Г. Глупчо кѫдѣ шеташе? Нъ, то ся види че, тіи ся похѫ самички да прѣдварятъ да ся искажатъ един други, както въ іското приключеніе и да напрѣвятъ да гы влачатъ на самъ нататъкъ.

Хей, Господиновци! Шарлатаніитѣ ви не минуватъ прѣдъ дѣда ви защото той не е горничански попъ, той отбира до нѣйдѣ чърното ѣлото и, знай че, пьршееніето ви е много голѣмо, а работата ви . Вые на врѣмето съ голи ржцѣ ся каняхте да ся біете съ непріякато ся обѣщавахте да пожьртвувате сичко, а въ послѣдно врѣме атаніята ви излѣзе на лице, защото когато велика Росія кръвь проше зарадъ насъ, віе слѣдъ гърбътъ й тичахте по плячки по гра- и спекулаціи, като продавахте едно пърче хлѣбъ за 1—2 фр. и то югова утруденаго рускаго солдатина, който вьрви на прѣдъ съ а въ ржка и тѣгли най-голѣми трудности, за да ны освобождава? ѫжете ми кой отъ васъ взе участіе въ битката тогава, когато сичко е, и пушки, и топове, и пари, безъ да имахте нужда хазчи да разе и кѫщи да обирате? Отидохѫ, наистина, и взехѫ участіе нѣкои арчета, нъ кои? Віе тикнахте други да отидатъ да ся біѭтъ, да атъ и да гинатъ; отъ които днесь живи останалитѣ прѣзирате да итатъ голи и боси, а віе като ся бояхте да не бы новоосвобоженни отечество да остане безъ управители, държяхте ся за такива и, ся не освободило едно мѣсто, или градъ, віе ся събирахте на задъ гърбътъ на освободителитѣ Руси и правихте съвѣщаніе за какъвъ постъ ще замѣсти въ управѣніето, като ся превземе това, нова мѣсто. — Сега наздѫ, наздѫ, ся гордѣйте съ постове и занъ я ми кажете, съ какъвъ подвигъ придобыхте тія постове и ити? — На простатитѣ можете да докажете сѣкакъ, какъ сте гы обыли, нъ кажете, молимъ, и на насъ които знаемъ всичко до

') П. Крьстю е извѣстенъ че, тій и сега сѫ на мнѣніе да извьрзанята си, нъ той не туря това въ умътъ си, като знае лично (не)елитѣ си, и оставя отъ послѣ да ся расправя съ тѣхъ за това. . на п. Крьстю).

колко струвате и доколко сте извършили. — Кажете ни по напрѣдъ, на спроти предишното ви обѣщаніе, че ще пожьртвовате и животъ, и имотъ, и сичко за освобожденіето на отечеството ни, дѣ остана то? Кажете ни, дѣ остана самоотвьрженето ви и родолюбіето ви? Кажете ни, дѣ остана желаніето ви, да видите добрѣ урѣдени народнитѣ ни училища и истинско свящество. Кажете ни, дѣ остана желаніето ви, да ся урѣджтъ чърквѝтѣ; желаніето ви, да ся прѣзрѣ чорбаджійството и своеволіята; да ся уреди източникъ за помаганѣ на бѣднитѣ; да ся отвори касса, която подържа инвалидитѣ на учителството и священството; да ся турятъ въ добъръ рѣдъ занаятитѣ и търговіята; да ся подкрѣпи земледѣліето и скотовъдството; да ся улучшатъ четалищата; да ся съставятъ дружества за разни благотворни прѣдпріятія, и пр. и пр. кажете ни, сичко това дѣ остана, и какво стана?

... Ако вые не сте въ възможность да ни го кажете, то ніе не ще ся освѣнимъ да го расправимъ на васъ.

Като родолюбиви труженци за освобожденіето на отечеството ни, віе въ часътъ на освобожденето му ся заловихте да покажете дѣломъ онова, за което ся напрѣдъ емчахте, обѣщавахте, пьршяхте, кряскахте и наговаряхте. На мѣсто самоотвьрженіето и родолюбіето си, което си приписвахте, вие тичахте слѣдъ освободителитѣ Руси, не съ пушка въ ржка срѣщу непріятеля, нъ съ разни стоки, да гы продавате на освободителитѣ съ двойна и тройна цѣна, за да печялите още отъ гърба имъ. На мѣсто да жьртвовате животъ и имотъ въ тоя случай, віе тичахте по плячки и по грабежи, безъ да мыслехте на това за сѣтнината [1]) Срѣщу желаніето и обещанието ви, да видите наредени училища и свящество віе, съ пьрво замѣщаніе на управителнитѣ постове, прѣзрѣхте и училища, и свящество, и черква, и вѣра и ся потрудихте само за онова, което да ви прикрѣпя на постоветѣ и да посрѣща частнитѣ ви интереси.—

Кой е този, който ще отрече; че днешнитѣ училища и чьркзи не сж въ много по лоше състояніе, отъ колкото въ миналото врѣме? — Като сте на чело, на власть, обърнахте ли ся до днесь да ся погрижите за чьрква и училище? — На мѣсто желаніето ви: да умржтъ чорбаджійството и своеволіята, можете ли да отрѣчете віе сами, че не сте по дърти чорбаджіи и изедници и, кажете ни, въ какво състои разницата ви отъ бывшитѣ чорбаджіи? — На мѣсто да ся погрижите за ирваніе на источници за подкрѣпяне бѣднитѣ, кажете ни, какво направихте до сега въ това отношеніе? — На мѣсто да ся потрудете за хваряніе каса за поддьржаніе инвалидитѣ училищни и чьрковни, освень ѣто това ни на умъ си не сте турали, за да подкрѣпите каприціитѣ и, не трудихте ли ся да унижите нѣкои по достойни учители, за да одкрѣпите шарлатанитѣ; не трудихте ли ся и не трудите ли ся да поьржате нѣкои безквасни священици, за да побѣдите онія, които сами наете какви сж и да побъркате чьрквѝтѣ? — На мѣсто да подкрѣпите помогнете на земледѣліето и скотовъдството, какво се погрижвяте за ова? — На мѣсто да поддьржите четалищата и дружествата, дѣ ви италища и дружества на днешно врѣме? Погрижихте са, помысли ли ѣкой отъ васъ за това, които полагахте душу свою за овцы? —

— При тія явни шарлатани нашитѣ подвижници, безъ да гы е рамъ; ако не отъ хората, поне отъ съвѣстьта имъ, и, безъ да помылятъ че, коги да е правото ще излѣзе на лице, дозволяватъ са още да оворятъ тукъ тамъ, (между проститѣ хора разбира се, за да потвьрятъ шарлатаніитѣ си) че, у п. Крьстя имало не знамъ колко хиляди роша комитетски пари, които останали тогава у нѣго. Чудно е, защо е обнародвахж и това, нъ то ся види, тіи, като виждатъ че, прилича а излѣзе наопъко, не ся рѣшаватъ да го обнародватъ, и само дѣто имъ уйдисва го говоратъ.

Както за това, тъй и за много други работи има ній още да говоримъ, нъ за сега спираме, за да си починемъ

Ловичь 1879 Ноември. 29.

Н. Б. Архивенъ отдѣлъ.

Изъ Трѣбника на п. Кръстя.)„

[1]) Съ пьрво завръщанье х. Стано отъ Тетевене като извѣстенъ по Софійското приключеніе патріотъ, долови ся до управлѣніето въ Тетевене е въ малко врѣме, докатъ да го усѣти населеніето, ограби и убра свѣтътъ работи, за да си покаже родолюбіето. Гаврилъ Ленчовъ отъ Орханіе, дѣто и сънь го не оставяше отъ ходенье по плячки и по грабежи. Тодоръ Пѣевъ отъ Етрополь, когото простоцитѣ много въсхваляватъ за добъръ и деятеленъ патріотъ, патріотизмътъ си дѣятелностьта си въ това показа, дѣто вьршеше въ Ловечь разни търговіи и мжжки и женски; особно въ чорбаджійското си управлѣніе като бывшій окр. прѣдсѣдатель и като настоящій окр. началникъ. А нашитѣ Ловч. подвижниди, като имъ ся падна властьта ржцѣтѣ въ Ловичь изпонапълнихж си домоветѣ съ матеріално родолюбіе; съ патріотизмъ на недвижими имоти; сж доброжелателство отъ кжщни украшенія; съ самоотвьрженіе отъ свѣтликови полове и нови неистрити рубли и п. — Тъй трѣбва човѣкъ да е, дѣятеленъ и вреденъ. Видите ли какъ помага родолюбіето на човѣка, който го има? Въ двѣ години отгорѣ, безъ капиталъ и безъ трудъ, дава на човѣка да има всичко: и капиталъ, и недвижими имоти, и чарди, и харгелета и салтанити, даже и лично уважение. (Бел. на п. Кр.)

[1]) Не е сигниранъ още.

VII.

СВЕДЕНИЯ СЪБРАНИ ВЪ НАШИ ДНИ.

№ 519.

Документъ за заточенъ комитетски членъ.

Лицето Станю х. Ивановъ отъ Тетевенъ е арестувано на 30. X. Деньтъ на издаване присжда за три години заточение въ -Бекиръ. Деньтъ на освобождението следъ като наказанието е издържано. Описание на лицето. Завѣрка на превода отъ Българ- Министерство на Външнитѣ работи.

Преписъ.

Министерство
на
ншнитѣ Работи
и
Исповѣданията
гоманско Бюро

Описание.

Името, прѣзимето и мѣстожителството: Станіо Хаджи Ивановъ отъ Селото Тетевенъ, въ България. на възраст 25 години

Поданство: Османска Империя.

Родътъ на прѣстжплението и злодѣянието:

Билъ е съучастникъ въ образовавшия се комитетъ, ржсть: кжсичъкъ, очи: черни; мустаци: жълти. Брада: нѣма. Лице: Бѣло и валчесто.

Здравъ — телѣсно.

Срокътъ на осжждането и законния членъ: съобразно съ Императорскй Наказателенъ законъ, той е осжденъ на три години въ окови („колай-бендиокъ“).

Датата отъ първоначалното му арестуване: арестуванъ отъ 10-й денъ на мѣсецъ рамазанъ 1289 год. Мѣстото гдѣто ще издържи (излежи) наказанието си: въ Дияр-Бекиръ. Книжата и №-ра на издадената присжда: подъ №-ръ десятий отъ 19-й Мухаремъ 1290 година. Арестуването на горѣпоменатаго Станя Хаджи Ивановъ, на когото мѣстожителството, отличителнитѣ черти и поданството, както и доказаното му престжпление сж изложени погорѣ сж е започнало отъ десетий день на месецъ рамазанъ 1289 година, осжданъ е билъ на три годишенъ крѣпостенъ затворъ въ окови и четей, като такъвъ е билъ записанъ и регистриранъ въ специалната кочанна книга. За доказателство, че той си излѣжалъ наказанието си, — то на рѣченіего Станіо се издаде настоящата расписка (пусула).

1872 г. ст,
373 г. ст.
872 г. ст.
ий. 1875 г. ст. ст.

11-ий Джемази-юн-ахаръ 1292 година
(печ.) на Диар-бекирски военненъ сждъ.

За вѣрностьта на прѣвода:
(под.) Драгоманинъ: Д. А. Ихчиевъ.

Министерството на Външнитѣ Работи и Исповѣданията засвидѣтелствува горѣприложения подписъ на Драгоманина си Д. А. Ихчиевъ.

гр. София 12-й Юний 1893 год.

(под.) за Главенъ Секретарь: М. Теодоровъ.

№ 520.

Игуменътъ на Рилския манастиръ за идването на Левски въ Копривщица.

Бившиятъ духовникъ въ Копривщица, а по-подиръ игуменъ на Рилския манастиръ, архимандритъ Кесарий, издава свидетелство на клисаря при Копривщенската черкова св. Богородица Никола Н. Клисаровъ. Игуменътъ удостовѣрява, че по онова време, когато Левски е посещавалъ въ дейностьта си презъ 1870—1873 год. Копривщица, билъ слизалъ въ неговия метохъ и клисарьтъ услужвалъ на революционното дѣло.

Свидѣтелство.

Подписанний свидѣтелствовамъ за Г-на Никола Н. Клисаровъ, отъ градѣцатъ Копривщица, въ качеството си на Духовникъ въ казанниятъ градѣцъ отъ 1870, год. до убѣсването на Левски, моятъ метохъ служеше за прибѣжище и скривалище на Великиятъ Апостолъ и проповѣдникъ на свободжта, покойний Василъ Левский. Казанниятъ Никола въ качеството си на клисарь при Цѫркната Св. Богородица, служеше ми за расиленъ и во време на заседание като стражаръ.

За удостовѣрение на това, давамъ настоящето свидѣтелство на Никола Н. Клисаровъ, да мо послужи по возможности гдѣто се види за нуждно.

Игуменъ на Св. Рилска Обитель:
Архимандритъ Кесарий

8-и Мартъ 1896
Рил. Монастиръ

№ 521.

Данаилъ Хр. Поповъ по 25 годишнината отъ смъртьта на Левски.

Поздравлява комитета „Василъ Левски“ по случай освещаване паметника на Левски въ София.

Komiteta Vasil Levski
Sofia

Duschevno jaleia nemoga prisutstvovam Otprazdnuvanieto 25 godischnata muceniceska Smert na istinnia Nasch Sveatetz Vasil Levski.

Molea poclonetesea pred Monumentamu izamene!

data la
6/18/г./98 —

Daniil Poppov

Преписъ на български.

Комитета Василъ Левски
София

Душевно жаля немога да присѫтствовамъ при Отпразднуванието 25 Годишната мѫченическа смьртъ, на истиннія Нашъ Святецъ, Василъ Левски.

Моля Вы, поклонете ся предъ Паметника му и за мене.

Данаилъ Хр. Поповъ

Ромъния
Т. Магурелле
6 февруарie 1898

№ 522.

Ганайотъ Хитовъ до Ив. П. Хр. Кършовски.

Наклеветенъ въ списанието „Поборникъ-опълченецъ“ по внушение отъ Филипъ Тотю. Възстановява истината, дали сѫ взели пари отъ Т. Дрѣновски за въоръжаване на четата въ 1867.

г. Русе 22 декември 1898 год.

Лубезни ми Иванѣ,

като несамви писал от некогаш но сега имам слочая дави пише и поздрава сас светлити празници рождесво Христову като моле даги прикарати здраву и веселу но покрай това дависа оплаче чинападнат отъ редакцията на поборническият ополченски весник[1] са издава тукъ въ русе отъ Филип семидовъ чи ас и покойният анскиі[2]) уш прис 1867 година сми излагали[3]) христя дряновски[4]) въ ния на мушията циганка да сми му зели 2000 напалеона да уружа четата і а бебрате ти нали беши писар на четата нали знаш чи гу дрянуски доиде принас въ балгария пот котел въ бована на вичерифнадолапа[5]) сас иванче телиграфчият от Жеравна || и нали знаш писа писмоту сас хцифри[6]) да пратих ми ивана тагу занеси на Балки дагу придаде на кумитета въ букурещ || нали знаш чи христу я саснас дадету расіоснахми четата || а пак тии казват чи дет кату а сришнали сас тотувата чета чи дрянуски не варвял сас моята чета тишел сас тотувата || ти знаш чи тоту имаши сас негуси саму двама ивач пстович чернугориц и милан лапчивич сарбин родом от г. левиц || сега тес хора зашто лажатъ || какву искат || асса чуда зашто а || ас ниискам и немога а ти аку искаш от гооріим чити си бил р на четата и си даржал сметки и знаиш подобря от секи || и аку иш наи добря ще бѫди весник юнак[7]) да са упрувергаи || защоту тоцелата истена || но аку неможиш дагу опрувергаш тогава молета ими писмоту назат || чи ас ше виде какву щеправа || ас щеса стручи несам чел ништу || та и ми казаха чи тоту е казвал || я тоту от а чи ниеказал || но насеки начин неговае рабута || приими сардечният юздравления

П. И. Хитовъ

Изъ миналото — подъ редакцията на П. С. Кършовски кн. I, № 35, стр. 196.

---

[1]) „Поборникъ-Опълченецъ“ — биографическо илюстровано спие излизало въ Русе подъ редакцията на Ф. Симидовъ презъ 1898—. Гл. книга 4—6 стр. 20 и книга 7—9 стр. 48.

[2]) Никола Балкански

[3]) излъгали

[4]) Христо П. Дрѣновски.

[5]) На Вичо Падаровъ на долапа (тепавицата).

[6]) Съ шифъръ.

[7]) „Юнакъ“, органъ на поборницитѣ и опълченцитѣ, излизалъ въ ия, презъ 1898—1900 г.

№ 523.

Д-ръ Рашко Стойчевъ до Ст. Заимовъ.

За записките, които Д-ръ Рашко щялъ да приготви върху дейността си отъ преди Априлското въстание — още отъ дните на Левски.

Г-не С. Заимовъ

По обиколката Ви за събиране материялъ за Алманахъ-тъ, който ще издадете азъ не се намѣрихъ въ гр. Копривщица за да можа да присъствувамъ въ събранието, а пакъ съмъ отъ главните дѣйци също отъ моята кжща съ издадоха прокламаций-тѣ за въстание т. е. последното събрание, затова моля да ми забѣлежите за биографията ми какъ да бжде само по копришкото въстание или по пространно понеже съмъ участвувалъ въ врѣме Левски даже по рано въ 1867 год. съмъ билъ въ София и съмъ ималъ кориспонденция съ вратца но трѣбва да стане голѣма статия която може би да не се приеме, а по копришкото въстание може да го направимъ по кратко и по забѣлежително.

При това да ми дадете срокатъ до кога да Ви испрата всичките съ портрета за поставяне гдѣто видите че му е мѣстото.

гр. Пловдивъ 15.IX. 1900 год.

Съ поздравъ

Рашко Стойчевъ

№ 524.

За пушката на Левски.

Указания за по-послешната сждба на пушката на Ангелъ Кънчевъ и Левски. Подробно описание на сжщата.

М. Н. П.
НАРОДЕНЪ МУЗЕЙ
№ 117
11. III — 1908 г.
София.

До Господина
Данаилъ Хр. Поповъ
въ Турну Магуреле.

Отговоръ 17/3 908.

Честъ имамъ, Уважаеми Господине, да Ви съобща, че предадената отъ Васъ на Господина Плѣвненския Кметъ пушка, съ която се е обучавалъ революционера А. Кънневъ и В. Левски, за да се запази въ Плѣвненския музай, се препрати на съхранение въ Народния музей, за което послѣдния Ви изказва най-учтива благодарность.

Директоръ: (п.) В. Добруски.[1])

[1]) Писмото е придружено съ следната приписка отъ Д. Хр. Поповъ: „Пушката коя-то проводихъ за да ся пастрй въ Нар-Музей въ София, е предружена съ слѣдующе-то описание:

„Въ година 1870-та, поржчахъ нарочно и донесохъ две оржжія отъ найусовершенствуванната тогава система, съ цѣль, за да ги подарж на нашите Народны Святи Апостоли, В. Левски, и А. Кжнчевъ, кои-то

№ 525.

илъ Хр. Поповъ до Министъра на просвѣщението.

Иска да му се изпрати „Архива на Възражданието“, издаденъ отъ на просвѣтата. Притежателитѣ на архиви и исторически ценности ли въ по-ново време да спекулиратъ съ сжщитѣ. Посочва Филипъ овъ редакторъ на „Поборникъ Опълченецъ“ като единъ отъ тѣзи анти. Ласкателствата и лъжливитѣ обещания, чрезъ които Ф. С. прикъ Д. Хр. П. да тури на разположение на Ф. С. всички документи, които кава отъ миналото. Условието било, следъ като ги използува за ието си, оригиналитѣ Ф. С. да предаде въ Народната библиотека, никакъ не извършилъ. Списанието скоро спрѣло. Малко докубили публикувани, но нищо не се внесло въ Нар. библиотека. , това всички негови писмени настоявания, да му се върнатъ докутѣ, останали безъ отговоръ. За пушката на Левски която останала сега въ ржцетѣ на Маринъ п. Лукановъ, а трѣбвало да мине безздно въ музея.

Високопочитаеміи Господинъ
Министрѣ на Просвѣщеніето
— Въ София

Понеже тія дни идва при мене на посѣщеніе внукъ ми Мих. А. въ, изъ Плевенъ, кой-то е Синъ на покойнія ми братъ — Наро-Страдалецъ — Анастасъ Хр. Поповъ, кой-то въ Слѣдствіе откри-о 0 Турци-те, на комитетски-те нѣ дѣйствія, биде уловенъ и той, какъ-то ги сждиха въ София, заедно съ покойнія В. Левски, братъ де осжденъ на вѣчно заточеніе — въ окови — й проводенъ — съ още Нар. труженници — въ Д-бекиръ, но благодареніе на засгжпо на Руското Правит., следъ войнжтж, биде освободенъ и се за-, чи си свърши дните въ родината ни; Внукъ ми сйнъ-му, като тука донесе ми неколко бълг. вестници, между които и Нар. Права, 149-тіи 0 9 т. м. въ когото съ голѣмо душевно удоволствіе видѣхъ, й Високопочитаемій Г-нъ Министре, взели Сте инициатива чи се е а вече — книга I-ій томъ „Архивъ на възражданіето“ въ която сж ний цѣнни документи, по политическо-то ни възражданіе, и пере-

---

я ся намираха у мене въ домътъ ми, гдѣто преживѣха три цѣли ца догдѣто урѣдихме, преходванѣто имъ въ България, за съставя-тогавашните дѣятелны комитети; Въ всичко това време колкото а тука, и двамата ся обучаваха ежедневно, съ тія оржжія; После нуванѣто на Левски чрѣзъ Никополъ до Плевенъ, успѣхъ да пре-ъ Едната пушка, която, после откриванѣто на Комитетскитѣ дѣйствия, и улавянѣто на Лезскій, не зная що е Станала пушка, а втората, която трѣбваше да прекараме, за А. Кжнпослучай самоубийството му, (въ Руссе) пушката остана, и ся у мене и до днесь; Днесь, послучай идванѣто тука, на делегаотъ Плевенъ, за да положатъ вѣнци на признателность, къмъ Рокія тукашенъ Памятникъ. възползувахсе отъ случая, и я предадохъ Кмету отъ Плевенъ, съ молба нарочна за да я вложатъ въ Плеія музей, гдѣто да ся съхра ява, като важ а Реликвія — за Спо-! — Това описаніе поржчахъ да ся покачи върху рѣчената пушка може всекой посѣтителъ на Музея, да прочете и узнае, каква е ушка, и — отъ кого е препратена въ Музея, на съхраненіе; —

Турну-Магурелле
8-ій Ноемврія 1907.

Даніилъ Хр. Поповъ
Ветеранъ-Старъ Нар. Поборникъ.“

писки-те на разните Нар. дейци, между които видехъ да се споменува и моето име; Незная до колко е било възможно да ся събератъ поголема часть на такива документи, защото върху това имамъ убѣдителни й неуспорими вече доказателства, като знея чи има много много нашенци, кои-то притежаватъ разни важни документи, но за жалость, много отъ такивато лица, съ цѣлъ може би спекулативна неискатъ да ги даджтъ — какъ-то подобава, а ги задържатъ, чи може да имъ се представятъ случай, чи да ги продаджтъ некому си издателю — кои-то би се заелъ съ вписването имъ за обща Нар. Полза; Пиша Въ това тжй и настоявамъ върху мнѣнието и убѣжденіето си, защото имамъ достатъчни доказателства въ ржцете си, че дѣйствително има такива хора, съ такива позорни и противопатриотични характери! А зада не би, щото Віи Г-нъ Министре, да се подвоумите върху моите изказани съ сърдечна горесть обвиненія върху лица отъ такива низки спекулативни характери, но азъ ще да Ви укажа съ пълна откровеность такива доказателства, кои-то, отъ какъ-то видите, чи дѣйствително съмъ въ правото си за да ги наричамъ: Злодей на народните ни права! и въ заключеніе, Вый Г-не Министре, ще да имате вече право да направите такива распореженія, щото, волею неволею да се заставятъ тія мерзави спекуланти, да прѣдаджтъ вече, всичко което имъ е повѣрено, съ цѣль, чи да му се даде гласность въ печата, за което потомство-то ны да можи да се радва и да изказва свои-те признателности, къмъ онія, кои-то сж се стараели всячески начиномъ, зада се освободи отечеството ни отъ тиранските тогавашни угнѣтенія и прч;

Понеже Вы казахъ, че ще да Вы дамъ дѣйствителни доказателства върху обвиненіята, кои-то отправямъ къмъ такивато недоброжелатели народни, то нека почна да Вы разкажа кой именно лица сж такива, Ето ги: Пьрвія е — Филипъ Симидовъ изъ — Руссе, когото познавате; Тоя Г-нъ понеже ме е знаялъ кой съмъ и какво съмъ работилъ, по народното ни възражденіе, рѣшилъ се да почне да събира, отъ видните Нар. дѣйци, разни свѣдѣнія, писма — биографіи. портрети — и прч съ цѣль зада ги обнародва въ своето Періодическо списаніе „Поб. Опълченецъ", което беше почналъ да издава въ год. 1899-та, писа ми нѣколко пжти и най после дойде самъ при мене нарочно и отъкакъто ми изложи решението си моли ме до небеса зада му предамъ всичко, щото имамъ запазено по Народните ни дѣйствія; Азъ понеже знамъ що за стока сж народнитѣ ни хора, почти чи му отказахъ, но той не мя остави догдѣто най-после мя убѣди, като ми даде честно слово (такива честни слова като неговите, повече се намирать у циганите) чи щомъ се напечати всичко, щото се съдържа въ документитѣ ми, обрѣче се велегласно, чи оригиналите по мое нарочно желаніе и право, ще да ги внесе, въ Нар. библиотека въ Софія, за да стожтъ тамо на съхраненіе, за винаги, като цѣнни документи и прч; Рѣшихъ най после й му ги Предадохъ; той въсхитенъ, незнаеше какъ да ми изкаже своята благодарность, замина си, и почна издаването на періодическото си списаніе; издаването ако и да вървеше нѣкакъ-си бавно, но при все това, следва година, азавтората издади Едва до 5-та книжка и спрѣ вече, не зная по какви съображенія; Въ това разтояніе, обнародва се въ книга десѣта — листъ 9-ті, часть отъ біографията ми, заедно съ портрета ми, и въ книга 5-та год. — втора — листъ 12-ті, последва съ описваніе біографията ми съ часть ѳ документите ми, и съ снимката на бащамита ни кжща изъ Плевенъ, въ която са е окривалъ Покойнія В. Левски, гдето е билъ съставенъ и Пьрвія Плевенски Комитетъ и прч; Съ тая пета книжка се прекрати издаването, нареченното списаніе, но отъ поверените ми нему документи, Едва Една твърде малка часть биде почната да се описва въ списаніето, а Остатъка отъ много-то други важни документи, останаха вече у него и до днешенъ день; Азъ като видехъ, чи нѣма вече да ги описва, писахъ му неколко пжти зада ми ги възвърне, защото тійсж мое притежаніе, или-же, споредъ обѣщаніето и задълженията-си да ги внесе

ар. библіотека въ Софія за съхраненіе, а той отъ
о се измълчва дълго време, най-после отговори, чи ги нема вече,
о сж биле изгубени и работата остана блато и до днесь; Между
го важни документи ще да Вы укажа и за Единъ, кой-то споредъ
скромно мнѣние е отъ голѣма важность! Това е, оригинала
лѣтвата, писана на голѣмъ листь бѣла дебела

ія, въ която е писанъ ѳ мене текста на клѣтвата, и

амо фигурираты — подписите на всекой членъ ѳ

тета ны, а тжй сжщо е приложенъ подъ текста й,
ната на Ц. Б. Р. К. —; Той — Симидовъ — Самъ казва въ брой
од. 2-ра листь 14-ті, чи има въ ржцете си тоя важенъ документъ
по права смисълъ, може за насъ да се нарича: Една важна
квія), и казва, чи въ послѣдующите броеве на списаніето ще
превадатъ — въ „Фак-Симйле", а оригиналътъ й, съ други много
енти, щеда бждатъ предадени въ Нар. музей — библио-
, за съхраненіе; Освенъ тоя важенъ документъ, предалъ
ль и важната книга, издадена отъ Пок. Раковкки, (съ когото съмъ
илъ лично) и въ която се описва на Български и на Ромжнски,
ъ на черковнія ны въпросъ; Отъ нея книга нищо не е писано въ
ието му; Освѣнъ тія до тукъ указани важни документи, далъ съмъ
рде много писма по народните ны дѣйствія, и все тжй много
пріемани отъ Д. Бекиръ, отъ мжченйка братъ-ми, въ които се
атъ разни интересни неща, за историята ны; Всичко на конецъ е у
Народенъ Зломислецъ, защото, ако да не бѣше такъвъ,
требваше да изпълни обещаніята и задълженията си къмъ мене,
еже не е му било възможно да слѣдва съ издаването на списа-
то въ тоя случай длъженъ беше да ги внесе въ Народ-
библіотека за пастреніе, а не да ны отговаря, чи ги
вече и чи незнае що сж станали; Хичъ позволено ли е на единъ
ъ человекъ (ако самъ честенъ да е) щото да ми възразява, чи
е що сж станали, Едни такива важни документи, кои-то му сж
ѣни съ морално задължение, че откакто ся послужи съ тѣхъ за
исанието, да ги внесе веднага за съхранение въ обще-
ната Нар. библіотека? такива осждителни постъпки — не се
ват некому, а още повече на Едного като него, които е писалъ
писма, съ които не е ималъ достатъчни думи за да ми благодари
ставенитѣ ми нему документи, и тіе негови благодарителни заявле-
изказани отъ него къмъ мене въ самото му списаніе и прч.; вер-
прочее Г-не Министре, че отъкакъто видѣхте моите до тукъ опи-
доказателства Сами Вый, ще да ми дадете право, чи дѣйствително
ѣдливо наричамъ, такивато хора, Народни злодѣй — и злоу-
бители на Народни правдини! До тукъ за Симидова; —

Сега да Вы раскажа още едно такова сжщо злодѣяние съ другъ
етъ, кои-то тоже се крие у другиго все така Народенъ
ѣй!

Етого: Още въ год. 1870-та поржчахъ нарочно и донесохъ две
, отъ Една много добреусовершенствувана за тогава система, съ
чи да ги подаря — на В. Левски и на Ангелъ Кжнчевъ, които тогава
яха у мене дълго време, догдѣто да успѣя — да нарѣдя — пре-
ането имъ, въ България за съставение — комитетите; Донесохъ
тѣ, заплатихъ отъ себе си, 250 лева и имъ ги предадохъ тука, а
всичко време почти 2 мес., колкото стояха тука у мене, всѣкой
е обучаваха съ пушки-тѣ; После прекарването чрезъ Никополъ
евенъ, на В. Левски, успѣхъ чи прекарахъ, (ако и съ голѣмъ рискъ),
пушка за В. Л. която биде прекарана отъ самата ми майка —
Попадія, пушката биде разглобена на 2-3 части, — и на конецъ,
рахме я благополучно и я занесе майка ми въ Плѣвенъ, и отъ
братъ ми я препроводилъ за Ловечъ гдѣто беше Комитета; После

жалостното разкриване на Комитетските ни дѣйствія, пушката била прокрита у Едни нашенци Троянци, кои-то най-после сѫ я предали, по Личното настояване на Маринъ П. Луковъ — Ловченецъ; това го зная положително! Маринъ П. Луковъ, какъ-то и Симидовъ, и до сега мълчи и тае пушката, която не е негова, а е Народна, — защото азъ съ тая цѣль съмъ я донесълъ чи да я дамъ на Единъ Нар. поборникъ, съ която да защищава Народнитѣ интереси, а не да я задаржа Еди-кой си, съ цѣль може би, за некогажъ да се възползова той лично, отъ цѣнность-тѫ на такава Една Реликвія! Писа му се чи да я внесе въ Нар. Музей за съхранение, но и той се измълча и отказа, нѣщо много осждително! Віи Г-не Министре, ако обичате, — имате право, защото имате и средство, да разпорѣдите тѫй, щото, що-не-що — М. П. Лукановъ, да предаде пушката, която да се внесе въ Нар. Музей; той за сега е побаните, Вый можете да нарѣдите, защото — имате право да се направи всичко и да се извади на бѣлъ свѣтъ Пушката, а тѫй сѫщо и гореспомѣнжти-тѣ ми документи, задържани отъ Симидова;

Относително втората пушка, която бѣше за пок. А. Кжнчевъ тя остана у мене, непроводена, защото Покойния — се самоуби въ Русе край Дунава — когато видѣлъ чи турските жандари тичали къмъ скелята, за да го уловятъ; Азъ като доблестенъ испълнитель на дългъть си, продържахъ рѣченната пушка у дома си дѣли 37 години, а Есенесь, когато идва тука отъ Плевенъ членна делегація, за да положатъ венецъ на тукашния воененъ монументъ, то възползувахъ се отъ случая, и имъ я предадохъ съ нарочна молба и поржчка, за да я внесатъ въ Нар. Музей за съхранение, нѣщо което и стана, защото получихъ даже официално увѣдомление отъ страна на Дирекцията на Музея (писмо № 115 отъ 11-[illegible]-1908 г.) че преведената ми пушка, е получена, и вложена въ музея;

Официялното съобщение е отъ 11 мартъ год. 1908-а подъ № 117.— Тя заслужава да се види —; На нея има прекачено описване отъ моя страна, въ което се описва, отъ кого е, и значението ѝ; — На конецъ уважаемій Г-нъ Министре, вѣрвамъ чи Вый, които имате неоспоримо право — да се застѫпвате за изследване, изнамѣрване и прибиране всичко, което би послужило за бждщето наше поколѣніе, за да знае що се е работило нѣкогажъ отъ тѣхните праотци за добиване свободата на Отечеството ны, ще да се постараете, чи оказаните Лица, да предаджтъ, първіе — документите, които Вы описахъ по-горе, авторіе — пушката на покойнія В. Левски, заедно съ ятагана й, който служи като баіонетъ —; Не требва да имъ вѣрвате въ никакъвъ видъ въ техни отказванія или увѣряванія, чи не ги притежаватъ, защото у тія хора нема ни съвѣсть, ни честь, но сѫ истински злоупотребители на Народни вещи!

На братовія си синъ, Мих А. Поповъ поржчахъ за да внесе право до Басъ — Лева 5·5%, — и позволявамъ си да Вы помоля да дадете распореженіе, зада ми се проводи подъ пощенски бандеролъ книга-та—, „Архивъ на възражданіето“, първія томъ, когото отъкакъ прочетж, ще да го подарж на за въ Никополското Гр. Читалище, за съхраненіе, гдѣто всякогашъ провождамъ даромъ, разни полезни книги: Български, Ромжнски, Руски, Френски и прч. — Такова е било всякогашъ моето душевно стремленіе!

Моля Вы Високопочитаеми Г-нъ Министре, благоволите да пріемите моите къмъ Васъ най-почтителни Поздрави и благопожеланія.

Т. Магуреле 14-и Юлія 1908 год.

Вашъ сънародникъ
Ветеранъ Д. Хр. Поповъ
Старъ Нар. поборникъ
отъ Т. Магурелле

P. S. Въ Нар. библіотека вѣрвамъ, чи требва да имать всите ве отъ списанието на Ф. Симидова, Поборникъ-Опълченецъ. Можете е и ще да ви ите, какво именно тѫй Симидовъ, пише върху всичко ьмь му далъ за въ списанието му; — а тѫй сѫщо щ да видите и отъ біографіята ми

Сѫщій

№ 526.

М. Ив. Марковски до Народния комитетъ[1]).

За оригиналния текстъ на две писма отъ Левски, които трѣбва да ьрсятъ въ едно семейство, живуще въ София. Въпросъ за тржбата евски. По спора, кой е авторъ на предателството. Време и мѣсто-зхождение на първитѣ умозаключения на Ст. Заимовъ, че попъ тю не е предателтъ. Една статия за началото на апостолската ость на Левски.

Плевен, 22 Януар. 1923 г.

Много уважаеми Госп. Кацев[2]),

Притежавам почитаемото Ви писмо с дата 17. I. 923 г. Благодаря иманието Ви вжрху моят скромен труд. Относно неиздаването на ижка „Спомени и очерки“ много правилно сте отгатнали. По голе част от материята сѫм отпечатѫл в списанията „Бѫлгар. сбирка“ юстрация „Светлина“.

От ѣжпросните 4 оригинални писма на Левски, споменати в предра на книгата ми, притежавам само две, а другите две се намираха имитр П. Попов, бивш машинист по железниците, който живееше фия, обаче той се е поминал преди 7—8 години. Жената му беше иня и тя се оженила за друг, но незная за кого. Димитр П. Попов ат на Кржстю Диловски от г. Орхане, който има магазин в София кде около палатѫт. Ако Ви е известна тая фирма, Кр. Диловски, от ще можете да изучите дали сжпругата на Димитр П. Попов (покой-) е запазила тия оригинални писма на Левски.

Извинявайте моля, че немам вжзможность да Ви доставя портре-на деятелите от троянски р. к. с кѫси биографически бележки, ото нема запазени такива. Сѫщо немам вжзможност да Ви доставя ки от Какринското ханче, от Троянския мѫнастир и от кѫщите, Левски е спирал, защото в Руско-турската война 1877 година, ба-озуците изгориха целият град — Троян, включая и кѫщите, дето е ал Левски. За снимката на Троянския мѫнастир, може Ви е да изи-е направо от Игумена на сжщия монастир, който вервам, с удовол-е ще Ви услужи. А за снимка на какринското ханче може да по-те от кмета на гр. Ловеч Иван Пѫшков, който е син на Димитр ков, бивш другар на Левски. Ако нема готова снимка, помолете го зпрати с градския файтон един фотограф в Какрина да направи ка на ханчето, ако разбира се стои, на общински разноски, и да препрати.

Тука има един Попов, който е Ловченски зет, ще се срещна с да проверя да ли знае нещо за тржбата на Левски, за което ще сжобща допѫлнително.

---

[1]) Нар. ком. Василъ Левски — инициаторъ на настоящето ние и неговъ притежатель.

[2]) Секретарь на Народния комитетъ.

Относно установяването факта за истинския предател на Левски това немога да проверя, защото трябва да утивам в Ловеч, а пък немам възможност да направя това. И по този въпрос може да замолите Ловчанския кмет да провери и Ви съобщи.

По този въпрос знам, че преди 15—16 години чух от устата на Стоян Заимов, който току що беше дошъл от Ловеч, че там се носела мълва какво не Поп Кръстю е бил предателят на Левски, а някой си друг. Защото някой си стар ловчанлия, който бил на смъртно легло, отишъл някой си свещеник да го изповяда и да го причести, тогава болника се изповедал, че не поп Кръсю е предал Левски, а той (болния) го е предал.

В списанието „Развитие", брой II от 1 август 1918 год. — София на стр. 151 е поместена една статия, с която се силае да установи годината, от която Левски е почнал своята деятелност. И намира, че аз съм дал най точни сведения в моята книга за годината, когато Левски е почнал своята деятелност и тя е 1859 год., а сведенията на биографите на Левски от Ст. Заимов и Захар. Стоянов не биле верни.

Приложени тук изпращам Ви двете оригинални писма [1]) на Левски, за които се говори по горе, с дати 15 юний 1872 год. (от 1½ стр.) и 18 януари 1872 год (от ½ стр.) [1]) На първото на гърба има написано с молив: сто лири турски дадох на В. „Левски".

Това е почерка на касиера на Троянския Р. К. Познавам го много добре

На второто писмо адреса е на гърба — „Махмудая Филибили", което значи „Васил Спасов Ханджият". член от Троян. Р. К.

Изпращам Ви и фотографията на трето писмо (без дата), — което го има в факсимиле в книжката ми.

Изпращам Ви също и три оригинални квитанции от три вида, за които се говори в писмото на Левски.

С сърдечен поздрав М. И. Марковски

№ 527.

П. С. Кършовски до Народния комитетъ.

По записките, завещани отъ Сава П. Кършовски. За пристигането на Левски и Ангелъ Кънчевъ въ Елена. Покровителство на турската полиция, за да пътуватъ безопасно до Троянския манастиръ.

Търгр. В. Търново, 5 февруарии 1923.

Уваж. Г-н Кацевъ,

Сведенията за апостолите Левски и Кънчев съм черпил от мемоарните-споменните бележки на баща ми. Действително баща ми се поминал през нощта на 26 срещу 27 март 1913 год. след като някой войници му съобщили, че брат ми Рашо — юрист — запасен подпоручик билъ убит при щурмуването на Одрин По малкия ми брат, — който като зап. подпоручикъ, тоже юрист. при отстъплението отъ Добруджа пръстина и се помина — ми писа, че баща ми преди да почине, като се почувствал зле, му поръчал да запази записките му, които като се завърна да издам. Това писмо пратено в гр. Серес, ме намери в пър-

[1]) Тия две оригинални писма Ви изпращам под условие, щото след като си послужите с тех, да ми ги повърните обратно, защото имам и др. истор. документи и предмети. (Бел. на М. Ив. Мар.)

ви дни на м. април 1913 в гр. Солун. През 1915 г. събитията прекъсна и издаването на записките отложих за по благоприятно време. Но по случай 50 год. юбилей — научих за това преди 15-16 дни — бързо възпроизведох посещението на конака от Левски и Кънчев и пътуването им до монастиря под закрилата на турската полиция.

Така, че тези сведения съм черпени отъ записките, които по късно ще видят бел свет, както и неколко писма.

С поздрав

П. С. Кършовски.

№ 528.

М. Ив. Марковски до Народния комитетъ.

За оригиналния портретъ на Левски съ лично неговъ подписъ, даденъ въ музейната сбирка при Ловченското градско читалище. Пока на по-раннитѣ биографи относно ханчето, дето е хванатъ Левски. Което не се е намирало на Севлиевското шосе, но въ селото Какрина. Баба на това ханче. Свещ. Г. Антиповъ като авторъ на версията, че попъ Кръстю е предалъ Левски.

Плевен, 10 февр. 1923 г.

Много уважаеми Г-н Кацев,

В Плевен има един младъ адвокат, именуем Добри Богданов, рожб г. Ловеч. Научих се че у майка му, която умре преди единъ месец в Ловеч, имало запазени някакви предмети от Левски. Срещнах се с Д. Богданов и той ми каза, че майка му била запазила един оригинален портрет на Левски, който се бил подписал саморжчно на него, и я била предала тоя портрет на Ловчанското читалище.

Г-н Д. Богданов каза, че в писаното до сега за залавянето на Левски има много грешки. А той знае това от баща си, който е бил адвокат на Левски. Той каза, че Левски не е хванат въ това какринско ханче, което се намирало на шосето Ловеч—Севлиево, а въ друго ханче което се намирало в самото село Какрина, но това ханче от после било изгорено и обърнато въ къща за живение. Той знаел това много добре, защото имали имоти въ с. Какрина и много добре знае как е станало залавянето на Левски и в кое ханче е бил заловен.

И той твърди, че не поп Кръстю е предал Левски, а друг некой който, когато на смъртното легло бил изповядан от свещ. Г. Антипов бил казал, че той е предателя на Левски, а не поп Кръстю.

Аз помолих г-н Д. Богданов да Ви пише всичко, каквото знае по въпроса и му дадох адреса Ви. Той се задължи, че ще направи това.[1])

С сърдечен поздрав:

М. И. Марковски.

[1]) Срещахме се лично съ г. Д. Б. въ Плѣвенъ. Той потвърди съдържанието тукъ. (Б. р.)

№ 529.

П. С. Кършовски до Народния комитетъ.

Запазени писма на Левски въ архивата на С. П. Кършовски. Една часть предадена на Захарий Стояновъ и неповърната. Печата на П Хитовата чета. Малка печатница и медицински инструменти на сжщата чета. Де е публикувана биографията на С. П. Кършовски. За отецъ Галиктионъ Хилендарски, за Робовски и Константиновъ.

Гр. Свищов, 23 февруарий 1923 г.

Уваж. Господин Кацев,

Отговарям на почитаемото Ви писамце от 17 т. м.

Разбрах роднинските вржзки с кое семейство в гр. Елена Ви свржзват. Когато Вий през 1912 год. сте биле в гр. Елена аз не сжм бил там и вероятно за това не сжм Ви Видел и не сме се запознали.

В писамцето си от 5 т. м. мисля, че споменах, какво баща ми притежава и писма от Левски, Кжнчев, П. Хитов, Л. Каравелов и др. До колкото зная той е турил в ред тези писма. Една част от тези писма баща ми, малко преди смжртта на Зах. Стоянов, му бе предал по настоятването на С. Стамболов, Хр. Иванов и др. в гр. Тжрново. Положително зная, че тези писма при все, че бе писано след смжртта му на г-жа Стоянова, не сж повжрнати.

Независимо от тези писма тати е запазил печата на П. Хитовата чета от 1867 г. В четата на Хитов Левски е бил знаменосец, а чичо ми Иван писар-секретар.

Този печат баща ми вжзнамеряваше да предаде в Народния Музей, но го задржа до откриването на музея за освобождението ни. До смжртта си той неможе да предаде този печат, заедно с печатничката клише — за тескерета и Мидицински инструменти на четата. Аз проектирам да изпжлня това му намерение в едно недалечно бжджще, както и да издам всичките му споменни бележки. Ако не бе голямата война последните бележки отдавна щяха да видят бел свет.

Биографията и портрета на баща ми сж поместени през 1914 г. в „Бжлгарска илюстрация" и „Илюстрацията светлина". Биографията е е написана от г. М. Радивоева.

Обещавам като отида в Елена да Ви изпратя портретите с биографически бележки на тати, чичо Иван, отец Галиктион Хилендарски, учителите Ст. П. Робовски, Н. П. Константинов и др. дейци, както и нѣкои по важни писма.

Желал бих да зная до кога мога да Ви изпратя тези портрети, биографически бележки, писма и пр?

[illegible]. С привет: П. С. Кжршовски

П. S. Моля Ви отговорете ми в Плевен, дето утре вечер ще се завжрна и ще се бавя неколко дни.

Сжщи.

№ 530.

Дружество „В. Левски" отъ Ловечъ до друж. „В. Левски" въ Карлово.

За предателството. Доказателствата на свещ. Г. Антиповъ, че попъ Кръстю не е предатель, отъ 4—5 години сж популярни въ Ловечъ. За замѣсена жена въ предателството. Опитъ за подкупване сина на попъ Г.

тин[illegible]. Опасность да не се прикриятъ документитѣ при смъртьта на свещеника. Мнение да се избѣгне публичность по предмета. Да се иска отъ Св. Синодъ разрешение свещеникътъ да разкрие изповѣдния документъ, или да го депозира въ Синода на съхранение.

Ловечъ, 8.III. 923 г.

До Ученолюбивото дружество

„Васил Левски"

гр. Карлово

Господа,

Тукъ се разкриватъ интересни данни по предаването на Левски. Отъ 3—4 години се мълви по града че тукашния свещеникъ Георги Антиповъ ималъ историческо доказателство, че Левски е предаденъ не отъ попъ Кръстя, а отъ други. Но тези думи всѣкой ги считалъ за празни, които можеха само да заинтересуватъ човѣка, но не и да го увѣрятъ. Преди празденството,[1]) обеченъ отъ свещеникъ Георги Антиповъ е заявилъ публично, че Левски не е предаденъ отъ попъ Кръстя, че неговото семейство вжобще е сжвсемъ непричастно къмъ това предателство, че предателите сж други и има ясни за това данни. Понеже да разкрие истината, той заявилъ, че това ще стане известно слѣдъ смъртта му, защото разкриването истинските предатели. Но сжществува опасность, щото при самата смъртъ на свещеника, може да се прикрие изповѣдния документъ. Жената е умряла, единъ отъ предателите сжщо е умрѣлъ, а „недоизвѣстенъ" другъ участникъ е още живъ; човѣкъ е с влияние и сж[illegible] опитъ да подкупятъ сина на свещ. Георги Антиповъ да прикрие документитѣ. Свещеникъ е доста старъ, живѣе въ уединение и е опасно смъртта му да не успѣятъ заинтересувани хора да унищожатъ документите. Свещ. Антиповъ при единъ разговоръ по предаването на Левски [illegible] да не бѫде предаденъ, той щѣше да умре!"

Господа,

Мисля, че на дружеството се налага джлг да се заинтересува по[illegible] и направи всичко възможно да се разкрие истината. Требва [illegible] дипломатично, обаче, предпазливо. Гласность на тая работа чрезъ печата трѣбва да се избѣгва. Най-добрѣ ще бѫде да се действува предъ Св. Синодъ за разрѣшение на свещеника да разкрие изповѣдния документъ или да предаде на нѣкого. Въ мисли, че и тази работа може да Ви бѫде [illegible] Левски. Живѣе!

Мисля, че е [illegible] дължа си като сжгражданинъ и остана[illegible] почит

(п.) Д-ръ Ив. Недѣлчевъ

Вѣрно. Председатель на Ученолюб. дружество

„В. Левски",

Карлово, 24. V. 1923 год.

[illegible]

[1]) Недоизвѣстенъ отъ смъртьта на Левски: 6—19 февруари 1873.

№ 531

М. Ив. Марковски до Народния комитетъ.

Левчето на Троянското знаме запазено. Кжде е публикувана снимка отъ него заедно съ фотография отъ Троянския манастиръ. Оригиналенъ портретъ на отецъ Матей Преображенски.

Плевен, 11 март 1923 г.

Ммного уваж. Господ'ин Кацев,

Притежавам почитаемото Ви писмо, от 17.II. т. г. Забавих отговора по него, защото бех малко болен, па и сега още не съм толкова добре.

Запитвате ме за левчето на Троянското знаме, то е запазено у домашните ми и сега се намира у мене. Снимката (фотографията на левчето, заедно с едно доста обширно описание и портрета на Марко Иванов (мой брат), който е изработил това левче, заедно с знамето, поместени в илюстрация „Светлина" кн. I — 1899 год. стр. 10.

Портретът на троянския мжнастир, заедно с описанието му е поместен в илюстрация „Светлина" кн. III, стр. 11—1893 г.

Имам и оригиналния портрет на отец Матей от Преображенския монастир. И той е поместен в ил. „Светлина", но сега не мога да си спомня в коя книжка и година беше.

Получих своевременно и печатното писмо от комитета.[1]) По-напред се срещнахме с Г-н Кжршовски, фин. инспектор в Плевен. Той — от Кжршовски на 10 того замина за София, дето ще се срещне с Вас и ще Ви обясни какво е направено и какво ще може да се направи в бъдеще по това писмо.

С сърдечен поздрав

М. И. Марковски

№ 532.

В. Караиванов до Народния комитетъ.

Кога Левски отрѣзалъ калугерската си дълга коса. Кжде и кога. Замѣстване иноческата калимявка съ фесъ. Запазенитѣ отрѣзани коси. Снимки отъ Карлово и портретъ отъ майката на Левски.

Карлово 19-III 1953.

Уважаеми Г-нъ Станевъ[2])

Случайно ми пропадна въ ржцете подробно обеснение по отрѣзването вториятъ пътъ косжта на Левски, и счетохъ за допълнително Ви го съобща.

На първо въскрасение слѣдъ отпуска на църквата св. Богородица Дяконь Игнатие съвсемъ спокоенъ билъ даже и веселъ отишълъ съ Хад. Георги попъ Христовъ, Христю Василевъ Пулевъ въ къщата на попъ Христю Хад. Марковъ прекаралъ неколко часове въ забавление и радостъ похапналъ даже съ охота, и съ видимо хладнокржвие. Дяконът пошъпналъ на хад. Георги. Хаджи ще вземешъ ножицитѣ и едни

[1]) Отъ Народния комитетъ „Василъ Левски" въ София. Печатното окржжно отъ комитета съ отбелязани въпроси, по които да се събиратъ сведения върху живота и дейностьта на Левски.

[2]) По-послешенъ секретарь на Народния комитетъ, † ноември 1953.

ть, Хаджията възползувайки по отрано решителноста на Дяконатъ въ възможностьта да испълни желанието му.

Попъ Христо като забележилъ приготвенитѣ ножици и гребенъ едно другиго казали, защо ли сж тези нѣща и напрѣшния день сте наумили нѣщо да се постригвате за праздника, ще си поправимъ малко косите. Отговорили Хаджията и Христо Пулевъ и Дяконат „напущатъ долнята махала, и взематъ на западната часть на града въ Алтънъ дерето. Пристигнали Дяконатъ с али калугерската си шапка остатъкъ косжка и се спогледали помежъ другарите си съ ясенъ и спокоенъ видъ. Братя, каза имъ азъ преставямъ да нося тъзи калугерска шапка.

Това предложение не безпокоило за другарите му, но скоро беха чути отъ нихъ възклицания, когато казалъ: „Хаджи вземи ножиците и остави косите ми". Хаджията и Христо Пулевъ, останали вкаменени мигъ нѣкои и нѣмо гледали разсѣяни за какво ще послужатъ ножиците въ ржцете, защото на Дяконатъ било тихо и спокойно, и са очуди на хладнокрѣвието на другарите си.

Не безпокоилъ се много това. Не вземамъ на себе си тъзи тежка отговорность, Дяконе, тази хубава златна коса е превжзходно украшение человѣка ти, не казвай да ти Немога да изпълна желанието съ трепетъ отъ желанието тоя произнесълъ тези думи Хаджията.

Хаджи, не ще отговоренъ косата ми пека всичка отговорность за и ти желанието ще изпълнишъ по мое желание падне върху ми, и говорилъ му съ строгостъ къмъ Хаджиовитъ.

Съ разтреперени ржка Хаджията взелъ ножицата и нерешително приближилъ до отрѣзване косата, която Дяконатъ бе прибралъ въ рькжта и отрѣдоволе ще не се отрѣже, ржката силно затреперила когато ножицата се спрѣла до косата. Хаджията са напналъ да надвие силите сиди добре ще отрѣже и отрѣзалъ само неколко косма, и ужасно обезпокоенъ спрѣлъ ножицата. Дяконатъ осѫди строго боязливоста на другаря си и повелилъ Христо Пулевъ да извърши отрѣзването. Христо Пулевъ се възпротивилъ и страхливо заявилъ на Дяконатъ чи нищо небе с отговорилъ за това. Дяконатъ решително са обърналъ къмъ тоя и казалъ, съ ржка твърдо решилъ да свала Косата си и хвърли Шапката. Ако Вий страхливи не дрезните азъ семъ ще вриз това.

Вие сте имате само една длъжность да изгладите неравностите остриятъ косата.

Като казалъ това, той сваля отъ ново въ ржка косжта си, силно сжнъ хванатата и прилагатъ здравъ с отъ коса спокойно показалъ другарите си, които тя прибралъ отрѣзната коса, навилъ напрѣстника ножицата и дигнѣ въ нѣма и турилъ въ пазвата си и извикалъ, за нас да ни вечно възпоминание, единъ крѣхавъ смехъ изъ другарите и изразява чеата имъ следъ това Дяконатъ разкри главата си дрѣбъ къдри кичитъ тамъ хубавъ ф.съ. Вий са очудвате тоя той, не за друго че отрѣзалъ косата си, нещели да бъде странно азъ нѣкой день ще надѣна калугерската Шапка.

Господинъ Станевъ.

Немогатъ ли вие да се фотографиратъ къщите и местата гдето живѣлъ Левски и здѣ е ставало събирането на комитетатъ та ако ще нѣкой да Ви се изпрати отъ тия снимки съобщете ни; мисля ако е далечъ да Ви и моята и прѣснимка отъ потретжтъ на майка на Левски.

Вашъ В. Караиванов.

№ 533.

В. Караивановъ до Народния комитетъ.

Разпространения слухъ за единъ портретъ на Левски отъ 1864 отъ Войнягово. Неоснователностьта на тоя слухъ. Левски фотографиранъ въ Копривщица. Какъ се изгубилъ оригинала отъ тази фотография. Неизвестно лице разнасяло лика на Левски, то прибрало лика съ обещание да го върне, но не изпълнило обещанието си. — Истинскитѣ мѣста въ Карлово, въ свързка съ дейностьта на Левски. Портрети на действителнитѣ членове на Карловския комитетъ. За единъ портретъ на Левски въ форма на легио еръ отъ 1867 г. заедно съ брата му Христо и съ Хр. Ивановъ Книговезеца.

Карлово, 13. IV. 1925 год.

Уважаеми Господинъ Станевъ

Писмото Ви отъ 18/III. притежавамъ на което забавихъ да Ви отговора своевременно, причината е да събера некои още свѣдения за прѣчинителятъ на тоя Ви трудъ, които Ви приключовамъ при настоящето. Относително за гдето Г-нъ Бъчваровъ Ви съобщилъ чи притежавамъ на Левски портрѣтя отъ 1864 год. когато учителствовалъ въ Воняягово, споредъ мене азъ ниможе да вярвамъ да има портретъ отъ Левски отъ това врѣме, зная чи послѣдниятъ му портрѣтъ сниманъ въ Коприщица отъ фотографите Н. Хитровъ и В. Бжлгарянски и този портретъ е които са намира за сега въ сестрената му дъщеря, азъ притежавахъ отъ сжщата снимка обаче въ Руско Турската воина като избѣгахъ за балкана, Сестрами събрала всичко и гдего е спастрила и до сего неможе да се намери, всяка вероятностъ трѣбва да е уничтожено. Както казваше жената на даскалъ Лило отъ Дъбини чи имало оставени отъ Левски у техъ една бохча вързана съ книги и други работи, но менъ е казано да си мжлча за това и ги изгорихъ ме.

Знаите чи съ изминаването на годините отстранява са и мислите и ниможе лесно да си приповня, но азъ ни съмъ давалъ портретъ отъ Левски на никого. Знамъ само това че единъ Господин на когото името ниможа да си приповня, доважда въ Карлово да продава Ликжтъ на Раковски, и въ това врѣме отишалъ въ кжщата на Левски у Сестра му и съ каква хитросъ и увещание измжкналъ отъ ржцете имъ Портрета на Левски подъ предлогъ да го приснеме и да имъ гу върне беше са изминало доста врѣме още нибеше имъ са върналъ и прѣдаденъ, за което ми са оплакваха неколко пъти чи този Господинъ още неимъ повърналъ Портретя. Отъ после низная да ли е испълнилъ обещанието си и го е повърналъ.

Азъ сжмъ наредилъ да се направатъ Снимки, на Сопотскиятъ Манастиръ Св. Спасъ, килията на Госпожа Христина гдето са е крилъ Левски, дворното мѣсто гдето са е Родилъ, Ханатъ гдето е оставялъ коньтъ си и правено заседание съ члѣновете на Комитета, кжщата гдето са подведени подъ клетва члѣновете на комитета, кжщата на Станю Славчовъ, кжщата на Неда Тачова, Цжркватa Св. Богородица, зданието ученолюбивата дружина тамка са е решавало подъ ржководството на Левски да се правятъ обиски за добивание срѣдства за разноските на комитета, кжщата ча Андрея Начовъ зетъ на Левски, тамъ е докаралъ Левски конятъ на вуича си и отъ тамъ са разделилъ отъ майка си и съ други роднини, кжщата на Гато Маджерицатъ и Местото въ Млати Шумка гдето за прьв пжтъ са сформирува Революционнятъ комитетъ, тези работи са наредъ поставени чи ако ни са Ви нуждни то съобщете да Ви ги непращамь. Ако би да има нужда отъ Портрѣтите на действителните членове отъ Революционния Комитетъ съобщете да са погрижа за да потърса.

Г-жа София Н. Зидарова ми съобщи чи тя била дала на Сестритъ си Синъ, Бочю Хр. Загорски някои сведения за Левски, и Порътътъ на Майка му и неговиятъ биле въ Сестрѣи, предполагамъ на орски у майка му, за това търсете ги тамь.

Съ поздравъ Вашъ В. Караивановъ

[1]) Поискаите отъ Бочо Хр. Загорски да Ви прѣстави портрѣтя въ снимка на Левски въ Легията братъ му Христо и Христо Ивановъ Кжкринъ. Тоя потретъ са намираше у дядо Ви му Андрееви и за мисла чи ще дае изъ между тяхъ.

За портретите отъ Революциониятъ Комитетъ (:)

за Стефанъ Странски търсете въ Пловдивъ отъ жена му

за Георги Савовъ Милката той е умрелъ за това отъ дъщерите — София

за Никола Гйчовъ искаите го отъ Синъ му Георги Стояновъ, Търцъ улица Търговска Пловдивъ

за Петръ Поповъ — София

за останалите аз ще са погрижа да Ви ги изпрата.

Споредъ ознанието ми[2]) отъ ескурзияте ученици оригиналенъ портъ на Левски се намира въ Казанлжшкиятъ Музей въ форма на ионеръ.

№ 534.

Бележка за калугерката Евгения.

Покалугерването на Анка Ив. Бояджиева — монахиня Евгения — ъстница и позната на Левски още отъ Карлово, а сжщо и презъ онерството на Левски въ 1867 г. въ Бѣлградъ. Ролята на старата ферска монахиня Евдокия. Покровителството на Бѣлградския миолитъ.

Бележка

Карлово 15 VI. 1923.

Госпожа Елена В. Патева, сега х. Елена си спомня следното отноно покалугеренето и възпитанието на монахинята Евгения Ив. Боева.

В Калоферския женски метох имало една калугерица Евдокия м от Казанлжк, но покалугерена в Калоферския женски манастир ох) Кога, как и защо — не се знае, но тя е ходила в Белград при шния митрополит. Използувала е знакомството си с него и го зала да изучи 1—2 бжлгарски момичета на четиво. Той се сжгласил изучи на стипендиански условия, обаче съ условие да бждат тези чета покалугерени и да немат повече от известна възраст, вероятно 15—16 години. Иначе не може.

Вероятно Евдокия е взела средства от там и се е върнала да дири чета. В метоха се срещнала с друга Карловска калугерица София, която се учила и Анна Ив. Бояджиева (Евгения) като нейна (на Соб. р.) племенница.

Понеже Анка Ив. Бояджиева е била развито момиче, решили калугерици Евдокия и лелята София: да предложат на Анка да жкалугери само и само да се изучи. Тя се сжгласила. Нейните ро-

---

[1]) Приложени бележки отъ сжщия.

[2]) Споредъ както узналъ отъ екскурзианти ученици — (карловски азънлъкъ, или казанлъшки до Карлово не е ясно — но навърно следното).

дители се сжгласили, обаче възраста е била[1] по-голема, та е станало нужда да издават крещелно свидетелство с по-малко години за да отговаря на условията

Покалугеряват я и й дават монахиско име Евгения.

Заедно с една нейна другарка, момиче калоферче, тоже покалугерено, но което в Белград се споминало преди да завжрши учението си, те, двете били отведени в Белград от сжщата стара калугерица Евдокия, която е стояла там до като Евгения е завършила курсовете.

Значи, пжрвичната идея, пжрната инициатива за изпращането на Евгения на учение се дължи, на оная калугерка Евдокия, която е била здрава, едра, умна калугерка и е искала за всее един учен елемент в жеиското общество, въ метоха или гдето и да е за просвета на своя край.

Имало стари жени, които още помнели, коя е тази калугерка Евдокия, как се казвала по преди, как е дошла за калугерене въ Калофер от Казанлжк и какви други деятелности и роля е имала в пречистия тогава женски метох в Калофер.[1])

№ 535.

В. Караиванов до автора.

Какъ е станало подяконването на Левски. Кога и кжде. Кой го дяконилъ. Точно кога е покалугеренъ. Източници за по-ранна биография на Левски.

Карлово 17. IX, 1923 г.

Уважаеми Байо!

Почитаемото Ви писмо притежавамъ отъ 2. IX. на което отлагахъ отговоратъ та дано Ви пиша нещичко въ допълнение на Грижата Ви, || обаче всичко това остана напраздно, известно Вие чи прекаралата ми възрасть пречи на мислите ми да си приповнямъ за мйналото отдавна, || знаете чи когато бехте въ Карлово въ Вашите чепкания и зададените Ви въпроси, дава ми улиснение да си приповнямъ, сега мога да Ви уверя че постепенно чувствата ми и мислите ми постепенно затжпяватъ. Вие изучихте Географията на България нагледно срѣшахте са съ лица за които на ума ти ние доваждало за техъ, но съ това Ви пжтување можа ли да турите що годе въ турбата, вяровамъ чи се ще да сте постигнали целта. Турската пословица казва Чалашанъ куртъ ачъ кагмасъ, — вълкътъ, който се труди, гладенъ не остава.

Обещанието га Синами за да Ви изпрати прѣписъ отъ приготвениятъ му Рефератъ ниможа да са испжлни, || той много пъти ми е казалъ чи ниможа да направи това което Ви са обещалъ по причината на това попречи чи беше неколко врѣме нерасположенъ || и въ тоя случай отъ день на день отлагаше като са подобри ще Ви направи преписатъ || и тьи до сега нищо ние сторено но ще са погрижи дано испълни обещанието си.

По въпроса за Дяконъ Игнатия, тои са е задечиль въ Сопотскиятъ Манастиръ Св. Спасъ презъ 1858 лета 7 декември въ Църкватa когато го вжведоха за да го покалугерятъ. Василъ и вуйчому Архимандритъ х Василий беха покрити двамата съ една черна доста широка мантия прѣзъ главите и като додоха до срѣдъ цжркватa отъ Царските врата на олтарятъ излезе дедо Кирилъ (калугеръ отъ Рилскиятъ мжнастиръ

[1]) Тази бележка принадлежи на семейството на покойната монахиня Евгения въ Карлово. Предадена ми е въ сжщия градъ презъ време на моята обиколка за проучване.

Карлово) и дойде при техъ и почна Церемонията за калугерованието, || жтствуюшите при извжршованието на обредатъ казваха чи дядо илъ билъ станалъ крьстникъ, || следъ постриганието и като се свжрши датъ тогава по обичаятъ го исправиха предъ иконите до като се отпуска на църквата, || слѣдъ това направи са едно хубаво угоще- и са върнаха || сжщо и Д. Василий дядо Кирилъ и Очето Игнатие го отрѣкоха при калугяринието) са варнаха въ Карлово. Прѣзъ лето Пловдивскиятъ Митрополитъ Паисия при обиколката изъ хията си доважда въ Карлово, и при службата си въ църкватa Света родица ръкоположи отче Игнатие за дяконъ Игнатие и х. Васили охимандритъ и така отъ тогава дяконъ Игнати са обличаше съ сти- и арарь и служише въ църкватa като дяконъ.

Никола Станевъ[1]) са беше отнесалъ до Огняновъ да го пита за ки какъ е станалъ дяконъ Понеже Огняновъ и новъ за Карлово то нищо ни може да знае || за това са отнесе до мене и азъ му разка- ъ всичко както сие, като му допжлнихъ чи на врьхъ Св. Катерина ень го покалугериха. || книгите на оная госпожа са занесоха заедно ашето писмо по Панчо Стефановъ Сестринъ Синъ на тая госпожа овамъ до сега дасте ги получили.

Малко башъ агоросж (главоболие б. р) ще Ви направа ама ку- да ние.

Турската поговорка казва Данашанъ дай яшаръ — Съ допитване бре се успѣва.

(Писмото свършва съ въпроси отъ личенъ характеръ).

Приемете моите наи сжрдечнъ Приятелски Поздравъ.

Вашъ В. Караивановъ

№ 536.

ахъ Данаилъ отъ Гложенския манастиръ до автора.

Кжде е слизалъ Левски въ Гложене. Посещението му заедно съ ъ п. Лукановъ. Членове на комитета отъ Гложенския манастиръ. стници въ Гложене. Какъ е станало издайството. На чий конь сж сени паритѣ отъ обраната поща. Съчувственици въ Изворъ. Пжтьтъ зски презъ манастиря. Какъ е предавалъ Д. Общи. За постоян- на Левски и В. Йонковъ. Какъ се освободили другитѣ гло- отъ арестъ.

1923, година Октомврия 12 и отъ манастиря Гложенски Свети Велико мученикъ Георги.

Господинъ Страшимировъ въ София

Дохождалесте въ Гложене да събирате сведения по заклятниците силъ Левски въ турското робство, || Зада узнае гдее пребивалъ въ ни Васил Левски въ коя къща и коиса ора биле въ заклятието || лучих писмо да слеза но като немаше егуменат неможах да сле- зия неможехте да додете по пречина на Комуническата революю- рекох дави напиша неще отъ нашето Гложенско заклятие, първй коитосам живъоще и Гецо Нейковъ и тои още живъ е свирил съ гайдата на Левскй въ нашата къща, и на Марин

[1]) Авторъ на една биография на Левски отъ 1923 г.

попъ Лукановъ от гр. Ловеч които придружаваше Левски || тия [1]) дойдоха у нас като търговци купуваче на лисици и заеци като носеа и на кочетѣ лесици и заеци || Збрахмеса всички заклетници у назе да по пинем и посвири гецо съ гаидата || туга [2]) имаше турчин, наречен. Субаша прати от ловеч да следи кои дохожда на ачовете чужди ора || доде и той запита каквиса тези ора Цако Чорбажй, || азему казвам търговци за Дивеч. Куповат лесици и заеци и други дивеч || тои седна между нас вечерѣ пихме по една две ракии вино и ядохме па захфачахме да пееме Сноши Янка йзъгора слязла й други народни песни. Субашата мустафа Чауш го викаха са по напи и си утиде, || въ това време турското правителство даваше йляди турски лири за главата на Левски. Сутрента заминах [3]) съ Маринъ попъ Луканов за плевенъ й щеха утидат за романия Че Имаше Сабрание. || туга са само уби Ангелъ-Кънчовъ въ кайка || [4]) освенъ въ наша Къша той е билъ и въ Братоватами Къща на Йована Диковъ Въ ховъ а повече у апостола Васил Йонков. Такова Заклятие имаше и в Гулеми Извор Левский от там през Гложанския манастир Свети В. му. Георги понеже двама от калугерете беха въ заклятието Левски спеше из манастиряни й през горите дохаждаше и утиваше за Гложане Гулеми Извор Че е се гора. || й там въ Извор йма още двама живи които ще ви разправят, ако беше станало това куманска революц. [5]) || освен Левски Димитар Общй е постояно въ трите къщи, || Васил Йонковъ Беше сроден за Покоината ми сестра Кина Д. Влахова но Йонкова като Заха раха въ Дияръ Бикиръ Сестрами са ожени за Христо Начовъ Йнжето й той покойникъ.

Въ това Заклятие Бехме азе първиятъ Дако Д. Влаховъ а Сега Монахъ Данийлъ Маиками Дона Дикова Влахова Братми Иованъ Д. Влаховъ Зетовете ми Христо Милчовъ Боижиевъ и Христо Начовъ йнжето Димитър Милчовъ Бойжиевъ Васил Йонков апостол маикамъ Йонковица Вутюва. Даскала Които Беше въ Гложене от градъ Етрополе Христо Ценовъ покойник Свещеничите поп. Никола Цаковъ поп, Михал Стефановъ захаръ попъ Стефановъ Краио Неновъ Йончо Йотовъ Нйкола Йотовъ които беше кмет въ Селогони Гецо Нейковъ Калугерете ажй Евтимии й попъ Кирил тоже калугеръ. Дйко Йотовъ Влахов Милчо Драгановъ Боижията Дако Диковъ Киражият той кара общия съ конятси Спарите на обраната азна || всички покоини освеназе които сам жив и здравъ до сега || и сам на седемдесеть и две години || и Гецо Неиковъ които свиреше Съ Гаидата || всички са утишле въ вечният покой || Бог да ги прости и упокои гдето светй неговото Светло лйце.

оставамъ Ваш непознат а Челсамъ за вазе въ весниците монах Данийлъ на Гложанският манастиръ Свети Великому ченик Георгйя.

Заарйя Стоянов, и Бог да го прости й вйя мисля съ Стояч Займов пак дохождахте по тетвене. Следъ освобождението от турското робство ако ся не лъжа а ви Зная Честе Списател. дано Бог ни сабере живи и Здрави даса Видимъ Лично Че йметовие прочуто — Стращемировъ.

П. П. давй кажа || Йонковъ Имаше Брат Цано Йонков но въ село йматше спйюнин които предаваше каквото се научи за комитета й го предаваше на турското правителство || тои по цмами Брата на Васил Йонков та да предаде дукументите на турското правителство и тойги

[1]) Тия — вмѣсто тѣ.
[2]) тогава.
[3]) заминаха.
[4]) въ лоцката, (Погрѣшено б. р.).
[5]) Ако не бѣше станала комунистическата революция. Освенъ въ Гложене, комун. революция въ септември. 1923 г. се обяви още и въ Видраре, близо до Гол.-Изворъ. Гложене бѣше вече умирено, когато стигнахъ въ него; но революционеритѣ отъ Видраре бѣха отстжпили къмъ манастиря въ планината. Игуменътъ, който бѣше въ Гложене, както и мѣстнитѣ власти ме въздържаха да се кача горе.

Меджидиеи Които бешe Дошлй въ селотоий по издирване Ко- но Благодарение на кмета Никола Йотов. Стонановъ го зе въ и на конак — квартира напойко че пйеше много и му даде турски лири и тои са Согласи та ги изгориха въ огънят || и тъи ме ме заклади на София При Левски и Димитра Общи й Ва- новъ.

Игораха Искаше да закара само Братами Иван Диков Влаховъ понеже имаше Димитаръ и Василю Йонков заедно Съ Киражията раха въ нашата къща при трима Каймакине Които Чакаха до- том от Селото

сто беха чинали Димитра Общи и Катого питах(ал) въ тази паласи нтои каза че сам Сега неколко пъти а повечето са(мъ) нъмата на синами Иован Диков Влаховъ || по тзи причина на тиърат и Братми Иована. но пак кмета премамй мели- кади му едни конь и десет турски жълтици и го напойа добре вдуха едни кйлйм. За постилане и други неща и така устана ин и не Съденъ но много време Са пидняхми кога щени вър- тиърат Защото Общи захапи да ги казва Сйчки ора които ги а Левски и Васил Йонков не казаха никого || и тъй са Спасйхме то и Займора || името на турският шпионин премълчамъ защоту да е нужен, ще ви кажа по после пак пйсмено. || ако има нещо питате то ви моля Запечатемъ съ писмо || аще ви отговарямъ мено.

Същй

Монах Данийл от Село Гложане Сега на Гложенски Манастир Свети В. М. Георги.

№ 537.

В. Карановъ до автора.

зговоръ съ Левски въ навечерие на покалугеряването му. Нар- ва архимандрита Василия.

Карлово 28/X 1923 год.

Уважаеми Байо

гато заведоха Левски въ Соволскиятъ Манастиръ да го калу- вечерта следъ вечеря вуйчому х. Василие поиска да испуше гале, въ тоя случай покойниятъ Левски зема тюмбекнжто съ кара за да я умие и приготви за пргелето. Въ тоя случай азъ вахъ вода върху тюмбекнжто, и му зададохъ въпросътъ, Василе, же мило като ще са покалугаришъ на това ми отговори: нема се прави — защото, който е хранинъ съ калугерски хлебъ, ува, за това искамъ да Ви кажа чи и съ мене които ся за- добие приятелство, коможе да си утжрве отъ главоболие фрам да Ви кажа съ настоящето си.

22/X получихъ писмо отъ А. Н. З. отъ Ст. Зягора...

недвать подробности отъ личенъ характеръ).

В. Карановъ

№ 538.

В. Караиванов до Народния комитетъ.

Отговоръ на отдѣлно зададени му отъ секретаря въпроси върху живота на Левски. Идването на Левски въ Карлово заедно съ Ангелъ Кънчевъ и Д. Общи не е последенъ пѫть, а когато е пристигналъ самъ и презъ Пловдивъ. Среща съ майка му. За Карловското знаме при Левски и после при Воловъ отъ 1876 г. Придружава Левски до Сопотъ. Съобщилъ му за разкритията въ сѫда отъ страна на уловенитѣ. Съветъ да не ходи въ Ловечъ.

20. XII. Карлово 1925 год.

Господинъ Станевъ

Ето азъ съ големо удоволствие седамъ да Ви направа нуждната корекция на испратеното Ви доменъ рѣкописъ, както Слѣдва:

1, дохожданието на Левски въ Карлово като пйонеръ на революцията за да даде и распространи устава на Ц. Р. Комитетъ. беше придруженъ съ Ангелъ Кѫнчовъ и Димитаръ Общи и то нибеши прѣзъ последнйто идване на Левски въ Карлово. за последно то му идванйе беше Самъ, и ни е дошалъ прѣзъ Троянъ въ Карлово, той е дошалъ отъ Пловдивъ презъ декември въ кѫщата на бай Гато, и чрезъ бай Гато съобщи на Костадинъ Попопъ за идването му и желае да се види съ него, така сѫщо са съобщи на Мене да бѫда готовъ да се срѣщна съ него, обаче врѣмето за срѣщанието са определяше отъ Левски. Въпросѫтъ съ Георги Софтолу беше по напрѣдъ а не прѣзъ последното му идване.

Цѫрквата за която пишете е Св. Богородица да са знае чи Левски служеще въ цѫрквата Св. Богородица.

Начина какъ е станало съобщението на Гина Караиванова за желаяната срѣща от Сина и незная защото подобни нѣща са пазяха весма Тайна.

Влизанието на бай Гато съ Дѫщеря си при Левски ние била Мария но Анка.

Карловското революционно знаме е Шито отъ Мария и други за което Моделать е даденъ отъ Левски по-рано. следователно ние 1876 год. тъи като последнето доваждание на Левски е прѣзъ 1872 год. Панайотъ Воловъ като последователь на Левски, прибежището му беше и въ домѫтъ на Бай Гато и като му е сѫобщено за знамето приготвено отъ Левски, тогава Воловъ нарежда да са приготви и за Панагюрище подобно знаме, което са приготви прѣзъ 1876 г. Понеже Левски въ Карлово излазяше вечерь, то свиждането му съ Костадинъ Поповъ стана прѣзъ прѣдъ последнята вечерь отъ прѣбиваванието му въ Карлово.

Последнята вечерь преди заминаването му прѣзъ денятъ бай Гато ми съобщи: „че „Баю" ще заминава, та да се приготва и провера пѫтятъ за вижданието ни, — това стана вечерта, като са видехме || раскрихъ му за слухатъ което са казва за станѫлото разкритие на уловените Сѫзаклятници и го молихъ да не ходи по този пѫтъ. Майка му ние била тогава при нази, защото всичко са пазише въ тайно, за това по революцията нищо не сѫмъ сѫобщавалъ.

Слѣдъ това той ма покани да го придружа до Сопотъ за да ние самъ по пѫтятъ, и това стана тъй както казвате въ ржкописатъ си.

Името на Майка ми са казваше Ана Генчова Караиванова учинайка на Левски; Мария Ив. Фурнаджиева — леля на Левски, Сестра на майка; Костадинъ Поповъ беше при брата си, Д-ръ Киро Поповъ лекарь тогава въ Карлово испѫлняваше единъ видъ като аптекарь

Съ поздравъ В. Караивановъ

№ 539.

Бележки на В. Караиванов по разни въпроси.

I.

Х. Поповъ съобщилъ на Левски за разкритията въ сѫда. Пѫтьтъ ечъ е загворенъ. Съветъ да мине презъ Цариградъ. Необходимость бере всичко отъ тукъ и да го отнесе въ Букурещъ. При игумена отския манастиръ. Защо било безопасно да се пренощува въ ма-

Последниятъ пѫтъ Левски замина презъ Карлово видеса съ Ко-, Поповъ, Костадинъ разказалъ му подробно за случилото са по ието на общи и откриването на всичко сторено, за това пътятъ прѣзъ балкана за Троянъ и Ловечъ е затворенъ, за това трѣбва не прѣзъ Цариградъ, на това Левски съ единъ твърдъ тонъ отъ какво да правя кога на всяка стъпка ме преследватъ, но азъ дамина отъ тука за да прибера всичко и да го отнеса отъ срѣща я). Следъ това Левски доде удома за да се увери за пътять кѫмъ и ма покани да го придружа по пътять за Сопотскиятъ манастиръ ъ, азъ го молихъ да остане да принощува въ Карлово и да изтятъ си тои отговори чи ниможе да измени предчазначението си, вечерь ще прекарамъ при Дяконъ Богословъ и Дядо Рафаилъ а на манастирять). Тамъ е спокойно дядо Рафаилъ има въ мъгъ Ясакъня, Мустафа ага тои пази отъ опасность, и слѣдъ това придружихъ но пътять за Сопоть пристигнахъ ме до рѣката Со- (Мурла) тои са обѫрна къмъ мене и ми каза сега си свободенъ, са и носете много здраве на всички приятели които са останали, ше последното ни виждане.

II.

ь 1867 предаденъ отъ четникъ на Ф. Тотя, арестуванъ и зака- Търново. Пѫтътъ презъ планината. Чува свирня съ листъ на ически пѣсни. По-късно Левски си спомня случката. Панайотъ и другаритѣ на Левски отъ четата решили да не нападатъ турража.

рѣзъ 1867, бехъ предаденъ отъ уловените-четници на Филипъ Петаръ воиняговица. Турскитѣ власт има откараха въ София и отъ Тѫрново по пътять (низнал какъ са казвашетая местность, само нъ отъ стражарина които ма конвираха съ други още четири истанти, като са вгледваше въ околноста на гората Каза бура опусъ тепеси дерлеръ, тая мѣстность беше въ балкана шни висоти Могили. Тамъ са чуваше изъ гората да са свири съ уста, такава мелодия която по ония затънтенй места по мое ие достояние на тамошни те селени да знаять || тя беше, Стани Юнакъ бълкански отъ Сънъ дълбокъ са сабуди, и после са затаръ ечи балканъ стенй

Самъ Юнакъ съ конять

ва като слушахъ направими големо впечатление дали нещемъ немъ въ ржцете на горските Юнаци, приминахме тая месность ието са отдалечи отъ нази. Когато са видехъ съ Левски въ Млати Шумка мѫжду разговорать доде рѣдъ да му съобща нка (тогава тои беше съ Панаиотъ Хитовъ) тои ми каза че си ова тоя случай но ненаправили постѫпка за освобождението

ни, попричина че щели да повдигнатъ цела згань да ги преследва || между това казахъ му защо като хванахте златишкиятъ каймакаминъ и го пуснахте[1]) || тамъ имаше едно стадо на паша, и ний мислехме чи[2]) е Търговецатъ на овните || само Филипъ Тотю му зема чешкенятъ джамаданатъ и потурите, те беха чулени ушити съ сърмени украшенията,

III.

Случки изъ учителствуването на Левски въ Войнягово.

Като учителъ въ Войнягово, той никога нищо искалъ отъ Войняговци храна и до сега останалите живи негови ученици съ учудване разправятъ това, казватъ което и азъ зная за вѣрно, чи храна му е носено отъ Карлово отъ самата му майка, обаче нищо изключение на възможноста да се срѣщнатъ непреодолими пречки за да му се занесе храна отъ Карлово, тогава отъ каде сас процоволствувалъ и самите негови ученици ни са знаели и писаса научили. Тия разправятъ съ гордость какъ принегово отсѫствие, като знаяли отъ личенъ опитъ че учителятъ имъ не са отнисалъ къмъ техъ жестоко откраднали му белията и хубавъ Карловски хлебъ.

(Помежду има изгубенъ текстъ).

В. Караивановъ.

IV.

Какъ, като учитель въ Войнягово, Левски събралъ и дресиралъ куче, котка и ягне да дружатъ заедно.

Къде е ходилъ прѣзъ това врѣме, никои нищо знаялъ (подобенъ на Ботева) || разправятъ ученицитѣ му чи той земалъ едно ягне (символъ на смирението и кротоста) едно куче (символъ на преданноста и гордоста) и една котка (символъ на ревнивоста и разногласието) тези три животни отъ начало живеяли въ голема вражда по междуси, той като показвалъ на своите си ученици начина на примирението, успелъ да приближи тези животни отъ началото бѣгали едно отъ друго, толкова сега са сближени, че и трите въ купомъ стояли и ни са разделяли при напущане на учителствуването му, || ягнето далъ на единъ овчаръ и кучето на други а котката на ученикатъ си Петаръ Стояновъ, || на кучето казвалъ Никифоръ, на котката Рисиндра, а на ягнето неса знае. Този денъ когато му земаха въ Сопотъ палтото, прѣзъ нощ въ Карлото, са правиха обискъ да търсатъ Левски и като запряха майка му въ къщата на Попъ Христю, следъ малко врѣме Левски са обажда на прозорцатъ кои тое на мутвакатъ и са вижда съ майкаси и другарите въ къщата, изаминалъ за Калоферъ да обади за станалото и дасезематъ мерки за да се превари опасноста за фанатото пътно тескере на Иванъ Федфаджиевъ.

В. Карайвановъ.

[1]) Следващето е отговоръ на Левски.
[2]) Каймакаминътъ е и пр.

№ 540.

В. Караивановъ до Народния комитетъ.

Епизода съ краденото палто, хванато на гърба на Левски. Кой и го предалъ на турската власть. Арестуване майката на Левски.

На врѫхъ Петровдень вече Левски излезалъ на западната часть Сопотъ и клекналъ на единъ чакѫлъ да чака да му искаратъ конятъ а замине на друга страна, (конятъ му билъ у Иванъ Илия Бенчовъ[1]) билъ наметнатъ съ едно палто. || въ това врѣме минава отъ тамъ ѫ х. Цочовъ Сопотненецъ и като виделъ палтото позналго чи било вото, което прѣди неколко врѣме са било изгубило изъ дюкянатъ || веднага той са впуска върху Левски и грабва палтото кату му изълъ. Господине отъ где си земалъ това палто и побегналъ съ палвъ градътъ. Левски като чакалъ конятъ той са билъ обърналъ съ ѣомъ къмъ пѫтятъ и клѣкналъ на чакълатъ на нивата гдего чакалъ и щото на Ив. х. Цочевъ прилегнало да дрѣпни палтото на Левски гърбатъ и да бега веднага гдето е било много близу растоянието радътъ || още повече че по ония места въ това врѣме имало на ю работници и Левски ниможа да направи съпротивление, || азъ му рихъ по тая работа защо ние убилъ причинителя на тая катастрова, ми отговори чи като ималъ прѣдъ видъ около него чи са намирали а работници затова да нестава повиче гюрултия. Ив. х. Цочовъ като салъ палтото разбралъ чий ние за шега и отишалъ при Георги ниджиевъ таму поверявалъ палтото и му казалъ чи въ него са нало работи отъ сериозенъ характеръ. На това Шишиджиевъ (фран) го изокалъ като му отговорилъ, ти може да кажешъ чи има въ жалтици аиди носиго отъ тука, || тогава го занася въ полицейтъ участькъ прѣдава го на Шерифъ Чаушъ старши стражарь, които но съ Иванъ х. Цочовъ донесоха въ Карловскиятъ конакъ на мюинать. || веднага са распоредили да търсать Левски понѣже въ палсе намерило 3 печата гдето си е каитявалъ пѫтните тескирета, кламации на Български и Турски язикъ и едно тескире на Иванъ фаджиевъ отъ Калоферъ. Обиски са направени най напрѣдъ въата на Левски, обарнали са всичко наопали даже и по дрьвета и Лозата, отъ тамъ заминали въ кѫщата на зетя имъ Андрея Начовъ мъ същото притърсюване, и дирилие на майкаму за която казали юдюрена чи майката са намира въ кѫщата на Иванъ Фурнаджиевъ. та заминала за тая кѫща земала майката на Левски и я откаровали арѣстувать, изъ пьтятъ катоя карали Мюдюренатъ я ударилъ съница и изрекалъ защо крие синаси таго не прѣдава на власта, || въ врѣме майката се обърнала срѣщу мюдюрена съ тия думи: азъ мъ отъ Вазе сина си || вия сте гдето го прокудихте и го направихте иможе да се прибере. || кажете кому какво лошо е направилъ, таго удихте и сега го искатъ отъ мене. и съ това говорение прѣстигатъ ѣщата на попъ Христо х. Марковъ и я арѣстуватъ тамъ.

№ 541.

Дѣдо П. Стояновъ до Народния комитетъ.

Спомени на ученика на Левски отъ Войнягово (сѫщия, комуто Левоставилъ котката си, като напусналъ селото). Запомнени имена на ици — списъкъ. Кои сѫ живи сега. Указания какъ живѣе Левски селски учитель. Влиянието му.

[1]) Бележка на х. В. Караивановъ. Този е пръвъ братовчедъ и почти ъстникъ на Левски въ Карлово. Живъ още.

Левски е учителствовалъ в Войнягово близо 2 години отъ Гергевдень 1864 до мар. месецъ въ зачалото на 1866 т. е. избяга това го знамъ че десятжка (запчжлжкъ)[1] на посевете на селото ни не беше продаденъ тогасъ таго сжбираше Дѣдо Добри заралиятъ отъ село и си имаше турчинъ писарь отъ Карлово името му беше Кондолатъ. Селяните незная покоя причина нямаха доверие на Добри чорбаджи и Кондолата та през лѣтото на 65 г. около единъ месецъ училището ни беше из Беглишки харманъ имаше колиба покрита съ раженица въ която пишеха емлякъ четалъ тевтеръ[2]) турчинатъ по турски а Левски на български, предаде се житото по принадлежность, а десятжка въ пари остана да се сжбира въ пари презъ зимата до края на годината[3]) || сабра парите Добри Чорбаджи и неги внесе по принадлежность и въ края на февруари месецъ като се изгуби Левски, той (добри чорбаджи) се престави предъ турците и каза че даскала откраднал парите и избягалъ. Селените протистираха чи парите са у дядо добри но той се закле || на онова време клетвата беше довѣрена || парите останаха у добри чорбаджи съ които си копи една хубаза нива съ 12 уврати а турците почнаха да диратъ Левски. Тогава като комита затвориха неколко души които другаруваха с него като ангил Брайков, Петко Колюв Грошат, Колю Кжчъть испитваха ги || те отказяха || низнаяли че даскала имъ бил комита и се освободиха подъ гаранция || а парите сабраха втори пжть отъ длжниците || по това зная че до Георгьовдень тогава се изгуби отъ село и втората година неможи дасвжрши || после 2 години нема в село никжкъ даскалъ || следъ това се потрудиха и едва въ края на 1868 год. презъ ноември месецъ главиха отъ Сопотъ Иван Симеонов който си имаше Бератъ за даскалъ издаденъ отъ силистрински паша Щото беше учителствувалъ по рано въ г. Силистра сега Ромжнско || той Иванъ Симеоновъ знаеше и турско писмо малко и много го уважаваха турците || и догдето учителствова той въ село (Симеоновъ учителствувалъ близо две години, б. р.) Левски по никой начинъ ни смееше да се яви въ село. През онова време са беше запозналь съ джбинските даскали (отъ съседното село Джбене, б. р) лило и минчо, || минчо после се ракоположи за свещеник. за сега известен попъ минчо, а лило си остана даскалъ и двамата умрели попъ Минчо убитъ отъ турцитѣ а даскал лило отъ Бжлгарско партизанство (като кметъ-председатель на 3-членна комисия).

2. Имената на учениците са следующите:

1. Димитръ добревъ кочанатъ жив на манастирят Стар. загора
2. Ганчо Ивановъ Балжковъ е кметовалъ въ село и въ Кури-Химитли
*) 3. Илия Мичовъ Газиновъ убитъ ср. Бжл. Воина 1885 г.[4])
4. Иванъ Петковъ Танковъ жив, но заборавилъ всичко.
5. „ Колевъ Грошевъ умрелъ
6. Ивана Добрева умрела женена има и наследници.
8. „ Иванова бжлжкова умр. женена има и наследници.
*) 8. павли Герговъ живъ заборавилъ.

[1]) Запчжлжкъ — запчия милтазимъ — закупвачъ на десятъка.

[2]) Двойно смѣтководство.

[3]) Само данъкътъ на житото се събиралъ въ натура, а другитѣ данъци — като напр. на овощията — трѣбвало въ пари да се платятъ.

[4]) Снабденитѣ отпредъ съ знакъ имена на ученицитѣ на Левски отъ Войнягово се срѣщатъ и въ „Спомени по учителстоване на В. Левски въ Войнягово“ отъ Г. Станевъ. Въ последнитѣ се срѣща и Тоню Паунов, преселенъ отпосле въ с. Овчеларе, който липсва въ настоящия списъкъ. Въ „Спомени“. . ., прочее се изброяватъ отъ Г. Станевъ 8 ученика на Левски, къмъ тѣхъ настоящиятъ списъкъ прибавя още 12 души. („Спомени и пр.“ вж. сп. „Сливница“ брой 19 и 20, стр. 3, отъ 18 юний 1910 год.).

Петръ Стояновъ кметовалъ презъ 3 мандата и писаръ презъ годините 1881 до 8[illegible] 4 год. въ воиняго 2 въ синдт. и Хис. Кисилер.
Петръ Ранчиновъ прежовъ умр. Кметовалъ 2 год. въ Воиняго.
„ Недѣлковъ пировковъ „ „ 6 „ с. анево изселенъ.
„ Ничовъ прежовъ обесенъ отъ турците въ Пловд. Освободителната война.
„ Минчо пировъ живъ.
Пенчо Кьосевъ Бенковски умрелъ пр. 1899 г.
Христо Ивановъ Гаджовъ „ „ 1876 „
Георги Чонковъ Карамановъ „ „ 1925 „
Христо Ивановъ Иванчовъ, попъ „ „ 1910 „
Стоянъ Димитровъ Пировковъ отъ с. Джбини умрелъ.
Панайотъ Карловъ на когото бащиното име незная а знамъ само че бегаше на Левски единъ синъ.[1])

3. На водителските имената, които са седели на Воденицата на Левски са и други между джбени и войнягово (на х. али агушов) ченгета Сръма от Бериш Иванов Беровъ, Бошко Колювъ Котов. от Мавриця Петковъ, Гю Иванъ Генчовъ тогава небеше воденчар у му Гюзел Ивановъ който седеше на Воденицата на ахмедоларъ въ от Иванъ Гаврилов тогава да прави воденчарлжкъ презъ 1885 год. Щото наследната в селото на която и баща ми, сичкитиса от [illegible] умрѣлъ освенъ Стоянъ Мариновъ Петковъ го в турците през 1877 год. на овчиларската воденица принадлежаща Ивана х. Мехмедовъ Гюзелюдъ на х. Али, братъ на Тосунъ бей.

4. Петровата памятникъ да намеря на учениците освенъ единъ въ [illegible] Иванъ“ който има нѣколко отъ ученците фо[illegible] [illegible] [illegible] [

да ги видатъ каквиса за чтото петръ имъ заповедалъ още като издоил овцете и козите да си налегатъ поместата а ако и да чуятъ нещо през нощa да си спятъ да не стават. Сутринта когато станали една торба съ 2 селски квасника била окачена въ колибата едно шише съ ракия и билникъ съ вино които доста време се боели да ги употребатъ хлебатъ се развалилъ та нахранили некои кучи и като видели че му нисъ нало ничто тогава и други хлебъ го дали на кучета а пжкъ виното и ракията испили а отъ порано се боели да неби дасе на правени отрова че турците отъ овчелари се канили на петра да го убиватъ чет биялъ и псувалъ, || петръ се изгуби, || иванъ живе до 1904 г. и умре женаму сжщу || има джщери но ничто низнаятъ за него; отъ петръ остана само Петко петровъ когото убиха малжкъ и тои (Петко се надеваше следъ воината че бащамои живъ и ходи даго дири кадя Плевенъ ужъ че тамъ се биль заселилъ но ничто не излезе, || сега синовете на петко ги знаятъ || голѣмъ петръ умре въ с. Хвойна секретар бирникъ симо с въ София чиновникъ а митю си работи о техъ. Герги колювъ бузрев комитата се завърналъ пакъ въ Бесарабия и като почнало дасе обр зова бжлгарското опжлчение презъ 1877 г. въ Кишеневъ въ романия записалъ се войникъ и още 1-ий день въ Боя на шипка понеже билъ въ 4-ва дружина се ранилъ повжрналиго на ликуване въ русия и там бил императора александъръ гуе наградилъ съ орд. геор. кржстъ и умрелъ насл. има малолетниму син александър които се роди след освободителната воина, откакъ се завърна баща му получаваше Пенсия инвалидна на баща му щото и (баща му) догдето беше живъ я полу чаваше отъ русия: и те неговити наследници нищо незнаятъ освенъ тоя което ви пиша.

На последжкъ ме питате далисе е зародило идея за постройка на паметникъ такава въ Войнягово отъ както сме са отказали отъ да се месимъ въ селски и политически работи всичко си замржзна и си седи както го завари воината Читалището ни васил-Левски съ 500 тома отбрани книги Библиотека Сидатъ затворени въ кржчмата на братя Стефань') || на даскалите целта беше такава, отъ както се завърнаха отъ войната го удариха на комонизамъ || читалището затвориха сяканя друга организация забраниха само и само давирее социализма. Следъ девети юни пакъ се не оставиха догде държавата не положи вржка тѣхъ наи голема строгось на законите и ги лиши отъ учителство || за сега се мжчатъ ужъ да работятъ селска работа, но неимъ иди отъ ржка а всесе сжрдатъ на своите противници || за сега въ селоса учители Маринови двама синове и вашъ Никола двама отъ Казанлжкъ Братъ и сестра и една калоферка женена въ село || тжи че интелегенцията сим спокоино || само гледатъ да доиде месеца за да си получатъ заплатите тжи че не сега но иследъ година нема дасе зароди идея за паметникъ въ с. войняго на хорището дето заедно съ Левски са играли моми и момци.

Георги извинявай чи неможихъ да ви услужа на уреченото врем понеже Берехме гора || апжкъ синатъ герги пострада съ раната от едно малко нараняване се възпали и досега не е оздравелъ за тоз дене ходихъ въ гората а ноще уморенъ неможе да пиша. Чакъ днесъ се по освободихъ и се потрудихъ до колкото си спомнямъ твжрде пра вилно т. е. неграмотно сжмъ писовалъ но зная чище ме извините за чтото знаите по кое време сме учили и сега де живеемъ.

въ 1-ви 2 листчета сжмъ отговорилъ на 1-вата точка на писмото ви а за последната въ листатъ затова щеги читете както са завърза поредъ страниците.

друго нема що дави пиша то приемете поздравъ отъ менъ — и поздравете се женави парашкевинъ и петръ поповъ които беше чл. въ софиски окржжен сждъ ако се виждате

С. Воинягово 6-и I. 1896. С поздра П. Стоян.

Арх. на Нар. комитетъ „В. Левски".

') Писмото си дѣдо Петъръ е отправилъ лично до Георги Станевъ, секретарь на Нар. комитетъ „Василъ Левски", покойникъ вече. Братъ му наистина държеше кръчма въ Войнягово — и той сжщо покойникъ.

№ 542.

Н. Тодоровъ') до автора.

Предавам на вашето [illegible] общение на попъ Кръстя съ турците по [illegible] на [illegible] отъ семейството му. Опитъ да се постави предателството [illegible] сърдита съ общия упадъкъ на духовете въ Ловечъ. [illegible] на [illegible] на п. Кръстя въ предателството.

[illegible] Ловечъ ми даде следнитѣ свѣдения за [illegible] Мома майка Натя Томева Джанкова е заведена сестра на [illegible] Кръстя, тая която посѣщава майка Пауна Тотева е повторила за баенски [illegible] Натя е слушала Велика Хашнова да говори, че [illegible] Общия [illegible] не послушалъ, а извършилъ нападението, ко[illegible] [illegible] на турската власть да вземе мѣрки и залови Общия [illegible] комитетските работи въ Ловечъ. Натя е говорила [illegible] Д. Пъшковъ, поп Лука[illegible] [illegible] Кръстя често обикалялъ конака и станалъ [illegible] турците големци. „Заптии често идваха и обика[illegible] [illegible] и говорѣха „недойте се вие не идемъ за [illegible] Левски дошълъ въ Ловечъ Натя слу[illegible] Велика Хашнова, че тя е говорила на Левски за попъ [illegible] [illegible] [illegible] турците, ходи въ конака и готви нѣщо [illegible] [illegible] Ловечъ, че това да си нѣма работа съ него, а той [illegible] [illegible] [illegible]

зъмъ (коркма къзъмъ, коркма сенъ). И турцитѣ и майка ми и попадията говорятъ лошо за московцитѣ, женитѣ ги кълнатъ: „Богъ да ги убий, краката имъ да изсъхнатъ“ и много още клевети издумаха тѣ.

Отъ свѣдѣнията, които ми съобщи Стефанъ нарочно съмъ изоставилъ всичко, което Вий имате и четохту въ Ловечъ на събранието, защото то Ви е извѣстно и да не го повтаряме тукъ. Нъ и отъ това малко изложено тукъ ясно личи че е имало разногласие между Левски и Общи; че той е издалъ работитѣ въ Ловечъ; че слѣдъ откарването на хората отъ Ловешкия комитетъ, попъ Кръстю не е можелъ вече да укрие отношенията си съ турцитѣ, че се е създало силно течение срещу апостола Левски и попъ Кръстю не е можелъ да укрива намѣренията и дѣйствията си къмъ комитетскитѣ работи и Левски; че се е създало убеждение (обща мълва, че Левски трѣбва да се прѣмахне или прѣдаде на турцитѣ, за да се запазятъ много още хора, които щѣха да станатъ жертва или съ други думи Ловечъ да се спаси съ най-малко жертви. Тъй че слѣдъ заловяването на Левски повече жертви не се дадоха и си отдъхнаха хората на движението. Всичко това е станало достояние и на жени и дѣца и се е говорило доста открито и ясно кой и какъ е прѣдалъ Левски. Той е билъ подчаменъ, дошълъ въ Ловечъ, попа му е казалъ: „утрѣ вечерь ще ти донеса и прѣдамъ всичко въ с. Къкрина, сега не съмъ готовъ“; заптиетата отъ тавана чуватъ това, на другия день попа провѣрява заминалъ ли е Левски и обажда въ конака и всичко наредено. Нъ попа е трѣбвало да се пази и укрие всички улики и то не отъ ловчали комитетски хора, защото неговото прѣдателско дѣло и тѣхъ спасило и тѣ съ благодарность си отдъхнали и въ себе си даже му благодарили нъ тѣхния вжтрѣшенъ миръ силно е билъ смутенъ, а и разума имъ е подсказвалъ, че това дѣло не е добро и че поколението ще хвърли черната сѣнка на прѣдателството върху тѣхъ. Смѣлия духъ на Левски и неговата крупна личность сж тъй завладѣли цѣлото сжщество на комитетскитѣ хора и тѣхнитѣ околни, че заловяването на Левски е изпрѣчило страшна празнина и страхъ въ тѣхнитѣ души.

Попа сжщо е билъ овладанъ отъ още по страшни усѣщания, затова се е боялъ отъ всички, отъ себе си и въ съня си. Ето защо той върши всичко за да прѣкрие уликитѣ и самъ да се крие. Сжщитѣ чувства сж овладѣли и хората: жени и дѣца въ попското сѣмейство и тѣ отъ хора на движението сж станали врагове на движението и сж търсили закрила и куражъ въ турскитѣ сѣмейства, като станали най близки довѣрени тѣхни хора.

№ 543.

Д. Пъшковъ до автора.

I.

Маниери на Ловчанския каймакаминъ при разпита. Данни за гръцкото му произхождение.

Ловечъ 4 Априлъ 1926 г.

Драги ми Д. Страшимировъ,

Писмото Ви отъ 18 Януари т. година до сина ми Ивана, ми се прѣдаде на врѣме за да Ви отговоря на исканитѣ свѣдения, обаче по здравословни причини и по трудно събираемитѣ свѣдения по липса на лица съврѣменици за онова врѣме, до сега не Ви писахъ и донеса очакваните Ви свѣдения. При конференцията Ви послѣ обѣдъ лицето което говори, се казва Никола Тодоровъ, по мое искане, той Ви писалъ какво е говорилъ, ако не сте получиле нищо отъ него, пишете ми да го замоля да ми даде тия свѣдения.

Записките ми ще Ви ги пратя, слѣдъ като ги попълна и разшири. цото тѣ се писани въ конвоирането ми отъ Ловченския затворъ, Сойския и Цариградския до Диар-бекиръ, та са много кратки и непълни. ма важни нѣща които не съмъ писълъ отъ страхъ да не се открия, съмъ другарь на Левски, || защото у мень нищо подозрително не се ови, нито пъкъ признахъ, че съмъ съучастникъ въ политическитѣ жения и другарь на Левски. Мене и Марина попъ Лукановъ ни спаси , бесилката това непризнаване. — Инкяръ бабамъ.

Каймакамина по характеръ беше благъ човѣкъ, още отъ първото арестуване на 30 Октомври 1872 год. той почна да мя распитва безъ ъ синь на свѣщеникъ Никола Дичовъ. || Ходилъ ли си въ Търново? а || Тамъ има хубави момичета, имашъ ли нѣкоя любовница? || нищо му отговорихъ, само се позасмѣхъ подъ мостакъ, дѣто го казватъ. аде ми вопроса ходали на кафене, играяли на табла? || да, || желаь ли да изиграемъ една табла, || благодаря Ваше превосходителство, търговскитѣ ми работи не ми позволяватъ ла се бавя тукъ много. лѣдъ нѣколко минути ще вечеряме заедно, ви тжзи вечерь сте ми ости, || обаче вечерята не се състоя. Въ това врѣме се яви Бошнакъ инъ-Чаушъ, на когото мя прѣдаде каймакамина съ поржчки, да ми ужва, || той е мой гость тжзи вечерь, каза каймакамина. Азъ спахъ Бошнакъ Юсеинъ Чаушъ. Името и происхождението на каймакамина ная, нито пъкъ има отъ кого да науча, || той говореше Турски языкъ Гръкъ, || или бѣше потурченъ Грькъ, или Турчинъ отъ Гръцкитѣ ови.[1])

II.

Показания на бившъ комитетски куриеръ. Епизодъ съ две комики глави, донесени отъ башибозуци. Сждбата на каймакамина.

Вчера бѣхъ при Стоянъ Стояновъ Златаря 80 годишенъ старецъ пялъ отъ старость, той бѣше куриеръ на комитета. За Ловешкия акаминъ ми каза слѣдующето:

Добри Стояновъ Пѣйковъ отъ Ловечъ, вече покойникъ, членъ въ е мезлиши (окржженъ съветъ) при каймакамина По врѣмя Априлското ание двама турци башибозуци донесле двѣ (2) глави човѣшки и се авиле прѣдъ каймакамина, който си пишелъ на масата и не обърн погледъ къмъ тѣхъ, || следъ малко спрѣлъ писмото и ги запиталъ о искате? Отговориле, донесохме двѣ Български глави, || каймака- нищо не имъ казалъ, и почналъ да продължава писмото си, || казършилъ писмото си, попиталъ ги, гдѣ сж главитѣ, || вънъ ги оскме, казали. || ами за тия глави кой ще отговаря, казалъ каймака- . За тжзи сторена постжпка на каймакамина къмъ башибозуцитѣ, оветѣ Турци отъ мезлича, почнали да роптаятъ противъ каймака- , това се принесло и въ гражданитѣ Турци, които почнали да натъ каймакамина „мордаръ гевуръ“ — мръсенъ неверникъ. За учаа на каймакамина тукъ никой не знае, можете да попитате Христа новъ, който живѣе въ София. Братъ му Луканъ Лукановъ живѣе л. Шипка № 21 отъ него ще узнаешъ адреса на Христа Лукановъ.

III.

Среща следъ освобождението съ Бошнякъ Юсеинъ Онбаши. Нѣзнания на този.

Бошнякъ Юсинъ Онбаши, като се завърна отъ бегството прѣзъ -турската война разказа ни съ Иванъ Драсовъ, Маринъ Лукановъ

[1]) Сравни записките на Д. Пъшковъ — отд. VI, № 510, стр. 639, 641.

и Д. Пѫшковъ въ 1877 г. слѣдующето: Повика мя началника на джендармерията хаджи юзъ-баши (хаджията сотникъ или началникъ на сто души, справете се съ христа Лукановъ за собственото име на хаджи юзъ баши) и ми каза да утида при каймакамина, || явихъ се при него, || той ми каза, тѫзи вечерь Василъ Левски, когото търсимъ, ще бѫде въ село Какрина ханчето, отбери си нѣколко добри стражари и идете за да го уловите, || но ако стане нужда да стрѣляте, глѣдайте да го запазите живъ, защото много ни трѣбва, || Слѣдъ това излѣзохъ отъ кабинета на каймакамина въ коридора срѣщу кабинета му, || бѣха са събрали на крака нѣколко отъ чиновницитѣ и говорѣха, || спрѣхъ се при тѣхъ и чухъ отъ хаджи Мехмеда-а Черибашийски, които каза, че тѫзи вечерь Левски ще бѫде въ Какрина на ханчето и ще бѫде уловень, || запитанъ отъ кѫдѣ знае това, каза прѣди малко говорихъ съ каймакамина, той каза че попъ Кръстю му казалъ, тъзи вечерь Левски ще бѫде въ с. Какрина на Ханчето.[1])

За стражара при този пость по срѣщата съ Левски, нищо не можихъ да науча. Единствения живъ отъ онова врѣме, е останалъ Христо Луковъ, който живѣе въ София, справете се съ него, Искахъ да Ви услужа по това важно историческо дѣло, но мѫчно се намиратъ лица, които, се проживѣли тия тъмни врѣмена, всички се изчезнали въ вѣчностьта.

Ако нѣщо не Ви е ясно отъ даденитѣ ми свѣдения тукъ, пишете ми до Ви повторя това което не ясно съмъ написалъ, за грѣшкитѣ ми прося извинение.

Съ сърдеченъ и приятелски поздравъ

Д. Пѫшковъ

№ 544.

Д. Пъшковъ до автора.

Справки за името на Пано Бонджора. Подробности върху Добря механджия. Отъ кого попъ Кръстю е билъ купилъ кѫщата си съ комитетски пари.

Ловечь 4 Юли 1926 год.

Уважаеми г-нъ Д. Страшимировъ

Забавихъ се доста съ отговора си на писмото Ви отъ 20. VI. т. г. по 3-точки, понеже мѫчно се намиратъ хора да знаятъ нѣщо за старото минало врѣме; всички отъ ония славна епоха заминали въ вѣчностьяа.

1) По прѣкоръ Бонджорио, е сѫщия на име Пано Петровъ Бонджора.

2) Добре механджиятъ въ Дръстене, той се е казвалъ Добре Ненчовъ приселенъ отъ Панагюрище. Добре Ненчовъ правеше добри сюджюци (луканки) много вкусни, приготвяше добро вино и мѫстика и това е привличало мнозинството, та се е прочулъ, а особено махалата Дръстене въ онова врѣме бѣше гордостьта на Ловечь. Велигденскитѣ хора и увеселения тамъ се правеха.

3) Попъ Кръстю е купилъ кѫщата си отъ Турчина Идрисъ — Идрисъ Царакчията. За колко е купена обаче кѫщата и при какви условия никой нищо не знае отъ младитѣ хора.

Попъ Кръстю има само единъ синъ живъ и ако узная кѫдѣ живѣе ще се отнеса и до него за тия важни свѣдения.

[1]) Ср. записките на Д. П., отд. VI, № 510, стр. 640.

Тукъ има комитетъ съ название: „Културно просвѣтенъ комитетъ [ч]италище наука". Прѣдсѣдателя на тоя комитетъ е учитель, бившъ [п]рофесоръ на тукашната гимназия и мой добъръ приятель. Говорихъ съ [м]ного за вашето дохождане тукъ да държите своята рѣчь по прѣдателя Левски, || той съ въсхищение прие Вашето желание и обеща [ч]е ще пишатъ; обаче въ комитета влизатъ повечето учители, които се [з]анимават съ испити и като свършатъ своята работа щя Ви пишатъ да [д]ойдете.

Тези обаче испити щели да продължатъ и слѣдъ Петровдень. Азъ ще продължавамъ още по кѫщата на попъ Кръстя дано се [д]опре до сведенията които Ви трѣбватъ.

Много здраве отъ всички отъ дома и отъ менъ.

Вашия уважаващъ Д. Пѫшковъ

№ 545.

Повченецъ — потомъкъ на Сиркови до автора.

Едно претърсване у Сиркови. Левски подъ оцетено буре. Само [к]ъщата знаели присѫствието на чуждия човѣкъ. Излизане отъ Ловечъ [п]о хорото на Дръстене и по Челинска стена. Закланъ лѣкарь у Хаш[н]резъ време на Освободителната война. За колко п. Кръстю си [к]упи кѫщата. Какъ е жълтѣлъ и стенѣлъ отъ биене на съвестьта. [З]ащо попъ Георги Антиповъ, защо е билъ отстраненъ отъ енорията си. [С]ега се, че попъ Георги придумалъ п. Кръстя да повърне на Червения [к]рстъ по време на Освободителната война присвоената отъ него коми[т]етска сума.

Подробности по предаването на Левски, които [п]ази отъ родителите си.

юли 1926 г. София

Тези бележки около последните дни по времето на улавянето на [Л]евски зная по родителите си, вече покойници. Майка ми е по-малката [с]естра на двамата братя Николчо и Гечо Сиркови. Вуйка ми Николчо е [т]ъргувалъ дребна бакалия, памукъ и кожи съ Лом. Вуйка ми Гечо, по [д]умите на майка ми, често ходел въ Лом, но повечето пъти търговията [с]е водила със загубване даже и на сирмията. През дните, когато е [б]ивало вършувано за Левски, двете им сестри съ били женени, а и два[м]а братя съ липсвали отъ Ловеч. Вуйна ми Марийка е била сама у [д]ома и Левски се е занимавал съ революционата си работа, знае се, [ч]е къщата е била бастисвана и претърсвана няколко пъти зарад бун[т]а, но баща ми разказва, че при един от тези последни обиски, [т]ой дошъл, понеже знаял, че вуйнами е сама въ къщи. По онова [в]ремe обикновено пътните порти съ се заключвали. Било вероятно [с]ъщи часа. Вуйна ми била изненадана да отваря на заптиета. Тя се [с]ети веднага и предупредила Василя, който бил в мазата на работа. [Т]ой веднага прибрал книжата в гасевото сандъче и ги затулил съ ръкой[к]ато, служаща за тази цел. Скривова се намирал под едно оцетево [м]азе, дето се е шибнал мигновено. Стражарите влезли най-на[п]ред мазата. Вуйна ми се движела между тях прибледняла, взела на [р]ъка сового сандъче и ги уверявала че съ ги заблудили. В този мо[м]ент дошъл и баща ми, които пояснил на заптиетата, че е зет на [к]ъщата, отсъствували по търговия въ този момент отъ дома си. Стра[ж]арите обърнали къщата и нищо не открили. Излезли си като изказали [с]ъжаление, дето обеспокоили къщата на един порядъчен човек. Това [б]ило да е последното претърсване. Родителите ми не съ знаяли, че

Левски през тези дни е бил на ятак там; след улавянето научили това.

Баща ми казва, че Левски казалъ веднажъ на вуйка ми „Пазете ме, че ако ме уловят ще се разнищите един по един". Майка ми казва, че е пяла на търговци няколко пъти, безъ да позна̀ва някой от тях, които не съ биле от Ловеч. Последното излизане отъ Ловеч е станало по време, когато е играело хорото на поляната срещу къщата на вуйка ми. Минали съ по пътеката над сегашните гробища, по Челинска стена, край кралимарковия калпакъ и поели по шосето кръстомпъте.

За смъртта на вуйка ми баща ми казваше, че издъхнал на дясната му ръка, като блювнал зелено. Всеки път когато кажеше, че вързлувала холера, майка ми добавяше: холера имаше за моя брат поп пенка; за един учител и жена му (не помня имената) и още за три четири по ачик българи. След това баща ми добавяше: „Шурека беше по добре, но шом изпи цера и започва да се оплаква, че му прилошава. Гюве[1]).. много лошо ми става, азъ ще умра. И за късо издъхна".

Когато Осман паша застави да се оттегли малкия казашки отряд от Ловеч и се настани въ града турската власт, презъ тези дни гражданите българи бяха въ онази бахча, от която падишаха си беше дигнал закрилата и беше решил да я изсече, по думите да турците. През уличката на срещната къща на Хашновъ (и днес дола на Миковци) първия ятак на Левски, е бил намерен лекаря гърк съсечен на късове. Чуло се по това, че „турците" го заклали, но в размирието не могло да се каже с положителност по-точно кой и как е извършил това.

Попредателството на поп Кръстя баща ми казва: Със 1200 гроша попа си купи къща, но не беше жив да живее дълго въ тази къща. Съвестта му го бори до сетния му час и той умря от угризение на съвестта си. Беше станал жълт като восък". Баща ми като кафеджия на турското кафене не е билъ посветен в комитетските работи. Сам той казваше че отпосле догадил, че съ се пазили отъ него. Тук неговото мнение е и мълвата на ловчалиите българи по предателството на попа.

Родителите ми казват, че брата на поп Кръстя е бил съучастник в една тайфа крадци декинсичани турци (махала) на които скривова е бил открит в месността Печковица; в него намерихме предимно панделки и дребни украшения за млади, крадени от мазите (магазините).

Интересно е да се узнае защо на поп Георгя е била отнета енорията му през годините, когато баща ми Цачо Р. Рашев, е бил епитроп на църквата св. Богородица в Ловеч, в която църква е служил и самия поп Георги. Та след това отде тази близост между двамата попове до толкова, че поп Георги да въздействува на поп Кръстя да повърне комитетската сума на червения кръст по време на освободителната война.

Н. Рашевъ.

№ 546.

Д. Пъшковъ до автора.

Препроводително къмъ последващето писмо. Сведения за Бонджора. Относително единъ въпросникъ върху предаването на Левски.

[1]) Зеткоl

Ловечь 12 Августъ 1926 г.

Уважаеми Г-нъ Д. Страшимировъ

ращамъ Ви приложено тукъ, писмото на г-нъ Андрей Башевъ[1]) от II. 1924 год съ доста цѣнно съдържание. Писмото Ви отъ 1 того по ъ, обаче на въпроситѣ ще отговоря, като се завърне човѣка от итѣ, който е съвременникъ на Бонджора.

ного Ви благодаря за вопроситѣ на Кацевъ,[2]) щя ги пазя като оч и. По тѣхъ щя ви напиша доста изобличения за неговитѣ, изми- сл обаче болнитѣ ми очи не ми позволяватъ да пиша за сега. ко липцоra т. е. не ся пълни свѣденията на А. Башевъ пиши ми ага да ги поискамъ отъ него.

Работникъ потърсете въ Русе и въ София, тукъ никадѣ нѣма то: й

Съ сърдеченъ поздравъ и довиждане прѣзъ септември

Д. Пжшковъ.

№ 547.

Д. Пъшковъ до Ан. Башевъ.

На ска сведения за п. Кръстю. Нѣкои подробности какъ владиката гре пъ отстранилъ п. Кръстя отъ съслужение въ черкова. Библио- указание за това.

Ловечъ 27. II. 1924 год.

Г-не Башевъ,

ум исахъ ти прѣди двѣ седмици да ми явите ако знаишь кога е ми попъ Кръстю, но и до днесь нищо не ми отговори. Филипъ Сивл пише въ списанието сила отъ 24 февруари 1923 г. брой 4, че Кр а Натанаилъ единъ день щялъ да служе въ черквата съ попъ ска Симидовъ узналъ, че нѣколко души се такмели да направятъ кат въ черковата, утишалъ при владиката и му съобщилъ. Владинага отстранилъ попъ Кръстя и го заменилъ съ другъ попъ. оля съобщи ми веднага, знаишъ ли подобно нѣщо да е станало въ вата, въ коя година и мѣсецъ ако е възможно, при това ако зна кога е умрялъ попъ Кръстю, моля съобщими веднага годината въ о е умрялъ.

Съ поздравъ твойтъ Д. Пжшковъ.

На Известенъ адвокатъ и общественикъ въ Плѣвенъ. Въ началото ни ождението секретарь на Ловченската митрополия. Сега покойе.

въ Г-нъ Д. Кацевъ бѣше съставилъ единъ дългъ списъкъ отво отправени до нѣкои ловчанци и придружени съ молба за отгове зи въпроси засѣгаха дейностьта на Д. Пъшковъ, да се потвърди ве на попъ Георги Антиповъ, че споредъ предсмъртната изповѣ нѣкого ловченецъ предъ тоя свещеникъ, той — Д. Пъшковъ— и ятъ другарь Маринъ п. Лукановъ (и главно сестрата на послед- ния чка Хашнова) били истински предатели на Левски.

№ 548.

Ан. Башевъ до Д. Пъшковъ.[1])

I.

Кога е умрѣлъ п. Кръстю и кжде е погребанъ.

Попъ Къстйо е умѣлъ прѣзъ 1832 г.

1-о) можете да провѣрите въ регистритѣ за умиранията, които се държеха въ черквата „Успѣние пресвят. Б-ца“ — въ вароша. Тия регистри водеха тогава свещеницитѣ.

2-о) Можете сжщо да провѣрите въ Митрополията въ канцеларско дѣло по давание енории на свещеници и тамъ ще има кога е умрѣлъ и кой свящ. е наредень на енорията на попъ Кръстя.

Погребанъ е въ гробищата на Стратешъ.[2])

II.

Благия характеръ на дѣдо Натанаилъ. Сгранението му отъ п. Кръстя Енорията на последния. Отричане на енориаши отъ него. Начало на атакитѣ противъ п. Кръстя въ дневния печатъ.

Дѣдо Натанаилъ глѣдаше недобрѣ на попъ Кръстя. Той въобще, до колкото азъ помня, не е служилъ съ попъ Кръстя. Ти знаешъ че когато има Архиер. служба, трѣбва да съслужватъ и свещеници.

Дѣдо Натанаилъ бѣше много мегкъ и добродушенъ човѣкъ та не е чудно попъ Кръстя да са е присламчилъ нѣкакъ да служи съ Владиката. Това може би да е станало до денътъ въ който в. Работникъ въ Руссе излѣзе съ сгатия прѣзъ 1881 год., ако се не лжжа, въ която даде нѣколко точки (мотиви) по които се изобличаваше попъ Кръстйо въ прѣдателство на Левски: — Попъ Кръстйо бѣше енор. свѣщ. на Долно кр.[3]) черква Св. Богородица, но държеше и с. Смочанъ. Обаче слѣдъ статията въ в. Работникъ, той формалчо съ заявление до Митроп. се отказа отъ с. Смочанъ и тогава доколкото помня с. Смочанъ се даде на попъ Маневъ и по горнитѣ обстоятелства — отказа на попъ Кръстя отъ с. Смочанъ — ще намѣрите заявл. му въ канцел[3]) дѣловъ Митрополията.

Свѣщенията че е умрѣлъ попъ Кр. въ 1832 год. и че е погребанъ въ гробищ. на Стратошъ — даде ми синъ му Христо.

III.

Нѣкои характерни постжпки на п. Кръстя. Взаимнитѣ отношения между владика и свещеникъ.

Попъ Кръстйо въ Митрополията идваше много рѣдко и то се явяваше при мене (секретаря), а избѣгваше да се срѣща съ дѣдо Натанаила.

---

[1]) Това сж откжслечни бележки, носещи едрия оригиналенъ почеркъ на Ан. Башевъ и нахврлени съ моливъ върху страницитѣ на самото писмо на Д. Пъшковъ.

[2]) Долнокрайската.

[3]) въ (съответното) канцеларско дѣло въ Митрополията.

Една отъ причинитѣ щото дѣдо Натанаилъ съвсемъ рѣдко да въ черквата св. Богородица бѣше, че и попъ Кр. бѣше свящ. въ городица. А дѣдо Натанаилъ всѣки праздникъ отиваше въ черкв. Недѣля“.

Добрѣ ще сторите да прѣгледате въ Митропол. канцелар. дѣло 80—1882 год. Азъ станахъ секретарь отъ 1-80 год. 1-и Августъ и сж подредечи. Освѣнъ това има и Вход. Дневникъ отъ 1 Авг. д. та по него ще видите прошения или заявл. отъ попъ Кр. — акво сж.

Б а е П ж ш к о в ъ,

Прости, че забавихъ горнитѣ свѣдения.

Дадохъ свѣд. устно лѣтось или есенесь и на Димитъръ Страши-ъ.

27. II. 924 Плѣвенъ

Съ поздравъ

Твой А. Б а ш е в ъ

№ 549.

Д. Пъшковъ до автора.[1])

Подробности върху личностьта на П. П. Бонджора както и на Механджия. Особеното положение на кръчмата на Добря и посе-о на сжщата отъ високопоставени турци. Какъ и дали е напад-обри отъ комитетски хора като предатель на Левски.

) Петковъ Пано Бонджора е билъ 45 години въ онова врѣме.

) Пано Петковъ Бонджора е билъ бояджия заедно съ баща си зали се вълнени прежди шаеци и сокмани селски и пр. работиле стоятелно, биле се иснафъ хора съ средно състояние.

) Дружилъ е (Пано П. Бонджора) съ Турци на неговата възрасть тници, б. р.), || съ Турцитѣ го е сближило пиянството, всѣка ве-ъ Исмаилъ Назяровъ, Мустафа Назяровъ, Исмаилъ Гърбовъ, Мех-ехмедовъ и другий, вечерь са ходиле на кръчмата на даскалъ Ивановъ да пиятъ ракия, на раки-кефи. Кръчмата е била въ на.

) Лѣтно врѣме е ходилъ съ Турцитѣ на гювечъ да голяятъ и ничатъ по лозята. Баща му го е търпялъ защото е билъ добръръ къ и страхатъ отъ Турцитѣ. Между хората е минавалъ за пия-безникакво уважение и почитъ,

) Като се завърналъ отъ Романия поздравлявалъ когото срѣщне нжуръ“ и отъ тогава му остало името Бонжора като прякоръ.

Добри Ненчовъ Кръчмаря (е, б. р.) отъ Панагюрище, || неговата се е посещавала и отъ Турци и (отъ, б, р.) Българи. Кръчмата ъ махалата Дръстене на Десния брѣгъ на р. Осъмъ, || на левия на Осъмъ се извива покрай Осъма горица. въ срѣдъ горицата е ата пещеря. Тази мѣстность привличала и Турци и Българи да ъ Добрювата кръчма, Каймакамина и кадията всѣкой Петъкъ вале кръчмата на Добря като религиозенъ празникъ да си по натъ и полюбуватъ на хубавата мѣстность. Понеже не е имало а седнатъ отбиватъ се въ кръчмата на Добря и се качатъ горѣ кона- който е обърнатъ къмъ р. Осъмъ и горичката, пиятъ по-афе и си отиватъ. Кръчмата въ Петъкъ се е посещавала отъ Тур-ерь като Исмаилъ Ефенди чиновникъ по Емляка (описване сгра-чепъ чаушъ, Исивъ (Хюсеинъ б р.) Чаушъ Бошникъ, Али Ча-много други на които имената не се помнятъ.

---

[1]) Сведения събрани и доставени отъ Д. Пъшковъ.

Кръчмата на Добря и сега стои || тя е старо паянтово здание на два етажа, || въ долния етажъ е била кръчмата, а горния етажъ е служилъ за семейството му || тамъ е и балконя || за да се иде на балконя трѣбва да се мине прѣзъ двора и се покачи по сълбата за балконя, безъ да се минава прѣзъ кръчмата. Това обяснение давамъ да се не помисли, че каймакамина и кадията се минали прѣзъ кръчмата за балконя, когато тѣхното официално положение нѣмаше да имъ позволи да минатъ прѣзъ кръчмата за балконя.

Дъщерята на Добря Крачмаря Мария Добрева по мжжъ Трифонова 55 годишна расправя, че Гечо Сирковъ, братъ на Никола Сирковъ, въ кжщата на когото Левски се е крилъ, утишалъ прѣзношъ съ нѣколко души да убиятъ Добря || пробиватъ стената на спалнята за да влезатъ при сжщия Добря || въ момента когато почнали ди влизатъ стената се разтрусила и окачената торба — кожена — съ орѣхи пада на пода и отъ силното сгромоляване на орѣхитѣ Добри се сабужда || и, като видѣлъ пробитата стена почналъ да вика за помощь, че живота му е застрашенъ || надава викъ || Гечо Сирковъ и другаритѣ му избѣгватъ и убийството се усоетило. Това е станало въ 1875 г. Пролѣтьта.

Слѣдъ обесването на Левски работата поелъ Стефанъ Стамболовъ, знае се, че Ст. Стамболовъ е дохождалъ въ Ловечъ въ 1875 г. за да подготви востанието обаче комитета не билъ готовъ')

№ 550.

Петко Тодоровъ отъ Т.-Пазарджикъ до автора.

Нѣкои подробности върху въпроса, колко се е бавилъ Левски въ Т.-Пазарджикъ преди да потегли последенъ пжть за Ловечъ. За Н. Ръжанковъ. Левски го тъкмѣлъ за свой замѣстникъ.

23.VIII. 926 г. Т. Пазард.

Уважаеми Г-нъ Страшимировъ

Споредъ нашето знание съ Ражанковъ не е заверване да сае бавилъ Левски 15 дена у Стефановъ до пустимое като ходи и дохожда даса набератъ 15 дена и отиваше да забикаля и пакъ доидеше. За другите неща ти расправяхме и вия си взехте белешки на Комитета бѣше възложено да приготовляха хора и то са разбира че секи дабъде поведенъ подъ клетва, исабиране пари за пушки които костваха по 11-наполона едната пушка. и друго пари половина лира или черека или мид-

') Следъ освобождението Гечо отишълъ при добри и му се признаълъ. Д. Пъшковъ мисли, че Ст. Стамболовъ е наредилъ да се убие Добри. Добри е билъ подозиранъ отъ комитетски хора, но конкретно не се сочи за какво и изобщо не е доказано това. Презъ перипетиитѣ на освободителната война Добри е бѣгалъ отъ Ловечъ, което показва че не е билъ на особено добра нога съ турцитѣ. П. Кръстю следъ освобождението пращалъ два пжти попъ Цока да моли Д. Пъшковъ и другаритѣ му отъ комитета да приематъ п. Кръстю на лични обяснения по предателството, но Д. Пъшковъ и другитѣ отказали. Гечо Сирковъ билъ братъ на Никола, но отъ друга майка, билъ по-младия. Д. Пъшковъ помни, че видѣлъ Л. Каравеловъ следъ освобождението въ Търново; ходилъ нарочно да го види, Л. Каравеловъ казалъ, че не знае докога ще задържимъ освобождението и дали ще има кой да ни освободи отъ руситѣ. Нито Бонджора, нито Добри не сж биле комитетски хора отъ времето на Левски.

на пата искаи колко даде за подръжане расодите Комитетски. кдане на главния Комитетъ въ Букурешъ.
съ последното отиване на Левски за Букурешъ отъ Пазард. Приъ Беше отъ Никола Ражанковъ до каде Ловечъ иса повърна а щеше да продлъжава за Букурещъ, а Ражанковъ щеше да се ви за пролетъ да отиде въ предлогъ че отвожда ученикъ да ани на занаятъ, и Левски щеше да го престави въ централа заместникъ даса повърне въ Турско и сабраните пари по комиса провождатъ въ централа за понататъшно нихно распореждане аването и пращанието на пушките но Левски хфанаха. и нищо , Но делото незагина. Подиръ се яви Атанасъ узуновъ но и него а пакъ нищо напоследакъ Бековски съ неговата аватюра се превропа и са уполномощи русия тани освободи
ко има нещо да намеришъ затвоя потреба избери аконе върлай лука.

Съ почитание Петко Тодоровъ

№ 551.

Ив. Терзиевъ отъ Ловечъ до автора.

I.

ащо билъ осжжданъ попъ Г. Антиповъ. Кжде излежалъ наказаи.

тецъ Евстатий ') съобщава, че свещ. Г. Антиповъ е осжденъ отъ парх. Духов. съвѣтъ на 4 мѣсеченъ аргостъ въ Гложенския мо-, кадето изтърпялъ наказанието си, за нѣкаква дописка противъ евъ. Това е било въ врѣмето на дѣда Натанаила, а о. Евстатий чле ъ на съвѣта Въ дописката било казно, че Башевъ е билъ ся (въ митрополията).

II.

Кога п. Кръстю е изпратенъ въ Орхание.

ъ врѣмето на войната 1876—1877 год. попъ Кръстю е билъ из- отъ Н. Блаженство за Арх. н-къ въ гр. Орхание.

III.

о билъ ржкоположенъ другаря на п. Кръстя, отецъ Евстатий.')

кположенъ билъ о. Евстатий отъ Митрополитъ Дионисий, а не Блаженство, защото Н. Блаженство замѣсти Дионисия, следъ смъртъ въ 1875 год.

Дълги години — още отъ турско време — свещеникъ. Почтенъ ъ и скроменъ старецъ, живѣе още въ Ловечъ. Бившъ другарь къ приятель на п. Кръстя. Тѣзи бележки представляватъ изявлетецъ Евстатий.

IV.

За Ан. П. Хиновъ. (Опровержение на твърдения отъ сътрудникъ на сп. „Християнка").

Лицето Анастасъ Поповъ не познавамъ || за него нищо не съмъ спомѣнавалъ и не знамъ писмото му, за което се пише въ сп. „Християнка".

V.

За тевтера на Левски.

Тевтеръ за вѣрени отъ Левски съ имената на вносителитѣ, азъ не знамъ и такова не съмъ говорилъ, а съмъ говорилъ само, че в. Марица не е напечатала документитѣ.

VI.

Относително злоупотрѣбенитѣ суми отъ п. Кръстя. Тюхканията му дето в. „Марица" не напечаталъ неговитѣ обяснения по предателството.

За злоупотребление на 8000 гроша отъ попъ Кръстя, че 500 лири, които имало въ касата сж били взети отъ комитета и изобщо, че попъ Кръстю не вземалъ пари отъ други комитети, писано на стр. 25 на сп. Християнка, азъ не съмъ говорилъ, такива показания не съмъ давалъ. Всичкото ми показание се е състояло въ охкането на п. Кръстя, че документитѣ му не биле печатани въ в. Марица.

VII.

За поставената отрова въ чашата за причастието.

Израза, че се правило опитъ чрѣзъ поставяне отрова въ Св. Причастие за отравянето на попъ Кръстя е невѣренъ || такова не съмъ говорилъ, а съмъ казалъ, че мълва, слухъ се е носило за отравянето на попъ Кръстя, чрѣзъ Св. Причастие, обаче дали е поставяно отрова, или не, азъ незная.

№ 552.

Роднина на Цвѣтко х. Павловъ до автора.

Биографически сведения за Цвѣтко х. Павловъ, въ печата невѣрно посоченъ отъ нѣкои като подпредседатель на Ловченския комитетъ Чифлика въ с. Владиня купенъ въ съдружие съ членове отъ Ловченския комитетъ. Трудностьта да се събератъ подробни сведения.

У-мий Г-нъ Страшимировъ,

При последньто Ви идване въ Ловечъ по смъртьта на нашия добъръ съгражданинъ — Дим. Пжшковъ, Вий не опуснахте случая и дойдохте при мене за да Ви дамъ нѣкои свѣдения за чича си Цвѣтко х) Павловъ. До колкото знаяхъ отъ баба си и баша си (и двамата умрѣли азъ Ви дадохъ нѣкои свѣдения и останахъ длъженъ за още нѣкои, за които азъ Ви обещахъ, че ще ги събера отъ стари хора, жители на с. Владиня, където е билъ чифлика на чича ми, Цвѣтка. Разпитахъ доста стари хора — познати на чича ми и отъ тѣхъ извлѣкохъ слѣднитѣ ис-

тинни и то казвамъ истински за това, защото нѣколцина говорят но и сжщо.

стината е това:

Билъ е кафтанджия (шиене на антерии). Ходилъ е за стока по тѣ; въ Джумаята и Удунжисолу (Добруджа). Вземалъ е стоки, купувалъ и револвери, които е поставялъ изъ денковитѣ и ги е далъ на нему доверени хора.

) Лично той, за да не бжде подозрѣнъ е купилъ чифликъ въ с. , Ловешко, въ който е наортачилъ: Христо Тюфекчиевъ и Ан. , двамата отъ Ловечъ. Първо сж работили имота сами, а слѣдъ го давали подъ наемъ, като паритѣ отъ наема е прибиралъ (по споразумение) и ги е предавалъ на тогавашния комитетъ Ловечъ. Съ чифлика и доходитѣ отъ него се е разправялъ само , който е прокаралъ и повечето отъ врѣмето си въ него. Той ъме на време е ходилъ и съ Хр. Тюфекчиевъ въ с. Владиня, като арь, и е настройвалъ населението за революция противъ турската е била голѣма и като по интелегентенъ отъ другаритѣ си, е пи- вѣстникъ „Дунавъ", който билъ издаванъ въ Румжния и въ ъ „Зорница", издаванъ въ Цари-градъ. Тия дописки той е изъ вмѣсто стока, като е билъ ималъ свой знаци (шифръ) и изпра- о търговци.

илъ е доста редовенъ и начетенъ за врѣмето си човѣкъ. Убитъ вана на Гено Чешнето, заподозрѣнъ отъ пушека на тютюна, билъ пушилъ. Напослѣдъкъ е изпадналъ, защото е изгубилъ и ъ всички материални срѣдства. Винаги е билъ ходилъ по съ два ера и бастунъ, въ който е заврянъ дълъгъ шишъ съ двѣ остри- видъ на кама, само че дълъгъ почти колкото е билъ бастуна му. -ми Г-нъ Страшимировъ, събрахъ свѣдения, че е събиралъ вид- ляни въ близката до селото гора подъ предлогъ, че пасътъ до- повдигалъ ги е за бунтъ, обаче точно за това никакви свѣде- а не бихъ Ви далъ, защото добрѣ не съмъ освѣтленъ. Нуждю съ каквото винаги не разполагамъ и ходене, за което сжщо ѣме. Въ всѣки случай азъ не ще остана съ това, ще се поста- още нѣкои разкрития само и само да се услужи на дѣлото. Като вамъ настоящето си, което е малко обширничо и съ което мо- це Ви утекча, моля Ви, извинете ме за късното даване на тия ия, като се задоволите сега съ тѣхъ, при обещанията ми, че ще арая и за издирването на онова, за което почертахъ въ III-а стра- настоящето ми и др. нѣкои, каквито бихъ узналъ въ послѣдствие.

овечъ 2. III. 1927 г.

Сърдечно Ви поздравлявамъ

З. П.

Чиновникъ въ общината.

АЗБУЧНИКЪ

НА СОБСТВЕНИ ЛИЧНИ ИМЕНА:

А.

А. / 491
А. Е рилъ 535, 536
Авр Часовниковъ 261
Авр Юсификовъ 352,354, 357, 377
Авр чъ Панталей 11
Ази шидооглу (Стамболлу, ком-
па – Ханда Небоолу) 21, 28, 30,
5: 63, 68, 72, 73, 74, 77, 171, 174,
17 5, 217, 356, 482, 485, 488, 491,
49 5, 505, 506, 510
Ази остунузъ Ходжа ефенди 431,
43 1, 441
Ала нъ Ованезъ 579, 580, 583, 584
Але 28
Али а 498, 500, 503
Али ки 713
Али цъ 635, 640, 641 723
Али ъ 567, 588, 641, 642
Али елевли 193, 198, 257, 258,
29 3, 358, 381
Али 412
Алт , Т. 546, 547
Ана зъ бай 55
Ана Йорганджията 448
Ана Ст. Фотографа 444, 484
Анг ай 25. 140
Анд чъ Трендафилъ 413
Анд 500, 503
Анг 63
Ант , Г. 697, 698, 699, 720
Арн ъ Николчо 121
Арн ъ 500
Аса ренди 341
Асл Дервишоглу Кжрджалж
24 31, 55, 57, 66, 71, 73,
74 77, 78, 90, 99, 100, 104,
10 3, 109, 110, 112, 114, 115, 119,
12 2, 133, 134, 135, 137, 138, 139,
14 4, 146, 148, 150, 151, 156, 159,
16 6, 166, 175, 186, 187, 188, 189,
19 7, 198, 216, 217, 238, 256, 259,
26 3, 288, 318, 341, 353, 352, 354,
35 7, 358, 361, 364, 365, 367, 368,
37 4, 375, 377, 381, 534, 572
Асл лу Видинли 100
Асланолу Асланъ 256, 347, 356, 370, 380
Асланоолу Чифутинатъ 143
Аспарухъ 534
Атанасовъ Сава 607
Афузъ ефенди 438
Афжсъ ефенди 281
Ацовъ Ив. 612

Б.

Бакаловъ Н. 445
Бако Бакаловъ Бучуковлу 384
Балкански Н. 390, 420, 445, 448, 452, 471, 537, 575, 576, 606, 608, 665, 666, 671, 672, 689
Баляковъ П. 663
Башевъ Андр. 725
Бедискински 503
Бекиръ Кадриолу 238, 336
Бенли Маринъ 11, 632
Бенковски Г. 725
Бенчо Кр. 664
Беневъ Парашкевъ 669
Бериславъ 534
Берковски М. 655, 658, 662
Беровъ Дико 657, 661
Близнавецъ Милой 371, 375, 376, 545, 556, 562 613, 618
Богдановичъ 449
Богословъ дяк. 709
Богдановъ Д. 697
Боровъ К. 645
Бончовъ Илия И. 711
Боневъ П. Т. 278
Бони 289
Бончовъ х. Ристодоръ 265
Бору Иленчинецъ 238, 256
Ботьо 662
Ботевъ Хр. 680, 710
Ботю, 329
Бочевъ Василъ 514
Бочукооглу 109, 137, 143, 168, 259, 298, 310, 329, 334, 348, 352, 357, 361, 362, 364, 367, 368
Бошнакъ Стеф. 657
Бошнакъ Раму 657
Бошнакъ Сава 657
Бояджиева Ив. Евгения 703, 704

Бояджиева Анка Ив. 703
Бояджиевъ Христо Мил. 706
Бояджиевъ Димитъръ Мил. 706
Брашляновъ А. 345, 546, 547, 550
Брайко Коприщенеца 663
Брайковъ Анг. 712
Буйновъ Ст. Хр. 390
Бунеско И. 396
Бунеско Ганъ 402
Бурмовъ Хр. Г. 612
Бушарановъ Василъ 643, 658, 661
Бушнакъ Ив. 270
Българянски В. 702
Бъчваровъ 702

В.

В. Т. А. 164
Вазовъ Минчу 270
Вайстъ 503
Ванковъ Янко 405, 448
Василъ Гложенчето 25
Василъ Тетевенчето, (—ицатъ) 25, 229, 232, 243, 315
Василиу Маноли 396
Василъ Карловеца 448
Василъ Плѣвненеца 446, 448
Василий арх 704, 705, 707
Василъ Чорбаджи 369
Засилевъ Тома 637
Вацовъ Тодоръ 581
Величко ефенди, 132, 258
Величковъ Иванік. 657
Велковъ Стоянъ Софийски 548, 664, 665, 666, 667, 669
Вечо Г. Ангелъ 612
Велювъ касапъ Христо 670, 671
Ветевъ Ив 658, 660
Виктория 503
Вилхемъ 503
Вичо Севлиевеца 256
Владимировъ 597
Власаки 146
Влаховъ Дако 706
Влахова Дона Д. 706
Влаховъ Д. Иванъ 706, 707
Влахова Д. Кина 706
Влаховъ Милчо Др., 706
Войниковъ Д. 491
Воловъ П. 708
Врабевски х. Станчо 638
Врачановъ Николай 664
Врачешъ Лезо-оглу 255
Вторановъ Г Д. 415
Вукаловичъ Лука 451
Вутьовица Йо кова 706
Вутевъ Ветьо 658
Ватевъ Ив. 660
Вуто 635
Вучковъ Ив. 612
Вълко жандарина 620
Вълковъ Цвѣтко 660
Вълковъ Найденъ 660
Вълновъ Панталей 444, 617
Вълчевъ х. Стаму 265
Вълчовъ Цв. 660

Г.

Газа Петралионъ 513
Газда Добря 608
Гани Маджарецътъ 702
Ганчевъ Драганъ 426
Ганчо 466, 467, 469, 512
Ганчевъ Василъ 663
Ганчовъ Иванъ 713
Гарибалди 502, 575
Гачо Каранджи 657
Генадий 574, 575, 672
Геновичъ 500
Генчо Чешнето 727
Генчовъ Цако 660
Генчовъ Божилъ 660
Генчовъ Гаврилъ 658, 660
Геновъ Минко 699
Георгиевъ Евлогий Хр 11, 398, 615
Георгиевъ Христо 392, 398, 401
Георги 456
Георгиевичъ Ив. 631
Георги 664
Георчевъ Никола 634
Герго хайдутъ 628, 629,
Геровъ Найденъ 4, 398,
Герговъ Павелъ 712
Гичевъ Никола 703
Гичо бакарджи. 663
Григоровъ Петръ 270
Горовъ Ив. Д. 545, 547, 559, 581, 582
Грамадовъ Г. 394, 398
Грозевъ Танасъ 413
Грошонъ Давичонъ 545
Грую 165, 459
Грудовъ И. П. 396
Гръблевъ Райчо 545, 547, 669,
Гърбовъ Исмаилъ 723
Гюндузовъ 660

Д.

Даковъ Петко 661
Дамяновъ Танчу 270
Данаила 52, 53, 128, 148, 157
Данаилъ монахъ 706, 707
Дановъ Хр. Г. 463
Данчевъ Геор. 658, 662
Даскаловъ Н. 606
Дели Муратъ 238, 240, 241
Дели Ибраима 240, 241
Дели Христемаага (Дервишъ) 353, 554
Дели Минковъ Стеф. 667
Дервишоглу Мехмедъ Кърджала 112, 234, 237, 257, 259, 310, 335, 336, 349, 357, 367, 370, 379, 545

Дечев ор. 658, 662
Джам Али 545
Джан Стеф. 715
Джан Натя 716
Джут 37
Джур 215, 216
Дибич 1, 524
Дикое ко 638, 706
Дикое ор. 659
Дикое нчо Хаш. 636
Дикое 659
Дилко асилъ Ст. 661
Дилое Хр. 695
Димо Ан. 669
Дими Хаджи 412, 419, 431, 433, 437, 668, 672, 680
Дими попъ 657, 663
Дими Маринъ 658, 660
Дими Ен. 658, 662
Дими Ст. 663
Дими Общи 64, 70, 71, 121, 130, 143, 152 154, 155, 162, 167, 169, 170, 171 173, 175, 183, 193, 194, 200, 201 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235 239, 240, 241, 243, 258, 259, 293 296, 298, 301, 307, 315, 328, 329 333, 334, 335, 336, 339, 340, 341 347, 348, 349, 350, 357, 358, 359 373, 382, 383, 431, 432, 448, 450 453, 455, 456, 457, 458, 459, 489 491, 494, 510, 511, 525, 527, 531 562, 564, 570, 574, 575, 576, 577 584, 585, 587, 588, 589, 590, 593 598, 637, 638, 639, 640, 641, 645 649, 659, 670, 671, 672, 706, 707 715, 716
Дими ну Ованезъ ефенди 441, 259
Дими Войчо 658, 662
Дими Ст. 662
Дино ь 534
Диои митр. 725
Дичо икола 715
Доб Мария 724
Доб Ивана 712
Доб Дим. 712
Доб до 712
Доб йчовъ Ханджия 600, 717, 723, 72
Доб В. 690
Дог 582
Дон Петъръ 270
Дор 500
Дос Пан. 634
Дош К. 662
Дра Цанковъ 347
Дра ъ Досю 286
Дра ъ 541
Дра зичъ 617, 630, 631
Дра Стойчевъ 114
Дра Ивановъ 126
Драгомирчу Ивановъ 128, 247
Драгомирчо 15, 215, 216, 218
Драгю Драгомировъ 16, 585, 587, 590, 591, 592, 597
Драгню Костовъ 247
Драгостиновъ Ил. (Ив.) 125, 546, 552
Драко 122
Драсовъ Иванъ 200, 483, 511, 547, 636, 647, 717
Драсовъ Тодоръ 636
Драсовъ Диме 636
Драсовъ Т. Пет. 238
Дряновски Хр. 607, 689
Дрянъ-Кюху 346
Дянко Шипченчето 606
Дянковъ Петъръ 409, 612

Е.

Евдокия 704
Евстатий от. 725
Едирнели Бохуръ Несимъ 360, 364, 569
Едирнели Афжзаа 238, 242, 262, 266, 268, 312, 572
Едирнили Джузаи 189
Екатерина (Каравел.) 71, 78
Елесъ Джутовъ 234, 235, 240, 241, 333, 337, 342, 370, 377, 544
Елешница Кара ибо 255
Есатъ паша 656
Ефтимовъ Коста 405

Ж.

Желя дѣдо 606, 607, 668
Живковъ Г. 57, 62, 63, 66, 67, 215, 461, 488, 571, 586,
Жулвекуртъ 450

З.

Загорски Бочо Хр. 703
Заимовъ Стоянъ 658, 662, 690, 696, 706
Занфировъ Георги 669
Зидарова Соф. 703
Зуцевъ Ив. 606

И.

И. 527
Ибишъ Петко 413
Ибраимъ Коджа 412
Ибришимовъ Иванъ 638
Ибраимолу Мехмедъ Идирнели Видинде 290
Ибрияма Анадоллу 193, 195, 197, 203
Иване калеко 37
Иванъ Муратоглу Афжза 264
Иванъ телеграфч. 689
Иванчо ефенди 500, 582, 583, 586, 593, 596, 641, 642, 643
Ива Капетанъ 606
Иванъ дѣдо 608, 627, 628, 629,

Иванъ Видинлия 612
Иванчо Шнайдера 612
Иванчо кундурдж. 662
Ивановъ Хр. Книговезецъ 214, 239, 247, 288, 493, 554, 637, 698, 703,
Иованица 16, 18, 27
Ивановъ х. Кирко 270
Ивановъ Василъ (Левски) 405, 614, 659
Ивановъ Петко Ив. 463
Ивановъ х. Иванъ 545
Ивановъ М. 700
Ивановичъ Анас. 613
Ивановичъ Апос. Г. 613
Ивановъ Ангелъ 723
Иванова Ив. 712
Ивановъ Герганъ 647
Ивановъ х. Ст. 659, 661, 682, 687, 657
Ивановъ Дон. 658
Ивановъ Т. 661
Ивановъ Христо 703, бр. на Левски
Ивановъ Ганчо 712, 713
Ивановъ п. Янко 713
Ивановъ Бечо Беровъ 713
Ивановъ Тинко 713
Игнатовъ Василъ 662
Игнатиевъ графъ 450, 586
Идрине 149
Икономовъ Пав. 546, 547
Икономовъ Г. Т. 586
Илиевъ Зачу 292
Илиновъ Колью 713
Илия 663
Иличъ Христо 658, 662
Илия д. 428, 431, 437, 439
Иллерически 137, 234, 332, 335, 337, 339, 341, 352, 365, 367, 368, 376, 377, 545, 555
Иларионъ Хайверкоглу 657
Илювъ х. Зафиръ 265
Йонковъ Вас. 99, 100, 230, 231, 232, 233, 239, 240, 244, 260, 293, 294, 295, 298, 547, 578, 638, 659, 660, 706, 707
Йовковъ Христо 636
Йонковъ Цано 706
Йовсеникия иером. 634
Йончовъ Марко 659
Йордановъ Н. П. 547
Йордановъ К. 428, 581
Йорданъ 483
Йосифъ инокъ 658
Йотовъ Йончо 706
Йотовъ Н. Йот. 706
Йоцовъ Станчо 445
Исакъ Хаимъ (-нъ) 286, 310, 332, 333, 358, 554
Искендеръ ефенди 137, 310, 545
Исмаилъ ефенди 123,
Ихтияръ Касанъ Хатемъ 150, 339, 371
Ихчиевъ Д. А. 688

К.

К. Н. Марковъ 146
К. 527
Кадиръ Афжзъ 263
Кара Иванъ касапина 657
Кара Мустафа (Бучукоолу) 187, 343, 384, 385, 572, 597, 598
Кара Иванъ 664
Каравеловъ Л. 24, 28, 29, 30, 53, 55, 58, 62, 73, 78, 82, 84, 86, 123, 124, 125, 140, 141, 145, 153, 154, 160, 165, 166, 167, 170, 172, 175, 209, 210, 215, 248, 250, 326, 344, 345, 355, 378, 485, 488, 507, 515, 525, 530, 546, 547, 550, 552, 554, 555, 564, 592, 597, 635, 637, 638, 667, 669, 693
Караивановъ В. 701, 703, 707, 709, 710
Караиванова Гина 708
Караиванова Анка 708
Карданъ 121
Караджа Стеф. 412
Карановичъ М. 634
Карловски Г. 546
Каранъ Рустемъ 258
Караязъ х. Минчу 270
Касабовъ И. 415, 431
Кашераровъ Мих. 11
Катрановъ 127
Кацевъ 695, 696, 697
Кесарий арх. 688
Кипровски Кос. 634
Кирилъ дѣдо 704, 706
Кирилъ и Методий 273, 503
Кирковъ х. Цочо 270
Кисаковъ Г. 398
Киселовъ Н. 658
Киселски 25, 31, 72, 404, 633, 634
Клисаровъ Н. 688
Клисуровъ Ат. 612
Князовъ Никола 428
Ковачовъ Х. П. 659, 660
Ковачовъ Тод. 11, 424, 428, 430, 439, 440, 441, 444, 446, 447, 448, 451, 459, 460, 461
Коевъ х. Тодораки 165
Колони М. 404, 408, 412, 632
Колевъ Иванъ Грошатъ 712
Колевъ Пенчо 713
Колевъ Георги 713
Кольо кундурдж. 662
Кольо Копойчето 657
Колювъ Иванъ 606
Кондолатъ 712
Константиновъ Н. П. 698
Константиновъ Сп. 587, 591, 669
Коронео П. 576
Костадиновичъ Иванъ 413

Костади[ ] С. Кочо 412
Костаки[ ]
Костичъ[ ]. 634
Костовъ[ ] Кр. 401
Костовъ[ ]ия 659, 660
Костовъ[ ]янъ 660
Котленс[ ]. С. 547
Коцовъ[ ]атъ 213
Кочевъ[ ]о [58, 662
Крайчеи[ ]ане И. 659
Крали [ ]о 503
Крачуно[ ]Дим. 658, 660
Кръстьо[ ]Годоръ 660
Кръстю[ ]ъ 131, 600, 601 636, 645, 646, 6[ ]30, 681, 684, 696, 697, 699, 715, 7[ ]18, 719, 720, 721, 722, 723, 725, 7[ ]
Куна 4[ ]
Кулинъ[ ]нъ 627
Куртогл[ ]и 236, 336
Куртоол[ ]аали 138
Кучоолъ[ ]исто 581
Кушинт[ ]. 581
Кьврък[ ]534, 559, 582
Кънчевъ[ ]ва 663
Кънчевъ[ ]г. 78, 81, 82, 116. 162, 200, 229, 231[ ]239, 243, 247, 290. 292, 294, 296, 2[ ]03, 311, 316, 346, 461, 465, 466, 4[ ]69, 486, 492, 506, 507, 508, 509, 5[ ]12, 525, 526, 527, 531, 536, 541, 5[ ]36, 642, 672, 690, 691, 692, 693, 6[ ]96, 697, 998, 706, 708
Къчътъ[ ]тю 712
Кънювъ[ ]зли дюлгяръ 288
Кънчевъ[ ]нчо 6[ ]8, 662
Кърджа[ ]Мустафа 382
Кършоо[ ]Сава 541
Кършоо[ ]Ив. П. Хр. 57, 62, 63, 66, 72, 215, 2[ ]05, 414, 427, 444, 445, 449, 450, 4[ ]59, 460, 461, 470, 480, 481, 486, 5[ ]07, 611, 612, 616, 617, 626, 628
Кършо[ ]П. Кръстю 413
Кърдж[ ]га 143
Кючюк[ ]ехмеда Търновалж 256

Л.

Лажене[ ]смедола 255
Лазаро[ ] Коста 417, 445, 448
Логиос[ ]онидасъ 458, 576
Лаловъ[ ]елъ 660
Лаотор[ ]анъ 657
Лапчев[ ]Иванъ 689
Левски[ ]6, 7, 12, 13, 21, 28, 36, 40, 43, 47, 48[ ]0, 53, 60, 67, 81, 83, 84, 85, 86, 87[ ]2, 93 97, 103, 104, 126, 133, 142, [ ]86, 192, 195, 197, 203, 207, 208, [ ]214, 216, 247, 248, 250, 254, [ ]317, 318, 324, 328, 344, 355, [ ]383, 384, 385, 422, 427, 429, 431, 432, 433, 437, 440, 442, 444, 445, 446, 447, 448, 456, 471, 480, 485, 486, 489, 491, 494, 495, 496, 497, 508, 509, 517, 518, 525, 527, 531, 536, 541, 543, 545, 546, 547, 550, 552, 554, 556, 559, 561, 562, 563, 564, 565, 572, 574, 577, 581, 589, 590, 571, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 600, 607, 614, 634, 635, 636, 637, 638, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 647, 668, 679, 688, 690, 691, 692, 693, 694, 69[ ], 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 709, 710, 711, 712, 714, 115, 716, 717, 718, 719, 720, 724, 725, 726
Ленчовъ Гавр. 628
Лиловъ Иванъ 659
Линговъ Петръ 713
Лицовъ Сим. 657
Луканъ попъ 304, 648. 649, 715
Лукановъ Христо 718
Лукановъ Луканъ 718
Лукановъ Мар. П. 91, 139, 210, 238, 288, 303, 345, 358, 371, 510, 547, 552, 636, 637, 640, 641, 642, 643, 645, 647, 648, 649, 659, 661, 694, 706, 717.
Лукановъ Илия 125, 128, 129
Л. Куручешмелж 383

М.

Магденовъ Иванъ 618
Макарий Х. 266
Мамудаа Едирнели 270, 278
Маж раковъ Ст. 663
Манафовъ Христо Пет. 286
Манчовъ Димитъръ 663
Маневъ попъ 722
Ману Х. 192, 287
Марковичъ Ефремъ 126, 147, 157, 616, 617, 618, 631, 634.
Маринъ Малкия 369
Мартие (Мартирия) проповѣдникъ 393
Марковъ Христо 417, 700
Маринни 457
Мартиновъ Манолъ 493
Марковъ Илия 620, 622, 623
Марковъ Ив. 658
Мариновъ Тодоръ 661
Марковски М. Ив. 696, 697, 700
Марковъ х. Хр. 711
Матей отецъ Преображ. 119
Мащевъ Г. Рафаилъ 601
Махзаръ Паша 636, 639, 641, 649
Мацини Ж. 442
Махмудая Филибели 100, 696
Мехмедъ Ходжовъ 137, 141
Мехмедъ еф. Едернели 287
Милошъ Пиротчанина 612
Милевъ Петк. 638, 659, 665
Милювъ Ганчо 32

Минчовъ Иванъ 662
Минковъ Кръстю 663
Минковъ Ст. 662
Минчо попъ 712
Мининъ 478
Минчевъ х. П Михо 659, 662
„ „ „ Георги 659
Мирчо 382
Мирчовъ Доку 255
Митхатъ Паша 608, 611
Митевъ Ан. 265
Митрофанъ свещ. 662
Митевъ Петъръ 713
Михайловъ А. 398
Мишаковъ Тод. 639
Мичовъ Илия 712
Мишайковъ П. 126, 401, 428, 447, 449, 614
Мицовъ Юрданъ 715
Младеновъ С. 76, 84, 88, 146, 230, 231, 232, 323, 243, 241, 260, 294, 295, 299, 302, 309, 314, 315, 489, 496
Младеновъ Тома 174
Младеновъ Ст. 661
Мололу Юсима 290
Молеровъ Ив. 616
Момчевъ Трифунъ 663
Монилгъ елешъ шехъ 255
Моткуровъ П. 663
Мохамедъ 640
Мръвковъ М. Дочо 659, 661
Муратъ Видинли 255
Муратоогду Ибрахимъ (Търновалж) 22, 25, 65, 68, 70, 75, 483, 486, 492, 495, 497, 500, 509, 526, 531, 545, 556
Муса Кесаджи 240
Мустафа ага 708
Мъндриновъ Тод. 634
Мустаковъ 404, 406
Мънзовъ Ив. 613, 614, 616

Н.

Наботковъ Б. 546, 547
Назяровъ Исм. 723
Назяровъ Муст. 723
Найденовъ Първанъ 48
Найденовъ Атан. 618
Найденовъ Нено 664
Найденовъ Иванъ 664
Натанаилъ 3
Натанаила Митр., 723, 725
Наумовичъ Йоца 608
Нетковъ Ив. 270
Начевъ Т. 174
Начевъ Гр. Д. 402, 408, 412, 418
Начовъ Ан. 702
Начевъ Христо Инжето 706
Неджипъ Русчукли 354
Недѣлковъ Маринъ 663
Недѣлчевъ Д-ръ Ив. 699
Недѣлчевъ Петъръ 713
Неновъ Йончо 706
Несторовъ Иванъ 510
Неновъ Цвѣтко 713
Нешевъ Бойко 668
Нейковъ М. 663
Никовъ Г. 661
Никола фотографа 55
Нейковъ Гецо 705, 706
Никифоръ 710
Никифоровъ Христо 288
Никифоровъ П. 290
Николичъ 405, 406
Николовъ Лечо 650
Николовъ Мар. 637, 658, 660
Николовъ Ив. 657
Николовъ Пан. Балъкч. 657
Нино дѣдо 657
Никола шопа 657
Николовъ х. Станчо 659, 661
Ниновъ Вутьо 669
Николовъ Христо 663
Николчова Марийка 646

О.

Обреновичъ Мих. 618, 619
Обретеновъ Н. Т. 492, 507, 547, 512
Огняновъ 705
Османъ паша 720
Офенбергъ 449

П.

П. Златевъ 558, 564, 570,
Павловъ бае 156
Павловъ Гьока 270
Павловъ х. Цвѣтко 514, 663
Павловъ х Михалъ 636
Павлова Ненка 638, 659
Павловъ Петъръ 657, 664
Павловъ Маринъ 660
Павелъ тютюнджи. 662
Павловичъ Мирчо 218
Падаровъ Виче 639
Паисий дяконъ 122, 347, 358, 679, 680
Паковъ х. Кон. 581
„ „ Пеко 581
„ „ Таки 581
Панковъ Димо 290
Пановъ Олимпий 123, 131, 148, 547, 669
Пановичъ Вичо 396
Панталеевъ Петъръ 614
Панталеевъ Тома 124, 405, 408, 428, 444, 447, 449
Папазоглу Димитро 96
Пасковъ К. 235 525
Патева Елена 703
Патьо чорбаджи 643

Лейов 657
Делов 660
Пенчо ан. 657
Пенко 659
Пенчо ала 713
Пенче в Н. 465, 466
Пенче Димитъръ 265
Петко ровъ 256, 312
Петко 47
Петко оянъ 113
Петко 574
Петко ано Бонджора 600, 718, 721, 723
Петко 658,
Петко ир. 658,
Петко ванъ 659, 661
Петко 660
Петко ванъ Танковъ 712
Петко оянъ 713
Петко етъръ 713, 714
Петко а 657
Петъ
Петъ уткурчето 657
Петъ йняговица 709
Петро ирко 270
Петро ванъ 270
Петро асилъ 2 8, 657
Петро Власи 290
Петро Калчо 290
Петро Матея 360
Петро еремия 616, 618, 627, 628, 629
Петро елѣз. 617
Петко ождаръ 657
Петро 661
Петро т 548
„ ин. 657
Петр т. 658, 660, 662
Петр ил. 658, 660, 662
Петр Іосифъ 658, 660, 662
Петр Филю 660
Петр Симеонъ 662
Пеше айд. 616, 618, 627, 628, 629
Пеюо 658 660
Пеюо 659
Пипе Иванъ 270
Пиш Ив 518
Попс Данаилъ 13, 18, 52, 61, 62, 66, 3, 85, 90, 123, 126, 129, 131, 14 , 216, 217, 247, 249, 252, 34 , 397, 451, 480, 481, 483, 48 506, 512, 515, 517, 525, 526, 53 , 538, 539, 540, 542, 543, 544, 54 , 551, 555, 565, 576, 668, 671, 67 , 690, 694
Попс орданъ 53, 408, 425, 431, 437, 43 669
Попс йчо 63, 393, 514, 530, 616
Попо Димитръ 695
Попо 290
Попо ванъ Н. 508
Поповъ Ан. Х. 155, 160, 161, 164, 173, 201, 554, 535, 636, 637, 642, 643, 660, 691, 726
Поповъ Хр. 547
Поповъ Ив. 617, 618
Поповъ Мирчо 662
Поповъ Ат. Мих. 694
Поповъ п. Димитъръ 658
Поповъ Петъръ 703
Поповъ Костадинъ 708, 709
Поповъ Киро Д-ръ 708
Преславски Танасъ Ж. 661
Пулевъ Тинко 203
Пулевъ Тодоръ 437
Пулевъ В. Хр. 700, 701
Пупешковъ 619, 638, 661
Първовъ Цвятко 291
Първановъ Иванъ—Хр. Георгиевъ 403
Пъшковъ Д. 565, 614, 636, 643, 645, 647. 655, 661, 695, 715, 718, 719, 721, 723, 726
Пъшковъ Иванъ 716
Пѣевъ Д. 151
Пѣевъ Тодоръ, 189, 190, 191, 201, 230, 231, 232, 240, 244, 260, 310, 339, 382, 544, 546, 547, 552, 583, 682
Пѣевъ Сотиръ 618
Пѣевъ Лало 661

Р.

Радка 465
Ради 512
Радославлевичъ Коста 507
Радославовъ Михаилъ 663
Радаговъ Иванъ 664
Радивоевъ М. 693
Раженковъ Н. 386, 724, 721
Раковски С. Г. 3, 390, 392, 394, 521, 524, 581, 585, 608, 619, 620, 621, 622, 623, 624 625, 626, 665, 667, 668, 670, 693
Ранеловъ Н. 281
Рашко 98
Ралчо 664
Рашидъ Ходжоолу 235, 239, 333, 347, 545
Рашеевъ Н. 720
Рашеевъ Цачо Р. 720
Рачевъ Ив. 657, 664
Рафаилъ дѣдо 708
Райчо 218, 393, 488, 494, 496, 497
Райновъ Теоф. 47, 62, 85, 184, 215, 442, 452, 498
Райновъ М. 444
Райчиновъ Петъръ 713
Ристичъ 412
Режепъ Чаушъ 640, 723
Репановичъ 401
Рисандра 710
Робовски П. Ст. 698
Рогювъ Димо 662

Росети 412
Русевъ Ив. 606
Русевъ Бойчо 658, 662

С.

С. Н. Т. 368
Савовъ Георги 703
Савичъ Мар. 634
Самоилъ Юсафаче 286
Сапуновъ Г. Ив. 538, 606
Сериевъ Хр. 661
Селимъ Муратооглу 247
Селимъ Мургашъ-оглу 363, 370, 377
Семерджиевъ Пан. 493
Семедчиевъ Костадинъ Т. 493, 662
Сербезовъ Кирякъ 658, 662
Симеонъ ефенди 360
Симеоновъ Петъръ 663
Симидовъ Филипъ 637, 689. 692, 694, 691, 696
Симеоновъ Тодоръ 663
Симеоновъ Ив. 71
Симеоновъ Величко 558
Сирковъ Никол. Алачатъ 308, 554, 635, 636, 643, 719, 724
Сирковъ Гечо 719
Скендеръ Дервишооглу 137, 233, 234, 235, 2·7, 310, 348, 545
Славовъ Господинъ 265
Славейковъ П. Р. 415
Славчевъ Станьо 702
Славчевъ Сава Ат. 611
Сливковъ Ст. 658, 662
Солакъ 432
Соломонъ 239
Софтолу Георги 708
Спиро Константинъ 316, 555
Спасовъ Василъ 696
Стамбооллу Мехметъ ефенди 115, 120, 184, 187, 189, 238, 239, 262, 264, 266, 545, 567
Стамболовъ Ст. 698
Станчевъ Маринъ 12. 214, 232, 369, 541
Станевъ Г. 701, 702. 708
„ Н. 705
Стаменовъ 658, 659, 660
Стаменковичъ Иоца 448
Станчевъ Х. Стан. 658, 661
Станчевъ п. Ив. 270
Стайковъ Геоги 658
Станчовъ Въло 660
Стойковъ Георги 660
Стефанъ 557
Стефановичъ Зечо 452
Стефановъ П. Димитърь 659, 662
Стефановъ Панчо 705
Стефановъ Михалъ 706
„ п. Захаръ 706
Стойковъ Танасъ 661
Стойчевъ Рашко 690
Стойчевъ Парашкева Ханджийски 214
Стоянъ войвода 201, 231, 243, 292, 294, 318
Стояновъ Маню 242
Стоювъ Стоянъ кираджи 242
Стояновъ Таню 263, 656, 364, 658, 663.
Стояновъ 410, 417
Стояновъ Недѣлко 549
Ст. Карагьозовъ 558, 560, 563, 570
Стояновъ Пар. Д-ръ 643
Стояновъ Въл. 648
Стояновъ Мечка 657
Стояновъ Тане 661
Стояновъ Иванъ 663, 659
Стояновъ Тончо 603
Стояновъ Георги 703
Стояновъ Петъръ 710, 713, 714
Стояновъ Добри 717
Стояновъ Ст. 717
Странски Ст. 717
Страшимировъ Д. 705, 706, 714, 715, 716, 718, 723, 726, 727
Съйковъ Дойко 660
Сюлюманоглу Даудъ 109, 111, 137, 151, 189, 194, 229, 230. 232, 257, 293, 301, 309, 312, 332, 339. 340, 341, 357, 377, 379, 545, 561

Т.

Тайсолъ 239
Танасовъ Мих. 405, 617
Танасъ фурандж. 662
„ кундурдж. 662
Таневъ Янко 659
Танасовъ Рах. 667, 669
Тачова Неда 702
Твердо 166, 534
Тенковъ Йото 660
Теодоровъ М. 668
Теохаровъ 288, 400, 537
Тихо (Н. Т. Обретеновъ) 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 509
Тиховъ Ангелъ 663
Тодевъ Костадинъ 659
Тодоръ 657
Тодоровъ Кънчо 402
Тодоръ Халача 635
Тодоръ Бръмбара 637
Тодоровъ Д. 658, 661
Тодоровъ Н. 715, 717
Толовъ Атанасъ 660
Тома 405 406, 464, 465, 466, 468, 469, 512
Тоньо 713
Топаловъ Д. 534, 542
Топаловъ П. П. 713
Тосунъ бей 713
Тотева Пауна 715
Тошковъ Н М. 11, 26, 84, 389, 394, 396, 399, 414, 454, 455, 472, 482, 490, 516, 517, 518, 543
Трайко Д. 191
Тропчу
Тулчал Ст. В. 417
Тулчал Хр. Г. 611, 657
Тутман ъ п. Георги 660

У.

Узунов анасъ Ц. 186, 654, 725
Узунъ ъ 137, 545

Ф.

Фатиме фика, Юсеинъ Анамъ 342
Федфа зъ Ив. 383, 562
Ферадж ринъ 652
Филип 17, 18, 19, 25 27, 77, 83, 86, 8 , 216, 324, 338, 345, 401, 413 116, 425, 428, 529, 439, 432, 433, 139, 445. 446. 447, 448, 454, 472, 181, 482, 490, 494, 517, 518, 531. 506, 689, 708, 710
Фурнад ва Мария 708
Фурнад ъ Ив. 40, 638, 661, 711
Фучичи анъ 413

Х.

Хаджи здъ сарж чизмели Кармжа
Хаджи иаа (Карловалж) 134, 263, 269, 81, 545
Хаджи ира Стамболу 256
Хаджи заа 281
Хаджи ксандрия 520, 524
Хасанъ анъ 112, 137, 234, 235, 237, 334, 40, 376, 545
Хайвер Иларионъ 657
Хашно 5, 720
Хашно еличка 646, 715
Хесери 7
Хитовъ айотъ (Сливенски) 6, 25, 31, 5 54, 57, 63, 70, 77, 82, 86, 88, 2 8, 209, 318, 323, 324, 325, 345, 12, 413, 415, 416, 417, 418, 419, 24, 425, 426, 428, 429, 432, 433, 41, 445, 446, 447, 448, 450, 453, 60, 461, 471, 472, 484, 490, 491, 06, 507, 508, 512, 513, 514, 515, 24, 525, 530, 531, 534, 536, 539, 42, 543, 544 547, 550, 563, 575, 99, 605 607, 615, 629, 630, 665, 80, 689, 698, 709
Хитиха исапъ Хагемъ 335
Хитров . Ц. 636, 645
Хитров иа 669
Хитров 702
Христо инеца 300, 301, 304, 644, 645
Христе 214, 353, 370, 380, 570
Христо исилъ 469, 509
Христо Санда) Градесченина 606
Хр. х. нъ 611
Христи 7
Хюсеи ошнакъ Чаушъ 639, 640, 644, 17
Христовъ п. Геор. 700, 701
Христо Гължба (Сърмевъ) 661
Хрулевъ Тодоръ 697

Ц.

Цаковъ Н. 706
Цаковъ Петъръ 659, 661
Цаневъ Ст. 618
Цанковъ К. 131, 156. 248, 546, 547, 585
Цанковъ Ив. 452, 617
Цачевъ Ст. 618
Царакчия Идрисъ 718
Цвѣтковъ Никола 643, 644, 646, 660
Цвѣтковъ Митю 261
Цвѣтковъ Хр. 658, 660
Цеко дѣдо 409, 415, 418, 428, 431, 439, 507
Ценовъ Никола 11
Ценовъ Д. 48, 62, 70, 71, 72, 76, 77, 78, 83, 140, 215, 250, 455, 508, 525
Ценовъ Христо 658, 706
Ценовичъ Д. 84, 156, 460, 485, 546, 547
Цоловъ В. 657
Цонзоровъ х. Мар. 547, 552
Цонко войвода 603, 610, 611
Цочовъ х. Ив. 711
Цударосъ Михаилъ 458

Ч.

Чафутовъ Георги 318
Чайсолъ 340
Чаушовъ Н. В. 608
Чергорецъ Христо 689
Черибаши Мехмедъ 648, 718
Черноватъ Тодоръ 611
Черногорчи Иванъ 413
Чолака 464
Чоновъ Тодоръ 713

Ш.

Шакиръ бей 566, 567, 583, 641
Шерифъ Чаушъ 711
Шешеджиевъ Мичо 270
Шипковенски Нено Мар. 290
Широковъ Илия 546, 547
Шишеджиевъ Георги 711
Шишковъ 468
Шишковъ Якимъ 642
Шоповъ 400
Шунтовъ Стоянъ 382

Ю.

Ювковъ Ст. 658
Юдачооглу Селеникли 178, 195, 263, 269
Юндова В. 232
Юсинъ онъ Баши 647
Юнковъ Митьо 657, 664
Юрдановъ Кон. 581

Я.

Янко 405, 406, 441, 448
Яношевичъ Мито 608
Ясеновъ Д. 298

АЗБУЧНИКЪ

НА ГЕОГРАФСКИ СОБСТВЕНИ ИМЕНА

А.

Абраш 307
Австри 1, 345, 405, 500, 503, 624, 633
Ада-ка 52
Адана ени 637
Адинб олака 458
Азия
Акия
Албац 307
Алекс ия 401, 424, 446, 447, 545
Ала-К 651
Амбел Кетимио) 458
Амери 8, 502
Амзал 07
Амсар
Амаси
Анусе (Свети Василий) 458
Анадо 7
Ангор
Армен 458
Араба ъ 638, 654
Арбан 57, 663
Араба во 658
Арпуд 1, 657
Асанъ еби 653
Атина
Аурен

Б.

Баба-І 650
Багда 6
Базяш 2
Бакър -Мадемъ 660
Банял 57
Батул 9
Бекет , 448, 546
Бесар 713, 714
Битол , 523, 657
Болгр 713
Босна иговина 617
Бошу 9
Браил 1, 415, 417, 443, 450, 451, 542, 575, 576, 669
Брани ъ 656, 664
Брата :19, 606
Бухур 11, 12, 13, 48, 50, 55, 64, 70, 5, 77, 86, 124, 125, 140, 141, 142 147, 148, 149, 165, 215, 218, 249, 250, 255, 319, 326, 338, 344, 345, 355, 378, 393, 396, 397, 398, 400, 401, 402, 409, 412, 413, 414, 416, 418, 419, 422 426, 427, 428, 435, 442, 443, 444, 450, 460, 515, 530, 533, 537, 539, 542, 543, 544, 5 6, 547, 550, 555, 559, 563, 564, 574, 584, 595, 585, 591, 596, 598, 599, 606, 615, 616, 625, 627, 630, 632, 633, 635, 637, 665, 667, 669, 6 9, 724
България 14, 15, 18, 26, 28, 33, 41, 60, 62, 115, 117, 1 8, 141, 142, 148, 183, 196, 210, 213, 214, 241, 242, 254, 262, 263, 268, 269, 338, 357, 393, 416, 417, 427, 429, 451, 454, 466, 477, 479, 516, 519, 521, 524, 535, 536 547, 552, 553, 566, 571 617, 618, 620, 624, 627, 667, 668, 687, 688, 693, 704
Българско 14 15, 16, 18, 19, 20, 22, 25 25, 27, 28, 30, 31, 32, 33, 34, 37, 38, 42, 44, 45, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 56, 58, 59, 60, 61, 64, 67, 73, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 88, 89, 91, 92, 93, 96, 101, 103, 107, 110, 113, 115, 117, 119, 123, 124, 125, 127, 128, 130, 131, 132, 141, 145, 147, 148, 152, 156, 160, 161, 167, 171, 176, 173, 175, 183, 184, 194, 196, 215, 216, 221, 241, 242, 354, 367, 377, 474, 491, 506, 535, 536, 544, 547
Балканътъ 270, 311, 317, 324, 400, 417, 436, 466, 4 3, 576, 609, 621, 671
Българско-Сливово 609
Бѣлградъ 4, 53, 70, 88, 393, 402, 403, 405, 408, 409, 413, 414, 419, 417, 419, 422, 424, 425, 426, 443, 4 5, 453, 455, 457, 458, 460, 484, 492, 508, 512, 514, 524, 525, 534, 543, 544, 545, 550, 552, 575, 576, 597, 607, 612, 613, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 624, 665, 629, 630, 631, 634, 668, 669, 670, 670, 671, 672, 703, 704
Бѣлица 609, 657, 666
Бѣлово 664

В.

Варна 389, 606
Варошъ махла 292, 722
Василиско св. 458, 459
Велесъ 618

Видинъ 426, 452, 519, 522, 581, 601, 628; 636
Виена 581
Видраре 273, 318, 635, 648, 658, 660
Влахово 612
Владиня 727
Влашко 4, 5, 7, 66, 69, 74, 89, 107, 110, 114, 117, 120, 126, 153, 170, 171, 181, 182, 191, 195, 216, 230, 232, 296, 300, 308, 309, 411, 413, 414, 416, 427, 440, 449, 454, 470, 472, 481, 491, 494, 538, 542, 547, 580, 584, 585, 597; 606, 609, 616, 624, 668, 670
Войнягово 702, 711, 712, 713, 714
Вотича Саракийски 457
Враждебна 299, 315
Враца 580, 658, 660
Врачешъ 363
Върбовка 630
Вѣтренъ 649

Г.

Габрово 12, 287, 308, 415, 522, 612, 662, 664
Галата 638
Галацъ 12, 13, 145, 355, 383, 413, 415, 427, 443, 487, 517, 542, 546, 667
Галешникъ 261
Галичъ 663
Геритъ 670
Гложене 299, 310, 314, 315, 578, 636, 638, 639, 654 659, 660, 705, 706, 707
Гол.-Изворъ 658, 660, 661, 706
Горна-Малина 649
Горна-Орѣховица 552
Горни-Матеевци 618
Градецъ 264
Градешница 638
Грамада 609, 611, 657, 664
Гръцко 658, 664
Гюлджикъ 654
Гюмишъ Мадени 654
Гюргево 9, 85, 118, 124, 157, 215, 216, 415, 418, 426, 443, 445, 451, 452, 461, 487, 534, 545, 559, 561, 571, 582, 585

Д.

Дебела-Могила 611
Дели-Орманъ 609, 615
Дервентъ 610
Джембазето 658, 662
Джумая 264, 552
Дигизра 656
Дикили-ташъ 609
Дияръ-Бекиръ 34, 39, 42, 46, 157, 448, 598, 647, 655, 660, 661, 662, 687, 691, 693, 717
Добруджа 18, 696
Дойкинци 671
Долна-Орѣховица 552
Дрѣновецъ 437
Дръстене мах. 300, 304, 717, 718, 723
Дудене 305
Дунавъ 60, 242, 249, 426, 609, 624, 626, 666, 714
Дяково 659
Джбене 702, 712

Е.

Европа 21, 62, 79, 107, 113, 117, 331, 412, 436, 445, 503, 571, 627, 654
Елена 437, 486, 507, 541
Ени-маале 267
Ени-Заара 197, 313
Ени-ханъ 653
Ескиа-Зара 193, 197, 238, 268, 297, 317
Етрополе 111, 233, 273, 310, 314, 317, 334, 552, 682
Ефратъ 654

Ж.

Желявна 659, 661, 664
Желѣзникъ 100
Жеравна 264, 610, 657, 665, 689

З.

Зайчаръ 622, 627, 628, 668
Захра 574
Златица 319, 361, 365, 552, 606, 627

И.

Иванова ливада 612, 629
Иеракири (Аморіу) 457
Изворъ 273, 301, 350, 363, 566
Иоанъ св. (Менопотамо) 457
Ипекъ 670
Ираклия 651
Искъръ рѣка 606
Италия 550, 575, 670
Ихтиманъ 649
Ичеря 267
Ичерянска рѣка 610

К.

Кавказъ 468
Казанлъкъ 96, 197, 247, 255, 307, 389, 658, 662, 663, 703, 704, 714
Каларашъ 318, 460
Калафатъ 546
Калоферъ 389, 661, 704, 710, 711
Калугерово 257
Караачъ 666
Каратопракъ 305

Карлово 37, 49, 57, 91, 100, 134, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713
Кастеля 458
Кешиля 9
Кеявя
Кидони
Кисем
Кишен
Клису
Кнаже
Кодже
Койна
Конар
Кораб
Котел
Крагуе
Крано
Круше
Куми
Кутаи
Курия
Кюс
Кязи
Къпр
Кърп
Кюрк
Кюст

Л

Лайко
Ловеч
Лом
Лом
Лом
Лютак
Люле
Лясов

М.

Маджери 397
Македония 60, 153, 210, 362, 366, 368, 427, 502, 507, 520, 523, 552, 617
Маленъ 457
Медвенъ 264
Микре 641, 642, 647
Млати Шумка 702
Москва 395
Мургашъ 664, 665, 667
Мюнхенъ 512

Н.

Нейково 610
Петрополия 600
Никополь 217, 429, 439, 441, 482, 590, 597, 638, 691, 693
Нова-Загора 265

О.

Одеса 16, 18, 25, 30, 64, 72, 87, 89, 125, 128, 216, 323, 337, 289, 393, 395, 398, 413, 428, 429, 432, 437, 439, 443, 445, 446, 447, 448, 451, 454, 480, 490, 495, 542, 658, 667, 670, 679, 682, 695
Одринъ 524, 650, 696
Олтеница 124, 130, 157, 453, 455, 609
Орта-конакъ 319
Орхание 104, 229, 235, 240, 273, 333, 347, 363, 370, 382, 552, 575, 579, 580, 585, 725, 637, 639, 642, 660
Орѣхово 127, 174, 257, 261, 291, 308, 309
Осиковица 334, 659, 661
Османъ-Пазаръ 264, 364, 562, 610
Охридъ 261

П.

Пазарджикъ 100, 268, 278, 297, 306, 389, 456, 575, 650
Панагюрище 100, 267, 297, 708, 718, 723
Панеза 279, 315
Парижъ 641
Петербургъ 395
Печеновица 720
Пикетъ 125, 126, 127
Питеща 382
Пиротъ 74, 77, 78
Писанца 609
Пловдивъ 100, 181, 182, 184, 267, 297, 306, 311, 328, 389, 431, 574, 606, 657, 662, 693, 698, 700, 703, 708, 713
Плоещъ 55, 57, 66, 218, 393, 512, 545, 665, 667, 666
Плѣвенъ 21, 49, 55, 56, 76, 78, 86, 87, 101, 141, 161, 201, 217, 294, 299, 301, 315, 316, 344, 439, 510, 526, 550, 579,

580, 586, 590, 594, 595, 596, 600, 601, 642, 659, 660, 663, 691, 692, 693, 694, 698, 700, 703, 708, 713
Помашка-Лешница 638
Правецъ 654, 660
Прага 442, 512
Призренъ 670
Прилѣпъ 618
Провадия 264

Р.

Радомиръ 362, 375
Разградъ 242, 294, 552, 609, 610
Ретимно 459
Рила 466
Ромъния 443, 523, 638, 642, 667, 688, 709, 723, 727
Русе 116 125, 129, 147, 148, 157, 346, 353, 349, 367, 380, 383, 389, 426, 461, 462, 468, 469, 493, 494, 506, 507, 509, 512, 525, 527, 529, 535, 536, 546, 552, 554, 557, 558, 559, 560, 564, 570, 573, 577, 579, 580, 583, 584, 586, 587, 592, 593, 595, 608. 641, 642, 661, 663, 665, 672, 689, 691, 693, 721
Русия 123, 210, 345, 408. 443, 463 470, 507, 501, 503, 507, 518, 585, 667, 670, 669, 681
Румелия 427, 588

С.

Салта 458
Самоковъ 575, 670
Свищовъ 13, 461, 560, 596, 611, 630, 657, 663, 667, 687
Севлиево 297, 314, 316, 644, 697
Селия 457
Сересъ 696
Сеймень 668, 662
Сивасъ 652
Синанъ 651
Силиврия 650
Силистра 338. 516, 517, 585, 712
Скендерунъ 655
Скравена 362
Слатина 383
Сливенъ 12, 93, 100, 120, 189, 197. 238, 267, 268, 297, 307, 389 415, 431. 445, 451, 519, 521, 522, 523, 524, 534. 541, 543. 545, 561 572, 573, 574, 575. 576, 586, 594, 595, 606, 611, 612 617, 618, 620, 621, 622, 624, 627, 628, 629, 656, 658, 661, 663
Солунъ 432. 696
Сопотъ 281, 349, 385, 640, 642, 655, 659, 660, 661, 708, 709, 710, 712
Ст.-Загора 657, 658, 662, 663, 712
Станимака 338
Стара-пла нна 52, 207, 432, 456, 472, 563, 606, 608, 624, 627, 670, 671
Стратешъ 644. 645
Стрелча 267
София 191. 192, 193, 231, 266, 267, 270, 286, 287, 298, 299, 310, 314, 315, 348, 383, 389, 431, 519, 522, 552, 566, 574, 575, 579, 582, 583. 584, 588, 590, 592, 593, 597, 638, 639. 641, 644, 645, 647, 649, 657, 665, 672, 679, 680 681, 687, 688, 690, 691, 692, 693, 695, 700, 703, 709, 713, 718, 721
Сърбия 16, 18, 22, 24, 54, 66, 193, 187, 188, 207, 324, 345, 385, 394, 395, 400, 412, 419, 420, 454, 466, 458, 471 501, 502, 503, 513, 537, 667, 667, 671. 672

Т.

Таборъ 463, 464, 465. 469, 512
Ташъ-Кесенъ 298, 314, 315
Твърдица 242
Телишъ 299, 315
Тенджеръ 652
Тетевенъ 111, 231, 273, 294, 309, 310, 314, 319, 335, 349, 351, 365, 366, 382, 55е, 574, 575, 577, 578, 606, 636, 637, 638, 639. 640, 657, 658, 659, 660, 661, 67е, 68е, 687
Тилхаранъ 655
Тича 610
Топчи Дере 621
Тракия 64, 65, 109. 183, 210, 230, 292, 294, 311, 317, 426, 4е9, 494, 502, 507, 552, 617, 680
Троянъ 134, 230, 293, 297. 298, 300, 302, 304, 305, 313, 385, 514, 545, 657, 664, 695, 696, 708
Трѣвна 12, 288, 297, 308, 314, 316, 317
Тулча 663
Турно-Северинъ 417, 546, 549, 612, 613
Турско-Сливово 611
Турски-Изворъ 638, 647
Турско 449, 521
Турно-Магурели 13, 15, 18, 27, 52, 60, 63 82, 83, 89, 90, 124. 126 128, 140, 145, 147, 215, 216, 217, 247, 250, 316, 344, 355, 375, 342. 396. 423, 428, 429, 430, 432, 436, 438, 439. 440, 444, 446, 447, 451, 454, 559, 461, 483, 484, 490, 491, 506, 512, 525, 526. 532, 536, 539, 540, 542, 543, 546, 550, 554, 576, 584, 585, 592, 593, 637, 638, 672, 688, 690, 691, 695
Турция 15, 374, 424, 612, 617, 627, 713
Турхалъ 652
Тутраканъ 609, 666
Тукатъ 652

Търн 2, 24, 66, 100, 139, 157, 193, 214 , 247, 266, 269, 270, 297, 319, 353 , 389, 402, 431, 486, 491, 493, 519 , 534, 541, 545, 552, 557, 558, 559 , 563, 570, 573, 597, 606, 636, 637 , 662, 663, 698, 709

У.

Узун о 76, 510
Улаш 3

Ф.

Фили 3, 77, 349, 456, 519, 522, 592
Флор я 457
Фран 210, 471, 500

Х.

Хаск Хаскіой) 144, 259, 267. 662
Хаин 107
Хора 54
Хърс 502

Ц.

Цала 305
Цара 229. 231, 292, 297, 311, 313, 328
Цариградъ 184, 390, 398, 423, 426, 427, 428, 429, 433, 434, 448, 449 451, 452, 576, 582, 583, 593, 594, 595, 598, 641, 650, 651, 655, 656, 657, 661, 709, 737

Ч.

Чаталджа 650
Чачакъ 608
Червенъ-брѣгъ 299, 315
Черна-гора 84, 187, 188, 385, 508, 572, 573
Черна-вода 375
Чериково 579, 638
Чипровци 575
Чирпанъ 197, 267, 297, 307, 658, 662
Чорлу 650
Чукурлий 305

Ш.

Швейцария 502, 635, 636
Шипка 663, 714
Шуменъ 520, 522, 552, 585, 661

Я.

Ямболъ 522
Яшъ 4

бучникъ на псевдонимитѣ и непълнитѣ собствени имена.

А.

А. К. лъ — А. Кънчевъ (535) [1])
Авра часовниковъ (261)
Авра Осификовъ — Враца (354)
Азисъ идоглу Стамболлу, Ком-
пан анда Небоолу — Д. Хр.
Поп 21)
Азисъ идоогду Видинли — Д.
Хр. въ (145)
Азисъ тунузъ Ходжа ефенди —
Т. Р овъ (441)
Алила левли — Ловечъ (193)
Асанъ нди (341)
Аслан ервишоглу ефенди — В.
Лев 24)
Аслан / Видинли—В. Левски (100)
Аслан Чифутинатъ (143)
Аслан Асланъ (256)
Асанъ (380)
Аспар 534)
Афуз енди — Т. Ковачовъ (438)
Афжс енди — Левски (281)

Б.

Бако ювъ Бучуковлу — Л. Ка-
рав (384)
Бекир дриолу (238)
Берис — 45½ (534)
Бони
Бору чинецъ — Лѣсковецъ (238)
Бочук / — Етрополе (137)

В.

В. Т. Велико Търново Асѣно-
вец 4)
Васил — Василъ Пупешковъ (259)
Вичо евеца (256)
Влади зъ — Д. Хр Поповъ (597)
Враче ezo оглу (255)
Втора Гр. Д. — Гр. Д. Начо-
вич 5)
Вълч гиновъ — В. Левски (216)

Г.

Газа лионъ (513)
Грощ авичонъ (545)

Д.

Дели Муратъ (239)
Дели Ибраима (240)
Дели Христемаага — Хр. Ив. Книго-
везеца (247)
Денсизовъ (534)
Джамбазъ Али (545)
Дервишоглу Мехмедъ Кърджалж —
Тетевенъ (259)
Джуро — Г. Живковъ (215)
Димитроолу Ованезъ ефенди — В.
Левски (259)
Драганъ Цанковъ — Хр. Ивановъ
Книговезеца (347)
Драгню — В. Левски (16)
Драгойчо — В. Левски (184)
Драгомирчо (Драгомировъ) — Д. Хр.
Поповъ (15)
Драгой Стойчевъ — В. Левски (124)
Драгойчо Ивановъ — В. Левски (126)
Драгню — В. Левски (215)
Драгню Костовъ — В. Левски (247)
Драко — Етрополе (122)
Дрянъ-Кюху — Търново (346)
Дякона — Левски (416)

Е.

Едирнели Афжзаа — Ст.-Загора (238)
Едирнели Джузаи — Ст.-Загора (189)
Едирнели Бохуръ Несимъ — Ко-
телъ (569)
Елесъ Джутовъ (234)
Елешница Кара ибо (255)

Ж.

Жулвекуртъ — Т. Ц. комитетъ (450)

И.

И. С. (266)
И. С. М. — Платнаровъ (329)
Ибраимъ Мехмедъ — Ив. Драсовъ
(489)
Ибрияма Мехмедъ Идернели Видин-
де (290)

азбу одробно страницитѣ на псевдонимитѣ сж означени въ общия
сж ». Тукъ сж дадени само страницитѣ, дето псевдонимитѣ
ната ърирани. А дето псевдонима изобщо не е дешифриранъ, даде-
цифра на страницата означава, кжде е пръвъ пжть употрѣбенъ.

Ибрияма Анадоллу—В. Левски (195)
Иванъ — Хр. Ив. Книговезеца (356)
Иванъ Муратоглу Афжза (264)
Идрине — Търново (149)
Илларически (137)
Исакъ Хайнъ — София (286)
Искендеръ ефенди—Осиковица (310)
Ихтияръ Касанъ Хатемъ (150)

К.

К. — Колю Ганчевъ (268)
К. х Н. (527)
К. Н. Марковъ — В Левски (143)
Кадиръ Афжзъ—Таню Стояновъ (263)
Кара Мустафа Бучукоолу — Л. Каравеловъ (187)
Кара Георги — Г. Т. Икономовъ (586)
Каранъ Рустемъ (258)
Карданъ — Тетевенъ (121)
Карловалж (х. Асанаа)—Троянъ (545)
Куртооглу Саали (131)
Куртоглу Али (236)
Кавржка — Н. Т. Обретеновъ (559)
Къвръковъ (534)
Кърджала Мустафа - В. Левски (382)
Кючюкъ Мехмедъ Търновалж (256)—Севлиево (312)
Кжрджялията (143)

Л.

Л. Куручешмелж—Л. Каравеловъ(383)
Лажане Мехмедола (255)

М.

М. Драгановъ — Хр. Ив. Книговезеца (541)
Мамудаа Едирнели — Левски (278)
Мар. Ма (259)
Махмудая Филибели — В. Спасовъ, ханджия въ Троянъ (100)
Мехмедъ Ходжовъ (337)
Мехмедъ Едирнели (287)
Мирчо — Т. Пѣевъ (382)
Мирчю Крастювъ — Хр. Ив. Книговезеца (214)
Мололу Юсима (290)
Монилтъ елешъ шехъ (255)
Муратъ Видинли (255)
Муратооглу Ибрахимъ — Ив. Драсовъ (22)
Муса Кесаджия (240)

Н.

Н. Д. Т-глу (535)
Натанаилъ — П. Хитовъ (3)
Никола Ранеловъ — В. Левски (281)

О.

О. М. — отецъ Матей Преобр аженски (Миткалото) (119)

П.

П. С. Златевъ—Н Т. Обретеновъ (558)
Парашкева Стойчевъ Ханджийски — Комитета въ Ловечъ (214)
Петко Паровъ — Гръвна (312)

Р.

Рушидъ Ходжоолу (235)
Рущуклия — Анг. Кънчевъ (247)

С.

Самоилъ Юсофаче (286)
Селимъ Муратооглу (Мурашооглу) — Дим. Общи (247, 359)
Сим П. (259)
Серезли Юсеина — Пловдивъ (311)
Скендеръ Дервишооглу — Гложене (310)
Солакъ — П. Хитовъ (462)
Соломонъ (239)
Ст. Карагьозовъ — Хр. Ив. Книговезеца (558)
Стамболлу Мехмедъ Ефенди — Сливенъ (238)
Столицата — Ловечъ (121)
Сюлюманоглу Даудъ—Орхание (109)
Сюлюманъ (340)

Т.

Тайсолъ (239)
Твердо — 104 (534)
Троянчу — В. Левски (166)
Т. К. Ходжа — Т. Ковачовъ (447)

У.

Узунъ Хасанъ (137)

Ф.

Фатиме, Шефика, Юсемъ Анамъ (342)
Фердинандъ — Т. Пѣевъ (283)
Фердинандъ — Пасковъ? (562)

Х

Х. Афжза (278)
Х. Бекира Стамболу (256)
Хаджи Ахмедъ сарж чизмели Кармжж — В. Левски (17)
Хаджи Асанаа (Карловалж)—Троянъ (545)
Хаджооглу Рушидъ (239)
Хасанъ Касанъ — Правецъ или Гложене (112)
Хитиаръ Касапъ Хатемъ (335)
Христемага—Хр. Ив. Книговезеца(214)

Ч.

Чайсолъ (340)

Ю.

Юдачооглу Селиникли — Т.-Пазарджикъ (178)

Я.

Ясеновъ Д. — Ив. Драсовъ (298)

абелязани по-важни печатни погрѣшки:

ст	№	редъ	печатано	да се чете
1	10	последния	непременно	непременно
1	9	3) забележка	П Платнаровъ	В Платнаровъ
2	10	2) забележка	Да не бжде	Да бжде
2	11	1) забележка	се отнася къмъ сигнатурата на писмото.	
2	12	1) забележка.	Предпоследното изречение да се чете безъ двоеточието и безъ първата запетая.	
4	18	заглавието	чорбаджийтѣ	чорбаджиитѣ
5	22	1) забележка	писмо, № 20	писмо, № 21
6	25	4) забележка	Ловечъ.	Ловечъ,
6	25	7) забележка	№№ 16. 17, 18.	№№ 15, 16, 17, 18.
6	25	7) забел. края	щѣше да обвини	щѣше да изложи
7	27	2) забележка	писмо № 24	писмо № 25
7	30	1) забележка	За отчаянието му	Отчаянието му
9	45	1) забележка	Г.Р. (въ б.р.) съмнѣніе	Г.Р. (г-нъ Рашко въ съмнение б. р.
10	49	1) забележка	кореспонденций №№ 42, 43	кореспонденции №№ 43, 44
11	57	1) забележка	отъ писмо № 48	съ писмо № 49.
12	70	съдържание	въ № 62	въ № 67
12	70	1) забележка	писмо № 64	писмо № 69
13	71	1) забележка	писмо № 63	писмо № 68
14	82	2 отъ текста	за да са отправа	за да се отправи
14	86	2 на съдърж.	букурешкитѣ писма	писмата за Букурещъ
45	394	4 отгоре	Г. Зега	Г. Зеча
49	421	13 открая	економно учимище	економно училище
49	422	датата	Junia 7	Julia 7
50	428	заглавието	Ангелъ Кънченъ	Ангелъ Кънчевъ
52	441	2 отгоре	В. К.	В. Л.
62	509	VII ч. 1 заб.	Бълтари	Българи
63	510	VII ч.	Анадода	Анадола
64	510	XIII ч. посл. р.	всично е готово	всичко е готово
64	511	V ч. пос. р.	силепъ	силенъ
65	524	11 открая	А. Кънневъ	А. Кънчевъ
65	526	10 отгоре	поп Кржсю	поп Кржстю
70	532	датата	19-III 1953	19-III 1923.
70	533	датата	13. IV. 1925 год.	13. IV. 1923 год.
70	533	5 открая	Гато Маджерицатъ	Гано Маджерицатъ
70	538	19, 20 отгоре	Гато	Гано

VIII.

ФАКСИМИЛЕТА.

Факсимилета:

1. Писмо на Левски до П. Хитовъ — отд. I, № 3, стр. 6.
2. Псевдонименъ подписъ на Левски—отд. I, № 23, стр. 55.
3. " " " " — отд. I, № 27, стр. 68.
4. Писмо на Левски до Т. Райновъ — отд. I, № 36, стр. 85.
5. Квитанция подълнена отъ Левски — отд. II, № 163, стр. 362.
5. Писмо на Левски до Централния к-тъ въ Ловечъ — отд. I,

№ 1 гр. 197.

7. Знакъ на Левски — отд. II, № 144, стр. 248.
8. Знакъ на Левски за Ячу Цанковъ—отд. II, № 145, стр. 248.
9. Квитанция на частенъ комитетъ за членски вноски.
10. Квитанция на Б. Р. Ц. комитетъ, отд. I, за общи вноски.
11. " " Ц. Б. Р. к. другъ образецъ.
12. Часть отъ приготвения за печатане ржкопи ъ на Революционен ставъ (самата шпалта) — отд. V, № 464, стр. 551.
13-а Ключъ за тайната кореспонденция на Левски отъ две части.
13-б Сжщия ключъ отъ къмъ гърба придруженъ съ две разяснителни бележки.
14. Печатъ на Ч. Р. к. въ Орханийско — отд. IV, № 337, стр. 370.
15. Персийски паспортъ за избѣгване на заточеникъ отъ Д.-Бе-

кир Преводъ на текста:

ъ Персийского консулство въ Александрия
неже има приятелство между Персия и Турция, то дава се този
лис Кеворкъ Гарабетъ, за да не му се пречи отъ чиновницитѣ,
кои де въ Турция.
едватъ особени белези.
мъ паспорта следватъ визи: а) на Перс. консулъ отъ Александрия
— и б) ромънска.

Този документъ има следната предистория, слушана отъ по-
кой Ц. Пъшковъ.
ерсийскиятъ поданикъ, арменецъ отъ Селмасъ, Кеворкъ Гарабе-
тия а когото е дума въ факсимилирания паспортъ, заминалъ отъ
Ца дъ да пжтува презъ Турция до Александрета. Въ Диаръ-
Бе продалъ паспорта си на българския заточеникъ Д. Пъшковъ,
ко тига споредъ маршрута на този паспортъ до Александрета, отъ
де ерсийскиятъ консулъ приятелски му далъ новъ паспортъ — даде-
ни ни документъ — за да мине съ него въ странство. Б. р.).

№ 1.

Шиль № 8038.

Господин Полковник Примите пожалуйста благодарность Этого за
Вашето писмо изъявление изъ Болнищата щото сте
стояли още нѣколко деня истина без употреби. Тайна
сломена трудностите изъ всичкъ Сърдечни братския и
сплетена дайте поклонение.... най повече в нашия..
лото конституционната Княжеи Войвода.

Вий сте приимите сега изъявлението за конто сте
питали често пъти нашите деятели. и повѣдайте сами практата
Полковник ще поговорите дѣятелно защото всѣка борба дали
на вѣки Вашия здравия отрази ще и по-ни.

имен... на Вестн. нашия цел. издание да бъде отпуснато
нещо достъпно, щом Дъска само нещо напредне.

Поздравявайки всичка ваша фамилия и всичките
при Вас братя, пиша това писмо в Ямбол, гдето
пребивавам от 20 дни насам. Тук проповядвам
с голяма ревност Божието слово, което всеки
ден привлича около 40 души слушатели. Ако
Господ помогне, ще основем църква. Дано
Господ благослови и нашите усилия!

Пребъдете здрави и останете завинаги
Ваш искрен брат в Христа Господа
Ваш Ив. Мих.

871. Ивн. 25. 6бл.

Бай П. Райнов!

Радостно писмо ето Ви Ж. к. ваши братя
работници, с утешително ново идиха за работа
та, както вече сме, ще Ви кажем, дайтеш и Вашите
светии, колко пишете, и колко работите.
Така поздравявам всичките ваши, и
ще пишете и на другите детоса напишат.

Пуснете сърдечно-целувките.
Ваш брат: В. Ив-кий.

Писмото трябва да бъде върнато.

№ 5.

15

№ 702

Месецъ Дек. 14 ст. 1873

Ц. В. Р. К.

въ

БЪЛГАРІЯ

Пріехме отъ Ч. Б. Р. К. въ Стамболу г. Мехмед Ефенди ..... гр. 1560. или жилядо и петстотинъ и шейсетъ: отъ Л. Ту... гр. 104 сто и четири.

чрезъ Каперлията

ПЕЧАТ

...зарежда у Филипополе. И всичко отъ днесь нататъкъ най-малкото нищо
...съмнение, нуждаля да остави, отъ Тамъ нуе, и толкова, защото
...тава. Ректора дало питате, отъ де тръгна, и заде не стигна! Моля не
...ско-добати до Васъ отъ мене, нямайте разваляте, както писме, изп
...ледвайте и бави, и всякото время предупреждавайте. Както да Ви
...трява както самиса показвате неспособни тъй и другите, както в
...за захванали! Цѣлата служба, Васъ предназначена, стоятъ тъй може да
...де! Чрезъ както исто бъдете ни нуе постоянствовате, де не постоянство
...то! И това сами нестигнем Вий критикувате, да спъвате и други, както Ви
...казвахъ предъ Ви и Бъл. предъ отиване. Както Тай нее за наша глава
...деса отпуснида на работа! тълкова думи нестигнаме Ви дето Ви изго
...ворихъ предъ него, тогаси съставите и за поръчвате! Както времее
...ходния порядъ съмнение, не уважете изъ устата Ви Както отиване
...вание предъ Васъ, ни дето даване чувствие, не оставя нажа
...нато, тъй както Сами сте Вуйвия, а него представяй предъ други
...те Както Васъ за познае сътиях! подъ тия мои думи бъди Ве уве
...рени, че аз само на третора и ветрилу отъ деса праща до
...мене писа! Довършвам в него, както и в Янеля, до както Не
...сами и не отитате както умеля! моще Както: както ходите и —

№ 6.

1872. Дек. 12 = Т. В-ч
Търговище.

Въ Ямпола Селевли.

Въ Писмото Ви, отъ 7, Окт. 1872 г., Вие ми дохождате скоро въ Средата Ви, за
щото можело достигне! а Председателят Ви въ писмото Ви по
казва мнение, задето тогава видя, Кавво търговия дава въ ней, запазе
ни времето за това. Председателят имал нужда некакъвъ
други Комитетски работи, за разредги исках, а той имал
ле ги употребъ задействува въ своя работа, этой неемъ
съ тъмъ въ уставите! На Комитетска работа нещастиха нещо

[illegible] Кавво отъ дъска работата, Кой Кавво имал
съмнение, чрезъ да оставя, отиде тамъ че и получа, за [illegible]
тамъ нетърпя дълго тишина, отиде при тъмъ, и заде испрати! Моя неуе
ако додати до Васъ отъ мене, нямадати разваляне, както писмо, испр
веденията и Вие, а всъщото время нему предавайте. Кавво да Ви
Трава както самъ показвате неспособни при другите, както вече
за захванати! Достатъчна служба, Вие самъ предказвате Сега при тъмъ дълго
де! срещу както исто вядате ли че постоянствовате, де Вие постоянствов
ето! За това самъ нещете Вий причинати, да страдате и други кора, както Ви
казвахъ преди Ви-обещ. преди отпуску. Кавво тай нее за наша Глава
деса отпуснеда на работа! тъмъ Вие думи нещастиха нещете Ви дето Ви изго
варяхъ преди, тогава сестановите и за порачатъ! Вие както времето
ходиха порачуде мнение, не зависятъ изъ устатъ Вие както отго
ваме преди Васъ, видето деспе уважа Некоски Остановя нажа
лятъ, тъй ася самъ съ Вие, а него представяй преди другите
Кавво деса за порачне сятъ! подъ тъя мои думи бяхъ Вие изъ
Грахтете, деася само за претворявате, тъмъ отъ деса праща до
мене писа! до вървяваше Вие, както и въ Ямпола, до както. Не
самъ ли не отитаме както умаме! може Вие както ходите и —

№ 7.

№ 8.

№ 9.

№

Ч. Б. Р. К.

въ

БЪЛГАРІЯ

Ч. Б. Р. К.

въ

БЪЛГАРІЯ

№

Месьцъ

Ч. Б. Р. К.

въ

БЪЛГАРІЯ

Пріехме отъ Ч. Б. Р. . . . . .

чрезъ . . . .

бяде, море да пръскатъ
блява сичкиятъ цетира-
нетъ Комитетий, ако само
тия въ рядъ се, дано дяно
по кивакъ работа на с,
можно дяло, отвънъ.

избранитъ юнаци, рѣши-
телни, върли и постоянни
хора.

№14.

№ 13б

Моя печать для писем у Марки

№ 15.

تذكرهٔ مروّ

N° 3114

Nous Comte de S. M.